Arkeol. 268/17.5.2013

Metsähallitus, Lapin luontopalvelut
Sami Viljanmaa, Pirjo Rautiainen

Kulttuuriperintökohteiden inventointi 2011

Kevon luonnonpuisto ja Paistunturin erämaa-alue

© Metsähallitus
5715/41/2011

METSÄHALLITUS

KUVAILULEHTI

JULKAISIJA	Metsähallitus	JULKAISUAIKA	
TOIMEKSIANTAJA	Metsähallitus	HYVÄKSYMISPÄIVÄMÄÄRÄ	
LUOTTAMUKSELLISUUS		DIAARINUMERO	5715/41/2011
SUOJELUALUETYYPPI/ SUOJELUOHJELMA	Luonnonpuisto, erämaa-alue		
ALUEEN NIMI	Kevon luonnonpuisto, Paistunturin erämaa-alue		
NATURA 2000 -ALUEEN NIMI JA KOODI	Kevo SPA/SCI FI1302001 Paistunturin erämaa SCI FI1302003		
ALUEYKSIKKÖ	Lapin luontopalvelut		

TEKIJÄ(T)	Sami Viljanmaa, Pirjo Rautiainen
JULKAISUN NIMI	Kulttuuriperintökohteiden inventointi 2011 Kevon luonnonpuisto ja Paistunturin erämaa-alue
TIIVISTELMÄ	Kevon luonnonpuistoon aloitellaan Metsähallituksen Lapin luontopalveluissa uuden hoito- ja käyttösuunnitelman tekemistä. Suunnitelman tausta-aineistoksi haluttiin tehdä Kevon luonnonpuiston kuluneimpien alueiden kulttuuriperintökohteiden kartoitus. Inventoinnin aikana tarkastettiin Kevon ja Guivin retkeilyreitit ja niiden lähialueet sekä luonnonpuiston sisällä oleville yksityismaapalstoille johtavat mönkijäurat ja niiden lähialueet. Samalla kartoitettiin myös joitain Kevon luonnonpuistoa ympäröivällä Paistunturin erämaa-alueella ja sen lähistöllä olevia kohteita. Kesän 2011 inventoinnissa löydettiin kaikkiaan 29 uutta kulttuuriperintökohdetta, joista 24 on kiinteitä muinaisjäännöksiä. Lisäksi tarkastettiin viisi Viljo Vallen ilmoittamaa kohdetta, viisi Lapin kulttuuriympäristöt tutuksi –hankkeen (LKYT) kartoittamaa kohdetta, yksi valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö sekä 58 muinaisjäännösrekisterissä olevaa kohdetta.
AVAINSANAT	Esihistoria, historia, muinaisjäännökset
MUUT TIEDOT	
SARJAN NIMI JA NUMERO	
ISSN	ISBN (NIDOTTU) ISBN (PDF)
SIVUMÄÄRÄ	466 s. KIELI
KUSTANTAJA	PAINOPAIKKA
JAKAJA	Metsähallitus, luontopalvelut HINTA

Sisällys

Kulttuuriperintökohteiden inventointi 2011 1
Kevon luonnonpuisto ja Paistunturin erämaa-alue 1
1 Johdanto 6
2 Alueen maisema, luonto sekä kallio- ja maaperä 7
3 Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset 7
3.1 Aiemmin tunnetut kohteet ja kesän 2011 inventoinnin tulokset 7
3.2 Kohteiden hoitotarve 9
3.3 Inventointialueen menneisyys löytöjen valossa 9
4 Kohdetiedot 11
4.1 Kivikautiset tai varhaismetallikautiset asuinpaikat 11
4.1.1 Vuogojavri 1 11
4.1.2 Gáissájávri 14
4.1.3 Soahkemohjávrrit 2 17
4.1.4 Soahkemohjávrrit 3 20
4.1.5 Soahkemohjávrrit 4 24
4.1.6 Suddesvárri 2 28
4.1.7 Gamajohka eteläinen 1 32
4.1.8 Gamajohka eteläinen 3 37
4.1.9 Leaksagoadejohka 3 41
4.1.10 Njaggaljávrrit 1 45
4.1.11 Njaggaljávrrit 2 49
4.1.12 Luopmošjávrguotku 52
4.1.13 Buordnajeaggi 4 55
4.1.14 Gamajohka pohjoinen 6 58
4.1.15 Gaskkamuš Njaggaleapmi 1 62
4.1.16 Gaskkamuš Njaggaleapmi 2 65
4.1.17 Roajašjávri 1 69
4.1.18 Skalonjuovttša 74
4.1.19 Ristenäsjärvien taukopaikka 78
4.1.20 Stuorra Bálddotjávri lounas 81
4.1.21 Hoigadanoaivi 84
4.2 Muut muinaisjäännöksiksi luokitellut asuinpaikat 87
4.2.1 Gamajohka eteläinen 7 87
4.2.2 Gamajohka pohjoinen 4 90
4.2.3 Njaggaljávrrit 3 95
4.2.4 Njaggaljávrrit 4 99
4.2.5 Akukammi 102
4.2.6 Buksalskáidi 2 105
4.2.7 Leakšagoadejohka 108
4.2.8 Leakšagoadejohka 2 111
4.2.9 Leakšagoadejohka 4 114
4.2.10 Leakšagoadejohka 5 120
4.2.11 Girjeatnanjohka 123
4.2.12 Savikurulampi 126
4.2.13 Luopmošjávri 1 129
4.2.14 Ullaváráš 135
4.2.15 Buordnajeaggi 1 144

4.2.16 Buordnajeaggi 3 149
4.2.17 Ristenäsjavri 1 156
4.2.18 Roajašjávri 2 163
4.2.19 Nuortajávri 1 167
4.3 Muinaisjäännösryhmät 175
4.3.1 Kamajohknjalmmeluobbal 175
4.3.2 Vuogojavri 3 ja 4 188
4.3.3 Vuogojávri pohjoinen 198
4.3.4 Puntistieva laddu 202
4.3.5 Ceavrresgielas 3 207
4.3.6 Gamajohka pohjoinen 3 213
4.3.7 Luopmošjávri 3 223
4.3.8 Suddesvarri 229
4.3.9 Stuorra Bálddotjávri kaakko 243
4.4 Pyyntikuoppakohteet 248
4.4.1 Soahkemohjávrrit 248
4.4.2 Soahkemohjávrrit 5 253
4.4.4 Báktegoaŋku 259
4.4.5 Buksalskaidi 1 264
4.4.6 Luomejárláddot 275
4.4.7 Njaggaljavri 278
4.4.8 Fielbmá 284
4.4.9 Buvrràšjávri 2 289
4.4.10 Puvrrasjavri 294
4.4.11 Ristenäsjavri 2 301
4.4.12 Ristenäsjavri 3 307
4.4.13 Luomusharju, Hannujärvi 314
4.4.14 Stuorra Balddotjávri itä 323
4.5 Purnukohteet 327
4.5.1 Buordnavárri 1 327
4.5.2 Buordnavárri 2 331
4.5.3 Buordnavárri 3 334
4.5.4 Ceavrresgielas 1 336
4.5.5 Ceavrresgielas 4 342
4.5.6 Fiellogeaðggejohka 5 345
4.5.7 Gamajohka eteläinen 2 348
4.5.8 Gamajohka eteläinen 4 351
4.5.9 Gamajohka eteläinen 6 357
4.5.10 Gamajohka pohjoinen 1 360
4.5.11 Gamajohka pohjoinen 2 363
4.5.12 Gamajohka pohjoinen 5 366
4.5.13 Akukamminvaara 369
4.5.14 Njávgoaivi 372
4.5.15 Sálteroavvi pohjoinen 1 375
4.6 Kultti- ja tarinapaikat 378
4.6.1 Guivin laki 378
4.6.2 Suttesája eli Sulaoja 381
4.7 Louhokset 384
4.7.1 Gamajohka eteläinen 5 384
4.7.2 Guivin kämppä 387

4.7.3 Fiellogeaðggejohka 3 390
4.8 Löytöpaikat 394
4.8.1 Vuogojavri 2 394
4.8.2 Ceavrresgielas 2 397
4.8.3 Kamahpelvárri 399
4.8.4 Ceavrresjohka 403
4.8.5 Fiellogeaðggejohka 1 407
4.8.6 Fiellogeaðggejohka 2 409
4.8.7 Fiellogeaðggejohka 4 411
4.9 Rajamerkit 413
4.9.1 Sálteroavvi pohjoinen 2 413
4.9.2 Geavumus Bálddotjávri koillinen 1 421
4.9.3 Geavumus Bálddotjávri koillinen 2 424
4.10 Asuinpaikat ja erotuspaikat, joita ei luokitella muinaisjäännöksiksi 427
4.10.1 Nuortajávri 2 427
4.10.2 Gávgilguolbba 430
4.10.3 Njaggaljávrrit 5 437
4.10.4 Kamajohknjalmmeluobbal 2 440
4.10.5 Stuorra Bálddotjávri länsi 443
4.10.6 Ristenašoaivi 446
4.10.7 Buordnajeaggi 2 450
5 Lähteet 454

1 Johdanto

Kevon luonnonpuistoon valmistellaan Metsähallituksen Lapin luontopalveluissa uutta hoito- ja käyttösuunnitelmaa. Suunnitelman tausta-aineistoksi haluttiin tehdä Kevon luonnonpuiston kuluneimpien alueiden kulttuuriperintökohteiden kartoitus. Inventoinnin aikana tarkastettiin Kevon ja Guivin retkeilyreitit ja niiden lähialueet sekä luonnonpuiston sisällä oleville yksityismaapalstoille johtavien mönkijäurien lähialueita. Samalla kartoitettiin myös joitain Kevon luonnonpuistoa ympäröivällä Paistunturin erämaa-alueella ja sen lähistöllä olevia kohteita.

Inventoinnin tekivät Sami Viljanmaa ja Pirjo Rautiainen kesä- ja elokuussa 2011. Viljanmaa oli maastossa noin kaksi viikkoa ja Rautiainen vajaan viikon. Pirjo Rautiaisen mukana inventoinnissa oli myös metsänhoitaja Saija Miina Joensuun yliopistosta. He tarkastivat Kevojoen itäpuolisia alueita ja Sami Viljanmaa retkeilyreittien lähialueita jokilaaksossa ja joen länsipuolella. Viljanmaan inventoima alue ulottuu Paistunturin erämaa-alueen puolelle Kevon luonnonpuistosta etelään sekä Guivin reitin varrella.

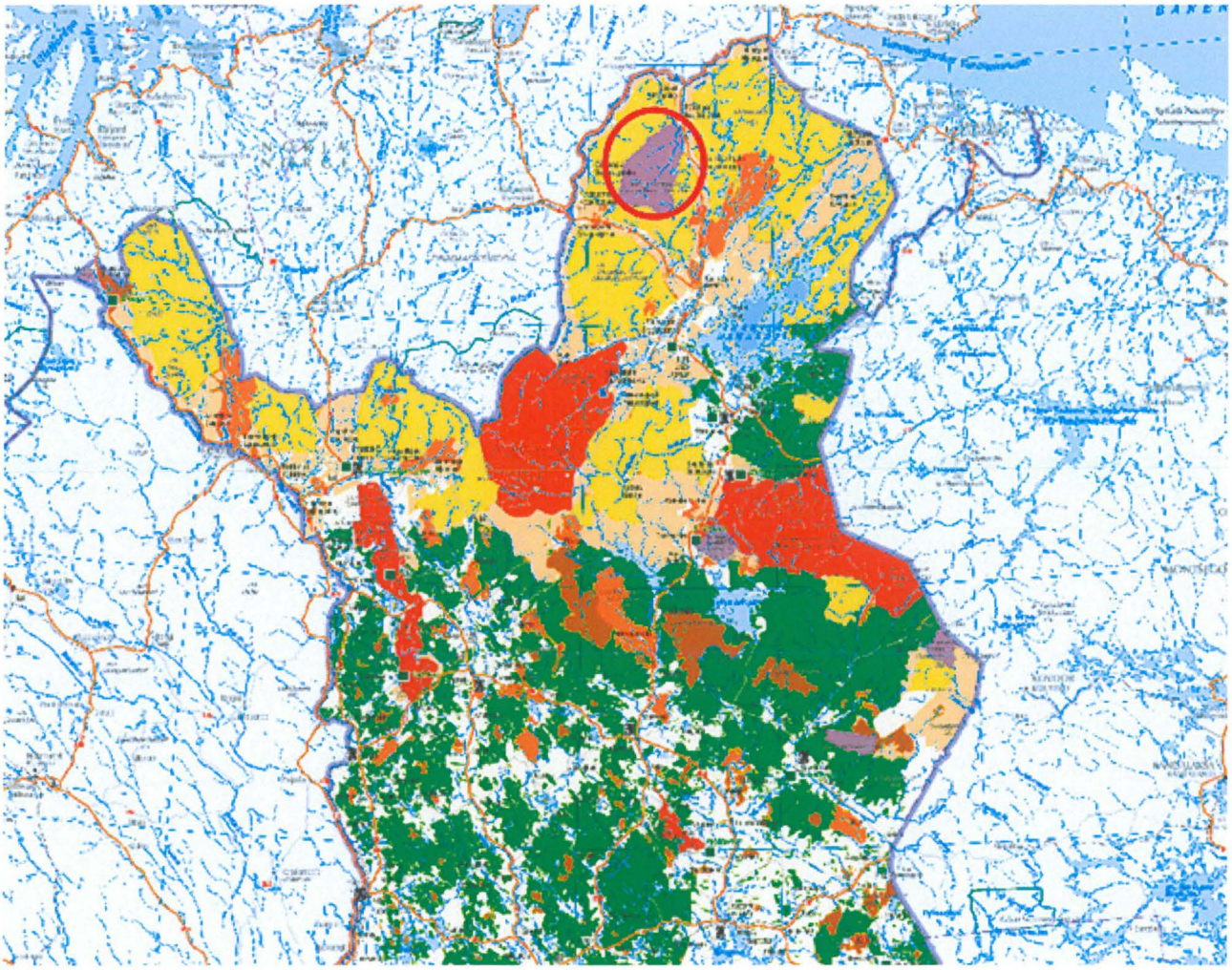

Kartta 1. Inventointialueen sijainti. ©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/2011.

Inventoinnin tarkoituksena oli etenkin selvittää vaikuttaako reittien kuluneisuus muinaisjäännöskohteisiin. Reittien tarkastuksen ohella kartoitettiin kuitenkin myös joitain reiteiltä kauempana olevia

kohteita. Utsjokelainen Viljo Valle oli ilmoittanut luontopalveluille pari vuotta aikaisemmin muutamista löytämistään pyyntikuoppa- ja asuinpaikkakohteista. Myös ne käytiin tarkastamassa.

Inventoinnissa löydettiin 24 aiemmin tuntematonta muinaisjäännöskohdetta ja viisi muuta kulttuuriperintökohdetta. Näiden lisäksi tarkastettiin viisi Viljo Vallen ilmoittamaa kohdetta, viisi Lapin kulttuuriympäristöt tutuksi –hankkeen kartoittamaa kohdetta, yksi valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö sekä 59 muinaisjäännösrekisterissä olevaa kohdetta. Kohteiden koordinaatit on mitattu Garmin Colorado 300 ja Garmin 60 CSx –laitteilla. Laitteiden ilmoittama koordinaattien tarkkuus on 5-15 metriä. Koordinaatit on ilmoitettu yhteinäiskoordinaatistossa.

2 Alueen maisema, luonto sekä kallio- ja maaperä

Kevon luonnonpuisto on maamme luonnonpuistoista suurin, sen pinta-ala on 70710 hehtaaria. Se sijaitsee Utsjoen kunnan länsiosassa, pohjoisimmassa Lapissa. Kevon luonnonpuisto lähialueineen sijaitsee Peräpohjolan-Lapin maisemamaakunnassa ja siellä Pohjois-Lapin tunturiseudulla. Alueesta merkittävä osa on tunturiylänköä, ja vesistöjen osuus pinta-alasta on vain parisen prosenttia (Tynys 2006). Suurimmat järvet luonnonpuistossa ovat Vuogojávri, Stuorra Balddotjávri ja Sávzajávri. Paistunturin eteläosassa on myös suuret Luomusjärvet. Soiden osuus pinta-alasta on viitisentoista prosenttia. Alueen metsät ovat pääasiassa harvahkoja tunturikoivikoita, havumetsien osuus on vähäinen.

Pääosa alueen kallioperästä kuuluu Lapin granuliittivyöhykkeeseen ja kallioperä muodostuu granuliitista, graniittigneissitä, emäksisestä vulkaniitista, graniitista ja dioriitista (Johansson & Perttunen 2006). Alueelle ovat tyypillisiä avoimet tunturimaisemat ja niitä leikkaavat syvät jokilaaksot. Jokilaaksot ovat muodostuneet paljon ennen jääkausia syntyneisiin kallioperän murroslaaksoihin, joita mannerjäätikkö ja sen sulamisvedet ovat myöhemmin muokanneet. Kevon rotkolaakso on 40 kilometriä pitkä lounaasta koilliseen murtunut kanjonilaakso, jonka pohjalla olevia järviä ja lampia erottavat harjukummut ja –selänteet. Moreeni on alueen yleisin maalaji. Alueen huomattavin harjujakso on Karigasniemeltä Luomusjärvien ja Kevon kanjonin kautta Utsjoelle kulkeva lounais-koillissuuntainen harju. Pienempiä harjuja on muidenkin jokien varsilla.

3 Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset

3.1 Aiemmin tunnetut kohteet ja kesän 2011 inventoinnin tulokset

Kevon luonnonpuistossa ja Paistunturin erämaa-alueella ovat liikkuneet useat arkeologit. Vuonna 1986 Aki Arponen ja Tuija Rankama ovat kartoittaneet muutamia alueen muinaisjäännöskohteita, vuonna 1989 alueella on liikkunut Tuija Rankaman lisäksi myös Hilkka Oksala. Taarna Valtonen ja Mikael A. Manninen ovat inventoineet ja tutkineet pienin kaivauksin Kevon ja Paistunturin muinaisjäännöksiä vuosina 1999, 2001-2002, 2004 ja 2006. Vuonna 2007 Pirjo Rautiainen löysi ja tarkasti muutamia Kevon reitin muinaisjäännöskohteita. Lapin ympäristökeskuksen muutaman vuoden takaisen Lapin kulttuuriympäristöt tutuksi –hankkeen inventoijat ovat myös kartoittaneet joitain kohteita Kevolta ja Paistunturista. Ennen kesän 2011 kulttuuriperintökohteiden inventointia Kevon

luonnonpuistosta tunnettiin 80 ja Paistunturin erämaa-alueelta 67 Museoviraston ylläpitämässä muinaisjäännösrekisterissä olevaa kohdetta.

Kesän 2011 inventoinnissa löydettiin kaikkiaan 29 uutta kulttuuriperintökohdetta, joista 24 on kiinteitä muinaisjäännöksiä. Lisäksi tarkastettiin viisi Viljo Vallen ilmoittamaa kohdetta, viisi Lapin kulttuuriympäristöt tutuksi –hankkeen (LKYT) kartoittamaa kohdetta, yksi valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö sekä 58 muinaisjäännösrekisterissä olevaa kohdetta. Luontopalveluiden inventoijien löytämistä, Viljo Vallen ilmoittamista ja LKYT-kohteista Kevon luonnonpuiston alueelta ehdotetaan 18 ja Paistunturin erämaa-alueelta 12 uutta kohdetta muinaisjäännösrekisteriin.

Löydetyistä, aiemmin tuntemattomista muinaisjäännöskohteista 13 on kivikautista tai varhaismetallikautista asuinpaikkaa, kaksi rautakautista/historiallisen ajan asuinpaikkaa, kolme purnukohdetta, yksi muinaisjäännösryhmä, jossa on sekä asuinpaikka että pyyntikuoppa, kolme pyyntikuoppakohdetta, yksi löytöpaikka ja yksi rajamerkki.

Tarkastetuista, aiemmin tunnetuista muinaisjäännöskohteista seitsemän on kivikautista tai varhaismetallikautista asuinpaikkaa, 14 rautakautista tai historiallisen ajan asuinpaikkaa, kuusi muinaisjäännösryhmää, seitsemän pyyntikuoppakohdetta, 12 purnukohdetta, kaksi seitaa ja 10 löytöpaikkaa. Kaikki kohteet on lueteltu liitteessä 1 paikkatietoineen.

Tarkastetuista, aiemmin tunnetuista muinaisjäännösrekisterissä olevista kohteista seitsemän ehdotetaan poistettavaksi muinaisjäännösrekisteristä. Kohteet on aiemmin luokiteltu kivikautisiksi/varhaismetallikautisiksi louhoksiksi, asuinpaikoiksi tai löytöpaikoiksi. Kohteista on aiemmin raportoitu löydetyiksi kvartsi-iskoksia, mutta nyt tehdyissä tarkastuksissa niistä löydettiin vain pakkasrapautumisen pilkkomaa kvartsia.

Aikaisemmin tunnetuista kohteista suurin osa on paikannettu ennen GPS-laitteiden markkinoille tuloa ja yleistymistä. Useiden kohteiden löytäminen oli hyvin vaikeaa, ja joistain kohteista ei voi varmuudella sanoa, että kyseessä on sama kohde kuin aikaisemmin on löydetty.

Sami Viljanmaa tarkasti joitain aiemmissa inventoinneissa kvartsilouhoksiksi luokiteltuja kohteita, joista hän ei mielestään nyt tehdyssä inventoinnissa löytänyt työstettyä kvartsia. Louhoskohteet on ensimmäisen kerran paikallistettu ennen GPS-aikaa, joten ristiriita voi joidenkin kohteiden kohdalla johtua siitä, että on oltu eri paikassa. Joissain louhoskohteissa ristiriita ei kuitenkaan selity epätarkalla paikannuksella, vaan syy on joku muu. Vaihtoehtoja ovat silloin 1) kohteella on ollut aiemman inventoinnin aikana työstettyä kvartsia, mutta ne on poimittu pois, 2) kohteella on ollut nyt tehdyn inventoinnin aikana työstettyä kvartsia, mutta inventoija ei ole löytänyt/tunnistanut sitä, 3) kohteella ei ole koskaan ollut työstettyä kvartsia, vaan sellaiseksi on luokiteltu työstämätön kivimateriaali. Kesän 2011 inventoinnin valmistelu- tai jälkitöiden yhteydessä ei ole käyty läpi aiempaa Museovirastoon talletettua löytömateriaalia.

Kvartsilouhosten ja –löytöpaikkojen tunnistaminen Kevon luonnonpuiston alueella on erityisen haastavaa, koska seudulla on paljon massiivisia kvartsijuonia, joista pakkasrapautuminen on irrottanut hyvin teräväsärmäisiäkin kappaleita. Paikoittain tunturiylängöllä on mahdollista seurata suurien kvartsijuonien suuntaa satoja metrejä. Välillä kvartsijuonet saattavat näkyä jonkin matkaa miltei kiintokalliona, mutta enimmäkseen niiden kulkusuunta hahmottuu tunturipaljakan muiden kivien joukossa olevien kvartsikimpaleiden ja –lohkareiden muodostamana linjana. Paikoissa, joissa kvartsijuoni kohtaa retkeilyreitin, on rikkoutunut maanpinta valkoisenaan erikokoisia teräviä kvartsikappaleita, joista vasta niitä lähemmin tarkastellen on mahdollista havaita, että kappaleet ovat pakkas-

rapautumisen rikkomia eivätkä ihmisen työstämiä. Erityisen runsaasti kvartsijuonia löytyi Rojaskáidin alueelta, mutta myös Leaksagoadejohkan lähellä oli jopa useiden kilometrien päähän valkoisina näkyviä kvartsijuonia, joiden luota ei kuitenkaan löytynyt mitään merkkejä kvartsin työstämisestä. Raaka-aineen hankintapaikkoina niitä on voitu silti mahdollisesti käyttää, sillä kvartsia on voitu kuljettaa muualle työstettäviksi irrallisina lohkareina.

3.2 Kohteiden hoitotarve

Suurin osa muinaisjäännöskohteista on hyvässä tai kohtuullisessa kunnossa, eivätkä ne ole välittömän hoidon tarpeessa. Ristenäsjavri 1 liesilatomuksille ja Ristenäsjavri 2 pyyntikuopille on tehty hoitosuunnitelma, joka toteutetaan resurssien niin salliessa. Retkeilyrakenteiden uusimisen ja uusien rakenteiden suunnittelun yhteydessä kaikki kulttuuriperintökohteet otetaan huomioon.

3.3 Inventointialueen menneisyys löytöjen valossa

Alueelta tunnettiin jo aiemmin ja kesän 2011 inventoinnissa löydettiin useita kivikautisia tai varhaismetallikautisia asuinpaikkoja. Asuinpaikkoja tunnetaan niin Kevojokilaaksosta, järvien rannoilta kuin ylempää tunturien rinteiltä ja pienten jokien ja purojen varsiltakin. Elintapa pysyi pohjoisessa pitkään samanlaisena, joten asuinpaikkoja ei löytöjen perusteella voi luokitella varmasti kivikautisiksi tai varhaismetallikautisiksi. Löytöjen perusteella asuinpaikoilla eniten käytetty kivityökalujen raaka-aine näyttää olleen kvartsi, mutta myös kvartsiittia löytyi useilta asuinpaikoilta ja piikiveäkin yhdeltä kohteelta.

Pyyntikuoppia alueella on niin yksittäin kuin useiden kuoppien ryhmissäkin. Laajimmat nyt kartoitetut sellaiset pyyntikuoppakohteet, jotka eivät vielä ole muinaisjäännösrekisterissä ovat Bálddotjávrien itä- ja pohjoispuolella sekä Kevojoen laaksossa. Bálddotjávrien pyyntikuoppakohteet ovat Viljo Vallen Metsähallitukselle ilmoittamia.

Erilaisia tulisijoja sisältäviä asuinpaikkoja kartoitettiin myös useita. Niissä on lähinnä suorakaiteen muotoisia liesilatomuksia sekä permukkaliesiä. Suorakaiteen muotoiset liesilatomukset olivat käytössä rautakaudelta pitkälle historialliselle ajalle saakka, jopa 1600-luvulle. Permukkaliedet ovat samankaltaisia, mutta niiden yhdestä tai useammasta kulmasta lähtee kivirivi, jolla on jaettu asuinkota toiminnallisiin osiin. Permukkaliesiä on käytetty ainakin kesäasuinpaikoilla tuntureissa (Valtonen 2006). Yleisimmillään permukkaliedet ovat olleet 1700-1800-luvuilla.

Paistunturissa ja Kevolla on runsaasti purnuja eli säilytysrakenteiksi luokiteltuja kivirakennelmia. Purnuja on sekä yksittäin että useamman ryhmissä. Ne on joko kaivettu rakkakivikkoon kuopaksi tai sitten kiviä kasaamalla tehty seinällisiksi rakenteiksi. Purnut on yleensä tehty rakkakivikkojen reunaan, jolloin niitä on ollut helppo lähestyä (Valtonen 2006).

Inventoinnissa käytiin tarkastamassa kaksi pyhäksi paikaksi luokiteltua kohdetta – Guivi ja Sulaojan lähde eli Suttesája. Guivi on mainittu saamelaisten pyhäksi tunturiksi ja Sulaoja on Suomen suurin lähde ja erittäin tärkeä paikka saamelaisille.

Kevojokilaakson itäpuolella Sálteroávvin pohjoispuolisella pienellä kumpareella on viidestä rajamerkistä muodostuva noin 450 metrin mittain rajalinja. Linja on etelälounais-

pohjoiskaakkoissuuntainen. Kirjallisista lähteistä ei löytynyt tietoa mistä rajalinjasta voisi olla kyse. Kaksi nuorempaa rajamerkkiä löytyi Geavumuš Bálddotjávren koillispuolelta. Ne rajamerkit ovat mitä ilmeisimmin alueella aiemmin olleiden yksityismaiden rajapyykkejä. Yksityismaita on sittemmin lunastettu valtiolle osaksi luonnonpuistoa.

Nyt tehtyjen ja aiempien inventointien perusteella Paistunturien ja Kevon alue ei ole ollut autiota erämaata, vaan alueella on asuttu jo pitkään, todennäköisesti varhaisimmasta kivikaudesta lähtien.

4 Kohdetiedot

4.1 Kivikautiset tai varhaismetallikautiset asuinpaikat

4.1.1 Vuogojavri 1

Vuogojavri 1 Asuinpaikka			MH-tunnus: 62414
Kohdetyyppi:	Asuinpaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Kivikausi	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1		
Koordinaatti-selitys:	Kohteen keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7723020, Y 3498430 Z 245	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen on löytänyt Tuija Rankama vuonna 1989.

Ympäristön kuvaus

Järven rannassa on hyvin kapea kivennäismaa-alue, mutta muuten ympäristö on soista.

Kohteen kuvaus

Paikalta on vuonna 1989 löydetty merkkejä merkkejä esihistoriallisesta asutuksesta. Nyt tehdyssä tarkastuksessa ei löydetty mitään asuinpaikkaan viittavaa. Alue on hyvin peitteinen, joten havaintomahdollisuudet olivat hyvin huonot.

Alue myös vaikutti epätodennäköiseltä asuinpaikalta maaston muotojen sekä soistuneisuutensa takia.

Kohteen rajaus

Kohde jätettiin löytöjen puutteen takia rajaamatta.

Viranomais-rekisterinro:	1000000821	**Kunto:**	Ei määritelty
Arvotus:	Mj-luokka II		

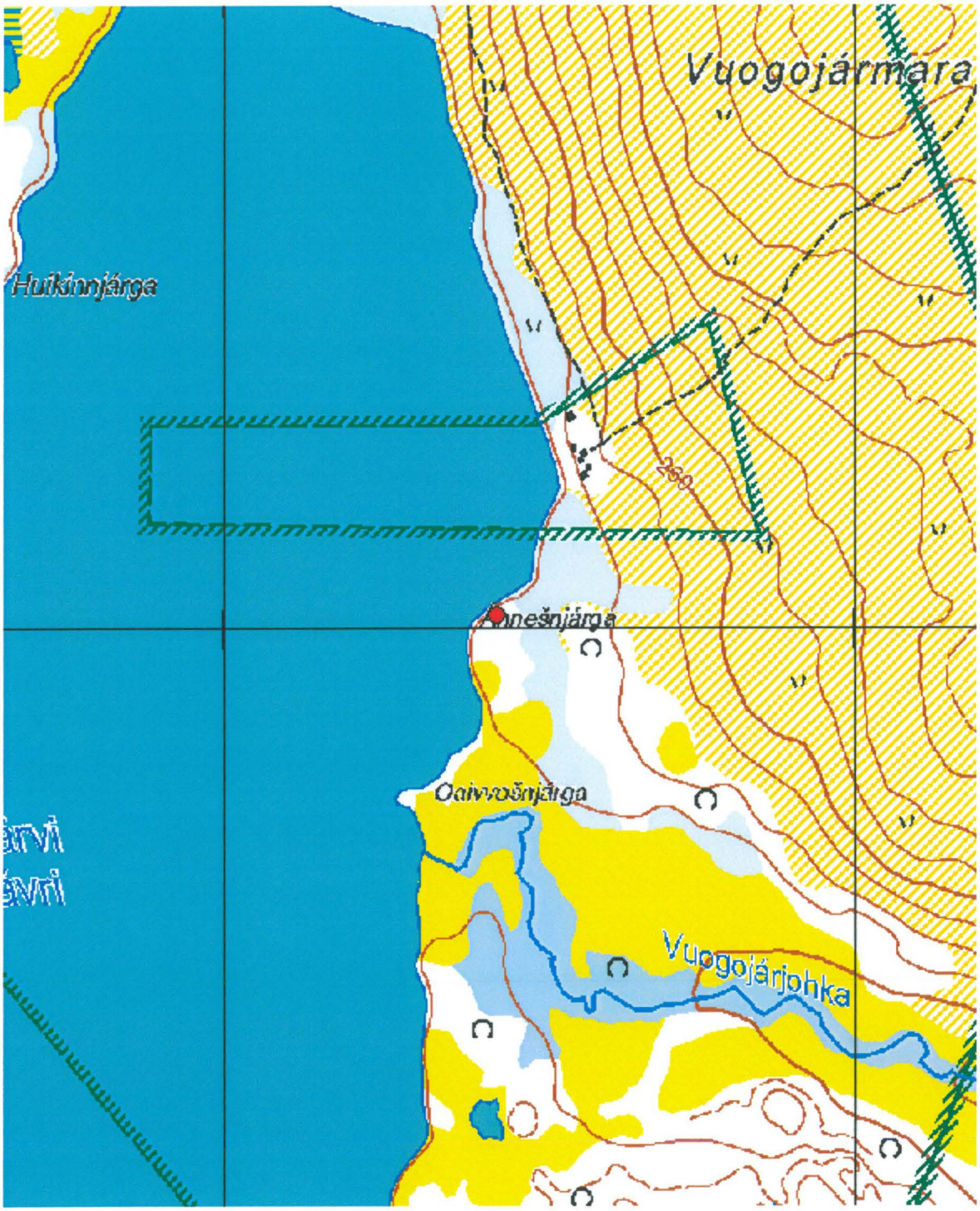

Kartta 1. Vuogojärvi 1, kivikautinen asuinpaikka.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 1. Vuogojärvi 1. Kivikautinen asuinpaikka. Kuvattu etelästä.

4.1.2 Gáissájávri

Gáissájávri Asuinpaikka			MH-tunnus: 138211
Kohdetyyppi:	Asuinpaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Kivikautinen/ varhaismetallikautinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1		
Koordinaatti-selitys:	Kohteen keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7697388, Y 3481420 Z 230	**Löydöt:**	-

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Gáissájávrin pohjoisrannalla, harvahkon tunturikoivikon ympäröimällä kumpareella. Maaperä paikalla on hiekkaa. Aluskasvillisuutta hallitsevat vaivaiskoivut, puolukka ja juolukka sekä tinajäkälät, torvijäkälät ja poronjäkälät.

Kohteen kuvaus

Kohde on kivikautinen tai varhaismetallikautinen asuinpaikka. Gáissájávrin pohjoisrannasta noin viidentoista metrin päässä sijaitsevalta, halkaisijaltaan noin kymmenmetriseltä, loivapiirteiseltä ja matalalta kumpareelta, jonka laella maanpinta on rantaa seurailevan polun vaikutuksesta rikkoutunut, löydettiin toistakymmentä hyvälaatuista kvartsi-iskosta. Iskokset tavattiin polulta ja polun eteläpuolella aivan polun vieressä olevista pienialaisista maapaljastumista. Muita esihistorialliseen aktiviteettiin viittaavia löytöjä paikalla ei havaittu. Iskoksia paikalta ei kerätty talteen.

Kohteen rajaus

Kohde vaikuttaa löytöjen levinnän ja maastonmuotojen perusteella rajautuvan halkaisijaltaan noin kymmenmetrisen kumpareen alueelle.

Tulkinta

Matalalla kumpareella Gáissájávrin pohjoisrannalla sijaitsee pienialainen asuinpaikka, joka ajoittuu todennäköisimmin kivikaudelle tai varhaismetallikaudelle. Järven ranta-alueet ovat laajalti asuinpaikoiksi hyvin sopivia, ja on täysin mahdollista, että vastaavanlaisia kohteita olisi tarkemmilla tutkimuksilla paikallistettavissa lähialueelta useampiakin.

Viranomais-rekisterinro:	-	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Mj-luokka II		

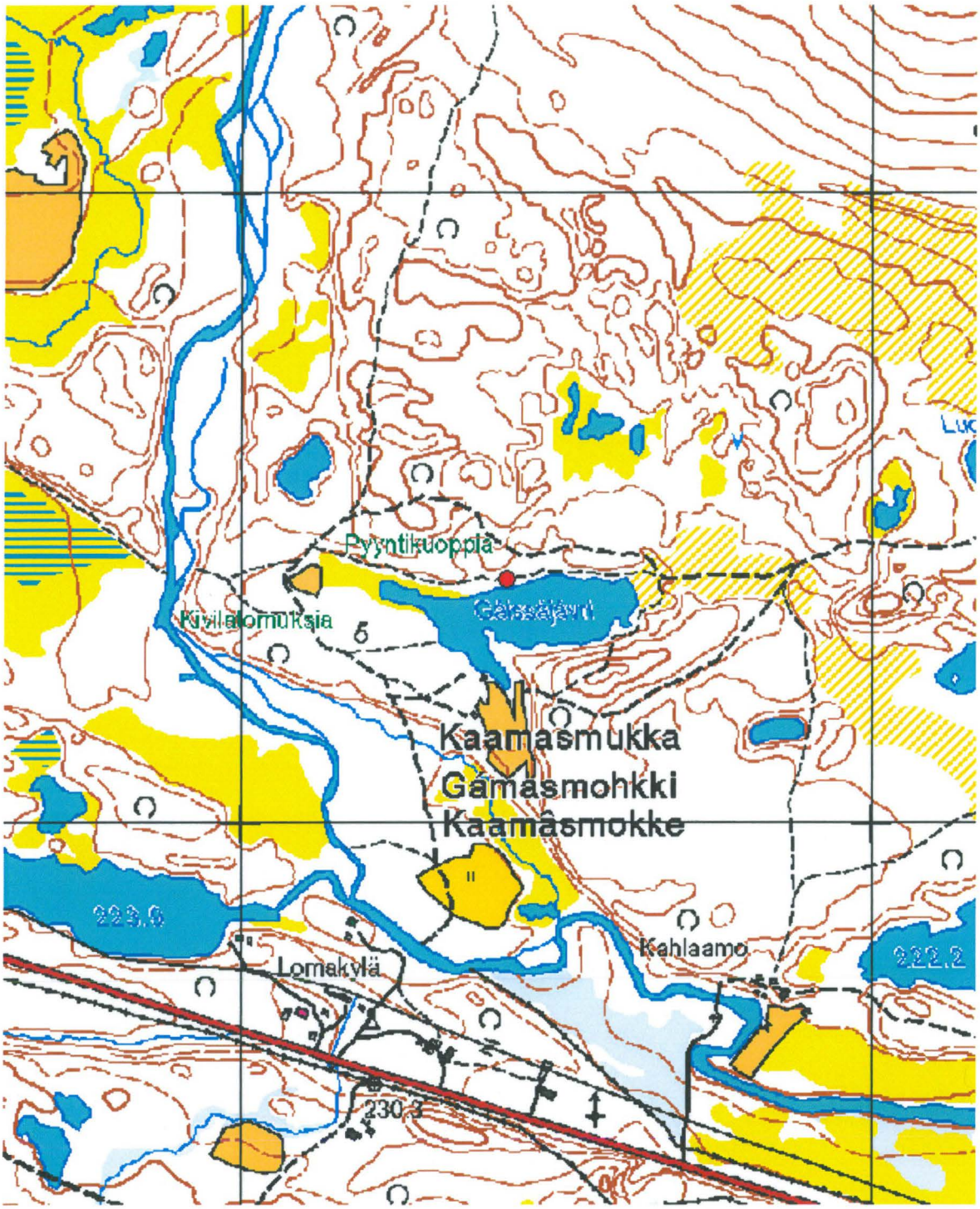

Kartta 2. Gáissájávri, kivikautinen tai varhaismetallikautinen asuinpaikka.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 2. Gáissájávri. Kivikautinen tai varhaismetallikautinen asuinpaikka. Kumpareelta järven rannalta löydettiin kvartsi-iskoksia rantaa seurailevan polun rikki kuluttamasta maanpinnasta. Kuvattu lännestä.

Kuva 3. Gáissájávri. Kivikautinen tai varhaismetallikautinen asuinpaikka. Etualalla löytöaluetta. Taustalla hyvänä maamerkkinä Gáissajávrin etelärannalta järveen työntyvä niemi. Kuvattu pohjoiskoillisesta.

4.1.3 Soahkemohjávrrit 2

Soahkemojávrrit 2 Asuinpaikka			MH-tunnus: 138323
Kohdetyyppi:	Asuinpaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Kivikautinen/ varhaismetallikautinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1		
Koordinaatti-selitys:	Kohteen keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7698042, Y 3489153 Z 235	**Löydöt:**	-

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee itäisemmän Soahkemohjávrrin etelärannan hiekkapohjaisella rantaterassilla. Puusto rantaterassilla on hyväkasvuista tunturikoivikkoa, ja aluskasvillisuutta hallitsevat vaivaiskoivut, variksenmarja, puolukka sekä torvi-, tina- ja poronjäkälät.

Kohteen kuvaus

Itäisemmän Soahkemohjávrrin etelärannan rantaterassilla kulkevan polun vierellä, melko suojaisan hiekkaisen lahdelman perukassa, noin viiden metrin etäisyydellä järven rannasta, havaittiin viisi kvartsi-iskosta kohdassa, jossa maanpinta oli rikkoutunut noin neliömetrin alalla. Hiekkaisen maaperän seassa oli myös runsaasti pieniä hiilenkappaleita. Kyseisestä kohdasta noin seitsemän metriä luoteeseen löytyi polulta vielä yksi iskos lisää. Rantaterassi, jolla löydöt sijaitsevat, on noin kymmenen metriä leveä, melko tasainen, ja noin metrin verran järven pinnan yläpuolella. Kauempana rannasta maasto alkaa nousta jyrkemmin. Havaitut löydöt jätettiin paikoilleen.

Kohteen rajaus

Löytöjen levinnän ja kohteen lähiympäristön maastonmuotojen perusteella asuinpaikka rajautunee varsin suppealle alueella itäisemmän Soahkemohjávrrin etelärannan rantaterassille, rannansuuntaiselle, noin kymmenen metrin levyiselle ja kahdenkymmenen metrin pituiselle vyöhykkeelle, joka rajautuu pohjois-reunastaan järven rantaan.

Tulkinta

Paikalla sijainnee ilmeisesti melko suppea-alainen kivikaudelle tai varhaismetallikaudelle ajoittuva asuinpaikka, jonka iän tarkempi määrittäminen vaatisi lisätutkimuksia. Soahkemohjávrrien terassimaiset rannat ovat tarjonneet seudun esihistorialliselle väestölle yltäkylläisesti suojaisia, hiekkapohjaisia asuinpaikka-alueita, ja todennäköisesti kyseisten järvien rannoilla sijaitseekin lukuisia vielä toistaiseksi tuntemattomia asuinpaikkoja.

Viranomais-rekisterinro:	-	**Kunto:**	1 Hyvä
Arvotus:	Mj-luokka II		

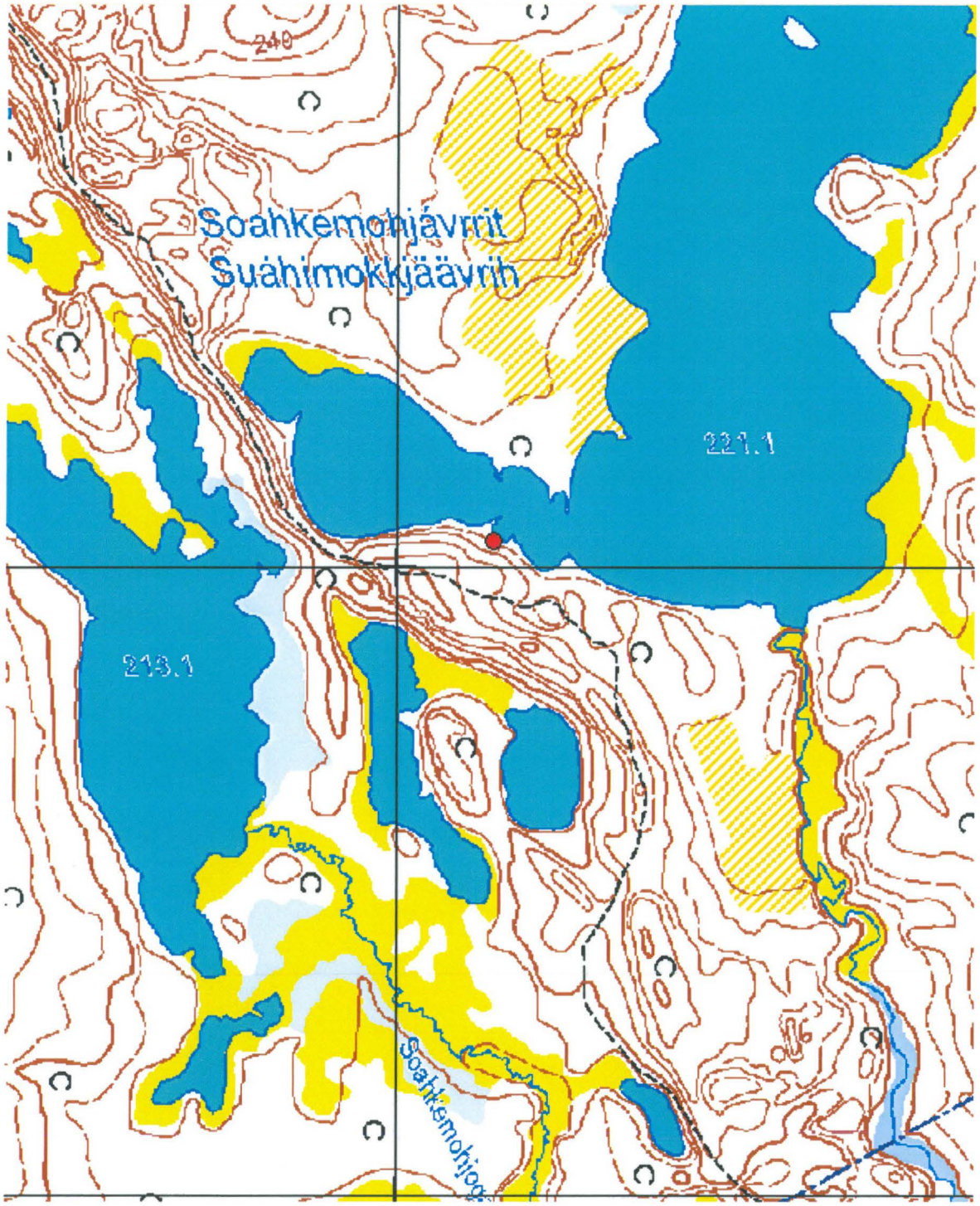

Kartta 3. Soahkemohjávrrit 2. Kivikautinen tai varhaismetallikautinen asuinpaikka.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 4. Soahkemohjávrrit 2. Asuinpaikka. Useimmat löydöt tavattiin järven rantaa seuraavan polun viereltä, rikkoutuneesta maanpinnasta. Paikka on suojaisa lahdelma järven etelärannalla. Kuvattu etelästä.

Kuva 5. Soahkemohjávrrit 2. Asuinpaikka. Useimmat löydöt tavattiin järven rantaa seuraavan polun viereltä, rikkoutuneesta maanpinnasta. Yksittäinen iskos löytyi polulta, kuvan etualalta. Kuvattu lännestä.

4.1.4 Soahkemohjávrrit 3

Soahkemohjávrrit 3 Asuinpaikka			MH-tunnus: 138325
Kohdetyyppi:	Asuinpaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Kivikautinen/ varhaismetallikautinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1		
Koordinaatti-selitys:	Kohteen keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7698358, Y 3488788 Z 222	**Löydöt:**	KM 38950

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee itäisemmän Soahkemohjávrrin luoteisimman lahden perukassa, hiekkapohjaisella loivasti kohoavalla rantaterassilla, jonka rannanpuoleinen laita on noin metrin korkeudella järven pinnasta. Rantaterassin reunan ja järven rannan välissä on noin kahdenkymmenen metrin levyinen matala ja soistunut vyöhyke. Rantaterassin länsipuolella kohoaa Soahkemohjávrrit toisistaan erottava jyrkkärinteinen harju. Puusto alueella on tunturikoivikkoa, ja aluskasvillisuutta hallitsevat vaivaiskoivut, variksenmarja, puolukka, juolukka, seinäsammal sekä torvijäkälät, tinajäkälät ja poronjäkälät.

Kohteen kuvaus

Kohde on pesäkkeinen kivikautinen tai varhaismetallikautinen asuinpaikka itäisimmän Soahkemohjávrrin luoteisinta lahtea ympäröivällä rantaterassilla. Asuinpaikalta tavattiin kvartsi-iskoksia sekä kivetyn tulisijan jäännökset.

Asuinpaikan läntisimmät löydöt havaittiin lahden rannasta noin kolmenkymmenen metrin etäisyydellä kulkevalla polulla, kohdassa x = 7698359 / y = 3488719. Polun rikkomassa maanpinnassa oli kolme kvartsi-iskosta vajaan metrin säteellä toisistaan. Maanpintaa iskosten löytöpaikan vieressä kaavittiin varovasti lapiolla, jolloin löydettiin muutamia iskoksia lisää sekä halkaisijaltaan noin viisisenttinen palanut kivi. Kvartsi-iskokset olivat hyvälaatuista, lähes lasimaista kvartsia. Kolme iskosta kerättiin talteen, muut jätettiin paikoilleen. Kyseiseltä kohdalta noin seitsemän metriä kaakkoon, lähempänä järven rantaa kulkevalla heikommalla polku-uralla todettiin lisäksi yksittäinen iskos.

Läntisimmästä löytökeskittymästä noin 140 metriä itäkoilliseen havaittiin muutamien kymmenien neliömetrien laajuisessa muutoin kivettömässä maapaljastumassa noin viisitoista palanutta kiveä, kohdassa x = 7698384 / y = 3488849, halkaisijaltaan noin kolmimetrisellä alueella. Kivet olivat läpimitaltaan noin kymmensenttisiä. Ilmeisesti kyseessä on hajonneen liesilatomuksen jäännös. Kivien luona havaittiin myös kaksi kvartsi-iskosta, lisäksi yksi iskos löytyi keskittymästä noin kymmenen metriä itään. Kyseisiä iskoksia ei kerätty talteen.

Kohteen rajaus

Asuinpaikka rajautuu kahdeksi erilliseksi pesäkkeeksi. Läntisemmän pesäkkeen halkaisija on löytöjen levinnän perusteella todennäköisesti noin 15 metriä, siten että kvartsi-iskoskeskittymä sijaitsee pesäkkeen keskellä. Itäisempi pesäke on eroosion vuoksi pahoin tuhoutunut, ja sen mahdollisesti säilyneet ilmiöt rajoittunevat hajonneen liesilatomuksen välittömään läheisyyteen, halkaisijaltaan noin viisimetriselle alueelle. Maastonmuotojen perusteella potentiaalista asuinpaikka-aluetta on samalla rantaterassilla laajemminkin, ja todennäköisesti alueella sijaitsee myös toistaiseksi paikallistamattomia pesäkkeitä.

Tulkinta

Itäisimmän Soahkemohjávrrin luoteisinta lahtea ympäröivällä rantaterassilla sijaitsee luonteeltaan pesäkkeinen kivikautinen tai varhaismetallikautinen asuinpaikka, joka voi olla myös moniperiodinen. Itäisempi asuinpaikan pesäkkeistä on pahoin tuhoutunut maanpinnan kulumisen seurauksena, mutta läntisempi pesäke vaikuttaa säilyneen hyvässä kunnossa. Rantaterassilta voi olla paikallistettavissa myös toistaiseksi tuntemattomia asuinpaikkapesäkkeitä. Soahkemohjávrrien hiekkaisia, terassimaisia ranta-alueita lienee käytetty asuinpaikkoina toistuvasti tuhansien vuosien ajan, ja seudulla sijaitsevista asuinpaikkojen jäännöksistä tunnetaan tällä hetkellä todennäköisesti vasta pieni osa.

Viranomais-rekisterinro:	-	**Kunto:**	Keskinkertainen
Arvotus:	Mj-luokka II		

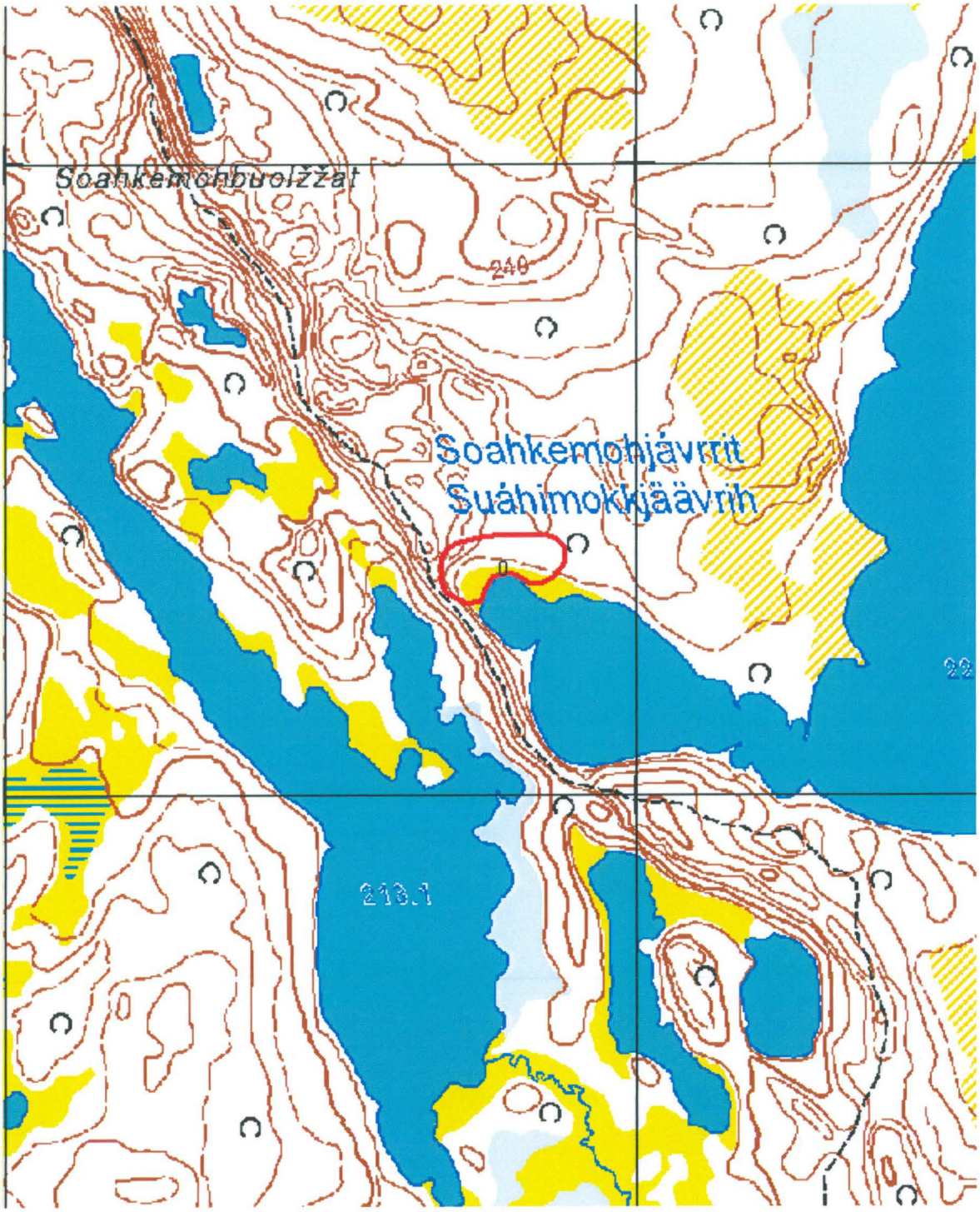

Kartta 4. Soahkemohjávrrit 3, kivikautinen tai varhaismetallikautinen asuinpaikka.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 6. Soahkemohjávrrit 3. Asuinpaikka-aluetta. Asuinpaikan läntisempi pesäke. Hiekkapohjaisella rantaterassilla kulkevalta polulta löydettiin kvartsi-iskoksia. Kuvattu lounaasta.

Kuva 7. Soahkemohjávrrit 3. Asuinpaikka-aluetta. Asuinpaikan läntisempi pesäke. Kvartsi-iskosten löytökohta etualalla polulla.

4.1.5 Soahkemohjávrrit 4

Soahkemohjávrrit 4 Asuinpaikka			MH-tunnus: 138332
Kohdetyyppi:	Asuinpaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Moniperiodinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1		
Koordinaatti-selitys:	Kohteen keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7699807, Y 3488026, Z 229	**Löydöt:**	KM 38951

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee pohjoisimman Soahkemohjávrrin koillispuolella, hiekkapohjaisella loivasti kohti koillista kohoavalla rinteellä olevilla terassimaisilla tasanteilla. Puusto alueella on harvaa tunturikoivikkoa, aluskasvillisuutta hallitsevat variksenmarja, puolukka, jäkälät sekä yksittäiset heinäkasvit. Myös katajia kasvaa alueella harvakseltaan, ja järven rannan läheisyydessä, kohteen ja rannan välillä, kasvaa tiheää vaivaiskoivupensaikkoa. Rinteellä on myös melko laaja-alaisia tuulieroosion kuluttamia maapaljastumia.

Kohteen kuvaus

Kohde on kahdesta pesäkkeestä koostuva, mahdollisesti moniperiodinen asuinpaikka pohjoisimman Soahkemohjávrrin koillispuolella, loivasti kohoavan rinteen tasanteilla, jotka ovat noin puolestatoista neljään metriä järven pintaa korkeammalla, lähimmillään noin kuudenkymmenen metrin etäisyydellä järven rannasta. Alueella sijaitsevissa maapaljastumissa havaittiin kivetyn tulisijan jäännökset sekä kvartsi-iskoksia, palanutta luuta ja palaneita kiviä.

Asuinpaikan itäisempi pesäke muodostuu keskittymästä palaneita kiviä muutaman neliömetrin alueella muutoin kivettömässä maapaljastumassa, kohdassa x = 7699773 / y = 3488071. Kiviä paikalla havaittiin noin kolmekymmentä, ja niiden halkaisija vaihteli välillä 3-15 cm. Kivet eivät muodostaneet mitään selvää rakennetta, eikä niiden läheisyydestä tavattu muita ihmistoimintaan liittyviä löytöjä. Ilmeisesti kyseessä on hajonneen liesilatomuksen jäännös.

Asuinpaikan läntisempi pesäke sijaitsee itäisemmästä pesäkkeestä noin sata metriä luoteeseen, missä havaittiin kahdessa maapaljastumassa kivikautisesta tai varhaismetallikautisesta toiminnasta kertovia löytöjä. Kohdasta x = 7699835 / y = 3487995 löydettiin kaksi kvartsi-iskosta sekä halkaisijaltaan noin 20 cm kokoinen kivi, joka on kyseiselle muutoin täysin kivettömälle paikalle päätynyt jokseenkin varmasti ihmisten toimesta. Kiven ja kahden iskoksen löytöpaikalta noin kahdeksan metriä kaakkoon todettiin vielä yksi kvartsi-iskos lisää. Kyseisiä iskoksia ei poimittu talteen. Monilukuisemmat löydöt tavattiin viereisestä maapaljastumasta, joka sijaitsee kohdassa x = 7699841 / y = 3487982, havaituista pesäkkeistä korkeimmalla tasolla. Maapaljastuman halkaisija on noin kymmenen metriä, ja siinä havaittiin noin kaksikymmentä kvartsi-iskosta, kymmenkunta palanutta kiveä sekä harvakseltaan palaneiden luiden kappaleita. Löydöt sijaitsivat maapaljastumassa hajanaisesti, kattaen koko paljastuman alueen, mutta muodostamatta selviä keskittymiä. Muutamia kvartsi-iskoksia sekä kaikki palaneet luut kerättiin paikalta talteen.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu kahdeksi alueeksi, jotka todennäköisesti ovat syntyneet eriaikaisen toiminnan seurauksina. Selvästi kivikauteen tai varhaismetallikauteen ajoittuvasta toiminnasta kertovia jälkiä näkyy maapaljastumista asuinpaikan kaakkoisosasta, noin 30 x 10 m laajuisella, jokseenkin länsiluode-itäkaakkosuuntaisella

alueella. Alueen maastonmuotojen perusteella asuinpaikka voi olla jonkin verran laajempikin, jatkuen läntisimmistä löydöistä länteen päin mahdollisesti noin kahdenkymmenen metrin matkan ja ulottuen myös jonkin matkaa löydökkäiden maapaljastumien pohjoispuolelle. Asuinpaikan kaakkoisosan kokonaisala on todennäköisesti noin 50 m x 20 m. Löytöpesäkkeiden lähialuetta koekuopittamalla olisi asuinpaikan laajuus mahdollista määritellä tarkemmin. Hajonneen liesilatomuksen jäännöstä voidaan pitää omana erillisenä alakohteenaan, jota ympäröivä muinaisjäännösalue on pistemäinen ja halkaisijaltaan enintään noin kymmenmetrinen.

Tulkinta

Pohjoisimman Soahkemohjávrrin koillispuoleisella loivasti kohoavalla rinteellä vaikuttaa sijainneen pitkään tai ainakin säännöllisesti käytetty kivikautinen tai varhaismetallikautinen asuinpaikka, mitä osoittavat asuinpaikan länsiosassa olevista maapaljastumista tavatut varsin runsaslukuiset löydöt. Maapaljastumissa asuinpaikan ohut kulttuurikerros on ilmeisesti pääosin tuhoutunut tai vähintäänkin sekoittunut, mutta kohdissa, joissa aluskasvillisuus on säilynyt, voi maaperässä olla paikallistettavissa paremmin säilyneitä asuinpaikkaan liittyviä ilmiöitä. Asuinpaikan itäosassa sijaitseva kivetyn tulisijan jäännös on todennäköisesti asuinpaikan länsiosan löytöjä nuorempi ilmiö, kuitenkin mahdollisesti esihistoriallinen. Tulisija vaikuttaa melko lyhytaikaisen leiripaikan jäännökseltä, ja koska paikka on maanpinnan kulumisen vuoksi pahoin tuhoutunut, on sen tutkimuksellinen potentiaali varsin vähäinen. Kokonaisuudessaan pohjoisimman Soahkemohjávrrin koillispuolelta tavatut jäännökset vahvistavat alueesta syntynyttä yleiskäsitystä, jonka mukaan seudun järvien hiekkaisia, terassimaisia ranta-alueita on käytetty asuinpaikkoina toistuvasti tuhansien vuosien ajan.

Viranomais-rekisterinro:	-	**Kunto:**	Keskinkertainen
Arvotus:	Mj-luokka II		

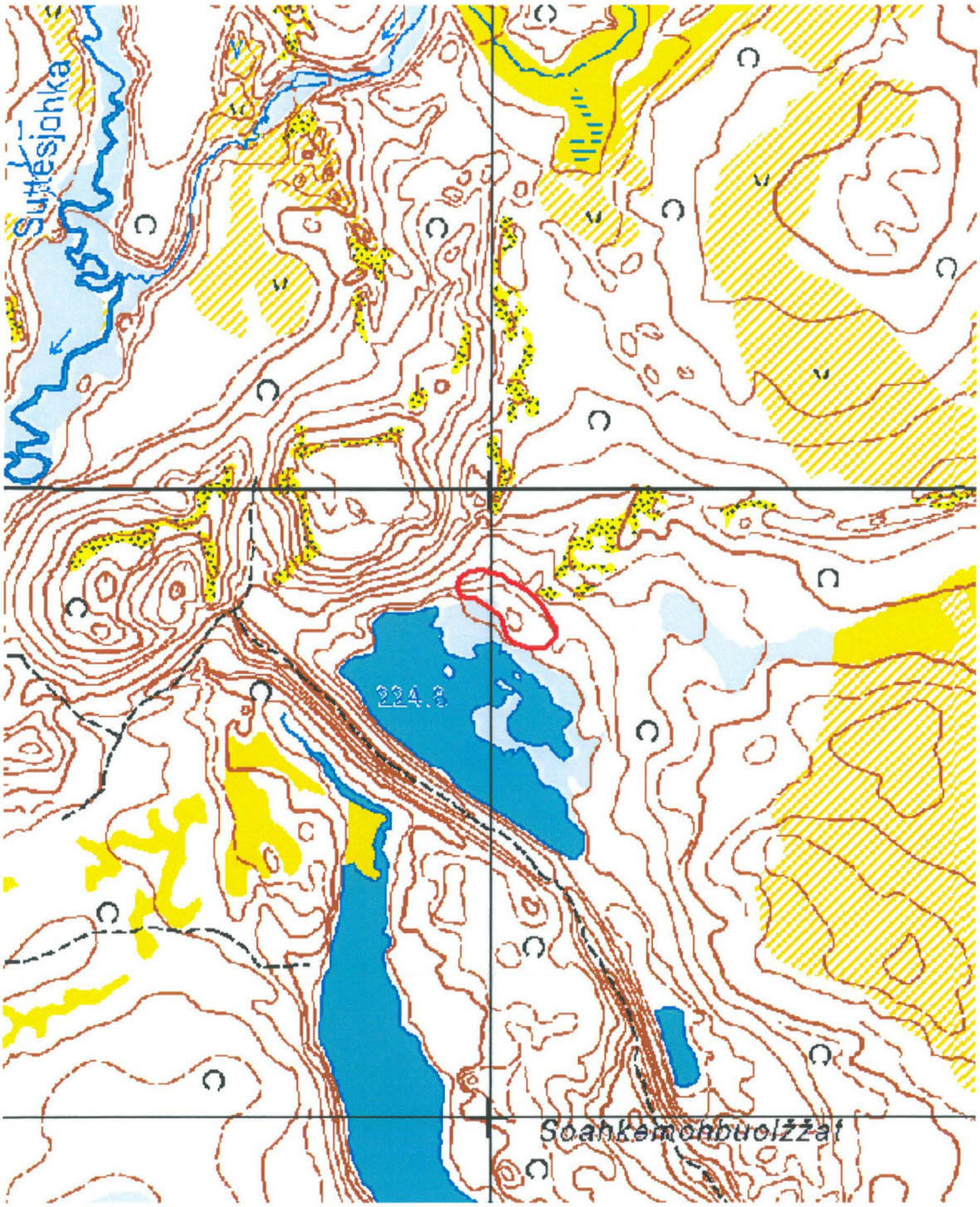

Kartta 5. Soahkemohjávrrit 4, kivikautinen tai varhaismetallikautinen asuinpaikka.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 8. Soahkemohjávrrit 4. Asuinpaikka-aluetta. Maapaljastumassa oikealla runsaslöytöinen läntisin löytöpesäke. Kuvattu pohjoisluoteesta.

Kuva 9. Soahkemohjávrrit 4. Asuinpaikka-aluetta, maapaljastumasta etualalta tavattiin kivi ja kaksi kvartsi-iskosta. Taustalla hiukan ylempänä rinteellä runsaslöytöinen läntisin maapaljastuma. Kuvattu itäkaakosta.

4.1.6 Suddesvárri 2

Suddesvárri 2 Asuinpaikka			MH-tunnus: 138338
Kohdetyyppi:	Asuinpaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Kivikautinen/ varhaismetallikautinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1		
Koordinaatti-selitys:	Kohteen keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7698183, Y 3484674, Z 252	**Löydöt:**	KM 38952: 1-4

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Suddesvárrin länsipuolella, melko avoimella, harvaa tunturikoivikkoa kasvavalla, maaperältään hiekkapohjaisella, loivasti kohti etelää viettävällä rinteellä. Aluskasvillisuutta hallitsevat variksenmarja ja puolukka sekä poronjäkälät, tinajäkälät ja torvijäkälät. Alueella on myös tuulieroosion paljaiksi kuluttamia maapaljastumia. Kohteen halki kulkee Soahkemohjávrrille johtava mönkijäura. Lähimmät vesistöt, kohteen pohjoispuolella kohoavan hiekkaharjanteen takana sijaitsevat lammet, ovat kohteesta yli kahdensadan metrin etäisyydellä.

Kohteen kuvaus

Kohde on laaja-alainen ja luonteeltaan pesäkkeinen kivikautinen tai varhaismetallikautinen asuinpaikka. Mönkijäuran rikkomassa maanpinnassa havaittiin merkkejä esihistoriallisesta aktiviteetista noin sadan metrin matkalla. Lisäksi löytöjä oli kahdessa tuulieroosion kuluttamassa maapaljastumassa mönkijäuran läheisyydessä. Kohteen laajuus on vähintään 100 m x 40 m, mutta on mahdollista, että kohde kattaa pesäkkeisesti laajemmankin alueen. Useimmat löydöt olivat palanutta luuta ja kvartsi-iskoksia, lisäksi löydettiin muutamia hyvälaatuisia kvartsiitti-iskoksia. Otos iskoksista ja luista kerättiin talteen.

Kohteesta Suddesvárri 2 havaittujen löytöalueiden sijaintitiedot ja tarkempi kuvaus

x = 7698164 / y = 3484639
Kohteen läntisin löytöpiste. Paikalta löytyi mönkijäuralta kookas kvartsiitti-iskos, joka kerättiin talteen. Kappaletta on mahdollisesti voitu käyttää työkalunakin veitsen tapaan.

x = 7698189 / y = 3484663
Kvartsi-iskos pienessä maapaljastumassa mönkijäuran pohjoispuolella. Ei kerätty talteen.

x = 7698157 / y = 3484661
Kvartsiitti-iskos ja palanutta luuta maapaljastumassa mönkijäuran eteläpuolella muutaman neliömetrin alalla. Ei kerätty talteen.

x = 7698163 / y = 3484646 - x = 7698184 / y = 3484680
Kyseisten koordinaattipisteiden välillä on mönkijäuralla harvakseltaan kvartsi-iskoksia. Niiltä osin kuin mönkiura on kaksihaarainen, on iskoksia erityisesti uran eteläisemmän haaran alueella. Kohdasta x = 7698171 / y = 3484663 kerättiin talteen kaksi kvartsi iskosta noin yhden neliömetrin alueelta.

x = 7698166 / y = 3484658 - x = 7698173 / y = 3484666
Kyseisten koordinaattipisteiden välillä on mönkijäuran eteläisemmän haaran alueella runsaslukuinen kes-

kittymä palaneiden luiden kappaleita. Keskittymän itäpäästä, kohdasta x = 7698173 / y = 3484666 kerättiin talteen muutamia kymmeniä palaneiden luiden kappaleita noin yhden neliömetrin alueelta. Luut ovat kookkaiden tai keskisuurten nisäkkäiden luita, todennäköisimmin peuranluita.

x = 7698203 / y = 3484713 - x = 7698212 / y = 3484724
Kyseisten koordinaattipisteiden välillä havaittiin harvakseltaan palaneita luita ja kvarsti-iskoksia mönkijäuralla. Kohdasta x = 7698212 / y = 3484724 löytyi noin myös kolme kvartsiitti-iskosta noin yhden neliömetrin alueelta. Kvartsiitti-iskokset kerättiin talteen.

Kohteen rajaus

Löytöjen levinneisyyden perusteella kohteen voidaan katsoa kattavan mönkijäuran ja rinteen suuntaa noudattavan, länsilounas-itäkoillissuuntaisen, noin 100 x 40 m laajuisen alueen. Potentiaalista asuinpaikka-aluetta kohteen lähiympäristössä on laaja-alaisemminkin, ja on todennäköistä, että kohteen kaikkia pesäkkeitä ei vielä ole paikallistettu.

Tulkinta

Kohde on ilmeisesti varsin pitkäjaksoisesti tai ainakin säännöllisesti käytetty asuinpaikka, mistä kertoo löytöjen melko laaja levintä ja runsaslukuisuus. Kohde on etäällä vesistöistä sijaitsevana asuinpaikkana luonteeltaan poikkeuksellinen, koska useimmiten kivikautiset tai varhaismetallikautiset asuinpaikat ovat voimakkaasti rantasidonnaisia. Paikalta kerättyjen palaneiden luiden ajoittaminen olisi suotavaa, jotta asuinpaikan ikä pystyttäisiin tarkemmin määrittelemään. Mönkijäuraa, joka kulkee asuinpaikan halki, käytetään runsaasti, ja sen käyttö aiheuttaa maaperän jatkuvaa kulumista. Uran siirtäminen eri paikkaan tuskin on mahdollista ilman asuinpaikka-alueen aitaamista. Asuinpaikan ne osat, jotka ovat pahiten mönkijäliikenteen aiheuttaman kulumisen uhkaamia, olisikin syytä tutkia kulumisen tieltä kaivauksilla.

Viranomais-rekisterinro: -

Kunto: Keskinkertainen

Arvotus: Mj-luokka II

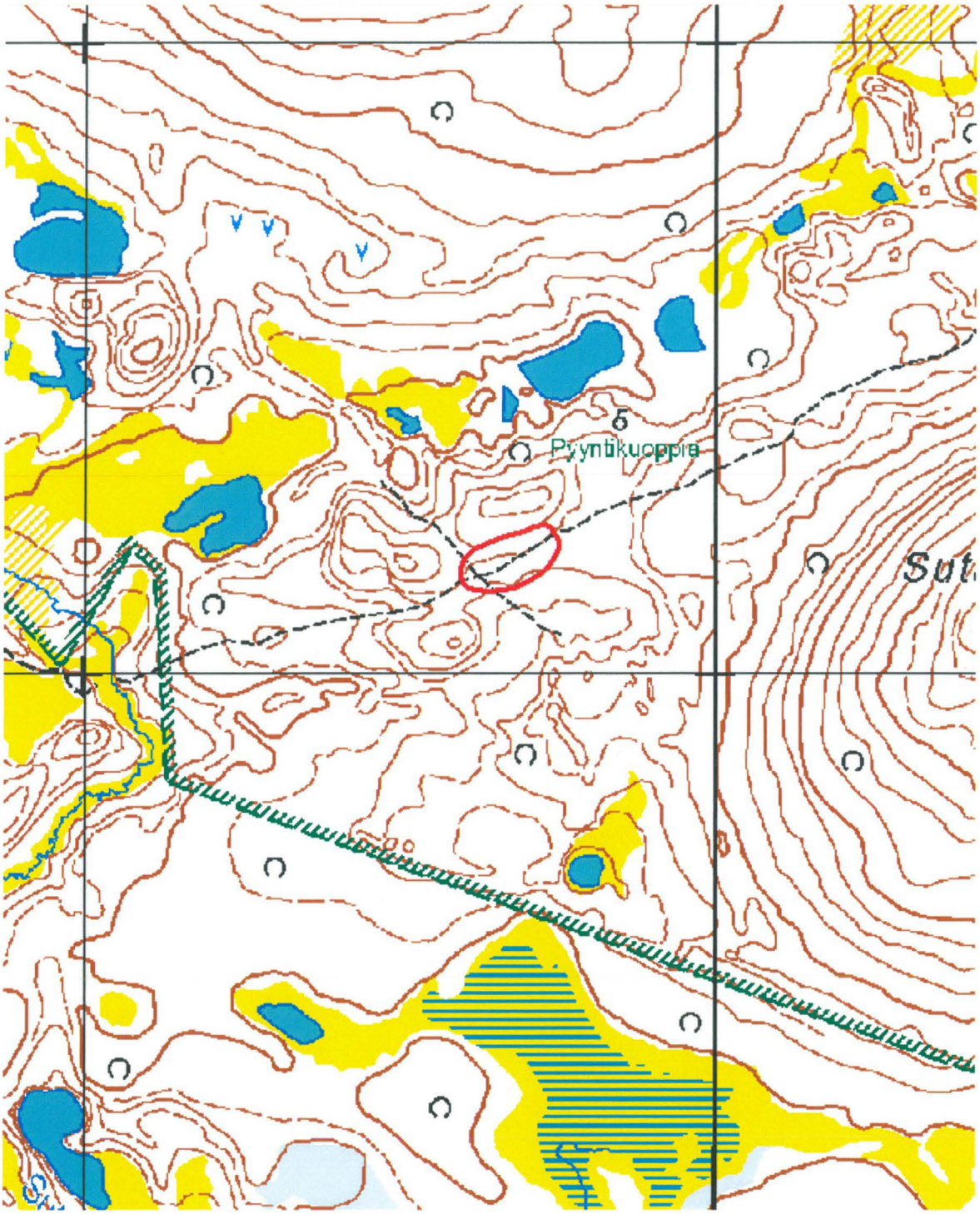

Kartta 6. Suddesvárri 2. Kivikautinen tai varhaismetallikautinen asuinpaikka.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 10. Suddesvárri 2. Asuinpaikka. Kuvassa oikealla ympäristöstään selvästi erottuva mänty. Kuvattu asuinpaikan länsipäästä, lännestä.

Kuva 11. Suddesvárri 2. Asuinpaikka. Mönkijäura kulkee asuinpaikan keskeisten osien halki. Kuvattu asuinpaikan itäpäästä, pohjoiskoillisesta.

4.1.7 Gamajohka eteläinen 1

Gamajohka eteläinen 1 Asuinpaikka			MH-tunnus: 62170
Kohdetyyppi:	Asuinpaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Kivikautinen / varhaismetallikautinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 15.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Iskoskeskittymä polulla	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7725584, Y 3481332, Z 361 m mpy	**Löydöt:**	KM 32578:1-3 Kvartsiittikärki, kvartsiydin, kvartsi-iskoksia

Taustatiedot

Kohteen on löytänyt Taarna Valtonen alueella suorittamansa inventoinnin yhteydessä vuonna 1999. Tuolloin kohteen alueelta on kerätty talteen kvartsiitista valmistettu nuolenkärki sekä kvartsiydin ja kvartsi-iskoksia. Vuonna 2011 suoritetussa tarkastuksessa paikallistettiin useita aiemmin tuntemattomia asuinpaikkaan liittyviä aktiviteettipesäkkeitä.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Gamajohkan eteläpuolella, Gamaoaivin koillispuolella, Guivin retkeilyreitin varrella, hiekkaisilla, pohjoisreunaltaan Gamajohkan soiseen ranta-alueeseen rajoittuvilla tasaisilla joenranta-terasseilla sekä rantaterasseja korkeammalle nousevilla kivikkoisemmilla moreeniharjanteilla. Alueella kasvaa harvakseltaan tunturikoivuja. Aluskasvillisuutta rantaterasseilla hallitsevat vaivaiskoivut, variksenmarja, mustikka ja kurjenkanerva sekä torvijäkälät, tinajäkälät ja poronjäkälät. Kohdetta vasta-päätä, joen pohjoispuolella, sijaitsee Guivin autiotupa, jonka luota jokirantaan johtavalta polulta on paikallistettu pienialainen kivikautinen tai varhaismetallikautinen asuinpaikka Gamajohka pohjoinen 6, joka voi olla myös asuinpaikkaan Gamajohka eteläinen 1 liittyvä aktiviteettipesäke.

Kohteen kuvaus

Kohde on luonteeltaan pesäkkeinen kivikautinen tai varhaismetallikautinen asuinpaikka. Kohteen pohjoisimmat osat sijaitsevat noin sadan metrin etäisyydellä Gamajohkan etelärannasta. Asuinpaikalla on havaittu runsaasti löytöjä useassa eri kohdassa, sekä Guivin retkeilyreitin polulla että tuulieroosion kuluttamissa maapaljastumissa. Asuinpaikan keskeisintä osaa vaikuttaa olevan halkaisijaltaan noin kaksikymmenmetrinen tasanne, joka sijaitsee noin neljäkymmentä metriä Gamajohkan rantasuon reunasta etelään, ja jonka halki Guivin retkeilyreitti kulkee. Valtosen talteen keräämistä löydöistä ainakin kvartsiittinen nuolenkärki ja yksi kvartsi-iskos ovat ilmeisimmin peräisin juuri kyseiseltä tasanteelta. Asuinpaikan vähäisempiä pesäkkeitä on kuitenkin sijainnut myös tasanteen ulkopuolella, melko laajalla suon eteläreunaa myötäilevällä alueella. Löytöjä asuinpaikalta ei tarkastuksen yhteydessä kerätty talteen.

Kohteesta Gamajohka eteläinen 1 havaittujen löytöalueiden sijaintitiedot ja tarkempi kuvaus

x = 7725574 / y = 3481248
Yksitoista kvartsi-iskosta hiekkaisessa maapaljastumassa noin neliömetrin alueella. Osa iskoksista materiaaliltaan erittäin korkealaatuista, lähes lasimaista kvartsia.

x = 7725582 / y = 3481252
Yksi kvartsi-iskos hiekkaisessa maapaljastumassa.

x = 7725584 / y = 3481332
Toistakymmentä kvartsi-iskosta ja yksi kvartsiitti-iskos Guivin retkeilyreitin polulla noin kahden metrin matkalla, hiekkaisella tasanteella, jonka halkaisija noin 20 m. Ilmeisesti asuinpaikan keskeisintä aluetta.

x = 7725575 / y = 3481345
Yksi kvartsi-iskos maanpinnalla.

x = 7725572 / y = 3481352
Pienialaisessa hiekkaisessa maapaljastumassa toistasataa kvartsi-iskosta noin yhden neliömetrin alueella. Iskoksista muutamat täysin lasimaista vuorikristallia. Paikalla sijaitsee noin 10 m x 5 m laajuinen pohjois-eteläsuuntainen tasanne, joka on noin kaksikymmentä metriä Guivin retkeilyreitin itäpuolella.

x = 7725611 / y = 3481370
Muutamia kymmeniä materiaaliltaan hyvälaatuisia kvartsi-iskoksia hiekkaisessa maapaljastumassa noin kymmenen neliömetrin alueella. Asuinpaikan pesäkkeistä lähimpänä suon laitaa sijaitseva.

x = 7725561 / y = 3481405
Muutamia kymmeniä kvartsi-iskoksia matalalla moreeniharjanteella.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu havaittujen löytöjen perusteella Gamajohkan eteläpuoleisen rantasuon eteläreunaa myötäilevälle pitkänomaiselle, itä-länsisuuntaiselle vyöhykkeelle, jonka koko on noin 200 m x 50 m. Kohteen aktiviteettipesäkkeiden välillä on todennäköisesti varsin suuriakin löydöttömiä alueita.

Tulkinta

Gamajohkan soisen ranta-alueen eteläpuolella olevilla hiekkaisilla rantaterasseilla on sijainnut laaja-alainen kivikautinen tai varhaismetallikautinen asuinpaikka. On myös mahdollista, että asuinpaikka olisi moniperiodinen; asuinpaikan eri pesäkkeet voivat olla peräisin eri aikakausina tapahtuneesta toiminnasta. Rikkaimmilla löytöalueilla, jotka ovat lähiympäristöään tasaisemmilla kohdilla, on todennäköisesti sijainnut asumuksia, ja kyseisiltä tasanteilta olisi kaivaustutkimuksilla varsin ilmeisesti löydettävissä asuinpaikan ajoitusta valaisevaa löytöaineistoa. Moreeniharjanteelta tavattu keskittymä kvartsi-iskoksia lienee puolestaan pienialaisen, ehkä vain kertaluonteisesti käytetyn kiventyöstöpaikan jäännös.

Guivin retkeilyreitti leikkaa asuinpaikan keskeisimpiä osia noin 20 metrin matkalla. Kyseiselle kohdalle tulisi polulle rakentaa pitkospuut asuinpaikan kulumisen pysäyttämiseksi, muutoin retkeilyn vaikutus asuinpaikan kulttuurikerrokselle voi tulevina vuosikymmeninä olla tuhoisa. Polun varrelle voitaisiin myös pystyttää asuinpaikasta kertova infotaulu, mikä epäilemättä rikastuttaisi Guivin autiotuvalla vierailevien retkeilijöiden vaellustaivalta. Retkeilyreitin käytön lisäksi myös tuulieroosio on paikoin kuluttanut kohteen kulttuurikerrosta, ei kuitenkaan kohteen laajuuteen nähden kovin laaja-alaisesti.

Viranomais-rekisterinro:	1000001061	**Kunto:**	Keskinkertainen
Arvotus:	Mj-luokka II		

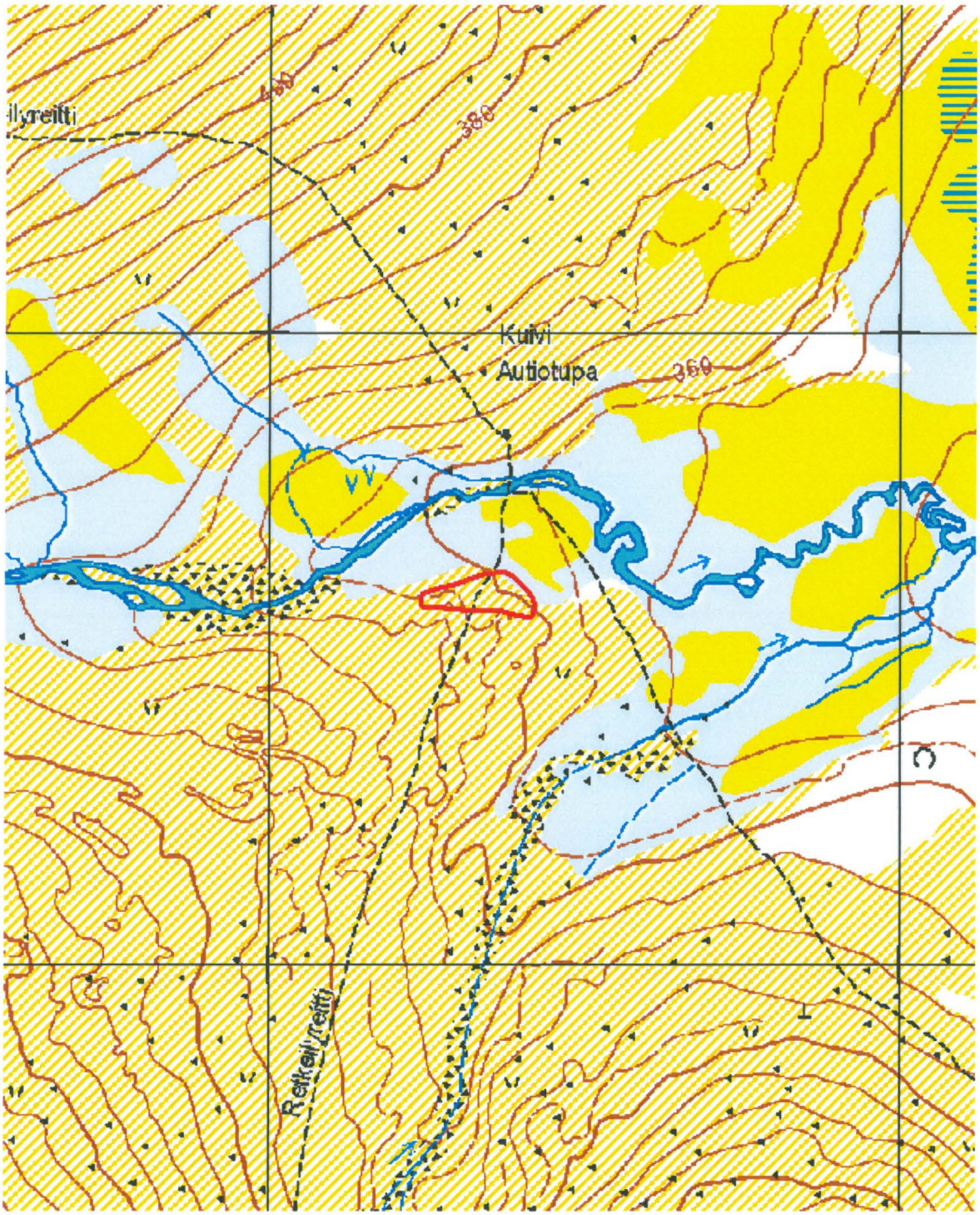

Kartta 7. Gamajohka eteläinen 1, kivikautinen tai varhaismetallikautinen asuinpaikka.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 12. Gamajohka eteläinen 1. Asuinpaikka. Tasanne, jonka halki kulkevalta Guivin retkeilyreitin polulta tavattiin runsaasti löytöjä. Taustalla Gamajohkan takana Guivin autiotupa. Kuvattu etelästä.

Kuva 13. Gamajohka eteläinen 1. Asuinpaikka-aluetta. Tuulieroosion kuluttama maapaljastuma. Kuvattu Guivin retkeilyreitiltä, lounaasta.

Kuva 14. Gamajohka eteläinen 1. Löytökeskittymä maapaljastumassa Gamajohkan rantasuon reunalla. Taustalla, taaemman maapaljastuman takana, kulkee Guivin retkeilyreitti. Kuvattu itäkoillisesta.

Kuva 15. Gamajohka eteläinen 1. Asuinpaikan itäisin pesäke, keskittymä kvartsi-iskoksia matalan moreeniharjanteen laella. Kuvattu lounaasta.

4.1.8 Gamajohka eteläinen 3

Gamajohka eteläinen 3 Asuinpaikat			MH-tunnus: 62154
Kohdetyyppi:	Asuinpaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Kivikautinen/ varhaismetallikautinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 15.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Kvartsi-iskosten löytöpaikan keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7725452, Y 3480285, Z 390 m mpy	**Löydöt:**	KM 32584 Kvartsi-iskoksia

Taustatiedot

Kohteen Gamajohka eteläinen 3 on löytänyt Taarna Valtonen alueella suorittamansa inventoinnin yhteydessä vuonna 1999. Hän on myös kerännyt kohteesta talteen kvartsi-iskoksia. Vuonna 2011 kohdetta tarkastettaessa oli sen paikallistamisessa suuria vaikeuksia. Gamajohka 3:n sanallista kuvausta kohtalaisesti vastaava paikka löytyi lopulta noin 240 metriä ilmoitetusta sijainnista koilliseen. Koska kohteen ilmoitettujen sijaintitietojen, sanallisen kuvauksen ja tarkastuksessa paikallistetun kvartsi-iskoskeskittymän sijainnin välillä oli suuria ristiriitoja, ei ole varmaa, paikallistettiinko tarkastuksessa juuri samainen Valtosen löytämä kohde.

Ympäristön kuvaus

Alue on lähes puutonta, melko kivikkoista tunturiylänköä Gamajohkan laaksossa. Aivan joen varrella kasvaa muutamia tunturikoivuja. Aluskasvillisuuden alueella muodostavat vaivaiskoivut, variksenmarja, tinajäkälät, torvijäkälät ja poronjäkälät sekä yksittäiset heinäkasvit. Maaperä on hiekkamoreenia.

Kohteen kuvaus

Museoviraston ylläpitämässä kulttuuriympäristön rekisteriportaalissa kohdetta kuvaillaan seuraavasti: "Kohde sijaitsee Kevon luonnonpuistossa, Gamajohkan eteläpuolella, noin 80 metrin päässä rannasta. Turve on paikoin kulunut puhki ja näissä paljastumissa sekä kohdissa, joissa turvetta on vain ohuelti on runsaasti erikokoisia iskoksia näkyvillä noin kolmen kilometrin alueella. "

Kohdetta tarkastettaessa todettiin, että kohteesta ilmoitettu koordinaattipiste sijaitsee noin 250 metrin päässä Gamajohkan etelärannasta. Kohteen laajuuden oletettiin tarkoittavan noin kolmea neliömetriä. Aluetta kyseisen koordinaattipisteen ja Gamajohkan rannan välillä käytiin lävitse yli kahden tunnin ajan, kunnes rikkoutuneessa maanpinnassa, hyvin loivasti kohti jokea laskevalla rinteellä, noin kolmen-kymmenen metrin etäisyydellä Gamajohkan etelärannasta, havaittiin noin neliömetrin alueella toista-kymmentä kvartsi-iskosta. Kyseessä voi mahdollisesti olla samainen Valtosen löytämä kohde, joskin ristiriita kohteen aiemmin ilmoitetun ja todellisen sijainnin välillä on varsin suuri. Tavatuista iskoksista useimmat olivat miltei lasimaista, lähes täysin läpinäkyvää kvartsia, mutta joukossa oli myös kappaleita, jotka olivat varsin pahoin rapautuneita. Löytöjä paikalta ei kerätty talteen.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu halkaisijaltaan alle kymmenmetriselle alueelle. Kohteen lähiympäristössä on useita pieni-alaisia maapaljastumia, joissa ei kuitenkaan havaittu mitään merkkejä esihistoriallisesta aktiviteetista.

Tulkinta

Kohde vaikuttaa pikemminkin suppea-alaiselta kvartsintyöstöpaikalta kuin pysyvämmältä asuinpaikalta. Kenties paikalla on työstetty kvartsia vain kertaluonteisesti, ehkä isketty sisäosiltaan hyvälaatuisesta kvartsikappaleesta irti huonommin esineiden valmistukseen soveltuvat pintakappaleet. Varsin todennäköisesti paikalta ei kaivaustutkimuksillakaan saataisi kohteen ajoitusta tarkentavia löytöjä.

Viranomais-rekisterinro:	1000001094	**Kunto:**	Keskinkertainen
Arvotus:	Mj-luokka II		

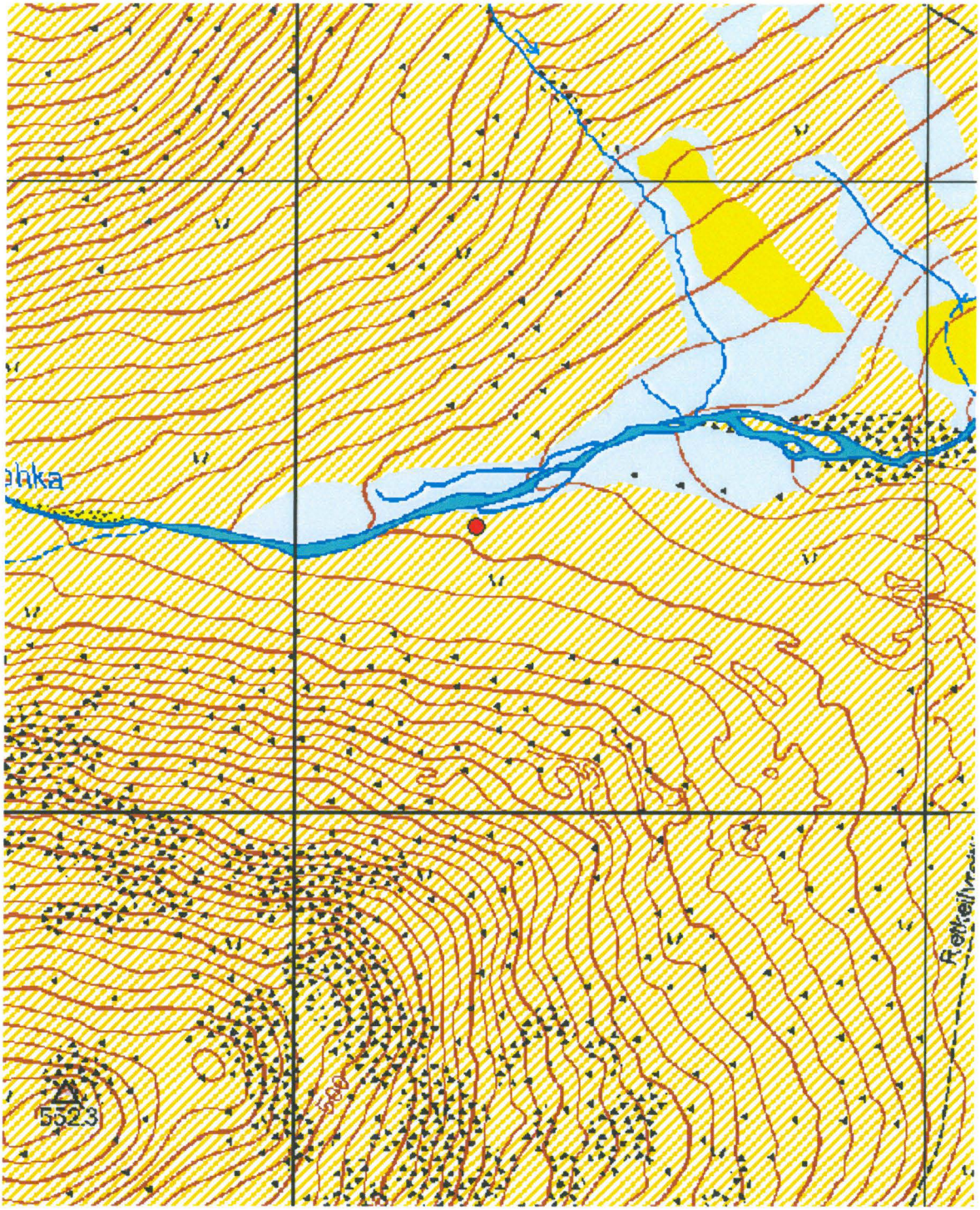

Kartta 8. Gamajohka eteläinen 3, kivikautinen tai varhaismetallikautinen asuinpaikka.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 16. Gamajohka eteläinen 3. Asuinpaikka tai kvartsintyöstöpaikka. Kvartsi-iskoksia havaittiin kuvan etualalla olevassa maapaljastumassa. Taustalla Gamajohkan laaksoa ja Guivin rinnettä. Kuvattu kaakosta.

Kuva 17. Gamajohka eteläinen 3. Asuinpaikka tai kvartsintyöstöpaikka. Kvartsi-iskoksia havaittiin kuvan etualalla olevassa maapaljastumassa. Taustalla Gamajohkan laaksoa ja Guivin autiotupa. Kuvattu lounaasta.

4.1.9 Leaksagoadejohka 3

Leaksagoadejohka 3 Asuinpaikka			MH-tunnus: 132215
Kohdetyyppi:	Asuinpaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Kivikautinen/ varhaismetallikautinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 15.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Kvartsi-iskosten löytöpaikalta	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7725127, Y 3481317, Z 360 m mpy	**Löydöt:**	KM 33290:1-2003 Kvartsi-iskoksia

Taustatiedot

Kohteen on löytänyt Taarna Valtonen alueella suorittamansa inventoinnin yhteydessä vuonna 2000. Vuoden 2011 tarkastuksessa ei kohteesta Valtosen kohdekuvauksen yhteydessä ilmoitetusta koordinaatti-pisteestä x = 7725320 / y = 3481390 tai sen lähialueelta tavattu mitään esihistorialliseen aktiviteettiin viittaavaa. Pienialainen, kahdesta pesäkkeestä muodostuva kvartsi-iskoskeskittymä löydettiin kuitenkin noin kaksisataa metriä kyseiseltä paikalta etelälounaaseen. On mahdollista, että kyseessä on sama kohde, ja kohteen aiemmin ilmoitettu sijaintitieto on ollut todella epätarkka, mutta todennäköisemmältä vaikuttaa, että kyseessä on aiemmin tuntematon erillinen kvartsi-iskoskeskittymä.

Ympäristön kuvaus

Alue on Leaksagoadejohkan avointa, puutonta jokilaaksoa, joka on moreeniharjanteiden kirjavoimaa. Aluskasvillisuutta kohteen lähiympäristössä hallitsevat variksenmarja, juolukka ja jäkälät.

Kohteen kuvaus

Valtonen on kuvaillut kohdetta seuraavasti: "Gamajokeen etelästä laskevan Leaksagoadejohkan läntiseltä rantatörmältä löytyi erittäin runsalöytöinen, mutta suppea-alainen kvartsilöytöpaikka. Alueella on kaksi pientä tihentymäaluetta, jotka ovat aivan valkeanaan erikokoisia iskoksia, jotka ovat osittain jääneet turvekerroksen sisälle."

Kohdetta tarkastettaessa paikallistettu kvartsi-iskoskeskittymä sijaitsee Valtosen ilmoittamalta paikalta noin kaksisataa metriä etelälounaaseen, Leaksagoadejohkan suuntaisen pienen moreeniharjanteen pohjoispäässä, halkaisijaltaan noin kuusimetrisellä alueella. Paikalla havaituista paristakymmenestä iskoksesta useimmat ovat keskittyneet kahdeksi vajaan neliömetrin laajuiseksi pesäkkeeksi, jotka sijaitsevat noin kahden metrin etäisyydellä toisistaan. Lisäksi alueen koillislaidalta löydettiin halkaisijaltaan noin kymmensenttinen raaka-ainekappale, josta mahdollisesti ainakin osa havaituista iskoksista on isketty. Mitään löytöjä paikalta ei kerätty talteen.

Kohteen rajaus

Kohde vaikuttaa rajautuvan löytöjen levinnän perusteella halkaisijaltaan noin kuusimetriselle alueelle Leaksagoadejohkan länsipuolella sijaitsevan pienen moreeniharjanteen pohjoispäähän.

Tulkinta

Paikallistettu kvartsi-iskoskeskittymä ei täysin vastaa Valtosen kohteesta laatimaa sanallista kuvausta. Varsinkin paikalla havaittujen kvartsi-iskosten määrässä on selvä ristiriita. Kohteesta aiemmin

ilmoitettujen koordinaattien osoittamalla paikalla tai sen lähellä ei kuitenkaan ollut havaittavissa ainoatakaan iskosta, joten on ilmeistä, että kohteen koordinaattitiedoissa on ollut suuri virhe. Mahdollisesti Valtosen löytämää kvartsi-iskoskeskittymää ei tarkastuksessa onnistuttu lainkaan havaitsemaan, vaikka maastoa käytiin perusteellisesti lävitse vähintään kahdensadan metrin säteellä ilmoitetusta paikasta. Toinen vaihtoehto on, paikallistettu keskittymä on sama kuin Valtosen löytämä kohde, mutta Valtonen on kerännyt kohteesta talteen lähes kaikki löydöt, siten että jäljelle ovat jääneet ainoastaan tarkastuksessa havaitut parikymmentä iskosta – Valtosen talteenottamien kvartsien vähimmäismäärä on ollut löytöluettelon alanumeroiden lukumäärän mukaan vähintään yli kaksituhatta iskosta. Mikäli tarkastuksessa paikallistettu kvartsikeskittymä ei ole sama kuin Valtosen löytämä kohde, on se hyvinkin voinut syntyä hetkellisen, kertaluonteisen kvartsintyöstötuokion seurauksena, ja vaikuttaa todennäköiseltä, että paikalla ei sijaitse ainakaan pitkäaikaisesti käytettyä asuinpaikkaa. Väliaikaiseen leiriytymiseen paikka kuitenkin on varsin hyvin soveltunut.

Viranomais-rekisterinro:	1000001162	**Kunto:**	Keskinkertainen
Arvotus:	Mj-luokka II		

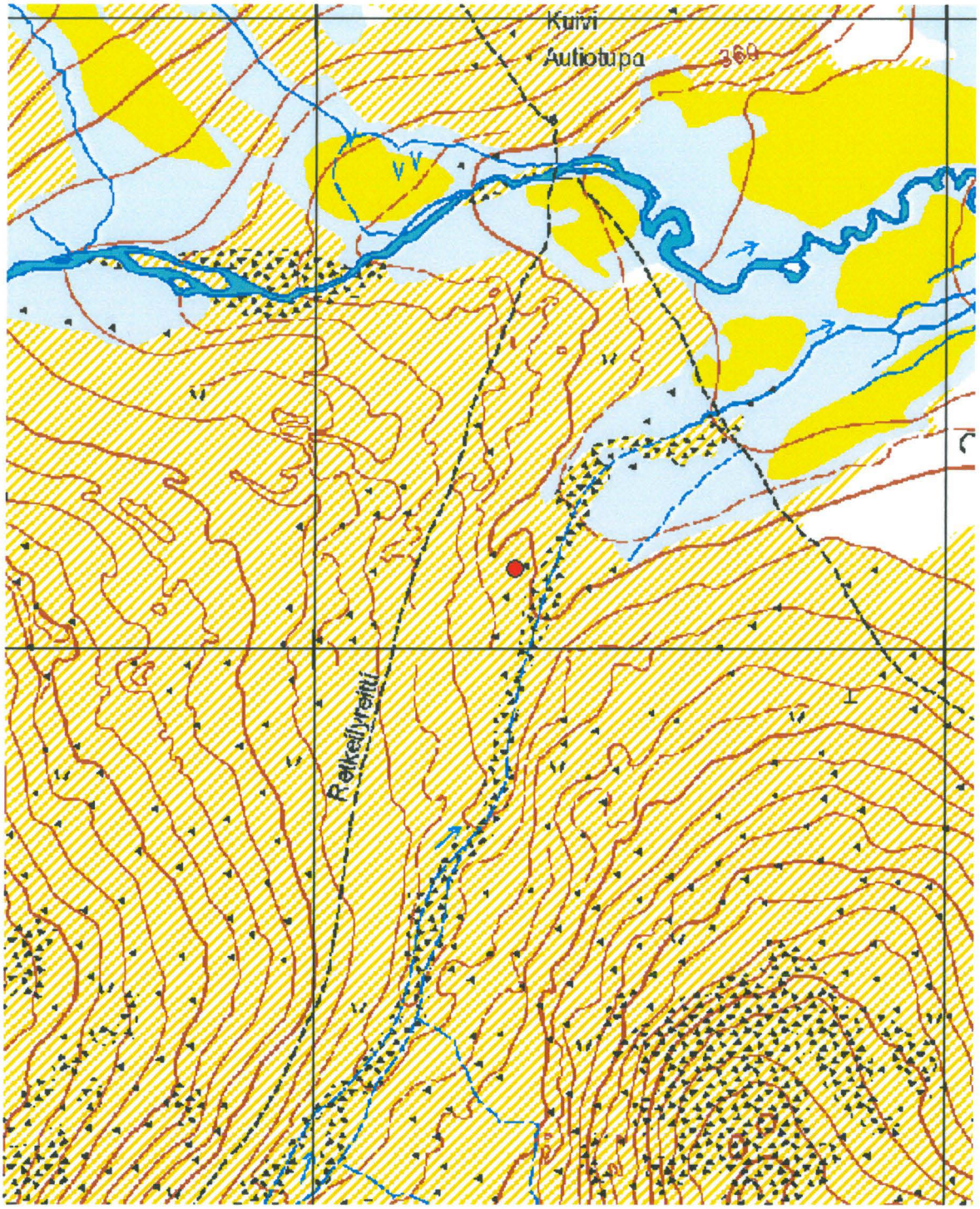

Kartta 9. Leaksagoadejohka 3, kivikautinen tai varhaismetallikautinen asuinpaikka.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

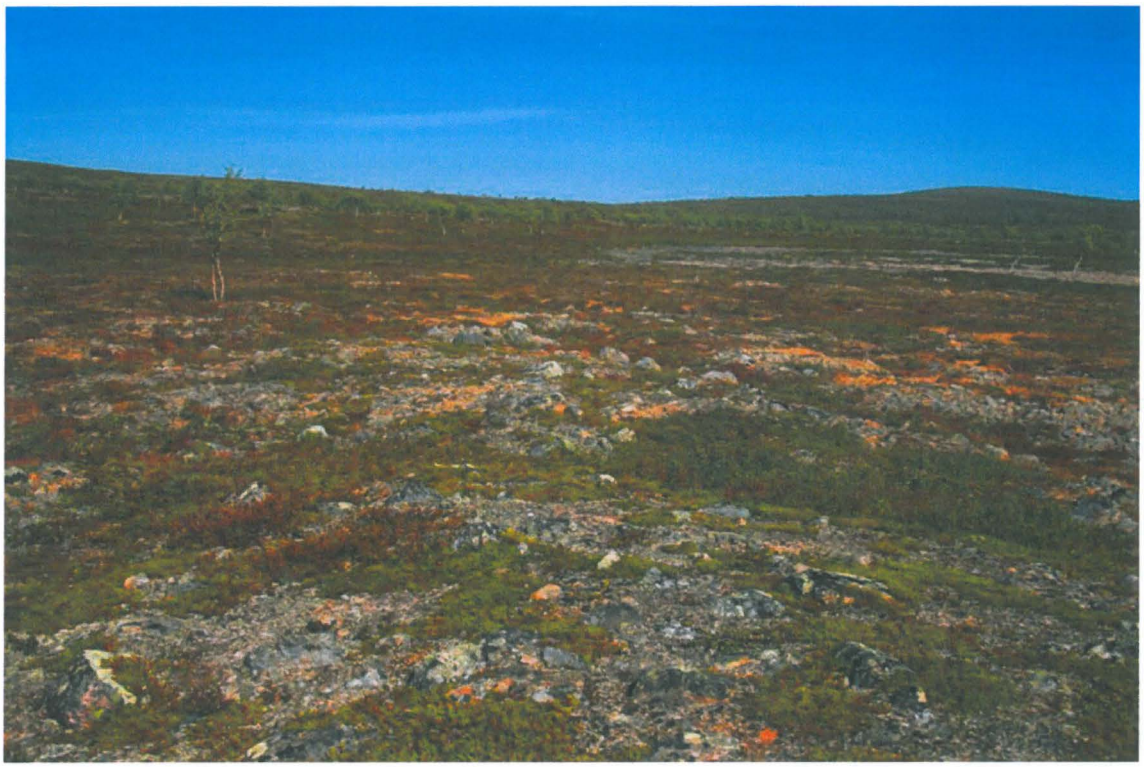

Kuva 18. Leaksagoadejohka 3. Asuinpaikka-aluetta. Kuvattu etelälounaasta.

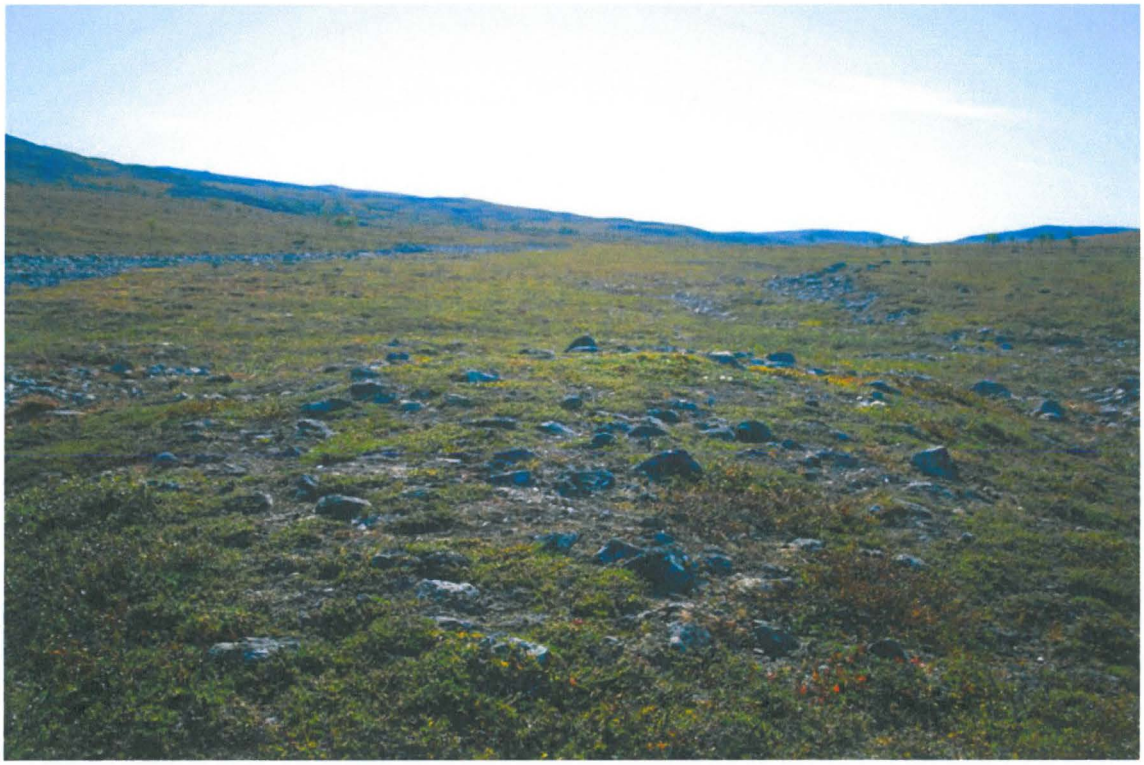

Kuva 19. Leaksagoadejohka 3. Asuinpaikka-aluetta. Kuvattu pohjoisesta.

4.1.10 Njaggaljávrrit 1

Njaggaljávrrit 1 Asuinpaikka			MH-tunnus: 62426
Kohdetyyppi:	Asuinpaikka	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Kivikautinen/ varhaismetallikautinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 5.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Asuinpaikan arvioitu keskikohta	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7729350, Y 3496855, Z 117 m mpy	**Löydöt:**	KM 32575 kvartsi-iskoksia

Taustatiedot

Kohteen on löytänyt Taarna Valtonen alueella suorittamansa inventoinnin yhteydessä vuonna 1999. Vuonna 2011 kohdetta tarkastettaessa sen todettiin sijaitsevan noin kaksikymmentä metriä kaakkoon aiemmin ilmoitetusta koordinaattipisteestä.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Kevon retkeilyreitin varrella, Tapiolagoahti-nimisen taukopaikan läheisyydessä. Paikka on tasalakisen moreeniharjanteen laen eteläpää, Sáltájanjálmjávrin rantatörmän partaalla. Harjanne on noin 150 metrin mittainen, rannansuuntainen, ja sen luoteispuolella maasto alkaa jyrkästi kohota. Harjanteen kaakkoispuolella virtaa Sáltájanjálmjávrista laskeva koski; kohde sijaitsee miltei kosken niskalla. Puusto paikalla on tunturikoivikkoa, ja aluskasvillisuus kohteen alueella on voimakkaasti kulunutta. Paikoilla, joilla aluskasvillisuutta on jäljellä, sen muodostavat puolukka, variksenmarja, sammalet, poronjäkälät ja torvijäkälät sekä yksittäiset heinäkasvit.

Kohteen kuvaus

Noin viidentoista metrin etäisyydellä Sáltájanjálmjávrin rannasta, rantatörmän partaalla, noin kahdenkymmenenviiden metrin etäisyydellä järveen työntyvän moreeniharjanteen muodostaman niemekkeen kärjestä, noin kuusi metriä järven pintaa korkeammalla, havaittiin kvartsikaavin ja kymmenkunta kvartsi-iskosta muutamien neliömetrien alueella. Mitään muita jälkiä esihistoriallisesta aktiviteetista paikalta ei tavattu. Löytöjä paikalta ei kerätty talteen, mutta Taarna Valtonen on aiemmin kerännyt kohteesta muutamia kvartsi-iskoksia. Kyseisellä kohdalla maanpinta on retkeilyn vaikutuksesta kulunut paljaaksi, ja maaperä vaikuttaa olevan melko kivistä moreenia. Tasalakisella harjanteella, jonka laen eteläpäässä kohde sijaitsee, leiriydytään säännöllisesti, paikalta avautuu komea näkymä Sáltájanjálmjávrille, ja maaston kuluminen on varsin voimakasta. Noin kuuden metrin päähän havaitusta löytökeskittymästä on myös muodostunut retkeilijöiden käyttämä nuotiopaikka.

Kohteen rajaus

Kohteesta tavatut löydöt rajautuvat muutamien neliömetrien alueelle Sáltájanjálmjávrin rantatörmän partaalle. Paikalla sijaitseva asuinpaikka vaikuttaa hyvin pienialaiselta, rajoittuen todennäköisesti kokonaisuudessaan halkaisijaltaan alle kymmenmetriselle alueelle. Maastollisesti harjanne, jonka eteläpäässä asuinpaikka sijaitsee, on kuitenkin laajemminkin asuinpaikaksi soveltuvaa.

Tulkinta

Paikalla vaikuttaa sijainneen pienialainen kivikautinen tai varhaismetallikautinen asuinpaikka. Löytöjen yksipuolisuuden ja suppean levinnän perusteella paikka lienee vain lyhytaikaisesti käytetty, mahdollisesti pikemminkin toisinaan hyödynnetty leiriytymispaikka kuin pysyväisluonteisempi asuinsija. Koska maastonkuluminen paikalla tuhoaa jatkuvasti kohteen ilmeisen ohutta kulttuurikerrosta ja paikan retkeilykäytön rajoittaminen olisi vaikeaa, tulisi kohteen keskeiset osat pyrkiä tutkimaan kaivauksilla ennen niiden tuhoutumista.

Viranomais-rekisterinro:	1000001007	**Kunto:**	Keskinkertainen
Arvotus:	Mj-luokka II		

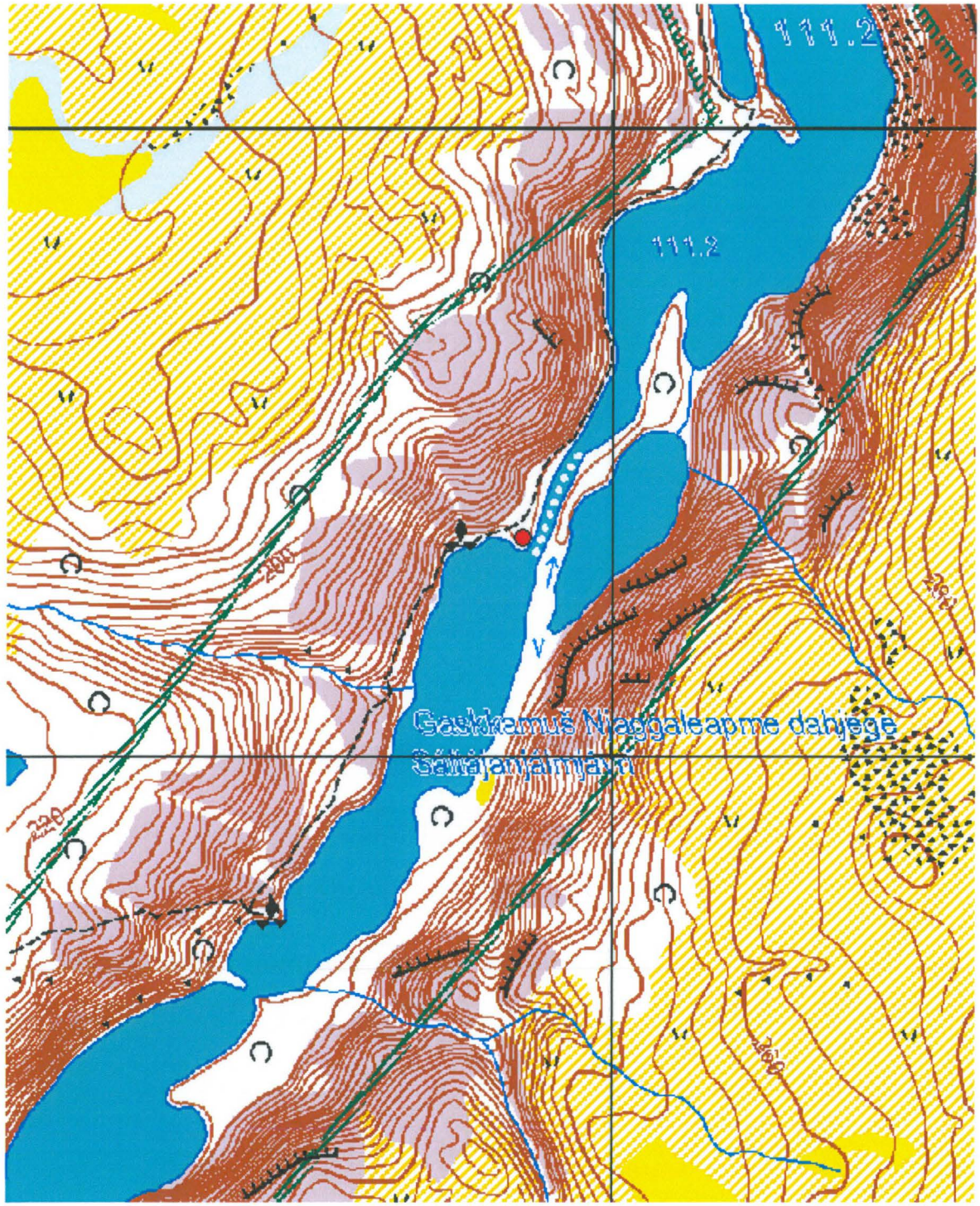

Kartta 10. Njaggaljávrrit 1, kivikautinen tai varhaismetallikautinen asuinpaikka.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 21. Njaggaljávrrit 1. Asuinpaikka-aluetta. Kuvattu itäkoillisesta.

Kuva 22. Njaggaljávrrit 1. Asuinpaikka-aluetta. Kuvattu länsilounaasta.

4.1.11 Njaggaljávrrit 2

Njaggaljávrrit 2 Asuinpaikka			MH-tunnus: 62427
Kohdetyyppi:	Asuinpaikka	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Kivikautinen/ varhaismetallikautinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 5.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Kvartsi-iskosten löytöpaikan keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7729906, Y 3497104, Z 116 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen on löytänyt Taarna Valtonen alueella suorittamansa inventoinnin yhteydessä vuonna 1999. Vuonna 2011 kohdetta tarkastettaessa sen todettiin sijaitsevan noin neljäkymmentä metriä pohjoiseen aiemmin ilmoitetusta koordinaattipisteestä.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee korkealla rantatörmällä, noin kymmenen metrin päässä Vuolimuš Njaggaleapmin länsirannasta, Kevon kanjonin retkeilyreitin varrella. Korkeuseroa rantaan on kohteen luota noin viisi metriä ja maaperä paikalla on kivistä moreenia. Puusto on lähinnä männikköä, lisäksi alueella kasvaa harvakseltaan tunturikoivuja. Aluskasvillisuutta hallitsevat variksenmarja, puolukka ja poronjäkälät.

Kohteen kuvaus

Kohde on halkaisijaltaan noin kymmenmetrinen, lähiympäristöään tasaisempi kohta muutoin varsin jyrkässä jokitörmän luota kohoavassa rinteessä. Kevon retkeilyreitti kulkee kohteen poikki, ja polulla on rikkoutuneessa maanpinnassa näkyvillä muutamia kvartsi-iskoksia noin kolmen metrin matkalla. Muita merkkejä muinaisesta aktiviteetista ei havaittu. Iskoksia paikalta ei kerätty talteen.

Kohteen rajaus

Kohde on havaittujen löytöjen levinnän ja alueen maastonmuotojen perusteella lähes pistemäinen, sijaiten ilmeisesti kokonaisuudessaan halkaisijaltaan enintään viisimetrisellä alueella.

Tulkinta

Paikalla on ollut ihmistoimintaa todennäköisimmin kivikaudella tai varhaismetallikaudella. Löytöjen niukkuuden ja suppean levinnän perusteella toiminta lienee ollut varsin lyhytkestoista. Mahdollisesti kyseessä ei ole varsinainen asuinpaikka, vaan paikalla on ainoastaan työstetty kvartsia, ehkä vain kerta-luonteisesti. Kohteen halki kulkevan retkeilyreitin kuluttava vaikutus on kohteen säilymisen kannalta merkittävä uhka, ja maastonkulumisen eteneminen paikalla tulisi estää. Helpoimmin kohteen säilyminen turvattaisiin rakentamalla retkeilyreitille kyseiselle paikalle pitkospuut, jotka suuntaisivat retkeilijöiden kulkua tehokkaasti ja todennäköisesti siten pysäyttäisivät kohteen tuhoutumisen kokonaan.

Viranomais-rekisterinro:	1000001008	**Kunto:**	Keskinkertainen
Arvotus:	Mj-luokka II		

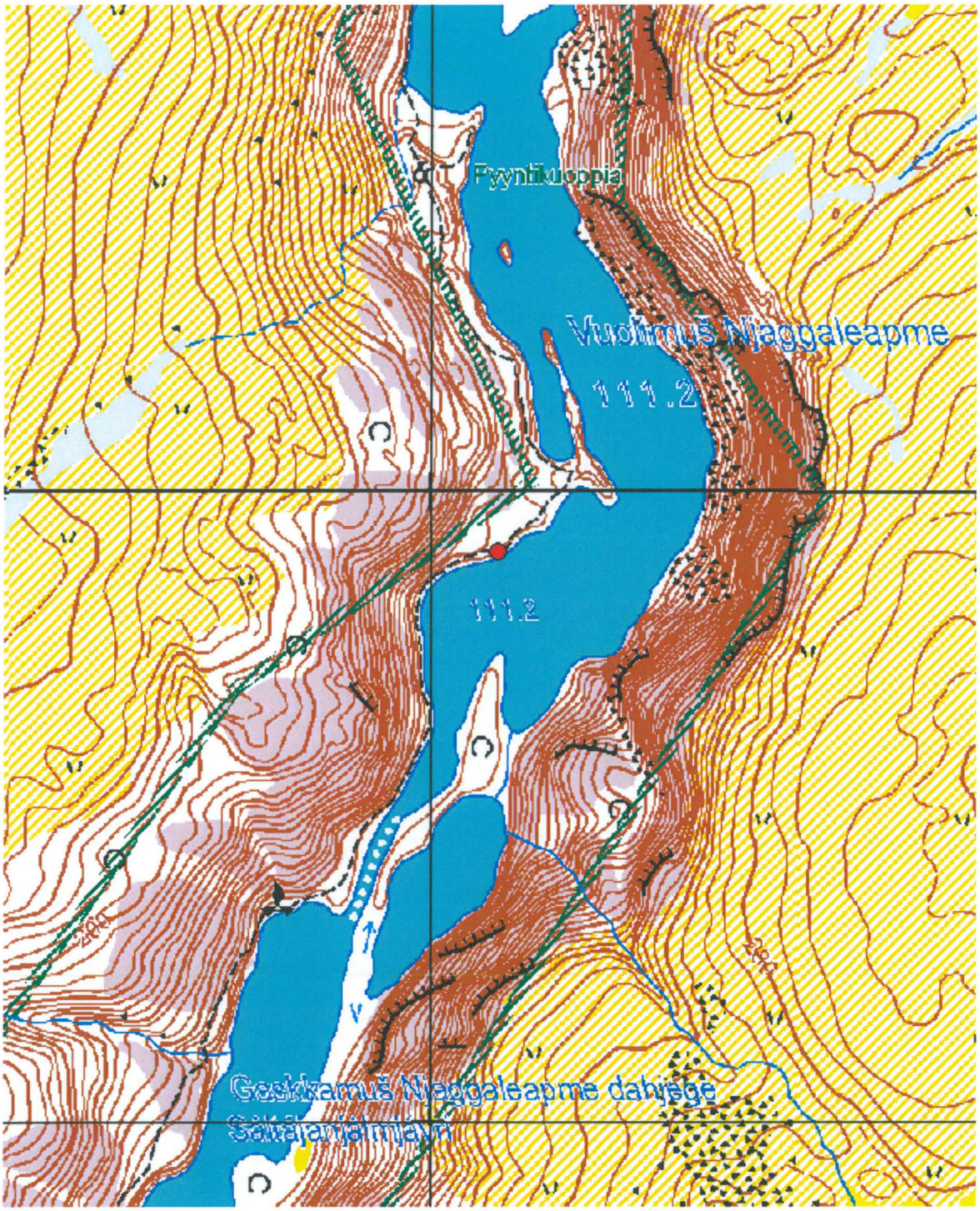

Kartta 11. Njaggaljávrrit 2, kivikautinen tai varhaismetallikautinen asuinpaikka.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 23. Njaggaljávrrit 2. Kvartsi-iskosten löytöaluetta polun rikkoutuneessa maanpinnassa, Kevon kanjonin retkeilyreitillä, Vuolimuš Njaggaleapmin rantatörmällä. Kuvattu koillisesta.

Kuva 24. Njaggaljávrrit 2. Kvartsi-iskosten löytöaluetta polun rikkoutuneessa maanpinnassa, Kevon kanjonin retkeilyreitillä, Vuolimuš Njaggaleapmin rantatörmällä. Kuvattu länsilounaasta.

4.1.12 Luopmošjávrguotku

Luopmošjávrguotku Asuinpaikka			MH-tunnus: 62367
Kohdetyyppi:	Asuinpaikka	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Kivikautinen/ varhaismetallikautinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 10.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Kvartsi-iskosten löytöpaikalta	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7705315, Y 3468910, Z 350 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen on löytänyt Taarna Valtonen vuonna 1999. Tuolloin hän havaitsi Kevon retkeilyreitin kuluttamassa maanpinnassa kvartsi-iskoksia noin kahden metrin matkalla. Kohteesta esitettyjen koordinaattien osoittamalla paikalla ei ole havaittavissa mitään esihistorialliseen aktiviteettiin viittaavaa, mutta kuvausta vastaava paikka löytyi polulta reilut sata metriä kyseisestä paikasta koilliseen. Ilmeisesti kyseessä on sama Valtosen kuvailema kohde, ja kohteesta ilmoitetut koordinaatit ovat olleet virheelliset.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Luomusjärvien välisen kannaksen eteläpäässä, jyrkkärinteisellä, kapealla harjulla, Kevon retkeilyreitillä. Puusto harjulla on tunturikoivikkoa. Aluskasvillisuutta hallitsevat mustikka, variksenmarja, puolukka, ruohokanukka sekä liekokasvit ja heinät. Polun kohdalta harjun laelta aluskasvillisuus on kuitenkin kulunut pois. Maaperä paikalla on vähäkivistä hiekkamoreenia.

Kohteen kuvaus

Kevon retkeilyreitillä, kohteen aiemmin ilmoitetuista koordinaateista reilut sata metriä koilliseen, havaittiin polulla noin kymmenen metrin matkalla kymmenen kvartsi-iskosta. Iskokset sijaitsivat polulla harvakseltaan, muodostamatta erityisempiä keskittymiä. Mitään muita esihistorialliseen aktiviteettiin viittaavia löytöjä tai ilmiöitä ei kohteen lähialueelta havaittu. Iskoksia paikalta ei kerätty talteen.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu lähes pistemäisesti suppealle alalle harjun laelle. Löytöjen levinnän ja kohteen maaston-muotojen perusteella asuinpaikka-alueen laajuus lienee harjun suuntaisesti noin 10 m x 15 m.

Tulkinta

Kohde lienee syntynyt varsin lyhytkestoisen aktiviteetin seurauksena. Kyseessä tuskin on pysyväis-luonteinen asuinpaikka, pikemminkin todennäköisesti kyse on kertaluonteisesti tai vain muutamia kertoja käytetystä väliaikaisemmasta leiripaikasta. Kohteen löydöt vaikuttavat melko niukoilta, ja on epä-todennäköistä, että kaivaustutkimuksillakaan kohteesta tavattaisiin kovin monipuolista löytöaineistoa. Retkeilyreitin nykyisen kaltainen käyttö ei merkittävästi vaaranna kohteen säilymistä.

Viranomais-rekisterinro:	1000000962	**Kunto:**	Keskinkertainen
Arvotus:	Mj-luokka II		

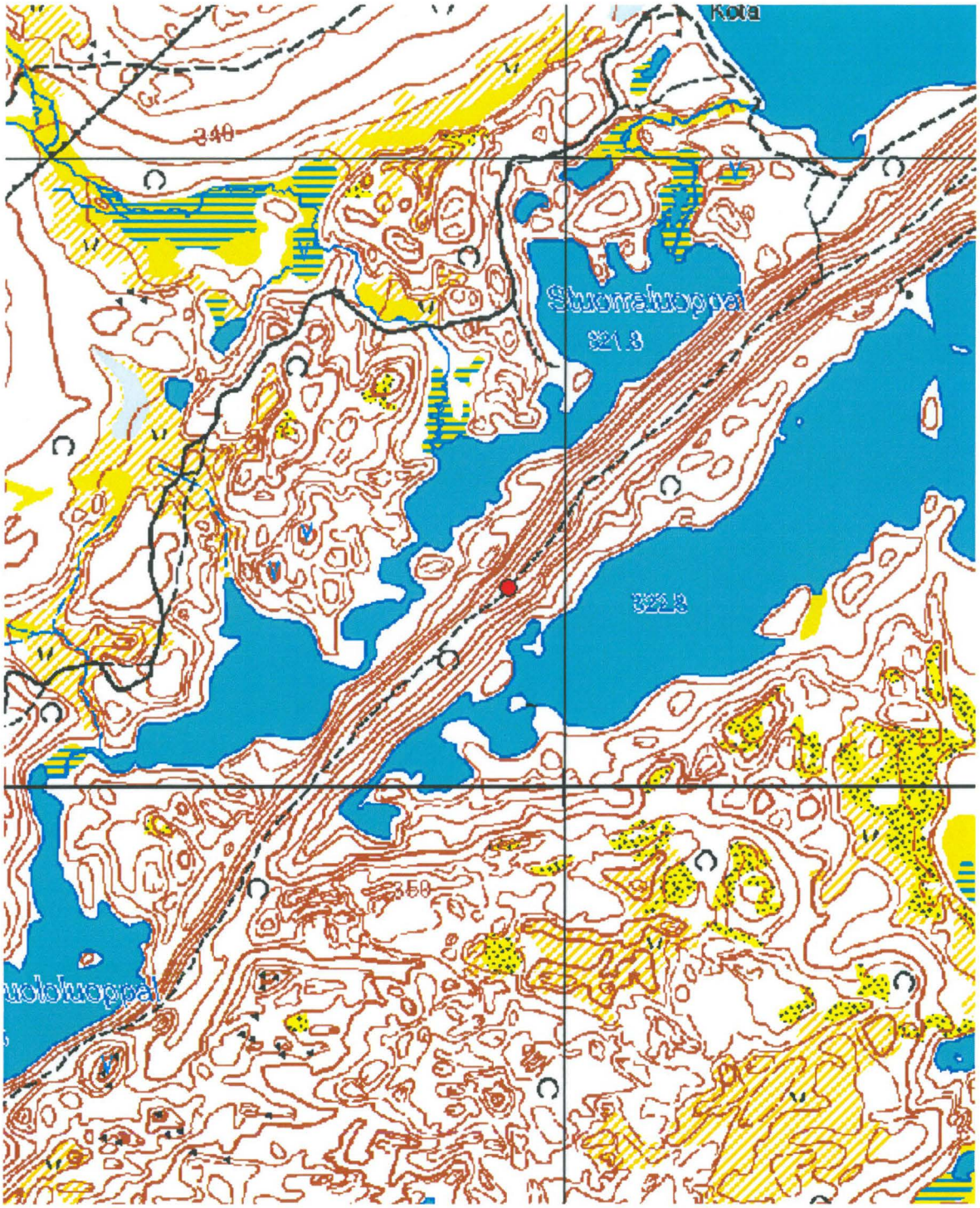

Kartta 12. Luopmošjávrguotku, esihistoriallinen asuinpaikka.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 25. Luopmošjávrguotku. Kvartsi-iskosten löytöaluetta harjun laella Kevon retkeilyreitillä Luomusjärvien välillä. Kuvattu koillisesta.

Kuva 26. Luopmošjávrguotku. Kvartsi-iskosten löytöaluetta harjun laella Kevon retkeilyreitillä Luomusjärvien välillä. Kuvattu lounaasta.

4.1.13 Buordnajeaggi 4

Buordnajeaggi 4 Asuinpaikka			MH-tunnus: 139364
Kohdetyyppi:	Asuinpaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Kivikautinen/ varhaismetallikautinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 16.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Kvartsi-iskoskeskittymän keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7721916, Y 3484205, Z 347 m mpy	**Löydöt:**	KM 38944

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Guivin retkeilyreitin varrella, Buordnajeaggin lounaispuolella olevan moreenipohjaisen, melko tasaisen kankaan laidalla. Noin viisitoista metriä kohteen pohjoispuolella on kostean suojuotin reuna. Alueella kasvaa harvakseltaan tunturikoivuja, joskin aivan kohteen lähiympäristö on puutonta. Suon puolella koivikko on runsaampaa, ja samalla suunnalla kasvaa myös katajia. Aluskasvillisuutta hallitsevat vaivaiskoivut ja variksenmarja sekä torvijäkälät ja poronjäkälät.

Kohteen kuvaus

Guivin retkeilyreitin polulla havaittiin noin yhden neliömetrin alueella useita satoja kvartsi-iskoksia, jotka olivat hyvälaatuista kvartsia, muutamat olemukseltaan lähes lasimaisia. Iskoskeskittymän lähialuetta sekä polulla että polun ulkopuolella havainnoitiin perusteellisesti noin sadan metrin säteellä keskittymästä, mutta muita merkkejä esihistoriallisesta aktiviteetista ei löytynyt. Iskoskeskittymästä kerättiin talteen kaksitoista iskosta.

Kohteen rajaus

Havaittujen löytöjen perusteella kohde vaikuttaa luonteeltaan pistemäiseltä, mutta asuinpaikaksi sopivaa kangasmaastoa levittäytyy kyseisen paikan ympäristössä laaja-alaisesti. On mahdollista, että havaitut löydöt edustavat ainoastaan yhtä pesäkettä laajemmasta muinaisjäännösalueesta. Kohteen rajauksen tarkempi määrittäminen edellyttäisi havaitun iskoskeskittymän lähialueen koekuopittamista.

Tulkinta

Kohde vaikuttaa kivikautiselta tai varhaismetallikautiselta kvartsintyöstöpaikalta. Iskoksia havaittiin siinä määrin runsaasti, että kiventyöstöä paikalla lienee tapahtunut toistuvasti, ja on melko todennäköistä, että kyseinen iskoskeskittymä on vain yksi laajempaan asuinpaikkakokonaisuuteen liittyvä löytöpesäke. Koska iskoskeskittymä on kohteen halki kulkevan polun vuoksi jatkuvasti alttiina maastonkulumisen aiheuttamalle vähittäiselle tuhoutumiselle, tulisi se pyrkiä mahdollisimman pian tutkimaan pienimuotoisella arkeologisella kaivauksella. Toinen vaihtoehto olisi pyrkiä pysäyttämään maaston kuluminen kohteen keskeisissä osissa rakentamalla polulle pitkospuut noin kymmenen metrin matkalle. Pitkospuiden vierelle voitaisiin myös sijoittaa kohteesta kertova infotaulu.

Viranomais-rekisterinro:		**Kunto:**	Keskinkertainen
Arvotus:	Mj-luokka II		

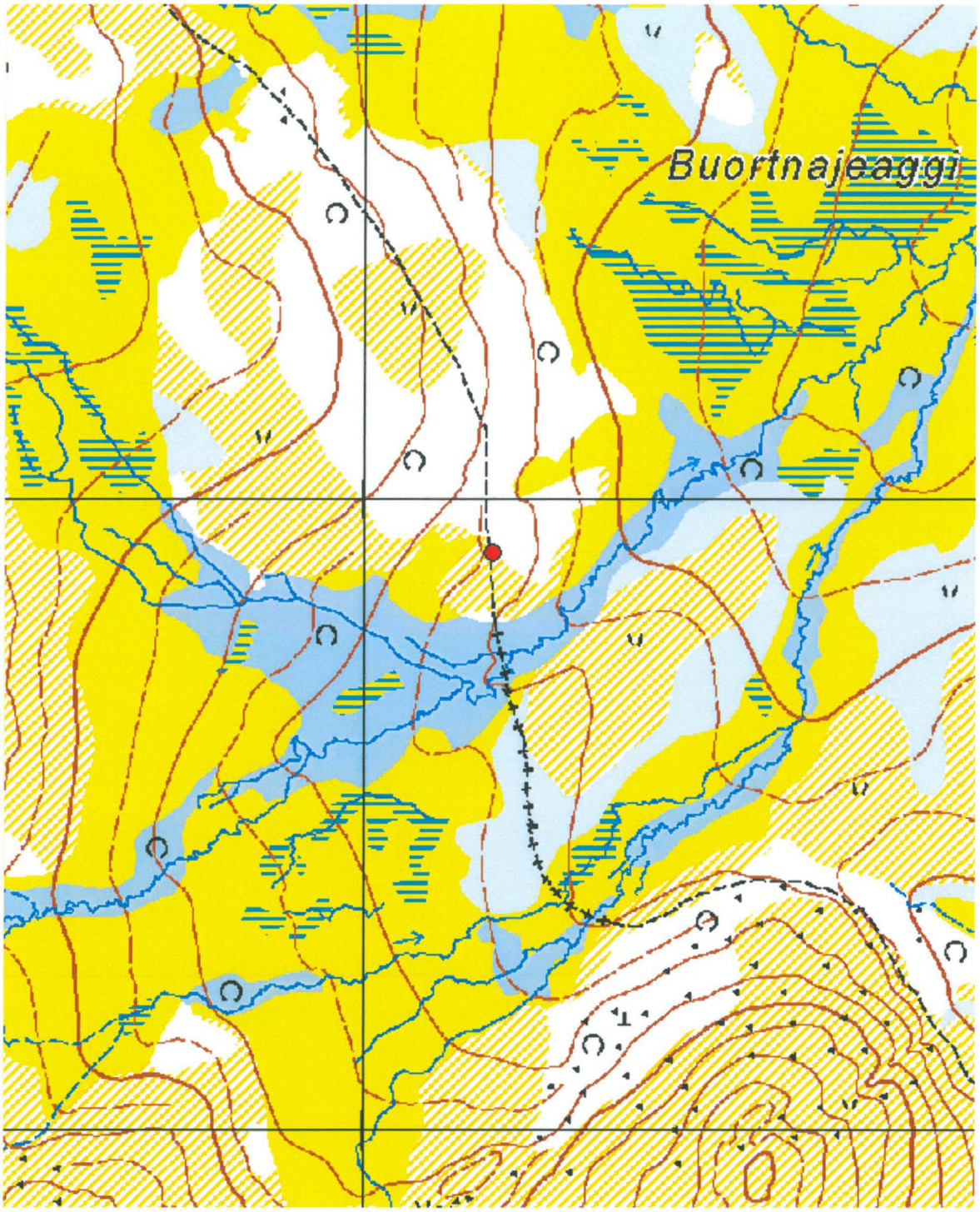

Kartta 13. Buordnajeaggi 4, kivikautinen tai varhaismetallikautinen asuinpaikka.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 27. Buordnajeaggi 4. Asuinpaikka-aluetta. Kuvattu eteläkaakosta.

Kuva 28. Buordnajeaggi 4. Asuinpaikka-aluetta. Kuvattu lounaasta.

4.1.14 Gamajohka pohjoinen 6

Gamajohka pohjoinen 6 Asuinpaikka			MH-tunnus: 139368
Kohdetyyppi:	Asuinpaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Kivikautinen/ varhaismetallikautinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 15.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Kvartsi-iskosten löytöpaikan keskeltä, polulta	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7725804, Y 3481370, Z 360 m mpy	**Löydöt:**	KM 38945

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Gamajohkan pohjoispuolella, Guivin autiotuvan ja joen välissä, loivasti rantaan päin viettävällä moreenirinteellä. Alue on lähes puutonta ylätunturin jokilaaksoa, jossa aluskasvillisuutta hallitsevat vaivaiskoivut, variksenmarja, juolukka, kangaskarhunsammal sekä poronjäkälä ja torvijäkälät. Kohdetta vastapäätä, joen eteläpuolella, sijaitsee kivikautinen tai varhaismetallikautinen asuinpaikka Gamajohka eteläinen 1, jonka etäisimmäksi aktiviteettipesäkkeeksi asuinpaikka Gamajohka pohjoinen 6 on myös mahdollista tulkita.

Kohteen kuvaus

Gamajohkan varrelta Guivin autiotuvalle nousevan polun läntisimmän haaran alueelta lyödettiin noin viisitoista hyvälaatuista kvartsi-iskosta, jotka sijaitsivat noin seitsemän metrin matkalla. Löytökeskittymä on autiotuvan ja jokirannan puolivälissä, noin neljänkymmenen metrin etäisyydellä rannasta. Muita merkkejä esihistoriallisesta aktiviteetista ei paikalta tavattu. Iskoksia paikalta kerättiin talteen viisi.

Kohteen rajaus

Kohde on varsin pienialainen, havaittujen löytöjen perusteella se rajautuu halkaisijaltaan noin kymmenmetriselle alueelle. Guivin autiotuvan läheisyydessä maanpinta on monin paikoin kulunut paljaaksi, joten ainakaan kovin laajoja toistaiseksi tuntemattomia löytöpesäkkeitä lähialueelta tuskin enää tavataan.

Tulkinta

Kohde on pienehkö kivikautinen tai varhaismetallikautinen asuin- tai työskentelypaikka. Varsinaisia asumuksia kohteen paikalla, viettävällä moreenirinteellä, on kuitenkaan tuskin sijainnut. Kyseessä voi todennäköisemmin olla Gamajohkan vastakkaisella puolella sijaitsevaan laaja-alaiseen asuinpaikkaan Gamajohka eteläinen 1 liittyvä aktiviteettipesäke.

Viranomais-rekisterinro:	-	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Mj-luokka II		

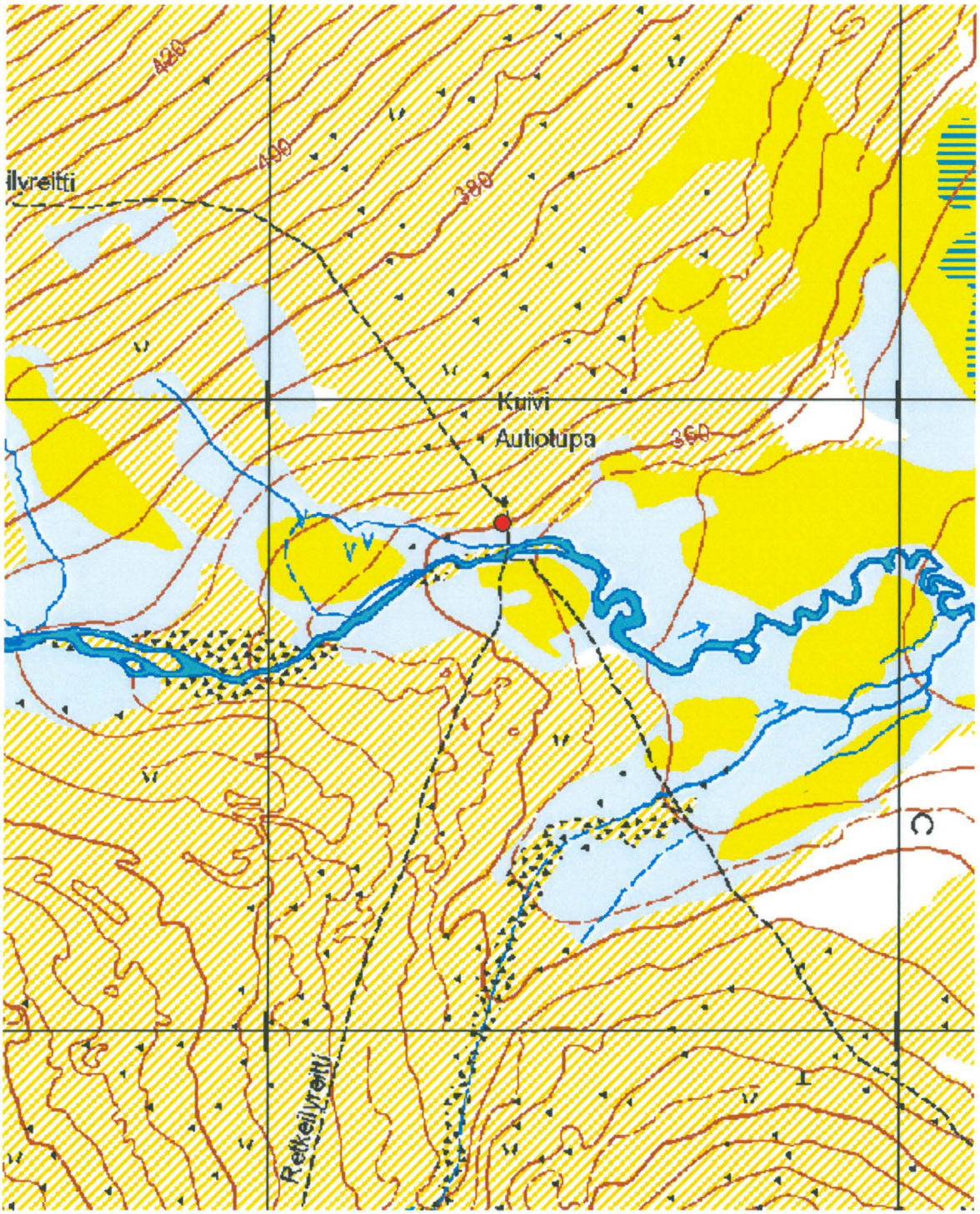

Kartta 14. Gamajohka pohjoinen 6, kivikautinen tai varhaismetallikautinen asuinpaikka.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 29. Gamajohka pohjoinen 6. Asuinpaikka loivalla moreenirinteellä Gamajohkan ja Guivin autiotuvan välillä. Kuvattu Gamajohkan takaa, asuinpaikalta Gamajohka eteläinen 1, etelästä.

Kuva 30. Gamajohka pohjoinen 6. Asuinpaikka-aluetta kuvan etualalla, Gamajohkan rannasta nousevalla polulla. Kuvattu etelästä.

Kuva 31. Gamajohka pohjoinen 6. Asuinpaikka-aluetta Guivin autiotuvan ja Gamajohkan pohjoisrannan välillä. Kuvattu länsiluoteesta.

Kuva 32. Gamajohka pohjoinen 6. Asuinpaikka-aluetta Gamajohkan ja ja Guivin autiotuvan välillä. Taustalla Gamajohkan takana laaja-alainen asuinpaikka Gamajohka eteläinen 1. Kuvattu pohjoisesta.

4.1.15 Gaskkamuš Njaggaleapmi 1

Gaskkamuš Njaggaleapmi 1 Asuinpaikka			MH-tunnus: 139371
Kohdetyyppi:	Asuinpaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Kivikautinen/ varhaismetallikautinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 4.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Kohteen keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7728747, Y 3496471, Z 115 m mpy	**Löydöt:**	KM 38946:1-2

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Kevon retkeilyreitin taukopaikalla, moreeniharjanteen muodostamalla niemekkeellä noin 0,2 km Njaggaljávrien välisestä kapeikosta pohjoiseen, jyrkän rantatörmän päällä, noin neljän metrin korkeudella järven pinnasta. Maaperä on kivistä hiekkamoreenia ja puusto tunturikoivikkoa. Aluskasvillisuus on kohteen alueelta pääosin kulunut pois, mutta lähiympäristön aluskasvillisuutta hallitsevat variksenmarja, puolukka sekä sammalet ja yksittäiset heinäkasvit.

Kohteen kuvaus

Gaskkamuš Njaggaleapmin taukopaikan pöydän ja taukopaikalta rantaan johtavien portaiden yläpään välisellä alueella havaittiin harvakseltaan kvartsi-iskoksia sekä yksi kvartsiydin noin kahden metrin levyisellä ja kuuden metrin mittaisella, rantatörmän partaalla sijaitsevalla vyöhykkeellä. Kyseisen vyöhykkeen ulkopuolella ei havaittu mitään merkkejä esihistoriallisesta aktiviteetista, vaikka maanpinta paikalla on laaja-alaisesti paljaaksi kulunutta ja havainnointimahdollisuudet siten erittäin hyvät. Paikalta kerättiin talteen kvartsiydin sekä muutamia iskoksia.

Kohteen rajaus

Havaittujen löytöjen levinnän perusteella kohde vaikuttaa rajautuvan kokonaisuudessaan noin 6 m x 2 m laajuiselle alueelle moreeniharjanteen kaakkoisreunalle, rantaan jyrkästi laskevan törmän partaalle.

Tulkinta

Kohde vaikuttaa havaittujen löytöjen yksipuolisuuden ja niiden suppeahkon levinnän perusteella olevan pienialainen ja todennäköisesti vain lyhytaikaisesti käytetty kivikautinen tai varhaismetallikautinen asuinpaikka. Paikalla on kenties leiriydytty vain kerran tai muutamia kertoja. Kohteen kulttuurikerros on hyvin ohut ja ilmeisesti pääosin jo tuhoutunut. Jäljellä olevat osat asuinpaikan jäännöksistä tulisi pyrkiä tutkimaan pian, koska maaston kuluminen paikalla jatkuu retkeilyn seurauksena väistämättömästi.

Viranomais-rekisterinro:	-	**Kunto:**	Huono
Arvotus:	Mj-luokka II		

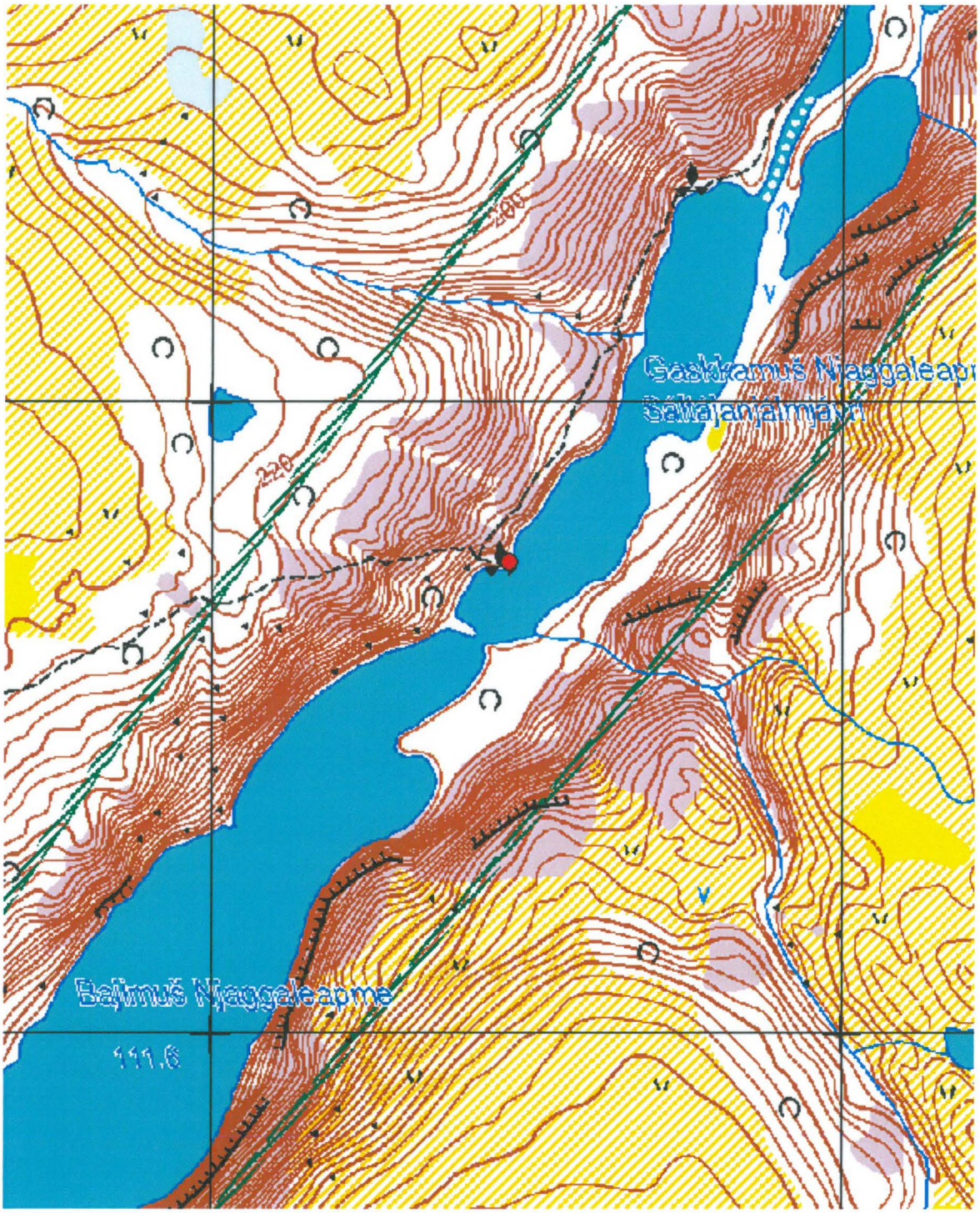

Kartta 15. Gaskkamuš Njaggaleapmi 1. Kivikautinen tai varhaismetallikautinen asuinpaikka. ©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 33. Gaskkamuš Njaggaleapmi 1. Kivikautinen tai varhaismetallikautinen asuinpaikka, moreeniharjanteen muodostamalla niemekkeellä Kevon retkeilyreitin taukopaikalla. Kuvattu etelälounaasta.

Kuva 34. Gaskkamuš Njaggaleapmi 1. Kivikautinen tai varhaismetallikautinen asuinpaikka. Asuinpaikan keskeisimmät osat sijaitsevat retkeilyreitin taukopaikan pöydän ja nuotipaikalta rantaan johtavien portaiden yläpään välillä, rantatörmän partaalla. Kuvattu lännestä.

4.1.16 Gaskkamuš Njaggaleapmi 2

Gaskkamuš Njaggaleapmi 2 Asuinpaikka			MH-tunnus: 139372
Kohdetyyppi:	Asuinpaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Kivikautinen/ varhaismetallikautinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 4.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Asuinpaikan arvioidulta keskikohdalta	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7728646, Y 3496393, Z 115 m mpy	**Löydöt:**	-

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Kevojoen laaksossa, Njaggaljávrrien välisen kapeikon länsipuolella olevan niemekkeen laella, joka on noin kolme metriä järven pintaa korkeammalla. Niemekkeen leveys on noin kaksikymmentä metriä. Puusto niemekkeellä on harvaa tunturikoivikkoa, ja aluskasvillisuutta hallitsevat puolukka, variksenmarja ja juolukka, yksittäiset heinäkasvit, katajapensaat sekä jäkälät ja sammalet.

Kohteen kuvaus

Njaggaljávrrien välisen kapeikon länsipuoleisen niemekkeen avoimella laella havaittiin rikkoutuneessa maanpinnassa pienialainen keskittymä kvartsi-iskoksia noin neljän neliömetrin alueella. Iskoksia paikalla oli muutamia kymmeniä. Useimmat iskokset olivat varsin huonolaatuista kvartsia, mutta joukossa oli myös muutamia lähes lasimaisia, kauniin läpikuultavia kappaleita. Iskoksia paikalta ei kerätty talteen.

Iskoskeskittymästä noin viisitoista metriä länteen, kohdassa x = 7728651 / y = 3496382, todettiin kookas pyöreä kaivanto, jonka halkaisija on noin kolme metriä ja syvyys noin metrin. Kaivanto on jyrkkäseinämäinen ja lähes tasapohjainen, kuitenkin myös seinämiltään umpeenkasvanut. Kaivannon pohjalle kaivettiin lapionpisto, josta löydettiin pullolasia ja palanut kivi, mutta huuhtoutumiskerrosta ei tavattu.

Kohteen rajaus

Kvartsi-iskoskeskittymän muodostama kivikautinen asuinpaikka- tai kvartsintyöstöpaikkakohde rajautuu havaittujen löytöjen levinnän perusteella Njaggaljávrien välisen kapeikon länsipuoleisen niemekkeen laelle, halkaisijaltaan enintään noin viisimetriselle alueelle. Samaisen niemekkeen tyvellä sijaitseva kaivanto muodostaa oman pistemäisen pesäkkeensä, joka rajautuu kaivannon alueelle.

Tulkinta

Kohteesta havaitun kvartsi-iskoskeskittymän kohdalla on kivikaudella tai varhaismetallikaudella sijainnut pienialainen ja ilmeisen lyhyen aikaa käytetty kvartsintyöstöpaikka tai asuinpaikka. Löytöjen suppean levinnän ja yksipuolisuuden perusteella paikkaa on mahdollisesti käytetty vain kertaluonteisesti. Kulttuurikerros niemekkeen laella lienee hyvin ohut tai lähes olematon, ehkä jo pääosin tuhoutunut. Kapeikon itäpuolella on yli kahdensadan metrin mittainen tasalakinen ja muodoltaan pitkänomainen moreeniselänne, joka vaikuttaa kauempaa tarkasteltuna erittäin potentiaaliselta asuinpaikka-alueelta. Koska joen vastaranta ei ollut suoritetun inventoinnin ensisijaista kohdealuetta ja kapeikon ylittäminen olisi voinut muodostua varsin haasteelliseksi, ei kyseistä selännettä kuitenkaan käyty tarkastamassa.

Niemekkeen tyvellä havaitun kaivannon käyttötarkoitus ei inventoinnin yhteydessä selvinnyt. Kyseessä

on selvästi melko modernin toiminnan synnyttämä ilmiö, kuitenkin mahdollisesti kulttuuriperintökohde. Mahdollisesti kyseessä on jonkinlaisen kellarimaisen tai korsumaisen rakennelman jäännös, jonka käyttö on tapahtunut todennäköisimmin 1900-luvulla, mahdollisesti jopa toisen maailmansodan jälkeen.

Viranomais-rekisterinro:	-	**Kunto:**	Keskinkertainen
Arvotus:	Mj-luokka II		

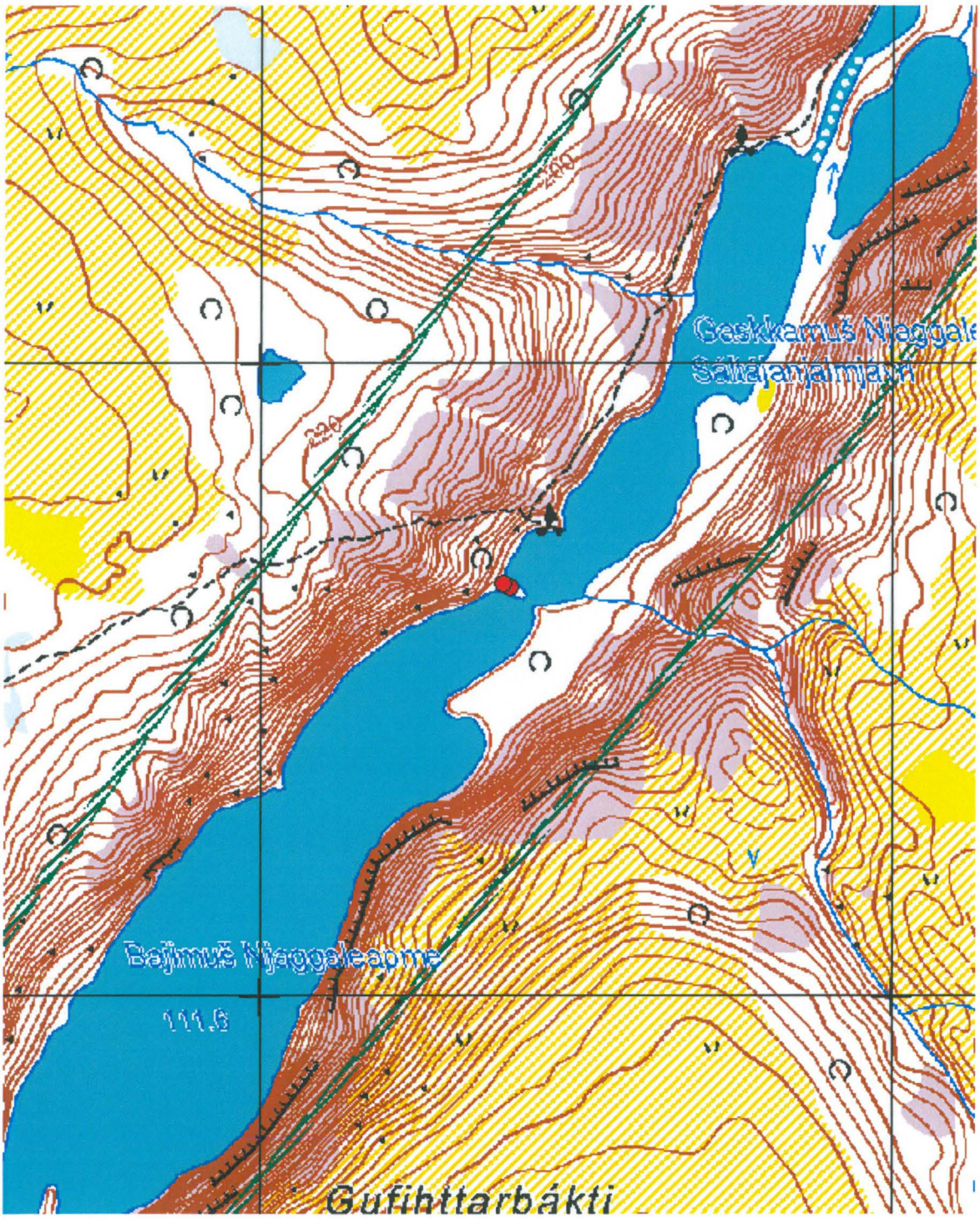

Kartta 16. Gaskkamuš Njaggaleapmi 2. Kivikautinen tai varhaismetallikautinen asuinpaikka.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 35. Gaskkamuš Njaggaleapmi 2. Kivikautinen tai varhaismetallikautinen asuinpaikka tai kvartsintyöstöpaikka, niemekkeen laella Njaggaljávrrien välisessä kapeikossa. Kuvattu pohjoiskoillisesta.

Kuva 36. Gaskkamuš Njaggaleapmi 1. Kivikautinen tai varhaismetallikautinen asuinpaikka. Etualalla kvartsilöytöaluetta niemekkeen laella, taaempana modernimpi kaivanto niemekkeen tyvellä. Kuvattu idästä.

4.1.17 Roajašjávri 1

Roajašjávri 1 Asuinpaikka			MH-tunnus: 139420
Kohdetyyppi:	Asuinpaikka	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Kivikautinen/ varhaismetallikautinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 7.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Keskimmäisen löytöpesäkkeen keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7721575, Y 3491342, Z 133 m mpy	**Löydöt:**	KM 38949: 1-6

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Kevon kanjonin pohjalla, Kevon retkeilyreitin varrella, Roajašjávrin taukopaikalla. Puusto alueella on tunturikoivikkoa ja aluskasvillisuutta hallitsevat puolukka ja variksenmarja. Kohteen lähiympäristössä maanpinta on kuitenkin laajasti kulunut kasvittomaksi ja mineraalimaa on tullut esiin. Maaperä alueella on melko kivikkoista hiekkamoreenia.

Kohteen kuvaus

Kohde on kivikautinen tai varhaismetallikautinen asuinpaikka, joka koostuu kolmesta erillisestä löytöpesäkkeestä. Löytöpesäkkeet sijaitsevat Kevon retkeilyreitin Roajašjávrin taukopaikalla, Kevojoen luoteisrannalla, tasaisella, mutta kivikkoisella rantaterassilla, kohdassa, jossa joki laskee Roajašjávriin. Aluskasvillisuus taukopaikan alueelta on pääosin kulunut pois, ja sen vuoksi olosuhteet löytöpesäkkeiden laajuuden havainnointiin olivat aluetta tarkastettaessa erittäin hyvät.

Löytöpesäkkeistä keskimmäinen, laajin ja runsaslöytöisin, on noin kahdenkymmenen metrin etäisyydellä joen rantatörmästä, noin kaksi metriä joen pintaa korkeammalla, noin kahdeksan metriä taukopaikan ekopisteestä kaakkoon, kohdassa x = 7721575 / y = 3491342. Rikkoutuneessa maanpinnassa havaittiin noin 4 m x 1 m laajuisella alueella runsaasti kvartsi- ja kvartsiitti-iskoksia. Yksittäisiä iskoksia oli lisäksi hajanaisesti muutamien metrien säteellä. Pesäkkeen lounaispuolella kasvavien tunturikoivujen läheisyydessä aluskasvillisuus on säilynyt, ja todennäköisesti pesäke jatkuu muutamia metrejä kyseiseen suuntaan. Paikalta kerättiin talteen otos iskoksia, kvartsiydin sekä kaksi kvartsiittikaavinta, jotka löytyivät pesäkkeen keskivaiheilta noin 0,7 metrin etäisyydellä toisistaan. Kvartsiydin löytyi kaapimien länsipuolelta, kaapimien välisen linjan jatkeelta, noin 0,5 metrin etäisyydellä läntisemmästä kaapimesta.

Eteläisin löytöpesäke sijaitsee lähempänä jokirantaa, keskimmäisestä pesäkkeestä eteläkaakkoon, kohdassa x = 7721524 / y = 3491308. Pesäkkeen etäisyys rannasta on kolmesta kuuteen metriä, ja paikalla havaittiin kvartsi-iskoksia noin kymmenen neliömetrin alalla. Paikka on lähiympäristöään vähäkivisempää, aivan taukopaikan etelälaitaa, ja maanpinta paikalla on rikkoutunut toistuvien leiriytymisten vuoksi. Iskokset sijaitsevat noin metrin joen pintaa ylempänä. Iskoksia paikalla todettiin yhteensä noin viisikymmentä, ja niistä enemmistö oli keskittynyt noin yhden neliömetrin alueelle, kohtaan, josta polku laskeutuu rantaterassilta jokirantaan. Muutamia iskoksia löytökeskittymästä kerättiin talteen.

Pohjoisin ja niukkalöytöisin löytöpesäke havaittiin retkeilyreitiltä taukopaikalle johtavalla polulla, kohdassa x = 7721612 / y = 3491359. Paikalta todettiin polun rikkomassa maanpinnassa kolme kvartsi-iskosta, jotka sijaitsevat polkujen risteyksessä olevien opastuskylttien luota noin kahdeksan metriä lounaaseen. Muita jälkiä esihistoriallisesta aktiviteetista paikalta ei havaittu. Iskoksia ei kerätty talteen.

Kohteen rajaus

Kohde muodostuu kolmesta erillisestä pesäkkeestä, joiden välialueilla löytöjä ei tavattu. Koska maasto paikalla on varsin kulunutta, on todennäköistä, että ainakin merkittävimmät asuinpaikan pesäkkeistä onnistuttiin inventoinnin yhteydessä paikallistamaan ja rajaamaan. Pesäkkeiden aluerajaukset on tehty havaittujen löytöjen levinnän perusteella. Eteläisin pesäke on halkaisijaltaan noin viisimetrinen, ja se rajoittuu kaakkoisreunaltaan Kevojen rantatörmään. Keskimmäisen pesäkkeen kaikki löydöt rajautuvat halkaisijaltaan noin kymmenmetriselle alueelle, mutta pesäkkeen keskeiset osat vaikuttavat sijaitsevan halkaisijaltaan noin viisimetrisellä alueella. Pohjoisinta pesäkettä ei paikalta tavattujen kolmen kvartsi-iskoksen perusteella voi luotettavasti rajata, vaan sen rajaaminen vaatisi alueen koekuopitusta.

Tulkinta

Roajašjávrin lounaispään luoteisrannalla, kohdassa, jossa Kevojoki laskee järveen, ja jossa nykyisin sijaitsee Kevon retkeilyreitin taukopaikka, on havaittujen löytöjen perusteella ollut esihistoriallista toimintaa ainakin kolmessa erillisessä pesäkkeessä. Pesäkkeistä keskimmäinen ja eteläisin vaikuttavat löydöiltään rikkaimmilta, pohjoisimmaksi pesäkkeeksi tulkitut kolme kvartsi-iskosta voivat olla myös irrallisia löytöjä, jotka eivät liity mihinkään laaja-alaisempaan ilmiöön. Pesäkkeet voivat olla keskenään eri-ikäisiä, mihin viittaavat pesäkkeiden löytöaineistoissa havaitut erot. Ainoastaan keskimmäisessä pesäkkeessä tavattiin kvartsi-iskosten lisäksi myös kvartsiittia, ja kyseisestä pesäkkeestä löydettiin myös ainoat asuinpaikalta tavatut esinelöydöt. Löytöpesäkkeiden ajallisten ja toiminnallisten suhteiden selvittäminen vaatisi kuitenkin lisätutkimuksia.

Löytöpesäkkeistä pohjoisin ei vaikuta olevan akuutin tuhoutumisuhan alainen, mutta keskimmäinen ja eteläisin löytöpesäke ovat taukopaikan käytön myötä jatkuvan maaston kulumisen uhkaamia. Koska kyseiset löytöpesäkkeet ovat varsin selvärajaisia ja pienialaisia, tulisi ne pyrkiä tutkimaan kaivauksilla ennen niiden vähittäistä tuhoutumista. Vaihtoehtoisesti maastonkulumisen eteneminen löytöpesäkkeiden kohdilla tulisi pysäyttää, mikä olisi toteutettavissa lähinnä pesäkkeiden aitaamisella. Mikäli asuinpaikan jäännösten suojaamiseksi päädyttäisiin pesäkkeiden aitaamiseen, voitaisiin taukopaikalle myös laatia paikan muinaisesta asutuksesta ja maastonkulumisen aiheuttamasta tuhoutumisuhasta kertova opastuskyltti, mikä voisi osaltaan edistää jäännösten säilymistä.

Viranomais-rekisterinro:	-	**Kunto:**	Keskinkertainen
Arvotus:	Esitys mj-luokka II		

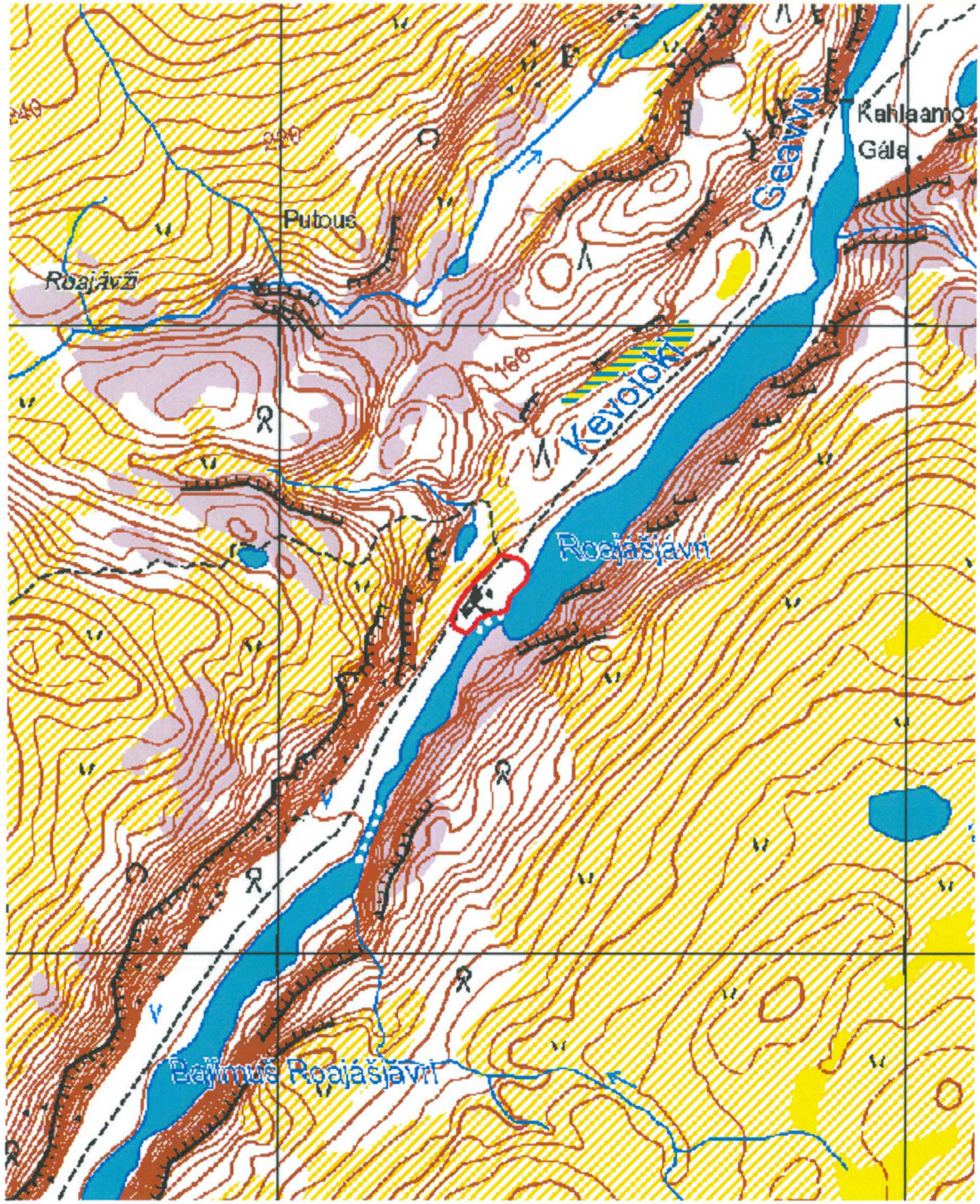

Kartta 17. Roajašjávri 1. Kivikautinen tai varhaismetallikautinen asuinpaikka.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 37. Roajašjávri 1. Keskimmäinen löytöpesäke etualalla koivujen välissä. Taustalla taukopaikan rakenteita. Kuvattu länsiluoteesta.

Kuva 38. Roajašjávri 1. Keskimmäistä löytöpesäkettä rikkoutuneessa maanpinnassa vasemmalla. Taustalla ekopiste. Kuvattu eteläkaakosta.

Kuva 39. Roajašjávri 1. Keskimmäisen löytöpesäkkeen kvartsiitista valmistetut kaapimet kuvattuna löytöpaikoillaan, kuvan oikean ja vasemman laidan keskivaiheilla. Kuvattu etelälounaasta.

Kuva 41. Roajašjávri 1. Eteläisin löytöpesäke. Useimmat pesäkkeen kvartsi-iskokset havaittiin kohdassa, josta polku lähtee laskeutumaan rantaterassilta kohti Kevojoen rantaa. Kuvattu länsiluoteesta.

4.1.18 Skalonjuovttša

Skalonjuovttša Asuinpaikka			MH-tunnus: 139746
Kohdetyyppi:	Asuinpaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Kivikautinen/ varhaismetallikautinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 17.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Kvartsi-iskosten löytöpaikan keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7711913, Y 3478452, Z 360 m mpy	**Löydöt:**	-

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Kevojoen laakson pohjalla olevalla melko laajalla moreeniselänteellä. Selänne on itäkoillinen-länsilounassuuntainen, noin kahden kilometrin mittainen ja leveimmillään noin kolmensadan metrin levyinen, ja se sijaitsee Kevojoen ja jokeen laskevan puron välissä, joen luoteispuolella. Selänteen melko tasainen lakialue on noin kymmenen metriä joen ja puron tasoa korkeammalla, ja selänteen rinteet ovat melko jyrkät. Puusto alueella on tunturikoivikkoa, ja aluskasvillisuutta hallitsevat variksenmarja, mustikka, puolukka ja juolukka sekä poronjäkälät, torvijäkälät ja sammalet. Vaivaiskoivu- ja katajapensastoa kasvaa alueella harvakseltaan.

Kohteen kuvaus

Moreeniselänteen länsipään luoteisreunalla kulkevalla polulla havaittiin noin kahdeksan metrin matkalla parikymmentä hyvälaatuista kvartsi-iskosta. Suurin osa iskoksista tavattiin noin neliömetrin laajuiselta alueelta. Paikalla on halkaisijaltaan noin kymmenmetrinen, maaperältään hiekkainen tasanne. Selänteen pohjoispuolella virtaavalle purolle on paikalta matkaa noin neljäkymmentä metriä, ja kohde on melko tasaisen kangasmaaston laidalla, mistä rinne alkaa jyrkästi laskea kohti puron soista ranta-aluetta. Kvartsi-iskoksia paikalta ei kerätty talteen, ja muita merkkejä esihistoriallisesta aktiviteetista ei havaittu.

Kohteen rajaus

Löytöjen levinnän ja lähialueen maastonmuotojen perusteella kohde on todennäköisesti pienialainen, ja se rajautunee ainakin keskeisimmiltä osiltaan halkaisijaltaan alle kymmenmetriselle alueelle, purolle päin laskevan rinteen partaalla sijaitsevalle tasanteelle.

Tulkinta

Paikalla vaikuttaa sijainneen pienialainen kivikautinen tai varhaismetallikautinen asuinpaikka. Suojaisen sijaintinsa ansiosta Skalonjuovttšan alue on laajemminkin asuinpaikaksi hyvin soveltuvaa, ja on varsin todennäköistä, että mikäli kyseinen selänne inventoitaisiin perusteellisemmin, voitaisiin alueelta löytää vielä useita toistaiseksi tuntemattomia asuinpaikkapesäkkeitä. Alueen muinaisjäännösten säilymiselle ei tällä hetkellä kohdistu merkittäviä uhkia.

Viranomais-rekisterinro:	-	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Esitys mj-luokka II		

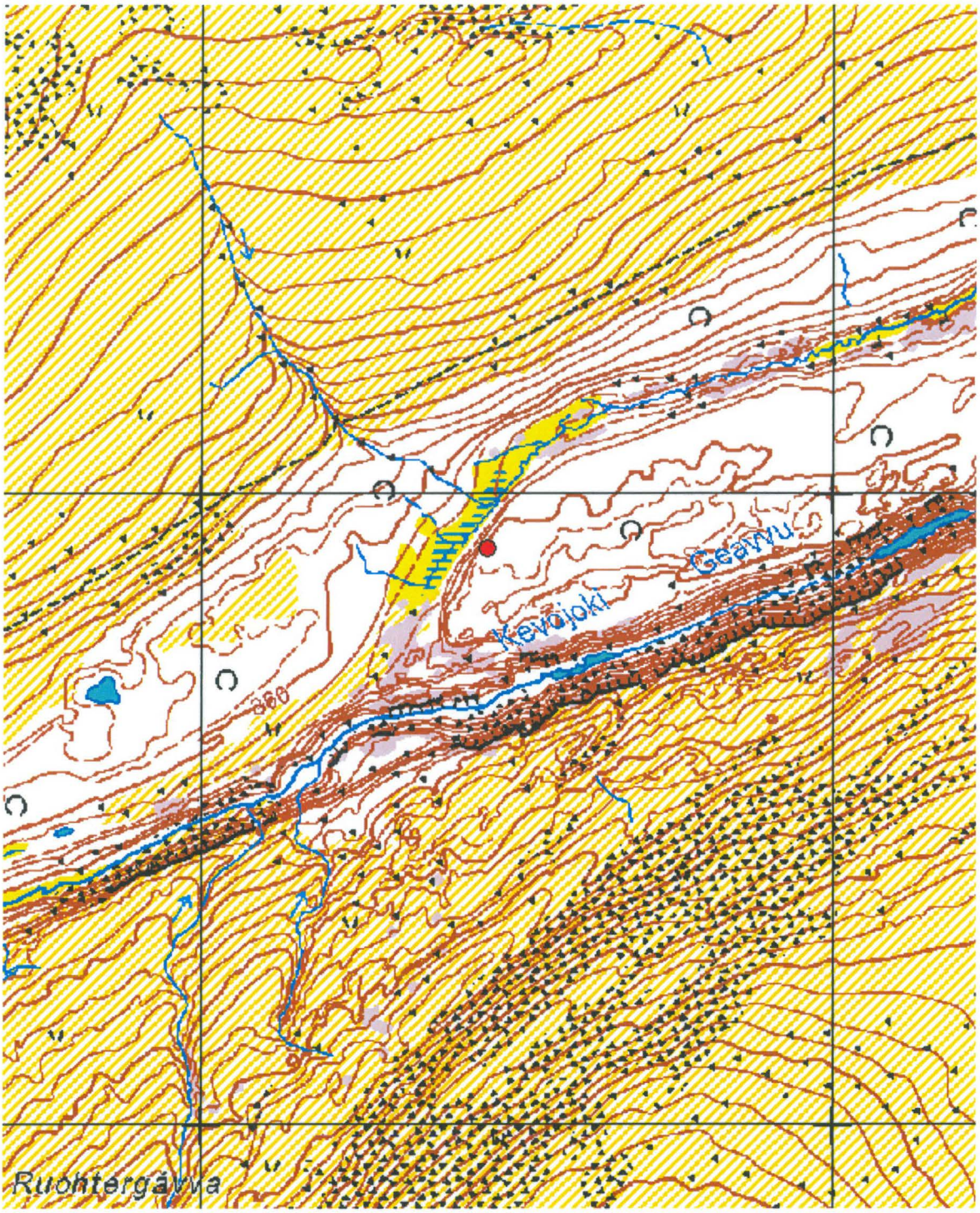

Kartta 18. Skalonjuovttša, kivikautinen tai varhaismetallikautinen asuinpaikka.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 41. Skalonjuovttša. Asuinpaikka-aluetta moreeniselänteen reunalla, puron soiselle ranta-alueelle laskevan rinteen partaalla. Kuvattu etelästä.

Kuva 42. Skalonjuovttša. Asuinpaikka-aluetta. Löydöt tavattiin kuva-alan poikki kulkevalta polulta. Taustalla moreeniselänteen melko tasaista lakea, jolla kasvaa harvaa tunturikoivikkoa. Kuvattu lännestä.

Kuva 43. Skalonjuovttša. Asuinpaikka-aluetta moreeniselänteen reunalla, puron soiselle ranta-alueelle laskevan rinteen partaalla. Kuvan etualalla pieni polun aiheuttama maapaljastuma. Kuvattu koillisesta.

4.1.19 Ristenäsjärvien taukopaikka

Ristenäsjärvien taukopaikka Asuinpaikka			MH-tunnus: 62096
Kohdetyyppi:	Asuinpaikka	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Kivikautinen/ varhaismetallikautinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 8.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Kulttuuriympäristön rekisteriportaalissa ilmoitettu keskikoordinaatti	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7709520, Y 3474691, Z 332 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen on löytänyt Taarna Valtonen alueella suorittamansa inventoinnin yhteydessä vuonna 1999.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Kevon luonnonpuistossa, puiston halki kulkevalla retkeilyreitillä, Ristenäšjávrin tauko- ja tulentekopaikalla. Ristenäšjávrrien ympäristö on hiekkaista harjualuetta, jonka puusto on tunturi-koivikkoa. Aluskasvillisuutta hallitsevat variksenmarja, puolukka ja mustikka sekä sammalet ja jäkälät. Taukopaikan ympäristössä kasvaa myös varsin runsaasti heinäkasveja. Lähialueelta tunnetaan useita pyyntikuoppia, joista lähimmät ovat kohteen eteläpuolella näköetäisyydellä (kohde Ristenäsjavri 3).

Kohteen kuvaus

Kohde on esihistoriallinen asuinpaikka. Noin viidentoista metrin etäisyydellä taukopaikan halkosuojasta koilliseen on järven rantahiekassa ja -kivikossa havaittu runsaasti kvartsi-iskoksia, joiden on tulkittu tulleen esille veden huuhtelemina. Enää paikalla ei kuitenkaan havaittu mitään merkkejä muinaisesta aktiviteetista, vaikka havainnointimahdollisuudet olivat maaston kuluneisuuden vuoksi hyvät, alueen tarkastukseen käytettiin runsaasti aikaa, ja rannan läheisyyteen kaivettiin lapiolla myös koekuoppia.

Kohteen rajaus

Kohde on ilmeisesti rajautunut aivan järven rantaan Valtosen ilmoittamalle alueelle. Koska kaikki löydöt on tavattu aivan rantaviivalta tai rantavedestä, vaikuttaa siltä, että asuinpaikka on kokonaan tuhoutunut, minkä vuoksi aluerajausta sille ei voida määrittää.

Tulkinta

Ristenäsjávrin taukopaikalla ei ole jäljellä mitään sellaisia löytöjä tai ilmiöitä, joiden perusteella olisi syytä olettaa paikalla enää säilyneen esihistorialliseen asuinpaikkaan liittyviä jäännöksiä. Asuinpaikka on ilmeisesti sijainnut järven rannan välittömässä läheisyydessä, ja sen jäännökset ovat tuhoutuneet luonnollisten prosessien aiheuttaman rannan kulumisen seurauksena. Asuinpaikan jäännökset ovat kokonaisuudessaan tuhoutuneet, eikä kohteeseen liittyen enää ole tarpeellista suorittaa lisätutkimuksia.

Viranomais-rekisterinro:	1000000965	**Kunto:**	Huono
Arvotus:	Mj-luokka III		

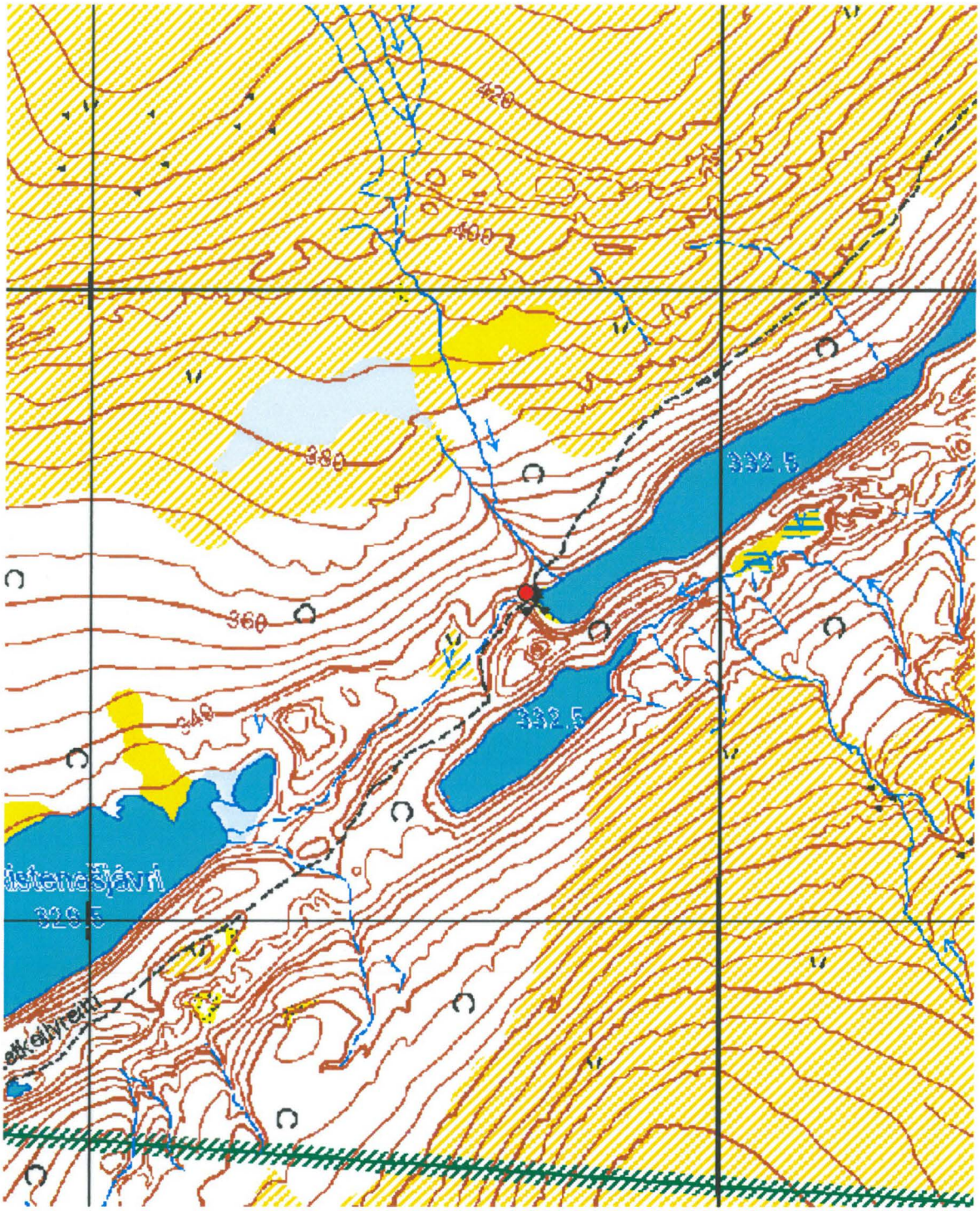

Kartta 19. Ristenäsjärvien taukopaikka, esihistoriallinen asuinpaikka.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 44. Ristenäsjärvien taukopaikka. Aiemmin paikalla on havaittu kvartsi-iskoksia rantahiekassa ja -kivikossa noin viidentoista metrin etäisyydellä halkosuojasta, suojan koillispuolella. Enää iskoksia ei tavattu, ja asuinpaikka todettiin ilmeisesti kokonaan tuhoutuneeksi. Kuvassa vasemmalla taukopaikan halkosuoja. Kuvattu kaakosta.

4.1.20 Stuorra Bálddotjávri lounas

Stuorra Bálddotjávri lounas Asuinpaikka			MH-tunnus: 134039
Kohdetyyppi:	Asuinpaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Kivikautinen/ varhaismetallikautinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	P. Rautiainen 16.6.2011
Koordinaatti-selitys:	Kohteen keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7730910, Y 3500592 Z 215	**Löydöt:**	

Ympäristön kuvaus

Kevon luonnonpuiston koillisosassa, Kevon reitin pohjoispään lähistöllä on kolme Bálddotjärveä - Stuorra, Vuolimus ja Geavumus sekä niiden ympäristössä useita pieniä lampia. Järvien rannat ovat paikoin soisia, mutta rantojen lähellä on paljon loivasti kumpuilevia hiekkatieva-alueita, joissa kasvaa harvakseltaan tunturikoivuja. Tievoilla maaperä on yleensä humuskerroksen peitossa, mutta paikoin se on paljastunut porojen polkujen kohdilta.

Kohteen kuvaus

Stuorra Bálddotjärven lounaispuolella on useita hiekkakumpareita suoalueiden keskellä. Bálddotjärven ja sen lounaispuolisista pienistä lammista eteläisemmän väliseltä kumpareelta oli viitisenkymmentä pienen pientä ja vähän suurempaa kvartsi-iskosta. Iskokset löytyivät kumpareen läpi kulkevalta polulta noin 40 metrin matkalta. Iskoksia ei kerätty talteen.

Kohteen rajaus

Asuinpaikka rajattiin käsittämään kumpareen alue.

Tulkinta

Stuorra Bálddotjärven ympäristössä on useita kulttuuriperintökohteita pyyntikuopista ja purnuista, asuinpaikkoihin, kenttään ja rajamerkkeihin. Bálddotjärven tiedetään olleen vielä reilu vuosikymmen sitten erinomainen siikavesi.

Viranomais-rekisterinro:	-	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Mj-luokka II		

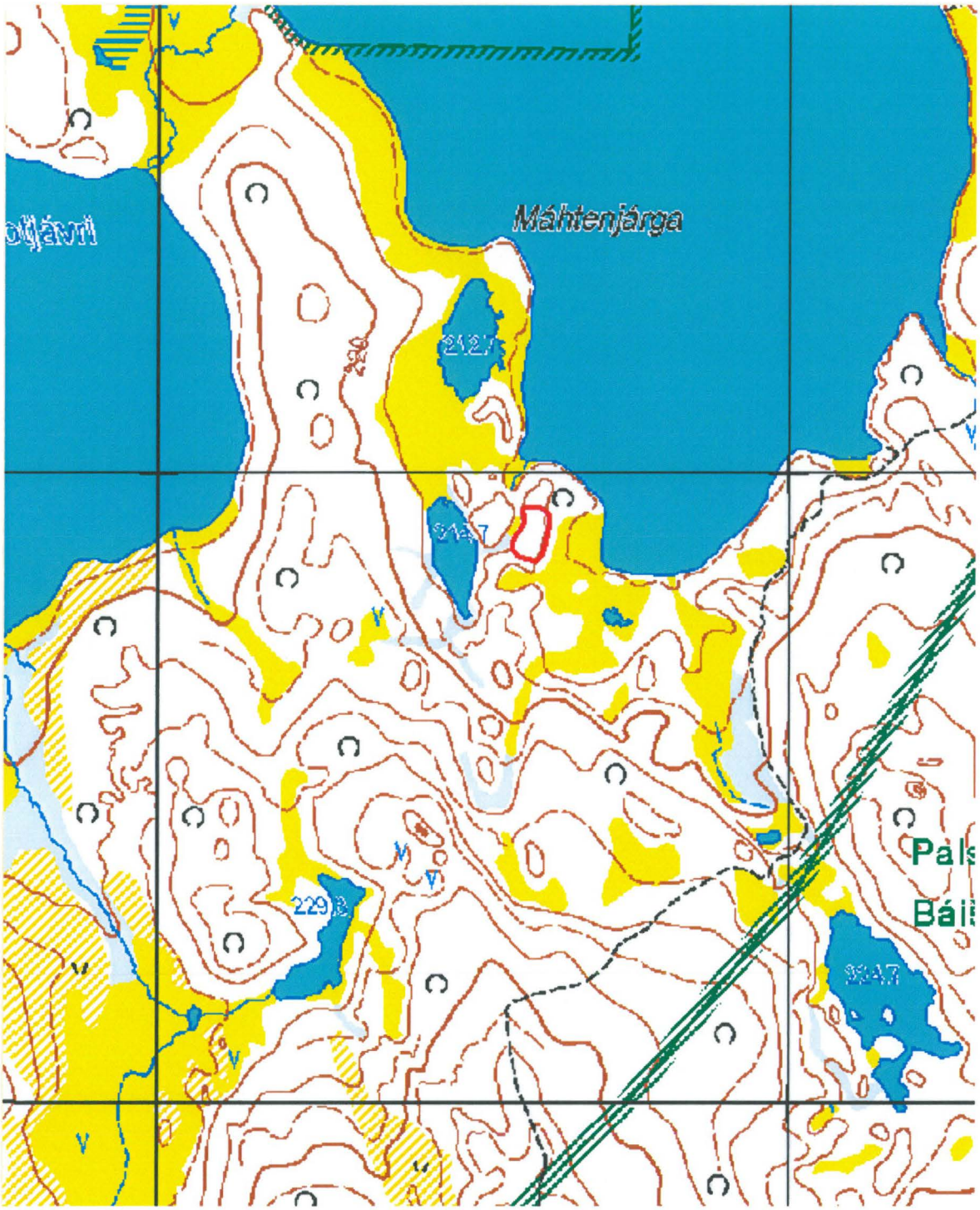

Kartta 20. Stuorra Bálddotjávri lounas,kivikautinen/varhaismetallikautinen asuinpaikka.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 45. Stuorra Bálddotjávri lounas,kivikautinen/varhaismetallikautinen asuinpaikka. Kvartsi-iskokset löytyivät kuvan keskellä olevan kiven lähistöltä polulta. Kuvattu etelästä.

4.1.21 Hoigadanoaivi

Hoigadanoaivi Asuinpaikka			MH-tunnus: 62171
Kohdetyyppi:	Asuinpaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	-	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 15.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Asuinpaikan keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7726208, Y 3481459, Z 373 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen on löytänyt Taarna Valtonen alueella suorittamansa inventoinnin yhteydessä vuonna 1999. Vuonna 2011 suoritetussa tarkastuksessa kohde paikallistettiin Valtosen kuvauksen perusteella noin satakaksikymmentä metriä aiemmin ilmoitetusta koordinaattipisteestä eteläkaakkoon.

Ympäristön kuvaus

Alue on puutonta, melko kivikkoista tunturiylänköä, jonka aluskasvillisuuden muodostavat vaivaiskoivut, variksenmarja, yksittäiset heinäkasvit sekä jäkälät.

Kohteen kuvaus

Museoviraston ylläpitämässä kulttuuriympäristön rekisteriportaalissa kohdetta kuvaillaan seuraavasti: "Kohde on Kevon luonnonpuistossa, Guivi-tunturin alimmalla, lähes tasaisella rinteellä, 440 metrin päässä Guivin autiotuvasta. Pintaturve oli löytökohdasta kulunut puhki ja tästä paljastumasta löytyi sekä iskoksia että erikokoisia raaka-ainekappaleita."

Kohteesta ilmoitetun koordinaattipisteen kohdalla ei havaittu mitään esihistorialliseen aktiviteettiin viittaavaa. Sanallista kuvausta kohtalaisesti vastaava paikka löytyi pitkällisen etsimisen jälkeen noin 120 metriä ilmoitetusta pisteestä eteläkaakkoon, missä havaittiin muutamia kvartsinkappaleita rikkoutuneessa maanpinnassa noin neliömetrin alalla. Osa kvartseista oli melko pienikokoisia ja varsin teräviäkin. Nyrkinkokoisia ja kookkaampia kvartseja oli paikalta etelään päin harvakseltaan noin kymmenen metrin matkalla. Ainoatakaan kvartseista ei ollut työstetty, vaan ne todettiin pakkasrapautumisen rikkomiksi.

Kohteen rajaus

Löytöjen puutteen takia kohdetta ei kyetty rajaamaan.

Tulkinta

Kevon luonnonpuiston alueella on runsaasti kvartsia, jota pakkasrapautuminen on rikkonut hyvinkin teräväsärmäisiksi kappaleiksi.

Viranomais-rekisterinro:	1000001091	**Kunto:**	-
Arvotus:	Mj-luokka II		

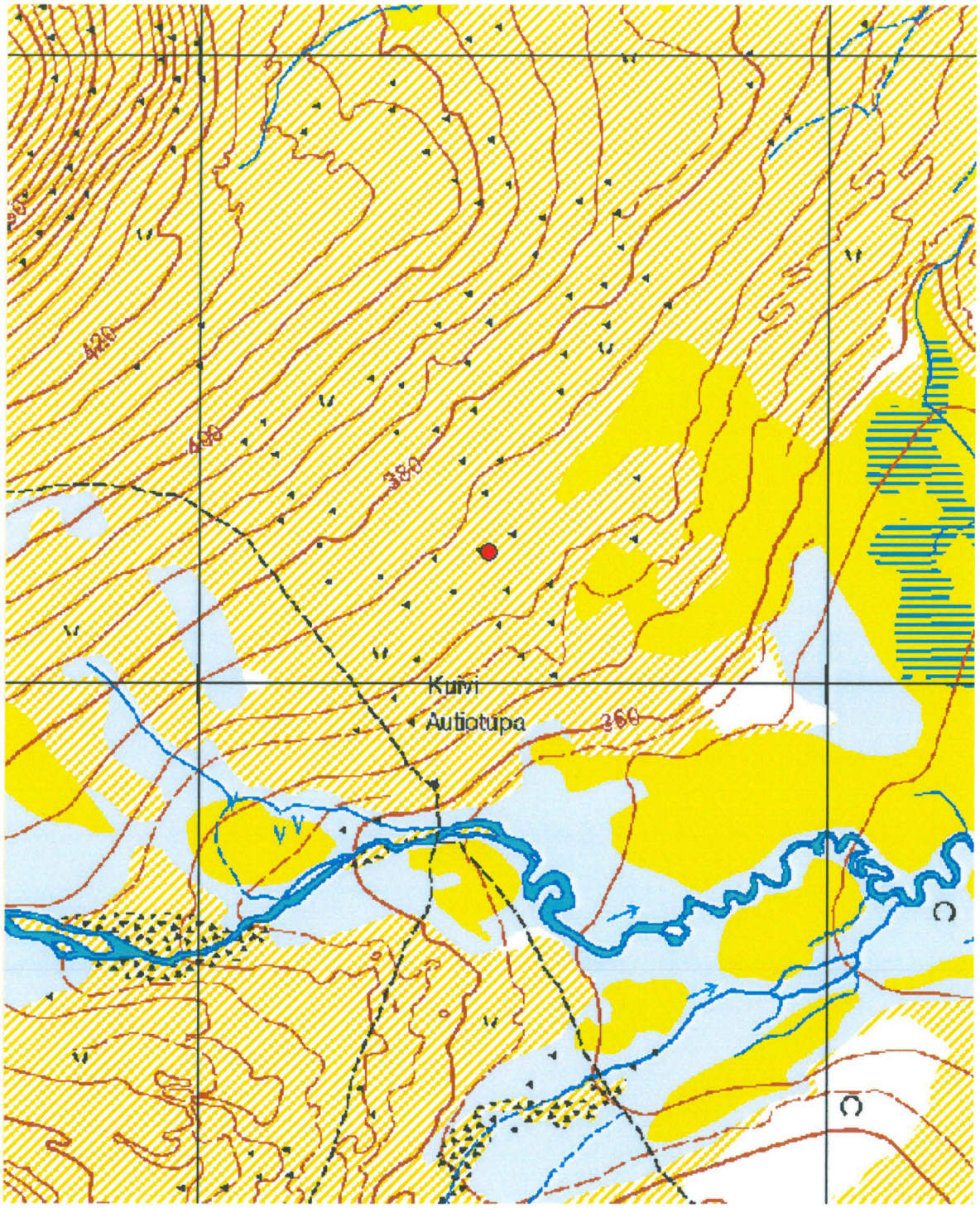

Kartta 21. Hoigadanoaivi, ”asuinpaikka”.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

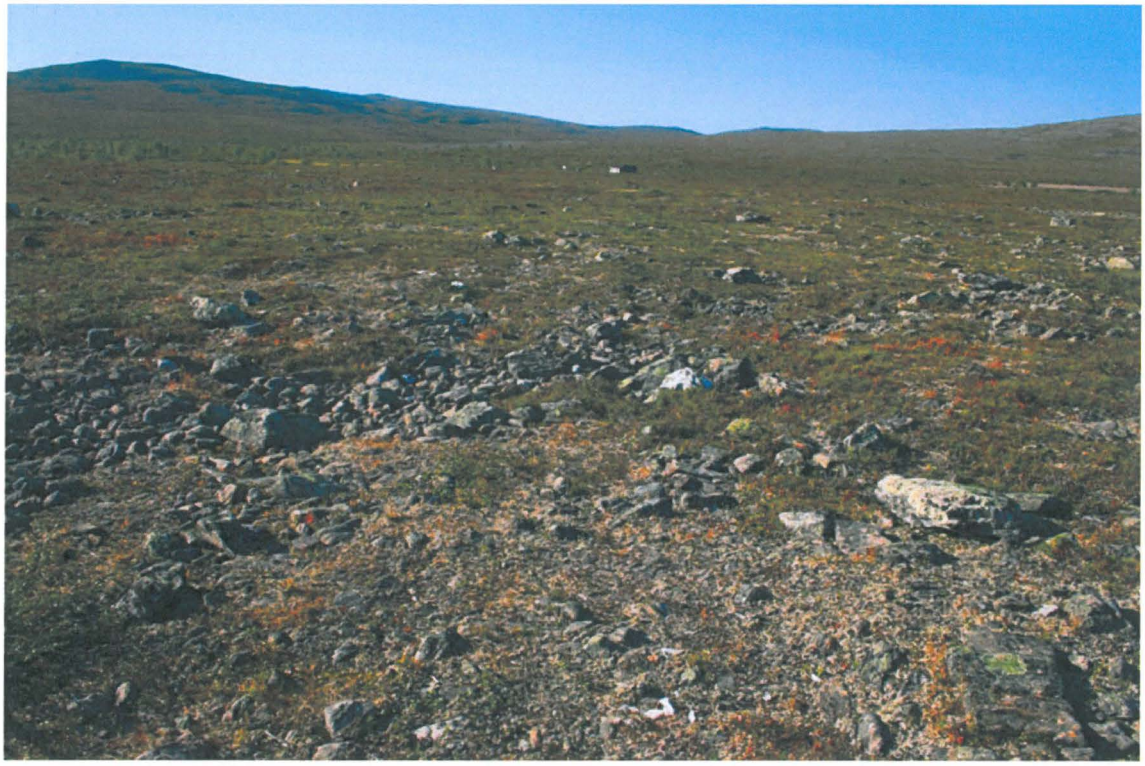

Kuva 46. Hoigadanoaivi. Asuinpaikka. Etualalla pakkasrapautumisen rikkomia kvartsikimpaleita, taustalla Guivin autiotupa. Kuvattu pohjoisesta.

4.2 Muut muinaisjäännöksiksi luokitellut asuinpaikat

4.2.1 Gamajohka eteläinen 7

Gamajohka eteläinen 7 Asuinpaikka			MH-tunnus: 62159
Kohdetyyppi:	Asuinpaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Ajoitus epäselvä	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 15.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Kehälieden keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7725471, Y 3480360, Z 377 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen on löytänyt Taarna Valtonen alueella suorittamansa inventoinnin yhteydessä vuonna 2000. Vuonna 2011 suoritetussa tarkastuksessa kohde paikallistettiin Valtosen kuvauksen perusteella noin viisikymmentä metriä aiemmin ilmoitetusta koordinaattipisteestä lounaaseen.

Ympäristön kuvaus

Alue on puutonta, moreenipohjaista, melko tasaista Gamajohkan rantaterassia. Kohteen pohjoispuolella Gamajohka virtaa kaksiuomaisena, ja joen keskellä olevalla saarekkeella kasvaa pieni ryhmä tunturikoivuja. Aluskasvillisuuden rantaterassin alueella muodostavat vaivaiskoivut, variksenmarja ja mustikka sekä poronjäkälät ja torvijäkälät.

Kohteen kuvaus

Kohde on pyöreähkö kehäliesi, joka sijaitsee noin viisitoista metriä etelään Gamajohkan eteläisemmän uoman eterärannasta, noin kaksi metriä joen pintaa korkeammalla. Tulisijan halkaisija on noin 70 cm, ja kivikehä on ladottu yhdeksästä kivestä, joiden halkaisija vaihtelee välillä 15 cm – 20 cm. Kivien yläpinnat ovat muutamia senttimetrejä koholla ympäröivään maanpintaan nähden. Tulisija on täysin umpeenkasvanut ja kivien yläpinnat ovat kauttaaltaan jäkälöityneet. Tulisijan keskelle tehtiin lapionpisto, josta todettiin noin kahden senttimetrin paksuisen pintaturpeen alta noin yhden senttimetrin paksuinen nokijuova, jonka alla oli rikastumiskerros.

Kohteen rajaus

Kohde on luonteeltaan pistemäinen ja rajautuu tulisijan jäännöksen lähiympäristöön. Todennäköisesti keskeisin aktiviteetti paikalla on tapahtunut noin viiden metrin säteellä tulisijasta.

Tulkinta

Paikalta tavattu kehäliesi ei vaikuta kovin iäkkäältä, mistä kertoo erityisesti se, että kivikehän keskelle tehdystä lapionpistosta ei tavattu lainkaan huuhtoutumiskerrosta. Havainnointiolosuhteet paikalla olivat hyvät, ja lähialueen pintapuolisen tarkastelun perusteella vaikuttaa siltä, että tulisijan läheisyydestä ei kaivaustutkimuksillakaan olisi löydettävissä muita asuinpaikkaan liittyviä jäännöksiä. Todennäköisesti kohde on enintään muutamien satojen vuosien ikäinen.

Viranomais-rekisterinro:	1000001180	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Mj-luokka II		

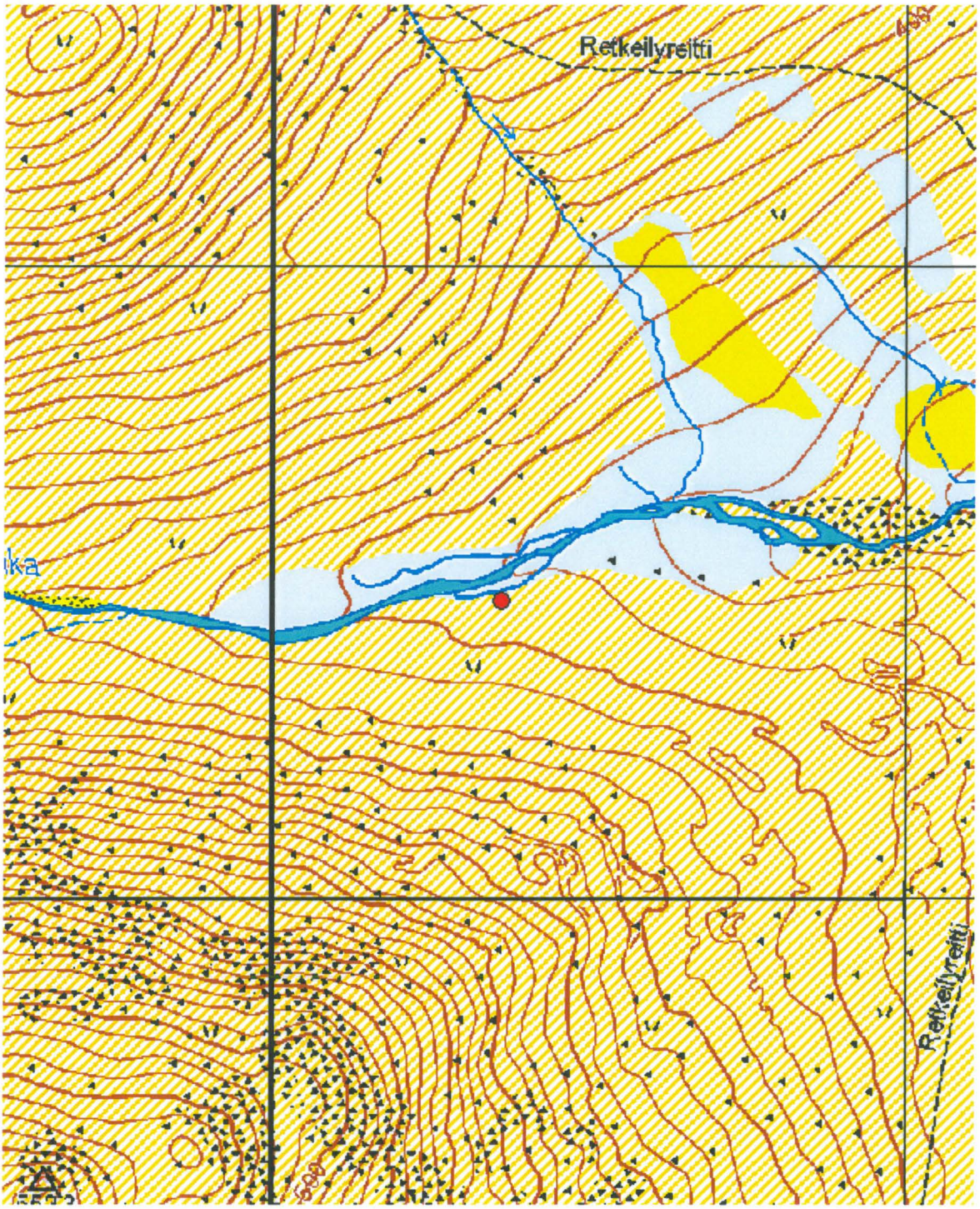

Kartta 22. Gamajohka eteläinen 7, asuinpaikka.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 47. Gamajohka eteläinen 7. Asuinpaikka. Etualalla oikealla kehäliesi. Taustalla vasemmalla Gamajohkan eteläisempi uoma. Kuvattu lounaasta.

Kuva 48. Gamajohka eteläinen 7. Kehäliesi. Kuvattu etelästä.

4.2.2 Gamajohka pohjoinen 4

Gamajohka pohjoinen 4 Asuinpaikka			MH-tunnus: 139260
Kohdetyyppi:	Asuinpaikka	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Moniperiodinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 15.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Permukkalieden keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7725663, Y 3480875, Z 367 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen on löytänyt Taarna Valtonen alueella suorittamansa inventoinnin yhteydessä vuonna 2000.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Gamajohkan pohjoisrannalla sijaitsevalla sorapohjaisella tasanteella, jota ympäröivät pohjoisen puolelta Guivi-tunturin alarinteiden rinnesuot. Noin puoli kilometriä kohteen luota itäkoilliseen sijaitsee Guivin autiotupa. Joki on kyseisellä kohdalla leveä, matala ja kivinen. Tasanne on puuton, mutta sen ympäristössä kasvaa harvakseltaan tunturikoivuja. Aluskasvillisuutta alueella hallitsevat vaivaiskoivut, variksenmarja, mustikka sekä torvijäkälät ja poronjäkälät. Tasanteen itälaidalla on paikoin kasvittomia sorapaljastumia.

Kohteen kuvaus

Taarna Valtonen on löytänyt Gamajoen pohjoisrannalla olevalta aukealta tasanteelta kaksi kivettyä tulisijan jäännöstä sekä kvartsi-iskoksia ja ainakin yhden kvartsi-esineen. Aukean tasanteen keskellä sijaitsee kehäliesi. Toinen tulisija on Valtosen mukaan suorakaiteen muotoinen ja se on avoimen alueen länsireunalla, vaivaiskoivupensaiston rajalla. Asuinpaikan kvartsilöydöt on tavattu tasanteen itälaidan kasvittomista sorapaljastumista, ja niitä ei ilmeisesti ole kerätty talteen.

Kohdetta tarkastettaessa sen todettiin olevan aiempaa kohdekuvausta vastaavassa tilassa. Tulisijojen jäännökset löydettiin Valtosen kuvauksen perusteella vaivattomasti, mutta kvartsi-iskoksia alueella ei onnistuttu havaitsemaan.

Gamajohka pohjoinen 4:n kivettyjen tulisijojen jäännösten sijaintitiedot ja tarkempi kuvaus

Tulisija 1 → x = 7725663 / y = 3480875
Rakenteeltaan hyvin säilynyt permukkaliesi. Pohjois-eteläsuuntaisen tulisijan koko on 0,8 m x 0,7 m. Vain tulisijan reunaosat ovat kivetyt. Paikalla sijainneen kodan eteistilaa rajanneet kivirivit eli permukat lähtevät tulisijan itäsivun kulmista kohti itää, ja ne rajaavat välilleen 1,5 m mittaisen ja 0,8 m leveän alueen. Sekä tulisijaan että permukoihin käytettyjen kivien halkaisijat vaihtelevat välillä 20 cm – 30 cm. Kivien yläpinnat ovat koholla maanpinnasta noin viisi senttimetriä. Tulisijan länsipuolella on noin 1,5 m etäisyydellä vielä kaksi saman kokoluokan kiveä. Tulisija on täysin umpeenkasvanut, ja kasvillisuus sen alueella ei poikkea ympäristöstään. Tulisijan keskelle tehdystä lapionpistosta todettiin noin viiden senttimetrin paksuisen pintaturpeen alta häiriintymättömältä vaikuttava huuhtoutumiskerros, mutta ei nokeentunutta maata tai hiiliä.

Tulisija 2 → x = 7725658 / y = 3480924
Pyöreä, halkaisijaltaan noin metrin laajuinen kehäliesi, vain reunoiltaan kivetty. Lieteen käytettyjen kivien halkaisijat vaihtelevat välillä 15 cm – 40 cm, ja niiden yläpinnat ovat koholla maanpinnasta noin viisi senttimetriä. Tulisija on täysin umpeenkasvanut, kasvillisuus sen alueella ei poikkea ympäristöstään. Tulisijan keskelle tehdystä lapionpistosta todettiin, että noin neljän senttimetrin paksuisen pintaturpeen alla on noin kolmen senttimetrin paksuinen noensekainen kerros, jonka alla on häiriintymättömältä vaikuttava rikastumiskerros. Huuhtoutumiskerrosta lapionpistosta ei havaittu.

Kohteen rajaus

Koko paikalla sijaitseva tasanne on lähiympäristön maastonmuotojen perusteella soveltunut hyvin asuin- tai leiriytymispaikaksi kautta aikojen. Koska paikalta on tavattu kivettyjen tulisijojen jäännökset sekä tasanteen keskeltä että sen länsipäästä, ja lisäksi kvartsi-iskoksia ja kvartsiesine alueen itäpäästä, tulee koko tasanteen alaa pitää muinaisjäännösalueena. Kohde rajautuu siis noin 100 m x 50 m laajuiselle, soikeahkolle, itä-länsisuuntaiselle alueelle, jonka läntisenä äärialueena voidaan pitää permukkalieden eli tulisija 1:n lähiympäristöä.

Tulkinta

Paikalla sijaitsevalla tasanteella on ilmeisesti asuttu ainakin väliaikaisesti useiden eri aikakausien aikana. Tasanteen itäpäästä löytyneet kvartsi-iskokset ja kvartsiesine liittyvät todennäköisesti kivikautiseen tai varhaismetallikautiseen toimintaan. Permukkaliesi puolestaan on selvästi historiallisen ajan jäännös, samoin pyöreä kehäliesi. Tulisijojen toisistaan poikkeavan rakenteen perusteella on kuitenkin todennäköistä, että myös ne ovat keskenään eri-ikäisiä.

Viranomais-rekisterinro:	1000001153	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Mj-luokka II		

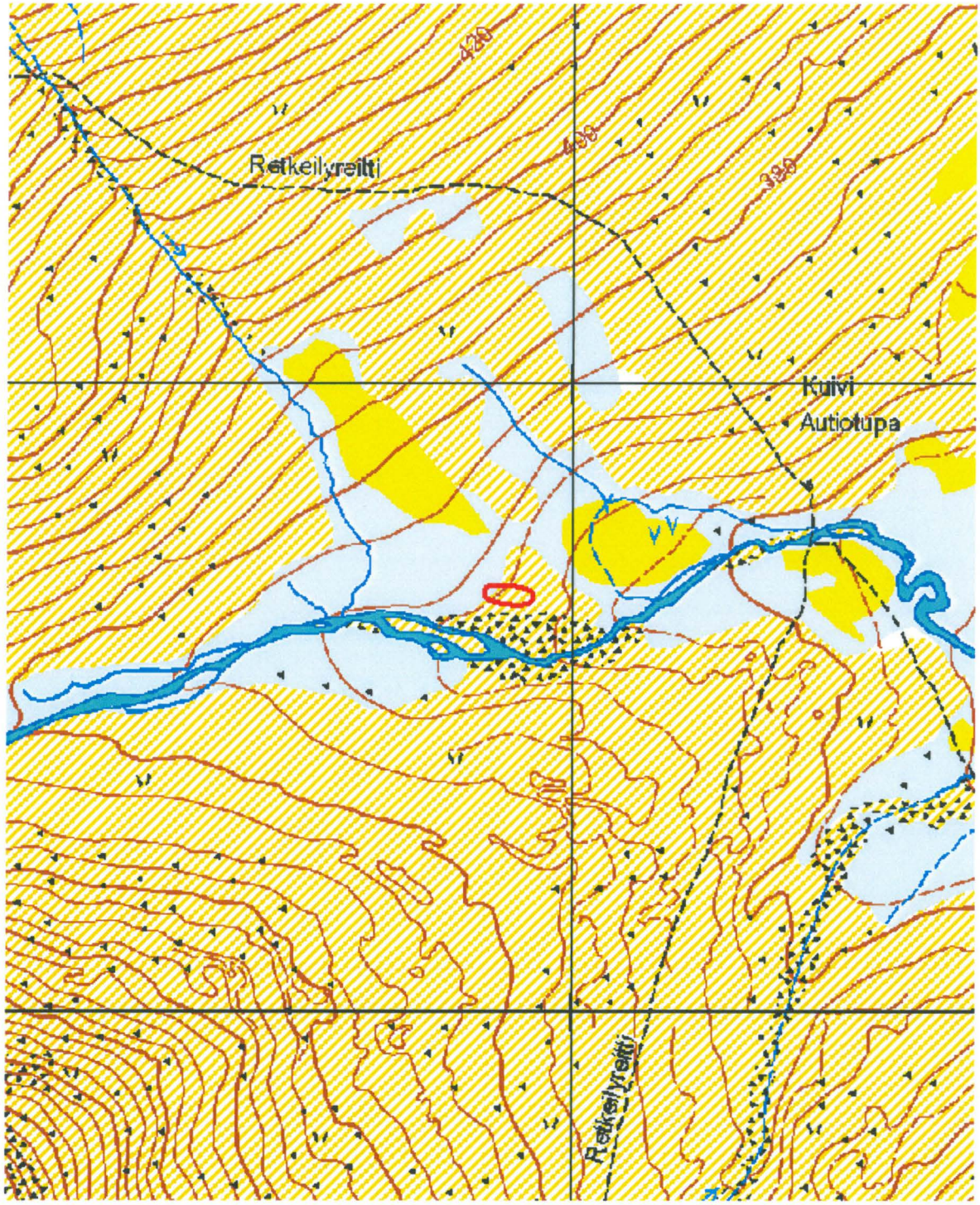

Kartta 23. Gamajohka pohjoinen 4, moniperiodinen asuinpaikka.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

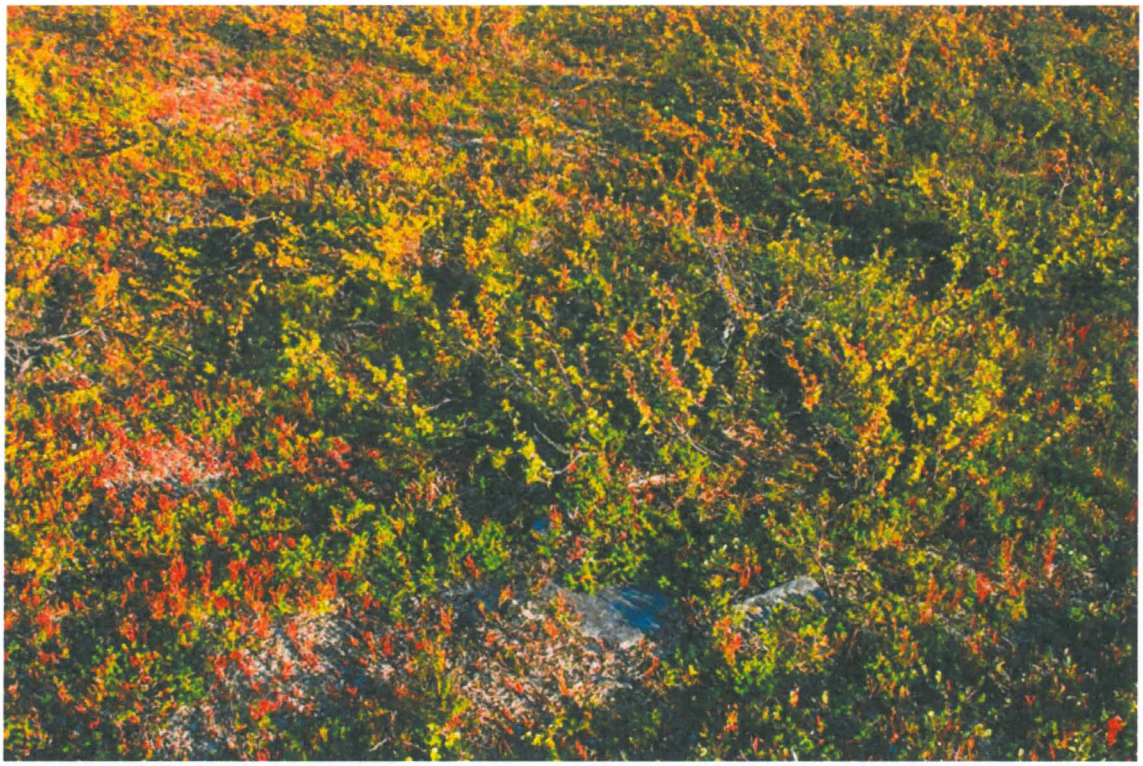

Kuva 49. Gamajohka pohjoinen 4. Permukkaliesi. Kuvattu luoteesta.

Kuva 50. Gamajohka pohjoinen 4. Kehäliesi. Kuvattu etelästä.

Kuva 51. Gamajohka pohjoinen 4. Etualalla kehäliesi. Taustalla kuvan keskivaiheilla häämöttää Guivin autiotupa. Kuvattu länsilounaasta.

4.2.3 Njaggaljávrrit 3

Njaggaljávrrit 3, Asuinpaikka (?)			MH-tunnus: 64122
Kohdetyyppi:	Asuinpaikka (?)	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Esihistoriallinen (?)	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 5.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Painanteen keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7729940, Y 3497140, Z 116 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen on löytänyt Pirjo Rautiainen alueella suorittamansa tarkastuskäynnin aikana vuonna 2007.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Njaggaljávrin länsirannalla, korkealla rantatörmällä, vesirajasta noin seitsemän metrin päässä, Kevon retkeilyreitin varrella. Korkeuseroa rantaan on kohteen luota noin viisi metriä ja maaperä on melko kivistä hiekkamoreenia. Kohteen ympäristö on kuivahkoa kangasta ja puusto lähinnä tunturikoivikkoa. Aivan kohteen vieressä kasvaa kookas mänty. Aluskasvillisuutta hallitsevat variksenmarja, puolukka, poronjäkälä ja sammalet, lisäksi kohteen kohdalla kasvaa suopursua. Kohteesta reilut sata metriä lounaaseen sijaitsee esihistoriallinen asuinpaikka Njaggaljávrrit 2. Kohteiden väliltä ei ole löytynyt mitään esihistorialliseen toimintaan viittaavaa.

Kohteen kuvaus

Rautiainen on todennut kohteen koordinaattien osoittamalla paikalla sijaitsevan pyöreän, halkaisijaltaan seitsemänmetrisen asumuspainanteen, jonka syvyys on noin 0,7 m. Painanteen keskellä hän on havainnoinut olevan suorakaiteen muotoisen tulisijan, joka on kooltaan 1,5 m x 1,1 m metriä ja korkeudeltaan noin 25 cm. Lisäksi Rautiainen on maininnut, että koko painanteen alueella ja tulisijan päällä kasvaa tiheä varvikko, painanteeseen ei ole tehty koepistoa ja painanteen läheltä polulta ei ole tavattu mitään ihmistoiminnasta kertovia löytöjä.

Kohdetta tarkastettaessa sen todettiin olevan ulkoisesti Rautiaisen kuvausta vastaavassa tilassa. Koska mukana oli lapio, kaivettiin painanteeseen kaksi lapionpistoa, jotta kohteen luonteesta saataisiin lisätietoa. Lapionpistoista toinen tehtiin painanteen keskellä olevan kohouman keskelle ja toinen samaisen kohouman viereen painanteen oletetulle lattia-alalle. Liesilatomukseksi tulkitusta kohoumasta todettiin, että kyseessä ei ole kivetyn tulisijan jäännös, vaan jokseenkin suorakaiteen muotoinen sammalmätäs, jonka keskikohdalla turvekerros on noin 45 cm paksuinen. Myös kohouman vieressä turvekerros oli yllättävän paksu, noin 25 cm. Turvekerroksen pintaosan valtalajina oli seinäsammal, mutta syvemmällä turve oli pääosin rahkasammalesta muodostunutta. Ilmeisesti painanteeseen luontaisesti kerääntynyt kosteus on aiheuttanut sammaleitten voimakkaamman kasvun kyseisellä paikalla kuin painanteen lähiympäristössä. Turvekerroksen alla oli kivinen moreenimaa, jonka pinnalla todettiin tavanomainen huuhtoutumiskerros. Selviä merkkejä esihistoriallisesta aktiviteetista ei havaittu. Painanteen keskellä olevan mättään kohdalle kaivetussa lapionpistossa todettiin kuitenkin turpeen ja huuhtoutumiskerroksen rajapinnassa muutamia hiilenkappaleita. Varmuutta siitä, onko painanne luonnollisten prosessien seurauksena syntynyt vai ihmistoiminnan kautta muodostunut, ei saatu.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu paikalla sijaitsevaan painanteeseen, halkaisijaltaan noin kymmenmetriselle alueelle.

Tulkinta

Njaggaljávrin länsirannalla sijaitsevan painanteen säännöllisyys on huomiota herättävää, ja painanne on olemukseltaan läheisesti asumuspainannetta muistuttava. Koska painanteesta tai sen läheltä ei kuitenkaan ole tavattu mitään selviä merkkejä esihistoriallisesta aktiviteetista, ei voida pitää täysin varmana, ettei painanteen syntyhistoria olisi selitettävissä myös luonnollisilla prosesseilla. Tästä johtuen kohteen muinaisjäännösstatuksen oikeellisuuden selvittämiseksi paikalla olisi suotavaa suorittaa lisätutkimuksia. Painanteen luonteen tarkemmalla selvittämisellä ei kuitenkaan ole kiire, koska kohde ei ole vaarassa tuhoutua. Vaikka Kevon retkeilyreitti kulkee aivan painanteen vieritse, suojaavat painannetta kulutukselta siinä kasvava varvikko, paksu turvekerros sekä lisäksi painanteen reunalla kasvavat puut, jotka ohjaavat retkeilijöiden reitin pois painanteesta.

Viranomais-rekisterinro:	1000010344	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Ehdotus: Mj-luokka II		

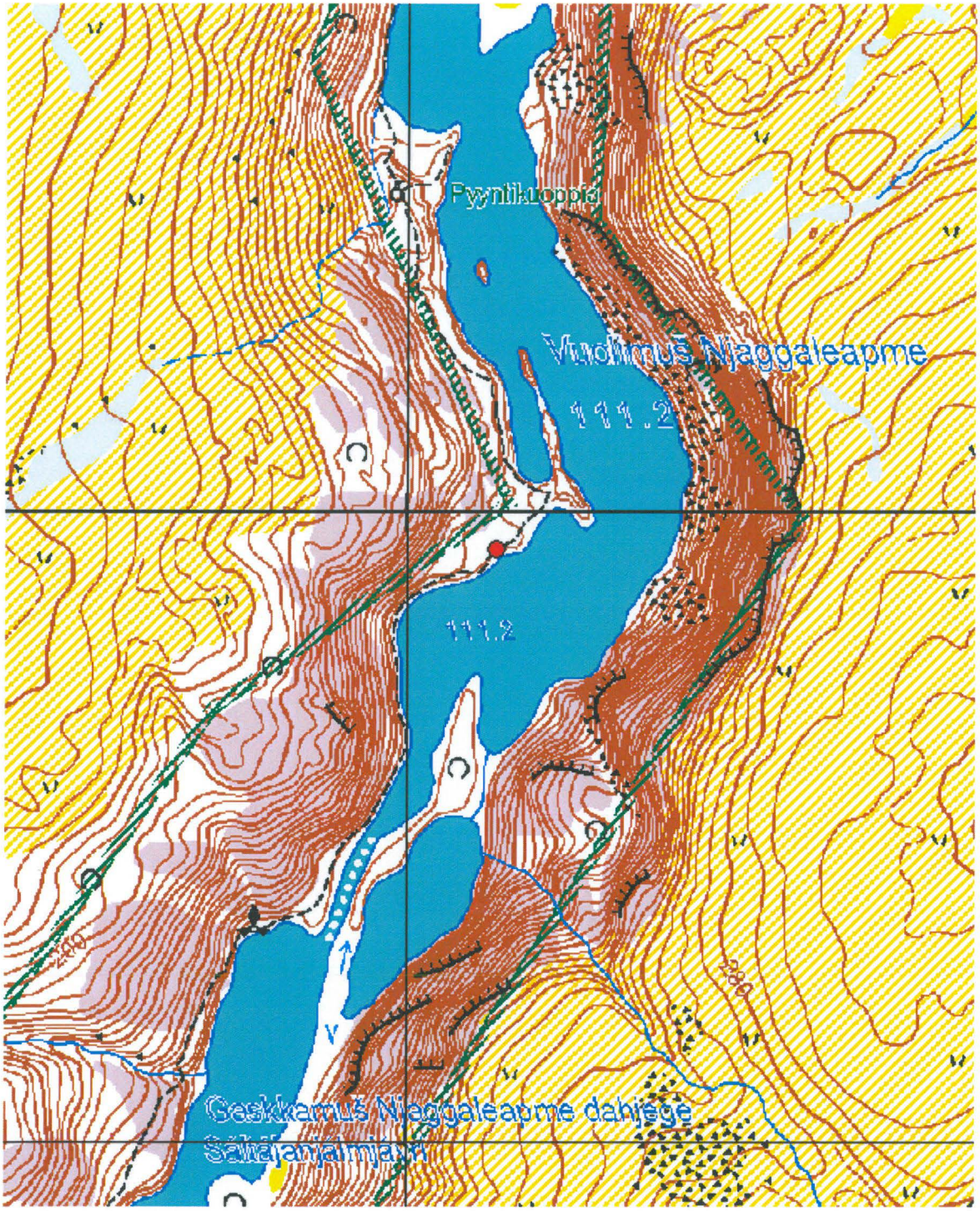

Kartta 24. Njaggaljávrrit 3, mahdollinen esihistoriallinen asumuspainanne.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 52. Njaggaljávrrit 3. Mahdollinen asumuspainanne Njaggaljávrin rantatörmän päällä, Kevon retkeilyreitin vieressä. Kuvattu luoteesta.

4.2.4 Njaggaljávrrit 4

Njaggaljávrrit 4 Asuinpaikka			MH-tunnus: 64123
Kohdetyyppi:	Asuinpaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Esihistoriallinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 5.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Tulisijojen jäännösten välistä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7730230, Y 3497105, Z 120 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen on löytänyt Pirjo Rautiainen alueella suorittamansa tarkastuskäynnin aikana vuonna 2007.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Njaggaljávrin länsipuolella, korkean rantatörmän päällä olevalla tasanteella, noin kymmenen metrin etäisyydellä järven rannasta, luonnollisella maisemankatselupaikalla Kevon retkeily-reitin varrella. Alue on kuivahkoa kangasta ja maaperä hiekkamoreenia. Tasanteella kohteen kohdalla kasvaa harvakseltaan mäntyjä, ja maanpinta on pääosin kulunut paljaaksi. Tasanteen ympärillä puusto on tunturikoivikkoa. Lähiympäristön aluskasvillisuutta hallitsevat variksenmarja, puolukka ja sammalet.

Kohteen kuvaus

Kohteen muodostavat kaksi maantasaista pyöreähköä tulisijaa, jotka sijaitsevat noin kolmen metrin etäisyydellä toisistaan. Kummankin tulisijan halkaisija on noin 0,9 m, ja tulisijojen palaneiden kivien yläosat häämöttävät kuluneen humuskerroksen alta. Tulisijat ovat kauttaaltaan kivetyt, ja useimmat kiveykseen käytetyt kivet vaikuttavat olevan halkaisijaltaan noin kymmensenttisiä. Aluetta kuluttavasta vilkkaasta retkeilystä huolimatta tulisijat ovat säilyneet hyvässä kunnossa. Kivien välissä on hiiltä ja nokea, mutta mitään löytöjä tulisijojen luota ei ole tavattu. Vuoden 2011 tarkastuksessa kohteen todettiin olevan jokseenkin samassa kunnossa kuin neljä vuotta aiemmin.

Kohteen rajaus

Kohde vaikuttaa rajautuvan tulisijojen jäännösten lähiympäristöön, halkaisijaltaan noin kymmen-metriselle alueelle. Löytöjen havainnointimahdollisuudet paikalla olivat maaston kuluneisuudesta johtuen hyvät, mutta tulisijojen jäännösten lisäksi muita jälkiä esihistoriallisesta aktiviteetista ei tavattu.

Tulkinta

Njaggaljávrin rantatörmällä sijaitseva tasanne lienee toiminut leiriytymispaikkana usean eri aikakauden kuluessa. Paikalta tavatut tulisijojen jäännökset sijaitsevat niin lähellä toisiaan, että ne eivät liene olleet käytössä samanaikaisesti. Todennäköisesti tulisijat ovat esihistoriallisia, mutta tuskin kuitenkaan kivi- tai varhaismetallikautisia, koska niiden läheisyydestä ei ole tavattu mitään merkkejä kiventyöstämisestä.

Viranomais-rekisterinro:	1000010345	**Kunto:**	Keskinkertainen
Arvotus:	Mj-luokka II		

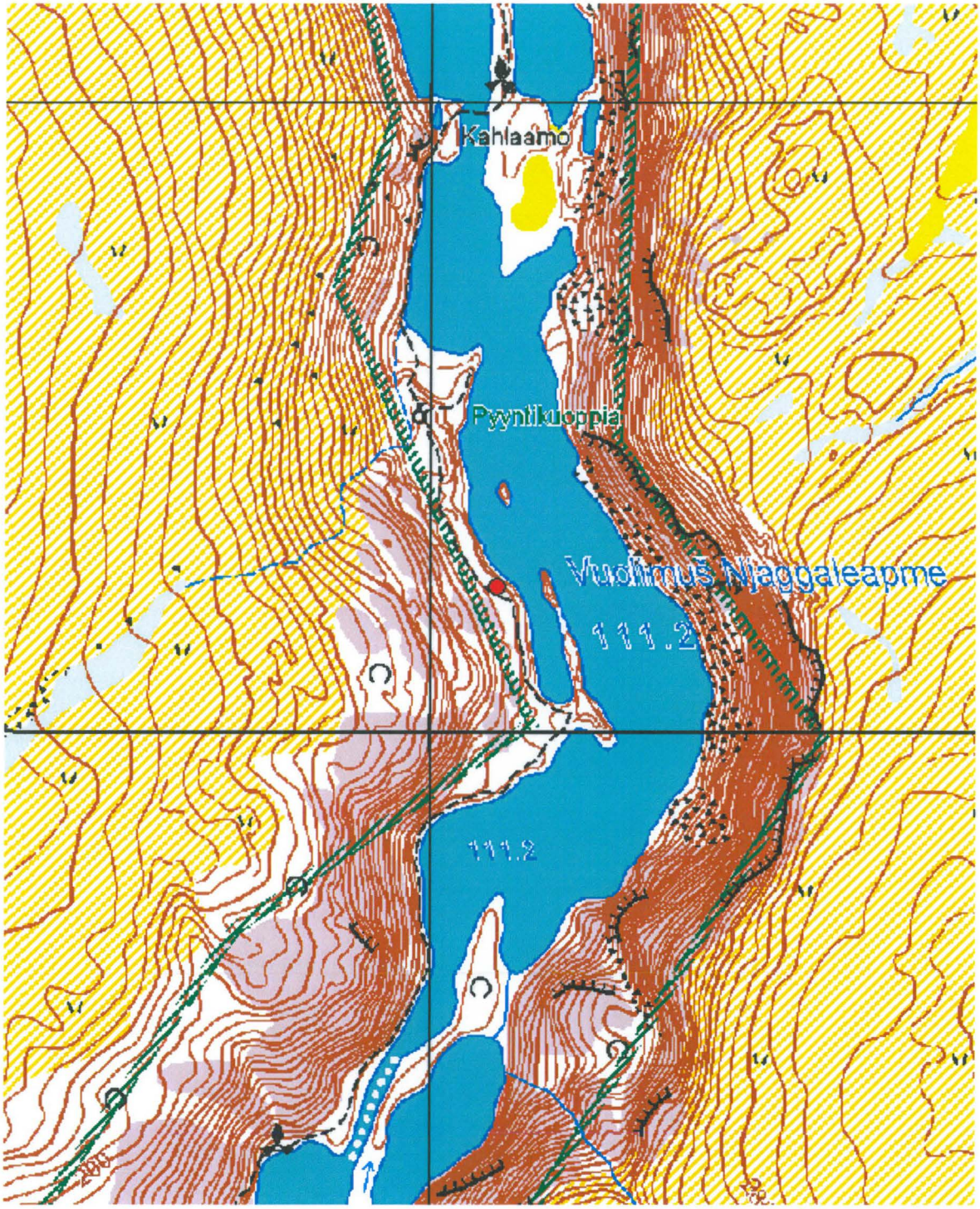

Kartta 25. Njaggaljávrrit 4, esihistoriallinen asuinpaikka.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 53. Njaggaljávrrit 4. Asuinpaikka. Kivettyjen tulisijojen jäännösten lähialuetta, tasanteella korkean rantatörmän päällä. Etualalla eteläisempi tulisija. Taustalla oikealla Njaggaljávri. Kuvattu kaakosta.

4.2.5 Akukammi

Akukammi Suorakaiteen muotoinen liesilatomus			MH-tunnus: 62105
Kohdetyyppi:	Asuinpaikka; suorakaiteen muotoinen liesilatomus	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Historiallinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 14.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Liesilatomuksen keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7720152, Y 3475078, Z 355 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen on löytänyt Taarna Valtonen alueella suorittamansa inventoinnin yhteydessä vuonna 1999. Vuonna 2011 suoritetussa tarkastuksessa kohde paikallistettiin Valtosen kuvauksen perusteella noin kahdeksankymmentä metriä aiemmin ilmoitetusta koordinaattipisteestä länteen.

Ympäristön kuvaus

Alue on lähes tasaista, loivasti lounaaseen viettävää rinnettä jyrkemmän rinteen tyvellä. Maaperä on melko kivikkoista hiekkamoreenia. Puusto alueella on tunturikoivikkoa, lisäksi alueella kasvaa harvakseltaan katajapensaita. Aluskasvillisuutta hallitsevat variksenmarja, juolukka, seinäsammal, kangaskarhunsammal sekä poronjäkälä.

Kohteen kuvaus

Kohde on suorakaiteen muotoinen, vain reunoiltaan kivetty liesilatomus. Latomus on pohjoisluode-eteläkaakkosuuntainen, kooltaan noin 90 cm x 55 cm. Latomuksen kivet ovat pitkänomaisia, pituudeltaan noin 30 cm – 40 cm, leveydeltään useimmat noin 15 cm. Kivet ovat asetetut latomuksen reunojen suuntaisesti, ja niiden yläpinnat ovat koholla latomusta ympäröivästä maanpinnasta noin 10 cm. Latomus on täysin umpeenkasvanut ja kivet ovat kauniisti jäkälöityneet. Kohteeseen ei tehty lapionpistoa, joten maannosta tulisijan kohdalta ei päästy havainnoimaan.

Kohteen rajaus

Kohde on luonteeltaan pistemäinen ja keskeisin aktiviteetti paikalla lienee rajautunut liesilatomuksen lähiympäristöön, halkaisijaltaan enintään kymmenmetriselle alueelle.

Tulkinta

Paikalla on todennäköisesti sijainnut yksittäinen kotasija, joka ajoittunee historialliselle ajalle.

Viranomais-rekisterinro:	1000000992	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Mj-luokka II		

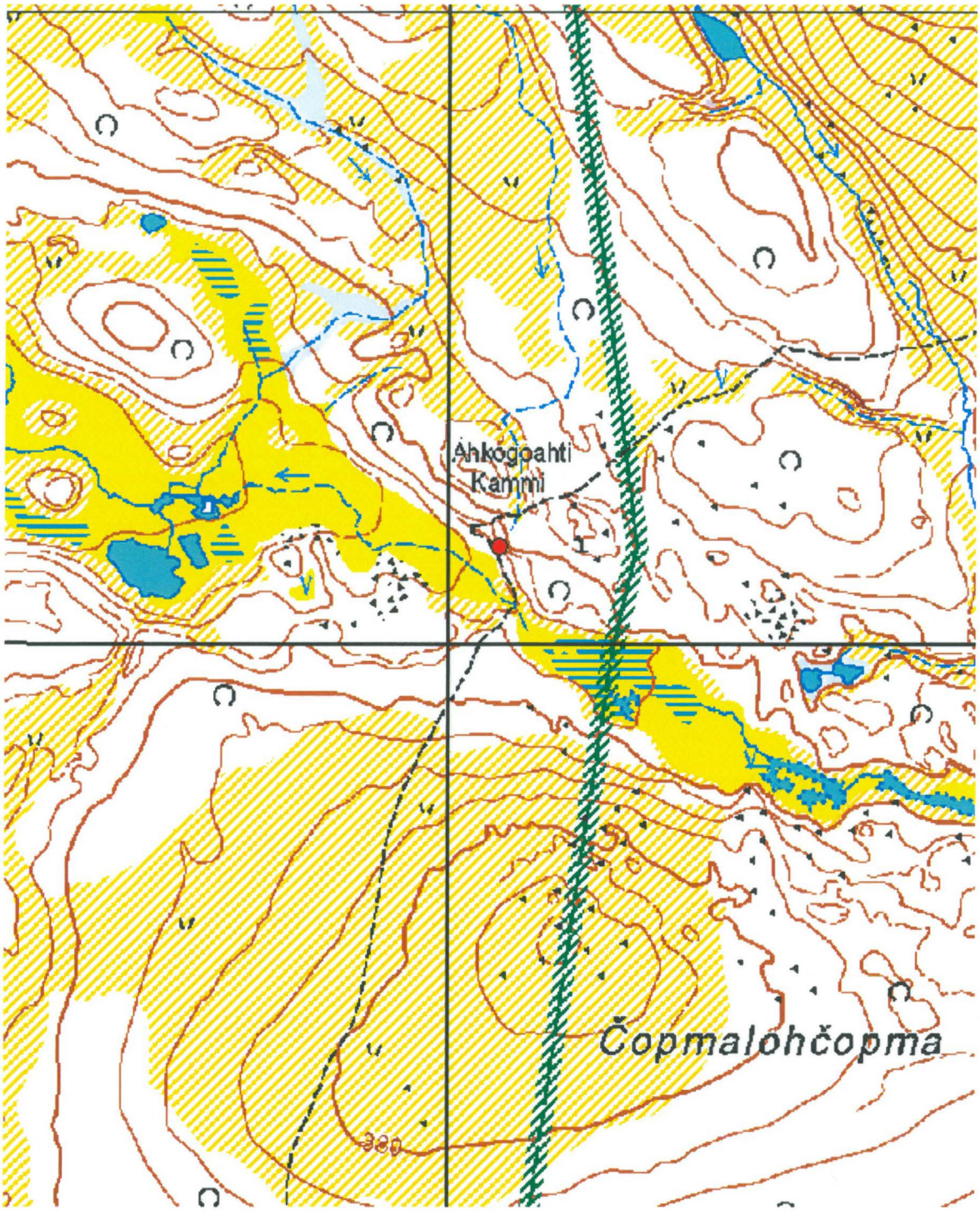

Kartta 26. Akukammi, suorakaiteen muotoinen liesilatomus.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 54. Akukammi. Suorakaiteen muotoinen liesilatomus etualalla. Taustalla häämöttää uudempi Akukammi. Kuvattu kaakosta.

Kuva 55. Akukammi. Suorakaiteen muotoinen liesilatomus. Kehämäinen, kasattu pitkänomaisista, melko kookkaista kivistä. Kuvattu länsilounaasta.

4.2.6 Buksalskáidi 2

Buksalskáidi 2 Suorakaiteen muotoinen liesilatomus			MH-tunnus: 74560
Kohdetyyppi:	Asuinpaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Historiallinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 4.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Liesilatomuksen keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7734526, Y 3501006, Z 196 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen on paikallistanut Viljo Valle heinäkuussa 2008. Kohdetta ei ole aikaisemmin tarkastettu. Tarkastuksessa kohde löytyi aiemmin ilmoitetusta koordinaattipisteestä noin kymmenen metriä etelään.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee loivasti kohti itää nousevalla rinteellä, terassimaisella tasanteella kuivahkon kankaan laidalla. Kohteen luota noin kuusikymmentä metriä itään on pohjois-eteläsuuntainen suojuotti, jolta Buksaljohka saa alkunsa. Eteläpäästään suojuotti yhtyy Buksaljeaggin laajempaan suoalueeseen. Kohteen lähiympäristö on tunturikoivikkoa, jossa aluskasvillisuutta hallitsevat variksenmarja, puolukka, seinä-sammal, poronjäkälät sekä pilkkunahkajäkälä. Maaperältään alue on hiekkamoreenia.

Kohteen kuvaus

Kyseessä on suorakaiteen muotoinen, koillis-lounaissuuntainen, vain reunoiltaan kivetty liesilatomus, jonka koko on noin 110 cm x 80 cm. Latomuksen kivet ovat muodoltaan pääosin pitkänomaisia, pisimmillään noin 40 cm mittaisia. Kivien leveys vaihtelee välillä 10 cm – 20 cm, ja ne ovat asetellut latomuksen reunojen suuntaisesti. Latomus on umpeenkasvanut, ja kivien hyvin jäkälöityneet yläpinnat ovat koholla latomusta ympäröivään maanpintaan nähden viidestä kymmeneen senttimetriä.

Latomuksen keskelle kaivettiin lapionpisto, josta todettiin noin kahden senttimetrin paksuisen pintaturve, jonka seassa oli palamattoman luun kappaleita. Pintaturpeen alla oli hiiltensekaista maata, jonka seasta tavattiin palanutta luuta ja osittain sulanutta kirkasta pullolasia, joka vaikutti olemukseltaan varsin modernilta. Löytöjä lapionpistosta ei kerätty talteen.

Kohteen rajaus

Kohde on luonteeltaan pistemäinen. Keskeisin aktiviteetti paikalla on todennäköisesti rajoittunut liesi-latomuksen lähiympäristöön, halkaisijaltaan enintään noin kymmenmetriselle alueelle.

Tulkinta

Kyseessä on selvästi historialliseen aikaan ajoittuva kotasija, jonka käyttö vaikuttaa jatkuneen varsin lähelle nykyaikaa, todennäköisesti 1800-luvun lopulle tai jopa 1900-luvun puolelle saakka.

Viranomais-rekisterinro:	-	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Esitys mj-luokka II		

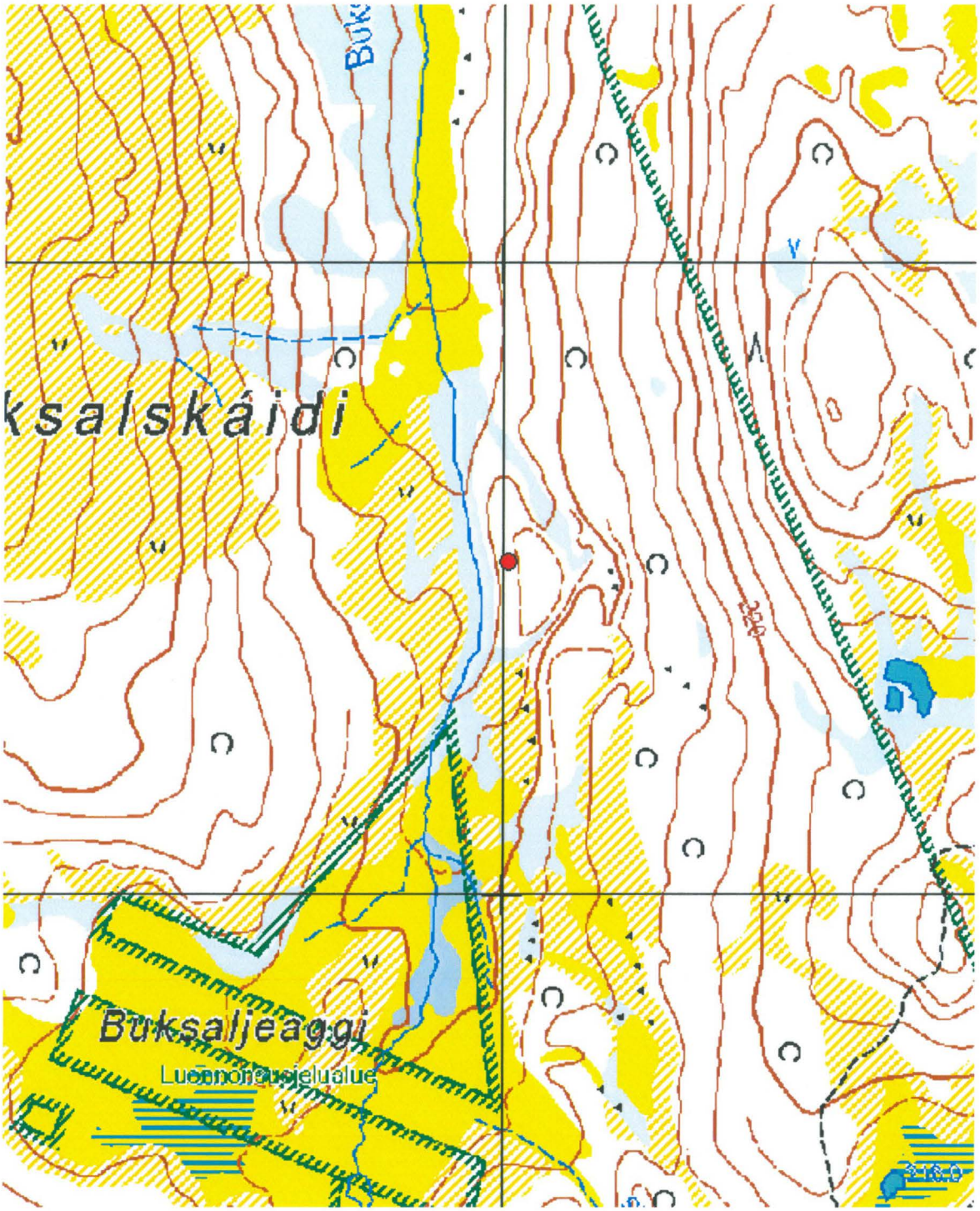

Kartta 27. Buksalskáidi 2, suorakaiteen muotoinen liesilatomus.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 56. Buksalskáidi 2. Suorakaiteen muotoinen liesilatomus, tasanteella tunturikoivikon keskellä. Kuvattu idästä.

Kuva 57. Buksalskáidi 2. Suorakaiteen muotoinen liesilatomus. Umpeenkasvanut, vain reunoiltaan kivetty. Kuvattu kaakosta.

4.2.7 Leakšagoadejohka

Leakšagoadejohka Permukkaliesi			MH-tunnus: 62125
Kohdetyyppi:	Asuinpaikat; permukkaliesi	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Historiallinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 14.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Permukkalieden keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7723710, Y 3480607, Z 384 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen on löytänyt Taarna Valtonen alueella suorittamansa inventoinnin yhteydessä vuonna 1999. Vuonna 2011 suoritetussa tarkastuksessa kohde paikallistettiin Valtosen kuvauksen perusteella noin kuusikymmentä metriä aiemmin ilmoitetusta koordinaattipisteestä pohjoiskoilliseen.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Kevon luonnonpuistossa, Guivin retkeilyreitin varrella. Alue on puutonta, laakeaa ylätunturin jokilaaksoa Gamaoaivin ja Buordnavárrin välissä. Aluskasvillisuutta alueella hallitsevat vaivaiskoivut, variksenmarja, puolukka, mustikka, kurjenkanerva ja jäkälät, lisäksi kohteen läheisyydessä kasvaa harvakseltaan katajapensaita. Alueen maaperä on melko kivikkoista hiekkamoreenia.

Kohteen kuvaus

Kohde, eteiskiveyksellinen eli permukallinen liesilatomus, sijaitsee noin kahdentoista metrin päässä Guivin retkeilyreitiltä, polun länsipuolella, vajaan metrin polkua korkeammalla. Polulle tulisija erottuu maasta kohollaan olevana kasvillisuuden peittämänä kiviladelmana. Latomus on lähinnä reunoiltaan kivetty, neliömäinen, koillis-kaakkoissuuntainen, kooltaan noin 90 cm x 85 cm. Latomus on kasattu kivistä, joiden halkaisija vaihtelee välillä 20 cm – 50 cm. Kookkaimmat kivistä ovat pitkänomaisia, ja kivien yläpinnat ovat koholla ympäröivästä maanpinnasta noin 10 cm – 15 cm. Muutamat kivistä vaikuttavat varsin vasta liikutelluilta. Tulisijan keskelle tehdystä lapionpistosta todettiin pintaturpeen alta rikastumiskerros, mutta ei huuhtoutumiskerrosta eikä hiilensekaista tai nokista maata. Eteiskiveys koostuu kahdesta latomuksen luota kohti koillista johtavasta kivirivistä, jotka ovat noin 150 cm mittaiset.

Kohteen rajaus

Kohde on luonteeltaan pistemäinen ja rajautuu tulisijan lähiympäristöön, halkaisijaltaan maksimissaan noin kymmenen metrin laajuiselle alueelle.

Tulkinta

Paikalla on sijainnut yksittäinen kotasija, joka ajoittuu historialliselle ajalle. Vaikka liesilatomuksen muutamia kiviä on ilmeisesti liikuteltu, on sen rakenne vielä hyvin hahmotettavissa. Kohteen lähellä kulkeva retkeilyreitti ei muodosta merkittävää uhkaa latomuksen säilymiselle nykytilassaan.

Viranomais-rekisterinro:	1000001065	**Kunto:**	Keskinkertainen
Arvotus:	Mj-luokka II		

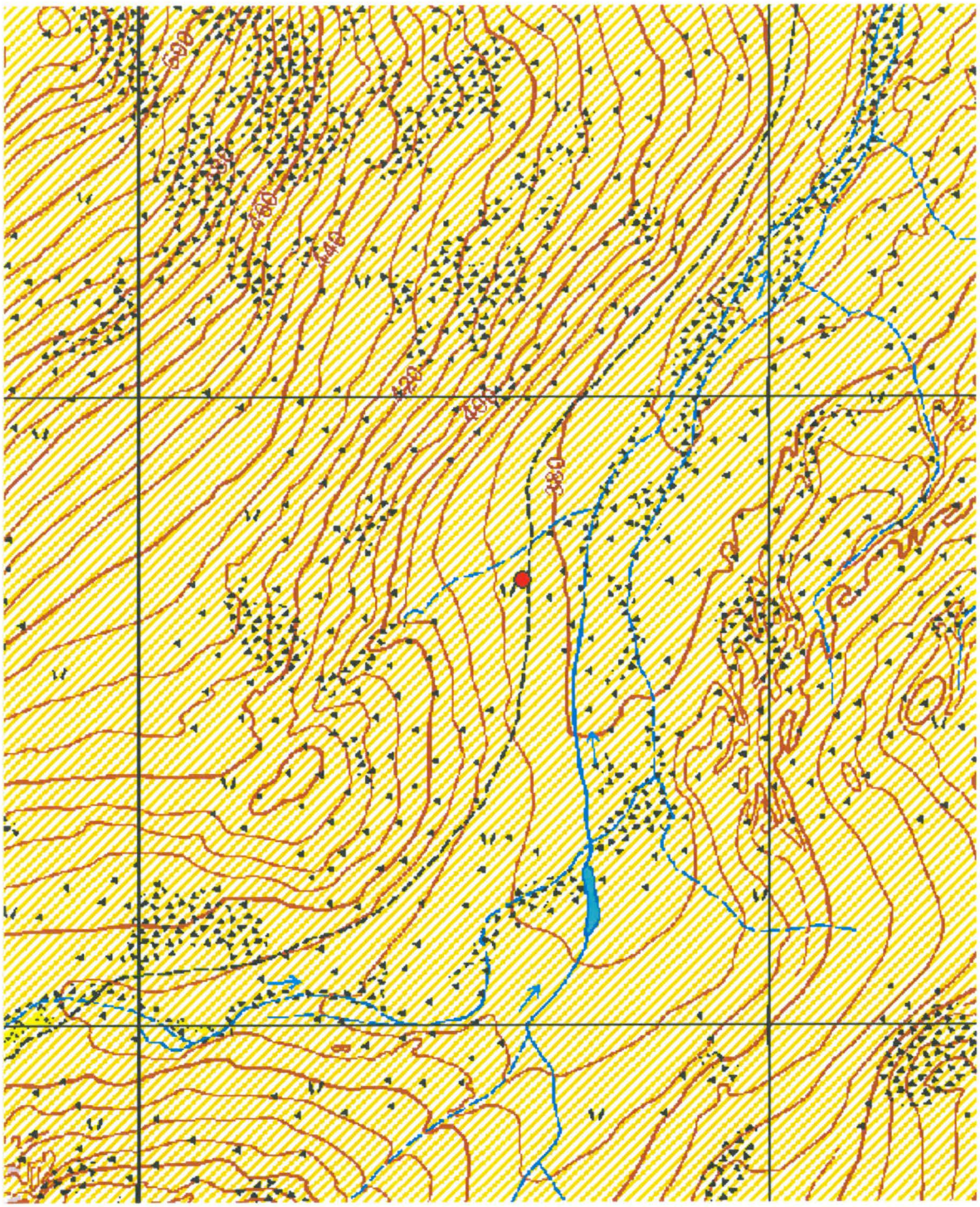

Kartta 28. Leakšagoadejohka, permukkaliesi.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 58. Leakšagoadejohka. Permukkaliesi, kivettu lähinnä reunoiltaan. Taustalla Guivin retkeilyreitti. Kuvattu lounaasta.

Kuva 59. Leakšagoadejohka. Permukkaliesi, kivetty lähinnä reunoiltaan. Taustalla Guivin retkeilyreitti. Kuvattu kaakosta.

4.2.8 Leakšagoadejohka 2

Leaksagoadejohka 2 Permukkaliesi			MH-tunnus: 62137
Kohdetyyppi:	Asuinpaikat; permukkaliesi	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Historiallinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 15.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Permukkalieden keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7725438, Y 3481533, Z 365 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen on löytänyt Taarna Valtonen alueella suorittamansa inventoinnin yhteydessä vuonna 2000. Vuonna 2011 suoritetussa tarkastuksessa kohde paikallistettiin Valtosen kuvauksen perusteella noin kaksisataa metriä aiemmin ilmoitetusta koordinaattipisteestä itäkoilliseen.

Ympäristön kuvaus

Alue on Leaksagoadejohkan jokilaaksoa, moreenipohjaista, avointa, mutta harjanteiden kirjavoimaa aluetta, jonka ainoaa puustoa ovat yksittäiset tunturikoivut. Aluskasvillisuutta hallitsevat vaivaiskoivut, variksenmarja, puolukka ja jäkälät. Joen lähialue kohteen kohdalla on soistunutta ja tiheää vaivaiskoivu-pensaikkoa kasvavaa.

Kohteen kuvaus

Kohde, eteiskiveyksellinen eli permukallinen liesilatomus, sijaitsee pienellä, osin suon ympäröimällä harjanteella Leaksagoadejohkan länsipuolella, joen ja Guivin retkeilyreitin välisellä alueella. Tulisija on kulmistaan pyöristyneen suorakaiteen muotoinen, lähes neliömäinen, luode-kaakkosuuntainen ja luoteis-päästään avoin, kooltaan noin 125 cm x 120 cm. Tulisijaan käytettyjen kivien halkaisijat vaihtelevat välillä 20 cm – 40 cm, ja niiden yläpinnat ovat 10 cm – 15 cm koholla ympäröivään maanpintaan nähden. Tulisijan keskelle kaivetusta lapionpistosta todettiin, että noin kolmen senttimetrin paksuisen pinta-turpeen alla on noin senttimetrin paksuinen hiilikerros, ja sen alla häiriintymättömältä vaikuttava huuhtoutumiskerros. Tulisijaan liittyvä kynnyskiveys koostuu kolmesta kookkaammasta kivestä, jotka sijaitsevat noin 1,4 metriä tulisijan luota itään, ja joiden halkaisijat vaihtelevat välillä 40 cm – 60 cm.

Kohteen rajaus

Kohde on luonteeltaan pistemäinen ja rajautuu tulisijan lähiympäristöön, halkaisijaltaan maksimissaan noin kymmenen metrin laajuiselle alueelle.

Tulkinta

Paikalla on sijainnut yksittäinen kotasija, joka ajoittuu historialliselle ajalle. Paikkaa on todennäköisesti käytetty vain lyhyen aikaa tai kenties kertaluonteiseen leiriytymiseen, mihin viittaavat tulisijan keskelle kaivetusta lapionpistosta todettu hyvin ohut hiilikerros ja huuhtoutumiskerroksen häiriintymättömyys.

Viranomais-rekisterinro:	1000001170	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Mj-luokka II		

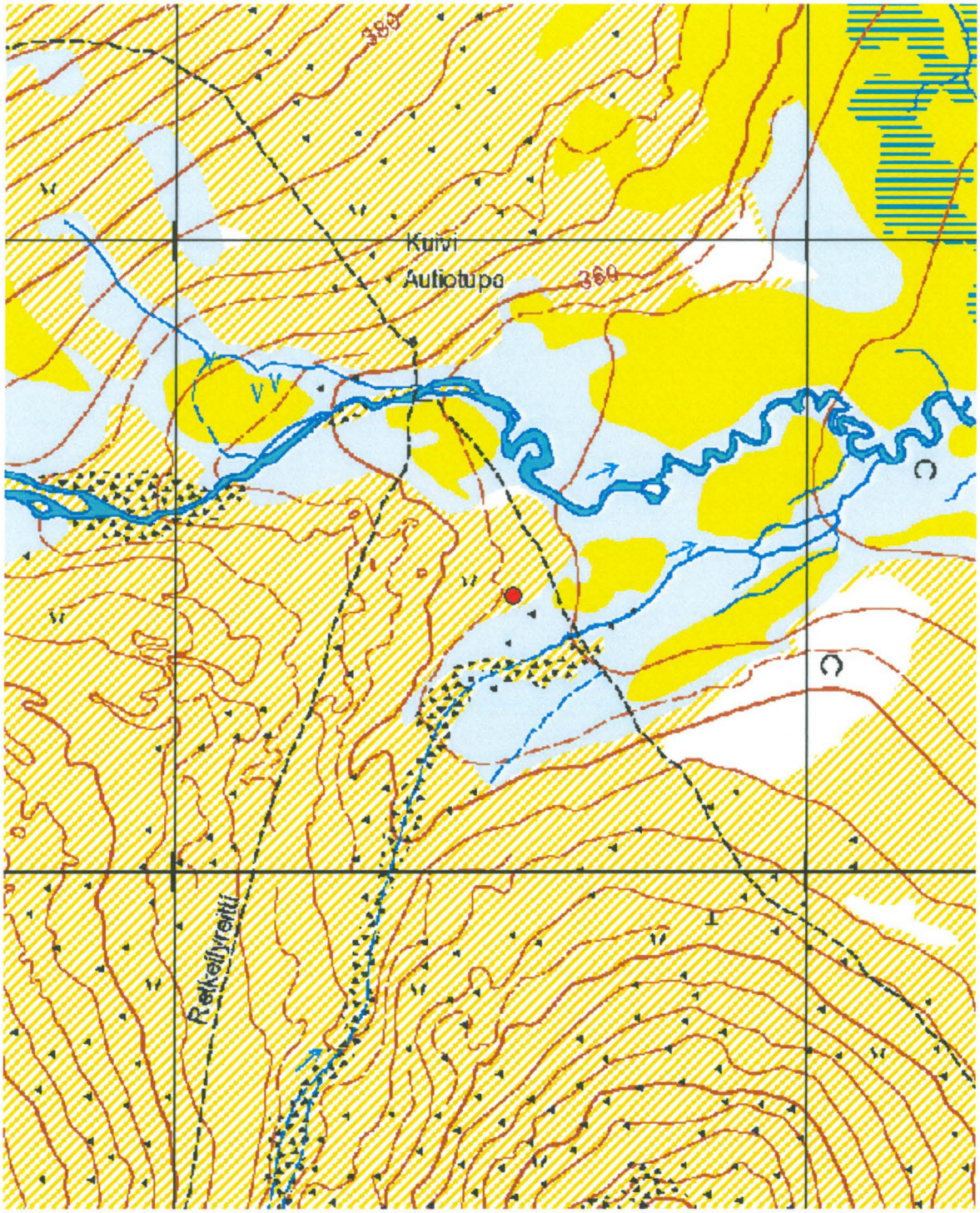

Kartta 29. Leaksagoadejohka 2, permukkaliesi.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 60. Leaksagoadejohka 2. Permukkaliesi. Taustalla Leaksagoadejohkan jokilaakso ja yksittäinen helposti tunnistettava tunturikoivu. Kuvattu luoteesta.

Kuva 61. Leaksagoadejohka 2. Permukkaliesi. Taustalla suota, jonka takana Leaksagoadejohka yhtyy Gamajohkaan. Kuvattu länsilounaasta.

4.2.9 Leakšagoadejohka 4

Leaksagoadejohka 4 Permukkaliesiä			MH-tunnus: 62136
Kohdetyyppi:	Asuinpaikat; permukkaliedet	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Historiallinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	2	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 15.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Permukkaliesi 1:n keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7725150, Y 3481244, Z 363 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen on löytänyt Taarna Valtonen alueella suorittamansa inventoinnin yhteydessä vuonna 2000. Vuonna 2011 suoritetussa tarkastuksessa kohde paikallistettiin Valtosen kuvauksen perusteella noin viisikymmentä metriä aiemmin ilmoitetusta koordinaattipisteestä etelään.

Ympäristön kuvaus

Alue on Leaksagoadejohkan avointa, puutonta jokilaaksoa, joka on moreeniharjanteiden kirjavoimaa. Aluskasvillisuutta hallitsevat vaivaiskoivut, variksenmarja, juolukka, kangaskarhunsammal ja jäkälät. Alueella kasvaa myös harvakseltaan katajapensaita.

Kohteen kuvaus

Kohteen muodostavat kaksi eteiskiveyksellistä eli permukallista liesilatomusta, jotka sijaitsevat Leaksagoadejohkan länsipuolella, entisellä rantatörmällä, jokeen lännestä laskevan puron eteläpuolella, noin kahdenkymmenen metrin etäisyydellä toisistaan.

Kohteesta Leaksagoadejohka tavattujen permukkaliesien sijaintitiedot ja tarkempi kuvaus

Permukkaliesi 1 → x = 7725150 / y = 3481244
Vain reunaosiltaan kivetty, suorakaiteen muotoinen, umpeenkasvanut ja rakenteeltaan hyvin säilynyt, koillis-lounaissuuntainen, noin 120 cm pitkä ja 90 cm leveä. Ladottu viidestä kivestä, joiden halkaisijat vaihtelevat välillä 30 cm – 50 cm ja joiden yläpinnat kohoavat ympäröivästä maanpinnasta 5 cm – 15 cm. Permukoiden rajaama eteistila on viuhkanmuotoinen, ja suuntautunut kohti lounasta. Eteistila on noin metrin mittainen, lounaispäästään noin 1,5 m levyinen, ja permukat ovat ladotut kivistä, joista useimpien halkaisijat ovat välillä 20 cm – 35 cm. Tulisijan keskelle kaivetusta lapionpistosta todettiin kahden senttimetrin paksuisen pintaturpeen alta häiriintymättömältä vaikuttava huuhtoutumiskerros, mutta ei lainkaan hiiliä eikä nokeentunutta maata.

Permukkaliesi 2 → x = 7725127 / y = 3481241
Sijaitsee kauempana puron varrelta, rakenteeltaan kuten permukkaliesi 1, mutta hieman hajanaisempi. Eteistila on suuntautunut Leaksagoadejohkalle päin, kohti itää. Tulisijaan ei kaivettu lapionpistoa.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu havaittujen rakenteiden ja alueen maastonmuotojen perusteella entiselle rantatörmälle permukkaliesien lähiympäristöön, noin 30 m x 10 m laajuiselle pohjois-eteläsuuntaiselle alueelle, jonka pohjoisreunana on Leaksagoadejohkaan laskevan puron eteläranta.

Tulkinta

Paikalla on sijainnut kaksi vierekkäistä kotasijaa, joka ajoittuvat historialliselle ajalle. Paikkaa on todennäköisesti käytetty vain lyhyen aikaa tai kenties kertaluonteiseen leiriytymiseen, mihin viittaa permukkaliesi 1:n keskelle kaivetusta lapionpistosta tavattu häiriintymättömältä vaikuttava maannos. Koska kohteesta tavatut permukkaliedet ovat rakenteeltaan samankaltaiset ja niiden sijainti toisiinsa nähden vaikuttaa suunnitelmalliselta, on todennäköistä että ne ovat olleet käytässä samanaikaisesti. Vaikka liesilatomusten kivet vaikuttavat melko hajanaisesti sijoittuneilta, on tulisijojen rakenne kuitenkin edelleen kohtalaisen hyvin hahmotettavissa.

Viranomais-rekisterinro:	1000001163	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Mj-luokka II		

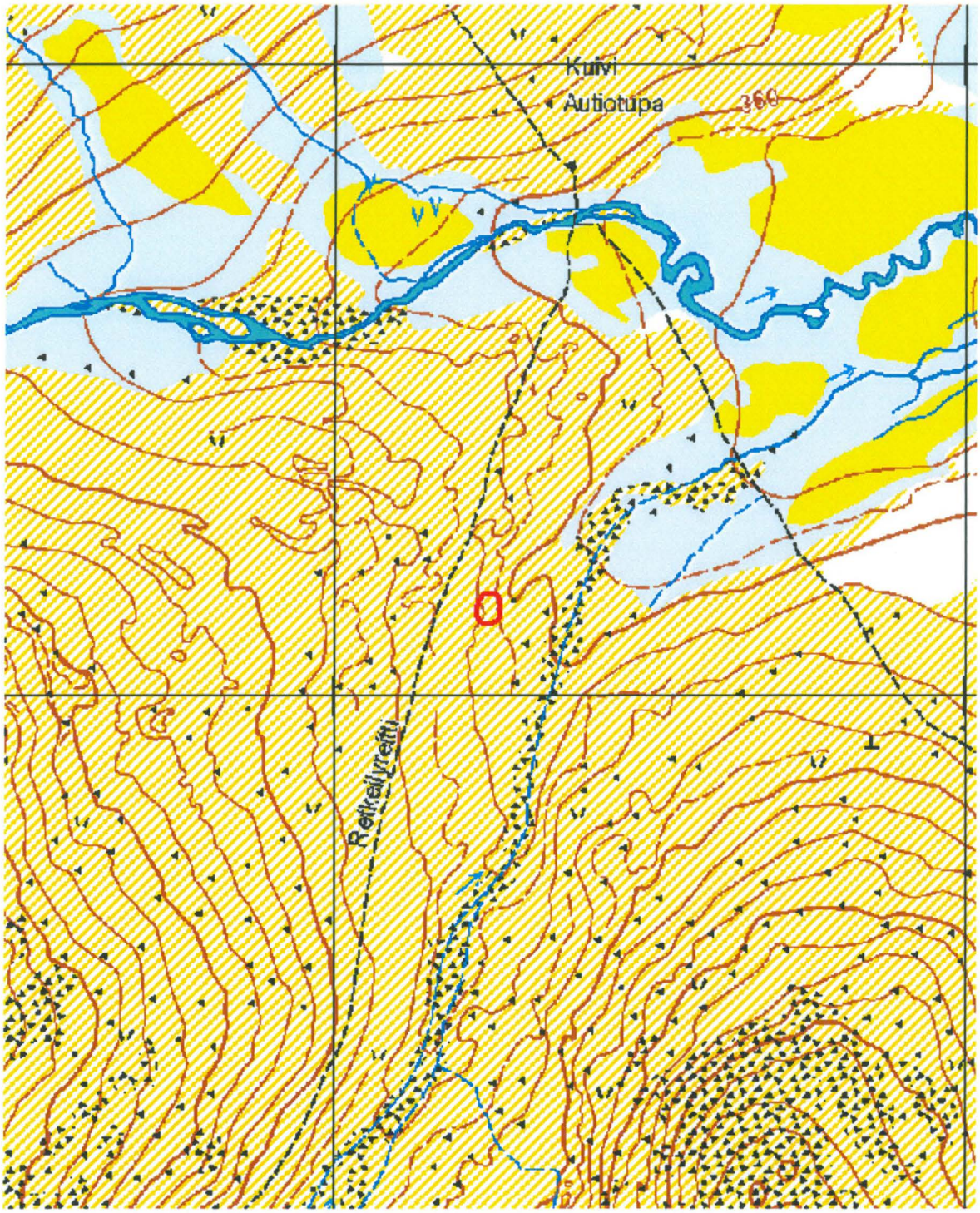

Kartta 30. Leaksagoadejohka 4, permukkaliesiä.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

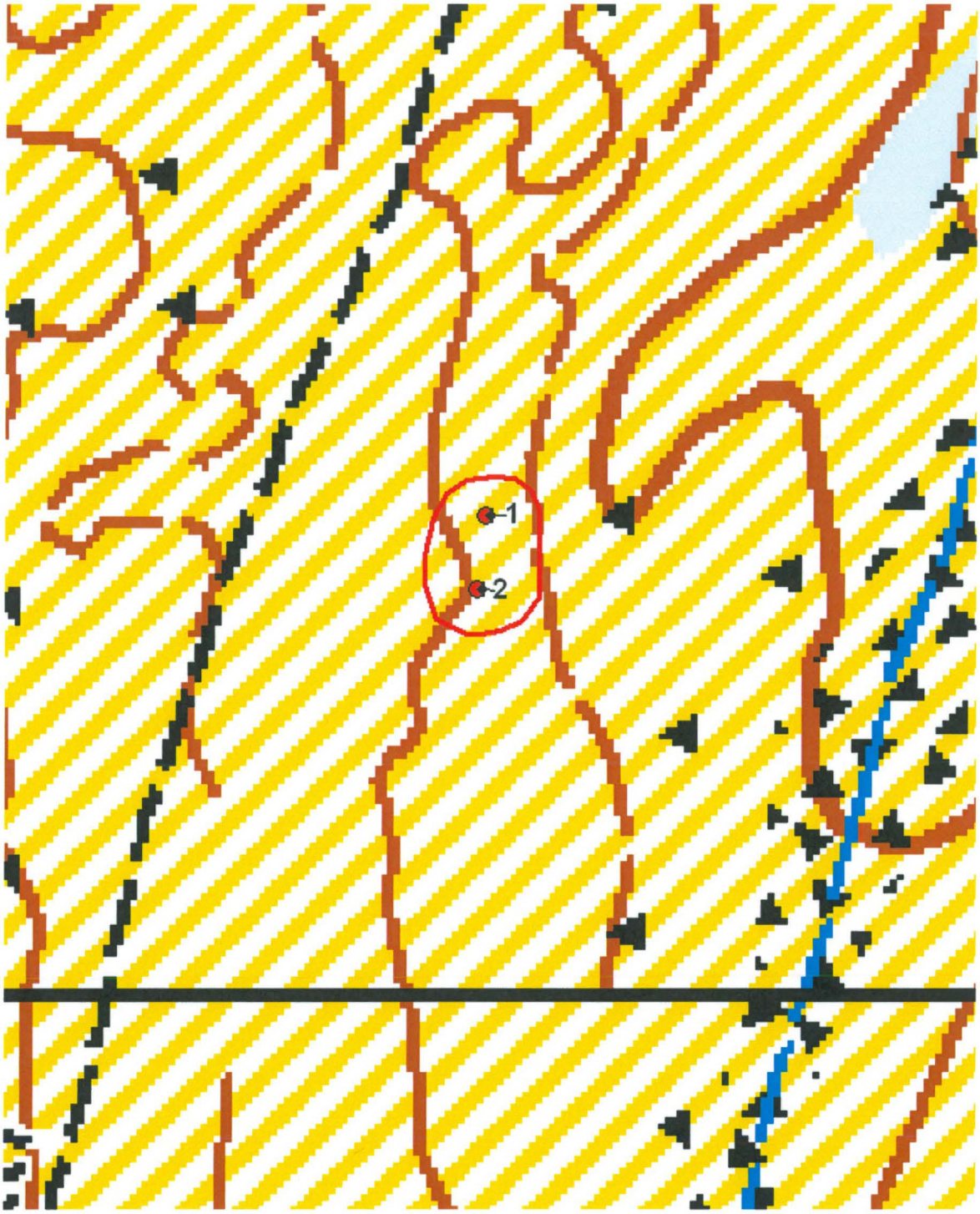

Kartta 31. Leaksagoadejohka 4, permukkaliesiä.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 62. Leaksagoadejohka 4. Permukkaliesi 1. Taustalla levittäytyy Leaksagoadejohkan jokilaakso. Kuvattu eteistilan suunnalta, lounaasta.

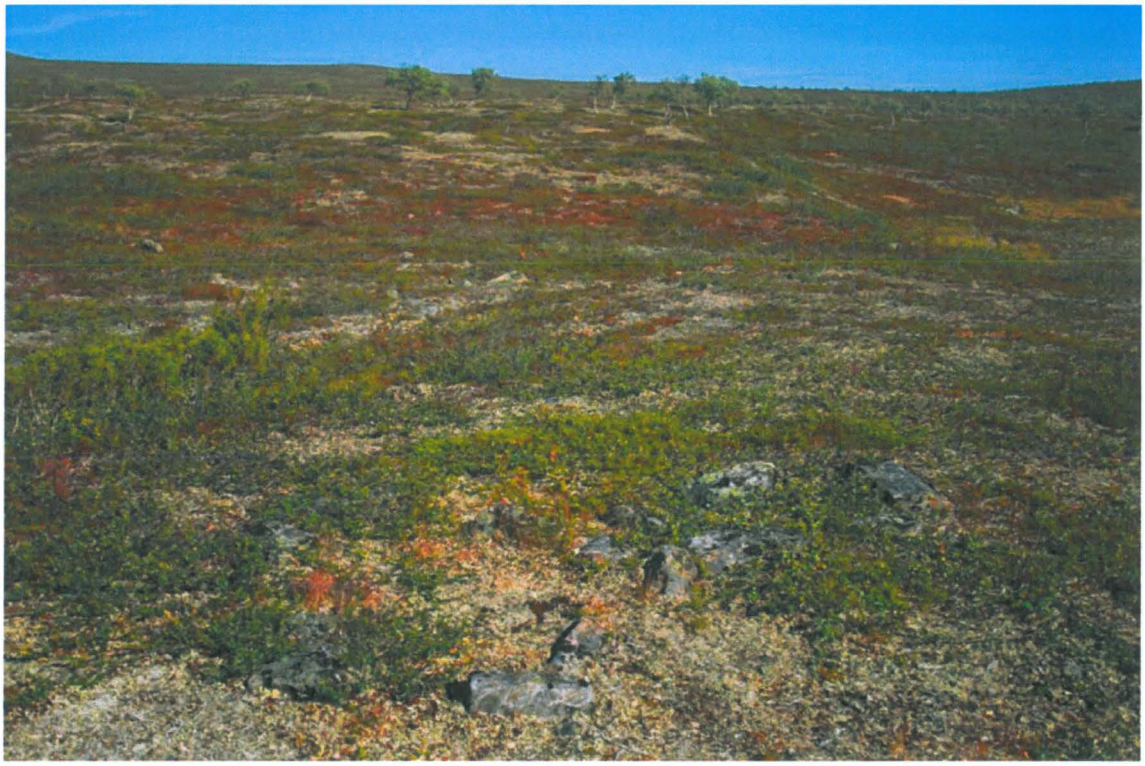

Kuva 63. Leaksagoadejohka 4. Permukkaliesi 1. Kuvattu etelästä.

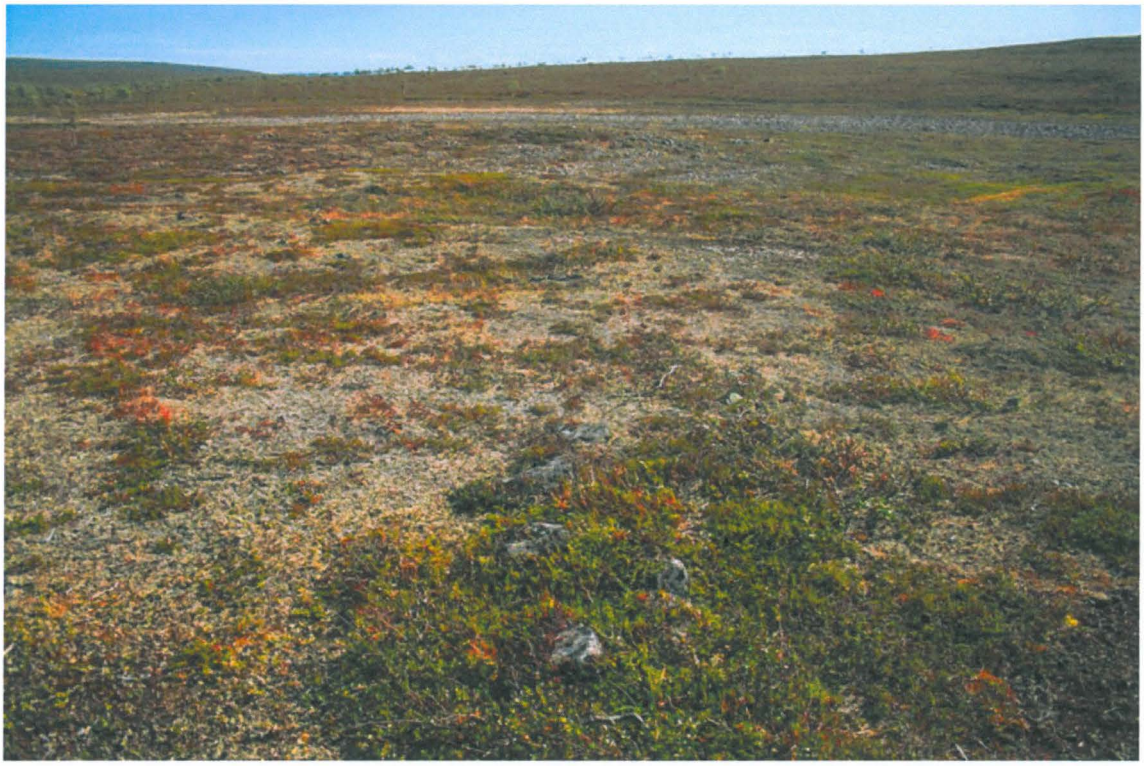

Kuva 64. Leaksagoadejohka 4. Permukkaliesi 2. Taustalla häämöttää Leaksagoadejohka reilun sadan metrin etäisyydellä. Kuvattu lännestä.

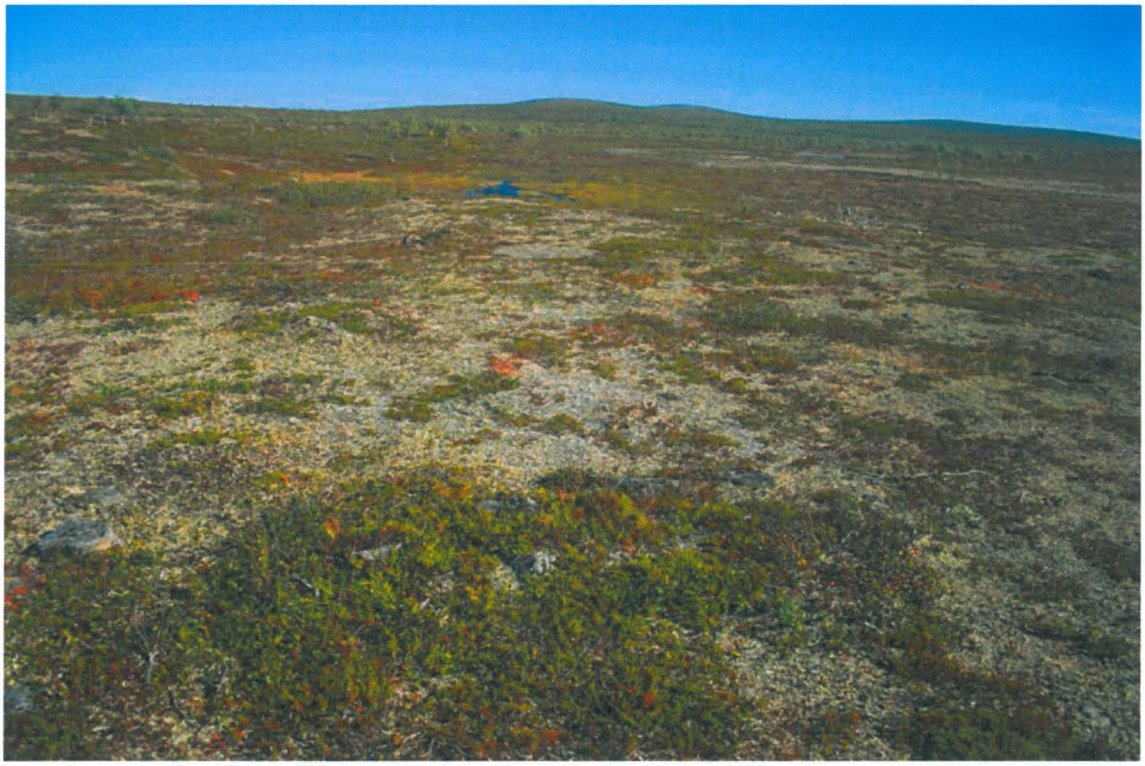

Kuva 65. Leaksagoadejohka 4. Permukkaliesi 2. Kuvattu lounaasta.

4.2.10 Leakšagoadejohka 5

Leaksagoadejohka 5 Permukkaliesi			MH-tunnus: 62134
Kohdetyyppi:	Asuinpaikat; permukkaliesi	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Historiallinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 15.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Permukkalieden keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7724939, Y 3481380, Z 365 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen on löytänyt Taarna Valtonen alueella suorittamansa inventoinnin yhteydessä vuonna 2000. Vuonna 2011 suoritetussa tarkastuksessa kohde paikallistettiin Valtosen kuvauksen perusteella noin viisikymmentä metriä aiemmin ilmoitetusta koordinaattipisteestä pohjoisluoteeseen.

Ympäristön kuvaus

Alue on Leaksagoadejohkan jokilaaksoa, moreenipohjaista, pääosin avointa aluetta, jonka ainoaa puustoa ovat yksittäiset tunturikoivut. Alueella kasvaa myös harvakseltaan katajapensaita. Aluskasvillisuutta hallitsevat vaivaiskoivut, variksenmarja ja jäkälät.

Kohteen kuvaus

Kohde, eteiskiveyksellinen eli permukallinen liesilatomus, sijaitsee Gamajohkaan etelästä laskevan Leaksagoadejohkan itärannalla, korkealla törmällä, noin viidenkymmenen metrin etäisyydellä joesta. Tulisija on suorakaiteen muotoinen, pohjoisluode-eteläkaakkosuuntainen, vain reunoiltaan kivetty, ja kooltaan noin 75 cm x 70 cm. Tulisijaan käytettyjen kivien halkaisijat vaihtelevat välillä 25 cm – 40 cm, ja niiden yläpinnat ovat viidestä kymmeneen senttimetriä koholla ympäröivään maanpintaan nähden. Tulisijan keskelle kaivetusta lapionpistosta todettiin, että noin kahden senttimetrin paksuisen pinta-turpeen alla on hiilensekaista maata ja palaneiden luiden kappaleita. Eteiskiveyksen rajaama alue sijoittuu tulisijan pohjoisluoteiselle puolelle ja se on noin 1,3 m mittainen.

Kohteen rajaus

Kohde on luonteeltaan pistemäinen ja rajautuu tulisijan lähiympäristöön, halkaisijaltaan maksimissaan noin kymmenen metrin laajuiselle alueelle.

Tulkinta

Paikalla on sijainnut yksittäinen kotasija, joka ajoittuu historialliselle ajalle.

Viranomais-rekisterinro:	1000001170	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Mj-luokka II		

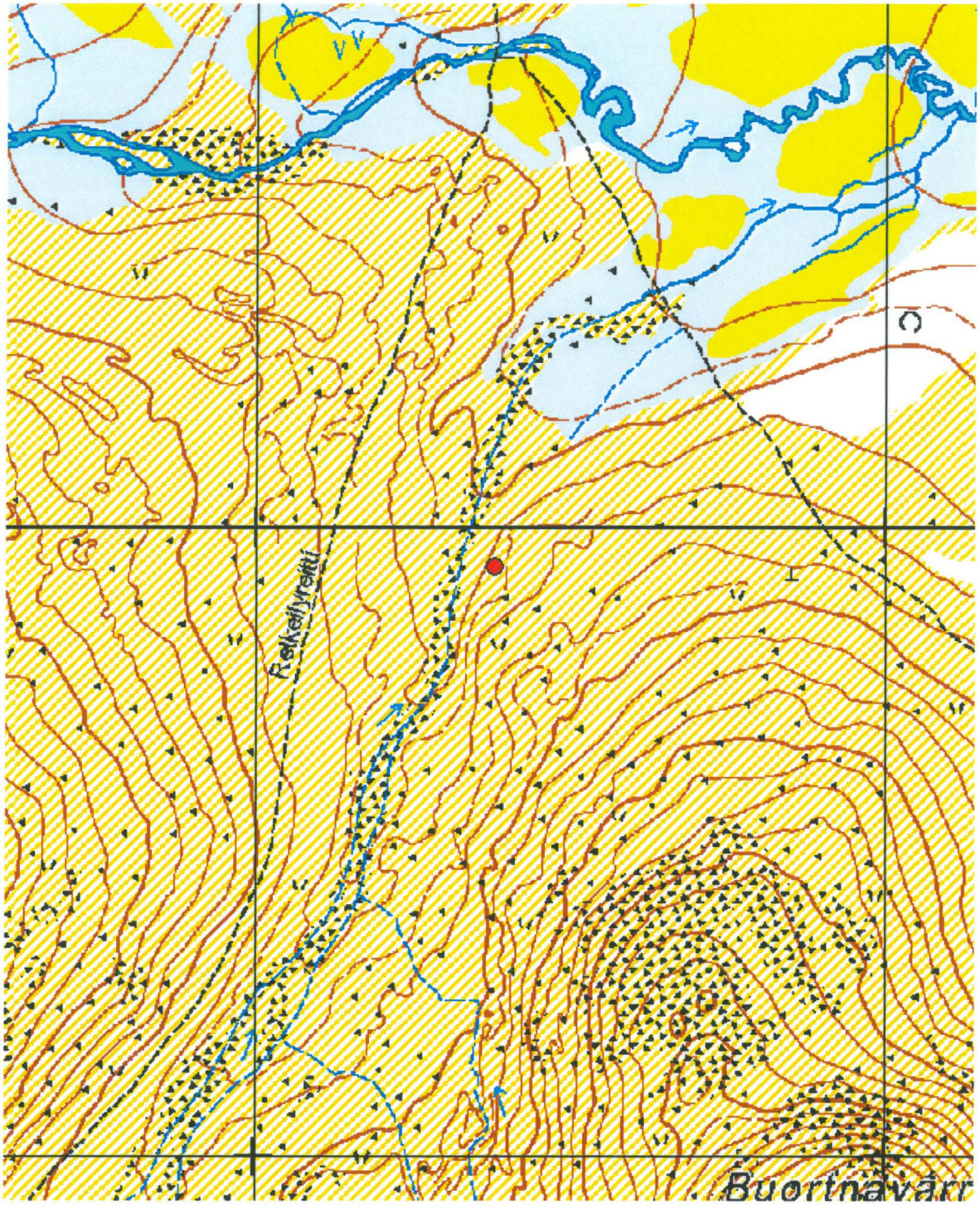

Kartta 32. Leaksagoadejohka 5, permukkaliesi.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

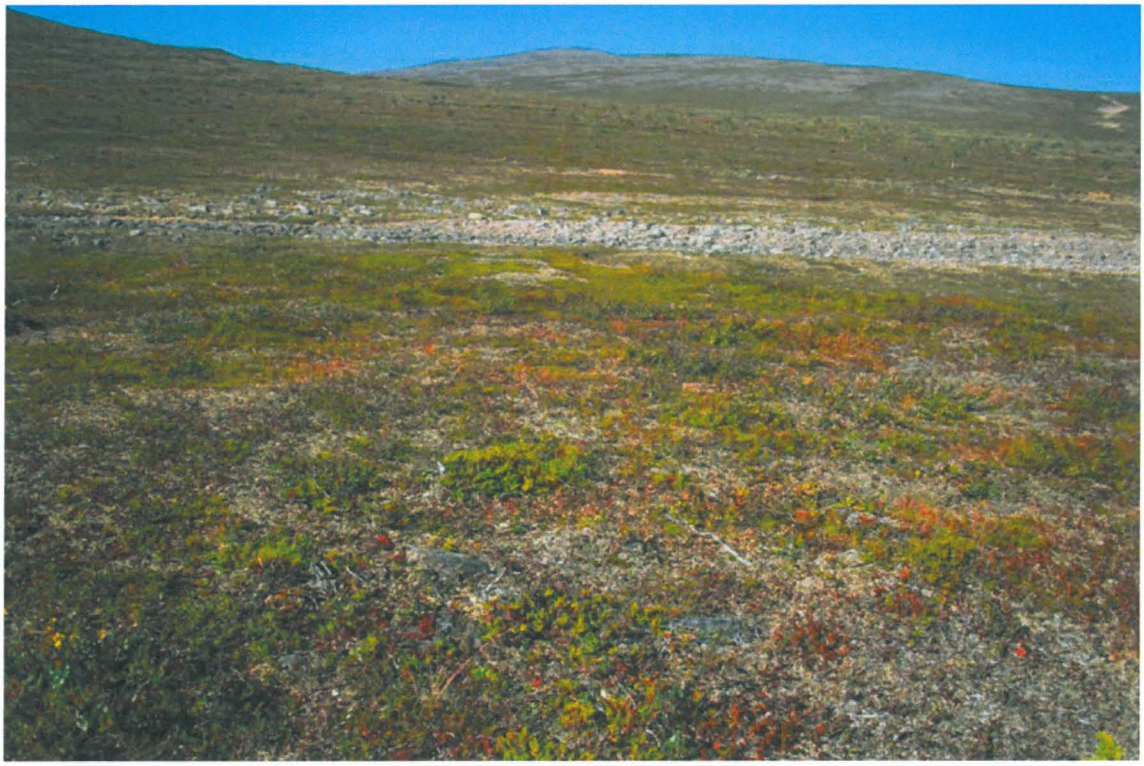

Kuva 66. Leaksagoadejohka 5. Permukkaliesi etualalla. Taustalla avointa Leaksagoadejohkan jokilaaksoa ja Guivi-tunturi. Kuvattu itäkaakosta.

Kuva 67. Leaksagoadejohka 5. Permukkaliesi. Kuvattu länsilounaasta.

4.2.11 Girjeatnanjohka

Girjeatnanjohka Suorakaiteen muotoinen liesilatomus			MH-tunnus: 62091
Kohdetyyppi:	Asuinpaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Rautakautinen/ keskiaikainen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 13.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Liesilatomuksen keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7711112, Y 3472722, Z 412 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen on löytänyt Taarna Valtonen alueella suorittamansa inventoinnin yhteydessä vuonna 1999. Vuonna 2011 suoritetussa tarkastuksessa kohde paikallistettiin Valtosen kuvauksen perusteella noin sataneljäkymmentä metriä aiemmin ilmoitetusta koordinaattipisteestä itäkoilliseen.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Njávgoaivi-tunturin eteläpuolella olevan harjanteen loivalla alarinteellä, Guivin retkeilyreitin vieressä, polun länsipuolella, jokseenkin puurajalla. Latomuksen alapuolella kasvaa matalia tunturi-koivuja. Aluskasvillisuutta paikalla hallitsevat vaivaiskoivut, variksenmarja, mustikka ja jäkälät. Maaperä paikalla on melko kivikkoista hiekkamoreenia.

Kohteen kuvaus

Kohde on suorakaiteen muotoinen, länsiluode-itäkaakkosuuntainen, kauttaaltaan kivetty liesilatomus, kooltaan noin 120 cm x 65 cm. Latomuksen molemmissa päissä ovat kookkaat päätykivet, jotka ovat muodoltaan pitkänomaiset ja noin puolen metrin mittaiset. Muiden latomuksen kivien halkaisija vaihtelee välillä 10 cm – 15 cm. Latomus on lähes täysin aluskasvillisuuden peittämä ja koholla ympäröivästä maanpinnasta noin kymmenen senttimetriä. Kivien näkyvissä olevat osat ovat hyvin jäkälöityneet.

Kohteen rajaus

Kohde on luonteeltaan pistemäinen ja keskeisin aktiviteetti paikalla lienee rajautunut liesilatomuksen lähiympäristöön, halkaisijaltaan enintään kymmenmetriselle alueelle.

Tulkinta

Paikalla on todennäköisesti sijainnut yksittäinen kotasija, joka voi ajoittua jo rautakaudelle, mutta voi toisaalta olla melko huomattavasti myöhäisempikin. Lähimmän puron varrelle liesilatomuksen luota on noin neljäsataa metriä. Juomavettä kohteen välittömästä läheisyydestä ei ole siis ollut saatavilla ympärivuotisesti, minkä perusteella kyseessä lienee joko talvisaikaan tai lyhytaikaisesti käytetty asuinpaikka. Retkeilyreitin käytöstä johtuva maastonkuluminen ei toistaiseksi merkittävästi uhkaa kohteen säilymistä.

Viranomais-rekisterinro:	1000000966	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Mj-luokka II		

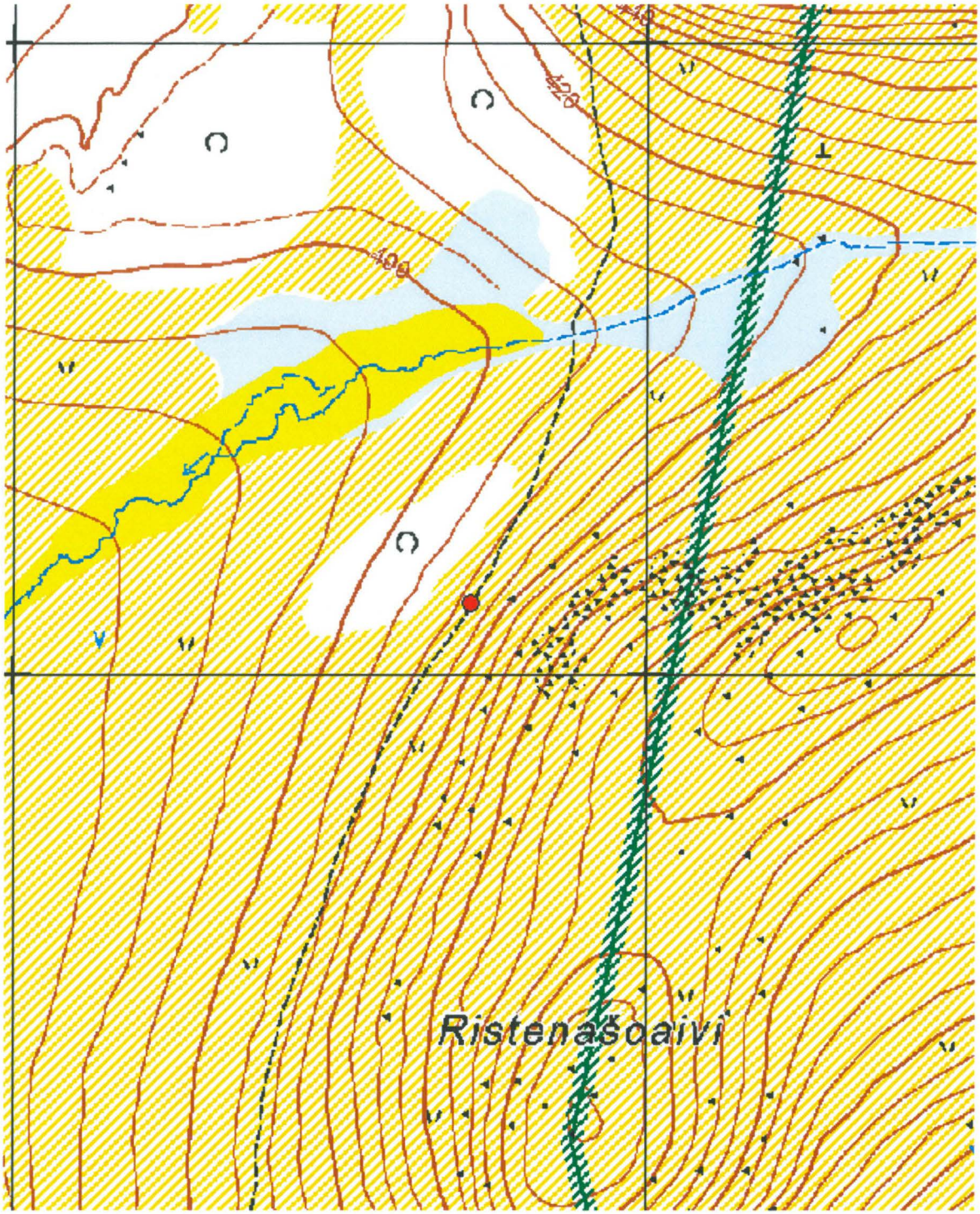

Kartta 33. Girjeatnanjohka, suorakaiteen muotoinen liesilatomus.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 68. Girjeatnanjohka. Suorakaiteen muotoinen liesilatomus (etualalla). Latomuksen vierestä kulkee Guivin retkeilyreitti. Taustalla Njávgoaivi-tunturi. Kuvattu etelälounaasta.

Kuva 69. Girjeatnanjohka. Suorakaiteen muotoinen liesilatomus. Latomuksen päädyissä ovat kookkaat, pitkänomaiset päätykivet, muut latomuksen kivet ovat pienempiä. Kuvattu pohjoiskoillisesta.

4.2.12 Savikurulampi

Savikurulampi Liesilatomuksia			MH-tunnus: 138225
Kohdetyyppi:	Asuinpaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Rautakausi	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	8		
Koordinaatti-selitys:	Kohteen keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7694067, Y 3481935 Z 236	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen ovat paikallistaneet ja kartoittaneet Pirjo Hamari ja Mika Koski vuonna 1994.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Kaamasmukan koillispuolella olevan Savikurulammen länsipään luoteispuolella. Alue on hiekkapohjaista terassimaista tasannetta, jolla kasvaa tunturikoivikkoa. Aluskasvillisuutta hallitsevat vaivaiskoivut, variksenmarja, puolukka ja juolukka, torvijäkälät, tinajäkälät ja poronjäkälät sekä sammalet ja heinäkasvit, joita kasvaa erityisesti kohteen liesilatomuksien kohdilla.

Kohteen kuvaus

Kohde on asuinpaikka, joka koostuu kahdeksasta suorakaiteen muotoisesta liesilatomuksesta. Latomukset sijaitsevat Savikurulammen rannan suuntaisena rivinä koillisesta lounaaseen, latomuksien pituussuunta kohtisuoraan rantaan nähden. Ne ovat hyvin sammaloituneita ja aluskasvillisuuden peittämiä, mutta helposti havaittavissa muuten täysin kivettömällä tasanteella. Latomuksien pituudet vaihtelevat välillä 1,5-2,0 m, leveydet puolestaan välillä 1,0-1,3 m. Useimmat latomukset ovat kauttaaltaan kivettyjä ja koholla ympäröivästä maanpinnasta 0,1-0,3 m. Latomuksien päädyissä on käytetty kookkaita, usein pitkänomaisia kiviä, joiden halkaisija vaihtelee välillä 0,3-0,5 m, ja joiden yläpinta on yleensä melko tasainen. Muut latomuksien kivet ovat kooltaan pienempiä.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu Savikurulammen länsipään luoteispuolella olevalle tasanteelle, jolla liesilatomukset sijaitsevat, noin 60 x 20 m laajuiselle koillis-lounaissuuntaiselle alueelle.

Tulkinta

Savikurulammella vaikuttaa sijainneen rautakaudella tai keskiajalla useista asumuksista koostunut kylä. Kyseessä on voinut olla vuotuiskiertoon liittynyt useita kotakuntia käsittänyt talvikylä. Latomuksien sijainti säännöllisenä rivinä antaa aiheen olettaa ainakin useimpien niistä olevan keskenään samanikäisiä.

Viranomais-rekisterinro:	1000000945	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Mj-luokka II		

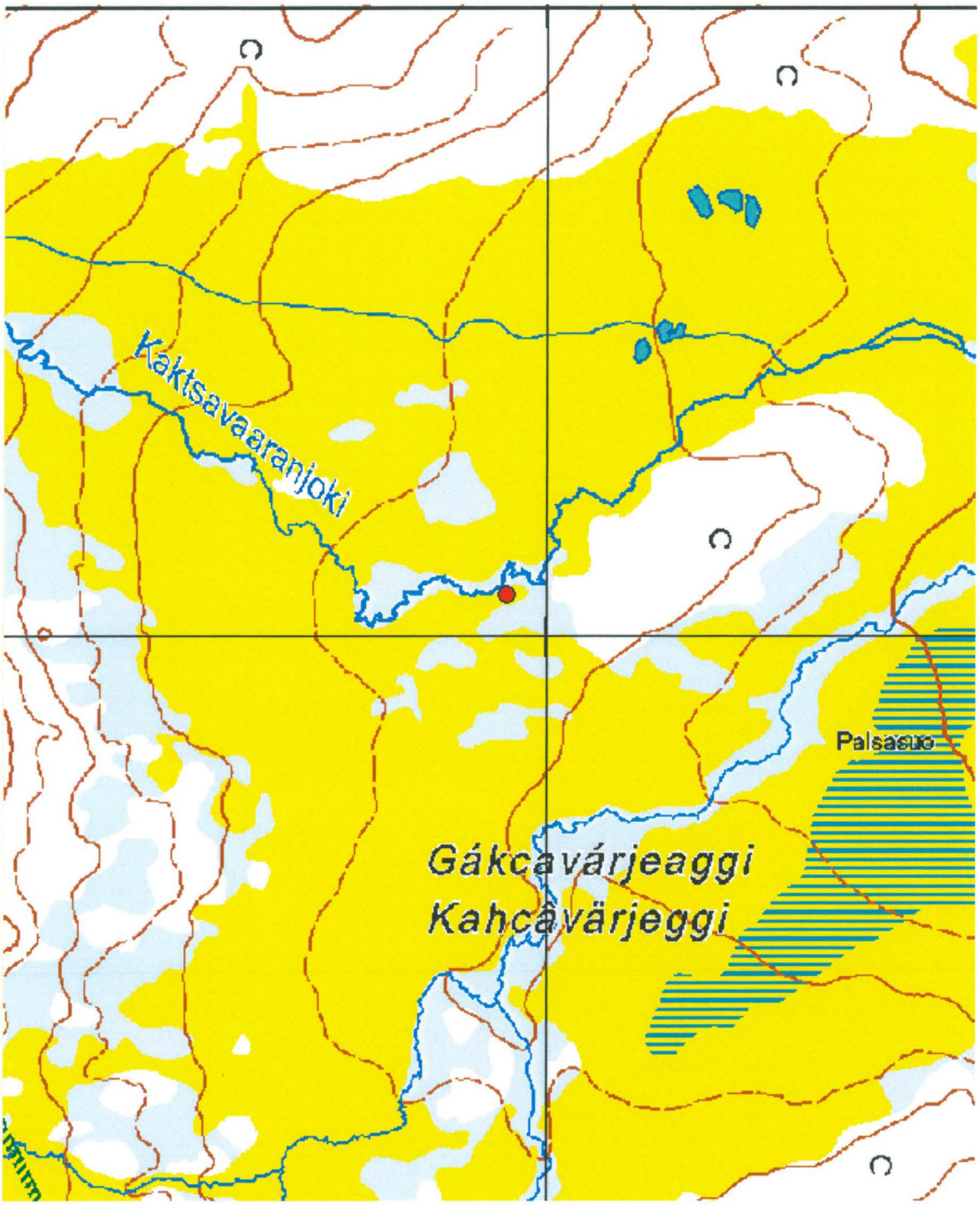

Kartta 34. Savikurulampi, suorakaiteen muotoisia liesilatomuksia.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 70. Savikurulampi. Aluskasvillisuuden peittämä liesilatomus, latomusrivin toinen koillisesta päin laskettuna. Kuvattu pohjoisesta.

Kuva 71. Savikurulampi. Liesilatomus, joka erottuu kasvillisuutensa perusteella lähiympäristöstään heinikkoisempana kohtana. Kyseinen latomus on latomusrivin kolmas lounaasta päin. Kuvattu lännestä.

4.2.13 Luopmošjávri 1

Luopmošjávri 1 Kotasijoja			MH-tunnus: 74632
Kohdetyyppi:	Asuinpaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Historiallinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	3	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 12.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Kotasija 2:n keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7706364, Y 3469055, Z 335 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kyseessä on Lapin kulttuuriympäristöt tutuksi -hankkeen inventoima kohde. Kyseisessä hankkeessa kerätyissä tiedoissa kohteesta kerrotaan seuraavaa: "Kohdetta ovat käyttäneet Niillašas-suvun poromiehet 1800-luvulla. Kammeja ei ole rakennettu järven rantaan vaan suojaiseen koivurinteeseen, koska ne ovat olleet porokäytössä talvisin. Kammit ovat jo maatuneet."

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee tunturikoivikossa, terassimaisella tasanteella, joka on loivasti läntisempää Luopmošjávria eli Stuorrajávria kohti viettävällä hiekkapohjaisella rinteellä. Järven rantaan on kohteen luota matkaa noin 170 metriä, ja aivan kohteen vieressä, sen kaakkoispuolella, kulkee järven rannalla sijaitseville mökeille johtava ajoura. Koivikko on rehevää, ja aluskasvillisuutta hallitsevat puolukka, variksenmarja, juolukka ja ruohokanukka sekä heinäkasvit ja seinäsammal. Alueella kasvaa myös harvakseltaan katajia.

Kohteen kuvaus

Kohde muodostuu kolmesta kotasijasta, jotka sijaitsevat tiiviinä ryhmänä halkaisijaltaan alle 30-metrisellä alueella. Kotasijat erottuvat maastossa turvevallin ympäröiminä tasanteina, ja niillä sijainneet rakennukset ovatkin ilmeisesti olleet kammimaisia, tuohilla ja turpeilla katettuja. Kotasijojen lattia-aloille kaivetuista lapionpistoista todettiin pintaturpeen alta selvästi havaittavat huuhtoutumiskerrokset.

Kohteesta Luopmošjávri 1 dokumentoitujen kotasijojen sijaintiedot ja tarkempi kuvaus

Kotasija 1 → x = 7706362 / y = 3469048
Kotasija on pyöreähkö ja halkaisijaltaan noin viisimetrinen. Tasaista lattia-alaa, jonka halkaisija on noin kolme metriä, kiertää noin metrin levyinen ja noin 0,2 m korkuinen turpeesta koostuva valli. Lattia-alan keskellä on sijainnut tulisija, joka erottuu halkaisijaltaan noin metrisenä, lattia-alaa noin 0,1 m ylemmäs nousevana pyöreähkönä kohoumana. Tulisijan keskelle tehdystä lapionpistosta tavattiin muutama palanut kivi ja noin 10 cm paksuinen kerros nokista maata, jonka seassa oli hiiliä ja palaneiden luiden kappaleita.

Kotasija 2 → x = 7706364 / y = 3469055
Kotasija on nelikulmainen, pohjois-eteläsuuntainen, halkaisijaltaan noin nelimetrinen, ja kotasijan sivut ovat ulospäin hieman kuperat. Kotasijan lattia-alaa kiertää noin metrin levyinen ja 0,3 m korkuinen turpeesta koostuva valli. Lattia-alan keskellä on sijainnut tulisija, joka erottuu halkaisijaltaan noin metrisenä, muuta lattia-alaa noin 0,2 m korkeammalle nousevana neliömäisenä kohoumana, joka on samansuuntainen kuin kotasija. Tulisijan keskelle tehdystä lapionpistosta tavattiin muutama palanut kivi ja noin 10 cm paksuinen kerros nokista maata, jonka seassa oli hiiliä ja palaneiden luiden kappaleita.

Kotasija 3 → x = 7706371 / y = 3469062

Kotasija on nelikulmainen, pohjois-eteläsuuntainen, halkaisijaltaan noin nelimetrinen, ja kotasijan sivut ovat ulospäin hieman kuperat. Kotasijan lattia-alaa kiertää noin metrin levyinen ja 0,2 m korkuinen turpeesta koostuva valli. Lattia-alalla ei ole maanpinnalle erottuvaa tulisijan paikkaa, mutta lattia-alan keskelle tehdystä lapionpistosta todettiin hiilikerros noin 20 cm syvyydellä. Maanpintaa kyseisen lapionpiston viereltä tunnusteltiin lapion kärjellä, jolloin pintaturpeen alla havaittiin ainakin kaksi kiveä.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu kotasijojen lähiympäristöön, halkaisijaltaan noin 30-metriselle alueelle, joka sijaitsee läntisempää Luopmošjávria eli Stuorrajávria kohti loivasti laskevan rinteen tasanteella, noin 170 metrin etäisyydellä järven rannasta, rantaan johtavan ajouran luoteispuolella.

Tulkinta

Kohde on edustavassa kunnossa säilynyt tiivis asuinpaikkakokonaisuus, jota tulee käsitellä kiinteänä muinaisjäännöksenä. Kotasijat ovat paikan asuinkäytön päätyttyä ilmeisesti säilyneet koskemattomassa tilassa, ja kammien jäännökset lienevät maatuneet paikoilleen. Kohteen vieritse järven rantaan kulkeva ajoura ei ole vaurioittanut kotasijoja, ja kohteen säilyminen nykytilassaan ei vaikuta uhatulta.

Viranomais-rekisterinro: -

Kunto: Hyvä

Arvotus: Mj-luokka II

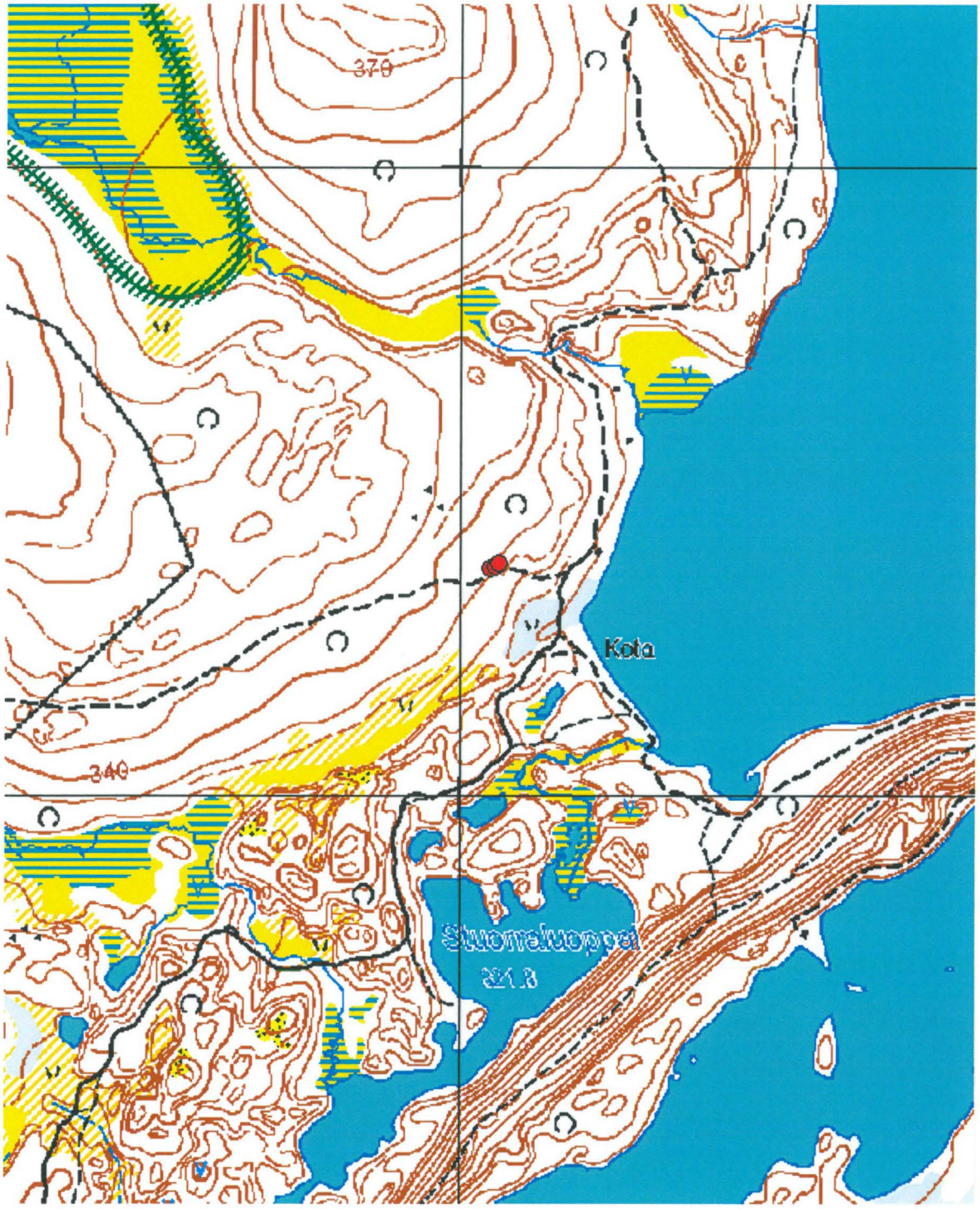

Kartta 35. Luopmošjávri 1, kotasijoja.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

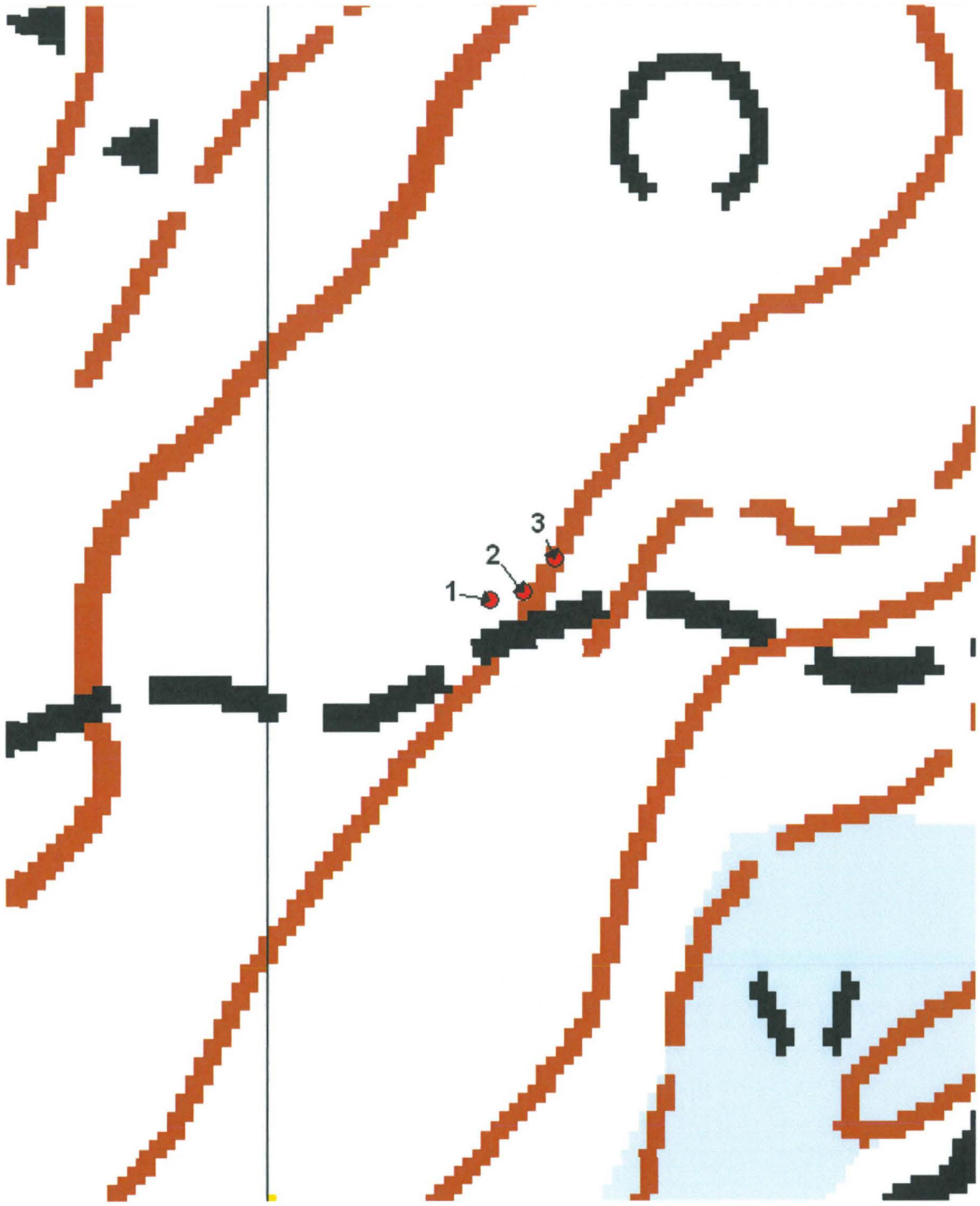

Kartta X. Luopmošjávri 1, kotasijoja.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 72. Luopmošjávri 1. Kotasija 1, taustalla kotasijat 2 ja 3.
Oikealla järven rantaan johtava ajoura. Kuvattu lounaasta.

Kuva 73. Luopmošjávri 1. Kotasija 1. Kuvattu itäkaakosta.

Kuva 74. Luopmošjávri 1. Kotasija 2. Kuvattu kaakosta.

Kuva 75. Luopmošjávri 1. Kotasija 3. Kuvattu etelästä.

4.2.14 Ullaváráš

Ullaváráš Asuinpaikka			MH-tunnus: 139318
Kohdetyyppi:	Asuinpaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Historiallinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	6	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 13.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Aiemmin tunnetun kehälieden keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7717096, Y 3473667, Z 360 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen on löytänyt Taarna Valtonen alueella suorittamansa inventoinnin yhteydessä vuonna 1999. Kohdetta tarkastettaessa vuonna 2011 löydettiin kolme aiemmin tuntematonta kehämäistä kivettyä tulisijaa, mutta ei onnistuttu paikallistamaan Valtosen mainitsemaa yhdeksän kuopan kuoppariviä.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Ullaváráš-vaaran ja Aihtecohkka-tunturin välisessä laaksossa virtaavan puron koillispuoleisella loivalla hiekkamoreeniselänteellä. Alueella kasvaa harvakseltaan tunturikoivuja, ja aluskasvillisuutta alueella hallitsevat vaivaiskoivu, variksenmarja, puolukka, juolukka, mustikka, kurjenkanerva, poronjäkälät, tinajäkälät ja torvijäkälät sekä sammalet. Guivin retkeilyreitti kulkee koillis-lounais-suuntaisesti kohteen halki.

Kohteen kuvaus

Kohde koostuu viidestä kivetyn tulisijan jäännöksestä sekä laakakivien muodostamasta mahdollisesta säilytystilasta. Säilytystila ja kaksi tulisijoista ovat Valtosen löytämiä. Mahdollinen säilytystila sijaisee Ullavárášin alarinteen juurella pienialaisessa kivikossa, tulisijat rinteen juurelta luodetta kohti työntyvällä moreeniselänteellä. Aiemmin tunnetut tulisijat ovat suorakaiteen muotoisia, vain reunoiltaan kivettyjä, ainakin toinen tulisijoista permukkalieden jäännös. Tarkastuksen yhteydessä löydetyt kolme tulisijaa ovat kehämäisiä, ja olemukseltaan varsin nuorilta vaikuttavia, kuitenkin täysin umpeen kasvaneita. Valtonen on myös havainnut aiemmin tunnettujen tulisijojen koillispuolella, kauempana purosta, yhdeksän kuopan muodostaman kuopparivin, jota ei kuitenkaan kohdetta tarkastettaessa onnistuttu pitkälliselläkään etsimisellä löytämään. Kyseisellä alueella tosin todettiin muutamia pienialaisia, matalia ja hyvin loivia kuopanteita, mutta mikään niistä ei vaikuttanut ihmistoiminnan kautta muodostuneelta.

Ullavárášin asuinpaikalta paikallistettujen tulisijojen jäännösten sijaintitiedot ja tarkempi kuvaus

Mahdollinen säilytystila → x = 7717012 / y = 3473767
Luonnon muodostama, noin metrin mittainen, pitkänomainen onkalo, kookkaiden laattamaisten kivenlohkareiden välissä. Onkalo on jokseenkin vaakasuora, ja sen suuaukon laajuus on noin 0,5 m x 0,5 m. Onkalo kapenee tasaisesti takaosaansa päin, takaosan halkaisija on noin 0,3 m. Onkalo on olemukseltaan hyvinkin sopiva säilytystilaksi, ja sen sisällä on muutamia pienehköjä puunkappaleita, ehkä retkeilijöiden nuotiopuiksi tarkoittamia ja siksi sateensuojaan laitettuja. Mitään merkkejä siitä, että onkaloa olisi asuinpaikan aktiivisen käyttöjakson aikana hyödynnetty säilytystilana, ei kuitenkaan havaittu.

Aiemmin tunnettu permukkaliesi → x = 7717121 / y = 3473652
Suorakaiteen muotoinen, pohjois-eteläsuuntainen, vain reunoiltaan kivetty, kooltaan noin 1,6 m x 1,1 m.

Tulisijan kivet ovat litteähköjä, noin 10 cm paksuisia, halkaisijaltaan 30 cm – 40 cm. Kivien yläpinnat ovat ympäröivän maanpinnan tasolla. Tulisijan eteläpäästä lähtevät noin 0,7 m mittaiset kivirivit. Kivirivit ovat rajanneet paikalla sijainneen kotamaisen asumuksen eteistilan, joka on puolisuunnikkaan muotoinen, noin 10 cm eteläpäätään kohti levenevä. Kiviriveihin on käytetty halkaisijaltaan noin 20 cm kokoisia kiviä. Tulisijan keskelle tehdystä lapionpistosta todettiin noin yhden senttimetrin paksuisen pintaturpeen alta hyvin ohut, mutta kuitenkin selvästi erottuva huuhtoutumiskerros, jonka alla oli häiriintymättömältä vaikuttava rikastumiskerros.

Aiemmin tunnettu kehäliesi → x = 7717096 / y = 3473667
Jokseenkin suorakaiteen muotoinen, luode-kaakkosuuntainen kivetyn tulisijan jäännös, joka muodostuu kahdesta peräkkäisestä kivikehästä. Luoteisempi kivikehä on kooltaan noin 1,5 m x 1,1 m, kaakkoisempi kehä puolestaan noin 1,1 m x 0,7 m. Luoteisempi kivikehä on ladottu pitkänomaisista litteähköistä kivistä, joiden pituus on noin 30 cm – 50 cm, leveys noin 20 cm ja paksuus noin 10 cm. Kaakkoisemman kehän kivet ovat pienempiä, halkaisijaltaan noin 20 cm – 30 cm, ja samaa kokoa ovat myös kivikehät toisistaan erottavan kivirivin kivet. Kivien yläpinnat ovat ympäröivän maanpinnan tasolla. Kaakkoisempi kivikehä voi mahdollisesti olla luoteisempaan kehään liittyvä eteiskiveys, jolloin myös tätä tulisijaa tulisi pitää permukkalieden jäännöksenä. Luoteisemman kivikehän keskelle tehdystä lapionpistosta todettiin noin yhden senttimetrin paksuisen pintaturpeen alta heikko nokijuova, jonka alla oli rikastumiskerros. Huuhtoutumiskerrosta kyseiseen tulisijaan ei ollut muodostunut lainkaan.

Aiemmin tuntematon kehämäinen kivetty tulisija 1 → x = 7717001 / y = 3473730
Pyöreä, halkaisijaltaan noin 0,7 m. Ladottu seitsemästä kivestä, jotka kohoavat tulisijaa ympäröivästä maanpinnasta noin 10 cm – 15 cm, ja joiden halkaisijat vaihtelevat välillä 30 cm – 40 cm. Tulisijan keskelle tehdystä lapionpistosta todettiin noin viiden senttimetrin paksuisen pintaturpeen alta hiiliä. Tulisijan koillispuolella, miltei tulisijan vieressä, on kaksi kookkaampaa kiveä, jotka ovat voineet toimia tulisijaa käyttäneiden henkilöiden istuinkivinä, tai jotka ovat mahdollisesti osittain rajanneet paikalla todennäköisesti sijainneen asumuksen eteistilaa.

Aiemmin tuntematon kehämäinen kivetty tulisija 2 → x = 7717022 / y = 3473724
Rakenteeltaan ja kooltaan täysin samanlainen kuin aiemmin tuntematon kehämäinen kivetty tulisija 1. Myös tämän tulisijan keskelle tehdystä lapionpistosta todettiin hiiliä noin viiden senttimetrin paksuisen pintaturpeen alta. Istuinkiviltä vaikuttavia kiviä ei tulisijan luota kuitenkaan tavattu.

Aiemmin tuntematon kehämäinen kivetty tulisija 3 → x = 7717169 / y = 3473651
Rakenteeltaan ja kooltaan kuten muut kaksi kohteesta dokumentoitua aiemmin tuntematonta kivettyä kehämäistä tulisijaa, mutta kivikehään käytetyt kivet kohoavat tulisijaa ympäröivästä maanpinnasta vain noin viisi senttimetriä ja niiden halkaisijat vaihtelevat välillä 20 cm – 30 cm. Tulisijan keskelle tehdystä lapionpistosta todettiin noin senttimetrin paksuisen pintaturpeen alta häiriintymättömältä vaikuttanut huuhtoutumiskerros, mutta ei lainkaan nokea tai hiiliä.

Kohteen rajaus

Kohde sijaitsee luoteis-kaakkosuuntaisella, noin 250 m x 50 m laajuisella vyöhykkeellä, jonka kaakkoispää on laakakivien muodostaman mahdollisen säilytystilan tasalla.

Tulkinta

Olemuksensa perusteella kohteen tulisijojen jäännökset ovat todennäköisimmin historialliselta ajalta. Paikka lienee kuitenkin soveltunut hyvin leiriytymiseen kautta aikojen, ja ilmeisesti kohteen kaikki tulisijat eivät olekaan käyttöjaksoltaan samanaikaisia, vaan niiden käyttöjaksojen aikaeroa voi olla jopa satoja vuosia. Mikäli tulisijoista tavattavia hiiliä ajoitettaisiin, olisi varsin todennäköistä, että kohde paljastuisi moniperiodisesti käytetyksi. Laakakivien muodostamaa onkaloa on epäilemättä voitu käyttää

jossakin vaiheessa säilytystilana, mutta selviä todisteita siitä ei ole, ja rakenteeltaan kyseinen onkalo on luonnonmuodostuma. Kohteesta tavattujen rakenteiden säilyminen nykytilassaan ei vaikuta uhatulta.

Viranomais-rekisterinro:	1000000968	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Mj-luokka II		

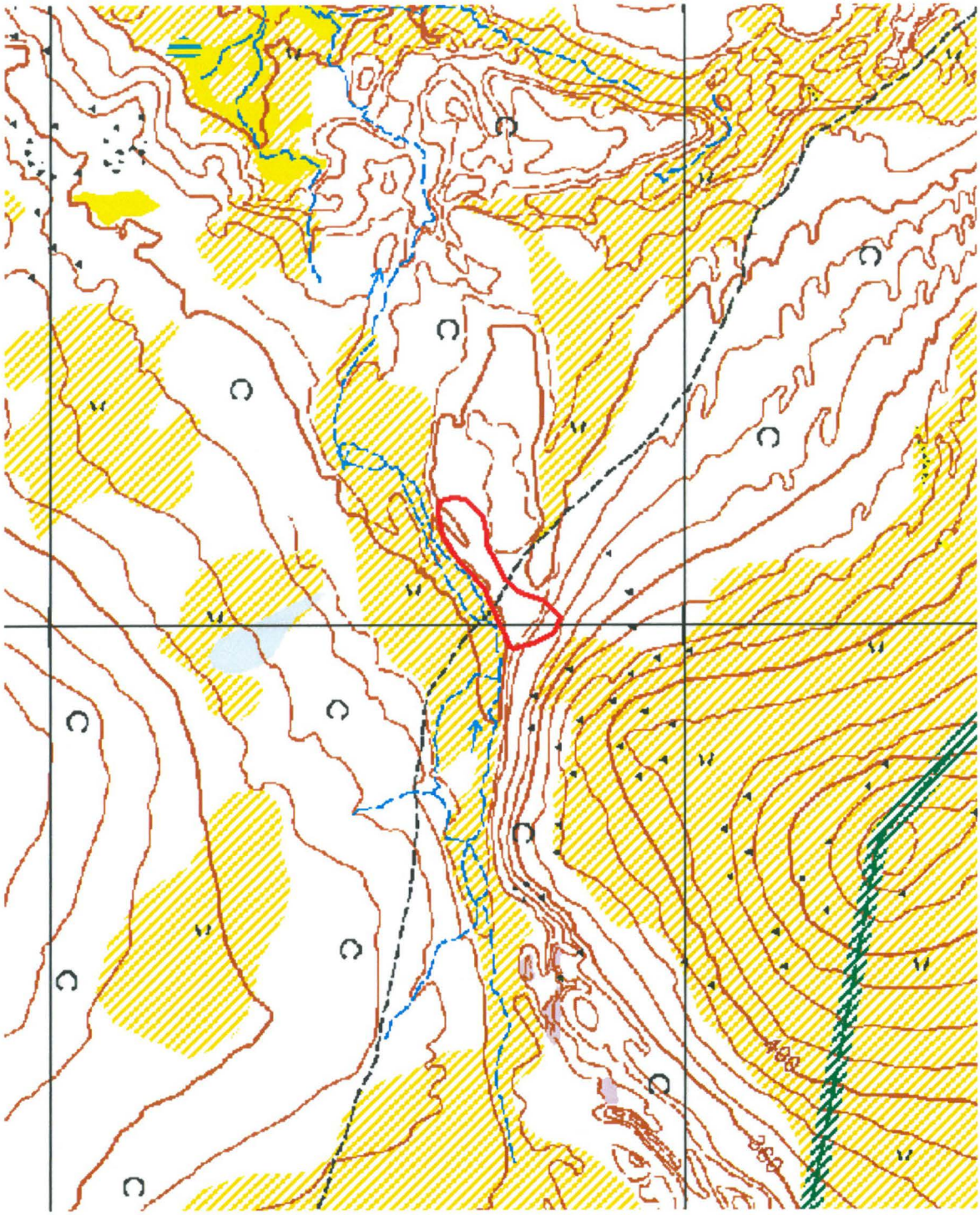

Kartta 36. Ullaváráš, historiallisen ajan asuinpaikka.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

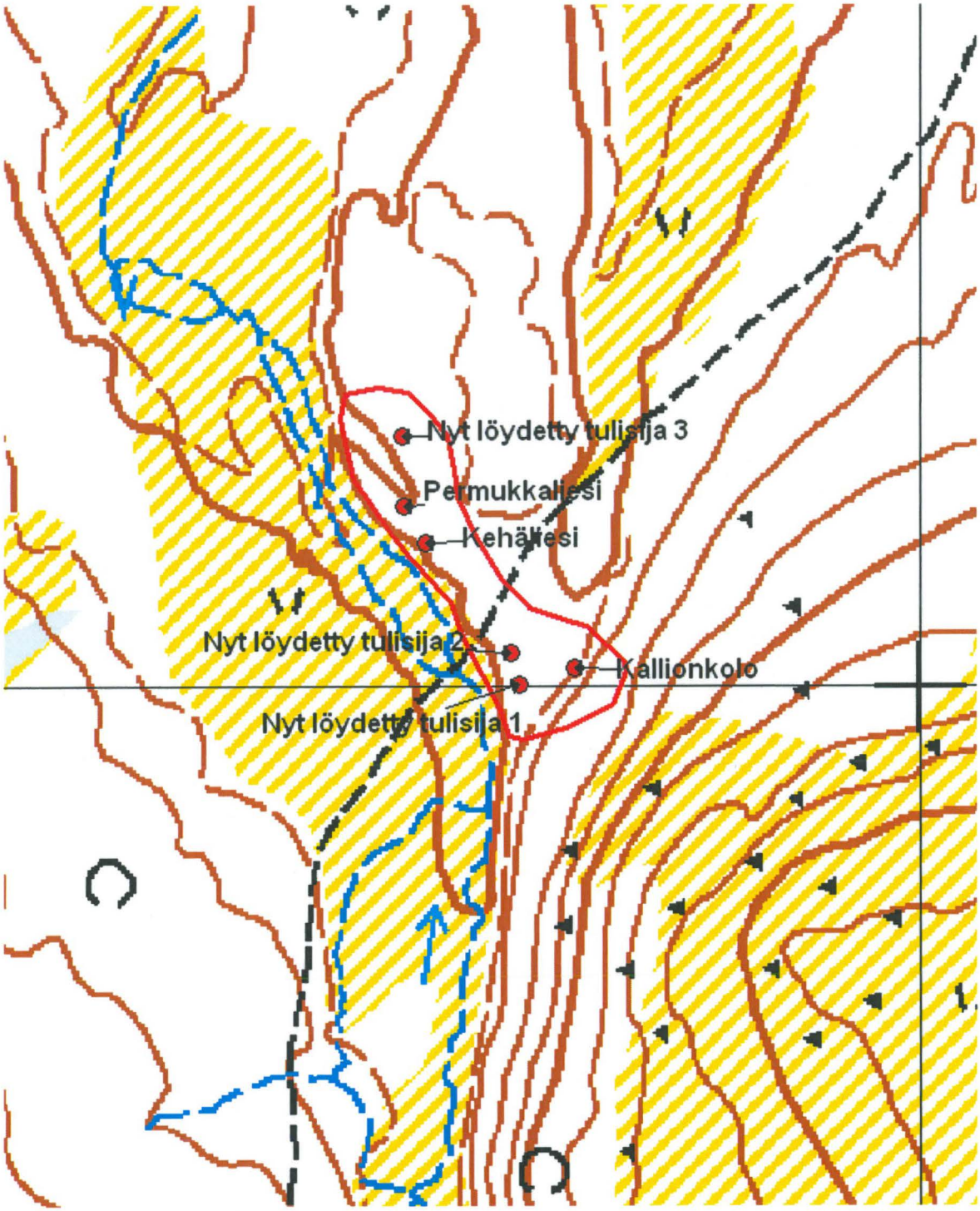

Kartta 37. Ullaváráš, historiallisen ajan asuinpaikka.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 76. Ullaváráš. Mahdollinen säilytystila laattamaisten lohkareiden välissä vaaran rinteen alaosan pienialaisessa kivikossa. Kuvattu lännestä.

Kuva 77. Ullaváráš. Mahdollinen säilytystila laattamaisten lohkareiden välissä. Onkalon sisätila on pitkänomainen ja kapea. Kuvattu lounaasta.

Kuva 78. Ullaváráš. Aiemmin tunnettu permukkaliesi. Maantasainen kiveys koostuu litteähköistä, laattamaisista kivistä. Kuvattu pohjoisesta.

Kuva 79. Ullaváráš. Aiemmin tunnettu kehäliesi. Kuvattu luoteesta.

Kuva 80. Ullaváráš. Aiemmin tuntematon kehämäinen kivetty tulisija 1. Tulisijan koillispuolella kaksi kookkaampaa kiveä. Kuvattu luoteesta.

Kuva 81. Ullaváráš. Aiemmin tuntematon kehämäinen kivetty tulisija 2. Kehäkiveys on varsin kookkaista kivistä ladottu. Kuvattu länsiluoteesta.

Kuva 82. Ullaváráš. Aiemmin tuntematon kehämäinen kivetty tulisija 3. Taustalla alueen harvaa tunturikoivikkoa. Kuvattu länsiluoteesta.

Kuva 83. Ullaváráš. Aiemmin tuntematon kehämäinen kivetty tulisija 3. Kivien yläpinnat ovat kauniisti jäkälöityneet. Kuvattu länsiluoteesta.

4.2.15 Buordnajeaggi 1

Buordnajeaggi 1, Kodanpohja			MH-tunnus: 62131
Kohdetyyppi:	Asuinpaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Historiallinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 16.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Kodanpohjan keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7723034, Y 3483737, Z 360 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen on löytänyt Taarna Valtonen alueella suorittamansa inventoinnin yhteydessä vuonna 2000. Vuonna 2011 kohdetta tarkastettaessa se paikallistettiin alle kahdenkymmenen metrin etäisyydellä aiemmin ilmoitetusta koordinaattipisteestä. Näköetäisyydellä kohteesta on sijainnut Guivin retkeilyreitin taukopaikka sekä taukopaikkaan liittynyt retkeilijöiden käyttämä kota. Kota on palanut joitakin vuosia sitten ja taukopaikkaa ei enää nykyisin huolleta. Paikalle kuitenkin johtaa retkeilyreitiltä vahva polku.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee juuri puurajan alapuolella, tunturikoivikossa, Guivin retkeilyreitistä noin kaksisataa metriä itään, reitin entisen taukopaikan pohjoispuolella, kuivahkolla melko tasaisella kankaalla, noin metrin korkuisen harjanteen itäpäässä. Kohteen luota noin viidenkymmenen metrin päässä kaakon suunnalla on laajan Buordnajeaggi-nimisen suon reuna. Maaperä paikalla on hiekkaa. Aluskasvillisuutta erityisesti suon reunan läheisyydessä hallitsevat vaivaiskoivut, kuivemmalla alueella kauempana suosta hallitsevampia aluskasvillisuuden lajeja ovat. variksenmarja, puolukka, mustikka ja sammalet. Katajia kasvaa alueella harvakseltaan.

Kohteen kuvaus

Kohde on kookas yksittäinen kodanpohja. Kodanpohja on pyöreähkö, halkaisijaltaan noin kuusimetrinen, Valtosen tulkinnan mukaan ilmeisesti suuren korvakkokodan jäännös. Kodanpohjan reunoja kiertää halkaisijaltaan noin 30 cm – 40 cm kokoisista kivistä ladottu kivikehä, jonka sisäpuolella on noin metrin levyinen ja noin 0,3 m korkuinen turpeesta koostuva valli. Vallin vierellä ja päällä on muutamia rulliksi kiertyneitä kookkaita tuohilevyjä. Valtonen on aiemmin havainnut paikalla myös jäännöksiä seinien pystyistä puurakenteista, mutta tarkastuksen yhteydessä vuonna 2011 niitä ei enää havaittu.

Kodanpohjan keskellä on suorakaiteen muotoinen liesilatomus, joka on täysin umpeenkasvanut, vain reunoiltaan kivetty, itä-länsisuuntainen ja kooltaan noin 1,0 m x 0,8 m. Tulisija on noin 0,2 m koholla kodan lattia-alasta, ja latomuksen kivien halkaisijat vaihtelevat välillä 20 cm – 35 cm. Tulisijan keskelle tehtiin lapionpisto, josta todettiin noin kahden senttimetrin paksuisen pintaturpeen alta senttimetrin paksuinen hiilikerros, jonka alla on useiden senttimetrien paksuinen kerros tuhkaa ja tuhkan seassa palaneiden luiden kappaleita. Löytöjä lapionpistosta ei kerätty talteen.

Kodan oviaukko on ollut kohti itää; kyseisellä suunnalla kodanpohjaa kiertävässä kivikehässä ja vallissa on noin metrin levyinen aukko. Oviaukon edustalla kasvaa tuuheaa heinikkoa noin kymmenen neliömetrin alueella. Myös kodanpohjan lattia-alalla kasvaa runsaasti heinäkasveja, mutta kodanpohjan kasvillisuuden voidaan kuitenkin jo selvästi nähdä lähentyneen ympäröivän alueen kasvillisuutta.

Kohteen rajaus

Kohde on luonteeltaan pistemäinen ja rajautuu alueen maastonmuotojen perusteella hiekkaharjanteen itäpäähän, kodanpohjan lähiympäristöön, halkaisijaltaan noin viisitoistametriselle alueelle.

Tulkinta

Paikalla on sijainnut kookas yksittäinen kota. Kodanpohja ajoittuu yleisolemuksensa perusteella historialliselle ajalle. Kodanpohjan turvevallien päältä ja viereltä tavatut rulliksi kiertyneet tuohilevyt ovat ilmeisesti peräisin kodan tuohi- ja turvekatteesta. Kodanpohja on säilynyt visuaalisesti hyvässä kunnossa, minkä ansiosta sen rakenteellisia yksityiskohtia on vielä mahdollista varsin hyvin havainnoida. Tällä hetkellä kodanpohjan säilyminen nykytilassaan ei vaikuta olevan uhattuna.

Viranomais-rekisterinro:	1000001176	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Mj-luokka II		

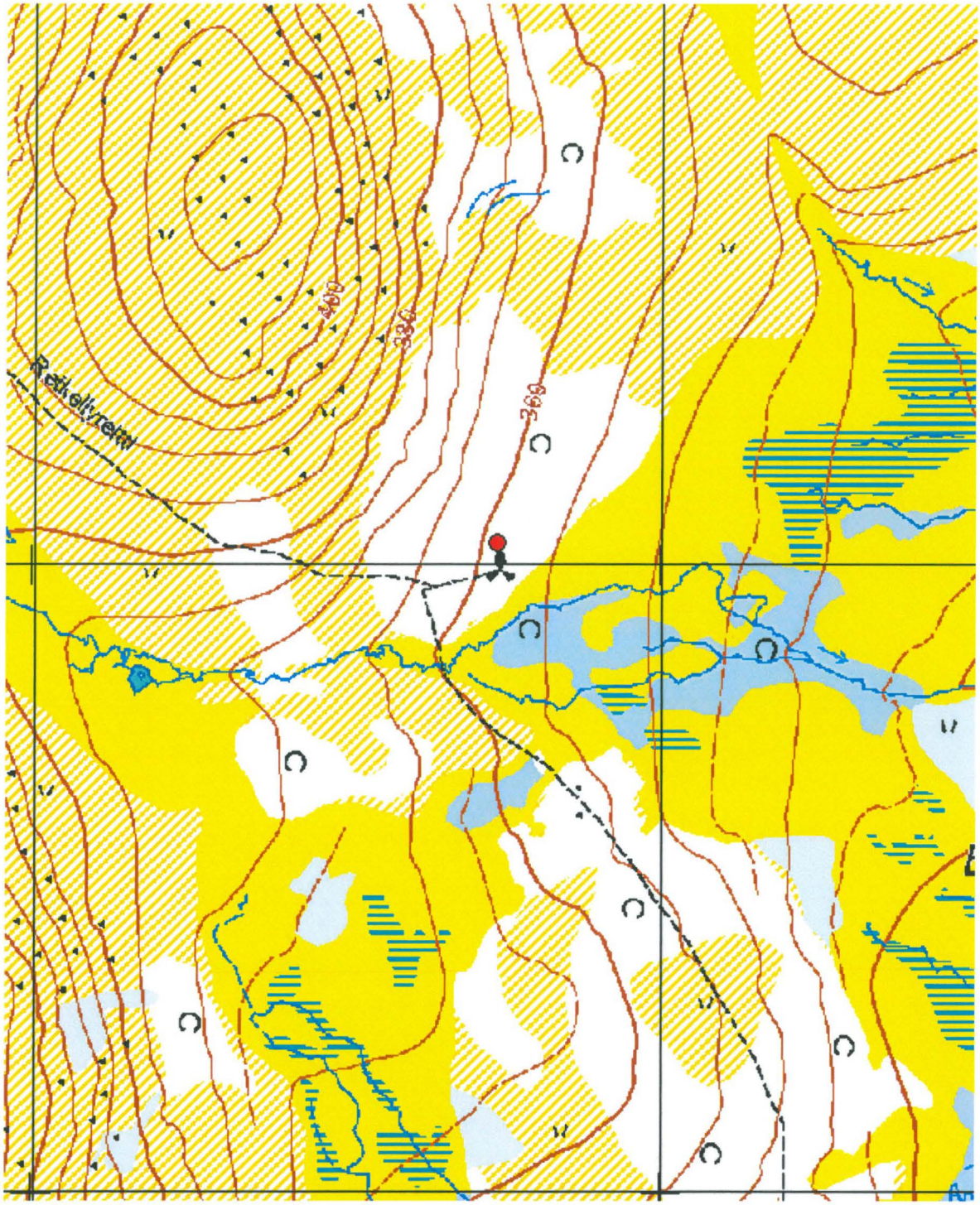

Kartta 38. Buordnajeaggi 1, kodanpohja.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 84. Buordnajeaggi 1. Kodanpohja hiekkaharjanteella. Oikealla oviaukon ulkopuolella kasvavaa tuuheaa heinikkoa. Kuvattu kaakosta.

Kuva 85. Buordnajeaggi 1. Kodanpohja. Kodanpohjaa kiertävä valli erottuu selvänä kohouamana, samoin tulisija. Kuvattu itäkaakosta.

Kuva 86. Buordnajeaggi 1. Kodanpohja. Taustalla tunturikoivikon takana Buordnajeaggin reuna. Kuvattu kodan takaseinän suunnalta, länsilounaasta.

Kuva 87. Buordnajeaggi 1. Kodanpohja. Suorakaiteen muotoinen, vain reunoiltaan kivetty liesilatomus kodanpohjan keskellä. Kuvattu lännestä.

4.2.16 Buordnajeaggi 3

Buordnajeaggi 3 Asuinpaikka			MH-tunnus: 139363
Kohdetyyppi:	Asuinpaikat; liesilatomuksia	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Historiallinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	3	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 16.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Liesilatomuksen numero 2 keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7722096, Y 3484195, Z 350 m mpy	**Löydöt:**	KM 38943: 1-2

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Buordnajeaggin länsipuolella, moreenipohjaisella melko tasaisella kankaalla, jolla kasvaa harvakseltaan tunturikoivuja. Kohteen halki kulkee Guivin retkeilyreitti. Aluskasvillisuutta alueella hallitsevat vaivaiskoivut, katajat, variksenmarja, puolukka, mustikka, juolukka, yksittäiset katajapensaat sekä poronjäkälät, torvijäkälät ja sammalet. Kohteen luota noin kaksisataa metriä pohjoisluoteeseen sijaitsevat vanhan erotusaidan jäännökset (kohde 1000001178 Buordnajeaggi 2).

Kohteen kuvaus

Kohde koostuu kolmesta suorakaiteen muotoisesta liesilatomuksesta, jotka sijaitsevat aivan Guivin retkeilyreitin vierellä, noin viidenkymmenen metrin mittaisella pohjois-eteläsuuntaisella vyöhykkeellä, kaksi pohjoisinta reilun kymmenen metrin etäisyydellä toisistaan, eteläisin hiukan muista latomuksista erillään. Latomukset ovat vain reunaosiltaan kivettyjä, pitkänomaisia, ja keskenään eritasoisesti säilyneitä, todennäköisesti eri-ikäisiäkin.

Kohteesta Buordnajeaggi 3 tavattujen liesilatomuksien sijaintitiedot ja tarkempi kuvaus

Liesilatomus 1 → x = 7722106 / y = 3484198
Suorakaiteen muotoinen, itä-länsisuuntainen, kooltaan noin 1,3 m x 0,7 m, vain reunaosiltaan kivetty. Sijaitsee Guivin retkeilyreitistä noin metrin etäisyydellä, polun itäpuolella. Latomukseen käytettyjen kivien halkaisijat vaihtelevat välillä 20 cm – 40 cm, kookkain kivi on päätykivenä tulisijan länsipäässä. Kivien yläpinnat ovat koholla maanpinnasta noin 10 cm. Latomus on täysin umpeenkasvanut, ja kasvillisuus latomuksen kohdalla ei poikkea ympäröivän alueen kasvillisuudesta. Latomuksen itäpäässä kasvaa katajapensas. Tulisijan keskelle kaivettiin lapionpisto, josta todettiin noin kolmen senttimetrin paksuisen pintaturpeen alta hiiliä ja heikosti erottuva huuhtoutumiskerros, jonka alla oli nokea ja palaneiden kivien kappaleita.

Liesilatomus 2 → x = 7722096 / y = 3484195
Ilmeisesti alkujaan suorakaiteen muotoinen, mutta nykytilassaan osittain polun tuhoama. Sijaitsee Guivin retkeilyreitin itäreunalla, polku kulkee osittain tulisijan lävitse. Tulisijan jäännös koostuu neljästä kivestä, jotka muodostavat pareittain kaksi länsiluode-itäkaakkosuuntaista riviä, jotka ovat toisistaan noin puolen metrin etäisyydellä. Kivien halkaisijat vaihtelevat välillä 20 cm – 40 cm, ja niiden yläpinnat ovat koholla maanpinnasta noin 10 cm. Tulisijan leveys on ollut noin 90 cm ja pituus vähintään metrin, mutta pituuden tarkka arviointi on tulisijan tuhoutuneisuuden vuoksi jokseenkin mahdotonta. Kivirivien välille kaivettiin lapionpisto, josta todettiin noin kahden senttimetrin paksuisen pintaturpeen alta noin kolmen senttimetrin paksuinen tuhkakerros, jonka seassa oli sekä palaneiden että palamattomien luiden kappaleita ja ilmeisesti fajanssiastian kappale, mahdollisesti kahvikupin tai pienen lautasen reunapala. Astiankappale ja jonkin verran palaneiden luiden kappaleita kerättiin lapionpistosta talteen. Tuhka-

kerroksen alla oli noin yhden senttimetrin paksuinen hiiltyneeltä turpeelta vaikuttava kerros, joka on todennäköisesti tulisijan paikan alkuperäinen maanpinta. Polun alueella oleva osassa tulisijaa mineraalimaa on kulunut näkyviin, mutta polun ulkopuolinen osa on kohtalaisesti säilynyt.

Liesilatomus 3 → x = 7722055 / y = 3484193
Suorakaiteen muotoinen, itä-länsisuuntainen, kooltaan noin 1,3 m x 0,9 m, vain reunaosiltaan kivetty. Sijaitsee Guivin retkeilyreitin länsipuolella, noin puolen metrin etäisyydellä polusta. Keskellä tulisijaa on noin 0,5 m x 0,5 m laajuinen kiveämätön alue. Latomukseen käytettyjen kivien halkaisijat vaihtelevat välillä 30 cm – 60 cm, ja useimmat kivistä ovat muodoltaan laattamaisia. Kivien yläpinnat ovat koholla maanpinnasta noin 10 cm, ja kiveyksessä on aikakin osin kaksi kivikertaa. Latomuksen kivet ovat hyvin jäkälöityneet, mutta kasvillisuus ei ole täysin peittänyt tulisijaa. Yleisolemukseltaan latomus vaikuttaa kahta pohjoisempaa latomusta nuoremmalta. Tulisijan keskelle kaivetusta lapionpistosta todettiin noin kolmen senttimetrin paksuisen pintaturpeen alta hiilensekainen sekoittunut maakerros.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu kahdeksi pesäkkeeksi, joiden poikki Guivin retkeilyreitti kulkee. Pohjoisempi pesäke on noin viidentoista metrin mittainen, alle kymmenen metrin levyinen ja pohjois-eteläsuuntainen, kattaen liesilatomukset 1 ja 2 lähialueineen. Eteläisempi pesäke on luoteeltaan pistemäinen ja rajoittuu liesilatomus 3:n läheisyyteen, halkaisijaltaan enintään kymmenmetriselle alueelle.

Tulkinta

Kohteesta dokumentoidut liesilatomukset ovat jälkiä historialliselle ajalle ajoittuvasta asutuksesta. Aivan kohteen välittömässä läheisyydessä ei ole saatavilla juomavettä, joten asutus lienee ollut melko lyhytkestoista tai talvisaikaan ajoittunutta. Mahdollisesti latomukset voivat liittyä kohteesta noin kahdensadan metrin päässä sijainneen vanhan poroerotuspaikan käyttöön. Latomuksista kaksi pohjoisinta sijaitsevat melko lähellä toisiaan ja on mahdollista, että ne ovat olleet käytössä samanaikaisesti. Eteläisin latomus vaikuttaa yleisolemukseltaan kyseisiä latomuksia nuoremmalta. Keskimmäisestä tulisijasta tavattu astian kappale on tuskin 1800-lukua vanhempi, joten todennäköisesti kaikki kohteesta dokumentoidut rakenteet ovat peräisin 1800-luvun alun ja 1900-luvun alkupuolen väliseltä ajalta.

Liesilatomukset 1 ja 3 eivät ole välittömän tuhoutumisuhan alaisina, joskin latomus 3 varsin helposti havaittavana ja ympäristöstään poikkeavana voi olemuksellaan potentiaalisesti provosoida retkeilijöitä joko kääntelemään latomuksen kiviä tai kasaamaan niitä röykkiömäiseen muotoon. Jos kyseisen latomuksen luokse pystytettäisiin infotaulu, joka kertoisi latomuksista ja niiden luonteesta osana alueen kulttuuriperintöä, voisi taulu myötävaikuttaa latomuksen säilymiseen nykytilassaan. Katajapensaan katveessa sijaitseva latomus 1 jää reittiä kulkevalta retkeilijältä jokseenkin varmasti havaitsematta, eikä polku myöskään todennäköisesti levittäydy latomuksen päälle. Latomus 2 on retkeilyreitin kuluttavan vaikutuksen osittain tuhoama, ja polun jatkuva käyttö tuhoaa latomuksen kokonaan lähitulevaisuudessa. Koska kyseisen latomuksen suojaaminen paikallaan on melko epärealistista, tulisi sen jäännökset pyrkiä tutkia pienimuotoisella kaivauksella mahdollisimman pian.

Viranomais-rekisterinro: -

Kunto: Liesilatomus 1: hyvä
Liesilatomus 2: huono
Liesilatomus 3: hyvä

Arvotus: Mj-luokka II

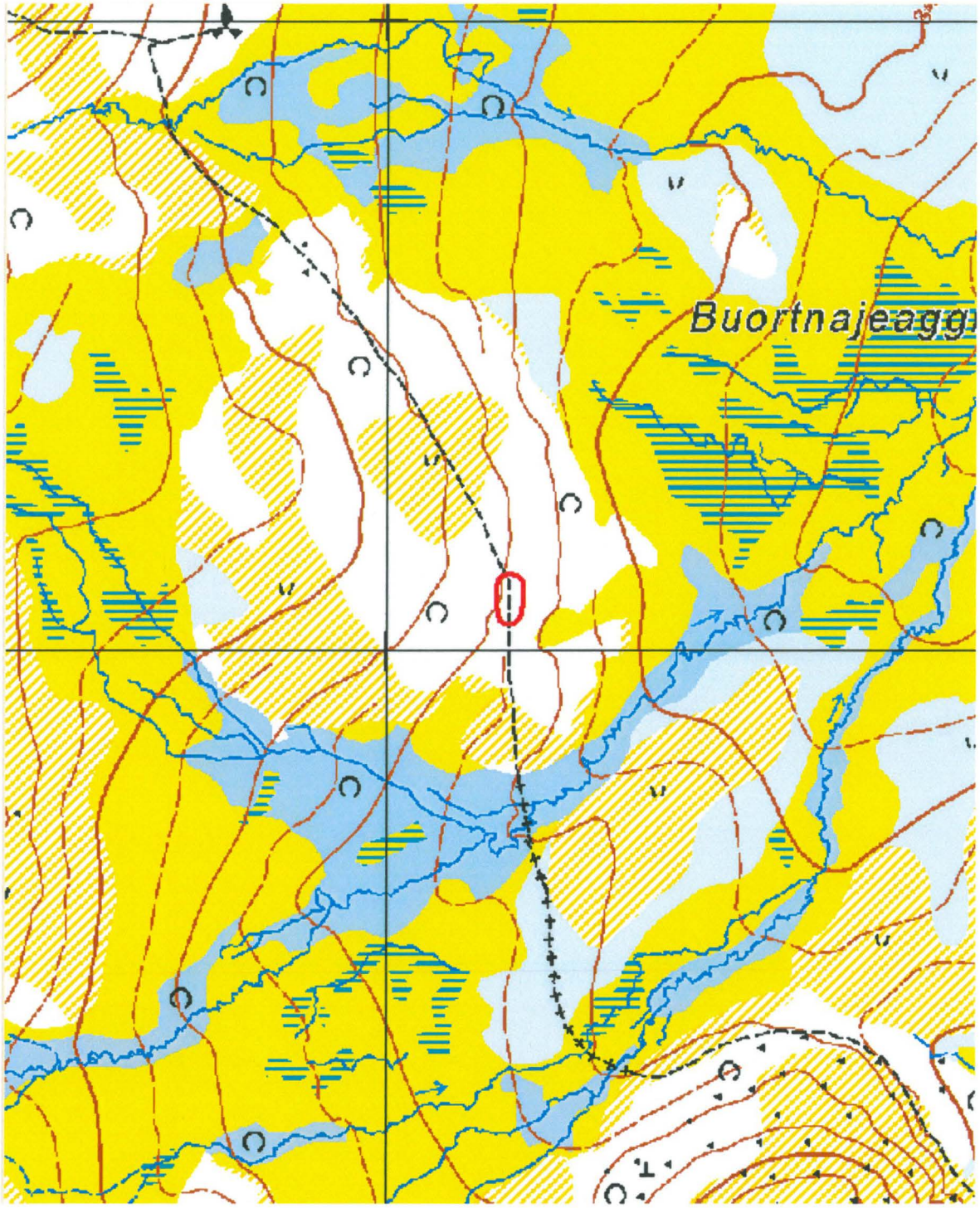

Kartta 39. Buordnajeaggi 3, historiallisen ajan asuinpaikka.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

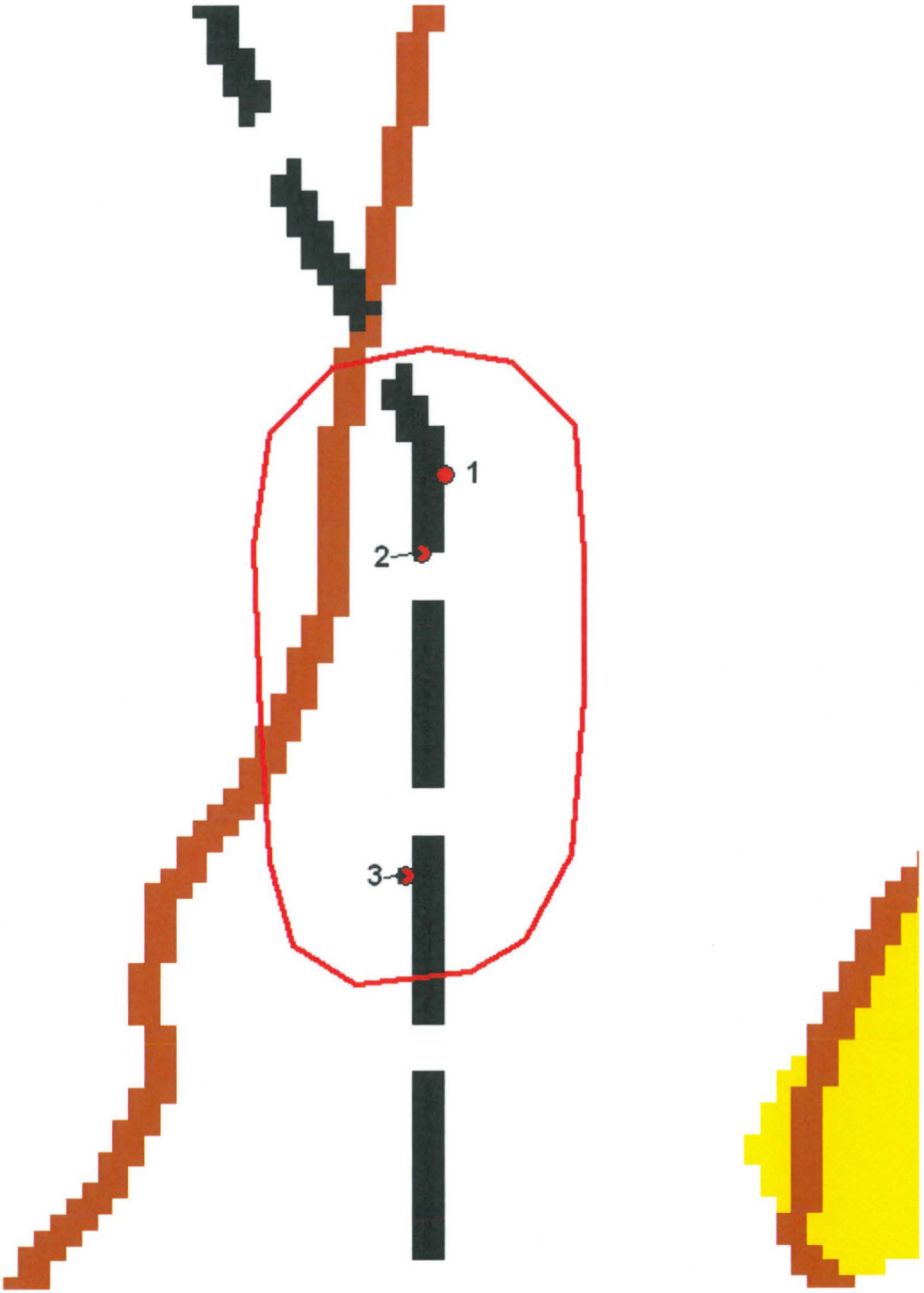

Kartta 40. Buordnajeaggi 3, historiallisen ajan asuinpaikka.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 88. Buordnajeaggi 3. Liesilatomus 1, Guivin retkeilyreitin vieressä oikealla, osin katajapensaan peittämänä. Kuvattu etelästä.

Kuva 89. Buordnajeaggi 3. Liesilatomus 1. Kuvattu pohjoisesta.

Kuva 90. Buordnajeaggi 3. Liesilatomus 2, Guivin retkeilyreitin polun osittain tuhoama, säilynyt osa polun oikealla puolella. Kuvattu etelästä.

Kuva 91. Buordnajeaggi 3. Liesilatomus 2. Latomuksen säilynyt osa muodostuu kahdesta samansuuntaisesta kivirivistä. Kuvattu etelästä.

Kuva 92. Buordnajeaggi 3. Liesilatomus 3 erottuu selvästi ympäristöstään. Vasemmalla latomusta sivuava Guivin retkeilyreitti. Kuvattu pohjoisesta.

Kuva 93. Buordnajeaggi 3. Liesilatomus 3. Latomuksessa on osittain kaksi kivikertaa, ja useat kivistä ovat muodoltaan laattamaisia. Kuvattu idästä.

4.2.17 Ristenäsjavri 1

Ristenäsjavri 1 Suorakaiteen muotoisia liesilatomuksia			MH-tunnus: 139409
Kohdetyyppi:	Asuinpaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Rautakautinen/ keskiaikainen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	3	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 8.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Liesilatomuksen numero 2 keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7709058, Y 3474305, Z 345 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen on ilmoittanut H. Ormio vuonna 1986. Sittemmin kohde on tarkastettu kahdesti, vuonna 1989 Hilkka Oksalan ja vuonna 2006 Mikael A. Mannisen toimesta.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Kevon luonnonpuiston lounaiskulmassa, Kevon retkeilyreitin varrella, Ristenašjavrin koillispään tasalla, noin sadan metrin etäisyydellä järven rannasta, kuitenkin toistakymmentä metriä järven pintaa korkeammalla. Kohteen ja järven välissä on hiekkaharjanne, eikä järvelle ole kohteen luota näköyhteyttä. Alue on kivetöntä hiekkakangasta, puustoltaan harvaa tunturikoivikkoa. Aluskasvillisuutta hallitsevat varvut, jäkälät ja yksittäiset heinäkasvit, lisäksi alueella kasvaa katajapensaita.

Kohteen kuvaus

Kohde muodostuu kolmesta suorakaiteen muotoisesta kauttaaltaan kivetystä liesilatomuksesta, jotka ovat koillis-lounaissuuntaisia ja sijaitsevat luode-kaakkosuuntaisena rivinä noin kuuden metrin etäisyydellä toisistaan. Latomuksien reunakiveykset ovat ladotut kookkaammista kivistä kuin latomuksien keskiosat. Latomuksista luoteisin on aivan retkeilyreitin vierellä, polun luoteispuolella, kaksi muuta ovat polun kaakkoispuolella. Latomukset ovat hyvin jäkälöityneet, ja niiden yläpinta on viidestä kymmeneen senttimetriä latomuksia ympäröivää maanpintaa korkeammalla.

Ristenäsjavri 1:n liesilatomusten sijaintiedot ja tarkempi kuvaus

Liesilatomus 1
Pituus 145 cm, leveys 100 cm, kivien ø 20 cm – 40 cm.
Kookkaimmat kivet pitkänomaisia; asetetut latomuksen päihin ja sen kaakkoissivun suuntaisesti. Kehäkivien sisäpuolelle rajautuva osa latomuksesta on kivetty pienemmillä ø noin 10 cm kokoisilla kivillä. Latomuksen kaakkoissivu rajautuu Kevon retkeilyreitin reunaan.
x = 7709059 / y = 3474300

Liesilatomus 2
Pituus 135 cm, leveys 100 cm, kivien ø 20 cm – 40 cm.
Kookkaimmat kivet pitkänomaisia; asetetut latomuksen päihin. Kehäkivien sisäpuolelle rajautuvassa osassa latomusta kiveys koostuu harvakseltaan ladotuista ø noin 10 cm kokoisista kivistä
x = 7709058 / y = 3474305

Liesilatomus 3

Pituus 105 cm, leveys 100 cm, kivien ø 20 cm – 40 cm.

Kookkain kivistä pitkänomainen; se on asetettu latomuksen lounaispäähän. Kehäkivien sisäpuolelle rajautuvassa osassa latomusta kiveys on harva ja koostuu ø alle 10 cm kokoisista kivistä. Kehäkiveyksen ulkopuolella, latomuksen kaakkoisreunalla, on noin 20 cm levyinen tasaiseksi kivetty vyöhyke, jonka kiveämiseen on käytetty ø 10 cm – 15 cm kokoisia kiviä.

Kohteen rajaus

Asuinpaikan keskeiset osat rajautuvat todennäköisesti paikalta dokumentoitujen liesilatomuksien välittömään läheisyyteen, luode-kaakkosuuntaiselle noin 30 m x 15 m kokoiselle alueelle.

Tulkinta

Paikalla on sijainnut pienehkö asuinpaikka, todennäköisimmin rautakaudella tai keskiajalla. Kohteen liesilatomuksien varsin yhdenmukainen rakenne sekä niiden sijaitseminen melko säännöllisessä rivissä antaa aiheen olettaa niitä käytetyn samanaikaisesti. Kohde on ilmeisesti samassa tilassa kuin aiempienkin tarkastuksien aikana. Kohteen halki kulkevan polun voidaan kuitenkin katsoa uhkaavan liesilatomus 1:n säilymistä. Latomuksien suojelemista voisi edistää, mikäli paikalle pystytettäisiin latomuksien esihistoriallisuudesta kertova opastustaulu, jonka luontevin paikka olisi liesilatomus 1:n vierellä.

Lisätiedot

Kohteelle on tehty hoitosuunnitelma jo vuonna 2007, mutta sitä ei ole toistaiseksi resurssien puutteessa toteutettu. Suunnitelma toteutetaan heti kun siihen on resursseja.

Viranomais-rekisterinro:	890010076	**Kunto:**	Keskinkertainen
Arvotus:	Mj-luokka II		

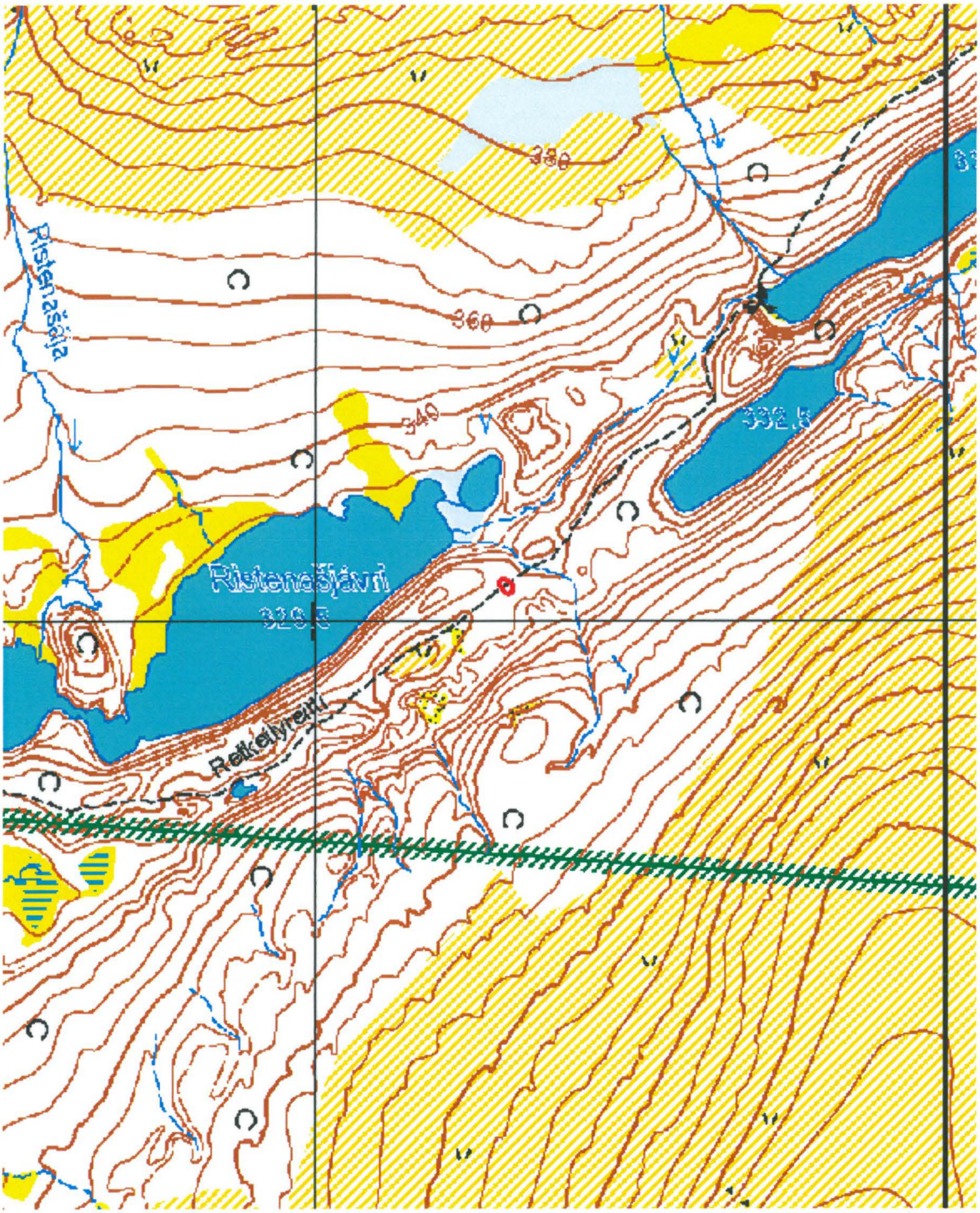

Kartta 41. Ristenäsjavri 1, suorakaiteen muotoisia liesilatomuksia.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

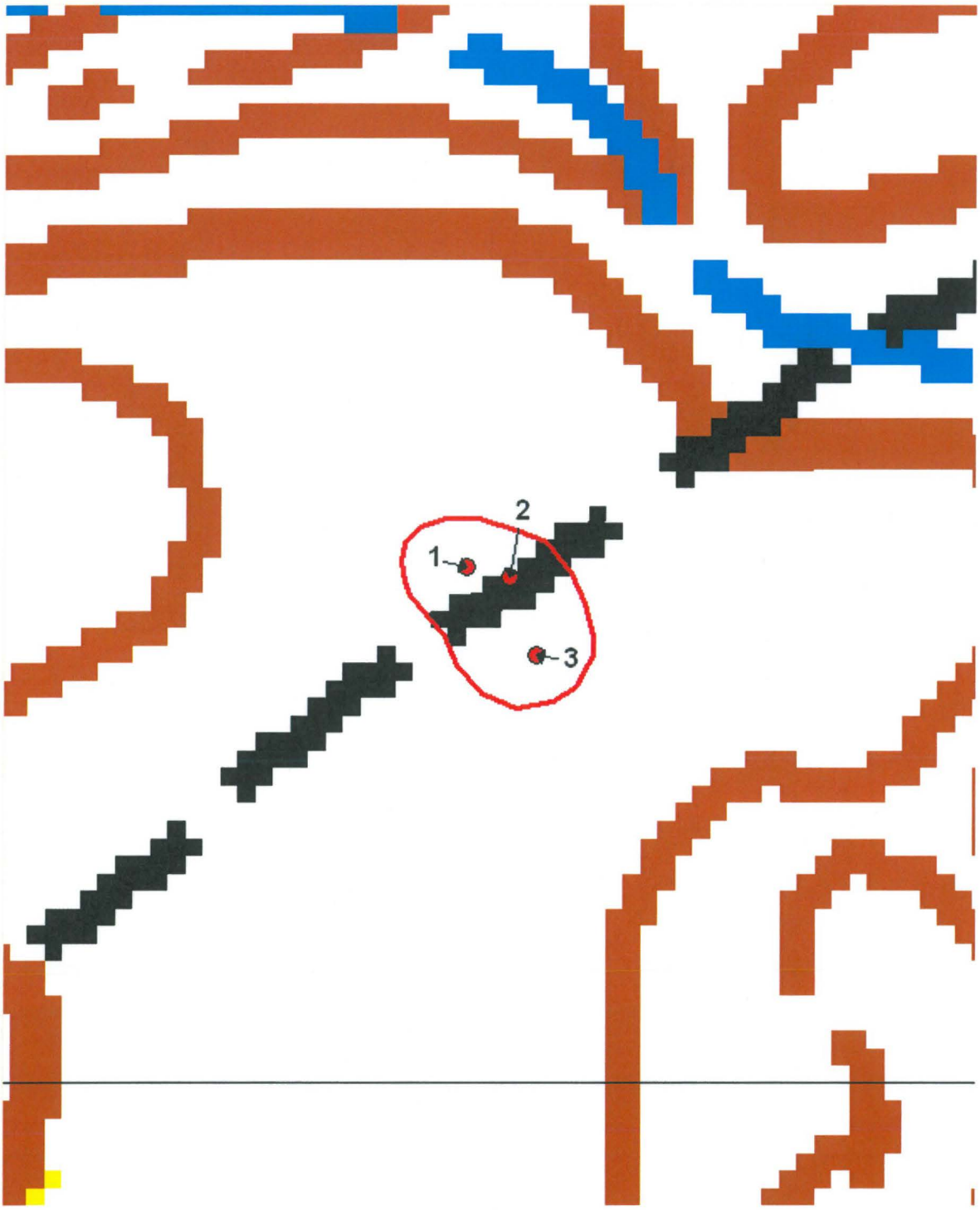

Kartta 42. Ristenäsjavri 1, suorakaiteen muotoisia liesilatomuksia.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 94. Ristenäsjavri 1. Suorakaiteen muotoiset liesilatomukset 1-3.
Latomus 1 etualalla, polku sivuaa latomuksen laitaa. Kuvattu luoteesta.

Kuva 95. Ristenäsjavri 1. Liesilatomus 1 ja latomusta sivuava polku.
Lähiympäristö harvakasvuista tunturikoivikkoa. Kuvattu koillisesta.

Kuva 96. Ristenäsjavri 1. Liesilatomus 1 ja latomusta sivuava polku. Lähiympäristö harvakasvuista tunturikoivikkoa. Kuvattu lännestä.

Kuva 97. Ristenäsjavri 1. Liesilatomus 1. Kuvattu lounaasta.

Kuva 98. Ristenäsjavri 1. Liesilatomus 3. Kuvattu lounaasta.

Kuva 99. Ristenäsjavri 1. Liesilatomus 3. Kuvattu lounaasta.

4.2.18 Roajašjávri 2

Roajašjávri 2 Kotasija			MH-tunnus:139549
Kohdetyyppi:	Asuinpaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Historiallinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 7.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Kotasijan keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7722112, Y 3491817, Z 135 m mpy	**Löydöt:**	-

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Kevojoen luoteispuolella, Roajašjávrin luoteispäästä noin seitsemänkymmentä metriä pohjoiseen, moreenipohjaisella tasalakisella selänteellä, Kevon retkeilyreitin ja joen välissä, joelle päin laskevan rinteen partaalla, noin kuusi metriä joen pintaa korkeammalla. Selänteellä kasvava mäntymetsä vaihettuu kohteen luona ranta-aluetta hallitsevaksi koivikoksi. Aluskasvillisuuden alueella muodostavat lähinnä puolukka ja sammalet.

Kohteen kuvaus

Kohde on kotasija, joka sijaitsee Kevon retkeilyreitin itäpuolella, polusta noin viidentoista metrin etäisyydellä, Kevojoen rannasta noin neljänkymmenen metrin päässä. Paikalla on halkaisijaltaan kuusimetrinen kivikehä, joka on ilmeisesti tukenut kotamaisen rakennuksen rakenteita. Kivien halkaisija vaihtelee välillä 25 cm – 45 cm. Kivikehän sisäpuolella on noin metrin levyinen maavalli, joka on noin kaksikymmentä senttimetriä koholla ympäröivään maanpintaan nähden. Kotasijan keskellä on suorakaiteen muotoinen, luode-kaakkosuuntainen, vain reunoiltaan kivetty liesilatomus, jonka halkaisija on noin 1,0 m. Tulisija on ladottu kivistä, joiden halkaisija vaihtelee välillä 25 cm – 30 cm.

Kotasijaa on ilmeisesti käytetty myöhemmässä vaiheessa turvekammin rakennuspaikkana. Paikalla vaikuttaa sijainneen kammi, joka on ollut kotasijaa pienempi, nurkistaan pyöristyneen suorakaiteen muotoinen, kattaen lähinnä kotasijan joenpuoleisen puoliskon. Kammin seinärakenteet ovat koostuneet pystyasentoon asetetuista halkaistuista männynrungoista, jotka ovat kuitenkin jo liki tyystin maatuneet ja peittävät osittain myös liesilatomuksen jäännöksiä. Kyseinen tulisija lienee toiminut kamminkin lämmönlähteenä. Kammin katteena ovat olleet koivuntuohi ja turve, ja oviaukko vaikuttaa suuntautuneen kohti kaakkoa, joelle päin. Paikalla ennen kammia sijainneen kodan oviaukon suunta ei rakenteista ole varmuudella pääteltävissä, mutta on varsin todennäköistä, että kodan oviaukko on ollut samalla kohdalla kuin myöhemmin kammin oviaukko.

Kotasijan viimeisin käyttö liittyy kohtalaisen moderniin retkeilyyn; muutamia kelorankoja on pystytetty kotasijan joenpuoleiselle puoliskolle harvan puolikotamaiseksi kehikoksi, joka on todennäköisesti toiminut jonkinlaisen väliaikaismajoitteen tai sääsuojan runkona. Paikan viimeisimmän käytön jälkeen kotasijalle on kasvanut koivuja, joista kookkaimmat ovat vähintään parinkymmenen vuoden ikäisiä.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu kotasijan lähiympäristöön, halkaisijaltaan noin kymmenmetriselle alueelle. Kotasijan lähiympäristöä havainnoitiin muutamien kymmenien metrien säteellä, mutta muita jäännöksiä ihmistoiminnasta ei alueella havaittu.

Tulkinta

Kohde on moniperiodisesti käytetty asuinpaikka, jonka varhaisimmat rakenteet, paikalla sijainneeseen halkaisijaltaan noin kuusimetriseen kotamaiseen rakennukseen liittyvät, ovat todennäköisesti yli sadan vuoden ikäisiä. Mahdollisuudet kotasijan varhaisimpaan asutus- ja rakennusvaiheeseen liittyvien rakenteiden havainnointiin ovat kuitenkin jossain määrin hämärtyneet paikan sekundaarisen käytön myötä, ja useimmat paikalla havaittavissa olevat rakenteiden jäännökset liittynevät kotasijan kaakkois-puoliskon alueella sijainneeseen turvekammiin. Kammin käyttö on todennäköisesti päättynyt viimeistään 1900-luvun puoliväliin mennessä, jonka jälkeen kammin rakenteet ovat jo pitkälti maatuneet. Kohteen viimeiset käyttövaiheet, jotka ilmeisesti liittyvät retkeilijöiden leiriytymiseen paikalla, ajoittuvat viimeistään 1980-luvulle, mikä voidaan arvioida kotasijan paikalla kasvavien koivujen koosta.

Viranomais-rekisterinro:	-	**Kunto:**	Keskinkertainen
Arvotus:	Mj-luokka II		

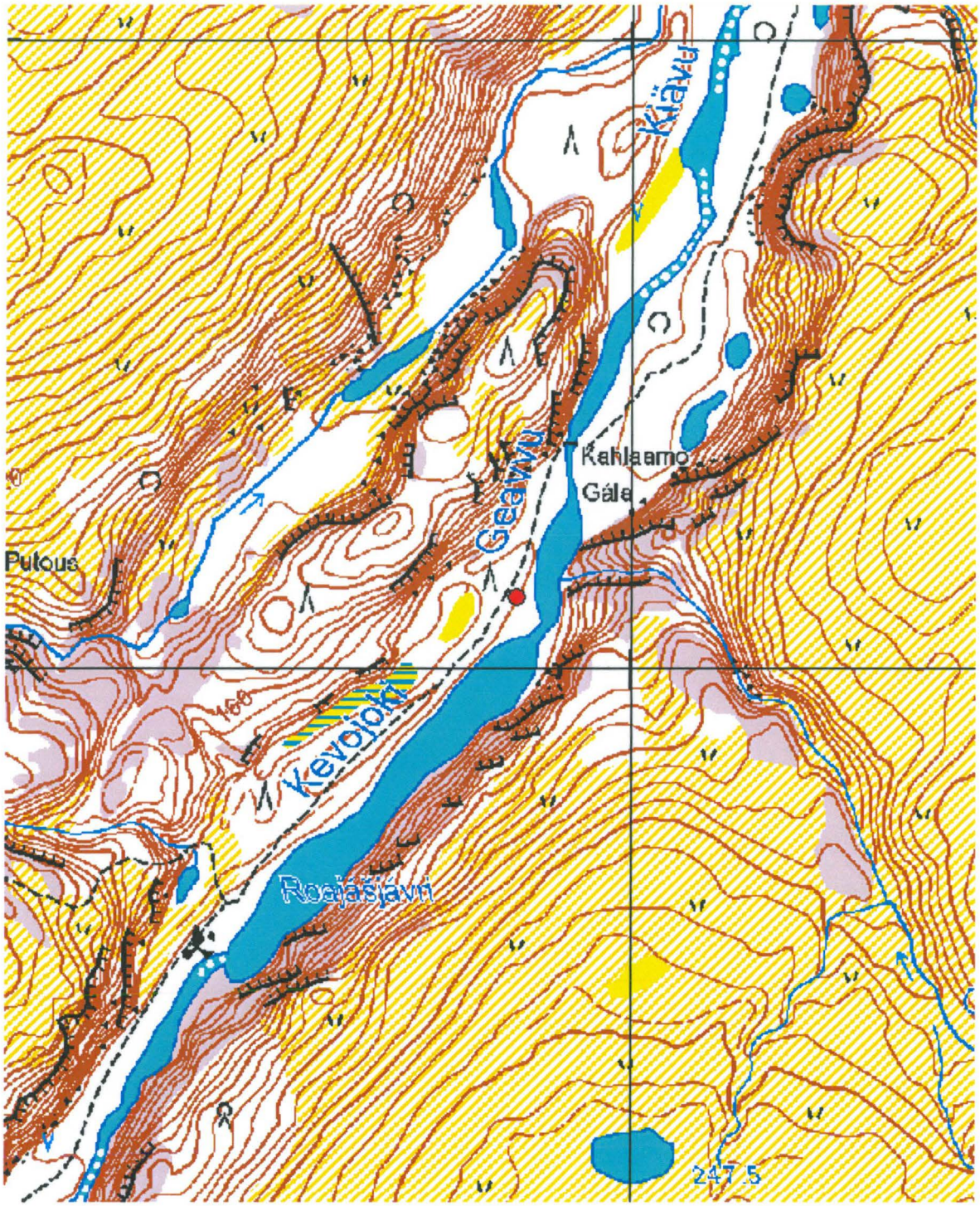

Kartta 43. Roajašjávri 2, kotasija.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 101. Roajašjávri 2. Kotasija. Paikalla vaikuttaa sijainneen ensin kotamainen rakennus, myöhemmin turvekammi, ja viimeisimpänä ilmeisesti puolikotamainen tilapäismajoite. Kuvattu koillisesta.

Kuva 102. Roajašjávri 2. Kotasija. Etualalla erottuu kotasijan reunaa kiertävä, halkaisijaltaan kuusimetrinen kivikehä. Kuvattu lännestä.

4.2.19 Nuortajávri 1

Nuortajávri 1, Kotasijoja			MH-tunnus: 139551-2
Kohdetyyppi:	Asuinpaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Historiallinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	7 (?)	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 17.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Kotasija 1:n keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7705790, Y 3469561, Z 324 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kyseessä on alkujaan Lapin kulttuuriympäristöt tutuksi -hankkeen inventoima kohde. Kyseisen hankkeen toimesta laaditussa kuvauksessa kohdetta kuvaillaan seuraavasti:

"Kotaniemessä on ollut useita kammeja, joissa asui Ovllaš Ovllá. Ensimmäinen kota oli rakennettu 1875 jonka jälkeen Ovllas Ovlla rakensi uuden ensimmäisen lahottua. Yksi kammin pohja on nykyisen kämpän alla johon Heikki Sarre rakensi mökin.

3469557, 7705785 Jouni Uulanpoika Niittyvuopion kota, rakennettu 1800-luvun lopussa kalastusta ja metsästystä varten. Turvekota, koko 4 m x 4 m, keskellä aara, maatunut. Kuvat 4168-4169.

3469439, 7705709 Aslak Uulanpoika Niittyvuopion kota, rakennettu 1900-luvun alussa kalastusta ja metsästystä varten. Turvekota, keskellä aara, maatunut. Kammi pohjan vierellä on viisi kamminpohjaa. Järven rantaan noin 40 m. Kevon polku länsipuolella noin 100 m kammilta."

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Nuortajávrin lounaispään luoteisrannalla, Luobmošjávrien välisen harjun juurella. Maaperä paikalla on hiekkaa ja puusto tunturikoivikkoa. Aluskasvillisuutta alueella hallitsevat katajat, variksenmarja, puolukka, liekokasvit ja heinät. Osa kohteen keskeisestä alueesta on Kotaniemessä sijaitsevan mökin pihapiiriä, joka on osittain heinikkoista ja osittain paljaaksi kulunutta. Kevon retkeily-reitti kulkee kohteen luoteispuolella, hiekkaharjun päällä, vajaan sadan metrin etäisyydellä kohteesta.

Kohteen kuvaus

Kohte vastaa yleisolemukseltaan Lapin kulttuuriympäristöt tutuksi -hankkeen yhteydessä laadittua kuvausta. Vuonna 2011 suoritetun kulttuuriperintöinventoinnin yhteydessä alueelta paikallistettiin kolmen kammin tai turvekodan jäännökset sekä kahden kivetyn kehämäisen tulisijan jäännökset. Kohde muodostaa kaksi pesäkettä, joista itäisempi sijaitsee Nuortajávrin Kotaniemessa olevan mökin piha-piirissä ja läntisempi kyseiseltä paikalta noin 150 metriä lounaaseen päin. Kotasijat erottuvat maastossa matalan turvevallin ympäröiminä tasanteina. Tarkastuksessa tarkennettiin aiemmin dokumentoitujen kotasijojen sijaintitietoja ja sanallista kuvausta. Kotasija 1 on Jouni Uulanpoika Niittyvuopion kodan jäännös ja kotasija 3 Aslak Uulanpoika Niittyvuopion kodan jäännös. Epäselväksi jäi, mihin paikkaan viittaa aiemman kuvauksen lause "Kammi pohjan vierellä on viisi kamminpohjaa." Ainoa kamminpohja (kotasija 2), joka edellä mainittujen kotasijojen 1 ja 3 lisäksi havaittiin, löytyi Nuortajávrin rannalta kotasija 1:n läheisyydestä. Paikallistettujen kotasijojen lähialuetta ei kuitenkaan ennätetty käydä perusteellisesti lävitse kuin muutamien kymmenien metrien säteellä, joten on mahdollista, että joitakin kohteeseen liittyviä rakenteiden jäännöksiä ei tarkastuksen yhteydessä onnistuttu havaitsemaan.

Kohteesta Nuortajávri 1 dokumentoitujen rakenteiden sijaintitiedot ja tarkempi kuvaus

Kotasija 1 → x = 7705790 / y = 3469561
Sijaitsee Kotaniemen tyvellä olevan mökin pihapiirissä. Muodoltaan pyöreä, halkaisija noin kuusi metriä. Lattia-alaa kiertävä turvevalli on noin metrin levyinen ja noin 0,3 m korkuinen. Paikalla vaikuttaa sijainneen turvekammi tai kookas turvekota. Oviaukko on suuntautunut kohti pohjoiskoillista, ja se erottuu noin metrin levyisenä katkeamana vallissa. Kotasijan keskelle kaivetusta lapionpistosta tavattiin tummaa hiiltensekaista maata, jonka joukossa oli palamattomien luiden kappaleita. Minkäänlaista liesikiveystä ei kotasijan lattia-alalla havaittu. Kotasijan itäreunalla kasvaa kaksi koivua ja katajapensas.

Kotasija 2 → x = 7705782 / y = 3469566
Sijaitsee kotasija 1:n kaakkoispuolella, melko lähellä Nuortajávrin rantaa. Muodoltaan pyöreä, halkaisija noin kuusi metriä. Lattia-alaa kiertävä turvevalli on noin metrin levyinen ja noin 0,2 m korkuinen. Paikalla vaikuttaa sijainneen turvekammi tai kookas turvekota. Kotasijan alueella kasvaa rehevää heinikkoa, ja oviaukon paikka ei erotu. Lattia-alan keskellä todettiin lapion kärjellä tunnustelemalla halkaisijaltaan noin metrin kokoinen liesikiveys. Kotasijan koillisreunalla kasvaa muutamia koivuja.

Kotasija 3 → x = 7705710 / y = 3469438
Sijaitsee noin 150 metriä kotasija 1:n luota lounaaseen päin, noin neljänkymmenen metrin etäisyydellä Nuortajávrin rannasta. Muodoltaan pyöreä, halkaisija noin kuusi metriä. Lattia-alaa kiertävä turvevalli on noin metrin levyinen ja noin 0,3 m korkuinen. Paikalla vaikuttaa sijainneen turvekammi tai kookas turvekota. Oviaukko on suuntautunut kohti itää, ja se erottuu noin 1,3 m levyisenä katkeamana vallissa. Lattia-alan keskellä on muodoltaan neliömäinen, pohjois-etelä-suuntainen, vain reunoiltaan kivetty tulisija, jonka halkaisija on noin 1,0 m. Tulisijan kivien halkaisijat vaihtelevat välillä 20 cm – 30 cm, ja niiden yläpinnat ovat koholla kotasijan lattia-alalta noin 10 cm. Useimmat kivet vaikuttavat olevan muodoltaan laattamaisia. Tulisijan keskelle kaivettiin lapionpisto, josta todettiin noin kahden senttimetrin paksuisen pintaturpeen alta noin viiden senttimetrin paksuinen hiilikerros, jonka alla oli palaneiden luiden kappaleiden sekaista nokeentunutta maata. Kotasijan ympärillä on halkaisijaltaan noin 30 m laajuinen heinikkoinen kenttä.

Kehämäinen kivetty tulisija 1 → x = 7705782 / y = 3469543
Muodoltaan pyöreän, vain reunoiltaan kivetyn tulisijan jäännös, joka sijaitsee Kotaniemen tyvellä olevalle mökille johtavan ajouran reunassa. Tulisijan halkaisija on noin 80 cm ja se on kasattu kivistä, joiden halkaisijat vaihtelevat välillä 20 cm – 25 cm. Kiveys on jokseenkin maanpinnan myötäinen, mutta kokonaisuudessaan tulisijan alue muodostaa noin 10 cm ympäröivää maanpintaa korkeammalle nousevan kohouman. Tulisijan keskelle kaivetusta lapionpistosta havaittiin lähes kokonaan pois kuluneen pintaturpeen alla hiiliä. Tien käytön aiheuttama maanpinnan kuluminen muodostaa vakavan uhkan tulisijan jäännöksen säilymiselle.

Kehämäinen kivetty tulisija 2 → x = 7705709 / y = 3469443
Soikeahkon, vain reunoiltaan kivetyn tulisijan jäännös, joka sijaitsee noin viisi metriä kotasija 3:n oviaukolta itään. Tulisija on länsiluode-itäkaakkosuuntainen, kooltaan noin 1,0 m x 0,7 m. Tulisijan kivien halkaisijat vaihtelevat välillä 15 cm – 25 cm, ja kivien yläpinnat ovat noin 10 cm koholla tulisijaa ympäröivästä maanpinnasta. Tulisija on täysin umpeenkasvanut, ja sen keskelle kaivetusta lapionpistosta todettiin noin kahden senttimetrin paksuisen pintaturpeen alta noin viiden senttimetrin paksuinen hiilikerros, jonka alla oli sekoittuneelta vaikuttavaa nokeentunutta maata. Kohdassa, joka sijaitsee kyseisestä tulisijasta noin kolme metriä lounaaseen, kotasija 3:n oviaukolta noin kolme metriä kaakkoon, todettiin lisäksi myyrien kaivamista koloista paljastuneen maanpinnalle noin kymmenen kappaletta palanutta luuta sekä hiilenkappaleita ja tummaa, selvästi noensekaista maata.

Kohteen rajaus

Kohde muodostuu kahdesta erillisestä alueesta. Itäisempi alueista sijaitsee Nuortajávrin Kotaniemen tyvellä olevan mökin pihapiirissä. Alueen halkaisija on noin neljäkymmentä metriä, ja alueella sijaitsevat kotasijat 1 ja 2 sekä kehämäinen kivetty tulisija 1. Läntisempi alue kattaa kotasija 3:n lähiympäristön, halkaisijaltaan noin kolmenkymmenen metrin laajuisen heinikkoisen alueen. Kotasija 3 ja kehämäinen kivetty tulisija 2 sijaitsevat kyseisen alueen keskivaiheilla.

Tulkinta

Kohteesta Nuortajávri 1 dokumentoidut rakenteet ovat kohteeseen liittyvien historiallisten tietojen perusteella peräisin pääosin 1800-luvun loppupuolelta ja 1900-luvun alusta. Kohteen itäisempi pesäke, joka sijaitsee Nuortajávrin Kotaniemen tyvellä olevan mökin pihapiirissä, on alttiina mökin pihamaan käytön sekä mökille johtavan tien käytön aiheuttamalle kulumiselle. Alue ei ole visuaalisesti kovinkaan edustava, koska mökki pihamaineen ja ulkorakennuksineen on tehnyt kohdekokonaisuudesta sirpaleisen ja vaikeasti hahmotettavan. Erityisesti kehämäinen kivetty tulisija 1, joka sijaitsee mökkitien reunalla, on jatkuvan tuhoutumisuhkan alla. Kotasijat 1 ja 2 ovat toistaiseksi säilyneet hyvässä kunnossa pihapiirin laidalla, mutta niiden säilyminen nykytilassaan tulevaisuudessakin tulisi pyrkiä turvaamaan. Kohteen suojelua voisi edistää muinaisjäännöskylttien pystyttäminen kotasijojen vierelle. Läntisempi alue, kotasija 3:n lähiympäristö, on säilynyt itäistä aluetta häiriintymättömämmässä tilassa, ja sitä voidaankin pitää olemukseltaan varsin viehättävänä pienialaisena asuinpaikkakokonaisuutena. Läntisen alueen säilyminen nykytilassaan ei vaikuta olevan uhattuna, joskin kotasijaa ympäröivä heinikkoinen kenttä on melko nopeasti puskittumassa, minkä seurauksena alueen kulttuurimaisemallinen luonne hämärtyy. Kohteen hoitamiseksi kotasijan lähialueen säilyttäminen avoimena kenttänä olisikin toivottavaa.

Viranomais-rekisterinro:	-	**Kunto:**	Itäisempi alue: Keskinkertainen Läntisempi alue: hyvä
Arvotus:	Mj-luokka II		

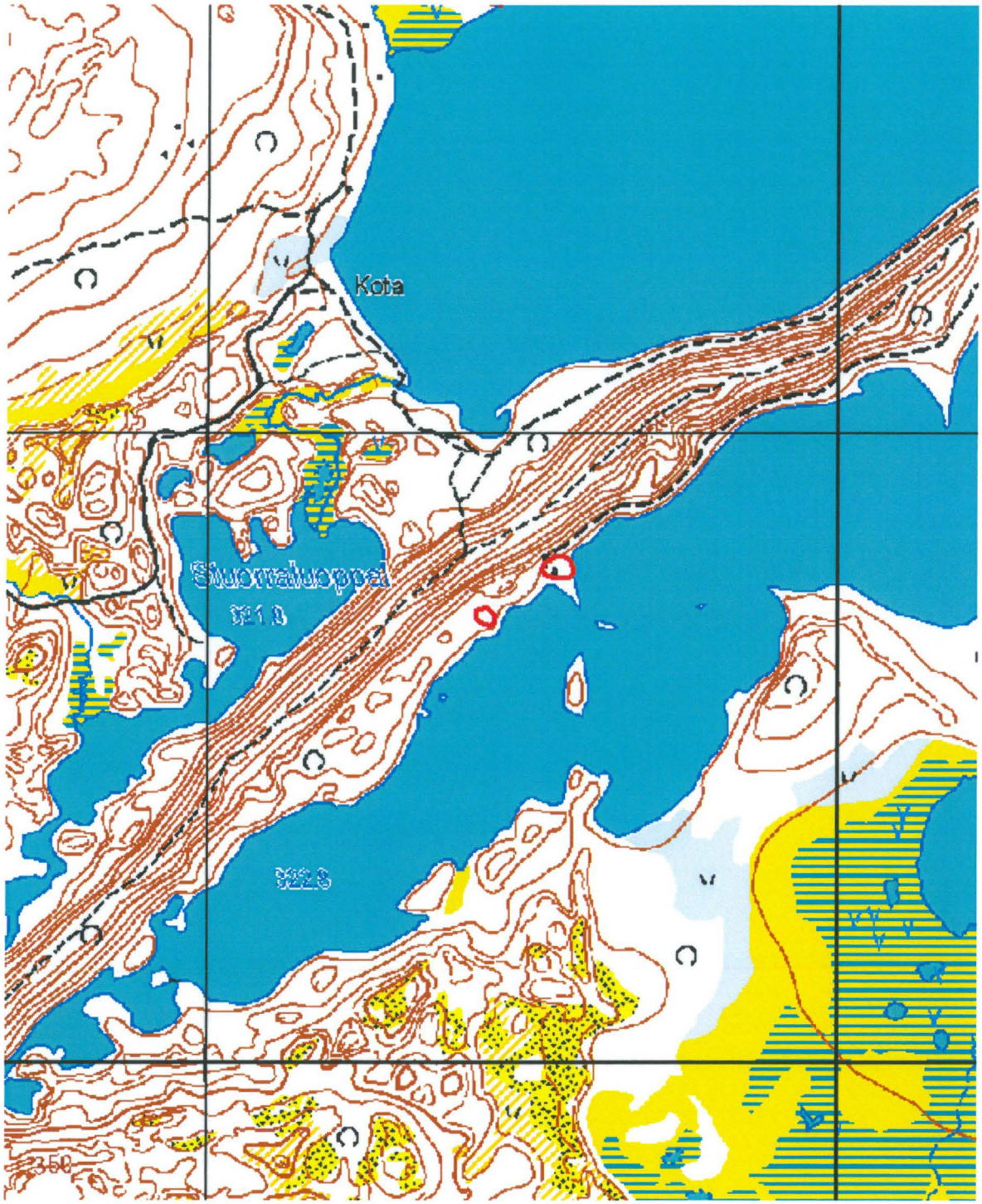

Kartta 44. Nuortajávri 1, kotasijoja.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

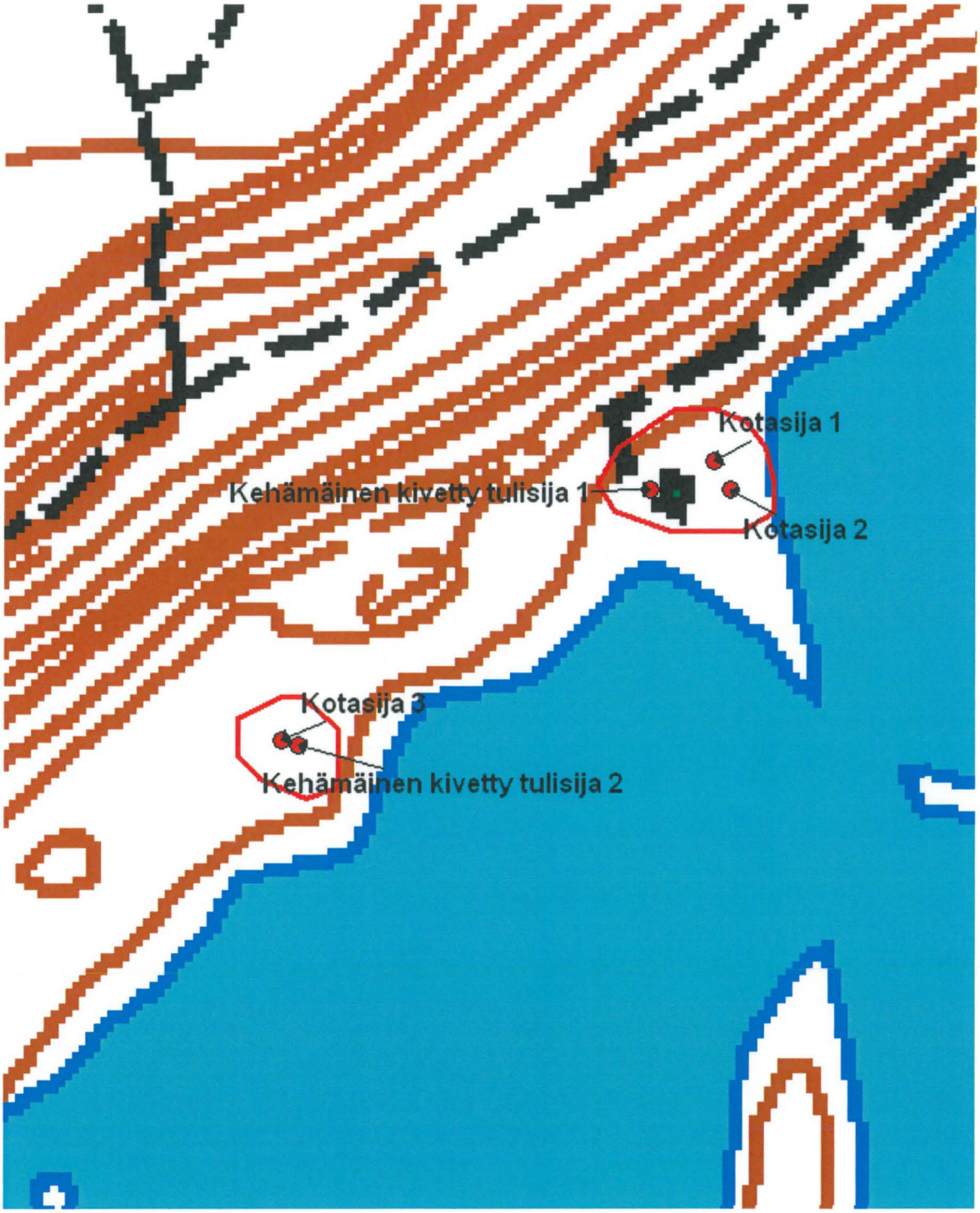

Kartta 45. Nuortajávri 1, kotasijoja.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 103. Nuortajávri 1. Kotasija 1. Taustalla mökki ja mökin pihaa, pihamaan takana Nuortajávrin lounaisosaa. Kuvattu pohjoisesta.

Kuva 104. Nuortajávri 1. Kotasija 1. Kotasijan oviaukko erottuu oikealla, katkeamana lattia-alaa kiertävässä turvevallissa. Kuvattu kaakosta.

Kuva 105. Nuortajávri 1. Kotasija 2. Kotasija kasvaa rehevää heinikkoa. Taustalla verkkojen käsittelyyn liittyviä telineitä. Kuvattu länsilounaasta.

Kuva 106. Nuortajávri 1. Kotasija 3. Kotasijaa ympäröi heinikkoinen kenttä. Kotasijan oviaukko erottuu katkeamana turvevallissa. Kuvattu koillisesta.

Kuva 107. Nuortajávri 1. Kehämäinen kivetty tulisija 1 etuvasemmalla, mökille johtavan tien laidalla. Taustalla mökki ja mökin piha-aluetta, kauempana pihan takana kyltin luona kotasija 2. Kuvattu etelästä.

Kuva 108. Nuortajávri 1. Kehämäinen kivetty tulisija 1. Tulisijan keskeltä tavattiin lähes puhki kuluneen pintaturpeen alla hiiliä. Kuvattu kaakosta.

4.3 Muinaisjäännösryhmät

4.3.1 Kamajohknjalmmeluobbal

Kamajohknjalmmeluobbal Asuinpaikka ja pyyntikuoppia			MH-tunnus: 139568
Kohdetyyppi:	Muinaisjäännösryhmät	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Moniperiodinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 6.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Kvartsiittilöytökeskittymän keskeltä, polulta	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7723450, Y 3492675, Z 131 m mpy	**Löydöt:**	KM 38948: 1-8

Taustatiedot

Pyyntikuopista on ilmoittanut ilmoittanut H. Ormio vuonna 1986. Museoviraston ylläpitämän kulttuuriympäristön rekisteriportaalin kuvaus kohteesta on seuraava: "Kevojoen laaksossa, Kamajohkan suun kohdalla. Jyrkän rinteen juurella oleva vanha jokiterassi. Paikalla on ainakin 18 kuoppaa epäsäännöllisessä jonossa 200 - 300 m:n matkalla." Asuinpaikkalöydöt ovat vuoden 2011 inventoinnista.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Kevojoen laaksossa joen kaakkoispuolella, vastapäätä Gamajohkan suuta, melko tasaisella, noin kolmensadan metrin mittaisella ja leveimmillään noin sadan metrin levyisellä terassimaisella alueella, joka on noin kymmenen metriä joen pintaa korkeammalla, sekä samaisen terassin koillispäässä, loivasti kohti Suohpášjávria laskevalla rinteellä. Terassin luoteisreuna laskee jokeen osittain sortuvana törmänä, ja terassin kaakkoispuolella kohoaa jyrkkä rinne. Maaperä on hiekkamoreenia. Puusto on harvahkoa tunturikoivikkoa, aluskasvillisuuden muodostavat puolukka, variksenmarja ja mustikka sekä sammalet ja jäkälät. Kevon kanjonin retkeilyreitti kulkee kohteen halki, ja kohteen luoteispuolella on retkeilyreittiin liittyvä nuotiopaikka sekä joen ylittävä kahlaamo.

Kohteen kuvaus

Kohde on laaja-alainen ja luonteeltaan pesäkkeinen kivikautinen tai varhaismetallikautinen asuinpaikka sekä pyyntikuoppakohde. Kevon retkeilyreitin polulla ja sen läheisyydessä havaittiin merkkejä esihistoriallisesta aktiviteetista noin kolmensadan metrin matkalla, muutamien kymmenien metrien levyisellä koillis-lounaissuuntaisella vyöhykkeellä. Lähimpänä Kevojokea tavatut löydöt havaittiin joen rantatörmän päältä, vastapäätä Gamajohkan suuta. Kohteen koillisosasta, suojaisesta notkelmasta, noin kaksikymmentä metriä Kevon retkeilyreitiltä kaakkoon, noin seitsemänkymmentä metriä Kevojoesta kaakkoon, noin kuusikymmentä metriä Suohpášjávrin etelärannasta lounaaseen, paikallistettiin kookas yksittäinen asumuspainanne. Asuinpaikalta löytyi myös mahdolliselta kuoppaliedeltä vaikuttava pienialaisempi kuopanne. Useimmat asuinpaikan löydöt olivat kvartsi-iskoksia, mutta kvartsilöytöjen lisäksi Kevon retkeilyreitin polulta tavattiin noin neliömetrin alueelta keskittymä kvartsiittilöytöjä, joiden joukossa oli paitsi iskoksia, myös rikkoutuneita esineitä tai esineiden teelmiä. Kyseiset kvartsiittilöydöt sekä jonkin verran kvartsi-iskoksia asumuspainanteeseen kaivetusta lapionpistosta ja Kevojoen rantatörmän päältä vastapäätä Gamajohkan suuta tavatusta iskoskeskittymästä kerättiin talteen.

Pyyntikuoppaketjussa on yhdeksäntoista kookasta pyyntikuoppaa. Ne ovat kaivetut moreenimaahan, useimmat terassimaisen tasanteen kaakkoisreunaa seuraavalle vyöhykkeelle, missä maasto alkaa kohota jyrkemmin kohti kaakkoa. Monet kuopista on kaivettu rinteeseen siten, että niitä kiertävä maavalli

hahmottuu vain alarinteen puolella, minkä vuoksi kuoppien valleista ilmoitetut leveys- ja korkeusmitat ovat suuntaa-antavia. Kuoppien pohjille tehdyistä lapionpistoista todettiin selvä huuhtoutumiskerros. Kuopista pohjoisin sijaitsee Kamajohknjalmmeluobbaliin laskevan rinteen partaalla, noin kymmenen metriä järven pintaa ylemmäs kohoavan harjanteen koillispäässä. Eteläisimmät kuopat ovat jyrkän jokitörmän partaalla.

Kohteesta Kamajohknjalmmeluobbal havaittujen pyyntikuoppien, asumuspainanteen, mahdollisen kuoppalieden ja asuinpaikkaan liittyvien löytalueiden sijaintitiedot ja tarkempi kuvaus

Pyyntikuoppa 1
Soikea, luode-kaakkosuuntainen, koko 5,0 m x 4,0 m, syvyys 1,4 m.
Vallin leveys 3,0 m, vallin korkeus 0,4 m.
x = 7723467 / y = 3492790

Pyyntikuoppa 2
ø 4,0 m, syvyys 1,1 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,4 m.
x = 7723450 / y = 3492761

Pyyntikuoppa 3
Soikea, pohjois-eteläsuuntainen, koko 6,0 m x 4,0 m, syvyys 1,7 m.
Vallin leveys 4,0 m, vallin korkeus 0,5 m.
x = 7723435 / y = 3492729

Pyyntikuoppa 4
ø 5,0 m, syvyys 1,6 m, vallin leveys 3,0 m, vallin korkeus 0,5 m.
Pohja soikea, pohjois-eteläsuuntainen.
x = 7723431 / y = 3492705

Pyyntikuoppa 5
ø 4,5 m, syvyys 1,3 m, vallin leveys 3,0 m, vallin korkeus 0,5 m.
x = 7723418 / y = 3492694

Pyyntikuoppa 6
ø 4,0 m, syvyys 1,1 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,4 m.
x = 7723430 / y = 3492681

Pyyntikuoppa 7
ø 3,5 m, syvyys 1,2 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,3 m.
x = 7723410 / y = 3492679

Pyyntikuoppa 8
ø 3,5 m, syvyys 1,0 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,3 m.
x = 7723405 / y = 3492671

Pyyntikuoppa 9
ø 4,5 m, syvyys 1,3 m, vallin leveys 3,0 m, vallin korkeus 0,3 m.
Kuopan pohjalla on ruostuneita säilyketölkkejä, ilmeisesti retkeilijöiden jäljiltä.
x = 7723400 / y = 3492654

Pyyntikuoppa 10
ø 5,5 m, syvyys 1,1 m, vallin leveys 3,5 m, vallin korkeus 0,3 m.
x = 7723393 / y = 3492637

Pyyntikuoppa 11
Soikea, pohjoisluode-eteläkaakkosuuntainen, koko 4,0 m x 3,5 m, syvyys 1,5 m.
Vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,4 m.
x = 7723391 / y = 3492621

Pyyntikuoppa 12
Soikea, pohjois-eteläsuuntainen, koko 4,0 m x 3,5 m, syvyys 1,4 m.
Vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,3 m.
x = 7723386 / y = 3492621

Pyyntikuoppa 13
ø 4,0 m, syvyys 0,7 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,3 m.
Ollut syvempi, mutta kuopan pohjalle on kasvanut paksu rahkasammalkerros, jonka todettiin olevan vähintään 0,4 m paksuinen.
x = 7723357 / y = 3492600

Pyyntikuoppa 14
ø 4,5 m, syvyys 1,4 m, vallin leveys 3,0 m, vallin korkeus 0,5 m.
Pohja soikea, pohjois-eteläsuuntainen.
x = 7723364 / y = 3492594

Pyyntikuoppa 15
ø 5,0 m, syvyys 0,9 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,3 m.
Vallia kuopan eteläpuolella on kaiveltu, ilmeisesti muutamia kymmeniä vuosia sitten. Valliin on tehty noin 0,6 metrin syvyinen kaivanto, minkä seurauksena osa pyyntikuopasta on täyttynyt kaivetulla maalla.
x = 7723358 / y = 3492579

Pyyntikuoppa 16
ø 4,0 m, syvyys 1,2 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,3 m.
x = 7723369 / y = 3492566

Pyyntikuoppa 17
ø 5,0 m, syvyys 1,1 m, ei selvää vallia, kaivettu aivan joen törmän partaalle.
x = 7723351 / y = 3492507

Pyyntikuoppa 18
ø 5,0 m, syvyys 1,3 m, vallin leveys 3,0 m, vallin korkeus 0,5 m.
x = 7723296 / y = 3492507

Pyyntikuoppa 19
ø 3,5 m, syvyys 1,2 m, ei selvää vallia, kaivettu aivan joen törmän partaalle.
x = 7723307 / y = 3492498

x = 7723437 / y = 3492691
Pyöreä, tasapohjainen, halkaisijaltaan noin kuusimetrinen painanne, jonka syvyys on noin 0,3 metriä. Vallia painanteen ympärillä ei erotu. Painanteen keskelle kaivettiin lapionpisto, josta tavattiin kymmeniä kvartsi-iskoksia. Iskoksia lapionpistosta kerättiin talteen parikymmentä.

x = 7723443 / y = 3492695
Pyöreä, loivapiirteinen, halkaisijaltaan noin kaksimetrinen kuopanne, jonka syvyys on noin 0,2 metriä. Kuopanteeseen tehdystä lapionpistosta tavattiin pintaturpeen alta paksu huuhtoutumiskerros sekä palaneita kiviä. Todennäköisesti kyseessä on jonkinlaisen kuoppalieden jäännös.

x = 7723447 / y = 3492656
Kevon retkeilyreitin polulla havaitun noin viidentoista metrin levyisen löytöalueen lounaispää. Alueelta löytyi lukuisia kvartsi-iskoksia, muutamia palaneita kiviä sekä keskittymä kvartsiitti-iskoksia ja -esineitä.

x = 7723454 / y = 3492678
Kevon retkeilyreitin polulta havaitun noin viidentoista metrin levyisen löytöalueen koillispää. Alueelta löytyi lukuisia kvartsi-iskoksia, muutamia palaneita kiviä sekä keskittymä kvartsiitti-iskoksia ja -esineitä.

x = 7723450 / y = 3492675
Keskittymä kvartsiitti-iskoksia ja -esineitä Kevon retkeilyreitin polulla alle neliömetrin laajuisella alueella. Kvartsiittilöydöt kyseisestä keskittymästä kerättiin talteen.

x = 7723468 / y = 3492692
Kaksi kvartsi-iskosta polulla.

x = 7723455 / y = 3492690
Kaksi kvartsi-iskosta ja yksi kvartsiitti-iskos polulla.

x = 7723452 / y = 3492690
Kaksi kvartsi-iskosta lapionpistossa.

x = 7723449 / y = 3492690
Kahdeksan kvartsi-iskosta maapaljastumassa.

x = 7723465 / y = 3492689
Yksi kvartsi-iskos polulla.

x = 7723457 / y = 3492688
Yksi kvartsi-iskos polulla.

x = 7723442 / y = 3492674
Soikeahko, loivapiirteinen kuopanne, pohjois-eteläsuuntainen, kooltaan noin 2,0 m x 1,0 m, syvyys noin 25 cm. Painaumaan kaivetusta lapionpistosta tavattiin paksu huuhtoutumiskerros ja yksi kvartsi-iskos.

x = 7723437 / y = 3492656
Viisi kvartsi-iskosta polulla.

x = 7723410 / y = 3492586
Useita kymmeniä kvartsi-iskoksia noin neliömetrin alueella noin metrin etäisyydellä Kevojoen sortuvasta rantatörmästä, vastapäätä Gamajohkan suuta, kohdassa, jossa mineraalimaa on kulunut näkyviin. Iskokset todettiin varsin tasalaatuiseksi kvartsiksi, mahdollisesti ne ovat yhdestä materiaalikappaleesta iskettyjä. Kymmenkunta iskosta keskittymästä kerättiin talteen.

x = 7723404 / y = 3492586
Kaksi kvartsi-iskosta polulla, noin kolmen metrin päässä Kevojoen rantatörmän partaalta.

x = 7723354 / y = 3499553
Noin kaksikymmentä kvartsi-iskosta sekä muutamia palaneita kiviä polulla. Iskoksista noin puolet kerättiin talteen. Paikalla sijaitsevat mahdollisesti kivetyn tulisijan jäännökset.

x = 7723344 / y = 3492544
Yksi kvartsi-iskos polulla.

x = 7723287 / y = 3492499
Kaksi kvartsi-iskosta polulla, joka kulkee Kevon retkeilyreitin suuntaisesti noin kymmenen metriä pääpolun itäpuolella.

Kohteen rajaus

Asuinpaikka rajautuu noin 300 m x 50 m laajuiselle, koillis-lounaissuuntaiselle alueelle, joka on lounaispäästään päällekkäinen kaakkoispuolellaan sijaitsevan pyyntikuoppaketjun kanssa. Asuinpaikan koillisosat yltävät kohti Suohpášjávria laskevaan loivaan rinteeseen, missä myös kohteesta paikallistettu asuinpainanne sijaitsee.

Pyyntikuoppaketju rajautuu noin 300 m x 50 m laajuiselle, koillis-lounaissuuntaiselle alueelle, joka on lounaispäästään päällekkäinen kivikautisen asuinpaikan kanssa. Kevojoen rantatörmän kaakkoispuolella olevaa terassimaista aluetta, jolla kohteet sijaitsevat, voidaan pitää kokonaisuudessaan muinaisjäännösalueena. Terassi on koillisosaltaan noin sadan metrin levyinen, ja se kapenee kohti lounasta, ollen eteläisimpien pyyntikuoppien tasalla alle viidenkymmenen metrin levyinen

Tulkinta

Kohde on hyvin säilynyt, pitkäjaksoisesti ja mahdollisesti moniperiodisesti käytetty asuinpaikka ja pyyntikuoppajärjestelmä, mistä kertoo löytöjen melko laaja levintä, monipuolisuus ja runsaslukuisuus. Koska asuinpaikalta on paikallistettu myös asumuspainanne, on asutus ilmeisesti ollut ainakin osittain talvisaikaista, kenties jopa ympärivuotista. Asuinpaikan keskeisin alue vaikuttaa sijoittuvan kohteen koillisosiin, kohti Suohpášjávria laskevalla loivalla rinteellä oleville tasanteille. Pienialaisempia aktiviteettipesäkkeitä on ollut myös lähellä Kevojoen jyrkkää rantatörmää. Lisätietoa kohteen ajoituksesta ja luonteesta voitaisiin myös saada suorittamalla koekaivaus, jolle otollisia alueita olisivat asuinpaikalta paikallistettu kvartsiittilöytökeskittymä sekä asumuspainanne.

Maastonmuotojen perusteella pyyntikuopilla on suljettu kulkutie peuroilta, jotka on ajettu paikalle koillisesta, joen kaakkoispuoleiselta alueelta. Muutamat kuopista näkyvät alueen halki kulkevalle retkeilyreitille. Asuinpaikan kanssa pyyntikuopat muodostavat laaja-alaisen moniperiodisen muinaisjäännösryhmän, joka on myös maisema-arvoiltaan poikkeuksellinen. Kohteiden säilyminen nykytilassaan tulee turvata; asuinpaikka-alueen kulumista tulisi ehkäistä rakentamalla nuotiopaikkaa ja kahlaamoa kohti loivasti laskevaan rinteeseen portaat johdattamaan retkeilijöiden kulkua. Kohteen esittely esimerkiksi retkeilyreitin varrelle sijoitettavalla infotaululla olisi myös omiaan rikastuttamaan puistossa vierailevien vaellustaivalta

Viranomais-rekisterinro:	890010075	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Mj-luokka II		

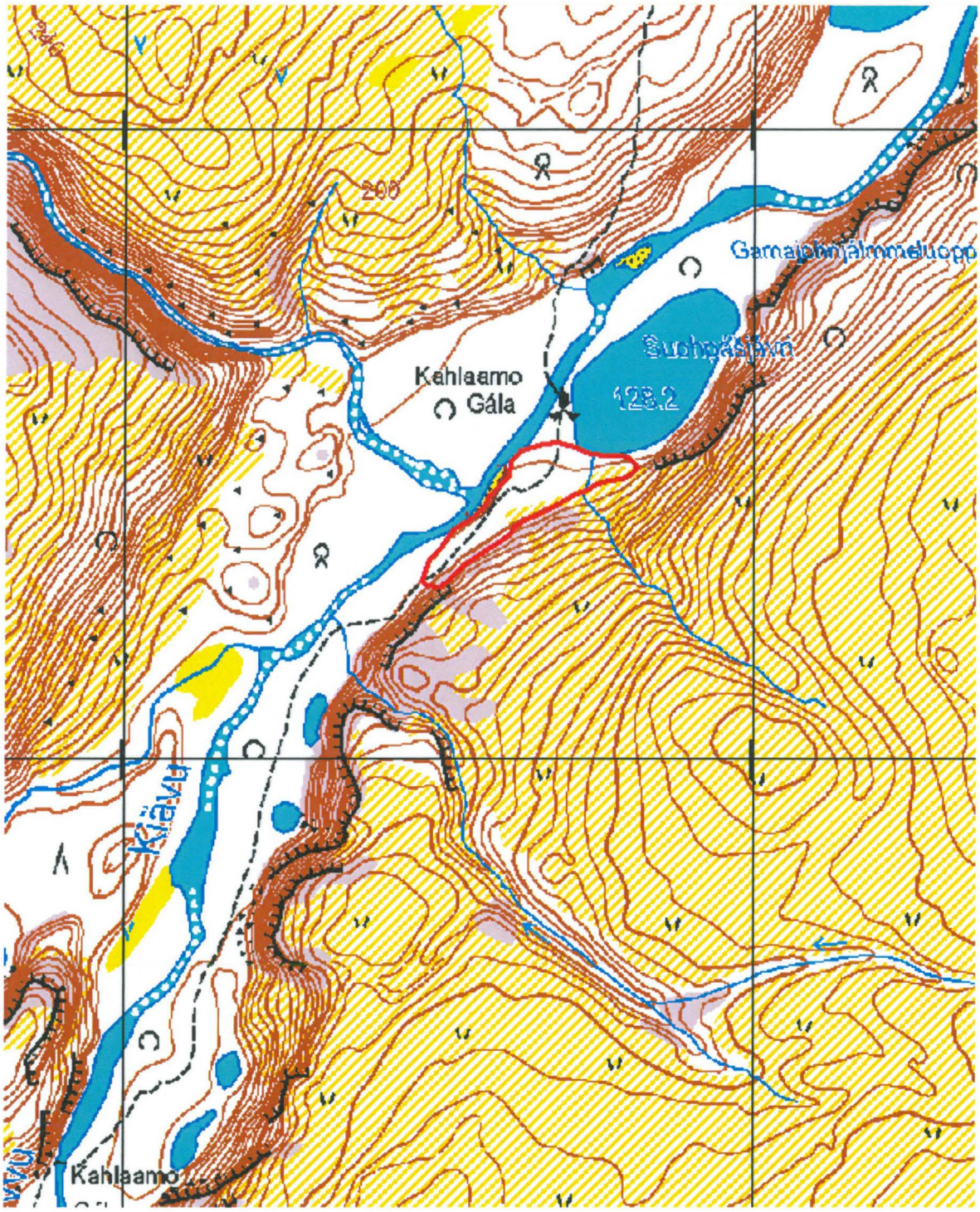

Kartta 46. Kamajohknjalmmeluobbal. Kivikautinen tai varhaismetallikautinen asuinpaikka ja pyyntikuoppakohde. ©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

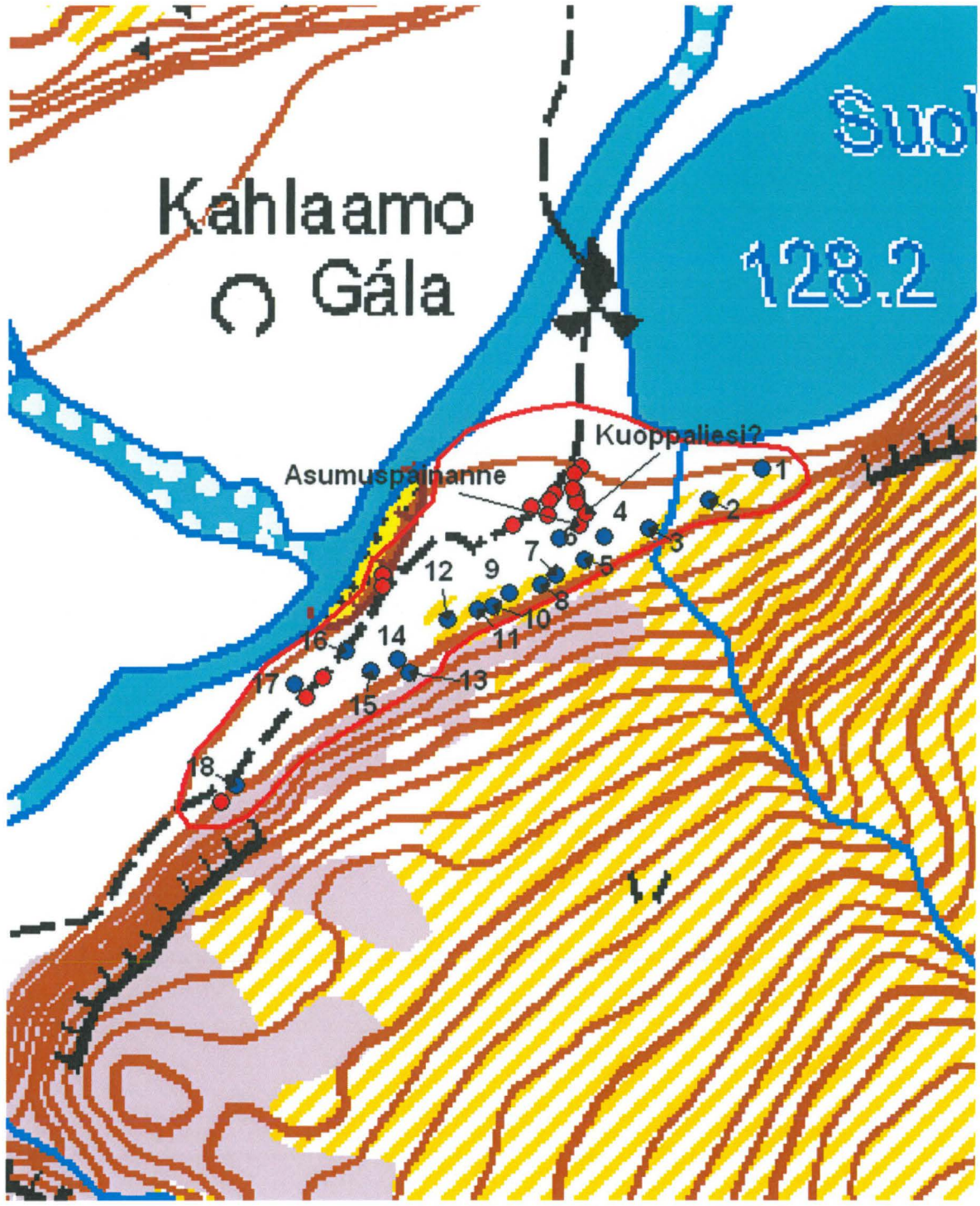

Kartta 47. Kamajohknjalmmeluobbal. Kivikautinen tai varhaismetallikautinen asuinpaikka ja pyyntikuoppakohde. Siniset pallot ovat pyyntikuoppia, punaiset asuinpaikkajäänteitä, joista asumuspainanne ja mahdollinen kuoppaliesi on merkitty erikseen, muut ovat kvartsi/kvartsiittilöytöjä.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 109. Kamajohknjalmmeluobbal. Asumuspainanne, jonka halkaisija noin kuusi metriä. Vallia painanteen ympärillä ei ole. Kuvattu kaakosta.

Kuva 110. Kamajohknjalmmeluobbal. Asumuspainanne, jonka halkaisija noin kuusi metriä. Vallia painanteen ympärillä ei ole. Kuvattu lännestä.

Kuva 111. Kamajohknjalmmeluobbal. Asuinpaikan keskeisintä löytöaluetta Kevon retkeilyreitin polulla. Kuvattu länsilounaasta.

Kuva 112. Kamajohknjalmmeluobbal. Asuinpaikan keskeisintä löytöaluetta Kevon retkeilyreitin polulla. Kvartsiittilöytökeskittymän löytöpaikka kuvassa etualalla olevan kiven vierellä. Kuvattu koillisesta.

Kuva 113. Kamajohknjalmmeluobbal. Kvartsiitti-iskoksia ja kvartsiitti-esineiden katkelmia Kevon retkeilyreitin polulla. Kuvattu kaakosta.

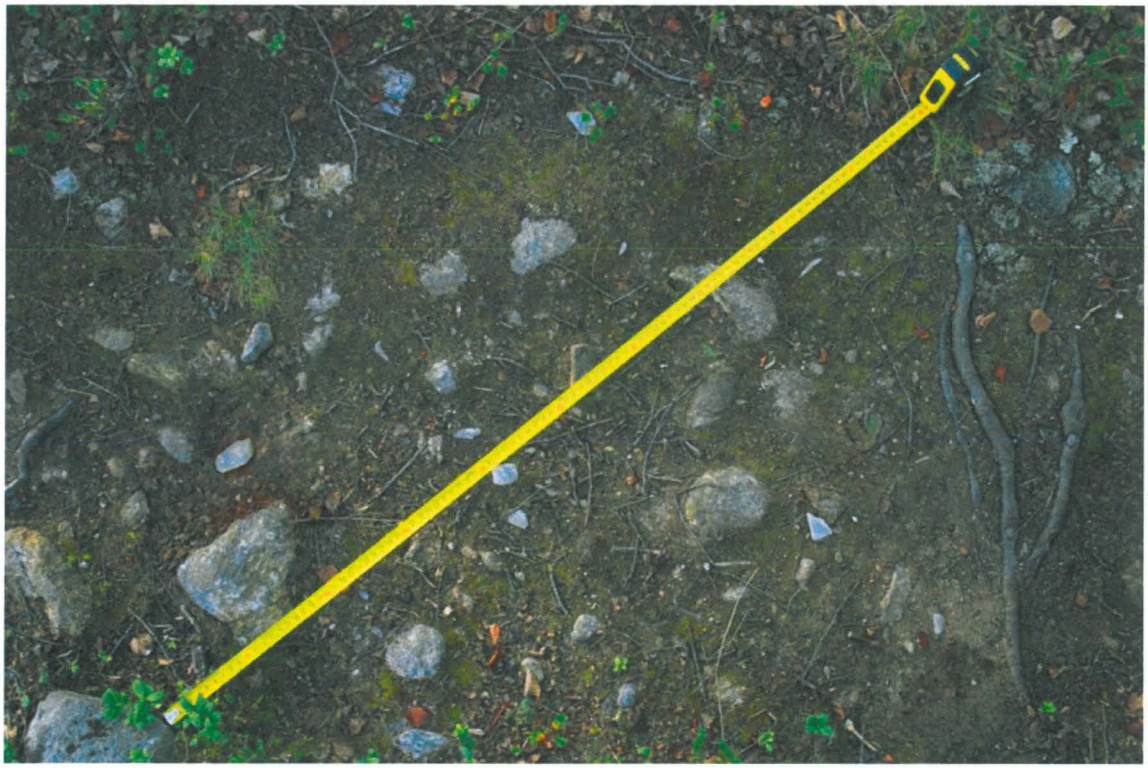

Kuva 114. Kamajohknjalmmeluobbal. Kvartsiitti-iskoksia ja kvartsiitti-esineiden katkelmia Kevon retkeilyreitin polulla. Kuvattu kaakosta.

Kuva 115. Kamajohknjalmmeluobbal. Kvartsi-iskoskeskittymä Kevojoen rantatörmän päällä. Iskoksia löytyi törmän päältä noin neliömetrin alueelta. Taustalla Gamajohkan suu. Kuvattu idästä.

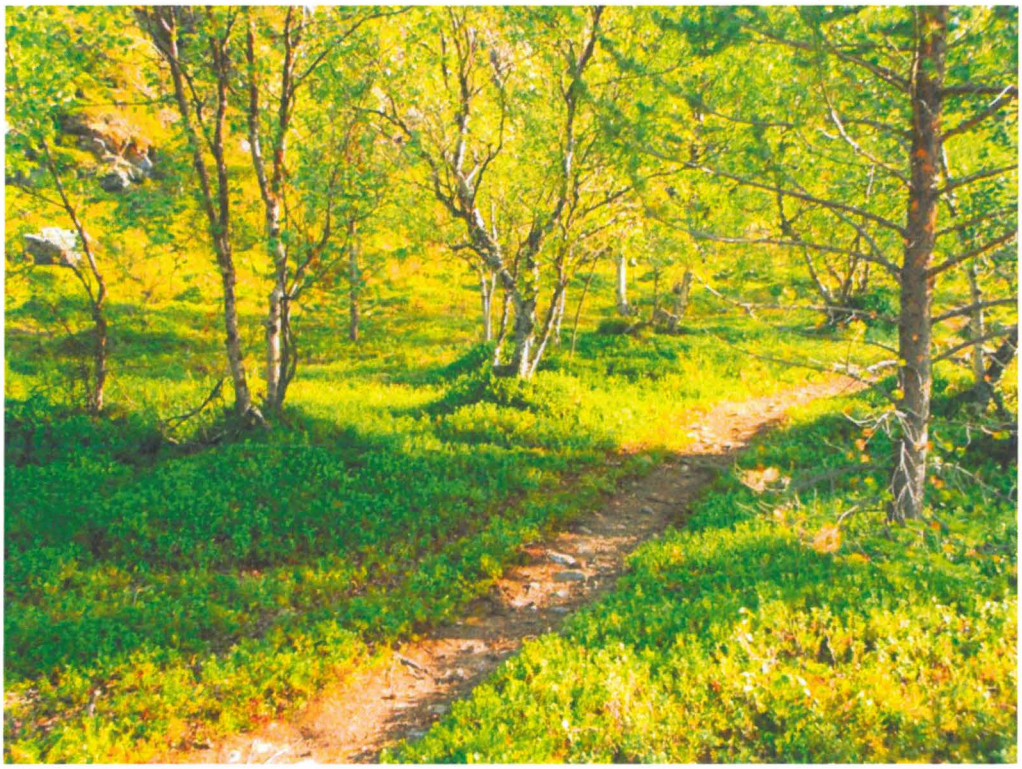

Kuva 116. Kamajohknjalmmeluobbal. Asuinpaikan lounaisin kvartsi-iskoskeskittymä, polulla. Kuvattu pohjoisesta.

Kuva 117. Kamajohknjalmmeluobbal. Pyyntikuoppa 1 moreeniharjanteella, lompoloon jyrkästi laskevan rinteen partaalla. Kuvattu lounaasta.

Kuva 118. Kamajohknjalmmeluobbal. Pyyntikuopat 4 ja 5 (taaempana) kaakkoa kohti nousevan rinteen juurella. Kuvattu pohjoiskoillisesta.

Kuva 119. Kamajohknjalmmeluobbal. Pyyntikuoppa 8. Taustalla asuinpaikka-aluetta. Kuvattu lounaasta.

Kuva 120. Kamajohknjalmmeluobbal. Pyyntikuoppa 8. Taustalla asuinpaikka-aluetta ja Kevojoen laaksoa.Rinne laskee vasemmalle kohti kahlaamoa. Kuvattu lounaasta.

4.3.2 Vuogojavri 3 ja 4

Vuogojavri 3 ja 4 Asuinpaikka, pyyntikuoppia			MH-tunnus: 133888
Kohdetyyppi:	Muinaisjäännösryhmät	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Moniperiodinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	2	**Tarkastus:**	P. Rautiainen 15.6.2011
Koordinaatti-selitys:	Kohteen keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7722185, Y 3498453, Z 247	**Löydöt:**	

Taustatiedot

Tuija Rankama on vuonna 1989 löytänyt Vuogojärven rannalta merkkejä muinaisesta asutuksesta (Vuogojärvi 1-4).

Ympäristön kuvaus

Vuogojávri on Kevon luonnonpuiston suurin järvi ja se sijaitsee puiston itäosassa. Sen pituus pohjois-eteläsuunnassa on noin 3.3 km ja itä-länsisuunnassa noin 2.4 km. Järvi on hiekkapohjainen ja sen rannat ovat suurimmaksi osaksi suota. Siellä täällä rannoilla on kuitenkin hiekkaista tievamaata. Idästä järvestä lähtee Vuogojárjohka kohti itää. Järven itä- ja kaakkoisrannalla on muutamia yksityisten omistamia kämppiä ja mökkejä. Esimerkiksi Vuogojárjohkasta noin 650 m pohjoiseen on kaunis asuinkenttä, jossa on useita rakennuksia. Kasvillisuuden perusteella kenttä on ollut käytössä jo kauan.

Vuogojávri 3:n ja 4:n ympäristö on hiekkaista tievamaata, joka ulottuu pitkälle itään järven rannasta. Maasto kumpuilee loivasti ja hiekkamaiden väleissä on suojuotteja ja pieniä lampia. Hiekkamaalla kasvaa harvakseltaan tunturikoivuja ja kenttäkerroksen kasvillisuus muodostuu lähinnä variksenmarjasta ja puolukasta. Pohjakerroksessa valtalajeina ovat porojäkälät ja lapalumijäkälä. Sieltä täältä hiekkainen maa on paljaana porojen tallauksen ja kettujen kaivelujen tuloksena. Ketun koloja alueella on erittäin runsaasti.

Kohteen kuvaus

Rankaman löytämät muinaisjäännöskohteet Vuogojärvi 3 ja 4 sijaitsevat Vuogojárjohkasta etelään. Kohteista on löydetty aiemmin kvartsia sekä pyyntikuoppamainen painanne.

Nyt tehdyssä inventoinnissa Vuogojärvi 3 ja 4 yhdistetään yhdeksi muinaisjäännöskohteeksi, josta löydettiin pyyntikuoppia, painanteita, suorakaiteen muotoisia liesilatomuksia sekä kvartsia.

Varmoja tai erittäin todennäköisiä pyyntikuoppia alueella on neljä.

Pyyntikuoppa 1 on halkaisijaltaan 3.5 m ja 80 cm syvä. Siinä on selkeä, noin 1.5 m leveä ja noin 60 cm korkea valli osassa kuoppaa. Kuopan koordinaatit ovat x 7722307, y 3498510

Pyyntikuoppa 2 on halkaisijaltaan 3 m ja syvyydeltään 70 cm, kuopassa ei ole valleja. Kuopan koordinaatit ovat x 7722133, y 3498505.

Pyyntikuoppa 3 on kooltaan 4 x 2.5 m ja syvyydeltään 90 cm, kuopassa ei ole valleja. Kuopan koordinaatit ovat x 7722010, y 3498415.

Pyyntikuoppa/väijyntäpaikka 4 on ilmeisesti jo Rankaman löytämä kuoppa, jonka hän on luokitellut mahdolliseksi väijyntäpaikaksi. Kuoppa on kooltaan 3 x 2 m ja noin metrin syvä. Siinä on toisella puolella korkeat ja selvät suurimmaksi osaksi turpeesta olevat vallit.

Edellisten kuoppien lisäksi alueelta löytyi neljä erikokoista painannetta. Ne saattavat olla pyyntikuoppia, mutta myös muuhun käyttöön tehtyjä kuoppia. Ne ovat edellisiä kuoppia pienempiä.

Painanne 1 on kooltaan 4 x 2 m ja syvyydeltään 40 cm, sen ympärillä ei ole valleja. Painanteen koordinaatit ovat x 7722218, y 3498471.

Painanne 2 on kooltaan 1.5 x 1 m ja syvyydeltään 30 cm, sen ympärillä ei ole valleja. Painanteen koordinaatit ovat x 7722197, y 3498474.

Painanne 3 on kooltaan 2 x 1.5 m ja syvyydeltään 30 cm, sen ympärillä ei ole valleja. Painanteen koordinaatit ovat x 7722214, y 3498454.

Painanne 4 on kooltaan 3 x 1.5 m ja syvyydeltään 50 cm, sen ympärillä ei ole valleja. Painanteen koordinaatit ovat x 7722135, y 3498505.

Kuoppien lisäksi alueelta löytyi ainakin neljä tulisijaa, joista kolme on suorakaiteen muotoista liesilatomusta.

Tulisija 1 on kooltaan 75 x 65 cm, ja siinä on vain reunakivet. Se on muodoltaan suorakaiteen muotoinen. Tulisijan kivet ovat samassa tasossa humuskerroksen kanssa ja osittain vähän peittyneetkin sammalikkoon, joten aivan tuore tulisija ei ole.

Suorakaiteen muotoinen liesilatomus 1 kooltaan 140 x 60 cm. Sen kivet kohoavat viitisen senttimetriä maanpintaa korkeammalle ja tulisija on kokonaan kivetty. Se on suunnaltaan pohjoiskoillis-etelälounaissuuntainen. Liesilatomuksen koordinaatit ovat x 7721936, y 3498397.

Suorakaiteen muotoinen liesilatomus 2. Edellisestä liesilatomuksesta vain 80 cm päässä on toinen liesilatomus kohtisuorassa linjassa edelliseen nähden. Se on kooltaan 150 x 70 cm. Se on edellistä hieman epäselvempi ja siinä on vähemmän kiviä. En ole aiemmin törmännyt näin lähellä toisiaan oleviin liesilatomuksiin. Liesilatomuksen koordinaatit ovat x 7721936, y 3498397.

Liesilatomus 3 on ensimmäisestä latomuksesta seitsemän metriä luoteeseen ja samansuuntainen ensimmäisen kanssa. Latomus on kokonaan varpujen peitossa. Se on kooltaan 140 x 60 cm ja kohoaa kymmenisen senttimetriä maanpintaa korkeammalle. Liesilatomuksen koordinaatit ovat x 7721941, y 3498393.

Liesilatomukset sijaitsevat noin metrin ympäristöään korkeammalla ja laajalla kumpareella.

Edellisten lisäksi alueelta läydettiin paljastuneelta hiekkaläiskältä kvartsikaavin. Löytöpaikan koordinaatit ovat x 7722213, y 3498546

Kohteen rajaus

Rajasin yhdeksi kohteeksi sekä Vuogojávri 3:n että 4:n, koska löytöjen perusteella Vuogojärven itärannalla on laaja moniperiodinen asuinpaikka, eikä ole mielekästä erottaa aluetta kahdeksi kokonaisuudeksi. Pohjois-eteläsuunnassa muinaisjäännösalue on pisimmillään 600 m ja itä-länsisuunnassa 300 m. Asuinpaikaksi sopivaa aluetta on myös rajatun alueen itä- ja eteläpuolella, mutta en ehtinyt tarkastaa aluetta laajemmin.

Tulkinta

Nyt tehtyjen ja aikaisempien tehtyjen löytöjen perustella alueella on laaja ja eri aikoina käytössä ollut asuinpaikka. Rankaman aikoinaan löytämät kvartsit indikoivat jopa kivikautista asutusta. Toki asutus on voinut olla paljon myöhäisempääkin. Suorakaiteen muotoiset liesilatomukset taas viittavaat myöhäisempään asutukseen rautakaudella tai historiallisen ajan alkupuolella.

Viranomais-rekisterinro:	1000000823, 1000000824	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Mj-luokka II		

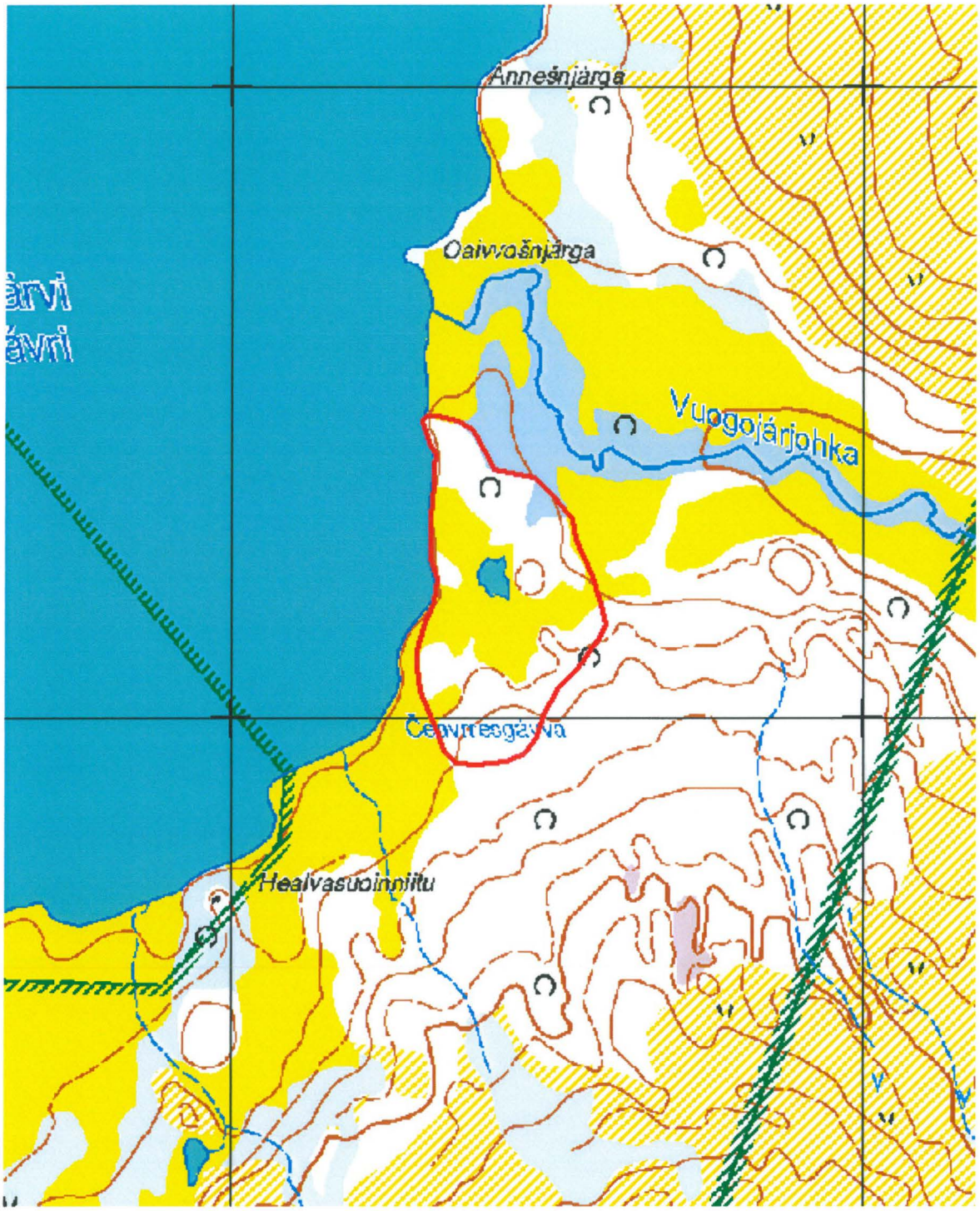

Kartta 48. Vuogojävri 3 ja 4. Moniperiodinen asuinpaikka ja pyyntikuoppakohde.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

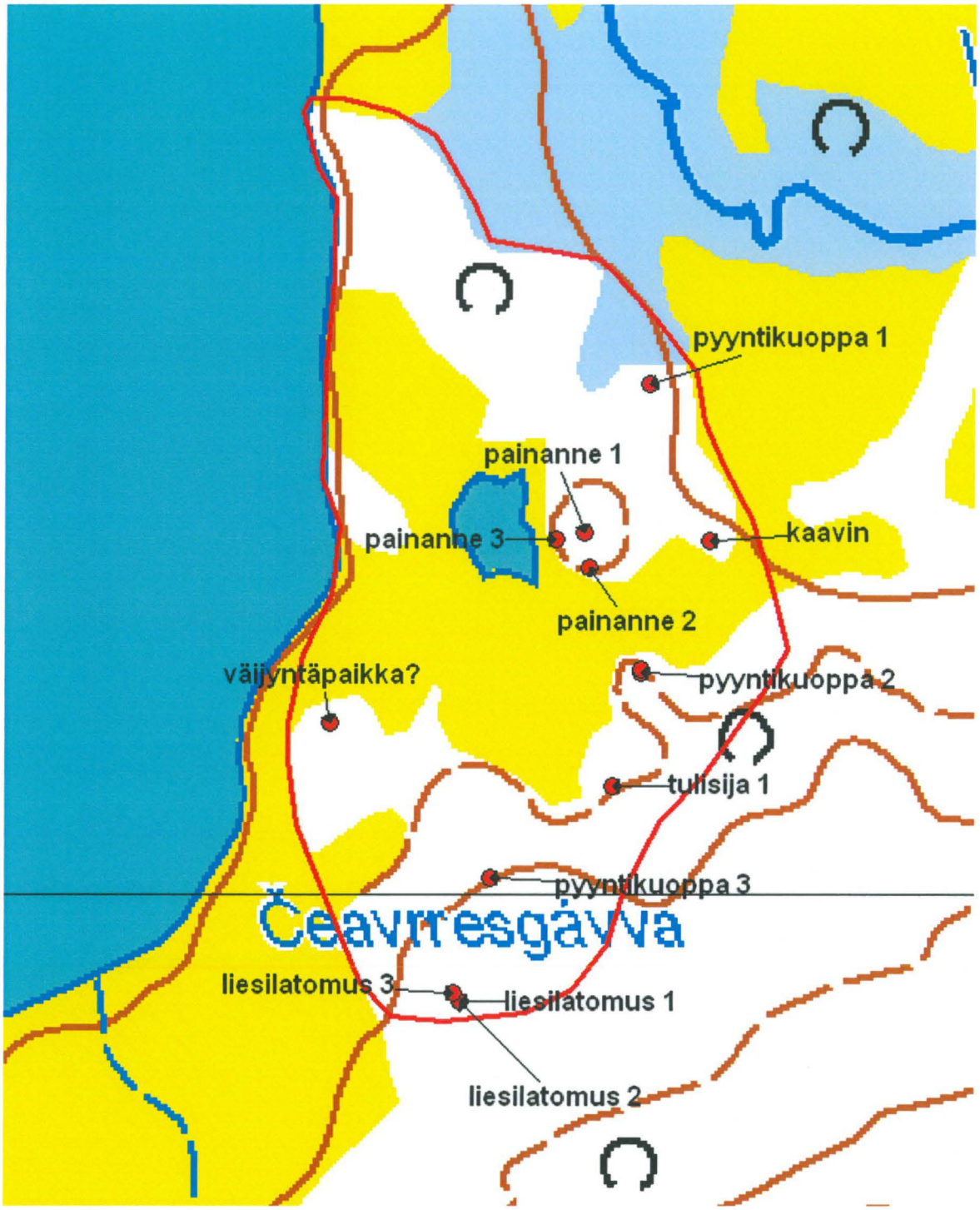

Kartta 49. Vuogojävri 3 ja 4. Moniperiodinen asuinpaikka ja pyyntikuoppakohde.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 121. Vuogojävri 3 ja 4. Asuinpaikkaa kuvattuna lännestä.

Kuva 122. Vuogojävri 3 ja 4. Pyyntikuoppa 1. Kuvattu lounaasta.

Kuva 123. Vuogojävri 3 ja 4. Kvartsikaapinen löytöpaikka. Kuvattu luoteesta.

Kuva 124. Vuogojävri 3 ja 4. Muinaisjäännöskohde etelästä kuvattuna. Kohde sijaitsee pienen lampareen takana.

Kuva 125. Vuogojävri 3 ja 4. Tulisija 1. Kuvattu etelästä.

Kuva 126. Vuogojävri 3 ja 4. Tulisija 1. Kuvattu etelästä.

Kuva 127. Vuogojävri 3 ja 4. Liesilatomukset 1 ja 2. 1 etualalla ja 2 kuvan taaempana oikealla. Kuvattu lännestä.

Kuva 128. Vuogojävri 3 ja 4. Liesilatomus 1. Kuvattu lännestä.

Kuva 129. Vuogojävri 3 ja 4. Liesilatomus 3. Kuvattu etelästä.

4.3.3 Vuogojávri pohjoinen

Vuogojávri pohjoinen Asuinpaikka, pyyntikuoppa			MH-tunnus: 134037
Kohdetyyppi:	Muinaisjäännösryhmät	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Kivikautinen/ varhaismetallikautinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	2	**Tarkastus:**	P. Rautiainen 15.6.2011
Koordinaatti-selitys:	Kohteen keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7724560, Y 3498249, Z 247	**Löydöt:**	

Ympäristön kuvaus

Vuogojávri on Kevon luonnonpuiston suurin järvi ja se sijaitsee puiston itäosassa. Sen pituus pohjois-eteläsuunnassa on noin 3.3 km ja itä-länsisuunnassa noin 2.4 km. Järvi on hiekkapohjainen ja sen rannat ovat suurimmaksi osaksi suota. Siellä täällä rannoilla on kuitenkin hiekkaista tievamaata.

Vuogojärven pohjoisrannalla reilun parikymmenmetrisen suokaistaleen järvestä erottamana on hiekkainen, loivasti kumpuileva tievamaa. Hiekkamaalla kasvaa harvakseltaan tunturikoivuja ja kenttäkerroksen kasvillisuus muodostuu lähinnä variksenmarjasta ja puolukasta. Pohjakerroksessa valtalajeina ovat porojäkälät ja lapalumijäkälä. Sieltä täältä hiekkainen maa on paljaana porojen tallauksen ja kettujen kaivelujen tuloksena.

Kohteen kuvaus

Kumpareikon eteläosassa on halkaisijaltaan kolmimetrinen ja syvyydeltään metrinen kuoppa, mitä todennäköisimmin pyyntikuoppa (x 7724595, y 3498165). Kumpareikon eteläiseltä puoliskolta löytyi myös useasta kohden paljastuneen maan alueilta kvartsi-iskoksia. Suurin keskittymä löytyi 15 m pyyntikuopasta pohjoiseen. Keskittymässä näkyi parisenkymmentä iskosta. Humuskerroksen alta olisi todennäköisesti ollut löydettävissä enemmänkin, mutta aluetta ei paljastettu enempää.

Kvartseja löytyi kumpareikon eteläisen puoliskon keskellä olevalta tasaiselta alueelta.

Kohteen rajaus

Asuinpaikka rajattiin ulottumaan koko tievakumpareikolle, vaikka iskoksia löydettiin vain sen eteläiseltä puoliskolta. Pohjoisosassa paljastunutta maata ei ollut, joten mahdollisten artefaktien havainnointi ilman koekuoppia oli mahdotonta. Koko kumpareikko on kuitenkin sopivaa ja todennäköistä asuinpaikka-aluetta ja siksi asuinpaikka rajattiin koskemaan koko aluetta.

Tulkinta

Kyseessä lienee kivikautinen tai varhaismetallikautinen asuinpaikka.

Viranomais-rekisterinro:	-	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Mj-luokka II		

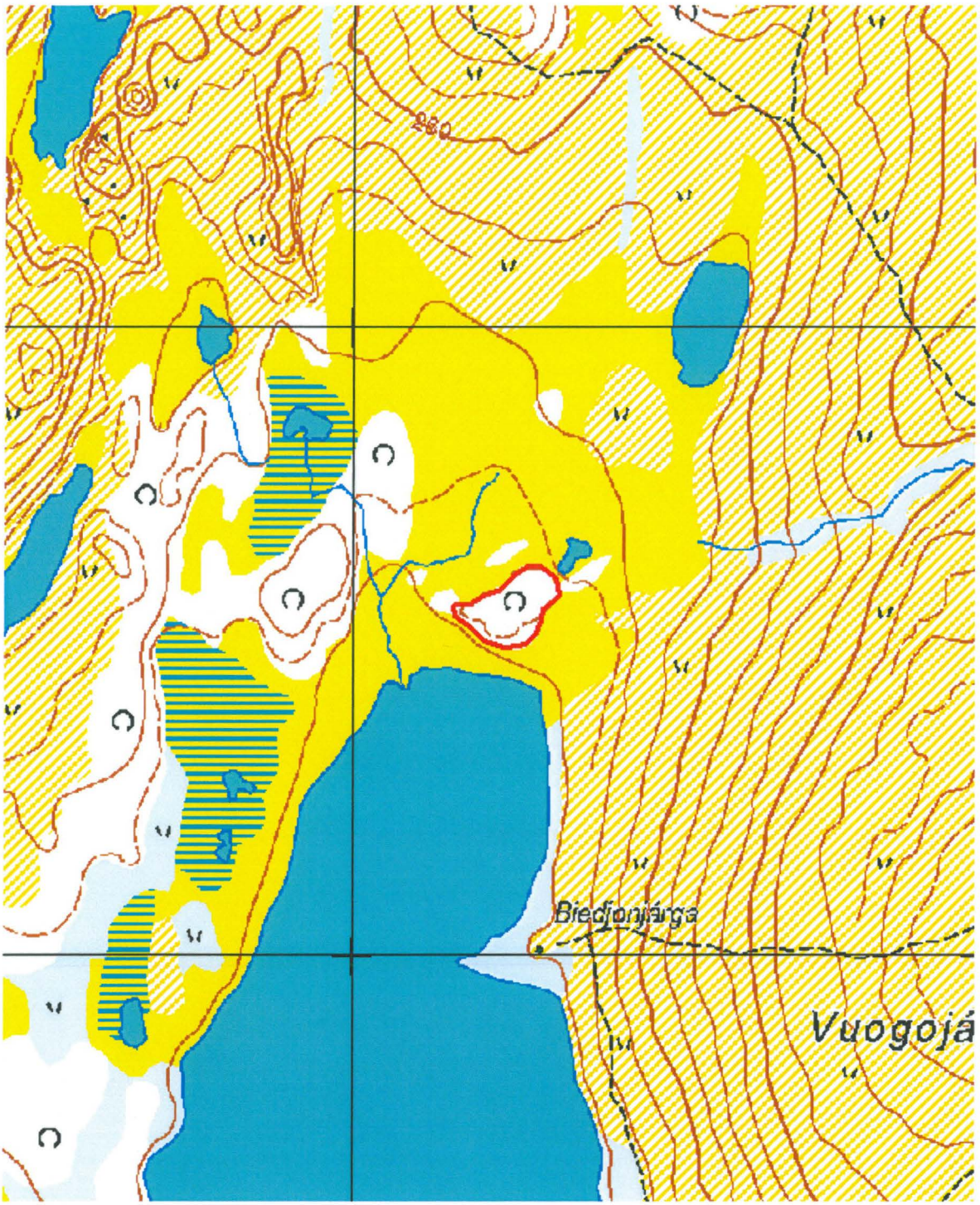

Kartta 50. Vuogojävri pohjoinen. Kivikautinen/varhaismetallikautinen asuinpaikka ja pyyntikuoppakohde. ©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 130. Vuogojävri pohjoinen, kivikautinen/varhaismetallikautinen asuinpaikka ja pyyntikuoppakohde. Kuvattu eteläkaakosta.

Kuva 131. Vuogojävri pohjoinen, kivikautinen/varhaismetallikautinen asuinpaikka ja pyyntikuoppakohde. Asuinpaikka-aluetta etelästä kuvattuna.

Kuva 132. Vuogojävri pohjoinen, kivikautinen/varhaismetallikautinen asuinpaikka ja pyyntikuoppakohde. Pyyntikuoppa pohjoisesta kuvattuna.

4.3.4 Puntistieva laddu

Puntistieva laddu Muinaisjäännösryhmä			MH-tunnus: 138221
Kohdetyyppi:	Muinaisjäännösryhmät	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Ajoitus epäselvä	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	16		
Koordinaatti-selitys:	Kohteen keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7697447, Y 3481183 Z 237	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Puntistieva laddun muinaisjäännösalueen paikallistivat ja kohteen liesilatomuksia ja pyyntikuoppia kartoittivat Pirjo Hamari ja Mika Koski vuonna 1994. Kohdetta tarkastettaessa vuonna 2011 löydettiin vielä kaksi pyyntikuoppaa Hamarin ja Kosken paikallistamien kuoppien lisäksi.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Kaamasjoen mutkassa, joen pohjoispuolella, Gáissájávrin lounais- ja luoteispuolilla, hiekkapohjaisessa, tunturikoivikkoa kasvavassa kumpuilevassa kangasmaastossa. Alueen pohjoisosassa kasvaa myös harvakseltaan mäntyjä. Muinaisjäännösalueen jakaa kahtia Gáissájávrin länsipuolella oleva suo. Aluskasvillisuutta alueella hallitsevat variksenmarja, puolukka sekä sammalet ja jäkälät.

Kohteen kuvaus

Kohde on kaksiosainen. Kohteen eteläisempi osa on rautakautinen tai keskiaikainen asuinpaikka Gáissájávrin lounaispuolella. Paikalla sijaitsevat kahdeksan liesilatomusta muodostavat järven rantatasanteelle viistosti lounaasta järven rantaan kulkevan rivin. Liesilatomuksia ei tarkastuskäynnin yhteydessä pikaisella alueen halki kulkemisella paikallistettu, mutta todennäköisesti ne ovat yhä samassa tilassa kuin vuoden 1994 kartoituksen aikana, koska maaperään kajoavia maankäyttötoimia ei paikalla vaikuta kyseisen ajankohdan jälkeen tapahtuneen.

Kohteen pohjoisempi osa on 16 kuopan länsiluode-itäkaakkosuuntainen järjestelmä, joka yltää Gáissájávrin luoteisrannalta hiekkaharjannetta pitkin Kaamasjoen alavalle ranta-alueelle laskeutuvan rinteen partaalle. Kuopat ovat pyöreitä tai lievästi soikeahkoja poikittaissuuntaisesti järjestelmän pituussuuntaan nähden, poikkileikkaukseltaan suppilomaisia. Niiden halkaisijat vaihtelevat kolmen ja viiden metrin välillä, ja syvyydet ovat vajaasta puolesta metristä noin metriin. Useimpia kuoppia ympäröi loivapiirteinen valli, jonka leveys on 1,5-3,0 m ja korkeus alle puoli metriä, tavallisimmin noin 0,2-0,3 m. Yksittäisten kuoppien mittoja ei kuoppien suuren lukumäärän vuoksi ennätetty kohdetta tarkastettaessa dokumentoimaan.

Puntistieva laddun pyyntikuoppajärjestelmästä paikallistettujen kuoppien sijaintitiedot

Pyyntikuoppa 1 x = 7697503 / y = 3481000

Pyyntikuoppa 2 x = 7697503 / y = 3481009

Pyyntikuoppa 3 x = 7697496 / y = 3481028

Pyyntikuoppa 4 x = 7697489 / y = 3481088

Pyyntikuoppa 5 x = 7697481 / y = 3481117

Pyyntikuoppa 6 x = 7697475 / y = 3481138

Pyyntikuoppa 7 x = 7697463 / y = 3481149

Pyyntikuoppa 8 x = 7697459 / y = 3481163

Pyyntikuoppa 9 x = 7697452 / y = 3481177

Pyyntikuoppa 10 x = 7697436 / y = 3481203

Pyyntikuoppa 11 x = 7697422 / y = 3481218

Pyyntikuoppa 12 x = 7697412 / y = 3481225

Pyyntikuoppa 14 x = 7697402 / y = 3481258

Pyyntikuoppa 15 x = 7697404 / y = 3481287

Pyyntikuoppa 16 x = 7697391 / y = 3481297

Kohteen rajaus

Kohteen eteläisemmän osan rajaukseen ei voi ottaa kantaa, koska liesilatomuksia ei paikallistettu. Hamarin ja Kosken kartoituksen mukaista rajausta voidaan latomusten sijainnin osalta kuitenkin pitää todennäköisesti paikkansapitävänä. Kohteen pohjoisemman osan muodostavan pyyntikuoppajärjestelmän osalta rajausta tarkennettiin; se rajautuu noin 330 metrin mittaiselle hyvin kapealle alueelle, joka noudattaa pyyntikuoppaketjun suuntaa ja ulottuu Gáissájávrin luoteisrannalta hiekkaharjannetta pitkin Kaamasjoen rantaalueelle laskeutuvan rinteen partaalle.

Tulkinta

Gáissájávrin lounaispuolella on Hamarin ja Kosken kartoittamien liesilatomuksien perusteella sijainnut rautakaudella/keskiajalla useista asumuksista koostunut kylä. Mahdollisesti kyseessä on vuotuiskiertoon liittynyt useita kotakuntia käsittänyt talvikylä. Latomuksien sijainti säännöllisenä rivinä antaa aiheen olettaa ainakin useimpien olevan keskenään samanikäisiä. Järven luoteispuolella sijaitsevan pyyntikuoppaketjun ajoittaminen on vaikeaa, mutta kuoppien pohjille kaivetuista lapionpistoista todettu paksu huuhtoutumiskerros osoittaa niiden olevan vähintään satojen vuosien ikäisiä. Pyyntikuoppajärjestelmän sijainnin perusteella kuoppiin on todennäköisesti ajettu peuroja järjestelmän pohjois- ja koillispuoleiselta alueelta, joka kapenee suppilomaisesti pyyntikuoppaketjua kohti, rajautuen lännessä Kaamasjokeen ja etelässä Gáissájávriin. Pyyntikuopat ovat sulkeneet eläinten kulkutien Gáissájávrin ja Kaamasjoen välisessä kapeikossa. Eläinten ajosuuntaa osoittaa myös kuoppaketjussa oleva aukko pyyntikuoppajärjestelmän pohjoispuolella sijaitsevan lammen kohdalla; lampi on ollut peuroja pohjoisen ja koillisen suunnilta ajettaessa eläinten kulkua luontaisesti ohjannut este, minkä vuoksi lammen eteläpuolelle ei kuoppia ole kannattanut kaivaa. Pyyntikuoppajärjestelmä on hyvin säilynyt eikä sen säilyminen vaikuta olevan uhattuna.

Viranomais-rekisterinro: 100000094 **Kunto:** Hyvä

Arvotus: Mj-luokka II

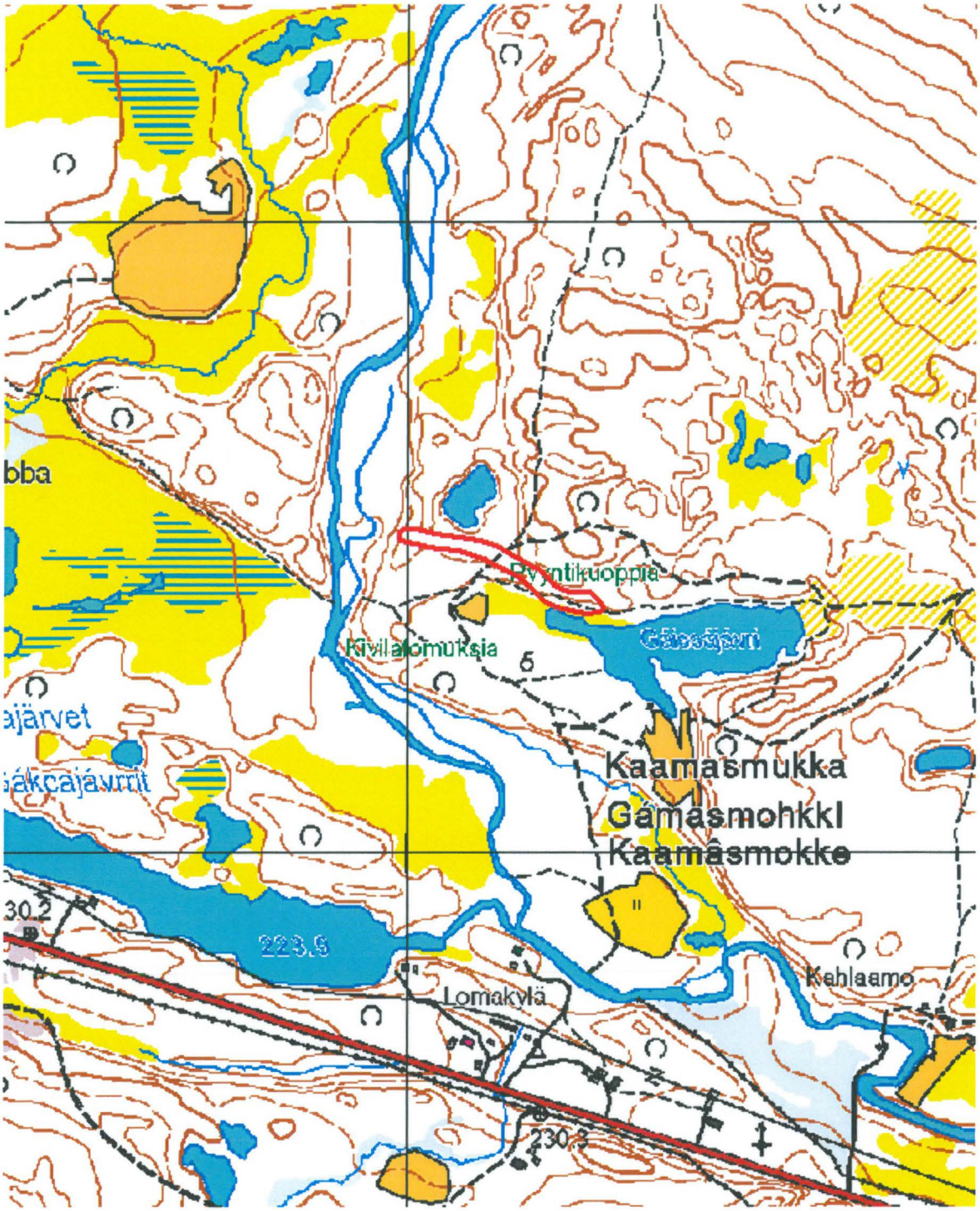

Kartta 51. Puntistieva laddu. Pyyntikuoppia ja liesilatomuksia.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kartta X. Puntistieva laddu. Pyyntikuoppia ja liesilatomuksia.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 133. Puntistieva laddu. Pyyntikuoppa 3. Kuvattu pohjoisluoteesta.

Kuva 134. Puntistieva laddu. Pyyntikuoppa 6. Pyyntikuopan taustalla näkyy Soahkemohjávrrille johtava mönkijäura. Kuvattu lännestä.

4.3.5 Ceavrresgielas 3

Ceavrresgielas 3 Tulisijoja ja purnu			MH-tunnus: 62107
Kohdetyyppi:	Kivirakenteet; tulisijat, purnut	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Ajoitus epäselvä	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	3	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 14.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Tulisija 2:n keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7720491, Y 3475806, Z 373 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen on löytänyt Taarna Valtonen alueella suorittamansa inventoinnin yhteydessä vuonna 1999.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Guivin retkeilyreitin varrella, kohdassa, jossa polku saapuu Ceavrresgielasin lounaispuolella virtaavalle Fiellogeaðggejohkan latvapurolle. Kohde on puron koillispuolella. Maaperä paikalla on hiekkamoreenia ja puusto yksittäisiä tunturikoivuja. Aluskasvillisuutta hallitsevat vaivaiskoivut, variksenmarja ja juolukka sekä puron lähialueilla sammalet ja kauempana purolta jäkälät. Paikoitellen purolaaksossa kasvaa myös katajapensaita.

Kohteen kuvaus

Kohde muodostuu kahdesta kivetystä tulisijasta ja yhdestä purnusta, jotka sijaitsevat Fiellogeaðggejohkan latvapuron läheisyydessä. Tulisijoista pohjoisempi sijaitsee retkeilyreitistä noin viisikymmentä metriä pohjoiseen, purolta noin neljäkymmentä metriä itään, hiekkaharjanteen päällä. Eteläisempi tulisija on miltei polun vieressä sen pohjoispuolella, tasaisella terassimaisella kohdalla, noin viidentoista metrin etäisyydellä purosta. Purnu on samalla terassilla kuin eteläisempi tulisija, mutta toisella puolella polkua, terassin koillisreunalla, seuraavalle terassille nousevan rinteen juurella.

Ceavrresgielas 3:n kivirakenteiden sijaintitiedot ja tarkempi kuvaus

Tulisija 1 → x = 7720536 / y = 3475793
Valtosen kuvauksen mukaan kyseisen tulisijan tulisi olla suorakaiteen muotoinen kehäliesi, kooltaan 0,8 cm x 0,6 cm. Kohdetta tarkastettaessa tulisija kuitenkin todettiin pikemminkin pyöreäksi, halkaisijaltaan noin 0,9 m kokoiseksi kivikehäksi, joka on ladottu seitsemästä halkaisijaltaan noin 30 cm kokoisesta kivestä. Kivien yläpinnat ovat noin 10 cm – 15 cm tulisijaa ympäröivää maanpintaa ylempänä. Tulisijan keskelle tehtiin lapionpisto, josta todettiin noin kolmen senttimetrin paksuisen pintaturpeen alta häiriintymättömältä vaikuttava rikastumiskerros, mutta ei huuhtoutumiskerrosta eikä hiiliä.

Tulisija 2 → x = 7720491 / y = 3475806
Muodoltaan neliömäinen, viidestä kivestä ladottu kehämäinen tulisija, halkaisija noin 70 cm. Kiveykseen käytettyjen kivien halkaisijat vaihtelevat välillä 25 cm – 40 cm, ja kivien yläpinnat ovat noin 10 cm tulisijaa ympäröivää maanpintaa ylempänä. Tulisijan keskelle tehtiin lapionpisto, josta todettiin noin kolmen senttimetrin paksuisen pintaturpeen alta noin yhden senttimetrin paksuinen hiilikerros, jonka alla oli häiriintymättömältä vaikuttava rikastumiskerros.

Purnu → x = 7720482 / y = 3475814

Purnu on poikkeuksellisesti maan pinnalle ladottu. Purnu on pääosin sortunut, olemukseltaan lähinnä röykkiömäinen, halkaisijaltaan noin 1,2 m ja korkeudeltaan noin puoli metriä. Purnun sisätila lienee ollut laajuudeltaan noin 0,5 m x 0,5 m ja korkeudeltaan noin 0,4 m. Valtosen löytäessä kohteen purnun sisällä oli ollut hauras, vihertynyt hirvaan kallo. Tarkastuksen yhteydessä kalloa ei havaittu, mutta se saattoi myös jäädä huomaamatta.

Kohteen rajaus

Kohteen voidaan katsoa rajautuvan kahdeksi alueeksi. Moreeniharjanteen tasanteella sijaitsevaan tulisijan jäännös 1:een liittyvä aktiviteetti lienee rajoittunut halkaisijaltaan noin kymmenmetriselle alueelle, jonka keskipisteessä kyseinen tulisija on. Tasaista terassimaista aluetta, jolla tulisija 2 ja purnu sijaitsevat, on voitu potentiaalisesti käyttää asuinpaikkana laaja-alaisestikin, mutta varmuudella muinaisjäännösalueena voidaan pitää ainoastaan rakenteiden lähiympäristöä, joka kattaa noin 20 m x 10 m laajuisen, jokseenkin pohjoisluode-eteläkaakkosuuntaisen, terassin muotoa mukailevan alueen.

Tulkinta

Fiellogeaðggejohkan latvapuron läheisyydestä tavatut kivirakenteet ovat yleisolemuksensa ja tulisijoihin tehdyistä lapionpistoista havainnoitujen ilmiöiden perusteella todennäköisesti peräisin historialliselta ajalta. Paikalla ollaan ainakin leiriydytty useita kertoja, mutta kohtalaisen suojaisa puronvarsiterassi on voinut toimia myös pidempiaikaisena asuinpaikkana. Vaikuttaa ilmeiseltä, että lähellä toisiaan sijaitsevat tulisija 2 ja purnun jäännös omaavat ainakin osittain yhteisen käyttöhistorian, erillään sijaitseva tulisija 1 puolestaan edustanee eriaikaista aktiviteettia. Todennäköisesti kohteen alueella on vain ohut tai täysin olematon kulttuurikerros, eikä kohteen halki kulkeva retkeilyreitti ei vaikuta aiheuttavan suoraa uhkaa rakenteiden säilymiselle. Purnun jäännös on kuitenkin helposti havaittava ja huomiota herättävä rakenne, jonka suojelua edesauttaisi kohteesta kertovan infotaulun tai ainakin kohteen muinaisjäännösstatuksen ilmoittavan kyltin pystyttäminen polun varteen purnun vierelle.

Viranomais-rekisterinro:	1000001066	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Mj-luokka II		

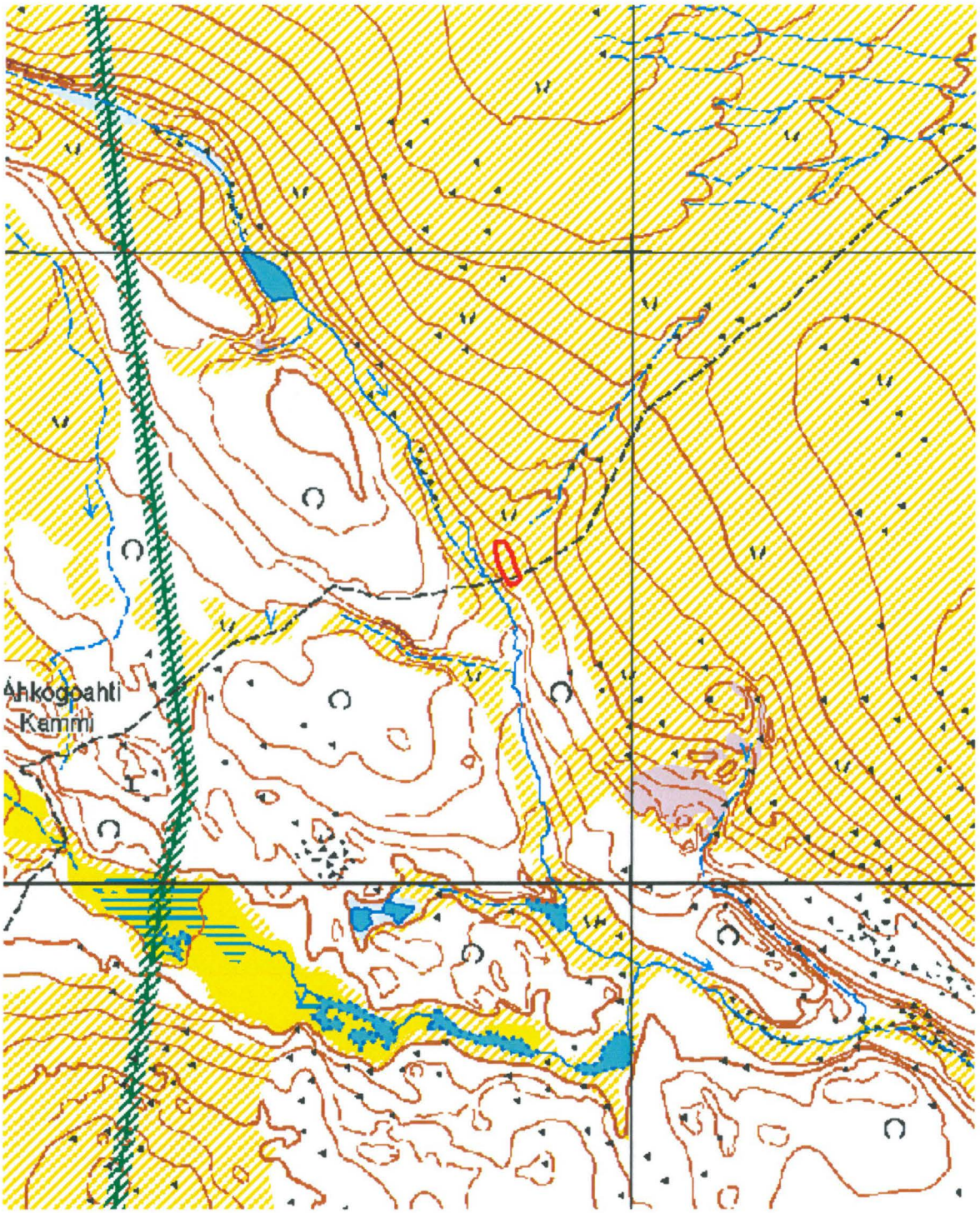

Kartta 52. Ceavrresgielas 3, tulisijoja ja purnu.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

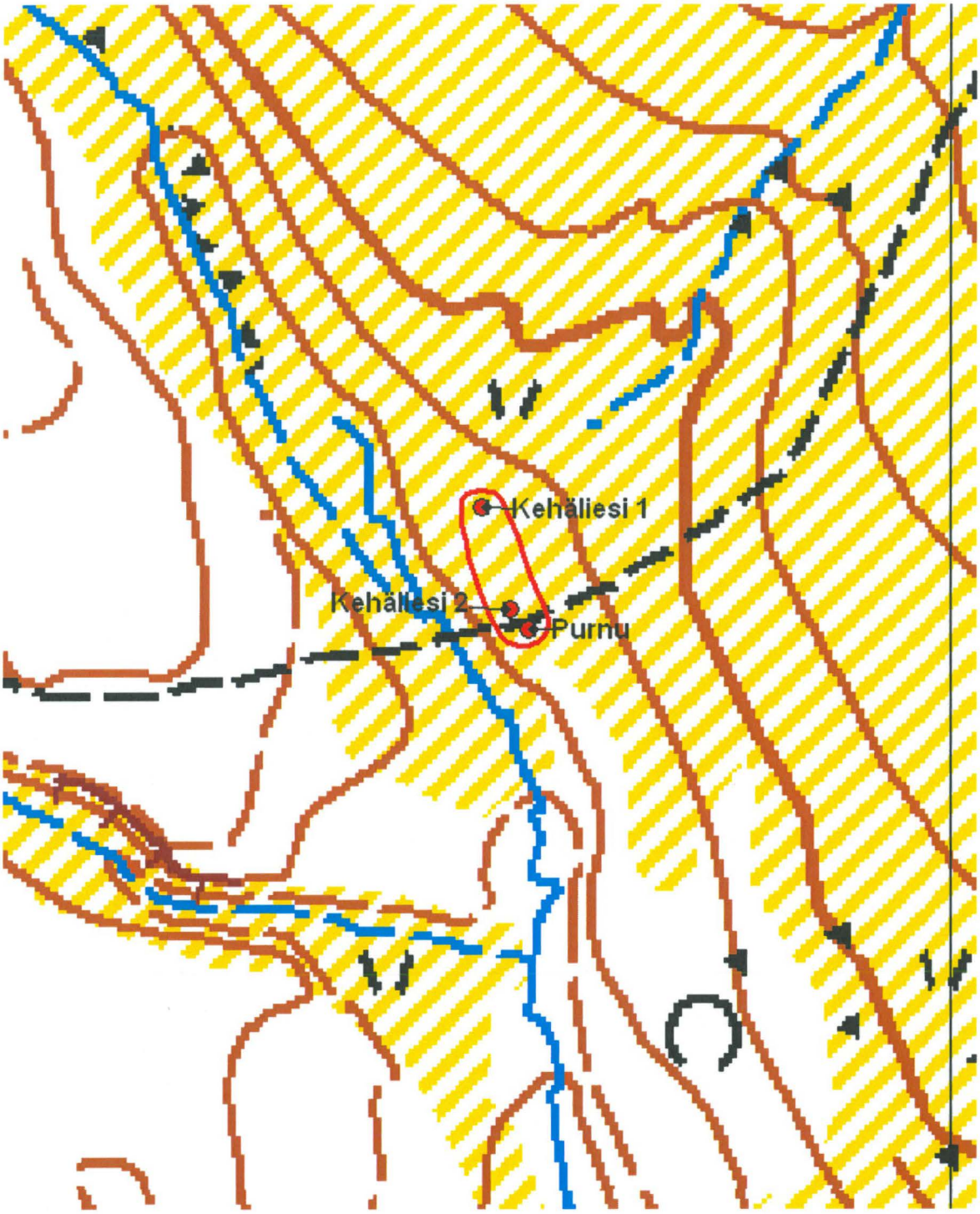

Kartta 53. Ceavrresgielas 3, tulisijoja ja purnu.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 135. Ceavrresgielas 3. Tulisija 1. Kuvattu pohjoisesta.

Kuva 136. Ceavrresgielas 3. Tulisija 2. Kuvattu pohjoisesta.

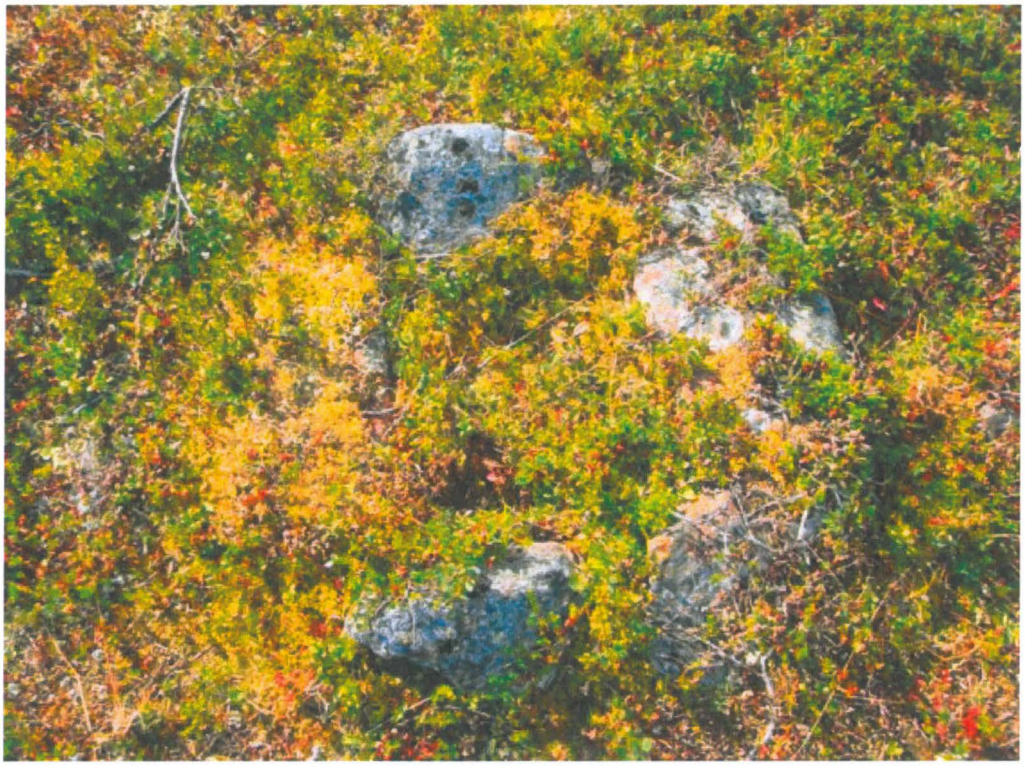

Kuva 137. Ceavrresgielas 3. Tulisija 2. Kuvattu lähes päältä, pohjoisesta.

Kuva 138. Ceavrresgielas 3. Purnu. Kasattu poikkeuksellisesti maan pinnalle. Purnun luoteispuolella kasvaa kataja. Kuvattu etelästä.

4.3.6 Gamajohka pohjoinen 3

Gamajohka pohjoinen 3 Purnuja ja uhriluola			MH-tunnus: 139257
Kohdetyyppi:	Kivirakenteet; purnut Kulttipaikat; uhriluola	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Ajoitus epäselvä	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	11	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 15.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Uhriluolan kohdalta	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7725685, Y 3480412, Z 380 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Museoviraston ylläpitämässä kulttuuriympäristön rekisteriportaalissa ei ilmoiteta, kuka kohteen on löytänyt tai sen aiemmin tarkastanut, mutta ilmeisesti ainakin Taarna Valtonen on dokumentoinut kohdetta noin vuonna 2000. Aiemmin kohteesta on paikallistettu kymmenen purnua, joista tarkastuksen yhteydessä onnistuttiin löytämään kuusi.

Ympäristön kuvaus

Alue on kivikkoista, puutonta ylätunturin jokilaaksoa. Kohde sijaitsee Gamajohkan pohjoispuolella, Guivi-tunturin kaakkoisrinteen alaosassa, alle sadan metrin etäisyydellä joen rannasta, noin kilometrin etäisyydellä Guivin autiotuvasta. Aluskasvillisuutta hallitsevat vaivaiskoivut ja variksenmarja sekä tinajäkälät, poronjäkälät ja torvijäkälät.

Kohteen kuvaus

Kohde on merkittävä muinaisjäännöskompleksi, joka muodostuu uhriluolasta ja kymmenestä purnusta. Tarkastuksessa kohteen todettiin olevan aiempaa kuvausta vastaavassa tilassa. Uhriluola on kahden siirtolohkareen välinen onkalo, jonka pohjalla on vihertyneitä peuran- tai poronsarvia. Purnuja, jotka sijaitsevat lohkareikoissa uhriluolan läheisyydessä, paikallistettiin kuusi. Alueen rakkakivikoissa havaittiin lisäksi olevan useita epämääräisempiä kuopanteita, joista osa mahdollisesti lukeutuu kohteesta aiemmin purnuiksi todettujen rakenteiden joukkoon. Muutamat paikallistetuista purnuista ovat luonnon muovaamia onkaloita, joiden vierellä on onkaloiden kattamiseen käytettyjä laattamaisia kiviä. Poikkeuksena alueen purnujen tavanomaiseen löydöttömyyteen havaittiin purnu 1:n pohjalla koivuntuohta, joka lienee asetettu purnuun sen aktiivisen käyttöjakson aikana.

Uhriluolan sekä kohteesta paikallistettujen kuuden purnun sijaintitiedot ja tarkempi kuvaus

Uhriluola → x = 7725685 / y = 3480412
Uhriluola on poikkileikkaukseltaan kolmiomainen, kahden toisiinsa nojautuvan siirtolohkareen väliin muodostunut, yläosaansa päin kapeneva pitkänomainen onkalo, jonka korkeus on noin metrin, leveys noin puoli metriä ja pituus noin kaksi metriä. Onkalon pohjalla on kuusi pienikokoista peuran tai poron sarvea, todennäköisesti vaadinten sarvia.

Purnu 1 → x = 7725685 / y = 3480408
Neliömäinen, osittain luonnon muovaama onkalo, jonka koko on noin 0,5 m x 0,5 m ja syvyys 0,6 m. Seinämät pystysuorat. Purnun pohjalla on koivuntuohilevy ja tuohen päällä laattamainen kivi.

Purnu 2 → x = 7725689 / y = 3480395
Epäsäännöllisen muotoinen, osittain luonnon muovaama, kivenlohkareiden väliin muodostunut, kaksi-

osainen onkalo, jonka halkaisija on noin 1,5 m. Tilan keskivaiheilla oleva lohkake jakaa tilan jokseenkin pohjois-eteläsuuntaisesti kahtia, siten että läntisempi tila on noin metrin mittainen, 0,6 m leveä ja 0,6 m syvä, ja itäisempi tila on noin 1,5 m pitkä, puoli metriä leveä ja 0,4 m syvä. Purnu on ollut katettu laattamaisilla kivillä, jotka ovat purnun vierellä. Purnun sisällä ei juurikaan ole kasvillisuutta.

Purnu 3 → x = 7725661 / y = 3480376
Suorakaiteen muotoinen, kuoppamainen, koillis-lounaissuuntainen, sisätila kooltaan noin 1,0 m x 0,7 m, syvyys noin 0,4 m. Purnun koillis- ja lounaissivut rajautuvat kookkaisiin laattamaisiin kiviin. Pohjalla kasvaa sammalia ja jäkäliä.

Purnu 4 → x = 7725708 / y = 3480341
Suorakaiteen muotoinen, koillis-lounaissuuntainen, osittain luontaisesti muodostunut onkalo, kooltaan noin 0,6 m x 0,4 m, syvyys noin 0,5 m. Seinämät pystysuorat. Purnun vieressä ovat sen kattamiseen käytetyt laattamaiset kivet. Yksi laattamainen kivi on myös pudonnut purnun pohjalle.

Purnu 5 → x = 7725793 / y = 3480362
Pyöreähkö, kauempaa nähtynä röykkiömäinen, sisätilan halkaisija noin metri ja syvyys noin 0,8 m. Sisätilaa ympäröivä valli on kasattu halkaisijaltaan noin 20 cm – 40 cm kokoisista kivistä. Valli on vajaan metrin levyinen ja noin 0,4 m korkea. Pohjalla kasvaa sammalia.

Purnu 6 → x = 7725797 / y = 3480369
Kaksiosainen purnu, joka on voitu kohdetta aiemmin dokumentoitaessa laskea myös kahdeksi purnuksi. Purnun kahdella osalla on yhteinen väliseinä. Läntisempi osa on suorakaiteen muotoinen, koillis-lounaissuuntainen, kooltaan noin 0,8 m x 0,6 m ja syvyydeltään noin 0,7 m. Itäisempi osa on jokseenkin itä-länsi-suuntainen, kiilamaisesti itäpäähänsä päin kapeneva, kooltaan noin 1,3 m x 1,0 m ja syvyydeltään noin 0,3 m. Itäinen osa on varsin huolimattomasti kasatun näköinen, kenties keskeneräiseksi jäänyt. Purnun itäisen osan pohjalla kasvaa hieman jäkäliä, läntisen osan pohja on kasviton.

Kohteen rajaus

Kohde on melko laaja; paikallistettujen purnujen levinnän perusteella se rajautuu noin 150 m x 100 m laajuiselle luode-kaakkosuuntaiselle alueelle. On kuitenkin mahdollista, että jotkin niistä purnuista, joita tarkastuksessa ei havaittu, voivat vielä sijaita paikallistettujen purnujen rajaaman alueen ulkopuolellakin.

Tulkinta

Gamajohkan laakson rakkakivikoissa sijaitsevista muinaisjäännöskohteista Gamajohka pohjoinen 3 on kivirakenteiltaan monilukuisin ja monipuolisin. Kohteen purnut edustavat useampaa erilaista purnutyyppiä, ja muutamat purnuista osoittavat erinomaista luonnon muovaamien onkaloiden hyödyntämistä purnuja rakennettaessa. Ainakin muutamat kohteen purnuista ajoittunevat historialliselle ajalle, selvimmin purnu 1, jonka pohjalla on säilynyt koivuntuohta. On myös mahdollista, että kaikki kyseisen muinaisjäännöskompleksin jäännökset ajoittuisivat keskenään jokseenkin samalle aikakaudelle. Kohde on erittäin hyvin säilynyt, ja koska se sijaitsee jonkin verran sivussa retkeilyreiteiltä, ei sen säilyminen nykytilassaan vaikuta myöskään olevan uhattuna.

Viranomais-rekisterinro: 1000001006 **Kunto:** Hyvä

Arvotus: Mj-luokka II

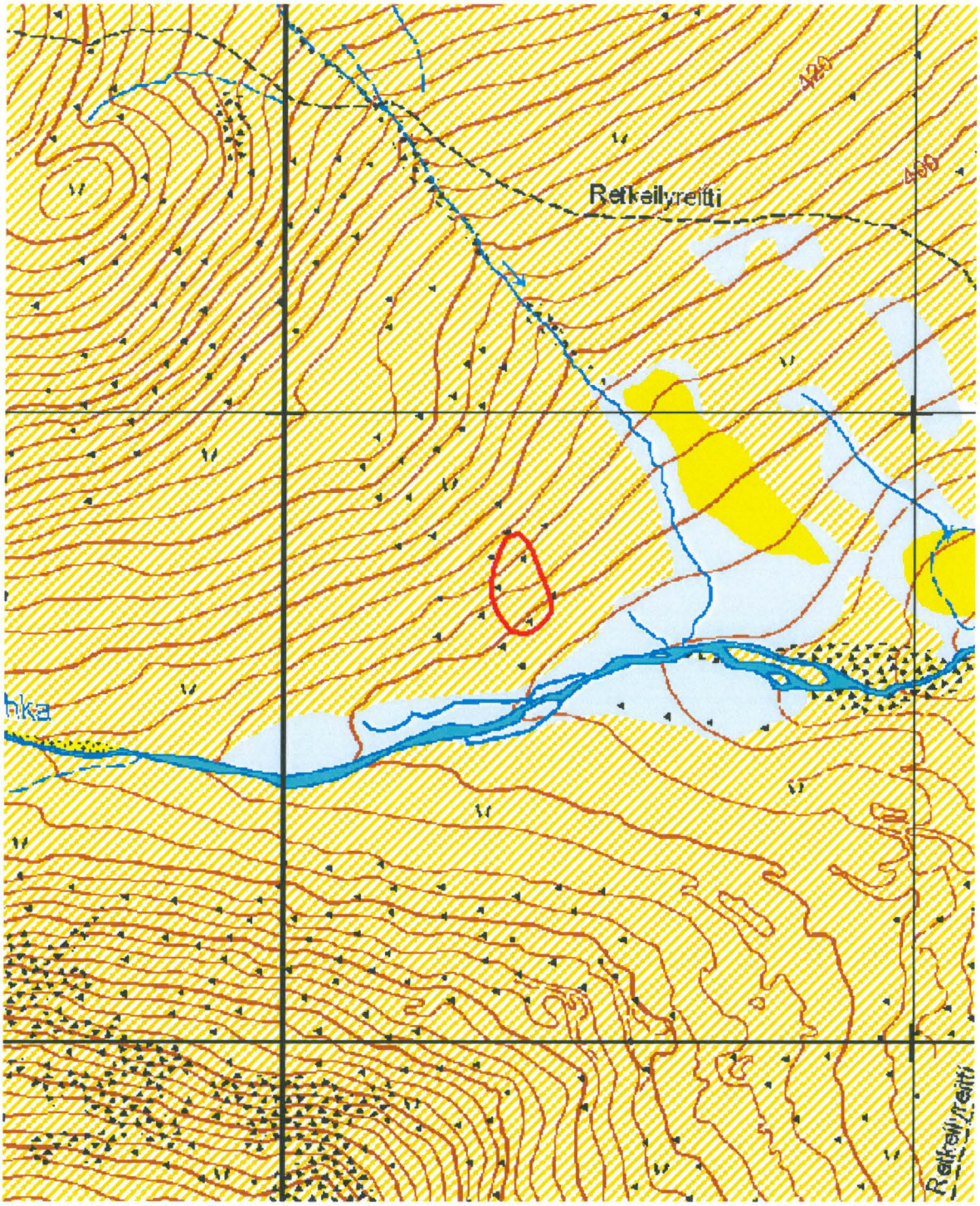

Kartta 54. Gamajohka pohjoinen 3, purnuja ja uhriluola.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

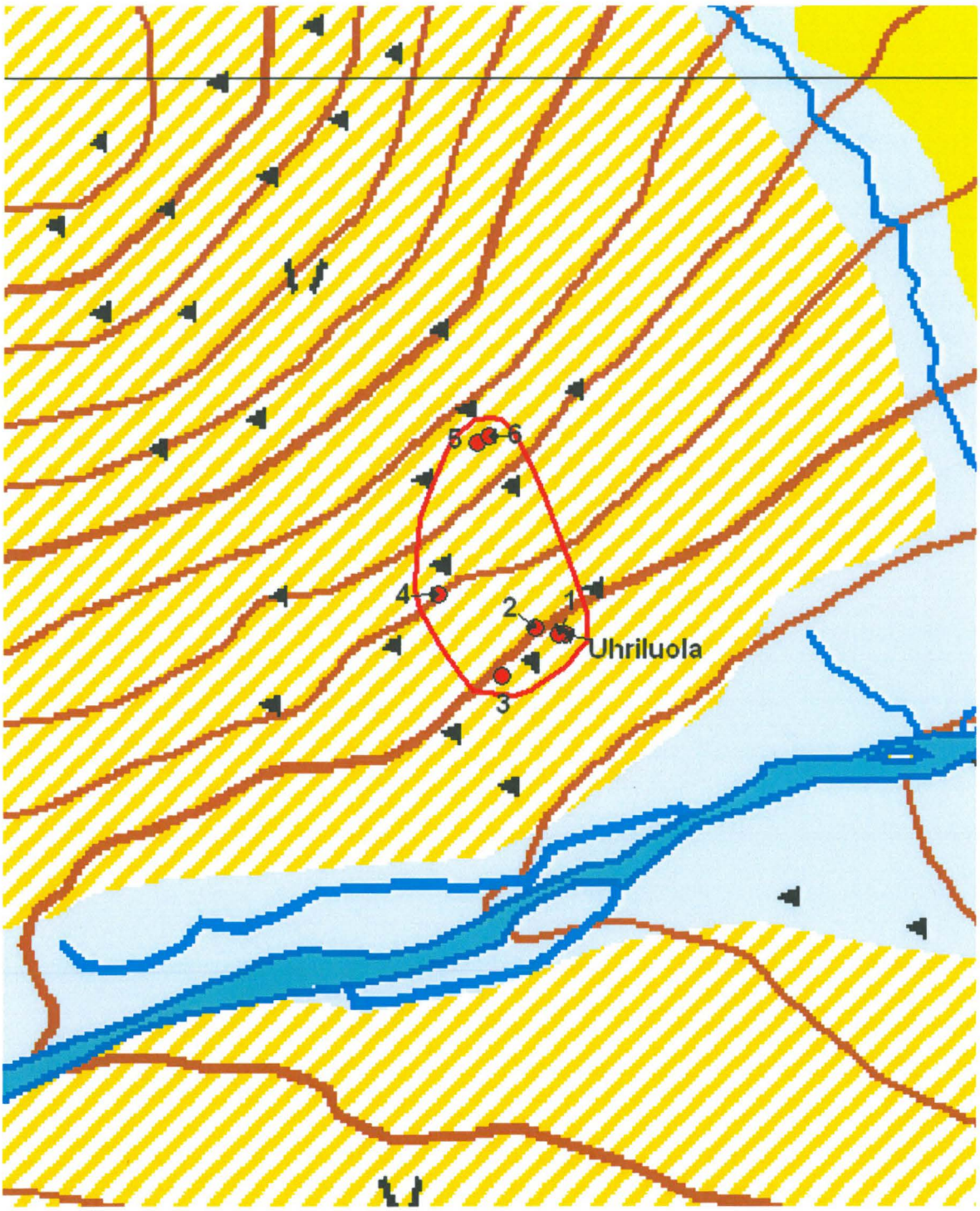

Kartta 55. Gamajohka pohjoinen 3, purnuja ja uhriluola.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 139. Gamajohka pohjoinen 3. Etualalla purnu 1, taaempana lohkareiden välissä uhriluola. Taustalla avautuu Gamajohkan laakso. Kuvattu lännestä.

Kuva 140. Gamajohka pohjoinen 3. Uhriluolan kahden siirtolohkareen välissä. Peura- tai porovaatimien sarvia uhriluolan sisällä. Kuvattu itäkoillisesta.

Kuva 141. Gamajohka pohjoinen 3. Purnu 1. Kuvattu etelälounaasta.

Kuva 142. Gamajohka pohjoinen 3. Purnu 1, sisätila. Purnun pohjalla on tuohilevy ja tuohen päällä laattamainen kivi. Kuvattu lännestä.

Kuva 143. Gamajohka pohjoinen 3. Purnu 2. Kuvattu etelälounaasta.

Kuva 144. Gamajohka pohjoinen 3. Purnu 3. Kuvattu kaakosta.

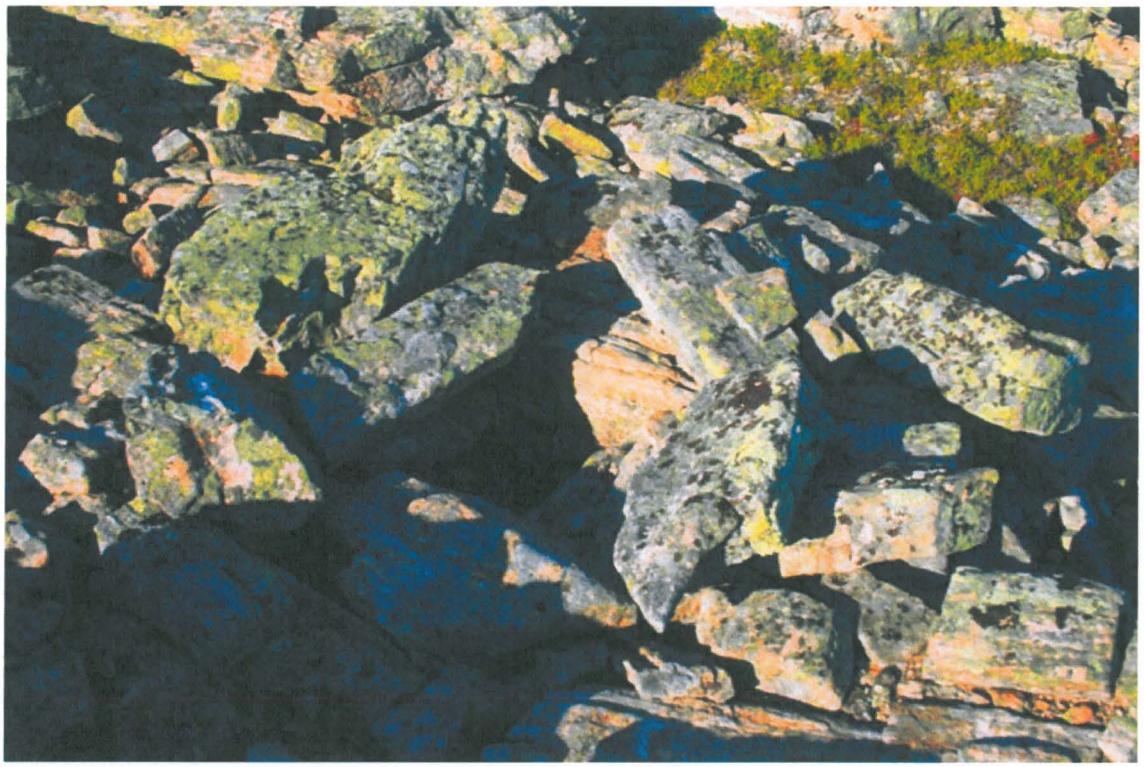

Kuva 145. Gamajohka pohjoinen 3. Purnu 4. Kuvattu etelästä.

Kuva 146. Gamajohka pohjoinen 3. Purnu 4. Sisätila. Kuvattu kaakosta.

Kuva 147. Gamajohka pohjoinen 3. Purnu 5. Kuvattu länsiluoteesta.

Kuva 148. Gamajohka pohjoinen 3. Kaksiosainen purnu 6. Taustalla näkymä Gamajohkan laaksoon, oikealla Gamaoaivi. Kuvattu pohjoisesta.

Kuva 149. Gamajohka pohjoinen 3. Kaksiosaisen purnu 6:n länsiosan sisätila. Purnun itäisellä ja läntisellä osalla on yhteinen väliseinä. Kuvattu luoteesta.

4.3.7 Luopmošjávri 3

Luopmošjávri 3, Kotasijoja ja purnu			MH-tunnus: 74630
Kohdetyyppi:	Asuinpaikat; kotasijat Kivirakenteet; purnu	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Historiallinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	4	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 12.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Kotasija 3:n keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7706570, Y 3469280, Z 324 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kyseessä on alkujaan Lapin kulttuuriympäristöt tutuksi -hankkeen inventoima kohde. Kyseisen hankkeen toimesta laaditussa kuvauksessa kohdetta kuvaillaan seuraavasti:

"Kotasija 1 ja 2: 7706419, 3469230 omistaja Anaras Helander; Rovasuvanto. Kaksi kotasijaa: paikalla on ollut kammi ja hevostalli Andaras Helanderilla, jotka on tehty ilmeisesti 1900-luvun alussa. Kammi oli alun perin kalastusta varten. (Kuvat 4178-4180). Jarmo Rasimuksella on nyt mökki kyseisen paikan vierellä.

Kotasija 3: 7706563, 3469274 omistaja Juhan Matti Paltto, Polvarinniemi. Kotasija on iso järven rannalla. Ensimmäinen kammi oli rakennettu 1800-luvulla. Juhan Matti kalasti ja pyysi riekkoja. Kohde on kuulunut Juhan Antti Paltolle. Kammi on jo maatunut. Paikalle on tuotu pieni mökki 1900-luvun lopulla. Petteri Paltolla on kalastusta varten kyseiselle paikalle tuotu mökki. Kämppä sijaitsee noin 200 metrin päässä edellisestä kämpästä."

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee läntisemmän Luobmošjávrin eli Stuorrajávrin lounaisrannan läheisyydessä, melko tasaisella kankaalla, tunturikoivikossa. Maaperä paikalla on hiekkamoreenia. Aluskasvillisuutta hallitsevat variksenmarja, puolukka, mustikka ja seinäsammal, lisäksi alueella kasvaa harvakseltaan katajapensaita ja rantavyöhykkeellä runsaasti vaivaiskoivua. Järven rannalla on myös kaksi lauta-rakenteista mökkiä, joiden pihapiirit ovat kohteen keskeisiä alueita.

Kohteen kuvaus

Kohteen kotasijojen paikallistamisessa oli huomattavia vaikeuksia. Kolmesta alueella sijaitseviksi ilmoitetusta kotasijasta paikallistettiin kohtalaisella todennäköisyydellä kaksi. Lisäksi löydettiin aiemmin tuntematon rakkakivikkoon rakennettu purnu kotasija 3:n läheisyydestä.

Paikalla, jolle kotasijoista 1 ja 2 ilmoitetut koordinaatit osoittavat, sijaitsee lautarakenteinen mökki. Mökin pohjoispuolella noin neljänkymmenen metrin etäisyydellä havaittiin halkaisijaltaan noin kuusi-metrinen pyöreähkö tasanne, joka on noin 0,2 m koholla ympäristöstään. Tasanne sijaitsee koivikossa, mökin pihapiirin ulkopuolella. Tasanteella on mahdollisesti voinut sijaita toinen kyseisistä kotasijoista, mutta mitään maanpinnalle näkyviä rakenteiden jäännöksiä tasanteella ei ole. Tasanteen keskiosaa tunnusteltiin lapion kärjellä mahdollisen kivetyn tulisijan paikallistamiseksi, mutta kiviä ei tavattu. Toista edes jollakin tavalla kotasijaa muistuttavaa kohtaa ei lähialueelta onnistuttu paikallistamaan.

Kotasijasta 3 ilmoitettujen koordinaattien osoittama paikka on pienemmän lautarakenteisen mökin luona. Mökin takaseinästä noin viisi metriä järven rantaan päin erottuu halkaisijaltaan noin 3,5 metrin laajuinen tasanne. Tasanne on noin puolen metrin levyisen ja noin 0,3 metrin syvyisen ojamaisen kaivannon ympäröimä ja koholla ympäristöstään noin 0,1 m. Ilmeisesti kyseessä on kotasija 3. Mitään maanpinnalle näkyviä rakenteiden jäännöksiä tasanteella ei kuitenkaan ole. Paikalla lienee sijainnut pyöreäpohjainen asumus, jonka tulisija on mahdollisesti sijainnut asumuksen länsireunalla, missä tuntuu pintaturpeen alla ainakin kaksi melko kookasta kiveä.

Näköetäisyydellä kotasijasta 3, mutta kauempana järven rannasta, kohdassa x = 7706543 / y = 3469261, paikallistettiin halkaisijaltaan noin nelimetriseen rakkakivikkoon kaivettu purnu. Purnu on muodoltaan soikeahko, pohjois-eteläsuuntainen ja olemukseltaan kuoppamainen. Purnun koko on noin 1,8 m x 1,2 m ja sen syvyys on noin 0,4 m. Purnun sisätilaa ympäröi noin metrin levyinen ja 0,2 m korkuinen kivivalli, ja kivien halkaisijat vaihtelevat välillä 20 cm – 40 cm. Kasvillisuus purnun alueella on muuten samankaltaista kuin purnun ympäristössä, mutta lisäksi rakkakivikon kivillä kasvaa torvijäkäliä, poronjäkäliä ja nahkajäkäliä.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu kolmeksi pesäkkeeksi, joiden keskikohtina ovat kotasijoiksi tulkitut alueen eteläisemmän mökin pohjoispuolella havaittu tasanne ja pohjoisemman mökin järvenpuoleisella sivulla havaittu tasanne, sekä kyseisen tasanteen läheltä rakkakivikosta löydetty purnu. Kukin pesäke on luonteeltaan pistemäinen ja rajautuu halkaisijaltaan enintään kymmenmetriselle alueelle. Lapin kulttuuriympäristöt tutuksi -hankkeen keräämien tietojen perusteella eteläisemmän mökin lähistöllä lienee löydettävissä vielä yksi kotasija, jota ei kohteen tarkastuksen yhteydessä kuitenkaan onnistuttu paikallistamaan.

Tulkinta

Läntisemmän Luobmošjávrin eli Stuorrajávrin lounaisrannan lähellä sijaitsevan kulttuuriperintökohteen Luopmošjávri 3 kotasijat ajoittuvat historialliselle ajalle. Lapin kulttuuriympäristöt tutuksi -hankkeen keräämien tietojen perusteella kotasijat 1 ja 2 ovat peräisin 1900-luvun alusta. Kotasija 3 on ilmeisesti peräisin 1800-luvulta, ja samaan aikakauteen voi mahdollisesti liittyä kotasijan läheltä paikallistettu purnu. Purnua ja kotasijaa 3 voidaan käsitellä kiinteinä muinaisjäännöksinä. Kotasijat 1 ja 2, joista toisen sijainti ja säilyneisyysaste ovat tuntemattomat, ovat myös merkityksellisiä alueen kulttuurihistorian kannalta, mutta niille ei ole perustelua esittää muinaisjäännösstatusta.

Viranomais-rekisterinro:	-	**Kunto:**	Kotasijat: Keskinkertainen Purnu: hyvä
Arvotus:	Kotasijat 1 ja 2: Muu suojeluarvo Kotasija 3 ja purnu: Mj-luokka II		

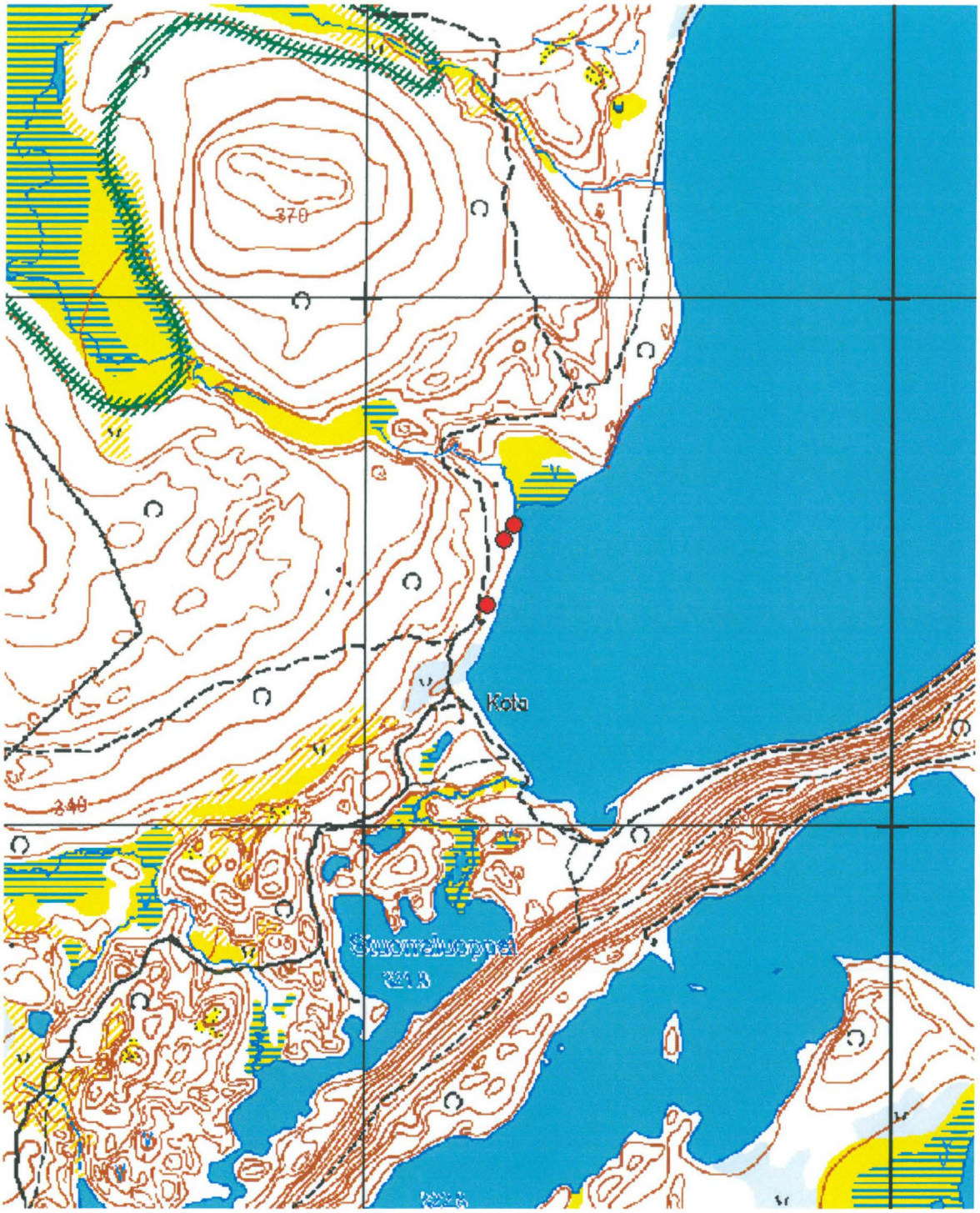

Kartta 56. Luopmošjávri 3, kotasijoja ja purnu.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

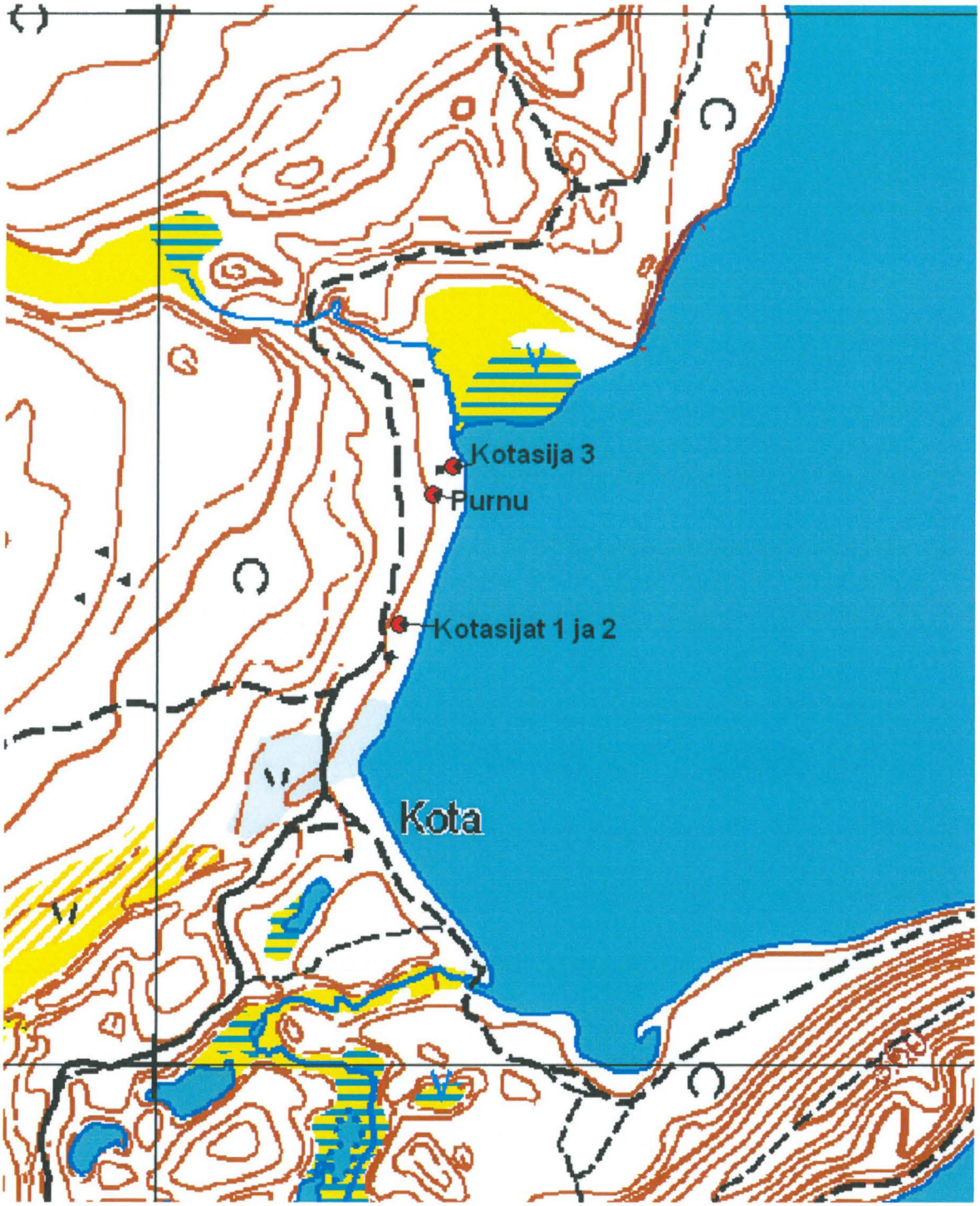

Kartta 57. Luopmošjávri 3, kotasijoja ja purnu.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 150. Luopmošjávri 3. Mahdollisesti kotasija 1 tai 2. Taustalla lauta-rakenteinen mökki, mökin pihaa ja järven ranta. Kuvattu pohjoisesta.

Kuva 151. Luopmošjávri 3. Kotasija 3. Taustalla pieni lautarakenteinen mökki, joka on tuotu paikalle 1900-luvun lopulla. Kuvattu itäkoillisesta.

Kuva 152. Luopmošjávri 3. Pieneen rakkakivikkoon rakennettu purnu. Koivikon takana läntisempää Luopmošjávria. Kuvattu luoteesta.

Kuva 153. Luopmošjávri 3. Pieneen rakkakivikkoon rakennettu purnu. Koivikon takana kotasija 3:n vieressä oleva lautarakenteinen mökki ja taaempana läntisempää Luopmošjávria. Kuvattu etelälounaasta.

4.3.8 Suddesvarri

Suddesvárri Pyyntikuoppia, purnu, tulisija			MH-tunnus: 138340-2
Kohdetyyppi:	Muinaisjäännösryhmät	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Ajoitus epäselvä	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	24	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 18.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Kohteen keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7698636, Y 3485221, Z 250	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Suddesvárrin pohjois- ja luoteispuolilla sijaitsevan pyyntikuoppajärjestelmän kaksikymmentäyksi itäisintä kuoppaa löysivät vuonna 1994 Pirjo Hamari ja Mika Koski. Muut järjestelmään kuuluvat kuopat paikallistettiin kohteen tarkastuksen yhteydessä vuonna 2011.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee tunturikoivikossa Suddesvárrin pohjois- ja luoteispuolilla, itäosaltaan vaaran rinteellä, läntisemmiltä osiltaan vaaran luoteispuolella sijaitsevien pienten järvien läheisyydessä. Suddesvárrin rinteen yläosa on maaperältään hiekkamoreenia, alarinne hiekkaisempaa, ja järvien lähialue täysin hiekkamaata. Alue on korkeussuhteiltaan melko loivapiirteistä, silti paikoitellen loivahkojen hiekkaharjanteiden kirjavoimaa. Aluskasvillisuutta hallitsevat puolukka, variksenmarja, torvijäkälät, tinajäkälät ja torvijäkälät sekä kangaskarhunsammal ja seinäsammal. Alueella kasvaa myös harvakseltaan katajia.

Kohteen kuvaus

Kohde on laaja, pitkänomainen pyyntikuoppajärjestelmä Gáissácopman huipulta noin kaksi kilometriä itään sijaitsevan järven itäpuolella olevan harjanteen ja Suddesvárrin pohjoisrinteen välillä. Järjestelmä on jokseenkin itä-länsisuuntainen ja noin 1,5 km mittainen. Kuoppia paikallistettiin yhteensä 50. Vierekkäiset kuopat sijaitsevat useimmiten näköetäisyydellä toisistaan. Leveimmät kuopattomat alueet sijaitsevat niissä kohdissa järjestelmää, joissa järvet ovat luontaisesti sulkeneet peurojen kulkureitin.

Kuopat ovat pyöreitä tai lievästi soikeahkoja poikittaissuuntaisesti pyyntikuoppajärjestelmän pituussuuntaan nähden, poikkileikkaukseltaan suppilomaisia. Kuoppien halkaisijat vaihtelevat kolmen ja viiden metrin välillä, ja niiden syvyydet ovat vajaasta puolesta metristä hieman yli metriin. Useimpia kuoppia ympäröi loivapiirteinen valli, jonka leveys on 1,5-3,0 m ja korkeus alle puoli metriä, tavallisimmin noin 0,2-0,3 m. Yksittäisten kuoppien mittoja ei kuoppien suuren lukumäärän vuoksi ennätetty kohdetta tarkastettaessa dokumentoimaan. Kuoppia on ilmeisesti kaivettu useassa jaksossa; loivimmiksi sortuneissa kuopissa todettiin kuoppien pohjilta paksut huuhtoutumiskerrokset, mutta jyrkimmissä ja syvimpinä säilyneissä kuopissa huuhtoutumiskerros oli vasta muodostumassa ja heikosti havaittavissa. Kuopat 26 ja 27, jotka sijaitsevat kahden järven välisellä kannaksella, poikkeavat olemukseltaan muista alueelta tavatuista selvästi. Kyseiset kuopat ovat muodoltaan pitkänomaisia, noin neljän metrin mittaisia ja kahden ja puolen metrin levyisiä, syvyydeltään noin puolimetrisiä, kaksi metriä leveän ja 0,2 m korkean vallin ympäröimiä. Kuopan 26 pohjalle kaivetusta lapionpistosta todettiin paksu huuhtoutumiskerros ja vallin alta hiilensekainen kaksoismaannos noin 0,2 m syvyydellä.

Suddesvárrin pyyntikuoppajärjestelmän läheisyydestä todettiin myös kivetyn tulisijan sekä kivirakkaan kaivetun mahdollisen purnun jäännökset. Mahdollinen purnu sijaitsee itäisimmän pyyntikuopan kaakkois-

puolella, pienialaisessa rakkakivikossa vaaran rinteellä, kohdassa x = 7698626 / y = 3485793. Purnuksi tulkittu rakenne on melko laakea, pitkänomainen, kaakkosuuntainen kuoppa, mitoiltaan noin 2,0 x 1,0 m. Kuopan syvyys on noin 0,3 m ja sitä kiertää noin puolentoista metrin levyinen kivivalli, jonka korkeus on noin 0,2 metriä. Vallin kivet ovat ilmeisesti kuopasta kaivettuja, ja niiden halkaisija vaihtelee 0,15-0,4 m välillä.

Kivetyn tulisijan jäännös sijaitsee lähellä pyyntikuoppajärjestelmän länsipäätä, matalalla harjanteella, tuulieroosion avoimeksi kuluttamassa maapaljastumassa, kohdassa x = 7698590 / y = 3484255. Paikalla on muuten kivettömässä hiekkamaassa muutaman neliömetrin alueella noin neljäkymmentä palanutta kiveä, joiden halkaisijat vaihtelevat välillä 3 cm - 20 cm. Kyseessä lienee pääosin tuhoutunut liesilatomus. Palaneiden kivien läheisyydestä ei tavattu mitään löytöjä, joten tulisijan ajoitus jää avoimeksi.

Suddesvárrin pyyntikuoppajärjestelmästä paikallistettujen kuoppien sijaintitiedot

Pyyntikuoppa 1 x = 7698641 / y = 3485772

Pyyntikuoppa 2 x = 7698656 / y = 3485733

Pyyntikuoppa 3 x= 7698664 / y = 3485712

Pyyntikuoppa 4 x = 7698661 / y = 3485680

Pyyntikuoppa 5 x = 7698652 / y = 3485663

Pyyntikuoppa 6 x = 7698660 / y = 3485642

Pyyntikuoppa 7 x = 7698666 / y = 3485624

Pyyntikuoppa 8 x = 7698669 / y = 3485613

Pyyntikuoppa 9 x = 7698676 / y = 3485592

Pyyntikuoppa 10 x = 7698679 / y = 3485574

Pyyntikuoppa 11 x = 7698686 / y = 3485547

Pyyntikuoppa 12 x = 7698705 / y = 3485536

Pyyntikuoppa 13 x = 7698712 / y = 3485528

Pyyntikuoppa 14 x = 7698696 / y = 3485450

Pyyntikuoppa 15 x = 7698689 / y = 3485409

Pyyntikuoppa 16 x = 7698690 / y = 3485387

Pyyntikuoppa 17 x = 7698675 / y = 3485344

Pyyntikuoppa 18 x = 7698647 / y = 3485265

Pyyntikuoppa 19 x = 7698632 / y =3485230

Pyyntikuoppa 20 x = 7698629 / y = 3485191

Pyyntikuoppa 21 x = 7698616 / y = 3485157

Pyyntikuoppa 22 x = 7698593 / y = 3485096

Pyyntikuoppa 23 x = 7698580 / y = 3485081

Pyyntikuoppa 24 x = 7698573 / y = 3485071

Pyyntikuoppa 25 x = 7698574 / y = 3485058

Pyyntikuoppa 26 x = 7698555 / y = 3484861

Pyyntikuoppa 27 x = 7698554 / y = 3484861

Pyyntikuoppa 28 x = 7698513 / y = 3484685

Pyyntikuoppa 29 x = 7698519 / y = 3484675

Pyyntikuoppa 30 x = 7698526 / y = 3484663

Pyyntikuoppa 31 x = 7698535 / y = 3484640

Pyyntikuoppa 32 x = 7698551 / y = 3484624

Pyyntikuoppa 33 x = 7698559 / y = 3484609

Pyyntikuoppa 34 x = 7698564 / y = 3484592

Pyyntikuoppa 35 x = 7698566 / y = 3484585

Pyyntikuoppa 36 x = 7698564 / y = 3484570

Pyyntikuoppa 37 x = 7698570 / y = 3484542

Pyyntikuoppa 38 x = 7698565 / y = 3484527

Pyyntikuoppa 39 x = 7698565 / y = 3484513

Pyyntikuoppa 40 x = 7698560 / y = 3484492

Pyyntikuoppa 41 x = 7698523 / y = 3484470

Pyyntikuoppa 42 x = 7698554 / y = 3484441

Pyyntikuoppa 43 x = 7698571 / y = 3484342

Pyyntikuoppa 44 x = 7698573 / y = 3484319

Pyyntikuoppa 45 x = 7698584 / y = 3484288

Pyyntikuoppa 46 x = 7698620 / y = 3484221

Pyyntikuoppa 47 x = 7698623 / y = 3484211

Pyyntikuoppa 48 x = 7698629 / y = 3484199

Pyyntikuoppa 49 x = 7698638 / y = 3484189

Pyyntikuoppa 50 x = 7698648 / y = 3484170

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pitkänomaiselle, yli puolentoista kilometrin mittaiselle, hyvin kapealle alueelle, joka noudattaa pyyntikuoppaketjun suuntaa. Pyyntikuoppajärjestelmää laadittaessa on myös hyödynnetty pieniä järviä, joiden kohdilla pyyntikuoppien muodostamassa ketjussa ovat kuopattomat välialueet, minkä vuoksi myös kyseisten välialueiden voidaan katsoa olennaisesti liittyvän kohdekokonaisuuteen. Muinaisjäännösrekisterissä oleva kohteen rajaus on liian etelässä.

Tulkinta

Suddesvárrin pyyntikuoppajärjestelmä on kokonaisuudessaan hyvin säilynyt ja poikkeuksellisen laaja-alainen muinaisjäännöskohde, joka vaikuttaa syntyneen varsin pitkän ajanjakson kuluessa. Maastonmuotojen suunnitelmallinen hyväksikäyttäminen järjestelmän laatimisessa on useassa eri kohdassa selvästi nähtävissä. Pyyntikuoppaketjun itäpään kaakkoispuolella sijaitseva mahdollinen purnu voi hyvinkin olla samanaikainen rakenne pyyntikuoppien kanssa, mutta varsinaisia todisteita samanaikaisuudesta ei ole. Myöskin läntisimpien pyyntikuoppien läheltä tavatun tulisijan jäännöksen ajallinen suhde pyyntikuoppiin jää avoimeksi.

Viranomais-rekisterinro:	1000000947	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Mj-luokka II		

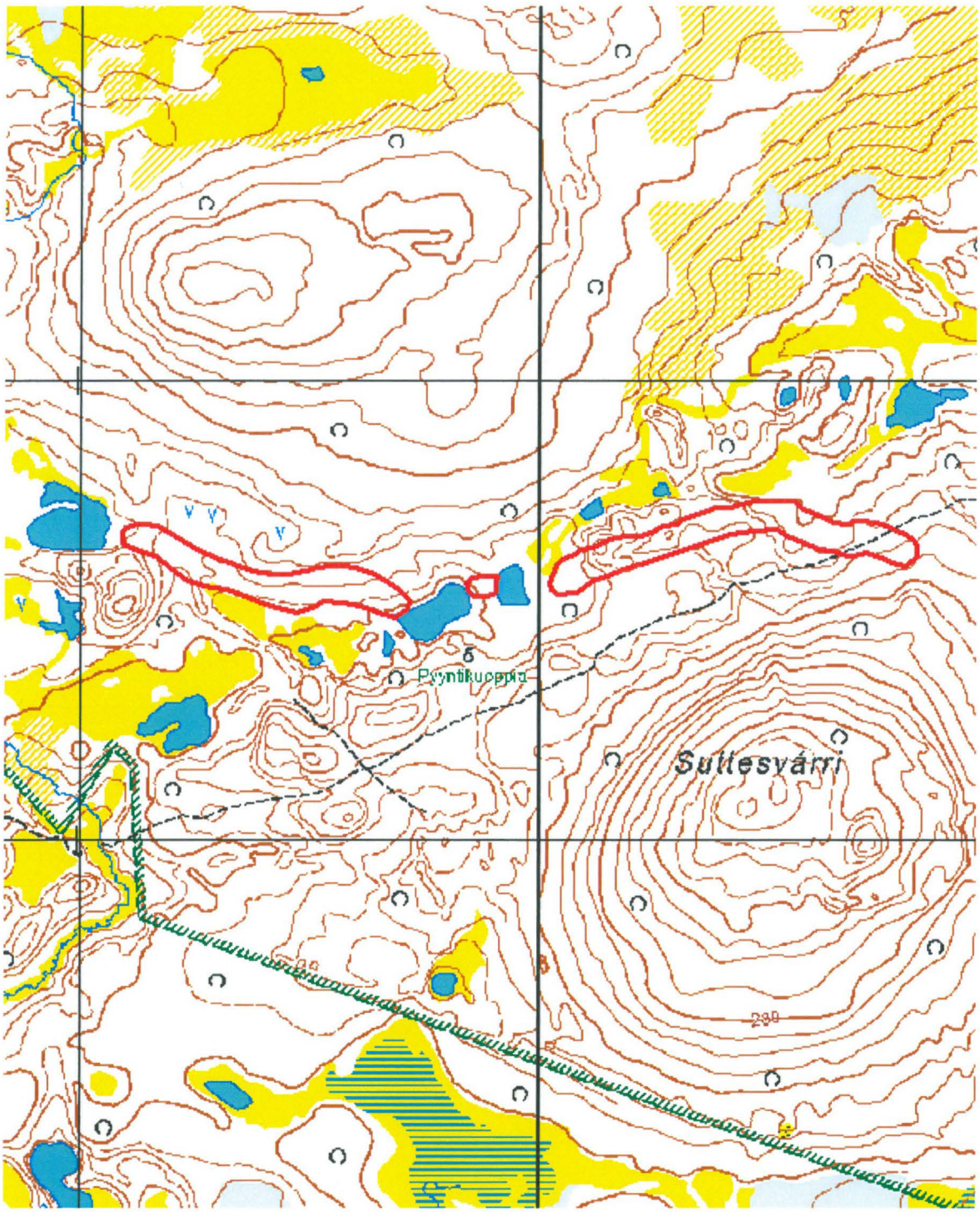

Kartta 59. Suddesvárri, pyyntikuoppia.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

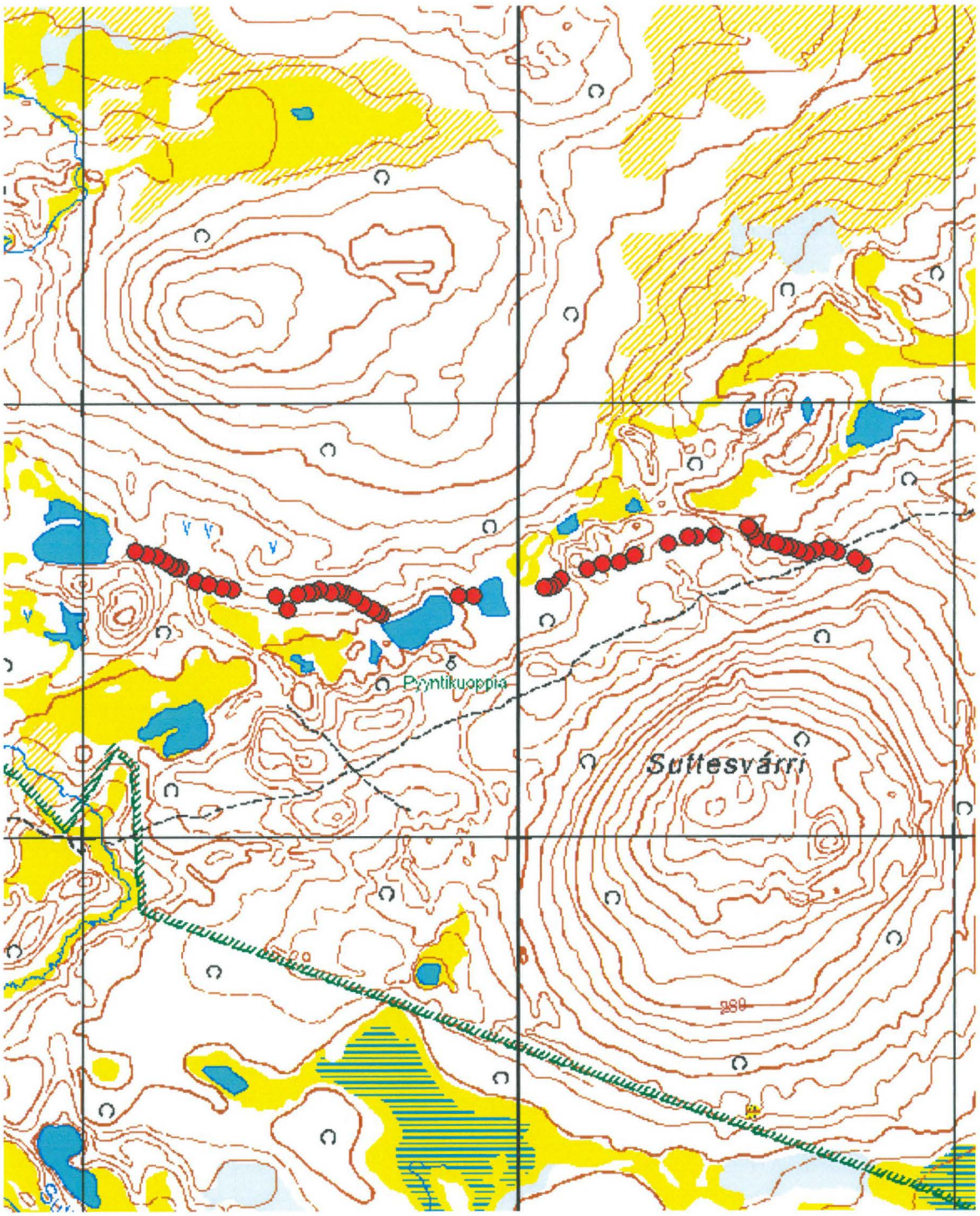

Kartta 60. Suddesvárri, pyyntikuoppia.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

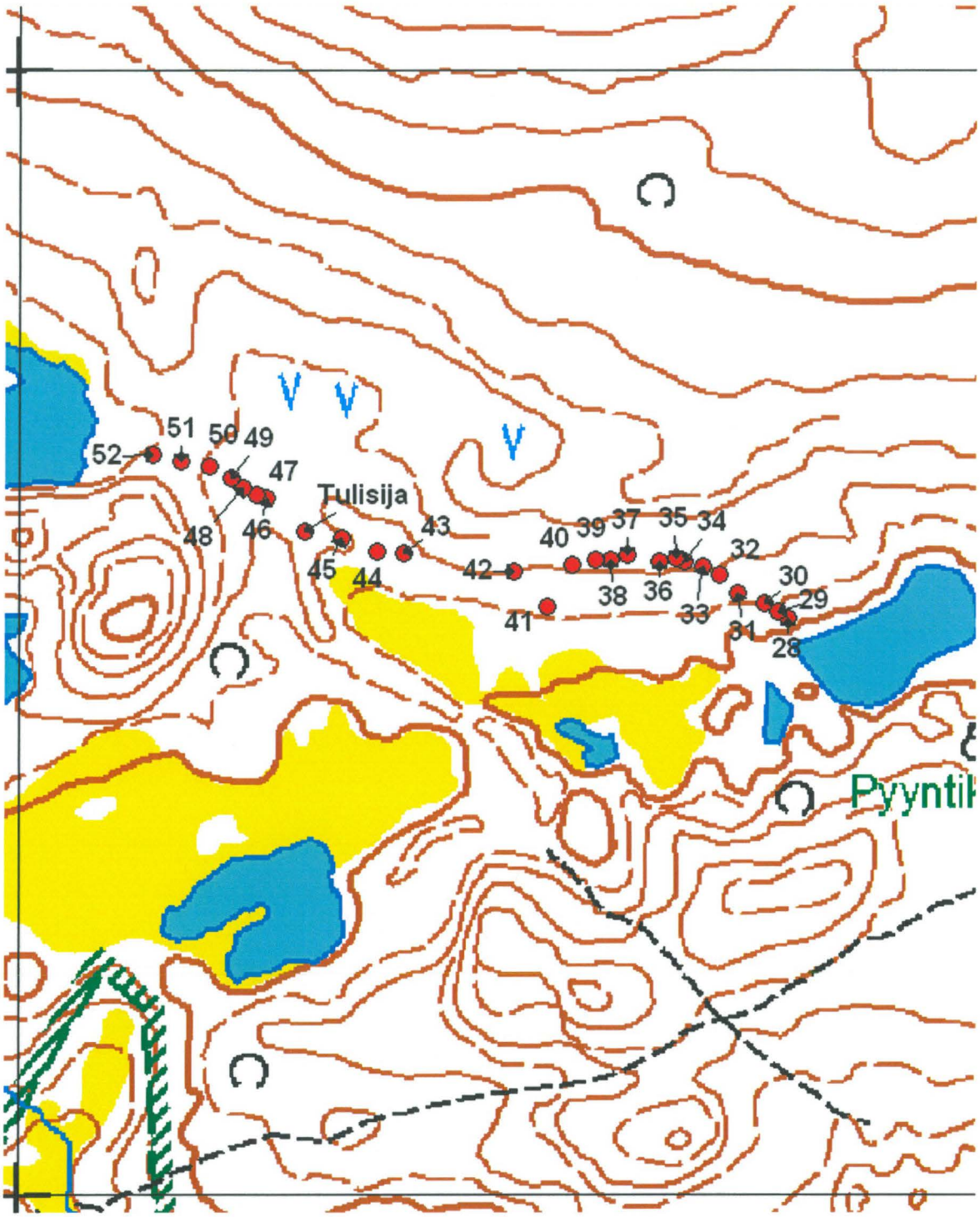

Kartta 61. Suddesvárri, pyyntikuoppia.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

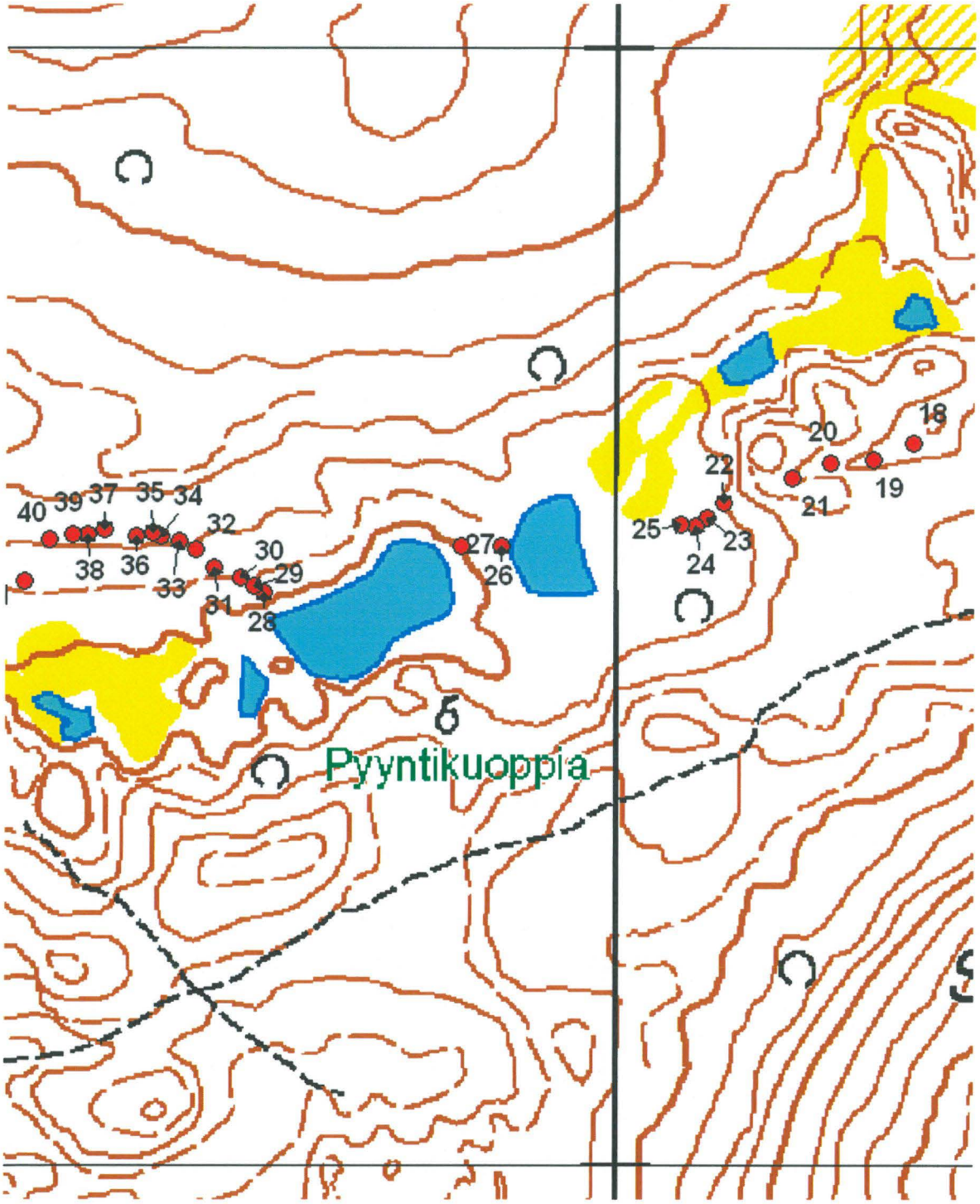

Kartta 62. Suddesvárri, pyyntikuoppia.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

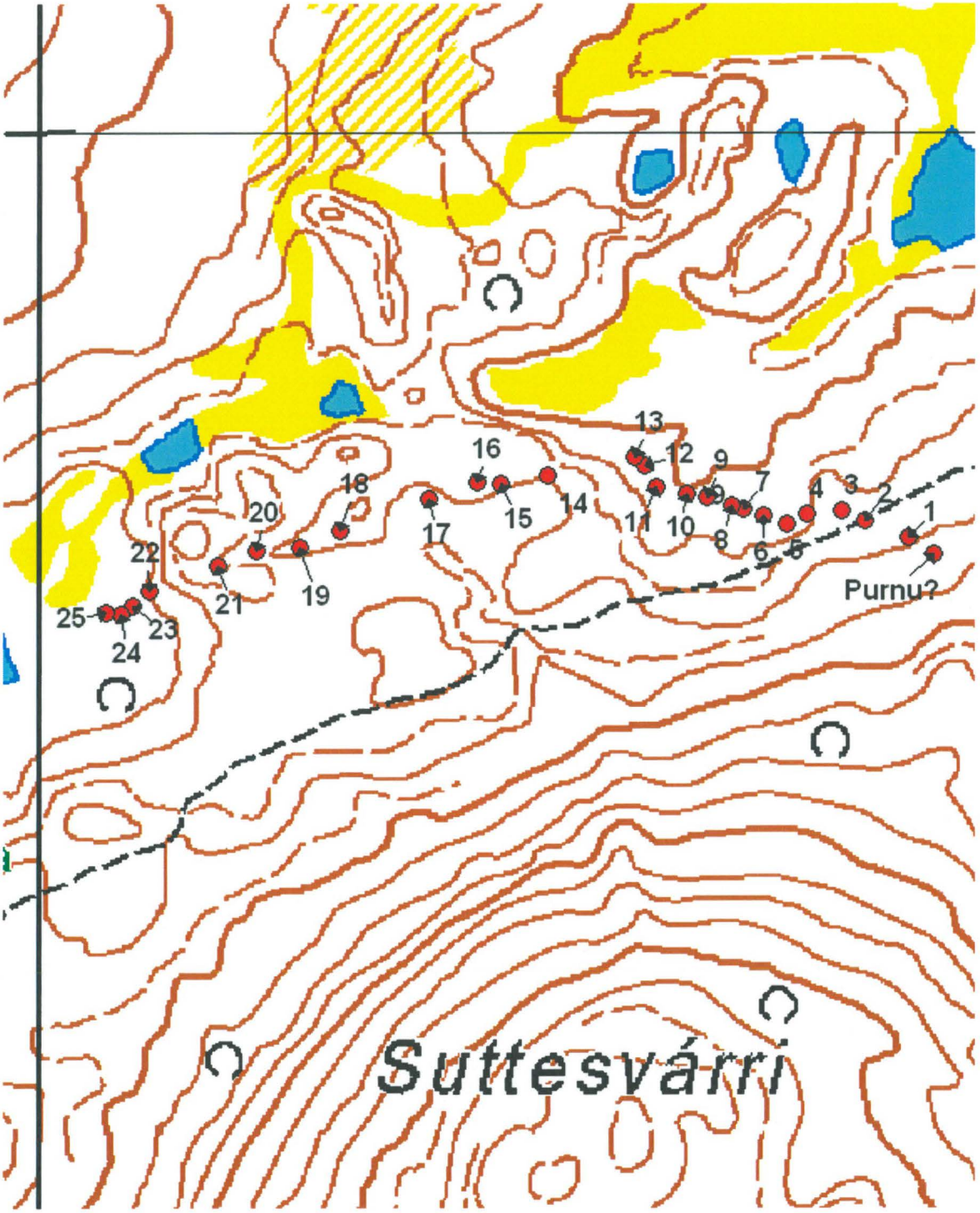

Kartta 63. Suddesvárri, pyyntikuoppia.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

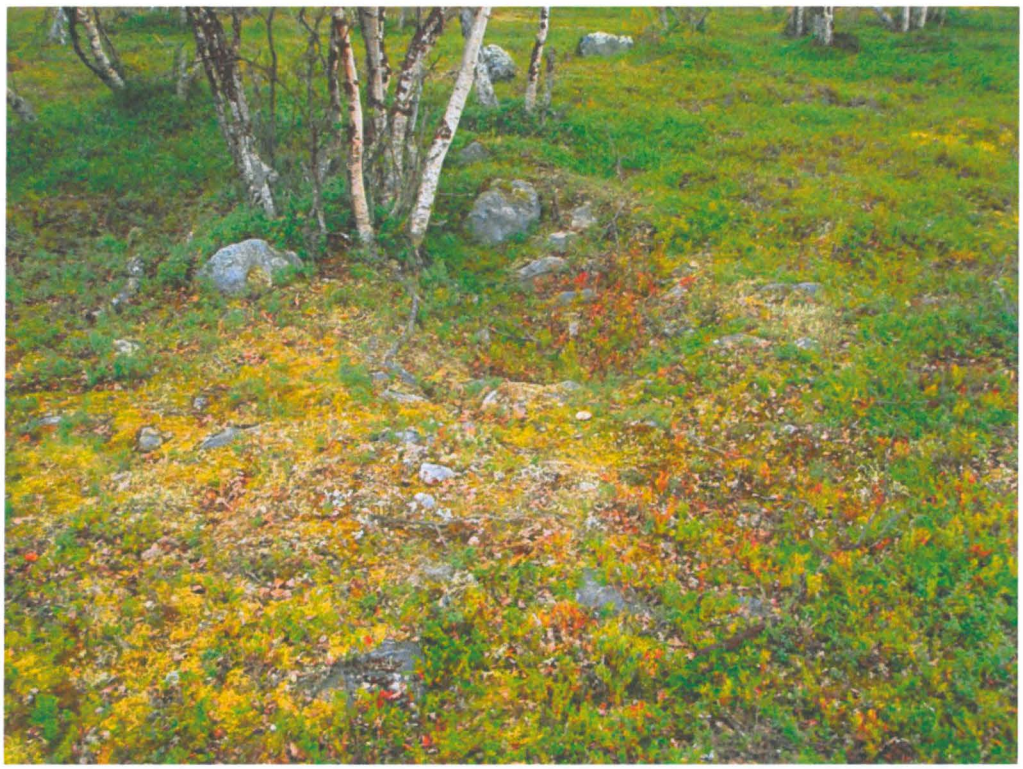

Kuva 154. Suddesvárri. Mahdollinen purnu pienessä rakkakivikossa, itäisimmästä pyyntikuopasta kaakkoon. Kuvattu pohjoisluoteesta.

Kuva 155. Suddesvárri. Pyyntikuoppa 15. Kuvattu eteläkaakosta.

Kuva 156. Suddesvárri. Pyyntikuoppa 17. Kuvattu pohjoisesta.

Kuva 157. Suddesvárri. Pyyntikuoppa 18. Kuvattu lounaasta.

Kuva 158. Suddesvárri. Pyyntikuoppa 26. Kuvattu luoteesta.

Kuva 159. Suddesvárri. Pyyntikuoppa 27. Kuvattu koillisesta.

Kuva 160. Suddesvárri. Pyyntikuoppa 30. Kuvattu itäkaakosta.

Kuva 161. Suddesvárri. Pyyntikuoppa 36. Kuvattu lännestä.

Kuva 162. Suddesvárri. Pyyntikuoppa 38. Kuvattu koillisesta.

Kuva 163. Suddesvárri. Pyyntikuoppa 39. Kuvattu koillisesta.

4.3.9 Stuorra Bálddotjávri kaakko

Stuorra Bálddotjávri kaakko Pyyntikuoppia, purnu			MH-tunnus: 134041
Kohdetyyppi:	Valmistuspaikat/työpaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Ajoitus epäselvä	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	32	**Tarkastus:**	P. Rautiainen 15.6.2011
Koordinaatti-selitys:	Kohteen keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7730824, Y 3501460 Z 215	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Utsjokinen Viljo Valle on löytänyt alueelta pyyntikuoppajonon vuonna 2009, josta hän ilmoitti Metsähallitukselle.

Ympäristön kuvaus

Alue on hyivn kivistä ja kumpuilevaa. Hiekkaisten ja moreenisten kumpujen väleissä on pieni suoalueita ja sulamisvesilampia sekä Stuorra Balddotjärveen laskeva puro. Alueella kasvaa tiheästi tunturikoivua.

Kohteen kuvaus

Valle on löytänyt alueelta 35 pyyntikuoppaa ja yhden purnun. Nyt tehdyssä tarkastuksessa löydettiin 31 pyyntikuoppaa ja purnu. Pyyntikuoppia voi toki olla enemmänkin, sillä muutamia on voinut jäädä kumpareisessa maastossa havaitsematta.

Pyyntikuopat ovat halkaisijaltaan kahdesta viiteen metriä halkaisijaltaan ja syvyydeltään 60 senttimetristä 1.5 metriin. Useimpien ympärillä ei ole valleja.

Pyyntikuoppajono on pituudeltaan lähes kilometrin ja suurinpiirtein luoteis-kaakkosuuntainen.

Purnu on kasattu kantamalla ympäristöstä kiviä ja kasaamalla ne noin 60 cm korkeaksi valliksi. Purnun halkaisija on noin 2 m.

Pyyntikuoppien ja purnun sijaintitiedot:

1	7731244	3501193
2	7731243	3501195
3	7731171	3501237
4	7731159	3501245
5	7731127	3501227
6	7731125	3501230
7	7731088	3501241
8	7731063	3501250
9	7730975	3501321
10	7730966	3501346
11	7730949	3501371
12	7730934	3501388

13	7730952	3501369
14	7730935	3501388
15	7730877	3501430
16	7730867	3501441
17	7730856	3501453
18	7730838	3501462
19	7730827	3501461
20	7730812	3501461
21	7730814	3501458
22	7730812	3501450
23	7730812	3501452
24	7730771	3501493
25	7730768	3501497
26	7730734	3501492
27	7730690	3501503
28	7730672	3501509
29	7730660	3501520
30	7730635	3501522
31	7730694	3501524
32	7730566	3501545
33	7730536	3501553
34	7730509	3501567
35	7730502	3501575
36	7730501	3501572
37	7730466	3501576
38	7730453	3501586
39	7730422	3501597
40	7730420	3501597
41	7730396	3501611
42	7730660	3501511
purnu	7731100	3501211

Kohteen rajaus

Muinaisjäännöskohde on pituudeltaan noin kilometrin ja leveydeltään 10-20 m.

Viranomais-rekisterinro: -

Kunto: Hyvä

Arvotus: Mj-luokka II

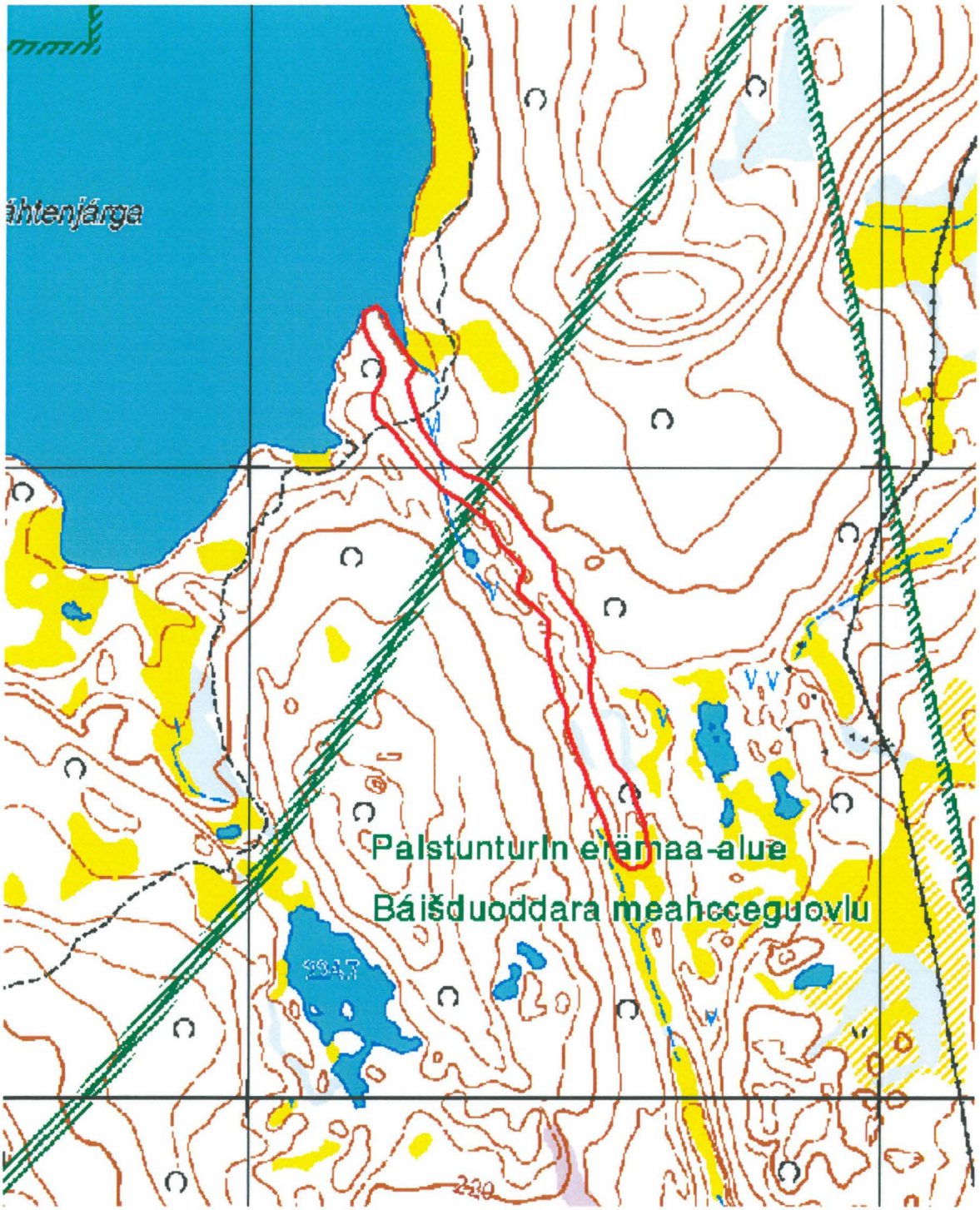

Kartta 64. Stuorra Bálddotjávri kaakko, pyyntikuoppia ja purnu.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

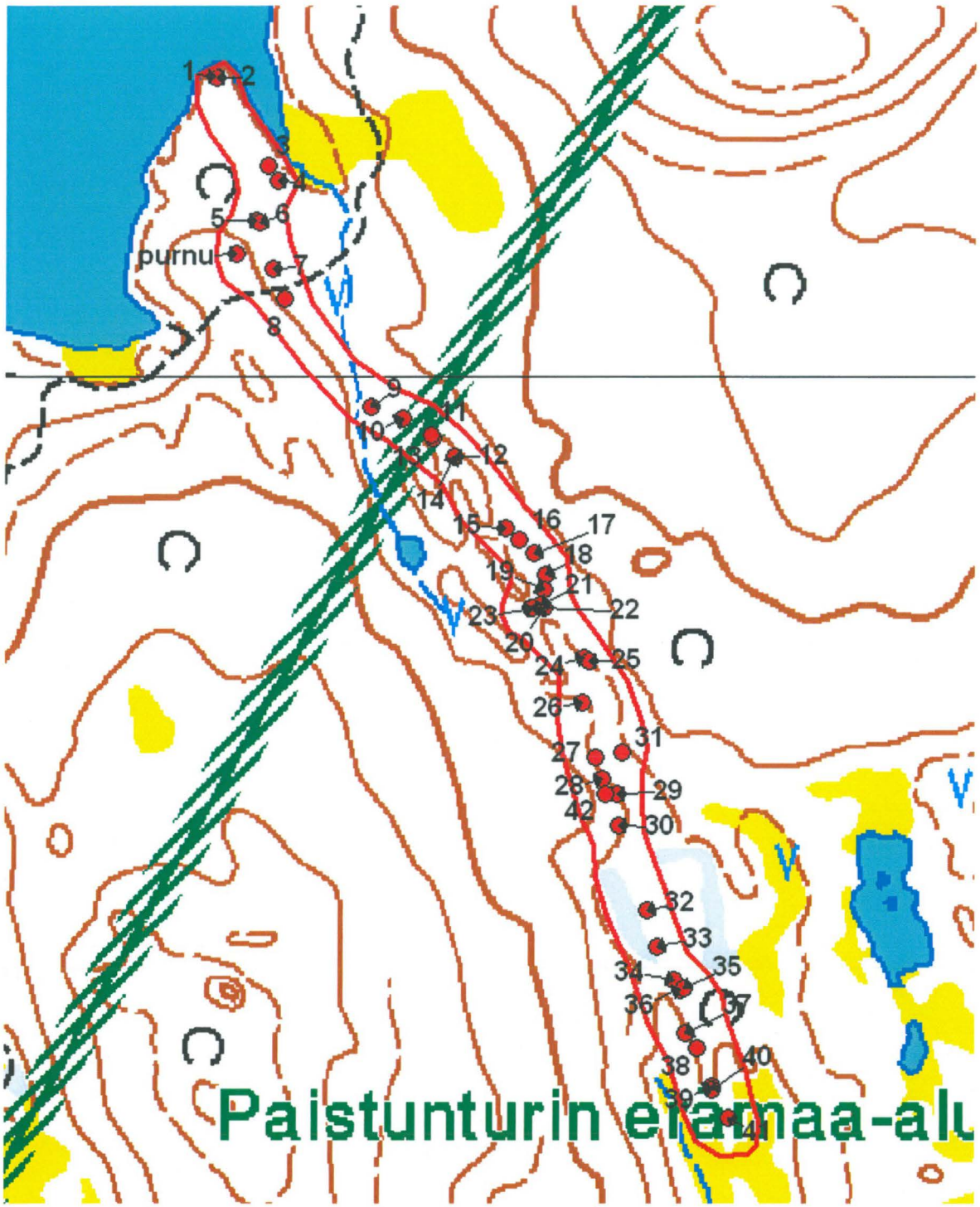

Kartta 65. Stuorra Bálddotjávri kaakko, pyyntikuoppia ja purnu.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 164. Stuorra Bálddotjávri kaakko. Purnu. Kuvattu luoteesta.

4.4 Pyyntikuoppakohteet

4.4.1 Soahkemohjávrrit

Soahkemohjávrrit Pyyntikuoppia			MH-tunnus: 138337
Kohdetyyppi:	Valmistuspaikat/työpaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Ajoitus epäselvä	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	UTSJOKI
Lukumäärä:	8		
Koordinaatti-selitys:	Kohteen keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7697987, Y 3488906, Z 223	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen olemassaolon on Museovirastolle ilmoittanut kaamasmukkalainen Olavi Somby, ilmeisesti noin vuonna 1994. Kohdetta ei ole ennen vuotta 2011 arkeologisesti aiemmin tarkastettu.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Soahkemohjávvrit-nimisten järvien välisellä hiekkapohjaisella harjumaisella kannaksella, jonka puusto on tunturikoivikkoa. Aluskasvillisuutta hallitsevat puolukka, variksenmarja sekä nahkajäkälät ja seinäsammal. Kohteen länsipuolella sijaitsee vanha lautarakenteinen eräkämppä.

Kohteen kuvaus

Kohde on kahdeksasta pyyntikuopasta muodostuva pyyntikuoppajärjestelmä, joka sijaitsee hiekkaharjanteilla itäisemmän Soahkemohjávrrin ja sen länsipään eteläpuolella olevan pienemmän järven luoteispäässä olevan suon välillä. Pohjoisimpana sijaitseva pyyntikuoppa 1 on Soahkemohjávrrien välisen harjumaisen kannaksen laella, kohdassa, jossa harju on matalimmillaan. Kuopat 1-7 muodostavat tästä loivasti kohti etelää laskevalle rinteelle noin viidenkymmenen metrin mittaisen pohjois-eteläsuuntaisen kuoppaketjun. Kuoppa 8 sijaitsee kuopasta 7 noin kuusikymmentä metriä kaakkoon, suolle jyrkästi laskevan rinteen partaalla.

Kohteen Soahkemohjávrrit pyyntikuoppien sijaintitiedot ja tarkempi kuvaus

Pyyntikuoppa 1
Soikea, itä-länsisuuntainen, koko 3,5 x 3,0 m, syvyys 0,6 m.
Vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,2 m.
x = 7698027 / y = 3488911

Pyyntikuoppa 2
Soikea, itä-länsisuuntainen, koko 3,0 x 2,5 m, syvyys 0,5 m.
Vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,3 m.
x = 7698013 / y = 3488911

Pyyntikuoppa 3
Pyöreä, ø 3,0 m, syvyys 0,6 m.
Vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,3 m.
x = 7698004 / y = 3488911

Pyyntikuoppa 4
Soikea, luode-kaakkosuuntainen, koko 3,0 x 2,0 m, syvyys 0,6 m.
Vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,2 m.
x = 7697999 / y = 3488912

Pyyntikuoppa 5
Soikea, luode-kaakkosuuntainen, koko 2,5 x 1,5 m, syvyys 0,5 m.
Vallin leveys 1,5 m, vallin korkeus 0,3 m.
x = 7697991 / y = 3488905

Pyyntikuoppa 6
Soikea, itä-länsisuuntainen, koko 3,0 x 2,0 m, syvyys 0,7 m.
Vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,3 m.
x = 7697987 / y = 3488905

Pyyntikuoppa 7
Soikea, itäkoillis-länsilounassuuntainen, koko 3,0 x 2,5 m, syvyys 0,6 m.
Vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,3 m.
x = 7697976 / y = 3488910

Pyyntikuoppa 8
Pyöreä, ø 3,5 m, syvyys 0,6 m.
Vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,3 m.
x = 7697945 / y = 3488957

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pitkänomaiseksi alueeksi, jonka pohjoisreuna on itäisemmän Soahkemohjávrrin länsipään eteläpuolella olevalla harjanteella pyyntikuoppa 1:n luona. Kyseiseltä kohdalta alue jatkuu noin viisikymmentä metriä pohjois-eteläsuuntaisena ja noin kymmenen metrin levyisenä vyöhykkeenä, taittuen sitten noin kuusikymmentä metriä kaakkoon pyyntikuoppa 8:n luokse, yltäen suolle jyrkästi laskeutuvan rinteen partaalle saakka.

Tulkinta

Soahkemohjávrrien väliseltä kannakselta dokumentoidut kuoppajäännökset vaikuttavat muodostavan pyyntikuoppajärjestelmän, johon on ilmeisesti ajettu peuroja laajalta alueelta itäisemmän Soahkemohjávrrin eteläpuolelta, missä peurojen kulkua rajoittavat järvet ja suot muodostavat suppilomaisesti kohti pyyntikuoppaketjua kapenevan alueen. Seudun maastonmuodot ovatkin epäilemättä tarjonneet alueella asuneelle väestölle mainion avun laajamittaiseen ja menestyksekkääseen peuranpyyntiin. Pyyntikuoppien täsmällinen ajoittaminen on vaikeaa, mutta kuoppien pohjille kaivetuista lapionpistoista todettu paksu huuhtoutumiskerros osoittaa niiden olevan vähintään satojen vuosien ikäisiä.

Viranomais-rekisterinro: 1000009844 **Kunto:** Hyvä

Arvotus: Mj-luokka II

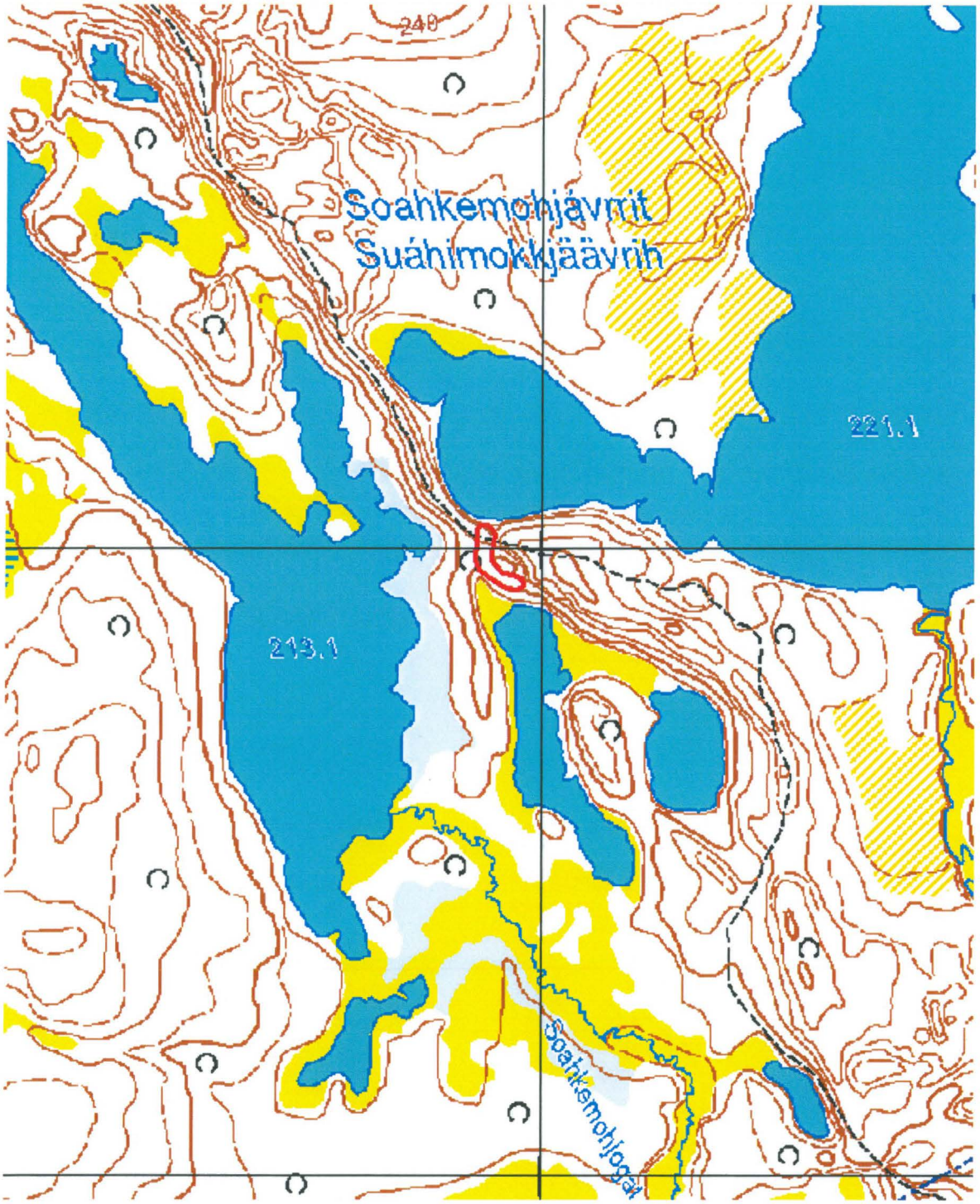

Kartta 66. Soahkemohjávrrit, pyyntikuoppia.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

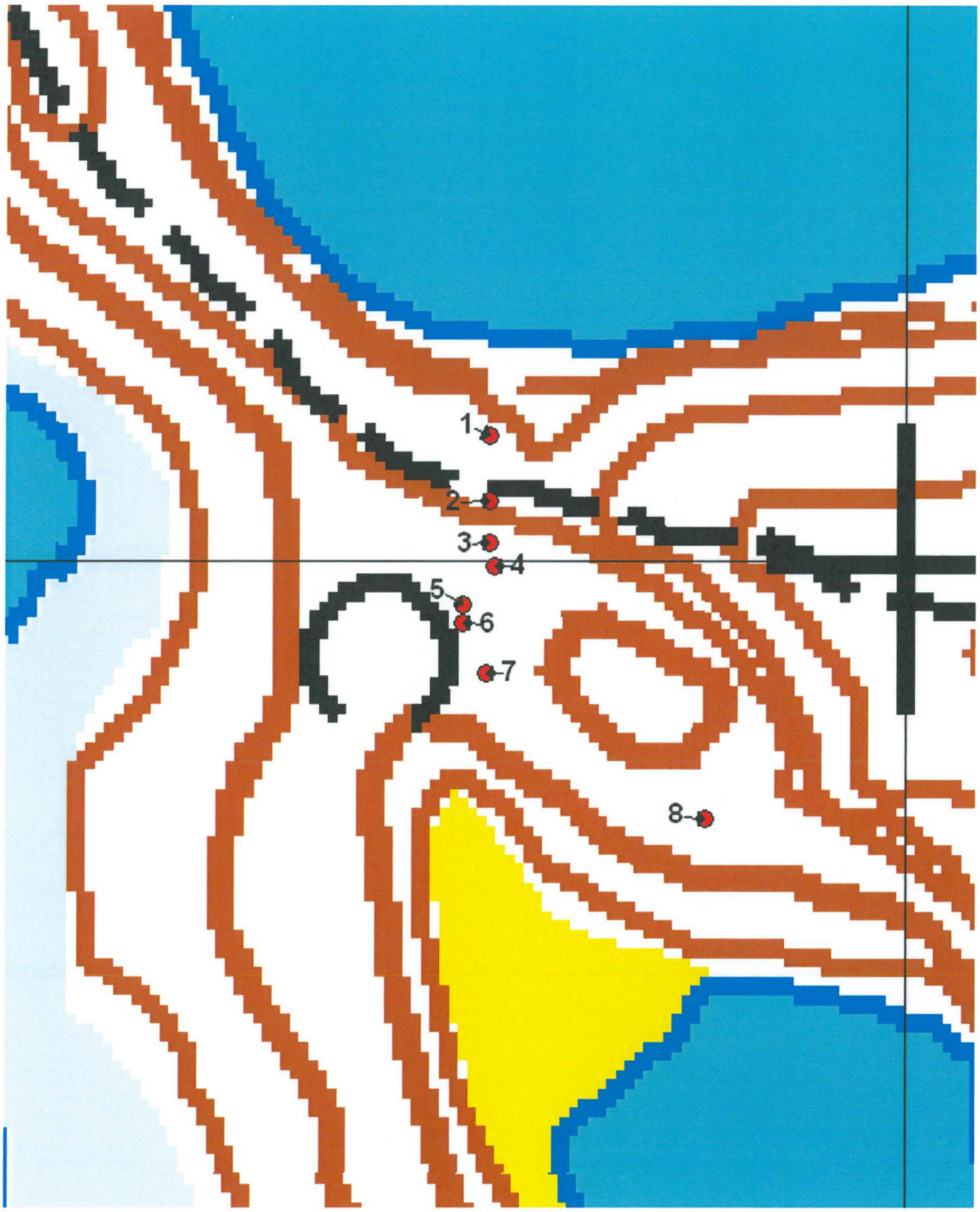

Kartta 67. Soahkemohjávrrit, pyyntikuoppia.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 165. Soahkemohjávrrit. Pyyntikuoppa 1. Kuvattu eteläkaakosta.

Kuva 166. Soahkemohjávrrit. Harjanteella lähellä toisiaan sijaitsevat pyyntikuopat 3 ja 4. Kuvattu pohjoisluoteesta.

4.4.2 Soahkemohjávrrit 5

Soahkemohjávrrit 5 Pyyntikuoppia			MH-tunnus: 138335
Kohdetyyppi:	Työ- ja valmistuspaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Ajoitus epäselvä	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	10	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 17.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Kohteen keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7699786, Y 3487674, Z 238	**Löydöt:**	-

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee harvaa tunturikoivikkoa kasvavalla, loivasti kohti luodetta kohoavalla hiekkapohjaisella rinteellä pohjoisimman Soahkemohjávrrin luoteispuolella. Kohteen länsipuolella on Soahkemohjávrrit toisistaan erottava jyrkkärinteinen harju. Aluskasvillisuutta alueella hallitsevat variksenmarja, puolukka sekä sammalet, kuivimmilla kohdilla myös jäkälät.

Kohteen kuvaus

Kohde on kymmenestä kuopasta koostuva, lähes kahdensadan metrin mittainen luode-kaakko-suuntainen pyyntikuoppajärjestelmä pohjoisimman Soahkemohjávrrin luoteiskulman ja Soahkemohjávrrit toisistaan erottavan harjun luoteispään välillä. Kuopista eteläisin sijaitsee pohjoisimman Soahkemohjávrrin luoteisrannasta noin 25 metriä luoteeseen, ja pohjoisin kuoppa on noin 30 m etäisyydellä harjun laelta, harjun laelle jyrkästi nousevan rinteen juurella, harjun koillispuolella. Kuopat on kaivettu hiekkamaahan, ja ne ovat sortuneet melko loivapiirteisiksi. Kuoppien pohjille tehdyistä lapionpistoista todettiin kuopista selvä huuhtoutumiskerros.

Kohteen Soahkemohjávrrit 5 pyyntikuoppien sijaintitiedot ja tarkempi kuvaus

Pyyntikuoppa 1
ø 4,0 m, syvyys 0,4 m, vallin leveys 3,0 m, vallin korkeus 0,1 m.
x = 7699727 / y = 3487746

Pyyntikuoppa 2
ø 4,0 m, syvyys 0,6 m, vallin leveys 3,0 m, vallin korkeus 0,2 m.
x = 7699751 / y = 3487734

Pyyntikuoppa 3
ø 3,5 m, syvyys 0,4 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,2 m.
x = 7699758 / y = 3487719

Pyyntikuoppa 4
ø 3,5 m, syvyys 0,5 m, vallin leveys 3,0 m, vallin korkeus 0,1 m.
x = 7699773 / y = 3487691

Pyyntikuoppa 5
ø 3,0 m, syvyys 0,6 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,4 m.
Valli erottuu lähinnä alarinteen puolella.
x = 7699778 / y = 3487668

Pyyntikuoppa 6
Soikea, pohjoiskoillis-eteläounassuuntainen, koko 3,0 x 2,0 m syvyys 0,5 m.
Vallin leveys 3,0 m, vallin korkeus 0,1 m.
x = 7699803 / y = 3487651

Pyyntikuoppa 7
ø 3,0 m, syvyys 0,5 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,1 m.
x = 7699805 / y = 3487645

Pyyntikuoppa 8
ø 4,0 m, syvyys 0,7 m, vallin leveys 3,0 m, vallin korkeus 0,2 m.
x = 7699817 / y = 3487631

Pyyntikuoppa 9
ø 4,0 m, syvyys 0,7 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,2 m.
Pohja soikea, pohjoiskoillis-etelälounassuuntainen.
x = 7699838 / y = 3487621

Pyyntikuoppa 10
ø 4,0 m, syvyys 0,8 m, vallin leveys 3,0 m, vallin korkeus 0,3 m.
Pohja soikea, pohjois-eteläsuuntainen.
x = 7699840 / y = 3487605

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pitkänomaiselle, pyyntikuoppaketjun muotoa noudattavalle, loivasti kaareutuvalle alueelle pohjoisimman Soahkemohjávrrin luoteiskulman ja Soahkemohjávrrit toisistaan erottavan harjun luoteispään välille. Alueen pituus on noin kaksisataa metriä ja leveys noin kolmekymmentä metriä.

Tulkinta

Pyyntikuoppaketjun sijainnin sekä lähialueen maastonmuotojen tarkastelun perusteella vaikuttaa todennäköiseltä, että kohteesta dokumentoiduilla kuopilla on suljettu kulkutie peuroilta, jotka on ajettu paikalle kaakosta, Soahkemohjávrrit toisistaan erottavan harjun ja pohjoisimman Soahkemohjávrrin lounaisrannan välisen kapeikon kautta. Pyyntikuoppajärjestelmiin perustuneella metsästyksellä on ollut alueella eläneelle väestölle suuri merkitys, mitä lähiseudulta tavattujen kuoppien poikkeuksellinen runsaslukuisuus selvästi osoittaa. Alueen luonnonolosuhteet ovat mahdollistaneet suurten peurapopulaatioiden menestymisen seudulla, ja hiekkainen maaperä sekä harjujaksojen ja järvien muodostamat peuralaumojen liikkeitä luontaisesti ohjailevat maastonmuodot ovat edistäneet pyynnin tehokasta toteuttamista. Kohteesta Soahkemohjávrrit 5 dokumentoitu pyyntikuoppajärjestelmä on hyvässä kunnossa, eikä sen säilyminen vaikuta olevan uhattuna.

Viranomais-rekisterinro: -

Kunto: Hyvä

Arvotus: Mj-luokka II

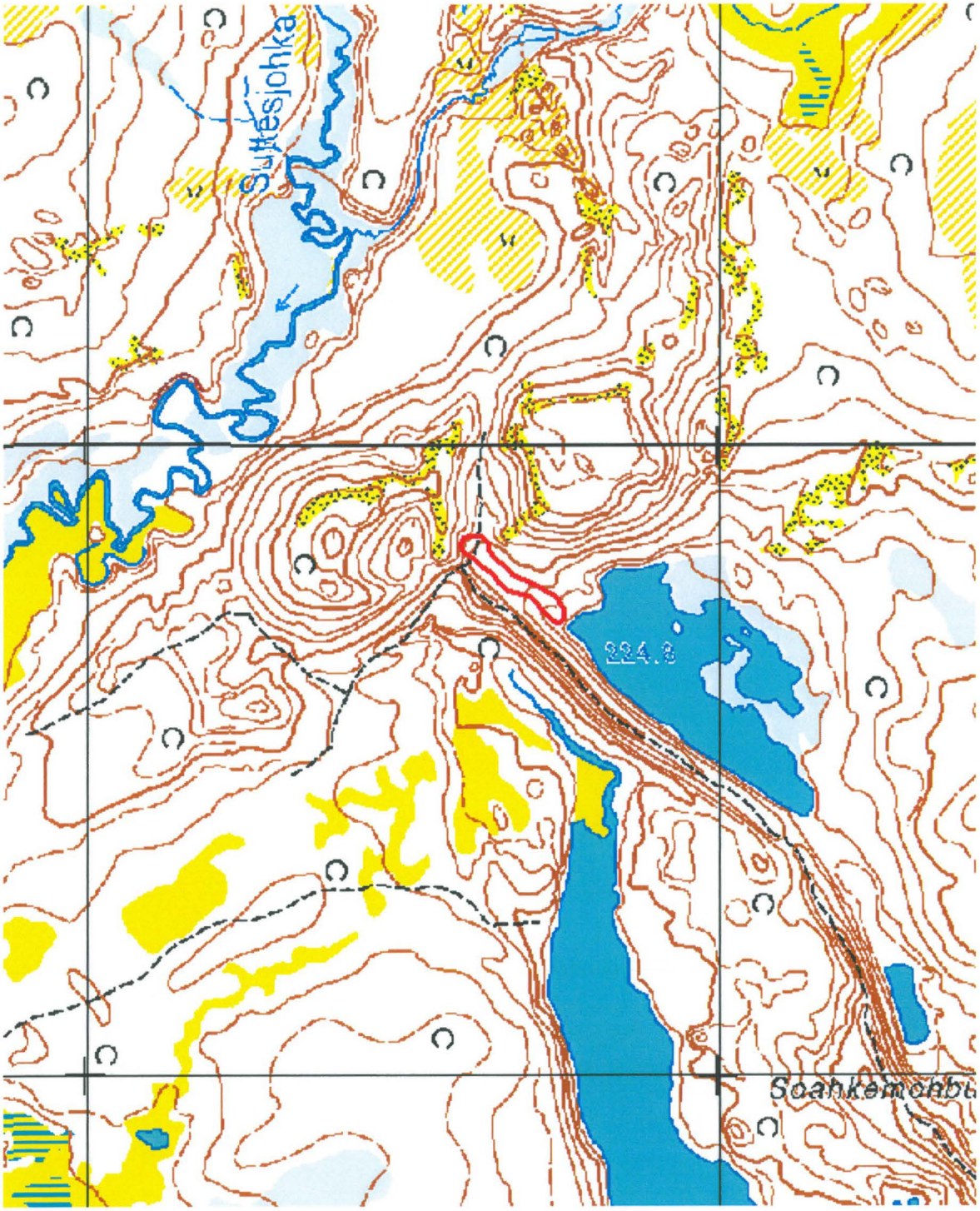

Kartta 68. Soahkemohjávrrit 5, pyyntikuoppia.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

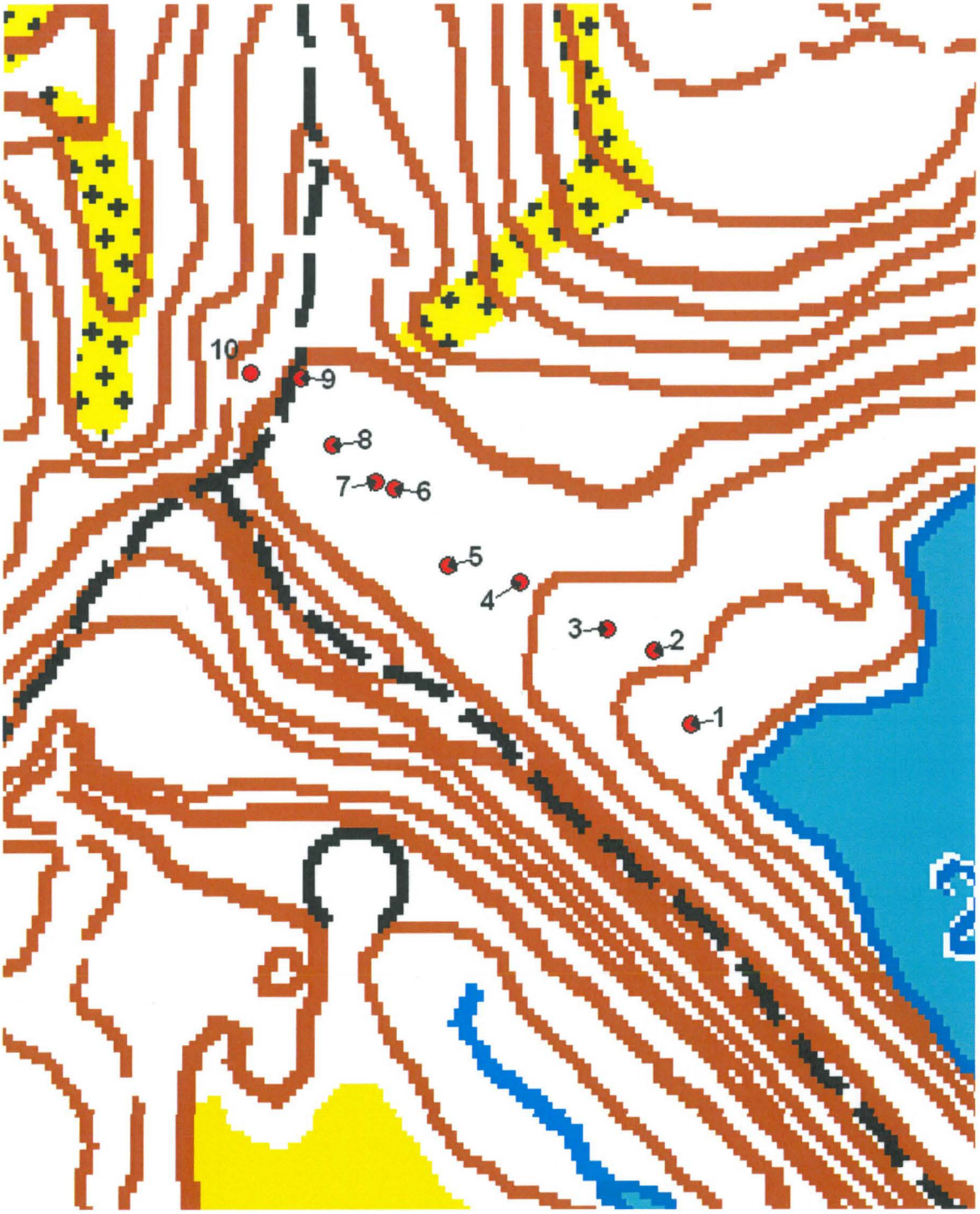

Kartta 69. Soahkemohjávrrit 5, pyyntikuoppia.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 167. Soahkemohjávrrit 5. Pyyntikuoppa 5.
Kuvattu kaakosta.

Kuva 168. Soahkemohjávrrit 5. Pyyntikuoppa 7.
Kuvattu pohjoiskoillisesta.

Kuva 169. Soahkemohjávrrit 5. Pyyntikuopat 8 ja 7 (taaempana). Kuvattu länsiluoteesta.

Kuva 170. Soahkemohjávrrit 5. Pyyntikuoppa 10. Taustalla Soahkemohjávrrit toisistaan erottava harju. Kuvattu pohjoiskoillisesta.

4.4.4 Báktegoaŋku

Báktegoaŋku Pyyntikuoppia			MH-tunnus: 139233
Kohdetyyppi:	Työ- ja valmistuspaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Ajoitus epäselvä	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	2	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 5.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Pyyntikuoppa 2:n keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7733416, Y 3499108, Z 115 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen on paikallistanut Viljo Valle heinäkuussa 2008. Kohdetta ei aiemmin ole tarkastettu.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee tunturikoivikossa Kevon kanjonin pohjalla, noin 250 metrin etäisyydellä joesta, melko kapealla koillis-lounaissuuntaisella moreeniharjanteella. Koivikon lisäksi harjanteella kasvaa muutamia suuria mäntyjä. Harjanteen kaakkoispuolella on kapea soistunut notkelma, jonka toisella puolella nousee jyrkkä kanjonin rinne. Aluskasvillisuutta alueella hallitsevat puolukka, variksenmarja ja sammalet.

Kohteen kuvaus

Kohteen muodostavat kaksi kookasta pyyntikuoppaa. Kuoppa 1 sijaitsee moreeniharjanteen lounaispäässä ja kuoppa 2 kuopasta 1 noin 130 metriä koilliseen, harjanteen kaakkoisrinteen partaalla. Viljo Valle oli havainnut mahdollisen pyyntikuopan myös harjanteen koillispäässä, mutta tarkastuksen yhteydessä kyseinen kuopanne tulkittiin todennäköisimmin tuulenkaadon synnyttämäksi ilmiöksi.

Kohteesta Báktegoaŋku tavattujen pyyntikuoppien sijaintitiedot ja tarkempi kuvaus

Pyyntikuoppa 1
Pyöreä, suppilomainen, ø 6,0 m, syvyys 1,4 m, vallin leveys 3,0 m, vallin korkeus 0,6 m.
Kaivettu harjanteen lounaispään länsirinteen partaalle, valli erottuu lähinnä alarinteen puolella. Rinteen alla, noin kolme metriä kuoppaa alempana, noin kahdenkymmenen metrin etäisyydellä, on suon reuna.
x = 7733348 / y = 3499001

Pyyntikuoppa 2
Pyöreä, suppilomainen, ø 5,0 m, syvyys 1,2 m, vallin leveys 3,0 m, vallin korkeus 0,4 m.
Harjanteen loivahkon kaakkoisrinteen partaalla, valli erottuu lähinnä alarinteen puolella. Harjanteen kaakkoispuolella, harjanteen ja kanjonin jyrkän rinteen välillä sijaitsevan suon reuna on rinteen alla, kuopasta noin kolmenkymmenen metrin etäisyydellä.

Kohteen rajaus

Kohteen voidaan katsoa rajautuvan kahdeksi halkaisijaltaan noin viisitoistametriseksi alueeksi, jotka kattavat pyyntikuopat 1 ja 2 lähiympäristöineen.

Tulkinta

Kohteesta Báktegoaŋku dokumentoidut pyyntikuopat eivät vaikuta kuuluvan laaja-alaisempaan pyynti-

kuoppajärjestelmään, toisin kuin varsin lähellä, Buksalskáidin alueella, kanjonin ulkopuolella sijaitsevat kuopat. Báktegoaŋkun kuopat ovat Buksalsáidin kuoppiin verrattuina paitsi harvalukuisia, myös melko etäällä toisistaan ja olemukseltaan poikkeuksellisen kookkaita ja syviä. Kyseisistä piirteistä johtuen on todennäköistä, että Báktegoaŋkun kuoppia on käytetty hirvien pyytämiseen, ja niillä tapahtunut metsästys on voinut perustua pikemminkin hirvien kulkureittien tarkkaan tuntemukseen kuin ajopyyntiin.

Viranomais-rekisterinro:	-	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Mj-luokka II		

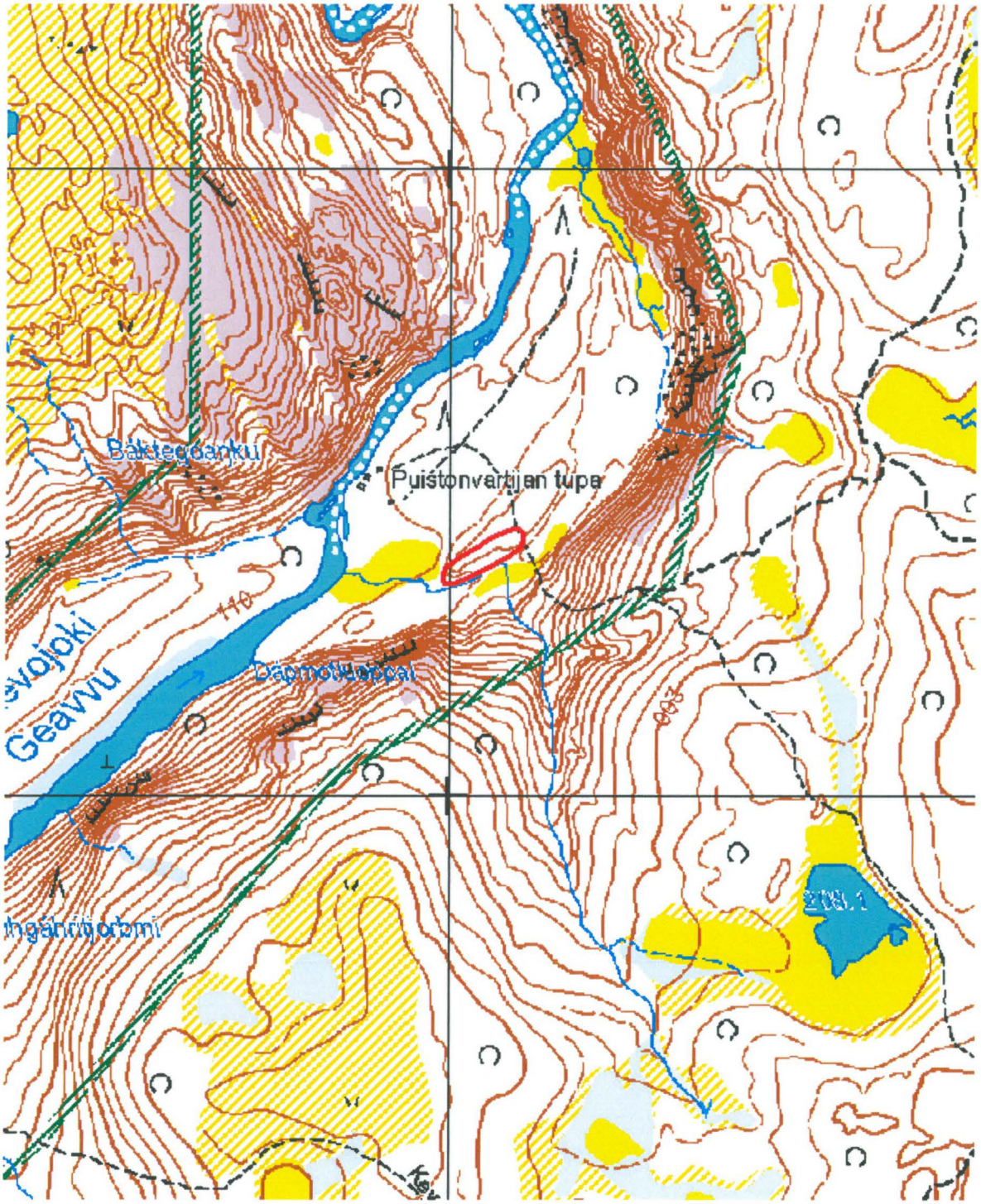

Kartta 70. Báktegoaŋku, pyyntikuoppia.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

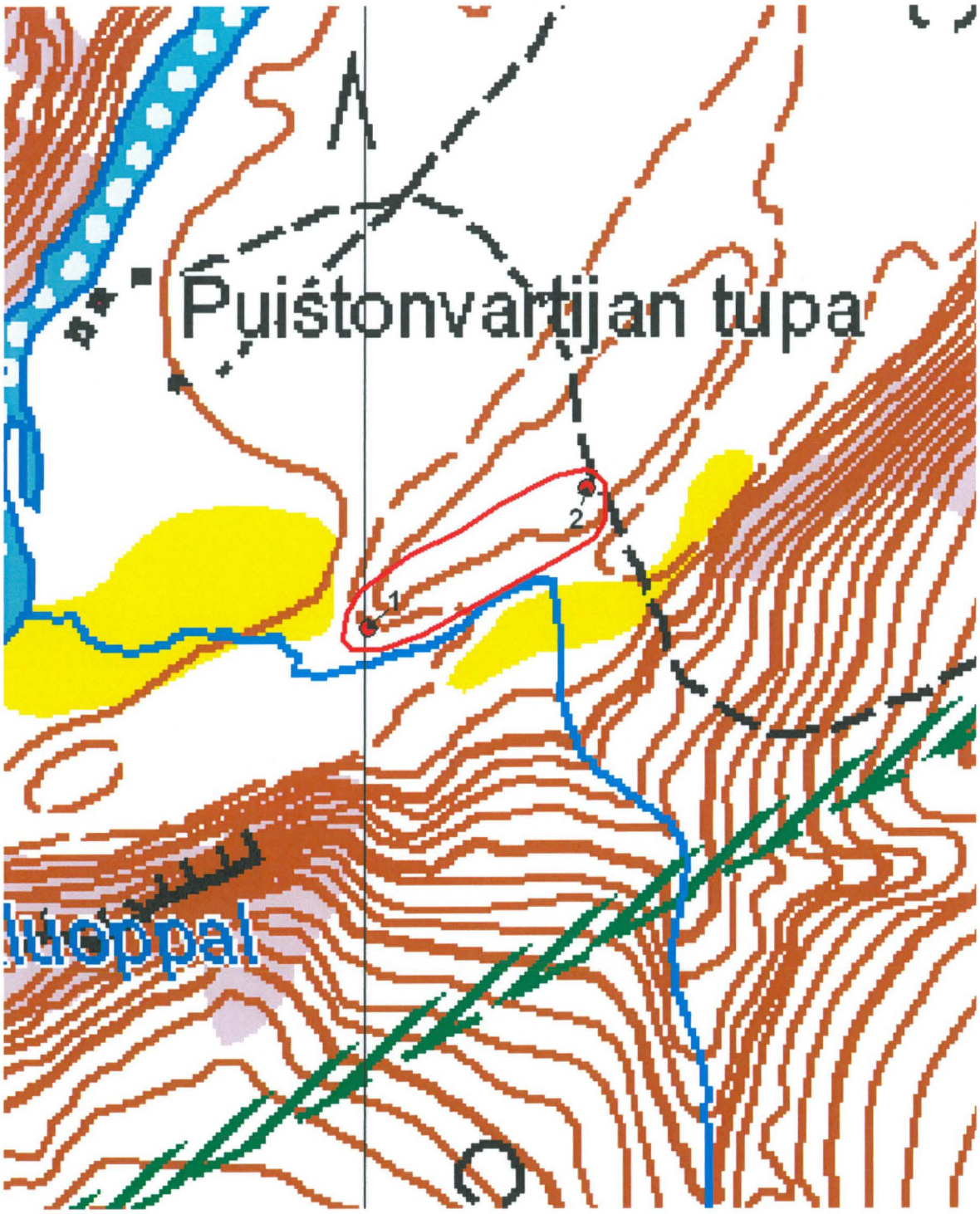

Kartta 71. Báktegoaŋku, pyyntikuoppia.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 171. Báktegoaŋku. Pyyntikuoppa 1. Kuvattu pohjoiskoillisesta.

Kuva 172. Báktegoaŋku. Pyyntikuoppa 2. Kuvattu luoteesta.

4.4.5 Buksalskaidi 1

Buksalskáidi 1, Pyyntikuoppia			MH-tunnus: 139236
Kohdetyyppi:	Työ- ja valmistuspaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Ajoitus epäselvä	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	48	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 4.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Pyyntikuopan 24 keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7734224, Y 3500118, Z 218 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen on paikallistanut ja pyyntikuoppien sijainnin kartoittanut Viljo Valle heinäkuussa 2008. Kohdetta ei ole aikaisemmin tarkastettu. Kohteen tarkastuksen yhteydessä löydettiin kaksi aiemmin tuntematonta pyyntikuoppaa. Yhtä Vallen aiemmin havaitsemaa kuoppaa ei löydetty, ja yksi kuoppa todettiin kahteen kertaan kirjatuksi. Kohteesta tunnettujen pyyntikuoppien määrä siis pysyi ennallaan.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Buksalskáidin eteläosassa, Buksaljohkan ja Kevojoen itäpuolella sijaisevan Goržebáktin välillä, Buksaljeaggin pohjoispuolella. Alue on loivasti etelää kohti viettävää, tunturikoivikkoa kasvavaa hiekkamoreenipohjaista rinnettä. Aluskasvillisuutta alueella hallitsevat lähinnä vaivaiskoivut, variksenmarja, puolukka ja mustikka sekä sammalet ja jäkälät. Katajiakin alueella kasvaa varsin runsaasti.

Kohteen kuvaus

Kohde on noin puolentoista kilometrin mittainen itä-länsisuuntainen pyyntikuoppajärjestelmä, joka koostuu lähes viidestäkymmenestä kuopasta. Vierekkäiset kuopat sijaitsevat useimmiten näköetäisyydellä toisistaan, mutta vain yksittäisissä tapauksissa alle kymmenen metrin päässä toisistaan.

Buksalskáidin pyyntikuopat ovat pyöreitä tai lievästi soikeahkoja poikittaissuuntaisesti kuoppaketjun pituussuuntaan nähden, suppilomaisia, ja selvästi erottuvan maavallin ympäröimiä. Kuoppien halkaisija on tavallisimmin neljästä viiteen metriä ja syvyys puolesta metristä lähes metriin. Kuoppaketjun yhteydestä tavattiin myös muutamia pienempiä ja matalampia kuopanteita, halkaisijaltaan enintään kolmimetrisiä, syvyydeltään selvästi alle puolimetrisiä. Jotkin kyseisistä kuopanteista voivat olla tuulenkaatojenkin aiheuttamia, mutta useimmat niistä ovat todennäköisemmin jäännöksiä hyvin mataliksi sortuneista tai mahdollisesti muinoin keskeneräisiksi jääneistä pyyntikuopista. Muutamien pyyntikuoppien pohjille kaivetuista lapionpistoista todettiin pintaturpeen alta selvä huuhtoutumiskerros.

Kohteesta Buksalskáidi 2 tavattujen pyyntikuoppien sijaintitiedot ja tarkempi kuvaus

Pyyntikuoppa 1
ø 4,0 m, syvyys 0,7 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,3 m.
x = 7734374 / y = 3500836

Pyyntikuoppa 2
ø 4,0 m, syvyys 0,6 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,2 m.
x = 7734362 / y = 3500825

Pyyntikuoppa 3
ø 3,5 m, syvyys 0,7 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,4 m.

x = 7734346 / y = 3500801

Pyyntikuoppa 4
ø 4,0 m, syvyys 0,5 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,2 m.
x = 7734337 / y = 3500774

Pyyntikuoppa 5
ø 4,0 m, syvyys 0,8 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,3 m.
x = 7734342 / y = 3500758

Pyyntikuoppa 6
ø 4,0 m, syvyys 0,7 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,3 m.
x = 7734343 / y = 3500734

Pyyntikuoppa 7
ø 4,0 m, syvyys 0,3 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,1 m.
x = 7734343 / y = 3500718

Pyyntikuoppa 8
ø 5,0 m, syvyys 0,8 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,3 m.
x = 7734329 / y = 3500698

Pyyntikuoppa 9
ø 4,5 m, syvyys 0,6 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,3 m.
x = 7734321 / y = 3500686

Pyyntikuoppa 10
ø 4,0 m, syvyys 0,6 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,2 m.
x = 7734255 / y = 3500590

Pyyntikuoppa 11
ø 4,0 m, syvyys 0,4 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,2 m.
x = 7734242 / y = 3500454

Pyyntikuoppa 12
ø 2,0 m, syvyys 0,3 m, ei selvää vallia, mahdollisesti keskeneräiseksi jäänyt.
Kuopan pohjalla on halkaisijaltaan puolimetrinen ja noin 0,2 m syvyinen kuopanne.
x = 7734238 / y = 3500444

Pyyntikuoppa 13
ø 3,0 m, syvyys 0,4 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,1 m.
x = 7734230 / y = 3500430

Pyyntikuoppa 14
ø 3,5 m, syvyys 0,4 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,2 m.
x = 7734230 / y = 3500409

Pyyntikuoppa 15
ø 5,0 m, syvyys 0,6 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,2 m.
x = 7734223 / y = 3500387

Pyyntikuoppa 16
ø 4,0 m, syvyys 0,9 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,4 m.
x = 7734218 / y = 3500372

Pyyntikuoppa 17

ø 4,0 m, syvyys 0,5 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,2 m.
x = 7734218 / y = 3500345

Pyyntikuoppa 18
ø 5,0 m, syvyys 0,6 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,4 m.
x = 7734212 / y = 3500320

Pyyntikuoppa 19
ø 4,0 m, syvyys 0,7 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,3 m.
x = 7734202 / y = 3500290

Pyyntikuoppa 20
ø 4,0 m, syvyys 0,5 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,3 m.
x = 7734197 / y = 3500273

Pyyntikuoppa 21
ø 4,5 m, syvyys 0,9 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,3 m.
x = 7734196 / y = 3500260

Pyyntikuoppa 22
ø 3,0 m, syvyys 0,4 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,1 m.
x = 7734212 / y = 3500208

Pyyntikuoppa 23
ø 2,5 m, syvyys 0,3 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,1 m.
x = 7734218 / y = 3500182

Pyyntikuoppa 24
ø 4,0 m, syvyys 0,6 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,3 m.
x = 7734224 / y = 3500118

Pyyntikuoppa 25
ø 4,0 m, syvyys 0,5 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,2 m.
x = 7734234 / y = 3500080

Pyyntikuoppa 26
ø 4,0 m, syvyys 0,5 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,2 m.
x = 7734277 / y = 3500029

Pyyntikuoppa 27
ø 5,0 m, syvyys 0,7 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,3 m.
x = 7734283 / y = 3500009

Pyyntikuoppa 28
ø 5,0 m, syvyys 1,0 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,5 m.
x = 7734293 / y = 3499985

Pyyntikuoppa 29
ø 5,0 m, syvyys 0,7 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,5 m.
x = 7734282 / y = 3499931

Pyyntikuoppa 30
ø 5,0 m, syvyys 0,4 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,2 m.
x = 7734277 / y = 3499889

Pyyntikuoppa 31
ø 5,0 m, syvyys 0,5 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,5 m.
Rinteeseen kaivettu, valli erotettavissa vain alarinteen puolella.
x = 7734255 / y = 3499794

Pyyntikuoppa 32
ø 2,0 m, syvyys 0,3 m, vallin leveys 1,5 m, vallin korkeus 0,2 m.
Mahdollisesti keskeneräiseksi jäänyt.
x = 7734247 / y = 3499787

Pyyntikuoppa 33
ø 5,0 m, syvyys 0,8 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,4 m.
x = 7734253 / y = 3499778

Pyyntikuoppa 34
ø 4,0 m, syvyys 0,8 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,4 m.
x = 7734278 / y = 3499754

Pyyntikuoppa 35
ø 4,0 m, syvyys 0,5 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,3 m.
x = 7734299 / y = 3499740

Pyyntikuoppa 36
ø 4,5 m, syvyys 0,5 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,2 m.
x = 7734311 / y = 3499738

Pyyntikuoppa 37
ø 4,0 m, syvyys 0,7 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,3 m.
x = 7734318 / y = 3499736

Pyyntikuoppa 38
ø 4,0 m, syvyys 0,6 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,3 m.
x = 7734325 / y = 3499733

Pyyntikuoppa 39
ø 3,0 m, syvyys 0,4 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,1 m.
x = 7734333 / y = 3499728

Pyyntikuoppa 40
ø 5,0 m, syvyys 0,7 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,3 m.
x = 7734270 / y = 3499722

Pyyntikuoppa 41
ø 4,0 m, syvyys 0,8 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,3 m.
x = 7734348 / y = 3499712

Pyyntikuoppa 42
ø 4,0 m, syvyys 0,6 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,3 m.
x = 7734351 / y = 3499705

Pyyntikuoppa 43
ø 5,0 m, syvyys 0,7 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,2 m.
x = 7734277 / y = 3499610

Pyyntikuoppa 44
Soikea, pohjois-eteläsuuntainen, koko 5,0 m x 4,0 m.

Syvyys 0,6 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,3 m.
x = 7734248 / y = 3499461

Pyyntikuoppa 45
ø 5,0 m, syvyys 0,5 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,4 m.
Rinteeseen kaivettu, valli erotettavissa vain alarinteen puolella.
x = 7734248 / y = 3499443

Pyyntikuoppa 46
ø 3,0 m, syvyys 0,4 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,2 m.
Kuopan pohjalla on noin 1,0 m x 0,5 m laajuinen pohjois-eteläsuuntainen kuopanne.
x = 7734241 / y = 3499420

Pyyntikuoppa 47
ø 4,0 m, syvyys 0,8 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,4 m.
Rinteeseen kaivettu, valli erotettavissa vain alarinteen puolella.
x = 7734236 / y = 3499387

Pyyntikuoppa 48
ø 4,0 m, syvyys 0,7 m, vallin leveys 3,0 m, vallin korkeus 0,5 m.
x = 7734230 / y = 3499363

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pitkänomaiselle, noin puolentoista kilometrin mittaiselle, hyvin kapealle alueelle, joka noudattaa pyyntikuoppaketjun suuntaa.

Tulkinta

Viljo Valle on esittänyt, että Kevojoelle laskevan jyrkän rinteen partaalta Buksaljohkalle yltävä Buksalskáidin pyyntikuoppaketju on ollut osa laajempaa pyyntikuoppajärjestelmäkokonaisuutta, jolla on voitu sulkea Utsjoen ja Kevojoen välinen muutaman kilometrin levyinen kiilamainen alue. Buksalskáidin pyyntikuoppiin on voitu ajaa peuroja koko Buksalskáidin laajalta koivikkoalueelta, jolloin peuroja luontaisesti ohjaavina pohjois-eteläsuuntaisina maastoesteinä ovat toimineet Buksalskáidin länsipuolella Kevon kanjoni ja itäpuolella Buksaljohka sekä jokea reunustava avosuo.

Viranomais-rekisterinro: -
Kunto: Hyvä

Arvotus: Esitys mj-luokka II

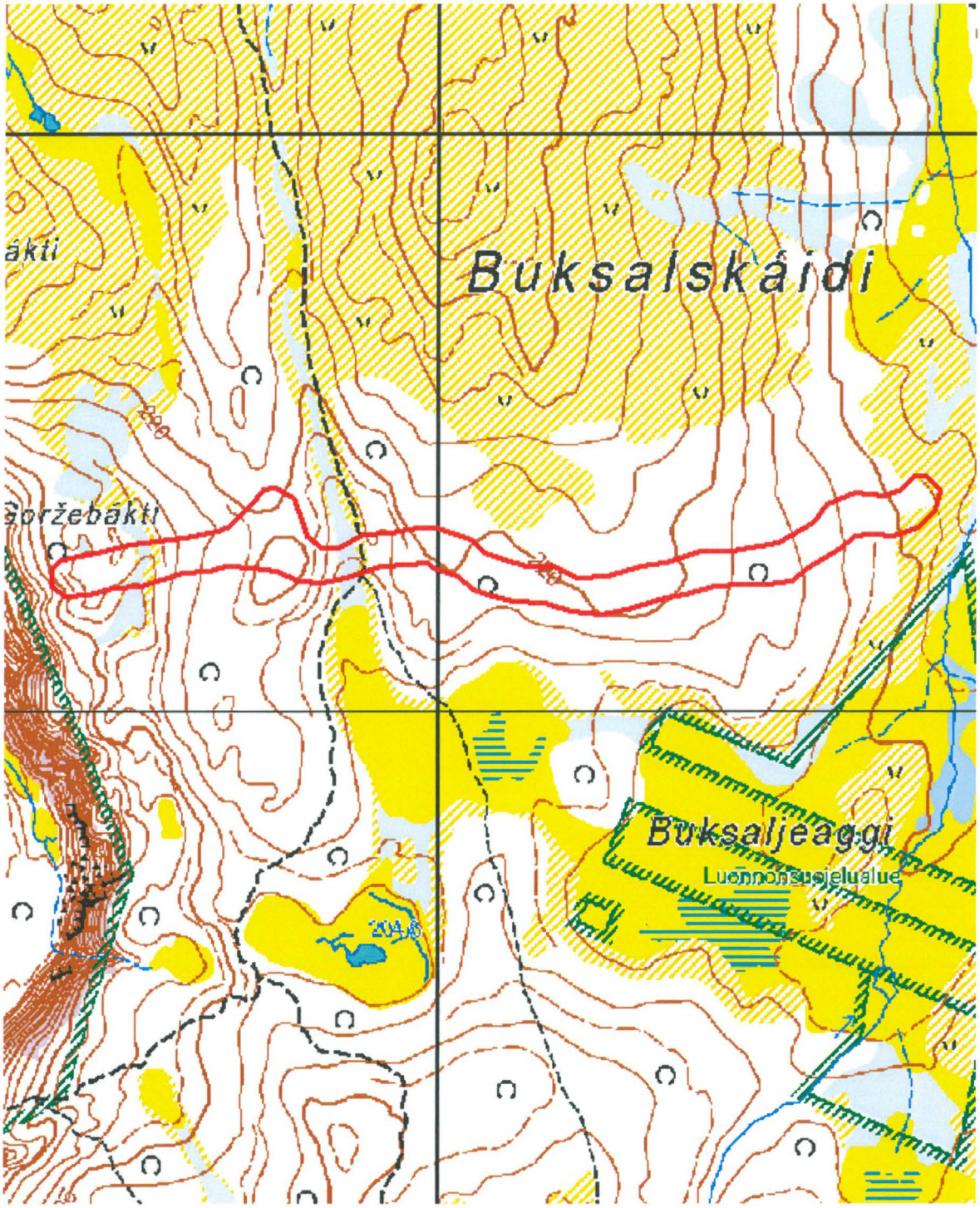

Kartta X. Buksalskáidi 1, pyyntikuoppia.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

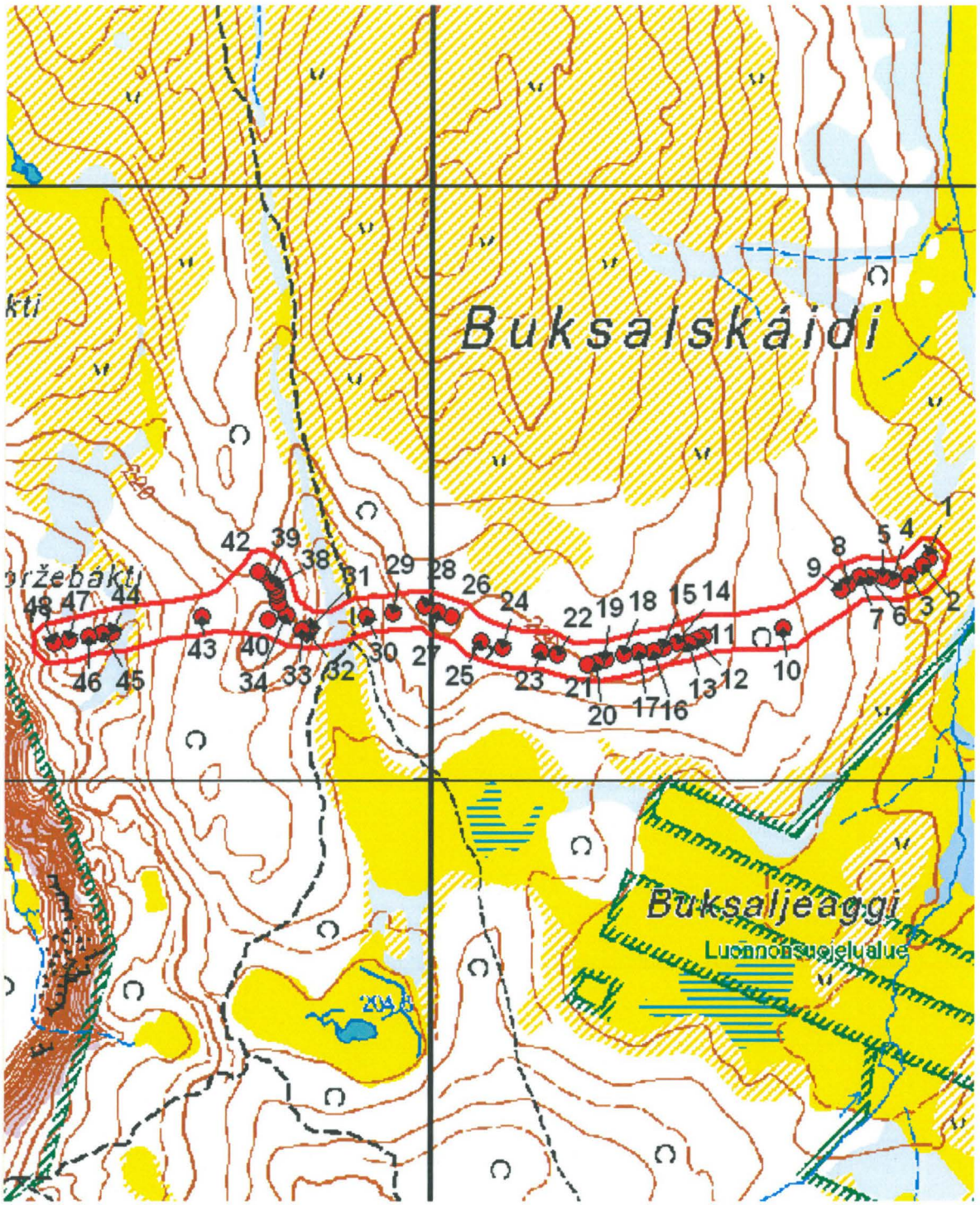

Kartta X. Buksalskáidi 1, pyyntikuoppia.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 173. Buksalskáidi 1. Pyyntikuoppa 1. Kuvattu etelästä.

Kuva 174. Buksalskáidi 1. Pyyntikuoppa 11. Kuvattu etelälounaasta.

Kuva 175. Buksalskáidi 1. Pyyntikuoppa 30. Kuvattu lounaasta.

Kuva 176. Buksalskáidi 1. Pyyntikuoppa 31. Kuvattu luoteesta.

Kuva 177. Buksalskáidi 2. Pyyntikuoppa 42. Kuvattu idästä.

Kuva 178. Buksalskáidi 2. Pyyntikuoppa 43. Kuvattu lännestä.

Kuva 179. Buksalskáidi 2. Pyyntikuoppa 44. Kuvattu pohjoisesta.

Kuva 180. Buksalskáidi 2. Pyyntikuoppa 47. Kuvattu etelästä.

4.4.6 Luomejärläddot

Luomejärläddot Pyyntikuoppa			MH-tunnus: 138218
Kohdetyyppi:	Työ- ja valmistuspaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Ajoitus epäselvä	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 17.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Kohteen keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7697384, Y 3482395 Z 235	**Löydöt:**	-

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee tunturikoivikossa lähellä pienehkön lammen lounaisrantaa. Aluskasvillisuutta hallitsevat variksenmarja, puolukka, juolukka, poronjäkälä sekä seinäsammal. Maaperä paikalla on hiekkaa.

Kohteen kuvaus

Kohde on pyyntikuoppa, joka sijaitsee lammen rannasta noin kymmenen metriä länteen, noin viisitoista metriä lammesta laskevan puron niskalta luoteeseen, tasamaalla, noin metrin verran lammen pintaa korkeammalla. Kauempana rannasta maasto kohoaa melko jyrkästi. Kuoppa on suppilomainen, soikea, luode-kaakkosuuntainen, laajuudeltaan noin 3,0 x 2,5 m. Kuopan syvyys on noin 0,6 m ja kuoppaa kiertää kaksi metriä leveä loiva valli, jonka korkeus on noin 0,2 m. Pyyntikuopan pohjoispuolitse kulkee lammen rantaa seuraava polku.

Kohteen rajaus

Kohde on pistemäinen, rajautuen pyyntikuopan välittömään lähiympäristöön.

Tulkinta

Kohde vaikuttaa olevan yksittäinen pyyntikuoppa, joka sijaitsee pyynnin kannalta otollisella paikalla, lammen rannan kapealla tasaisella vyöhykkeellä, jolle saaliseläimet on voitu maastonmuotoja hyväksikäyttäen ilmeisen hyvin ajaa. Kuopan tarkka ajoitus on epäselvä, mutta sen pohjalle kaivetusta lapionpistosta todettiin selvä huuhtoutumiskerros, minkä perusteella kuoppa on varsin iäkäs.

Viranomais-rekisterinro:	-	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Mj-luokka II		

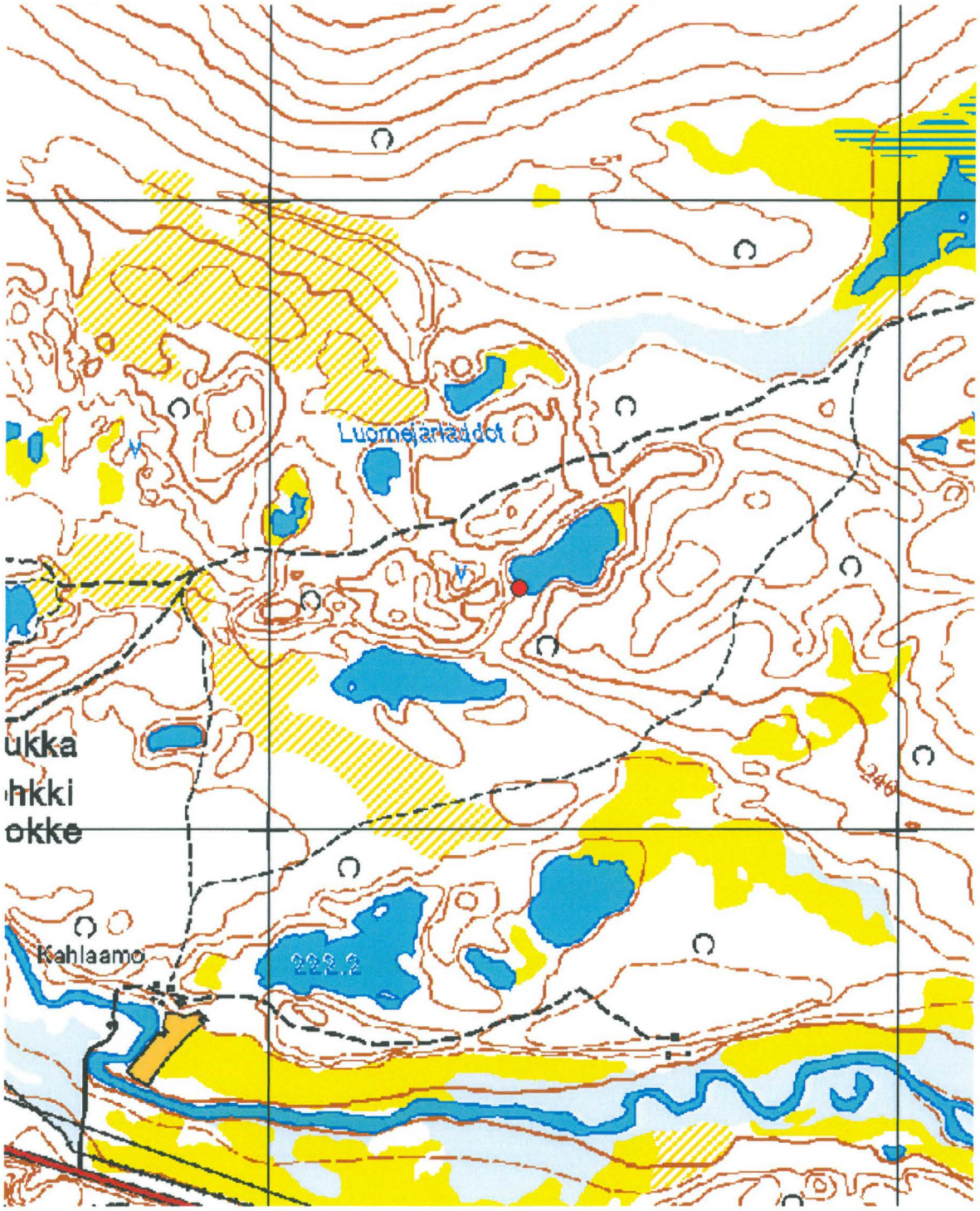

Kartta 72. Luomejärläddot, pyyntikuoppa.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 181. Luomejärläddot. Pyyntikuoppa. Kuvattu lounaasta.

Kuva 182. Luomejärläddot. Pyyntikuoppa. Kuvattu etelästä.

4.4.7 Njaggaljavri

Njaggaljavri Pyyntikuoppia			MH-tunnus: 139295
Kohdetyyppi:	Työ- ja valmistuspaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Ajoitus epäselvä	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	4	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 5.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Pyyntikuopan numero 2 keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7730540, Y 3496983, Z 120 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen ovat paikallistaneet vuonna 1986 Tuija Rankama ja Aki Arponen. Myöhemmin kohteen on tarkastanut Mikael A. Manninen vuonna 2006. Vuoden 2011 tarkastuksessa löydettiin kaksi aiemmin tuntematonta pyyntikuoppaa ja tarkennettiin aiemmin tunnettujen kuoppien sijaintitietoja.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Kevojoen jyrkkärinteisessä laaksossa, Njaggaljávrin länsipuolella, pohjoisimmalta osaltaan pienellä tasanteella rinteen alaosassa, mutta suurimmaksi osaksi laakson pohjalla olevalla moreeniselänteellä, näköetäisyydellä Kevon retkeilyreitiltä, polun länsipuolella. Alueella kasvaa tunturikoivikkoa, ja aluskasvillisuutta hallitsevat puolukka ja variksenmarja sekä kerros- ja seinäsammalet.

Kohteen kuvaus

Kohde koostuu neljästä pyyntikuopasta, joista kaksi paikallistettiin vasta vuoden 2011 tarkastuksen yhteydessä. Kohteesta aiemmin tunnetut kaksi pyyntikuoppaa ovat ilmeisimmin tämän kohdekuvauksen kuopat 2 ja 4. Kuopat on kaivettu moreenimaahan noin kahdensadan metrin mittaiselle luode-kaakkosuuntaiselle vyöhykkeelle, mutta ne eivät kuitenkaan vaikuta muodostavan varsinaista yhtenäistä pyyntikuoppajärjestelmää. Kuoppaa 1, joka on kohteen kuopista pohjoisin, sijaitsee muista kuopista selvästi erillään, yli sadan metrin etäisyydellä. Kuopat ovat pyöreähköjä tai lievästi soikeita, loivan vallin ympäröimiä, alle metrin syvyisiä, ja useimmat poikkileikkaukseltaan suppilomaisia

Njaggaljávrin länsipuolelta paikallistettujen pyyntikuoppien sijaintitiedot ja tarkempi kuvaus

Pyyntikuoppa 1
Soikea, luode-kaakkosuuntainen, kooltaan 3,0 m x 2,0 m, syvyys 0,6 m.
Vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,3 m. Valli erottuu lähinnä kuopan koillis- ja lounaissivuilla.
Kuoppa on kaivettu jyrkähkön rinteen alaosassa sijaitsevalle pienelle tasanteelle.
x = 7730658 / y = 3496947

Pyyntikuoppa 2
Pyöreä, ø 3,5 m, syvyys 0,8 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,3 m.
Kuopan keskelle tehdystä lapionpistosta todettiin pintaturpeen alta selvä huuhtoutumiskerros.
x = 7730540 / y = 3496983

Pyyntikuoppa 3
Pyöreä, ø 4,0 m, syvyys 0,6 m, vallin leveys 1,5 m, vallin korkeus 0,2 m.
Olemukseltaan hieman epämääräinen; kuopan pohja on täysin tasainen halkaisijaltaan noin kahden

metrin laajuisella alueella, ja kuopan koillisreunaa on kaiveltu ilmeisesti muutamia kymmeniä vuosia sitten. Kuoppa on aivan kiinni retkeilyreitin reunassa.
x = 7730528 / y = 3496991

Pyyntikuoppa 4
Pyöreä, ø 5,0 m, syvyys 0,9 m, vallin leveys 3,0 m, vallin korkeus 0,4 m.
Kohteesta paikallistetuista pyyntikuopista laajin ja syvin.
x = 7730487 / y = 3497005

Kohteen rajaus

Kohteen voidaan katsoa jakautuvan kahteen alueeseen. Pyyntikuopat 2-4 rajautuvat noin 80 metrin mittaiselle, hyvin kapealle luode-kaakkosuuntaiselle vyöhykkeelle. Pyyntikuoppa 1 on pistemäinen kohde, joka rajoittuu kuopan lähiympäristöön, halkaisijaltaan alle kymmenmetriselle alueelle.

Tulkinta

Njaggaljávrin länsipuolella on harjoitettu pienimuotoista kuoppapyyntiä. Alueelta tavatut pyyntikuopat sijaitsevat harvassa luode-kaakkosuuntaisessa ketjussa, mutta ne eivät kuitenkaan näytä muodostavan yhtenäistä, suunnitelmallisesti rakennettua pyyntikuoppajärjestelmää. Kuoppien ajoitus on epäselvä, mutta pyyntikuopan 2 pohjalle tehdystä lapionpistosta tavatun selvän huuhtoutumiskerroksen perusteella on todennäköistä, että ainakin osa kuopista on peräisin esihistorialliselta ajalta. Kuoppa numero 3 on lievässä tuhoutumisvaarassa kuopan vieritse kulkevan retkeilyreitin aiheuttaman maastonkulumisen vuoksi, mutta muiden kolmen kuopan säilyminen nykytilassaan ei vaikuta olevan uhattuna.

Viranomais-rekisterinro:	890010089	**Kunto:**	Keskinkertainen
Arvotus:	Mj-luokka II		

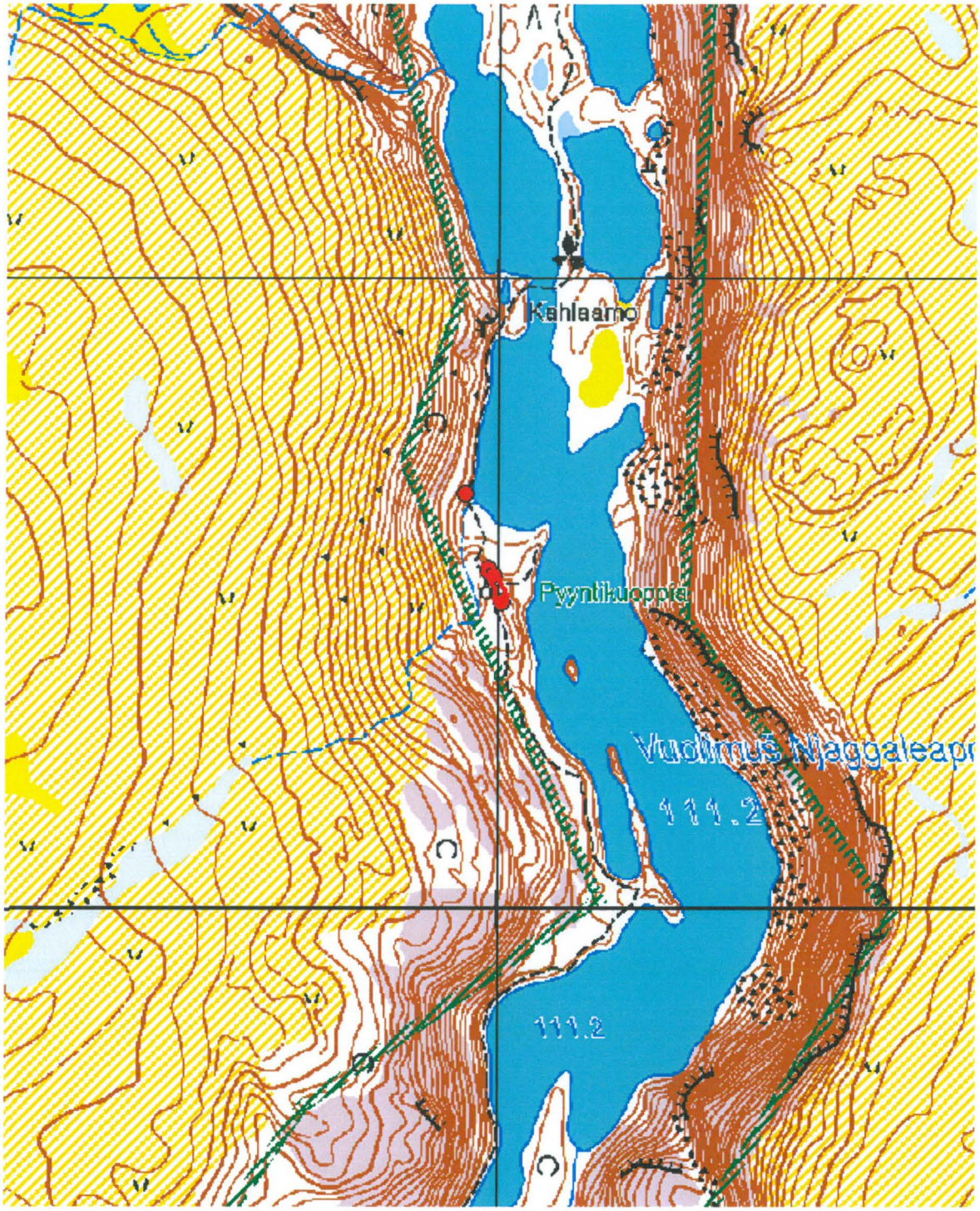

Kartta 73. Njaggaljavri, pyyntikuoppia.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

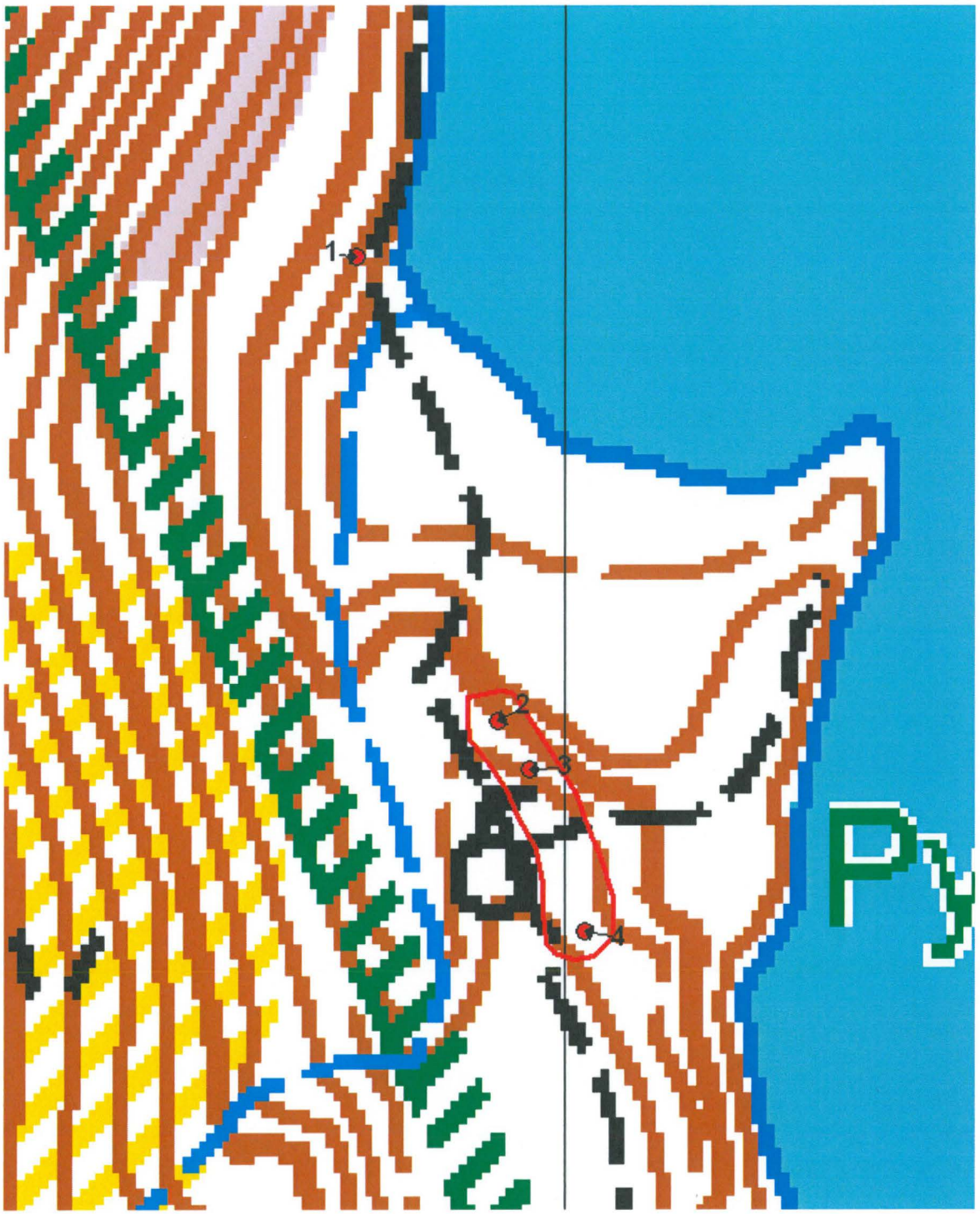

Kartta 74. Njaggaljavri, pyyntikuoppia.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 183. Njaggaljavri. Pyyntikuoppa 1. Kuvattu länsiluoteesta.

Kuva 184. Njaggaljavri. Pyyntikuoppa 2. Kuvattu etelästä.

Kuva 185. Njaggaljavri. Pyyntikuoppa 3. Kuvattu kaakosta.

Kuva 186. Njaggaljavri. Pyyntikuoppa 4. Kuvattu luoteesta.

4.4.8 Fielbmá

Fielbmá, Pyyntikuoppia			MH-tunnus: 139308
Kohdetyyppi:	Työ- ja valmistuspaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Ajoitus epäselvä	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	5	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 9.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Pyyntikuopan numero 3 keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7707906, Y 3471887, Z 328 m mpy	**Löydöt:**	-

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Luomusjärvien välisellä harjumaisella kannaksella, lähellä kannaksen koillispäätä, kohdalla, jossa kannas on kapeimmillaan, kannaksen puhkaisevan Nuorttahjávrista Stuorrajávriin laskevan purouoman eteläpuolella. Alue on hiekkapohjaista tunturikoivikkoa, ja aluskasvillisuutta hallitsevat mustikka, puolukka, juolukka, variksenmarja sekä sammalet ja jäkälät. Kannaksen luoteis-reunalla kulkee Kevon retkeilyreitti.

Kohteen kuvaus

Kohde on pyyntikuoppajärjestelmä, joka kulkee Luomusjärvien välisen kannaksen poikki. Kuoppia on viisi, ja ne sijaitsevat jokseenkin itä-länsisuuntaisena ketjuna. Läntisin kuoppa on kannaksella kulkevan retkeilyreitin vieressä, polun länsipuolella, lähellä rantaa. Muut neljä kuoppaa ovat ylempänä hiekka-harjanteella. Kuopat ovat muodoltaan suppilomaisia, hieman yli tai hieman alle metrin syvyisiä, ja useimmat lievästi soikeahkoja, poikittaisesti kuoppaketjun suuntaan nähden. Kuoppia kiertävät melko selvästi erottuvat loivapiirteiset vallit ja kuoppien halkaisijat vaihtelevat välillä 3,0 m – 4,5 m. Kahden pyyntikuopan pohjille tehdyistä lapionpistoista todettiin selvästi havaittava huuhtoutumiskerros.

Fielbmán pyyntikuoppajärjestelmästä tavattujen kuoppien sijaintitiedot ja tarkempi kuvaus

Pyyntikuoppa 1
ø 3,0 m, syvyys 0,7 m, vallin leveys 1,5 m, vallin korkeus 0,3 m.
Retkeilyreitti sivuaa kuopan vallin koillisreunaa.
x = 7707908 / y = 3471858

Pyyntikuoppa 2
ø 4,5 m, syvyys 1,0 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,3 m.
Pohja on soikea, pohjois-eteläsuuntainen.
x = 7707909 / y = 3471881

Pyyntikuoppa 3
ø 3,5 m, syvyys 0,8 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,2 m.
Pohja soikea, pohjois-eteläsuuntainen.
x = 7707906 / y = 3471887

Pyyntikuoppa 4
Soikea, koillis-lounaissuuntainen, koko 4,5 m x 3,5 m, syvyys 1,1 m.
Vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,3 m.
x = 7707903 / y = 3471893

Pyyntikuoppa 5
ø 4,0 m, syvyys 1,1 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,4 m.
Pohja soikea, koillis-lounaissuuntainen.
x = 7707895 / y = 3471901

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pitkänomaiselle, pyyntikuoppaketjun suuntaa noudattavalle alueelle, jonka pituus on noin viisikymmentä metriä ja leveys noin kaksikymmentä metriä.

Tulkinta

Luomusjärvien välisellä kannaksella sijaitsevalla pyyntikuoppajärjestelmällä on ilmeisesti pyydetty peuroja, jotka on ajettu kuoppiin kannasta pitkin luonaan suunnalta. Paikka on maastonpiirteiltään hyvinkin otollinen peurojen tuloksekkaaseen massapyyntiin. Pyyntikuoppajärjestelmän ikää on vaikea arvioida, mutta todennäköisesti kuopat ovat vähintään satojen vuosien ikäisiä. Kuoppien säilyminen nykytilassaan ei vaikuta olevan uhattuna.

Viranomais-rekisterinro:	-	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Esitys Mj-luokka II		

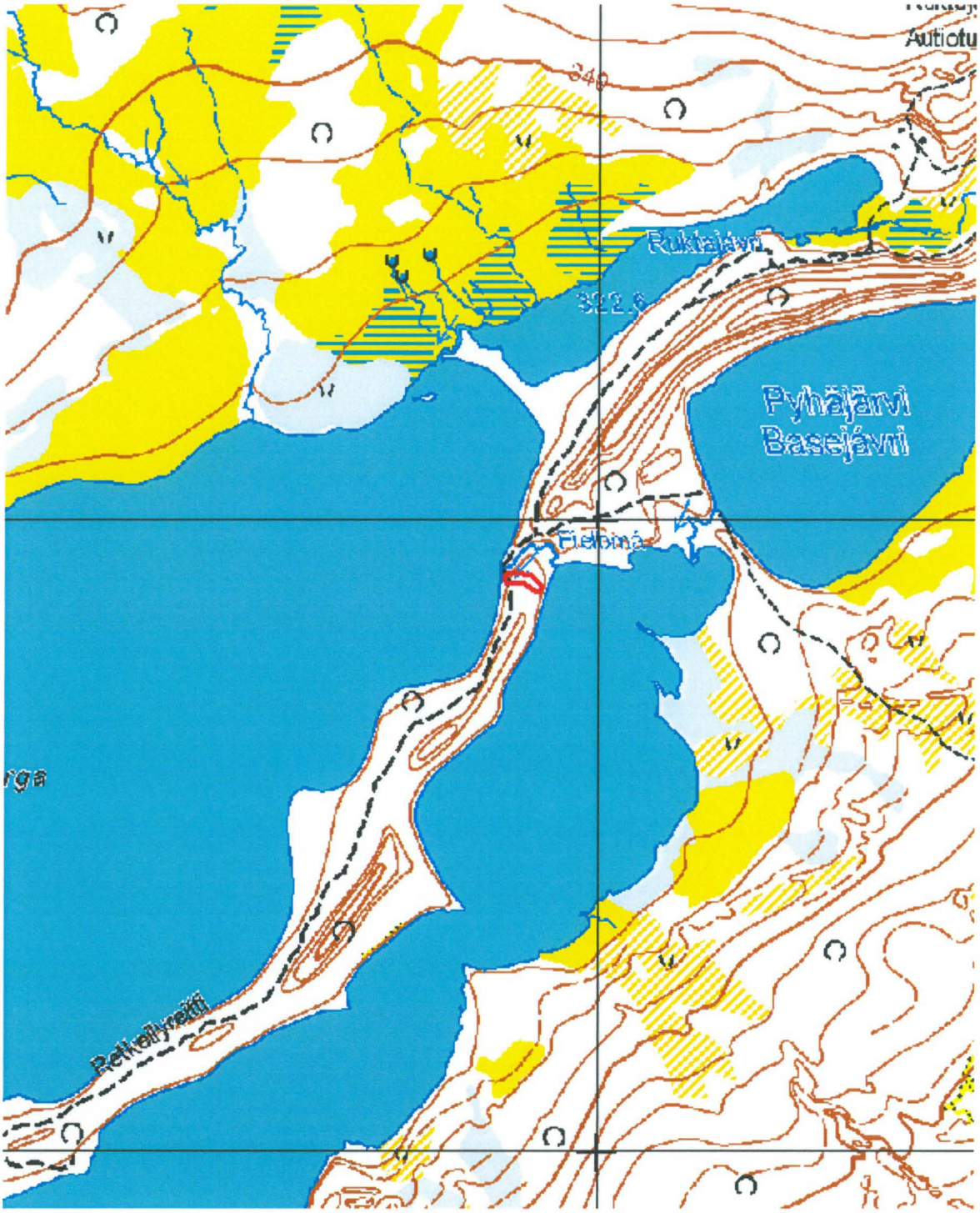

Kartta 75. Fielbmá, pyyntikuoppia.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

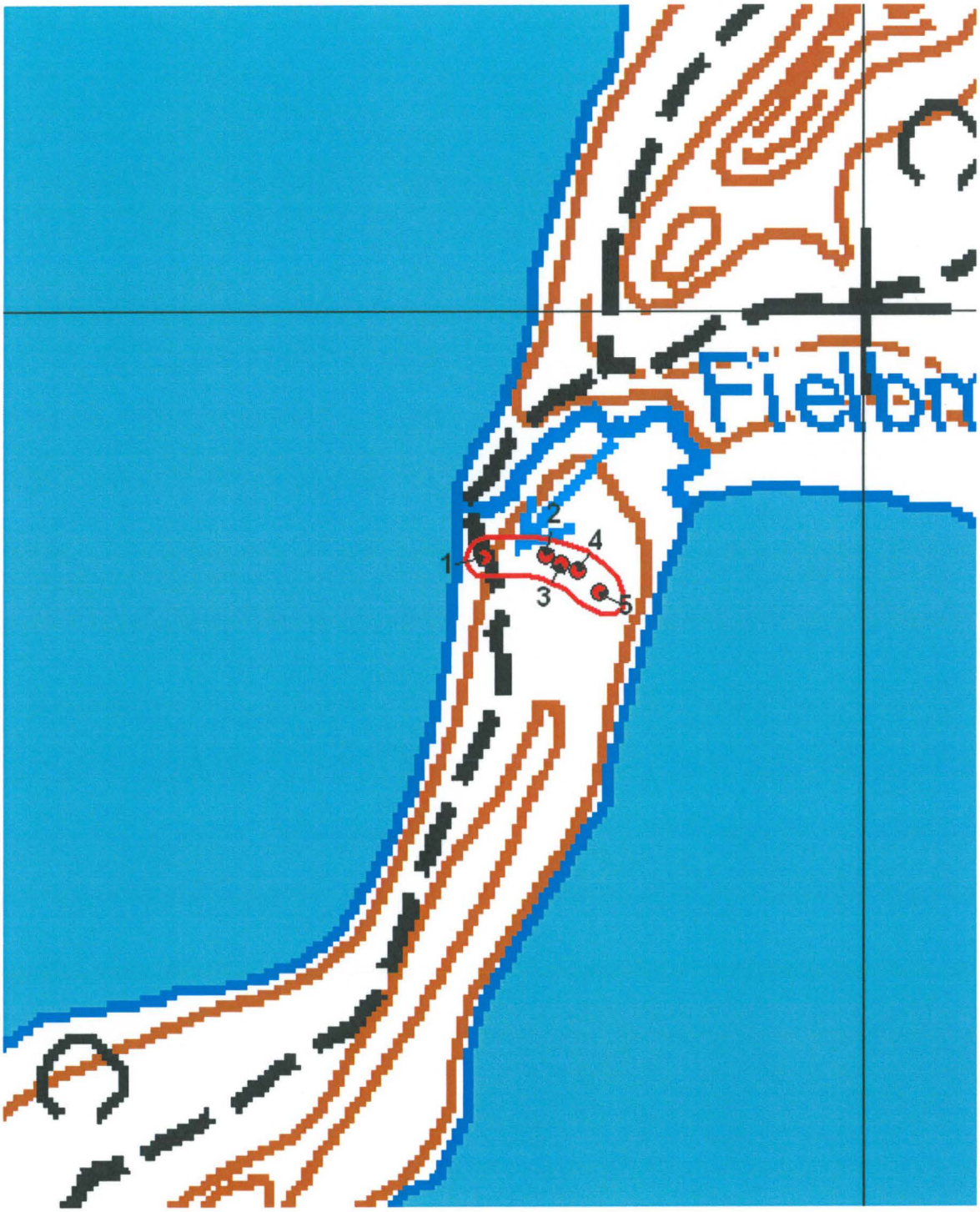

Kartta 76. Fielbmá, pyyntikuoppia.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 187. Fielbma. Pyyntikuoppa 1. Kuopan itäpuolella kulkee Kevon retkeilyreitin leveä polku-ura. Kuvattu pohjoisluoteesta.

Kuva 188. Fielbma. Pyyntikuoppa 4, hiekkaharjanteen päällä tunturikoivikossa. Kuopan ympärillä erottuu selvä valli. Kuvattu luoteesta.

4.4.9 Buvrràšjávri 2

Buvrràšjávri 2 Pyyntikuoppia			MH-tunnus: 139602
Kohdetyyppi:	Työ- ja valmistuspaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Esihistoriallinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	3	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 5.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Pyyntikuopan numero 2 keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7732335, Y 3497645, Z 117 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen on löytänyt Pirjo Rautiainen alueelle suorittamansa tarkastuskäynnin aikana vuonna 2007.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee tunturikoivikossa Buvrràšjávrin eteläpuolella, kapean suoalueen vieressä, järvestä noin 200 metriä etelään. Kohteen halki kulkee Buvrràšjávrille johtava mönkijäura. Maaperä alueella on hiekkamoreenia, ja kohteen kaakkoispuolella maasto nousee jyrkästi. Aluskasvillisuutta hallitsevat vaivaiskoivut, variksenmarja, puolukka, juolukka ja mustikka sekä erityisesti suon reuna-alueilla heinäkasvit ja sarat sekä sammalet. Kohteesta noin puoli kilometriä lounaaseen sijaitsee Puvrrasjavri-niminen pyyntikuoppakohde, jossa on yhdeksän pyyntikuoppaa.

Kohteen kuvaus

Kohde koostuu kolmesta pyyntikuopasta, jotka sijaitsevat tasaisin välimatkoin jokseenkin itä-länsisuuntaisena rivinä. Kohdetta tarkastettaessa sen todettiin olevan edelleen Rautiaisen kuvausta vastaavassa tilassa. Kohteesta dokumentoidut kuopat ovat pyöreähköjä ja poikkileikkaukseltaan suppilomaisia. Kuoppia ympäröivät selvästi erottuvat, noin 1,5 m – 2,5 m levyiset ja alle puolen metrin korkuiset loivapiirteiset maavallit, ja kuoppien pohjille tehdyistä lapionpistoista todettiin hyvin muodostuneet huuhtoutumiskerrokset.

Kohteesta Buvrràšjávri 2 tavattujen pyyntikuoppien sijaintitiedot ja tarkempi kuvaus

Pyyntikuoppa 1
ø 2,5 m, syvyys 0,8 m.
x = 7732335 / y = 3497630

Pyyntikuoppa 2
ø 6,0 m, syvyys 1,4 m.
x = 7732335 / y = 3497645

Pyyntikuoppa 3
ø 4,0 m, syvyys 1,0 m.
x = 7732340 / y = 3497655

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu noin kapealle, noin neljänkymmenen metrin mittaiselle, itä-länsisuuntaiselle alueelle.

Tulkinta

Kohteen Buvrràšjávri 2 pyyntikuopat voivat olla osa samaa pyyntikuoppajärjestelmää, johon kuuluvat kohteesta noin puoli kilometriä lounaaseen sijaitsevan kohteen Puvrrasjavri monilukuisemmat kuopat, jotka ovat yleisolemukseltaan hyvin samankaltaisia Buvrràšjávri 2:n pyyntikuoppien kanssa. Kuopat liittynevät Kevojoen laakson pohjalla harjoitettuun ilmeisen laajamittaiseen peurojen ja mahdollisesti myös hirvien kuoppapyyntiin. Kuoppiin tehdyistä lapionpistoista todettujen hyvin muodostuneiden huuhtoutumiskerrosten perusteella kuopat vaikuttavat ajoitukseltaan esihistoriallisilta. Buvrràšjávri 2:n pyyntikuoppien säilyminen nykytilassaan ei vaikuta uhatulta.

Viranomais-rekisterinro:	1000010346	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Mj-luokka II		

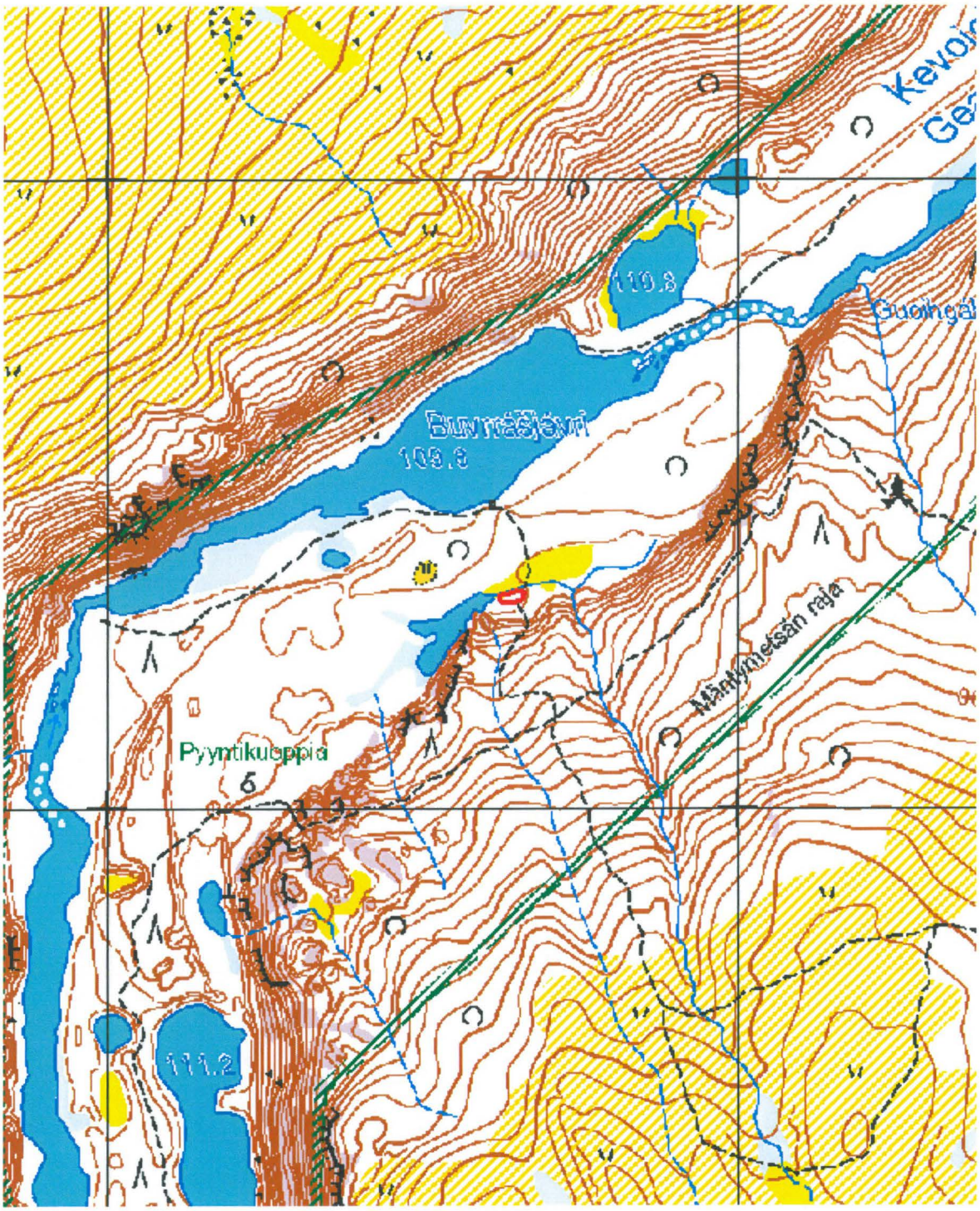

Kartta 77. Buvrràšjávri 2, pyyntikuoppia.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kartta 78. Buvrràšjávri 2, pyyntikuoppia.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 189. Buvrràšjávri 2. Pyyntikuoppa 2. Kuvattu kaakosta.

Kuva 190. Buvrràšjávri 2. Pyyntikuoppa 3. Kuvattu lännestä.

4.4.10 Puvrrasjavri

Puvrrasjavri Pyyntikuoppia			MH-tunnus: 62429
Kohdetyyppi:	Työ- ja valmistuspaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Ajoitus epäselvä	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	10	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 5.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Pyyntikuopan numero 5 keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7732083, Y 3497356, Z 120 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen ovat paikallistaneet vuonna 1986 Tuija Rankama ja Aki Arponen alueella suorittamansa inventoinnin yhteydessä. Myöhemmin kohteen ovat tarkastaneet Taarna Valtonen vuonna 1999 sekä Mikael A. Manninen vuonna 2006. Kohde on kirjattu myös muinaisjäännösten hoitorekisteriin, mutta kohteelle ei ole esitetty hoitotoimenpiteitä.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Kevojoen kaakkoisrannalla, joen ja jokilaakson jyrkän kaakkoisrinteen välisellä melko tasaisella moreenipohjaisella kankaalla, Kevon retkeilyreitin varressa. Kohde sijaitsee miltei rinteen juurella, ja joen rantaan on kohteen luota matkaa noin 350 metriä. Kohteen koillispuolella maasto alkaa nopeasti laskea noin viisi metriä alemmalla tasolla olevan lammen rantaa kohti. Puusto kohteen lounaisosassa on mäntyvaltaista sekametsää, kohteen koillispäässä metsä on enimmäkseen koivikkoa. Aluskasvillisuutta hallitsevat puolukka, variksenmarja sekä sammalet.

Kohteen kuvaus

Kohde on yhdeksän pyyntikuopan muodostama koillis-lounaissuuntainen pyyntikuoppaketju, joka on hieman yli kahdensadan metrin mittainen. Vierekkäiset kuopat sijaitsevat lähimmillään noin kuuden metrin, kauimmillaan muutamien kymmenien metrien etäisyydellä toisistaan. Kuopat ovat pyöreitä tai soikeahkoja, loivapiirteisen vallin ympäröimiä. Pyyntikuoppa 2:n vallin yli kulkee Kevon retkeilyreitin polku. Polku on kulunut kivennäismaahan saakka ja paljastanut kuopasta muinoin kaivettuja noin nyrkin kokoisia kiviä. Muutamien kuoppien pohjille tehtiin lapionpistot maannoksen havainnoimiseksi, ja kuopista todettiin pintaturpeen alta paksu huuhtoutumiskerros. Pyyntikuopat 1-7 sijaitsevat mänty-valtaisessa sekametsässä, kuopat 8-9 koivikossa. Kohteen tarkastuksen yhteydessä kuoppien 6 ja 7 välisellä alueella todettiin myös S-kirjaimen muotoinen kaivanto, joka voi liittyä pyyntikuoppa-järjestelmään, mutta jonka tarkempi käyttötarkoitus ei selvinnyt.

Kohteen Purvvasjavri pyyntikuoppien ja kaivannon sijaintitiedot ja tarkempi kuvaus

Pyyntikuoppa 1
ø 3,0 m, syvyys 0,4 m, ei selvää vallia.
Hiukan sivussa muiden pyyntikuoppien muodostamasta rivistä, mahdollisesti keskeneräiseksi jäänyt.
x = 7732016 / y = 3497254

Pyyntikuoppa 2
ø 4,5 m, syvyys 1,0 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,3 m.
Aivan retkeilyreitin vieressä. Polku on kuluttanut vallin osittain pois kuopan eteläsivulta.

x = 7732015 / y = 3497262

Pyyntikuoppa 3
ø 5,0 m, syvyys 1,3 m, vallin leveys 3,0 m, vallin korkeus 0,3 m.
x = 7732027 / y = 3497291

Pyyntikuoppa 4
ø 4,5 m, syvyys 1,2 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,2 m.
Kuopan pohja on soikeahko, luode-kaakkosuuntainen.
x = 7732059 / y = 3497332

Pyyntikuoppa 5
ø 4,5 m, syvyys 1,1 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,2 m.
x = 7732073 / y = 3497349

Pyyntikuoppa 6
Soikea, luode-kaakkosuuntainen, koko 5,0 m x 4,0 m, syvyys 0,9 m.
Vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,2 m.
x = 7732083 / y = 3497356

Pyyntikuoppa 7
ø 4,0 m, syvyys 1,1 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,2 m.
Kuopan koillissivulla valli korkeampikin, noin puolimetrinen.
x = 7732096 / y = 3497382

Pyyntikuoppa 8
ø 5,0 m, syvyys 1,4 m, vallin leveys 3,0 m, vallin korkeus 0,2 m.
Rajautuu kaakkoissivultaan pienialaiseen kivirakkaan, samaan kuin pyyntikuoppa 9.
x = 7732126 / y = 3497417

Pyyntikuoppa 9
ø 4,5 m, syvyys 1,2 m, ei selvää vallia.
Rajautuu eteläsivultaan pienialaiseen kivirakkaan, samaan kuin pyyntikuoppa 8. Noin viidentoista metrin etäisyydellä pyyntikuopasta maasto alkaa melko nopeasti laskeutumaan alemmas, kohti kohteen koillispuolella sijaitsevan lammen rantaa.
x = 7732136 / y = 3497427

S-kirjaimen muotoinen kaivanto
Kaivanto rajoittuu noin 6 m x 3 m laajuiselle luode-kaakkosuuntaiselle alueelle. Kaivanto on noin metrin levyinen, ja sen syvyys vaihtelee välillä 0,2 m – 0,5 m. Kaivannon reunoja kiertävät hyvin loivapiirteiset vallit, jotka ovat noin puolentoista metrin levyiset.
x = 7732091 / y = 3497358

Kohteen rajaus

Kohde rajoittuu kokonaisuudessaan noin 220 metrin mittaiselle koillis-lounaissuuntaiselle vyöhykkeelle, joka noudattaa jokilaakson jyrkän kaakkoisrinteen juuren muotoa ja on noin 30 metrin levyinen.

Tulkinta

Kohteen Puvrrasjavri pyyntikuopat voivat olla osa samaa pyyntikuoppajärjestelmää, johon kuuluvat kohteesta noin puoli kilometriä koilliseen sijaitsevan kohteen Buvrràšjávri 2 kolme pyyntikuoppaa, jotka

ovat yleisolemukseltaan hyvin samankaltaisia Puvrrasjavrin pyyntikuoppien kanssa. Kuopat liittynevät Kevojoen laakson pohjalla harjoitettuun ilmeisen laajamittaiseen peurojen ja mahdollisesti myös hirvien kuoppapyyntiin. Kuoppiin tehdyistä lapionpistoista todettujen hyvin muodostuneiden huuhtoutumiskerrosten perusteella kuopat vaikuttavat ajoitukseltaan esihistoriallisilta. Kuoppien 6 ja 7 väliseltä alueelta dokumentoidun S-kirjaimen muotoisen kaivannon käyttötarkoitus tai mahdollinen liittyminen pyyntikuoppaketjuun ei selvinnyt. Kohde on hyvin säilynyt, ja se säilyminen nykytilassaan ei vaikuta uhatulta. Koska kohde on myös visuaalisesti varsin vaikuttava, ja retkeilyreitti kulkee aivan kohteen vieritse, voitaisiin esimerkiksi pyyntikuoppa 2:n vierelle pystyttää pyyntikuopista kertova infotaulu rikastuttamaan reittiä kulkevien retkeiljöiden vaellusta.

Viranomais-rekisterinro:	890010088	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Mj-luokka II		

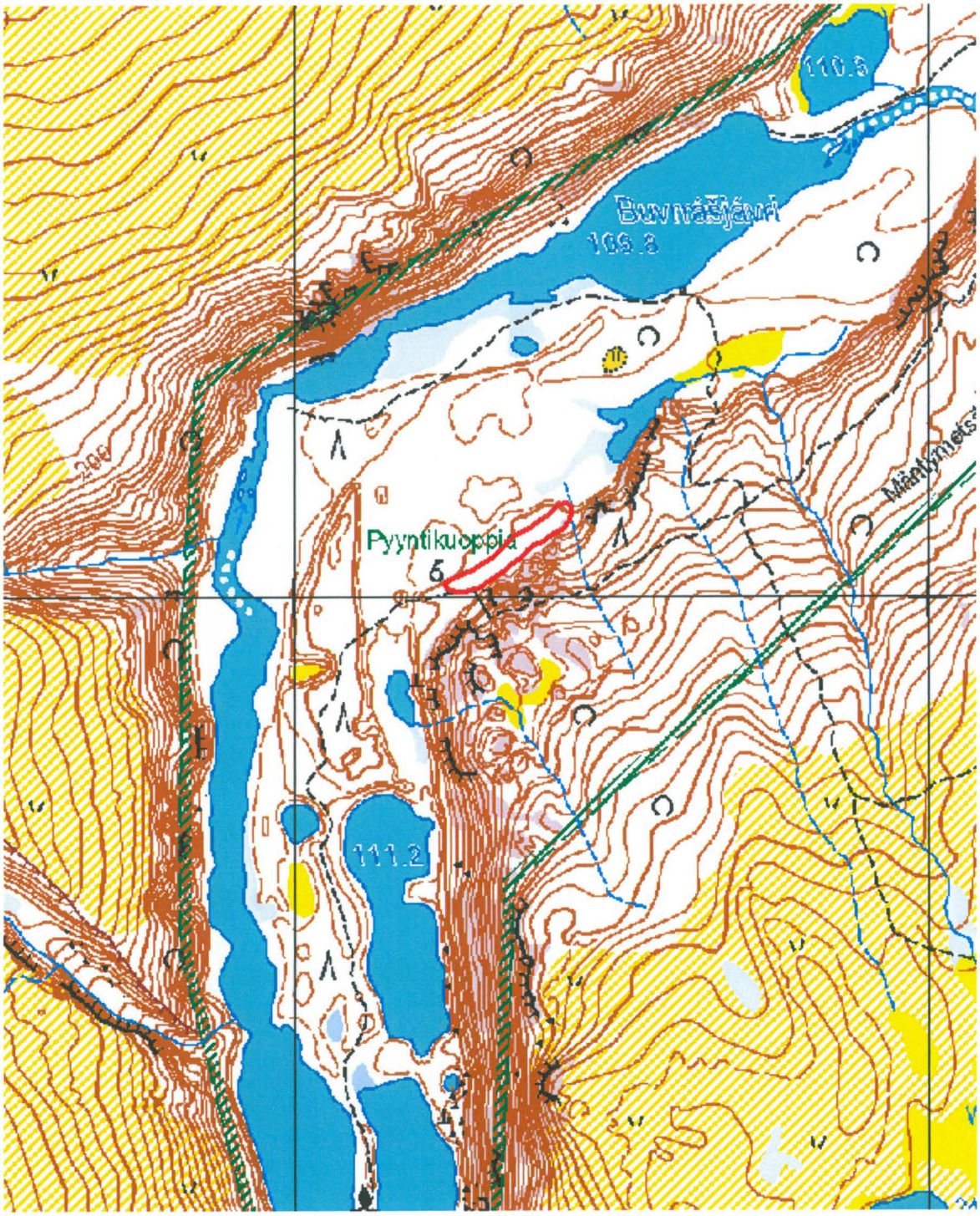

Kartta 79. Puvrrasjavri, pyyntikuoppia.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

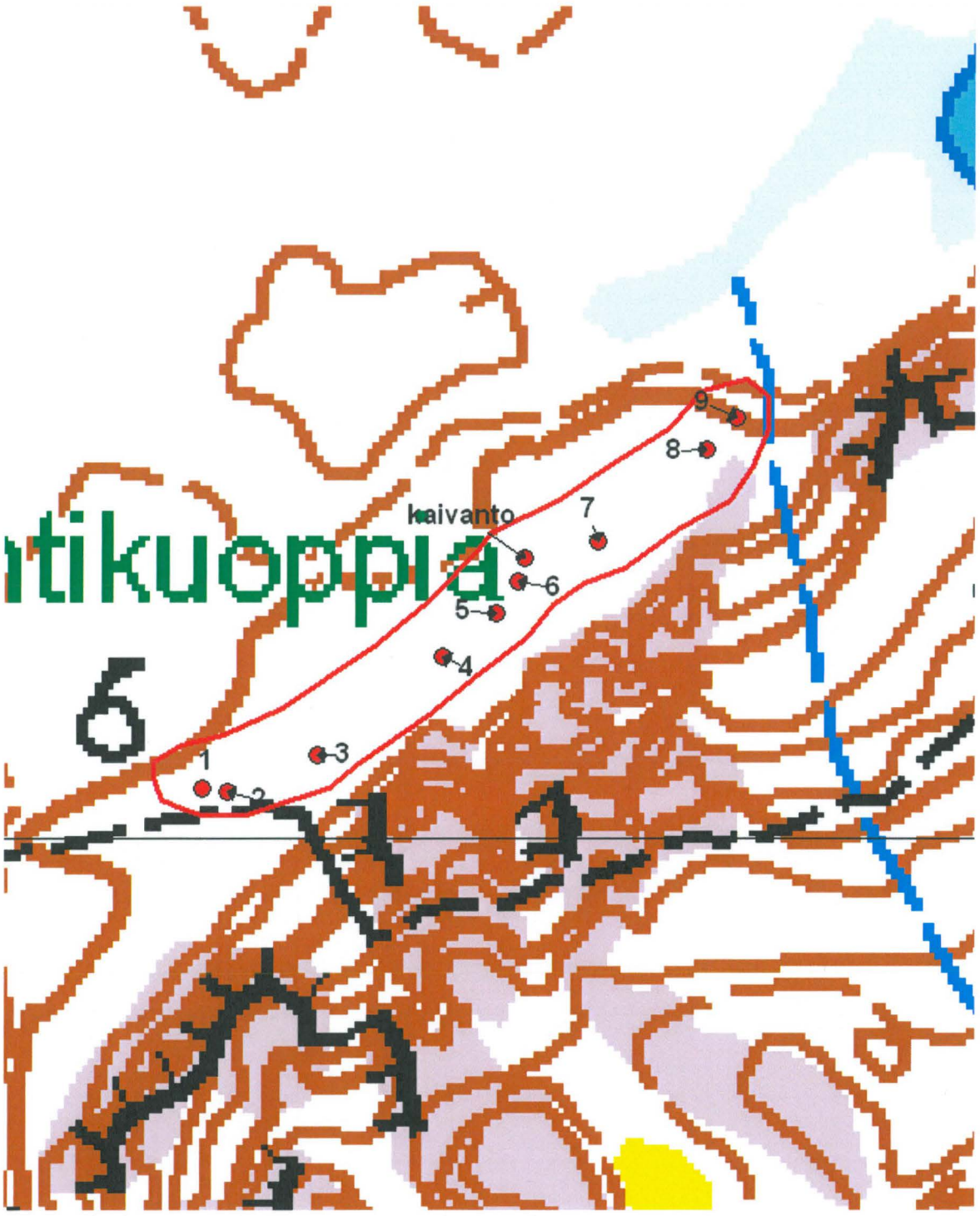

Kartta 80. Puvrrasjavri, pyyntikuoppia.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 191. Puvrrasjavri. Pyyntikuoppa 2. Oikealla Kevon retkeilyreitin polku, joka sivuaa pyyntikuopan vallia. Kuvattu lounaasta.

Kuva 192. Puvrrasjavri. Pyyntikuoppa 4. Kuvattu kaakosta.

Kuva 193. Puvrrasjavri. Pyyntikuoppa 7. Kuvattu lounaasta.

Kuva 194. Puvrrasjavri. S-kirjaimen muotoinen kaivanto, joka tavattiin pyyntikuoppien 6 ja 7 väliseltä alueelta. Kuvattu kaakosta.

4.4.11 Ristenäsjavri 2

Ristenäsjavri 2 Pyyntikuoppia			MH-tunnus: 139411
Kohdetyyppi:	Työ- ja valmistuspaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Ajoitus epäselvä	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	9	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 8.8.2011 ja 17.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Pyyntikuoppa 2:n keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7708724, Y 3473451, Z 345 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen on löytänyt Hilkka Oksala vuonna 1989. Vuonna 2008 kohteelle on tehty hoitosuunnitelma, johon on kirjattu seuraavat ohjeet kohteen hoitamiseksi: "Pyyntikuopan [pyyntikuoppa 3] lounaisreunalle tuodaan iso puu tai useampia, jotka laitetaan poikittain kuopan yli kulkevalle polulle. Puu/puut tekevät oikaisureitistä hankalamman ja vähemmän houkuttelevan kulkea kuin oikeasta reitistä, joten pyyntikuoppa jää rauhaan. Maaperään ei kajota. Puut viedään paikalle talvella 2008 ja niiden paikka tarkistetaan vielä kesällä 2008 lumen sulettua." Vuoden 2011 tarkastuksessa kohteen tuhoutumisen todettiin kuitenkin jatkuneen. Samassa yhteydessä löydettiin kohteen läheisyydestä kuusi aiemmin tuntematonta pyyntikuoppaa.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Kevon luonnonpuiston lounaiskolkassa Ristenašjávrin ja Basejávrin välisen harjumaisen kannaksen laella sekä harjun rinteen alla olevalla tasaisemmalla vyöhykkeellä lähellä Ristenašjávrin rantaa. Maasto on hiekkapohjaista tunturikoivikkoa, jossa kasvaa myös harvakseltaan katajapensaita. Aluskasvillisuutta hallitsevat puolukka, variksenmarja ja ruohokanukka sekä heinäkasvit ja sammalet.

Kohteen kuvaus

Kohteen muodostavat yhdeksän pyyntikuoppaa, joista kuopat 1-3 ovat aiemmin tunnettuja. Aiemmin tunnetut kuopat sijaitsevat Kevon retkeilyreitin varrella, kaksi pääpolun eri puolilla noin kymmenen metrin päässä toisistaan ja kolmas polulla näistä noin viisikymmentä metriä koilliseen. Kyseisten kuoppien kohdalla Kevon retkeilyreitti kulkee moniuraisena. Reitin pääpolku kulkee pyyntikuoppa 3:n poikki. Pyyntikuoppa 2:n poikki kulkee pienempi polku-ura, jollainen sivuaa myös pyyntikuoppaa 1. Pyyntikuoppa 3:n vallin polku on lähes täysin turmellut, ja kuoppaan on polun käytön seurauksena sortunut irtomaata, siten että kuopan alkuperäinen olemus on selvästi hämärtynyt. Kohteen hoitosuunnitelmassa mainittuja puita paikalla ei havaittu.

Aiemmin tuntemattomat pyyntikuopat 4-9 ovat kaivetut noin viidenkymmenen metrin mittaiseksi pohjoiskoillis-etelälounassuuntaiseksi ketjuksi pyyntikuoppien 1 ja 2 pohjoispuolelle, harjun jyrkän rinteen alle, rinteen ja Ristenašjávrin rannan väliselle melko tasaiselle vyöhykkeelle. Hiekkamaahan kaivetut kuopat ovat sortuneet hyvin loivapiirteisiksi. Myös vallit kuoppien ympärillä ovat loivat ja erottuvat heikosti, useimpien kuoppien luona vallia ei ole lainkaan havaittavissa. Kuoppia ei kuvattu. Mihinkään kohteesta tavattuihin pyyntikuoppiin ei kaivettu lapionpistoja, joten maaperää kuoppien kohdilla ei havainnoitu kuin pintapuolisesti.

Kohteesta Ristenäsjavri 2 tavattujen pyyntikuoppien sijaintitiedot ja tarkempi kuvaus

Pyyntikuoppa 1
ø 3,0 m, syvyys 0,6 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,3 m.
x = 7708712 / y = 3473447

Pyyntikuoppa 2
ø 4,0 m, syvyys 0,8 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,3 m.
x = 7708724 / y = 3473451

Pyyntikuoppa 3
ø 3,0 m, syvyys 0,3 m, vallin leveys 1,5 m, vallin korkeus 0,1 m.
x = 7708736 / y = 3473509

Pyyntikuoppa 4
Soikea, itä-länsisuuntainen, koko 3,0 m x 2,0 m, syvyys 0,5 m.
Vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,2 m.
x = 7708796 / y = 3473461

Pyyntikuoppa 5
Soikea, itäkoillis-länsilounassuuntainen, koko 2,5 m x 1,5 m, syvyys 0,4 m.
Vallin leveys 1,5 m, vallin korkeus 0,1 m.
x = 7708791 / y = 3473462

Pyyntikuoppa 6
Soikea, itä-länsisuuntainen, koko 1,5 m x 1,0 m, syvyys 0.3 m.
Ei selvää vallia.
x = 7708788 / y = 3473461

Pyyntikuoppa 7
Soikea, itä-länsisuuntainen, koko 2,0 m x 1,5 m, syvyys 0,3 m.
Ei selvää vallia.
x = 7708778 / y = 3473455

Pyyntikuoppa 8
Soikea, itä-länsisuuntainen, koko 2,5 m x 2,0 m, syvyys 0,4 m.
Ei selvää vallia.
x = 7708769 / y = 3473453

Pyyntikuoppa 9
ø 3,0 m, syvyys 0,4 m, vallin leveys 1,5 m, vallin korkeus 0,2 m.
x = 7708760 / y = 3473443

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu kolmeksi erilliseksi alueeksi. Pyyntikuopat 1 ja 2 rajautuvat noin kahdenkymmenen metrin mittaiselle ja kymmenen metrin levyiselle pohjois-eteläsuuntaiselle alueelle hiekkaharjun laelle. Pyyntikuoppa 3, joka sijaitsee samaisella harjulla, on luonteeltaan pistemäinen kohde, joka rajautuu halkaisijaltaan noin viisimetriselle alueelle. Pyyntikuopat 4-9, jotka muodostavat selvän kuoppaketjun, rajautuvat harjun pohjoisrinteen ja Ristenašjávrin rannan välisellä melko tasaisella vyöhykkeellä sijaitsevalle noin 50 m x 10 m laajuiselle pohjois-eteläsuuntaiselle alueelle.

Tulkinta

Ristenašjávrin ja Basejávrin välisen harjumaisen kannaksen alueella sijaitsee lukuisia pyyntikuoppia.

Pyyntikuopat 4-9 muodostavat selvän ketjun, ja on ilmeistä, että ne ovat olleet käytössä samanaikaisesti. Kyseisillä kuopilla on ilmeisesti pyritty sulkemaan peurojen kulkureitti järven rannan ja harjun jyrkän rinteen välisellä terassimaisella vyöhykkeellä. Pyyntikuopat 1 ja 2 voivat myös liittyä samaan kuoppaketjuun, koska ne sijaitsevat kuoppien 4-9 eteläpuolella olevan harjun laella ketjun luontevana jatkona. Pyyntikuoppa 3 on kuitenkin kyseisestä pyyntijärjestelmästä selvästi eriävä. Kuoppien ajoituksen arvioiminen on ilman lisätutkimuksia vaikeaa. Erityisesti kuopat 4-9 vaikuttavat kuitenkin loivapiirteisyytensä perusteella melko iäkkäiltä, todennäköisesti esihistoriallisilta.

Pyyntikuopat 1-3 ovat vähittäisen tuhoutumisuhan alla, koska Kevon retkeilyreittiä seuraavat polut vaikuttavat jatkuvasti levittäytyvän harjun laella laajemmalle alueelle, sivuten pyyntikuoppia ja kulkien jopa kuoppien 2 ja 3 lävitse. Pyyntikuoppa 3 on polun vaikutuksesta jo siinä määrin tuhoutunut, että sen suojelemisen tarkoituksenmukaisuus on melko kyseenalaista. Pyyntikuoppien 1 ja 2 suojelua voisi edistää, jos kuoppien luokse pystytettäisiin muinaisjäännöskyltit tai pyyntikuopista kertovat infotaulut. Pyyntikuopat 4-9 ovat siinä määrin syrjässä retkeilyreitiltä, että niiden säilyminen nykytilassaan ei vaikuta uhatulta.

Viranomais-rekisterinro:	1000000908	**Kunto:**	Pyyntikuopat 1-2: Keskinkertainen Pyyntikuoppa 3: huono Pyyntikuopat 4-9: hyvä
Arvotus:	Mj-luokka II		

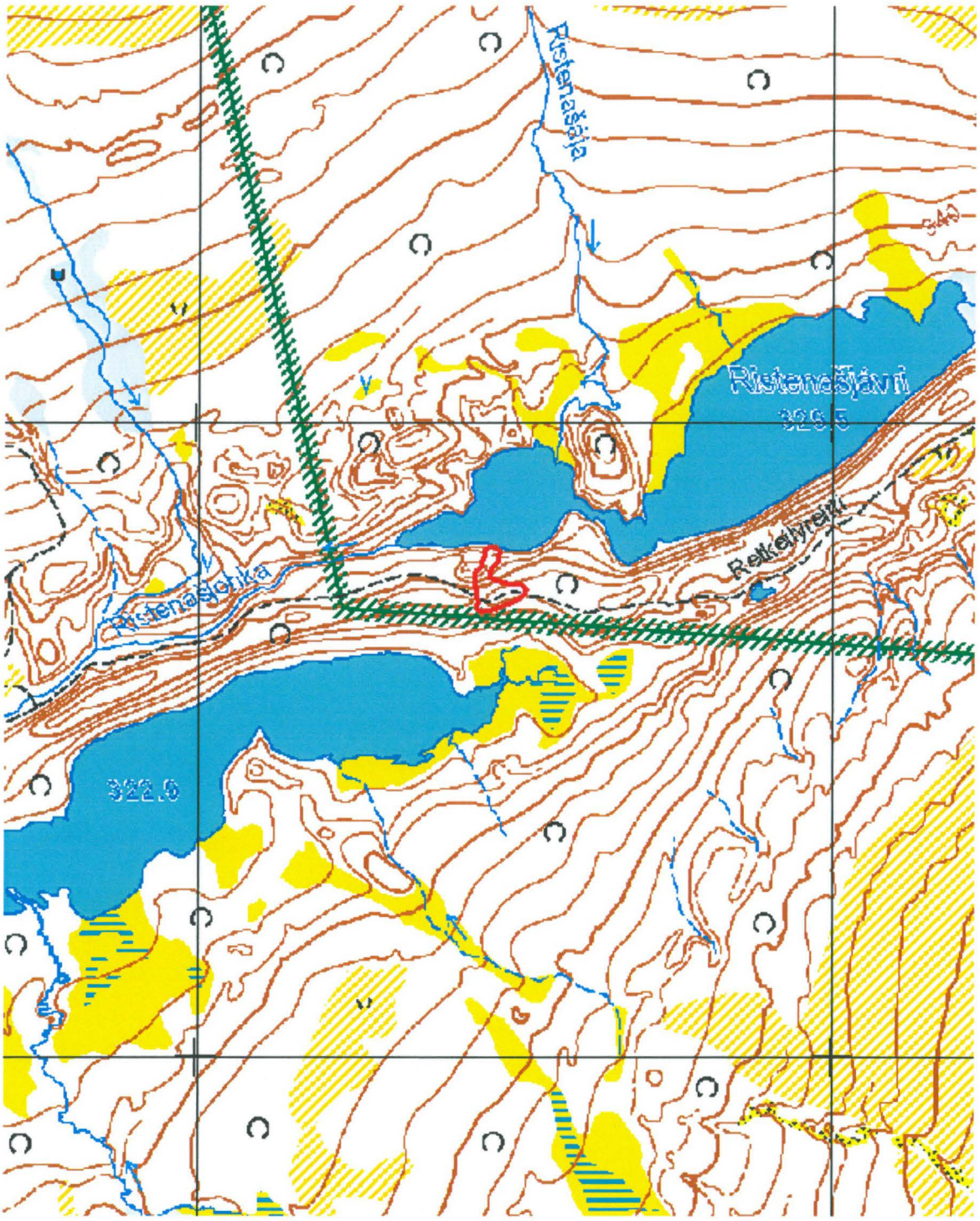

Kartta 81. Ristenäsjavri 2, pyyntikuoppia.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

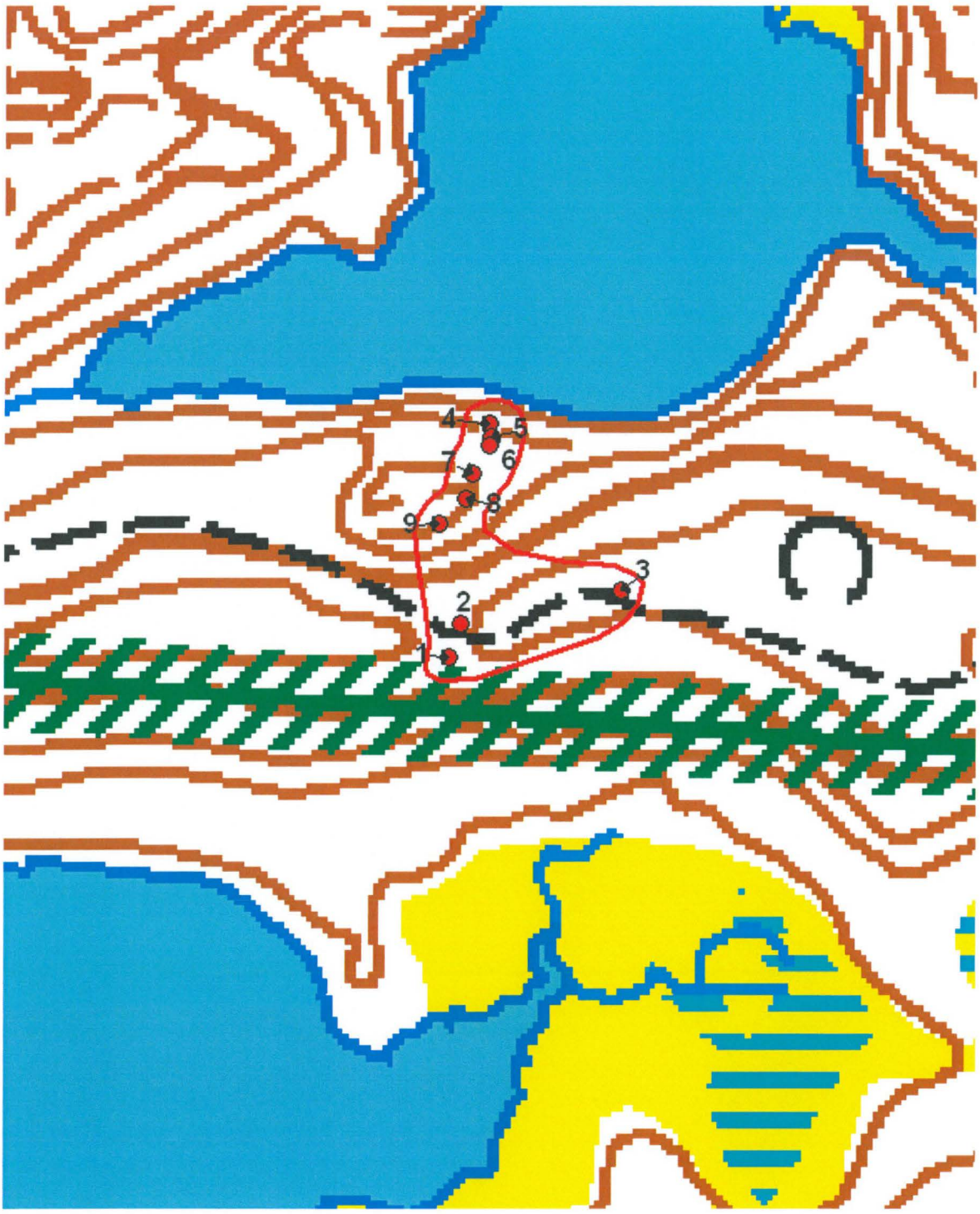

Kartta 82. Ristenäsjavri 2, pyyntikuoppia.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 195. Ristenäsjávri 2. Pyyntikuoppa 1. Pieni polku sivuaa kuoppaa, mutta ei vielä merkittävästi uhkaa sen säilymistä. Taustalla koivikon takana häämöttää Basejávri. Kuvattu pohjoisluoteesta.

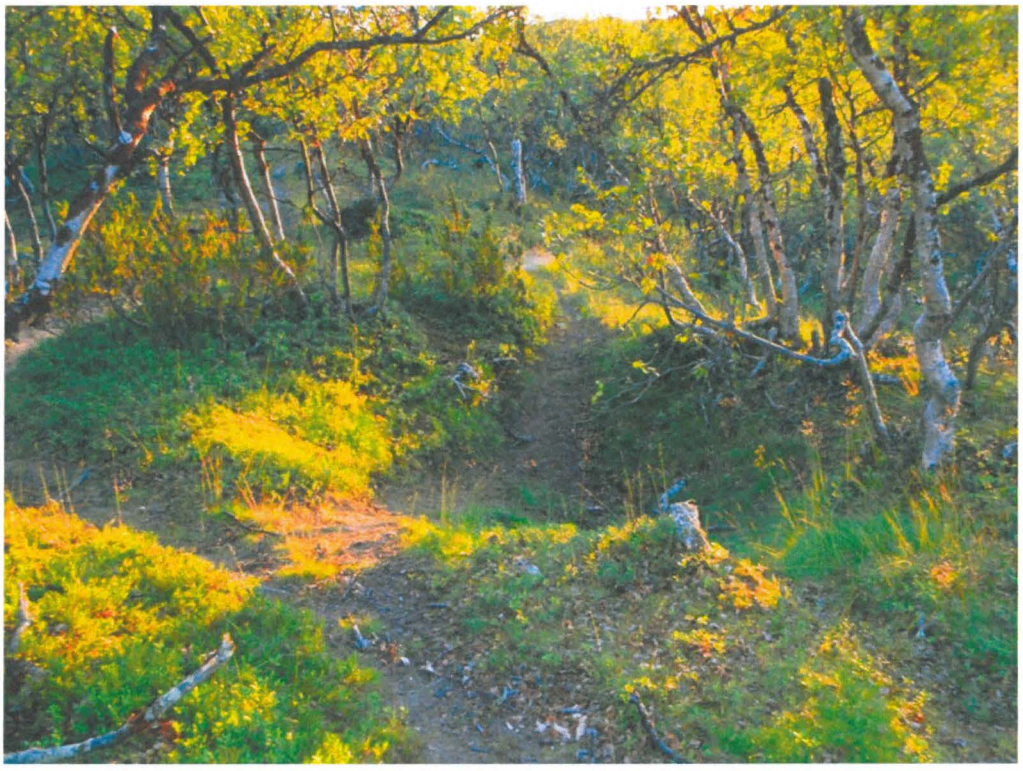

Kuva 196. Ristenäsjávri 2. Pyyntikuoppa 2. Pyyntikuopan poikki on muodostunut polku, joka kuluttaa kuopan aluetta. Kuvattu idästä.

4.4.12 Ristenäsjavri 3

Ristenäsjavri 3 Pyyntikuoppia			MH-tunnus: 62094
Kohdetyyppi:	Työ- ja valmistuspaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Ajoitus epäselvä	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	11	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 8.8.2011 ja 17.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Pyyntikuopan numero 6 keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7709478, Y 3474666, Z 333 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen pyyntikuopista kahdeksan on löytänyt vuonna 1989 Hilkka Oksala. Taarna Valtonen on tarkastanut kohteen vuonna 1999. Vuoden 2011 tarkastuksessa paikallistettiin kohteesta aiemmin tunnettujen kuoppien lisäksi kolme aiemmin kartoittamatonta kuoppaa.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Ristenäsjávrien välillä olevan Kevon retkeilyreitin taukopaikan halki kulkevan puro-uoman läheisyydessä sekä taukopaikan kaakkoispuolella olevalla hiekkaharjanteella. Alueen puusto on tunturikoivikkoa. Koivikossa kasvaa myös harvakseltaan katajapensaita, ja aluskasvillisuutta hallitsevat variksenmarja, puolukka, mustikka, kurjenkanerva, seinäsammal sekä heinäkasvit ja jäkälät.

Kohteen kuvaus

Kohde muodostuu yhdestätoista pyyntikuopasta. Kuopista kahdeksan sijaitsee Ristenäsjávrien välisen puron läheisyydessa, näistä kaksi puron luoteispuolella, ja kuusi muuta puron suuntaisena tiheänä ketjuna puron kaakkoispuolella, jyrkkärinteisen hiekkaharjanteen juurella, noin kaksi metriä puron pintaa korkeammalla. Kolme pyyntikuoppaa sijaitsee samaisen hiekkaharjanteen päällä, aiemmin tunnettu pyyntikuoppa 1 aivan Kevon retkeilyreitin polun vieressä ja kaksi muuta tästä noin 180 metriä koilliseen.

Puron luoteispuolella sijaitsevat kaksi kuoppaa ovat melko kookkaita ja helposti havaittavia, samoin hiekkaharjanteella sijaitsevat kuopat lounaisinta kuoppaa lukuun ottamatta. Useimmat muut kohteen pyyntikuopat ovat kooltaan pienempiä ja loivapiirteisemmiksi sortuneita. Kaikkien kuoppien ympärillä on havaittavissa valli, joka rinteeseen kaivetuissa kuopissa erottuu lähinnä alarinteen puolella.

Kohteesta Ristenäsjavri 3 tavattujen pyyntikuoppien sijaintitiedot ja tarkempi kuvaus

Pyyntikuoppa 1 (Ristenäsjavri 3A)
Soikea, pohjoiskoillis-etelälounassuuntainen, koko 2,0 m x 1,5 m.
Syvyys 0,5 m, vallin leveys 1,5 m, vallin korkeus 0,1 m.
x = 7709351 / y = 3474628

Pyyntikuoppa 2 (2-9 Ristenäsjavri 3B)
ø 4,5 m, syvyys 1,0 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,3 m.
x = 7709450 / y = 3474618

Pyyntikuoppa 3
ø 4,0 m, syvyys 0,7 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,3 m.

Ristenäsjávrien välisen polun länsipuolella, taukopaikan vessasta noin viisi metriä lounaaseen.
x = 7709507 / y = 3474675

Pyyntikuoppa 4
ø 3,0 m, syvyys 0,4 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,2 m.
Pieni polku kulkee osittain kuopan poikki ja kuluttaa sen itä- ja koillisreunaa.
x = 7709487 / y = 3474666

Pyyntikuoppa 5
ø 3,5 m, syvyys 0,7 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,3 m.
x = 7709483 / y = 3474662

Pyyntikuoppa 6
ø 3,0 m, syvyys 0,4 m, vallin leveys 1,5 m, vallin korkeus 0,2 m.
x = 7709478 / y = 3474666

Pyyntikuoppa 7
ø 3,5 m, syvyys 0,4 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,2 m.
x = 7709473 / y = 3474659

Pyyntikuoppa 8
ø 3,0 m, syvyys 0,4 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,2 m.
Kuopan länsipuolelta valli on kulunut pois kuopan vieritse kulkevan polun vaikutuksesta.
x = 7709467 / y = 3474654

Pyyntikuoppa 9
ø 4,0 m, syvyys 0,8 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,4 m.
Kuopan pohja soikea, itä-länsisuuntainen.
x = 7709473 / y = 3474659

Pyyntikuoppa 10 (11-12 Ristenäsjavri 3C)
ø 4,0 m, syvyys 0,9 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,3 m.
Kuopan pohja soikea, pohjoiskoillis-etelälounassuuntainen. Pohjalle kaivetusta lapionpistosta todettiin pintaturpeen alta selvä paksu huuhtoutumiskerros.
x = 7709441 / y = 3474788

Pyyntikuoppa 11
ø 4,5 m, syvyys 0,6 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,2 m.
Harjanteen laella. Kuopan halki kulkevat harjanteen lakea seuraavan polun kaksi haaraa, joiden vaikutuksesta kuoppa on osittain tuhoutunut. Valli kuopan eteläreunalta on kulunut liki kokonaan pois ja kuoppaan on valunut myös jonkin verran irtohiekkaa.
x = 7709449 / y = 3474785

Kohteen rajaus

Kohde ei ole yhtenäinen pyyntikuoppajärjestelmä, vaan sen voidaan katsoa rajautuvan useaksi erilliseksi alueeksi. Selvimmän yhtenäisen muinaisjäännösalueen muodostavat kuopat 4-9, jotka sijaitsevat ketjuna noin 25 metrin mittaisella, alle kymmenen metrin levyisellä, koillis-lounaissuuntaisella vyöhykkeellä. Hiekkaharjanteella lähellä toisiaan sijaitsevat kuopat 10 ja 11 muodostavat yhdessä noin 15 m x 10 m laajuisen pohjois-eteläsuuntaisen pesäkkeen. Kuopat 1-3 ovat luonteeltaan pistemäisiä kohteita, joista jokainen rajautuu halkaisijaltaan alle kymmenmetriselle alueelle.

Tulkinta

Ristenäsjávrien välillä sijaitsevalla Kevon retkeilyreittiin liittyvällä taukopaikalla sekä kyseisen alueen kaakkoispuolella sijaitsevalla hiekkaharjanteella on toistakymmentä kuoppajäännöstä, joista ainakin useimmat ovat todennäköisesti pyyntikuoppia. Muutamat kuopista muodostavat selvän ketjun, ja on ilmeistä, että ne ovat olleet käytössä samanaikaisesti. Muut alueen kuopat eivät kuitenkaan liity luontevasti kyseiseen kuoppaketjuun, ja onkin todennäköistä, että jotkin kuopista ovat keskenään eri-ikäisiä. Kohteen kaikkien kuoppien ajoituksen arvioiminen on ilman lisätutkimuksia mahdotonta, mutta muutamien kuoppien pohjille kaivetuista lapionpistoista todettujen paksujen huuhtoutumiskerrosten perusteella ainakin osa kuopista lienee esihistoriallisia.

Viranomais-rekisterinro:	1000000909	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Mj-luokka II		

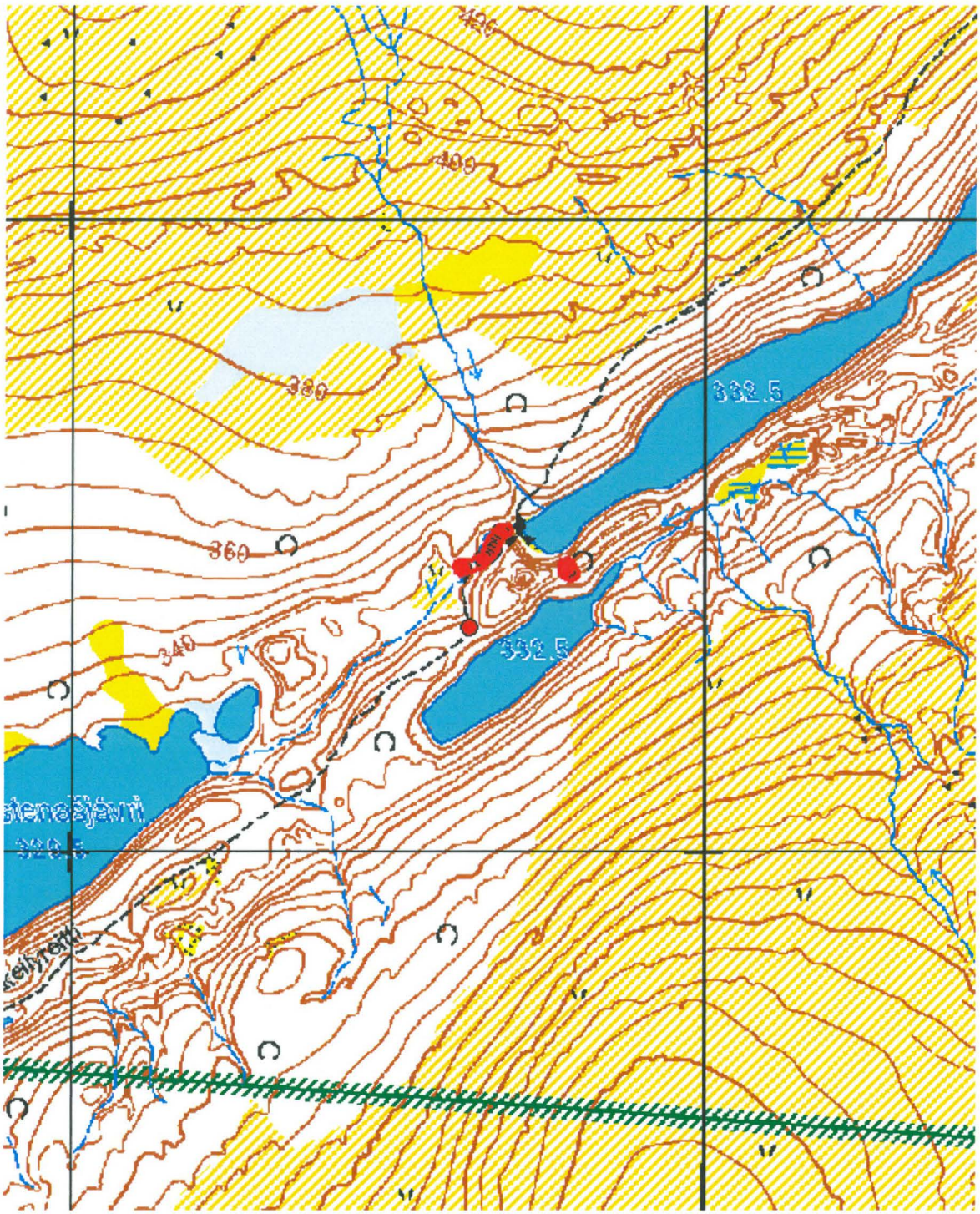

Kartta 83. Ristenäsjavri 3, pyyntikuoppia.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

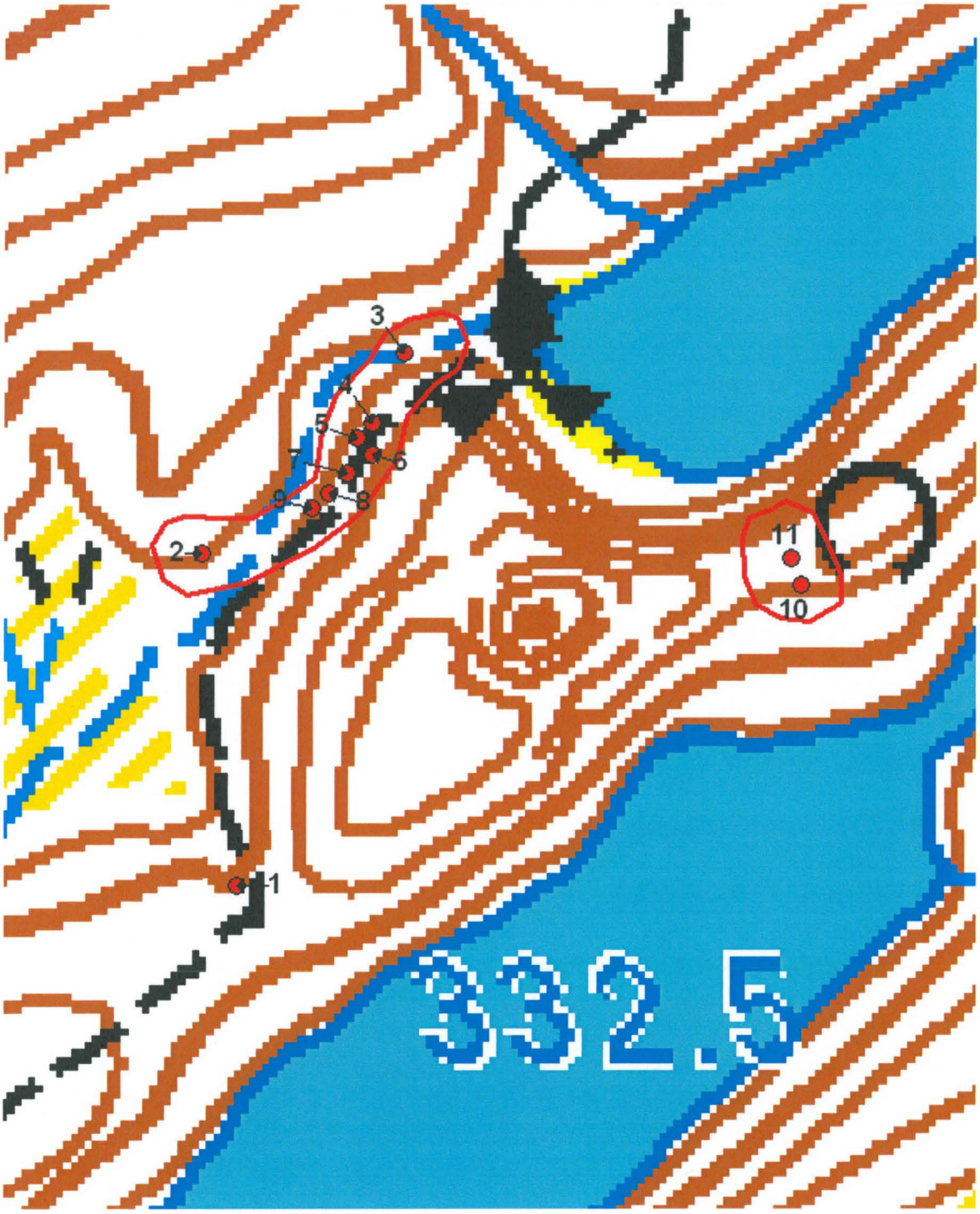

Kartta 84. Ristenäsjavri 3, pyyntikuoppia.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 197. Ristenäsjavri 3. Pyyntikuoppa 2. Kuvattu pohjoisluoteesta.

Kuva 198. Ristenäsjavri 3. Pyyntikuopat 6 ja 7. Kuvattu pohjoiskoillisesta.

Kuva 199. Ristenäsjavri 3. Pyyntikuoppa 10. Kuvattu kaakosta.

Kuva 200. Ristenäsjavri 3. Pyyntikuoppa 11. Kuvattu koillisesta.

4.4.13 Luomusharju, Hannujärvi

Luomusharju, Hannujärvi Pyyntikuoppia			MH-tunnus: 62366
Kohdetyyppi:	Työ- ja valmistuspaikat; pyyntikuopat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Ajoitus epäselvä	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	
Lukumäärä:	38	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 18.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Pyyntikuopan numero 13 keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7702194, Y 3465834, Z 293 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohdetta on kartoittanut vuonna 1961 Oula Näkkäläjärvi. Sittemmin kohteen ovat tarkastaneet vuonna 1989 Aki Arponen ja Tuija Rankama sekä vuonna 1993 Petri Halinen. Vuoden 2011 tarkastuksessa kohteen pyyntikuopista paikallistettiin kaksikymmentäviisi. Kohteen loppujen pyyntikuoppien paikallistaminen ilman tarkempia sijaintitietoja vaatisi jo paikallistettujen kuoppien lähialueiden systemaattista ja mahdollisesti laaja-alaista läpikäymistä.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Hannujärven itärannan ja Luomusjoen välisellä, vajaan kilometrin levyisellä, hiekkamoreeniharjanteiden kirjavoimalla alueella, jolla on myös kaksi pienehköä järveä tai lampea. Puusto alueella on tunturikoivikkoa, ja aluskasvillisuutta hallitsevat variksenmarja, puolukka, liekokasvit sekä sammalet ja jäkälät.

Kohteen kuvaus

Kohde koostuu aiemman kohdekuvauksen mukaan ainakin 38 pyyntikuopasta, jotka muodostavat kaksi pyyntikuoppaketjua. Kuoppia on sekä moreeniharjanteilla että harjanteiden välisissä notkelmissa. Kuoppaketjujen pituuksiksi on ilmoitettu noin 0,3 km ja 0,4 km. Kohdetta tarkastettaessa paikallistettiin vain 25 kuoppaa, joten ilmeisesti osaa kuoppaketjuihin kuuluvista kuopista ei onnistuttu havaitsemaan. Paikallistetuista kuoppaketjuista luoteisempi ketju oli noin 320 metrin mittainen ja kaakkoisempi ketju noin 230 metrin mittainen. Kaakkoisempi kuoppaketju sijaitsee jonkin verran etelämpänä kuin minne se Museoviraston ylläpitämässä kulttuuriympäristön rekisteriportaalissa on merkitty; se sijaitsee itäkoillis-länsilounassuuntaisen harjanteen kaakkoisreunalla, Luomusjoen länsipuolella olevan järven kaakkois-puolella. Luoteisempi kuoppaketju kulkee samaisen järven luoteispuoleisen harjanteen päältä lähelle Hannujärven itäpäätä. Useimmat alueelta paikallistetuista pyyntikuopista ovat varsin kookkaita, halkaisijaltaan 4,0 m – 5,0 m, poikkileikkaukseltaan suppilomaisia, ja selvästi erottuvan vallin ympäröimiä. Kuoppaketjujen vierekkäiset kuopat sijaitsevat pääosin näköetäisyydellä toisistaan. Paikallistetuista kuopista muutamat pienimmät, halkaisijaltaan enintään kolmimetriset, loivapiirteiset ja lähes vallittomat, ovat tulkinnaltaan epävarmoja.

Kohteesta Hannujärvi paikallistettujen pyyntikuoppien sijaintitiedot ja tarkempi kuvaus

Pyyntikuoppa 1
ø 4,0 m, syvyys 1,1 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,4 m.
x = 7702247 / y = 3465579

Pyyntikuoppa 2
ø 4,0 m, syvyys 1,0 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,3 m.
x = 7702242 / y = 3465597

Pyyntikuoppa 3
ø 2,0 m, syvyys 0,3 m, ei selvää vallia.
x = 7702241 / y = 3465601

Pyyntikuoppa 4
ø 2,0 m, syvyys 0,3 m, vallin leveys 1,5 m, vallin korkeus 0,1 m.
x = 7702246 / y = 3465601

Pyyntikuoppa 5
ø 2,0 m, syvyys 0,3 m, ei selvää vallia.
Kaivettu kivikkoiseen kohtaan, voisi olla purnunkin jäännös.
x = 7702243 / y = 3465627

Pyyntikuoppa 6
ø 5,0 m, syvyys 0,8 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,3 m.
x = 7702241 / y = 3465641

Pyyntikuoppa 7
ø 4,0 m, syvyys 0,8 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,2 m.
x = 7702234 / y = 3465662

Pyyntikuoppa 8
ø 3,0 m, syvyys 0,6 m, vallin leveys 1,5 m, vallin korkeus 0,1 m.
Kuoppa sijaitsee alueella kulkevan luontopolun vieressä, polun länsipuolella.
x = 7702216 / y = 3465694

Pyyntikuoppa 9
ø 4,0 m, syvyys 0,7 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,1 m.
x = 7702179 / y = 3465729

Pyyntikuoppa 10
ø 3,0 m, syvyys 0,8 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,1 m.
x = 7702181 / y = 3465746

Pyyntikuoppa 11
ø 3,0 m, syvyys 0,8 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,2 m.
Kuoppa sijaitsee notkossa olevassa satulamaisessa kohdassa.
x = 7702191 / y = 3465766

Pyyntikuoppa 12
ø 4,0 m, syvyys 0,8 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,4 m.
Kuoppa sijaitsee alueella kulkevan luontopolun vieressä, polun itäpuolella, ja kuopan kohdalla polun varrella on pyyntikuopista kertova infotaulu.
x = 7702193 / y = 3465788

Pyyntikuoppa 13
ø 4,0 m, syvyys 0,7 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,2 m.
x = 7702194 / y = 3465834

Pyyntikuoppa 14
ø 4,5 m, syvyys 1,0 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,3 m.
x = 7702178 / y = 3465890

Pyyntikuoppa 15
ø 4,5 m, syvyys 1,2 m, vallin leveys 3,0 m, vallin korkeus 0,5 m.
x = 7702032 / y = 3466257

Pyyntikuoppa 16
ø 4,5 m, syvyys 1,0 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,3 m.
x = 7701998 / y = 3466232

Pyyntikuoppa 17
ø 4,5 m, syvyys 1,1 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,4 m.
x = 7701994 / y = 3466204

Pyyntikuoppa 18
ø 4,5 m, syvyys 1,2 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,3 m.
x = 7701995 / y = 3466187

Pyyntikuoppa 19
ø 4,0 m, syvyys 0,5 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,2 m.
x = 7701998 / y = 3466173

Pyyntikuoppa 20
ø 3,0 m, syvyys 0,4 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,1 m.
x = 7701997 / y = 3465166

Pyyntikuoppa 21
ø 2,0 m, syvyys 0,4 m, vallin leveys 1,5 m, vallin korkeus 0,2 m.
x = 7701999 / y = 3466159

Pyyntikuoppa 22
ø 5,0 m, syvyys 1,3 m, vallin leveys 3,0 m, vallin korkeus 0,6 m.
x = 7701999 / y = 3466147

Pyyntikuoppa 23
ø 5,0 m, syvyys 1,1 m, vallin leveys 2,5 m, vallin korkeus 0,4 m.
x = 7702009 / y = 3466120

Pyyntikuoppa 24
ø 5,0 m, syvyys 1,0 m, vallin leveys 3,0 m, vallin korkeus 0,3 m.
x = 7702009 / y = 3466108

Pyyntikuoppa 25
ø 3,0 m, syvyys 0,6 m, vallin leveys 2,0 m, vallin korkeus 0,2 m.
x = 7701982 / y = 3466034

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu kahdeksi kapeaksi alueeksi, jotka ovat jokseenkin itä-länsisuuntaisia ja noudattavat paikallistettujen pyyntikuoppien levintää. Luoteisempi alue on noin 320 metrin mittainen ja kaakkoisempi alue noin 230 metrin mittainen. Lähiseudulla sijaitsee ilmeisesti lisää pyyntikuoppia, joita ei tarkastuksessa paikallistettu, mutta jotka voivat laajentaa kohteen aluerajausta.

Tulkinta

Hannujärven ja Luomusjoen välillä sijaitsevilla pyyntikuoppaketjuilla on pystytty harjoittamaan laaja-mittaista peurojen kuoppapyyntiä. Kuoppaketjuilla on katkaistu peurojen luonnolliset kulkureitit, joita alueen vesistöt ja maastonmuodot ovat ohjenneet, ja pyynnin apuna on myös voitu käyttää kuoppien

välille rakennettuja ohjasaitoja. Kuopista osa on todennäköisesti kaivettu vasta historiallisella ajalla, mutta muutamien kuoppien pohjille kaivetuista lapionpistoista tavattujen selvien huuhtoutumiskerroksen perusteella useimmat kohteen kuopat lienevät ajoitukseltaan esihistoriallisia. Kuoppien säilyminen nykytilassaan ei vaikuta uhatulta.

Viranomais-rekisterinro:	1000000773	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Mj-luokka II		

Kartta 85. Hannujärvi, pyyntikuoppia. Aluerajausta ei esitetä, koska kaikkia aiemmin kartoitettuja kuoppia ei löydetty. ©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

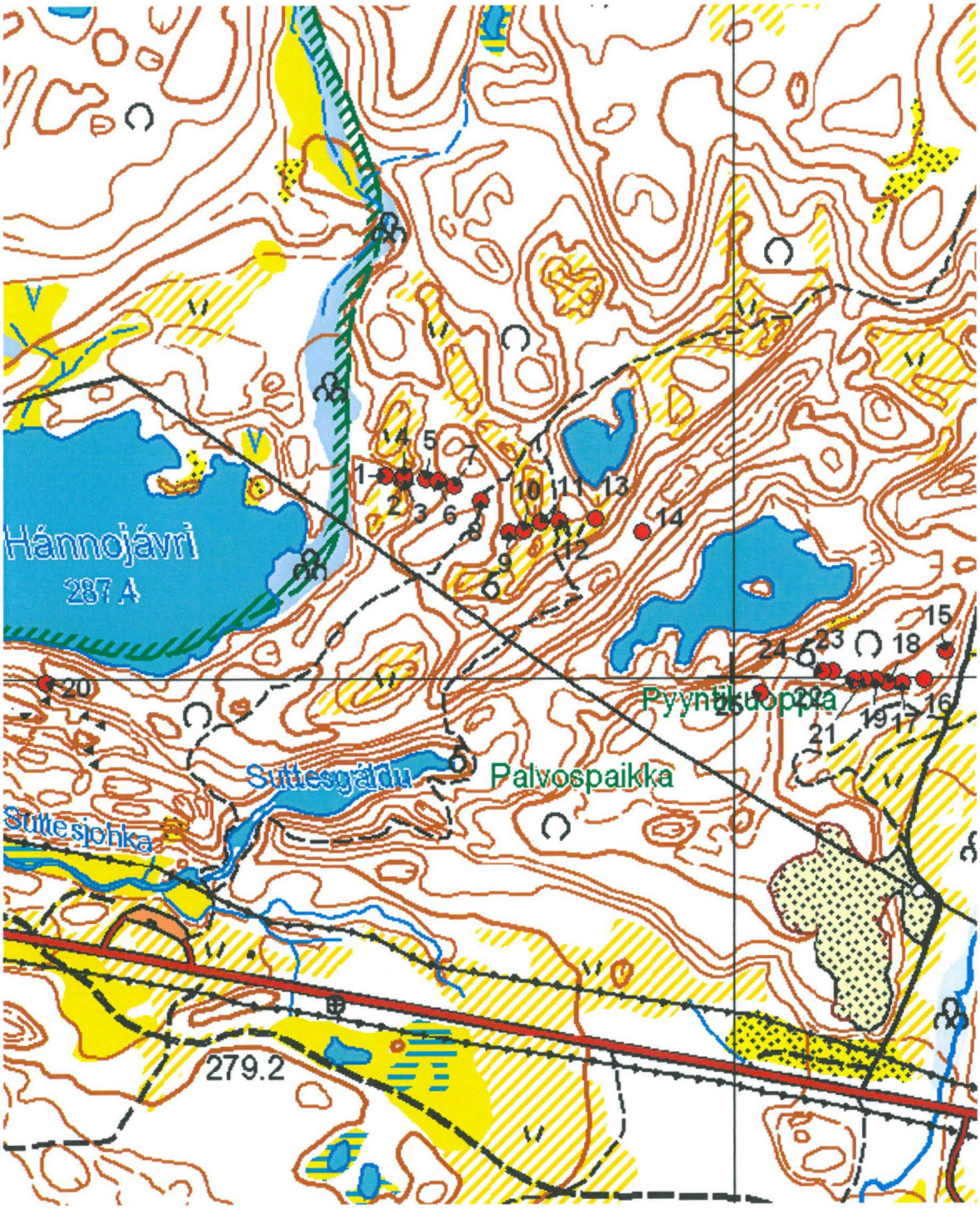

Kartta 86. Hannujärvi, pyyntikuoppia.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 201. Hannujärvi. Pyyntikuoppa 1. Kuvattu koillisesta.

Kuva 202. Hannujärvi. Pyyntikuoppa 9. Kuvattu kaakosta.

Kuva 203. Hannujärvi. Pyyntikuoppa 16. Kuvattu pohjoisesta.

Kuva 204. Hannujärvi. Pyyntikuoppa 17. Kuvattu pohjoisesta.

Kuva 205. Hannujärvi. Pyyntikuoppa 18. Kuvattu pohjoisesta.

Kuva 206. Hannujärvi. Pyyntikuoppa 22. Kuvattu pohjoisesta.

4.4.14 Stuorra Balddotjávri itä

Stuorra Bálddotjávri itä Pyyntikuoppia			MH-tunnus: 134171
Kohdetyyppi:	Valmistuspaikat/työpaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Ajoitus epäselvä	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	20	**Tarkastus:**	P. Rautiainen 13.6.2011
Koordinaatti-selitys:	Kohteen keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7732276, Y 3501612 Z 240	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Utsjokinen Viljo Valle on löytänyt pyyntikuopat vuonna 2009 ja ilmoitti niistä Metsähallitukselle.

Ympäristön kuvaus

Alue on tiheäkasvuista mänty-tunturikoivusekametsää. Maaperä on moreenia. Lähempänä järven rantaa kasvaa lähinnä vain koivua ja alue on melko kosteaa.

Kohteen kuvaus

Valle on löytänyt kohteesta 21 pyyntikuoppaa, mutta nyt tehdyssä tarkastuksessa yhtä hänen löytämistään kuopista ei tulkittu pyyntikuopaksi. Kyseessä lienee luonnonmuodostuma.

Pyyntikuoppajono on itä-länsisuuntainen ja lähin kuoppa on tehty 50 m etäisyydelle Stuorra Balddotjärven rannasta. Jono on kokonaispituudeltaan 450 m, ja se jatkuu järven itäpuolisen kumpareen itäpuolelle saakka.

Pyyntikuoppien halkaisija vaihtelee 2.5 metristä 3.5 metriin ja syvyys 60 senttimetristä 1.2 metriin. Suurimmassa osassa on matala valli ympärillä.

Pyyntikuoppien koordinaatit:

1	7732241	3501441
2	7732240	3501471
3	7732270	3501613
4	7732265	3501613
5	7732256	3501628
6	7732254	3501668
7	7732250	3501684
8	7732250	3501697
9	7732292	3501769
10	7732286	3501755
11	7732281	3501738
12	7732266	3501719
13	7732254	3501571
14	7732247	3501556
15	7732291	3501799

16	7732312	3501823
17	7732320	3501834
18	7732317	3501854
19	7732316	3501877
20	7732304	3501899

Kohteen rajaus

Pyyntikuoppakohde on kooltaan noin 450 m x 10 m.

Viranomais-rekisterinro:	-	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Mj-luokka II		

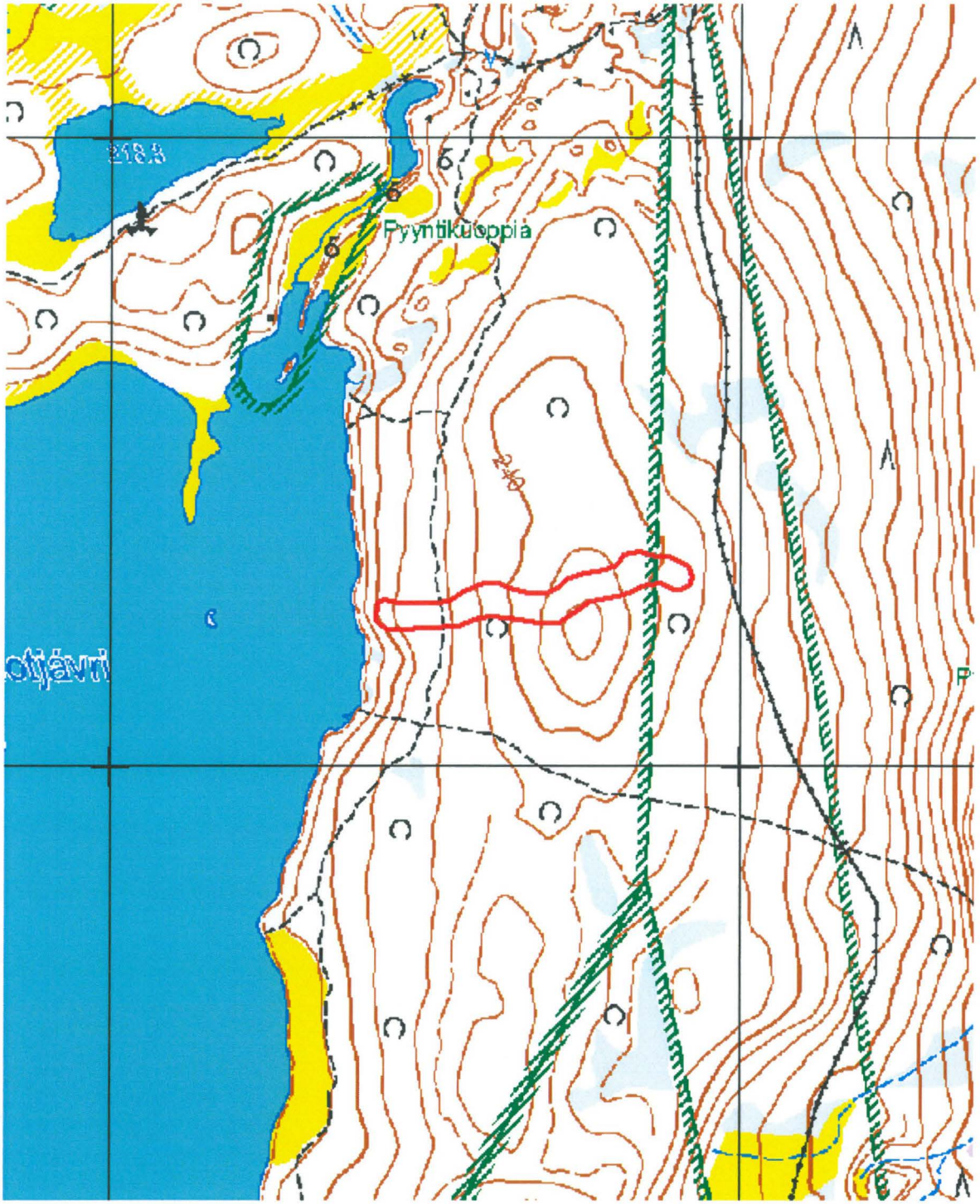

Kartta 87. Stuorra Bálddotjávri itä, pyyntikuoppia.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

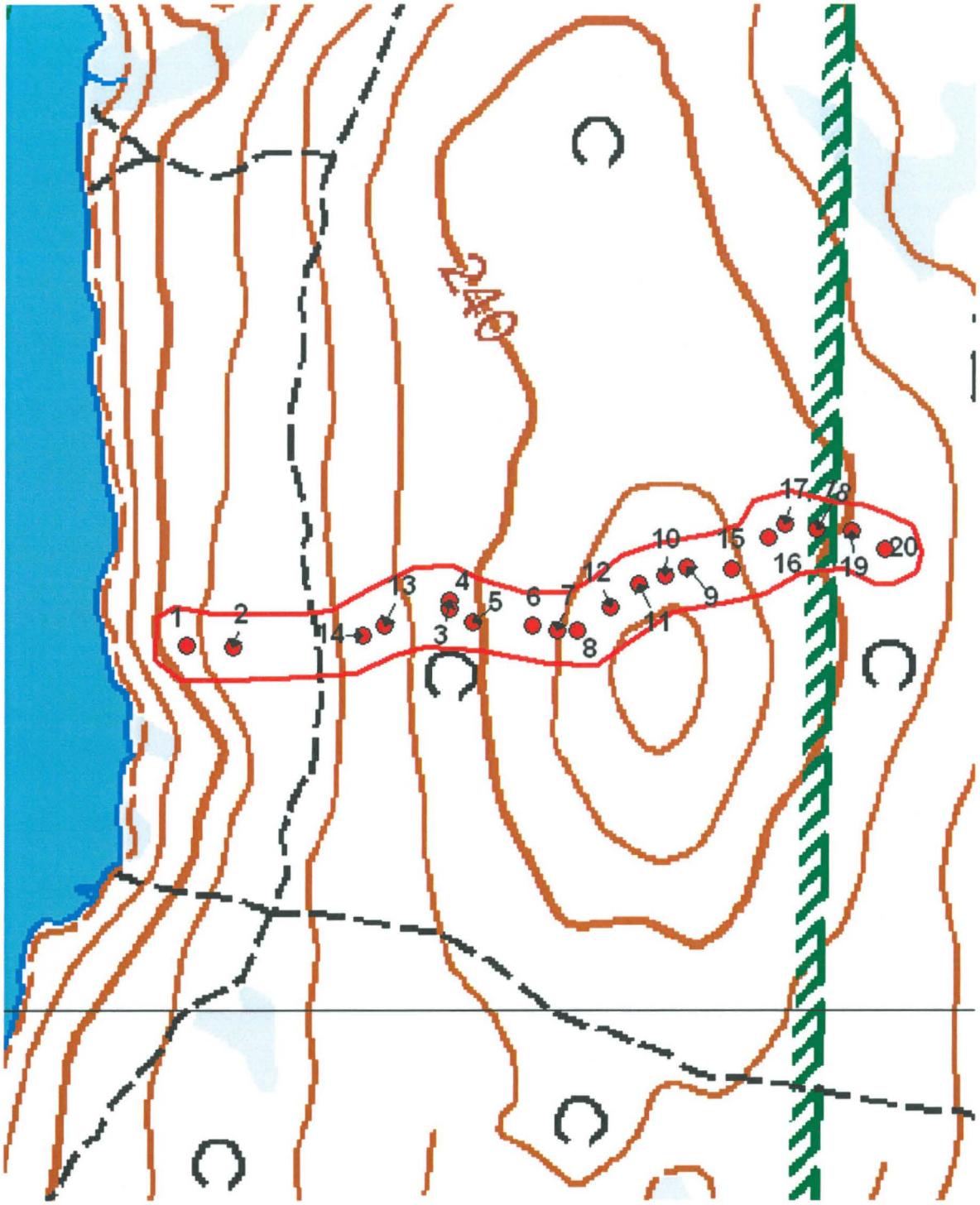

Kartta 88. Stuorra Bálddotjávri itä, pyyntikuoppia.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

4.5 Purnukohteet

4.5.1 Buordnavárri 1

Buordnavárri 1, Purnu			MH-tunnus: 62132
Kohdetyyppi:	Kivirakenteet	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Ajoitus epäselvä	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 16.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Purnun keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7724445, Y 3482371, Z 375 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen on löytänyt Taarna Valtonen alueella suorittamansa inventoinnin yhteydessä vuonna 2000. Vuoden 2011 tarkastuksessa todettiin, että kohteesta aiemmin ilmoitetun koordinaattipisteen lähellä ei ole lainkaan pienialaisia rakkakivikoita, jollaisessa kohteen olisi pitänyt sijaita. Kohteen sijaintitiedot ovat siis olleet virheelliset. Ilmoitetusta sijainnista noin 350 metriä pohjoisluoteeseen löydettiin yksi purnu, joka ei kuitenkaan olemukseltaan vastaa Valtosen kuvausta. Ilmeisesti Valtosen dokumentoimaa purnua ei tarkastuksen yhteydessä siis onnistuttu paikallistamaan.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Guivin retkeilyreitin lähettyvillä, Buordnavárrin koillisella alarinteellä. Alueella kasvaa harvakseltaan tunturikoivuja, ja maaperä on kivikkoista hiekkamoreenia. Aluskasvillisuutta hallitsevat vaivaiskoivut, variksenmarja, mustikka sekä torvijäkälät, tinajäkälät ja poronjäkälät.

Kohteen kuvaus

Museoviraston ylläpitämässä kulttuuriympäristön rekisteriportaalissa kohdetta kuvaillaan seuraavasti: "Guivin autiotuvalta Fiellogeaðggejohka-joelle ja Kevolle johtavan polun lähettyviltä, 10 m polusta lounaaseen, Buordnavárrin koilliselta alarinteeltä löytyi yksittäinen purnu. Rinteessä on erillisiä pieniä rakkakivikoita, joista yhdessä purnu sijaitsee. Purnun pituus on 50 cm, leveys 50 cm ja syvyys 30 cm."

Aiemman kuvauksen mukaista purnua ei Buordnavárrin koillisrinteeltä tavattu. Kuitenkin heti retkeilyreitin länsipuolella, pienialaisen rakkakivikon koillislaidalla, kohteen aiemmin ilmoitetusta sijainnista noin 350 metriä pohjoisluoteeseen, havaittiin kookkaampi purnu. Purnu on rakennettu raivaamalla rakkakivikkoon tasanne, jonka ympärille on kasattu kivivalli. Purnun sisätila on pyöreä, halkaisijaltaan kaksimetrinen ja syvyydeltään noin 0,4 metriä. Purnun pohjalla kasvaa variksenmarjaa, jäkäliä ja sammalia sekä yksittäisiä heinäkasveja. Sisätilaa ympäröivä noin metrin levyinen valli koostuu kivistä, joiden halkaisija vaihtelee välillä 25 cm – 50 cm.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu purnun lähiympäristöön, halkaisijaltaan noin kymmenmetriselle alueelle.

Tulkinta

Kohteesta aiemmin ilmoitettujen koordinaattien osoittamalla paikalla ei ole minkäänlaista kivirakkaa, ja retkeilyreitti sijaitsee kyseisestä koordinaattipisteestä sanallisessa kuvauksessa ilmoitettua etäisyyttä

kauempana. Kohteen sijaintitiedot ovat kyseisten havaintojen perusteella olleet varmuudella virheelliset. Koska myöskään kohteen tarkastuksen yhteydessä löydetty purnu ei vastaa Valtosen aiempaa kuvausta, on mahdollista, että Buordnavárrin koillisrinteellä, jossakin Guivin retkeilyreitin läheisyydessä, sijaitsee vielä toinenkin purnu, sama, jonka Valtonen on inventoinnissaan havainnut, mutta sen paikallistaminen ilman tarkempia sijaintitietoja vaatisi polun lähialueen systemaattista ja varsin laaja-alaista läpikäymistä.

Viranomais-rekisterinro:	1000001171	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Mj-luokka II		

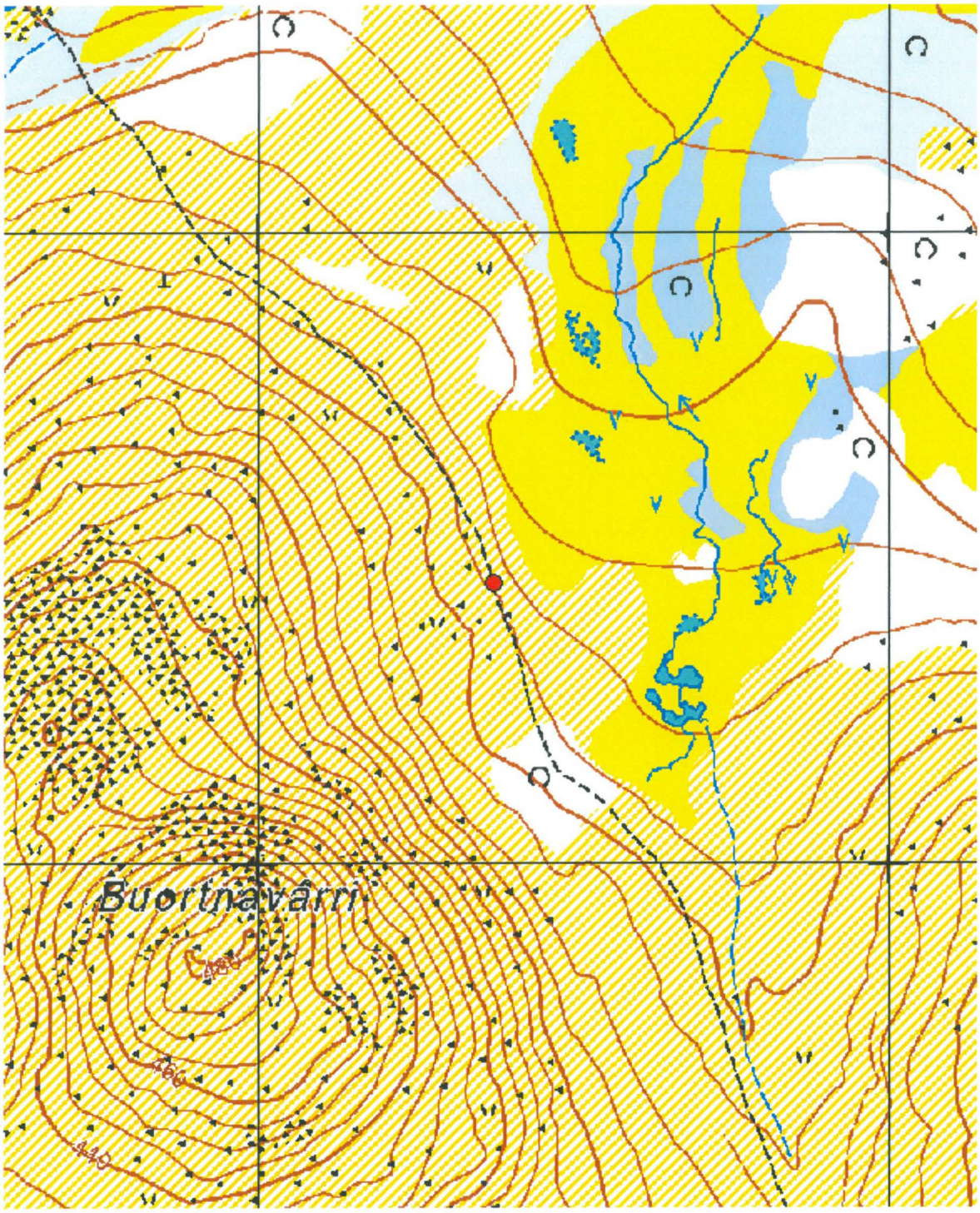

Kartta 89. Buordnavárri 1, purnu.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

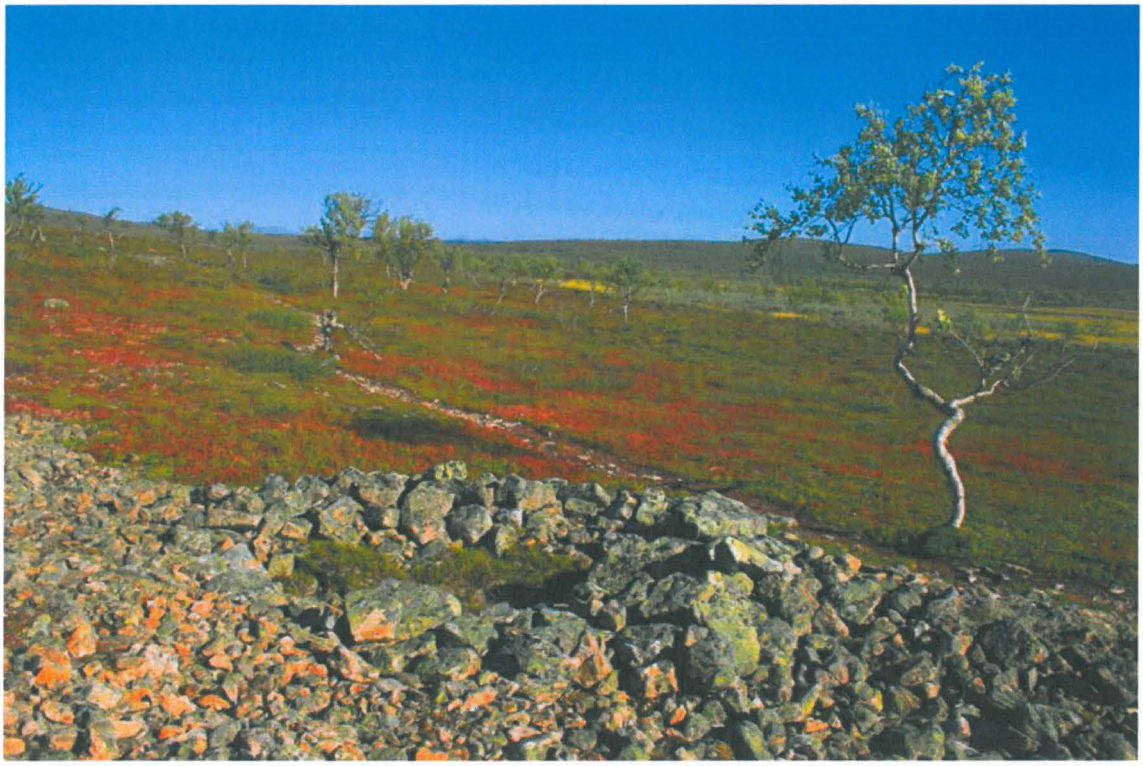

Kuva 207. Buordnavárri 1. Purnu. Rakkakivikkoon raivattu tasanne, jonka ympärillä on kivivalli. Taustalla Guivin retkeilyreitti. Kuvattu etelästä.

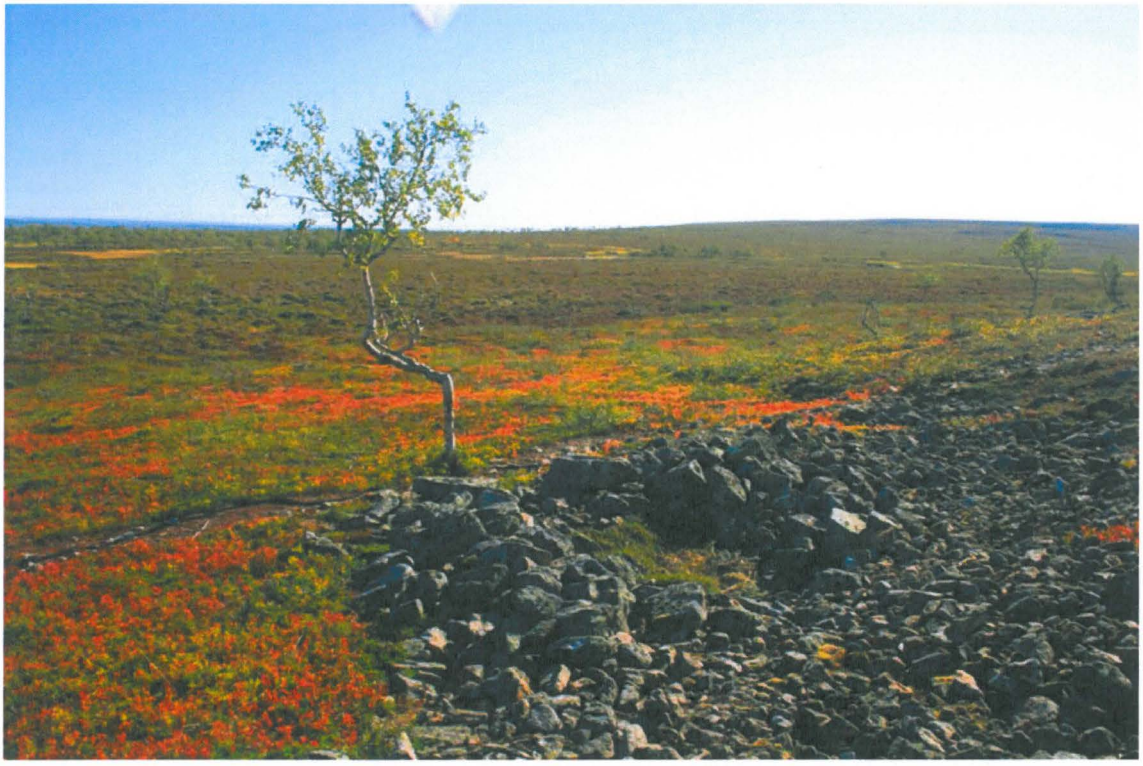

Kuva 208. Buordnavárri 1. Purnu. Rakkakivikkoon raivattu tasanne, jonka ympärillä on kivivalli. Taustalla Guivin retkeilyreitti. Kuvattu lännestä.

4.5.2 Buordnavárri 2

Buordnavárri 2 Purnu			MH-tunnus: 62128
Kohdetyyppi:	Kivirakenteet	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Ajoitus epäselvä	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 16.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Purnun keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7723660, Y 3482480, Z 400 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen on löytänyt Taarna Valtonen alueella suorittamansa inventoinnin yhteydessä vuonna 2000. Vuoden 2011 tarkastuksessa purnu paikallistettiin noin 370 metriä kohteesta aiemmin ilmoitetusta koordinaattipisteestä pohjoiskoilliseen. Pisteessä, johon aiemmin ilmoitetut koordinaatit osoittivat, ei tavattu edes rakkakivikkoa. Kohteen sijaintitiedot ovat siis olleet virheelliset.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Buordnavárrin itäisellä alarinteellä. Alue on puutonta ylätunturia, jossa aluskasvillisuutta hallitsevat vaivaiskoivut, variksenmarja, kurjenkanerva, puolukka ja mustikka sekä jäkälät ja sammalet.

Kohteen kuvaus

Kohde on yksittäinen purnu, joka on kaivettu pienialaiseen rakkakivikkoon. Purnu on muodoltaan pyöreä ja olemukseltaan kuoppamainen. Purnun sisätilan halkaisija on noin 140 cm ja syvyys noin 55 cm. Sisätilaa ympäröi noin metrin levyinen ja 30 cm korkuinen kivivalli, jonka useimpien kivien halkaisijat vaihtelevat välillä 30 cm – 40 cm. Purnun pohjalla kasvaa sammalia.

Kohteen rajaus

Kohde on luonteeltaan pistemäinen ja rajautuu halkaisijaltaan noin kymmenmetriselle alueelle.

Tulkinta

Vaikka tarkastuksen yhteydessä tavatun purnun sijainti poikkeaa lähes neljäsataa metriä kohteesta aiemmin ilmoitetuista koordinaateista, on kyseessä jokseenkin varmasti sama kohde. Purnun rakenteen, koon ja sijainnin sanallinen kuvaus täsmää tavattuun kohteeseen erittäin hyvin. Ilmeisesti aluetta vuonna 2000 inventoitaessa GPS-järjestelmän tarkkuus on ollut erittäin heikko, ja kaikkien kyseisen inventoinnin aikana löydettyjen kohteiden koordinaattitietoja on syytä pitää epätarkkoina, kunnes niiden paikkansapitävyys on maastossa tarkastettu.

Viranomais-rekisterinro:	1000001173	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Mj-luokka II		

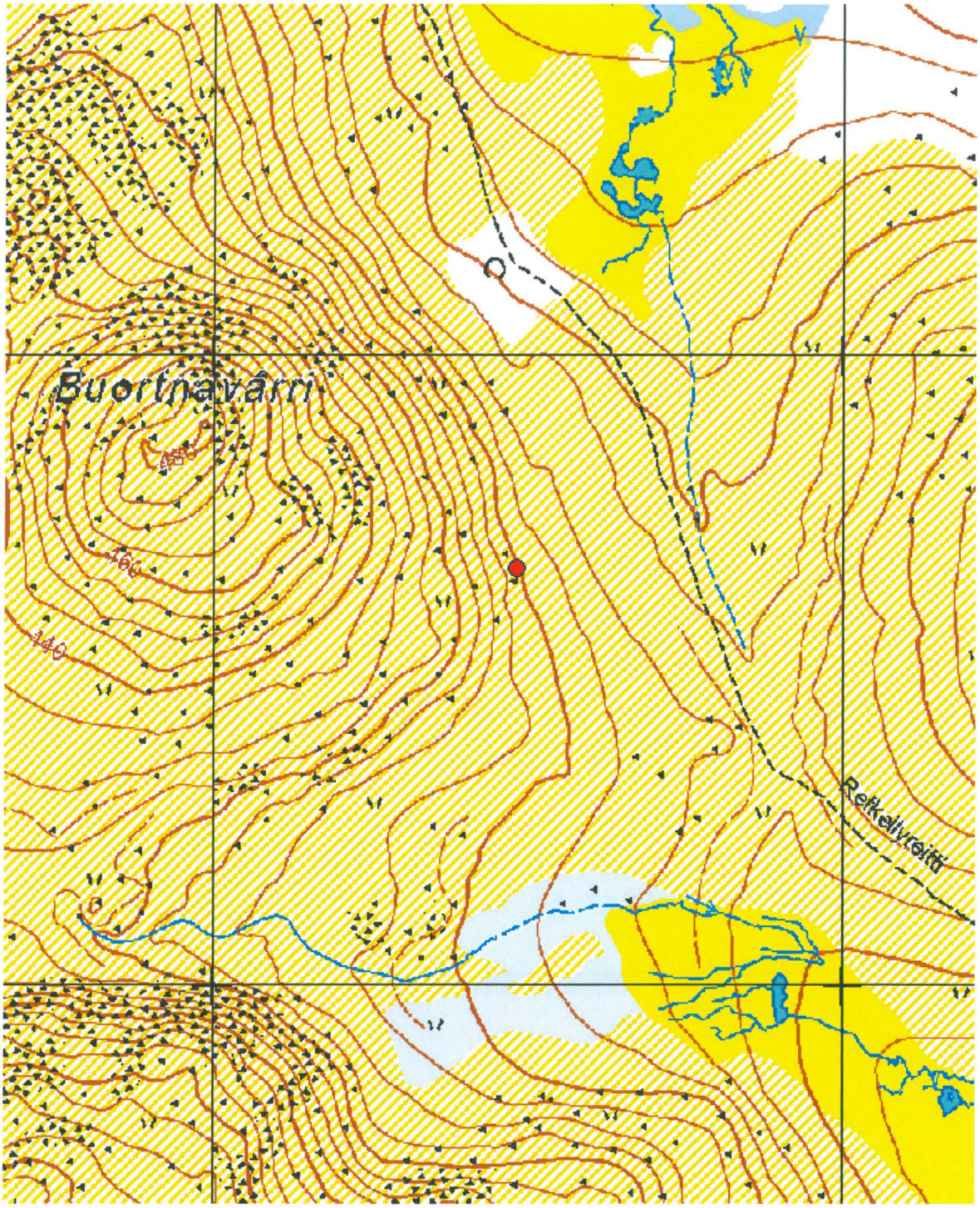

Kartta 90. Buordnavárri 2, purnu.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 209. Buordnavárri 2. Purnu. Kuvattu länsiluoteesta.

Kuva 210. Buordnavárri 2. Purnu. Kuvattu ylempää rinteeltä, lounaasta.

4.5.3 Buordnavárri 3

Buordnavárri 3 Purnuja			MH-tunnus: 62127
Kohdetyyppi:	Kivirakenteet	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Ajoitus epäselvä	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	2	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 16.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Kulttuuriympäristön rekisteri-portaalissa ilmoitettu sijainti	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7723340, Y 3481950, Z 429 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen on löytänyt Taarna Valtonen alueella suorittamansa inventoinnin yhteydessä vuonna 2000. Vuonna 2011 suoritetussa tarkastuksessa kohdetta ei onnistuttu paikallistamaan, minkä perusteella kohteesta ilmoitetut koordinaatit todettiin virheellisiksi.

Ympäristön kuvaus

Valtosen kuvauksen mukaan kohde sijaitsee Buordnavárrin eteläisellä ylärinteellä, pienialaisessa, melko pienikivisessä rakkakivikossa. Alue on avointa ylätunturia. Paikalla, jolle kohteesta aiemmin ilmoitetut koordinaatit osoittavat, ei kuitenkaan ole rakkakivikkoa, vaan varvikkoista, lähinnä vaivaiskoivuja kasvavaa tunturinummea. Kaikki rinteen rakkakivikot ovat kyseisen paikan pohjoispuolella.

Kohteen kuvaus

Museoviraston ylläpitämässä kulttuuriympäristön rekisteriportaalissa kohdetta kuvaillaan seuraavasti: "Purnu 1 sijaitsee rakkakivikon laidalla. Pituus on 115 cm, leveys 70 cm ja syvyys 40 cm. Purnu 2 sijaitsee saman kivikon toisessa reunassa. Pituus on 60 cm, leveys 55 cm ja syvyys 40 cm."

Kohdetta tarkastettaessa todettiin, että kohteesta ilmoitetun koordinaattipisteen ympäristössä ei ole rakkakivikkoa ainakaan sadan metrin säteellä. Koska Valtosen 2000-luvun alussa inventoimien kohteiden sijaintitiedoissa oli todettu jo aiemmin olevan suuria epätarkkuuksia, pyrittiin purnuja paikallistamaan kohteen sanallisen kuvauksen perusteella ylempää Buordnavárrin rinteeltä, pyrkimyksessä kuitenkaan onnistumatta. Tuloksettoman etsinnän perusteella todettiin, että kohteen paikallistaminen vaatisi ilmeisesti koko Buordnavárrin etelärinteen järjestelmällistä läpikäymistä.

Kohteen rajaus

Koska purnut sijaitsevat Valtosen kuvauksen mukaan pienialaisessa rakkakivikossa, on kohteen ääri-pisteiden etäisyys toisistaan ilmeisesti enintään muutamia kymmeniä metrejä.

Tulkinta

Kohteen sijaintitietojen virheellisyyden ja sanallisen kuvauksen epätarkkuuden vuoksi kohdetta ei onnistuttu paikallistamaan. Ilmeisesti kohde silti sijaitsee jossakin Buordnavárrin etelärinteen alueella.

Viranomais-rekisterinro:	1000001175	**Kunto:**	Todennäköisesti hyvä, mutta kohteen tarkka sijainti on tuntematon
Arvotus:	Mj-luokka II		

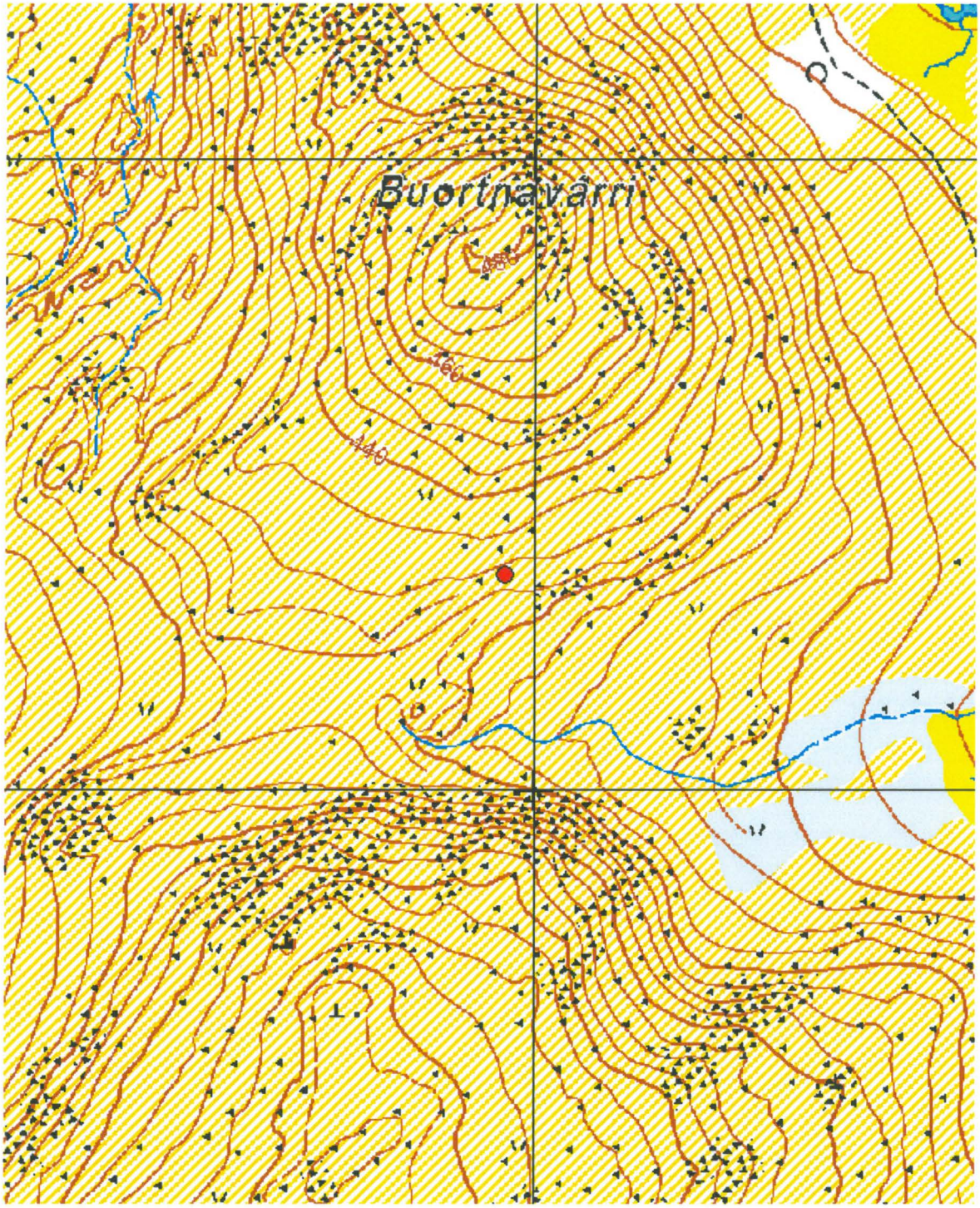

Kartta 91. Buordnavárri 3, purnuja. Sijaintitieto epätarkka.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

4.5.4 Ceavrresgielas 1

Ceavrresgielas 1 Purnuja			MH-tunnus: 62106
Kohdetyyppi:	Kivirakenteet	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Ajoitus epäselvä	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	5	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 14.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Luoteisimman purnun keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7720375, Y 3475241, Z 365 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen on löytänyt Taarna Valtonen alueella suorittamansa inventoinnin yhteydessä vuonna 1999. Metsähallituksen Reiska-tietokantaan kohteen nimi on päätynyt eri kirjoitusmuodossa kuin Museoviraston ylläpitämässä kulttuuriympäristön rekisteriportaalissa, mikä lienee ollut syynä siihen, että kohteen tietoja ei ole Reiska-tietokantaan kopioitu. Siten kohdetta tarkastaessa vuonna 2011 oli ainoa maastossa mukana ollut informaatio kohteesta sen arvioitu keskikoordinaatti. Inventointiraporttia kirjoitettaessa todettiin, että kohteen alueella rekisteriportaalin kuvauksen mukaan sijaitsevista viidestä purnusta oli tarkastuksessa paikallistettu vain kolme. Aiemmin ilmoitetuissa kohteen koordinaateissa vaikuttaa olevan jonkin verran virheellisyyttä; luoteisin purnu paikallistettiin noin kolmekymmentä metriä lounaaseen paikasta, jossa sen olisi Valtosen ilmoittamien koordinaattien mukaan kuulunut sijaita.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee noin kaksisataa metriä Akukammista koilliseen, kivikkoisella, osittain kivirakkaisella, melko tasaisella alueella, jolla kasvaa harvakseltaan tunturikoivuja. Alueen korkeusero Akukammin lounaispuolella olevalle avosuolle on hieman toistakymmentä metriä. Aluskasvillisuuden, jota alueella on niukasti ja laikuttaisesti, muodostavat lähinnä variksenmarja, puolukka, mustikka, sammalet ja jäkälät sekä muutamat vaivaiskoivut; karuimmilla kohdilla kasvaa ainoastaan jäkäliä.

Kohteen kuvaus

Museoviraston ylläpitämässä kulttuuriympäristön rekisteriportaalissa kohdetta kuvaillaan seuraavasti: "Ceavrresgielasin lounaispuolta reunustavilta harjanteilta löytyi viiden purnun kohde. Purnut sijoittuvat Kevon retkeilyreitin läntisen haaran eli niin sanotun Guivin reitin molemmin puolin, osin luonnonpuiston alueelle. Yksi purnuista on suppilomainen, muut ovat pituudeltaan 80 cm – 200 cm, leveydeltään 70 cm – 140 cm ja syvyydeltään 30 cm – 95 cm."

Vuonna 2011 tehdyssä tarkastuksessa paikallistettiin kohteen alueella sijaitsevista purnuista kolme, jotka sijaitsevat näköetäisyydellä toisistaan. Ilmeisesti kohteen muut purnut ovat kyseisistä purnuista jonkin verran pidemmän etäisyyden päässä. Yksi purnuista (purnu 3) on kooltaan pienehkö, olemukseltaan epämääräinen ja lähinnä kuoppamainen, eikä ole varmaa, lukeutuuko kyseinen kuoppa Valtosen alueelta löytämien purnujen joukkoon. Muut kaksi purnua ovat kookkaita, ja niiden seinämät ovat huolellisesti ladotut. Purnu 2 on rakennettu miltei kokonaan maanpinnalle, ja myös purnua 1 ympäröi selvä valli. Purnut sijaitsevat Guivin retkeilyreitiltä luoteeseen, luonnonpuiston ulkopuolella. Havaitsematta jäi ilmeisesti kaksi tai kolme purnua, jotka kaiketi sijaitsevat paikallistettujen purnujen itä- tai kaakkoispuolilla, todennäköisesti Guivin retkeilyreitiltä kaakkoon, luonnonpuiston alueella.

Kohteesta Ceavrrasgielas 1 paikallistettujen purnujen sijaintitiedot ja tarkempi kuvaus

Purnu 1 → x = 7720375 / y = 3475241
Purnun sisätila on suorakulmainen, luode-kaakkosuuntainen, kooltaan noin 1,3 m x 1,1 m, syvyydeltään noin 0,8 m. Sisätilan ympärillä on noin 0,4 m korkuinen valli, jonka leveys on puolesta metristä metriin. Valli on kasattu kookkaista kivistä, joista useimpien halkaisija on noin 40 cm x 50 cm. Purnun seinämiksi on kangettu suurempiakin järkäleitä. Purnun pohjalla kasvaa hirvenjäkälää ja poronjäkäliä. Ilmeisesti kyseessä on kohteen luoteisin purnu, sama, jonka sijainnin myös Valtonen on kuvauksessaan maininnut.

Purnu 2 → x = 7720338 / y = 3475251
Purnun sisätila on suorakulmainen, pohjois-eteläsuuntainen, kooltaan noin 2,5 m x 1,4 m, syvyydeltään noin 0,9 m. Sisätilan ympärillä on noin 0,8 m korkuinen valli, jonka leveys on noin puolitoista metriä. Valli on kasattu miehennostannaisista kivistä, joiden halkaisija vaihtelee välillä 20 cm – 50 cm. Purnun sisätila levenee purnun pohjaa kohti, ja pohjalla kasvaa hirvenjäkälää, poronjäkäliä, torvijäkäliä sekä sammalia. Kookas ja erittäin hyvässä kunnossa säilynyt, myös visuaalisesti vaikuttava muinaisjäännös.

Purnu 3 → x = 7720324 / y = 3475252
Matalahko kivirakkaan raivattu pyöreähkö kuoppa, jonka halkaisija on noin 0,7 m ja syvyys noin 0,3 m. Kuopan reunoilla on muutamia halkaisijaltaan noin 40 cm – 50 cm kokoisia lohkareita, joilla kuoppa lienee ollut peitetty. Kuopan pohjalla kasvaa sammalia ja poronjäkälää.

Kohteen rajaus

Kohteesta paikallistetut kolme purnua sijaitsevat noin 60 m x 15 m laajuisella pohjois-eteläsuuntaisella alueella, aivan luonnonpuiston rajan tuntumassa, kuitenkin Paistunturin erämaan puolella. Purnut, joita tarkastuksessa ei paikallistettu, sijaitsevat todennäköisesti alueen itä- tai kaakkoispuolilla, mahdollisesti erillisenä keskittymänä. Kohteen tarkempi rajaaminen vaatisi uutta tarkastuskäyntiä kohteelle.

Tulkinta

Kohde on alueellisesti merkittävä purnukeskittymä. Kohteen purnuista kookkaimmat ovat erittäin hyvin säilyneinä ja helposti havaittavina mielenkiintoa herättäviä myös alueella liikkuville retkeilijöille. Purnujen luokse olisikin suositeltavaa pystyttää purnuista kertova infotaulu, jolla voisi olla myös purnuihin kajoamista ehkäisevä vaikutus. Toistaiseksi purnujen säilyminen nykytilassaan ei kuitenkaan vaikuta olevan uhattuna.

Viranomais-rekisterinro:	1000000991	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Mj-luokka II		

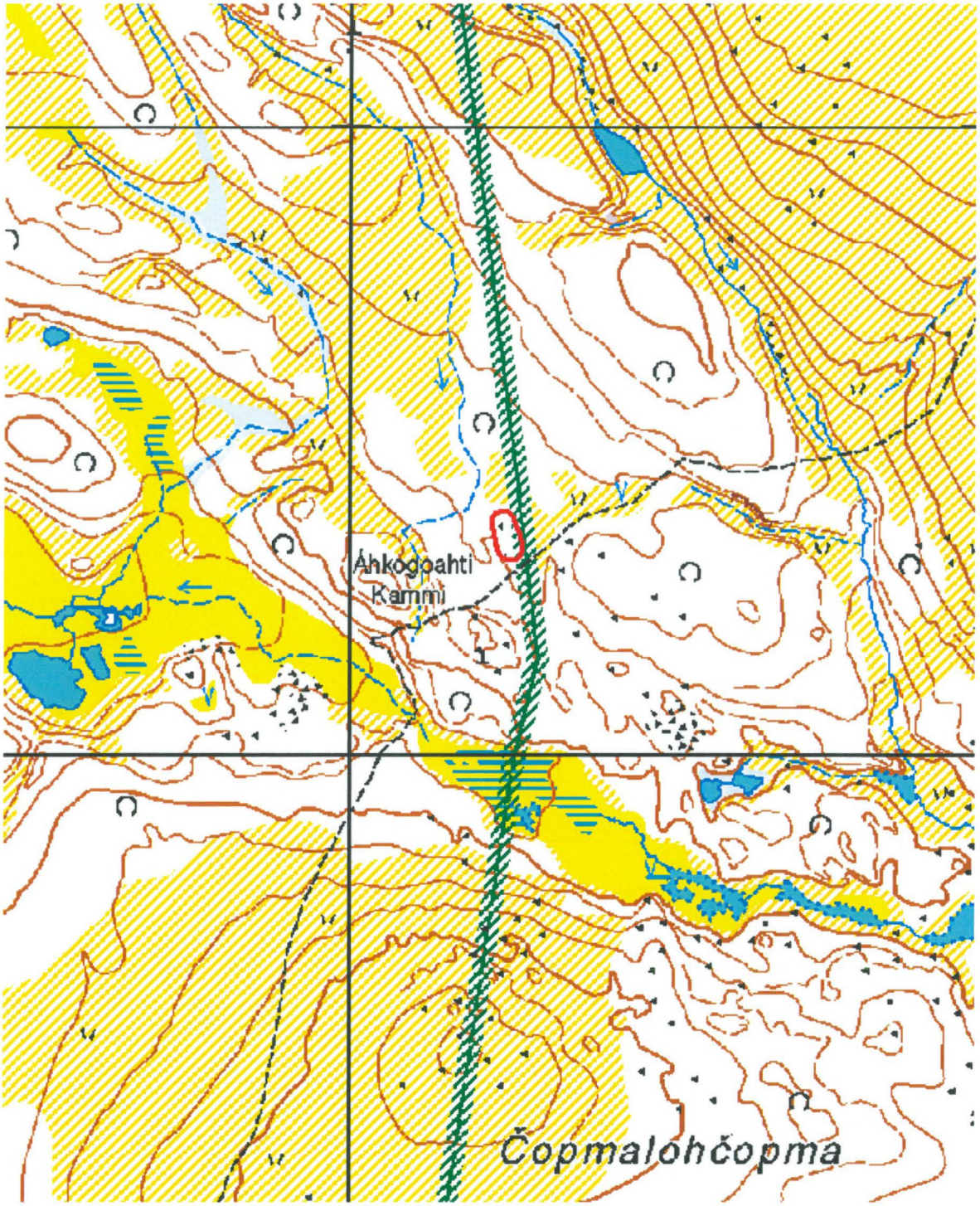

Kartta 92. Cearvvasgielas 1, purnuja.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

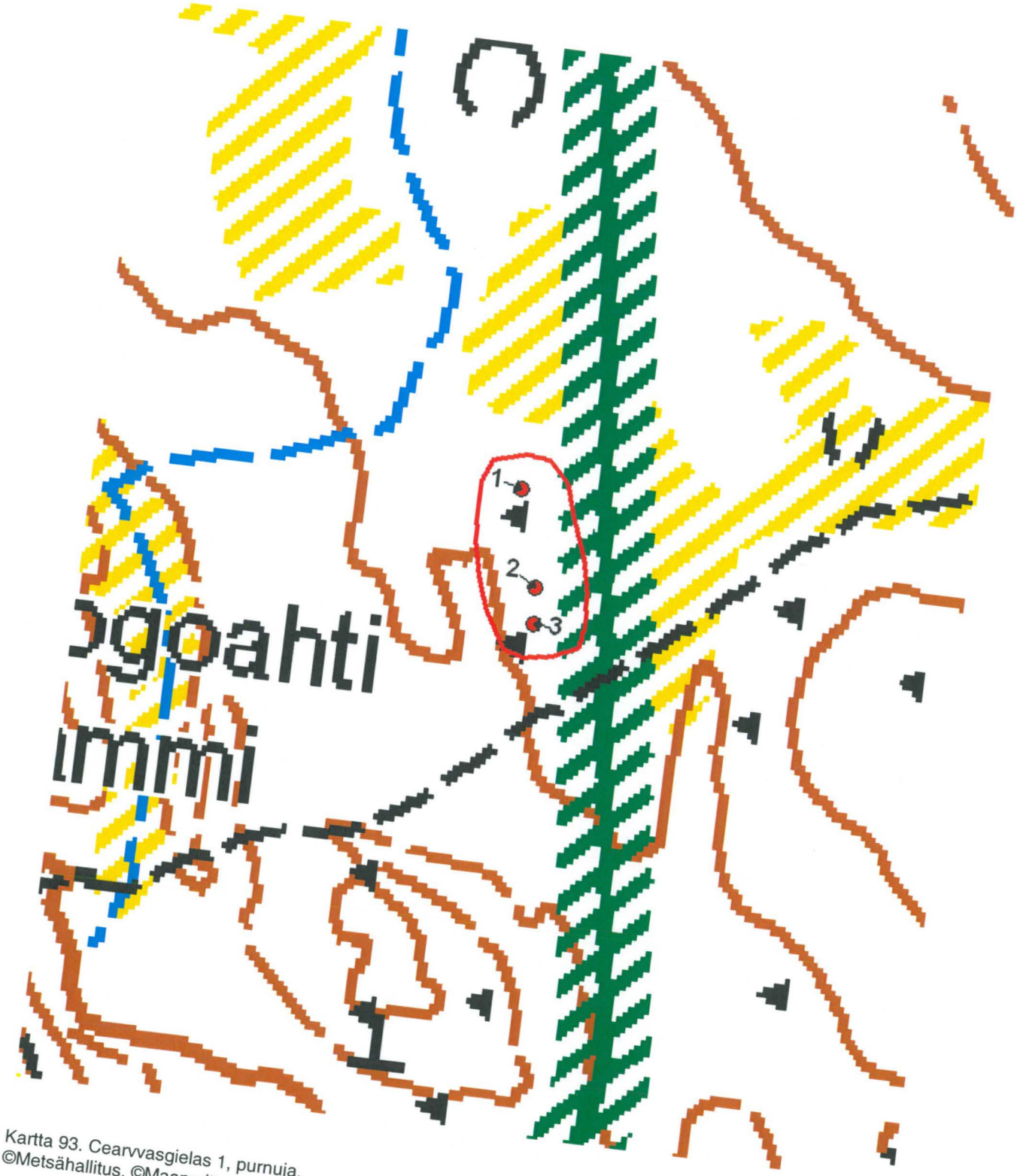

Kartta 93. Cearvvasgielas 1, purnuja.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 211. Cearvvasgielas 1. Purnu 1. Pohjalla kasvaa hirvenjäkälää ja seinämät koostuvat kookkaista kivenjärkäleistä. Kuvattu luoteesta.

Kuva 212. Cearvvasgielas 1. Purnu 3. Matala kuoppa, jonka ympärillä kookkaita kiviä, joilla kuoppa lienee ollut peitetty. Kuvattu pohjoisesta.

Kuva 213. Cearvvasgielas 1. Purnu 2. Purnu on rakennettu lähes kokonaan maan pinnalle ja se erottuu röykkiömäisenä kauas. Kuvattu itäkaakosta.

Kuva 214. Cearvvasgielas 1. Purnu 2. Sisätila. Kuvattu itäkoillisesta.

4.5.5 Ceavrresgielas 4

Ceavrresgielas 4 Purnu			MH-tunnus:
Kohdetyyppi:	Kivirakenteet	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Ajoitus epäselvä	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 14.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Purnun keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7721453, Y 3476161, Z 415 m mpy	**Löydöt:**	-

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Ceavrresgielasin puuttomalla, karulla lakialueella, pienialaisessa kivirakassa. Aluskasvillisuutta alueella hallitsevat vaivaiskoivut, variksenmarja, mustikka ja kurjenkanerva sekä poronjäkälät ja tinajäkälät.

Kohteen kuvaus

Kohde on yksittäinen purnu, joka on rakennettu kaivamalla kivirakkaan matala kuoppa ja kasaamalla sen ympärille kivivalli. Purnun sisätila on pyöreähkö, halkaisijaltaan noin 1,0 m, syvyydeltään noin 0,4 m. Sisätilaa ympäröivä kivivalli on noin metrin levyinen ja 0,3 m korkuinen. Vallin yläosan kivistä useat ovat laattamaisia, ja niitä on ilmeisesti käytetty purnun kattamiseen. Kookkaimman laattamaisen kiven halkaisija on noin 80 cm. Purnun pohjalla kasvaa sammalia.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu purnun lähiympäristöön, halkaisijaltaan alle kymmenmetriselle alueelle.

Viranomais-rekisterinro:	-	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Esitys mj-luokka II		

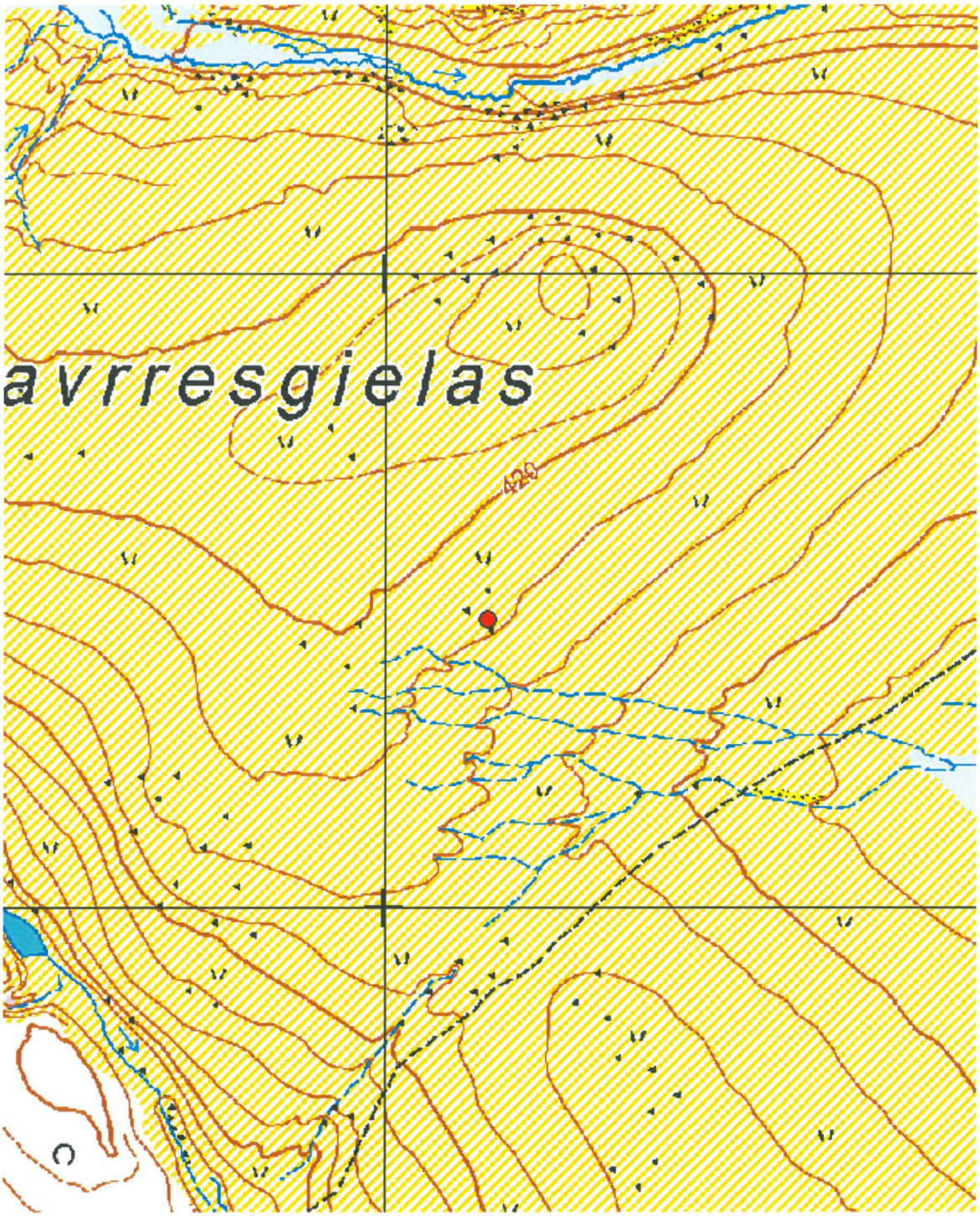

Kartta 94. Ceavrresgielas 4, purnu.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 215. Ceavrresgielas 4. Purnu. Kuvattu luoteesta.

Kuva 216. Ceavrresgielas 4. Purnu. Kuvattu etelästä.

4.5.6 Fiellogeaðggejohka 5

Fiellogeaðggejohka 5 Purnuja			MH-tunnus: 65237
Kohdetyyppi:	Kivirakenteet	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Ajoitus epäselvä	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	2	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 13.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Kulttuuriympäristön rekisteri-portaalissa ilmoitettu sijainti	**Geometria tuotettu:**	Ei tiedossa
Koordinaatit:	X 7719560, Y 3477031, Z 359 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen ovat löytäneet Mikael A. Manninen ja Taarna Valtonen alueella suorittamansa inventoinnin yhteydessä vuonna 2002. Vuonna 2011 suoritetussa tarkastuksessa kohdetta ei onnistuttu paikallistamaan, minkä perusteella kohteesta ilmoitetut koordinaatit todettiin virheellisiksi.

Ympäristön kuvaus

Alue on melko avointa, harvahkoa tunturikoivikkoa Èeavrresgielasin etelärinteen alaosassa. Maaperä on kivistä hiekkamoreenia, ja paikoin alueella on rakkakivikkoja. Aluskasvillisuutta hallitsevat variksenmarja, puolukka ja jäkälät.

Kohteen kuvaus

Museoviraston ylläpitämässä kulttuuriympäristön rekisteriportaalissa kohdetta kuvaillaan seuraavasti:

"Kohde sijaitsee Fiellogeaðggejohkan latvapuron pohjoisrannalla, Èeavrresgielasin eteläosan eteläpuolella. Paikka on noin 200 metriä puron rannasta.

Purnu 1. on 140 senttiä pitkä, 110 senttiä leveä ja 90 senttiä syvä. Alarinteeseen päin eli puron suuntaan näkyy selvä, yli metrin levyinen, muurimainen valli. Muissa suunnissa vallin leveys on noin 60 senttiä. Purnu on ladottu suurehkoista kivistä selvästi pohjois-etelä-suuntaiseksi suorakaiteeksi. Purnun rakenteet on tehty huolellisesti. Purnun pohjalla kasvaa paksu sammalpeite sekä mustikkaa ja jäkäliä. Purnun kivistä mitattiin karttajäkäliä ajoitusta varten. Suurimpien halkaisijat olivat 20, 23 ja 32 millimetriä.

Purnu 2. on 12 metriä edellisestä purnusta itään. Se on pieni, suuren maakiven kupeelle tehty purnu. Purnun pituus on 90 senttiä, leveys 70 senttiä ja syvyys 50 senttiä. Purnu on rakennettu matalaan kivikkoon kaivettuun kuoppaan ja valtaosa syvyydestä on saatu aikaan rakentamalla vallia kuopan ympärille. Valli on osittain sortunut. Purnun pohjalla kasvaa jäkälää."

Kohdetta tarkastettaessa vuonna 2011 ei kohteesta ilmoitettujen koordinaattien osoittamalta paikalta purnuja tavattu. Kyseisen koordinaattipisteen lähialuetta Èeavrresgielasin alarinteellä käytiin läpi vajaan sadan metrin säteellä, mutta tällöinkään purnuja ei onnistuttu paikallistamaan. Tunturikoivikko ja rinteellä olevat lohkareet tekevät maastosta jonkin verran peitteistä, mutta kaikkiaan havainnointiolosuhteet purnujen etsimisen aikana olivat kuitenkin varsin hyvät. Ilmeisesti kohteen koordinaateissa on selvä virhe, ja kohteen paikallistaminen voisi vaatia pitkällistä etsimistä selvästi laajemmallakin alueella.

Kohteen rajaus

Mannisen ja Valtosen kuvauksen perusteella kohde rajautuu alueelle, jonka halkaisija on noin 20 metriä.

Tulkinta

Kevon luonnonpuiston aiemmin tunnettuja kulttuuriperintökohteita tarkastettaessa todettiin useiden kohteiden sijaitsevan melko kaukanakin kohteista ilmoitetuista koordinaattipisteistä. Niillä kohteilla, jotka onnistuttiin paikallistamaan, olivat suurimmat virheet ilmoitetuissa koordinaateissa yli kolmesataa metriä. Mannisen ja Valtosen sinänsä varsin tarkan kuvauksen perusteella Fiellogeaðggejohka 3:n purnut epäilemättä ovat olemassa ja myös löydettävissä, mutta niiden löytäminen voi vaatia pitkällistä systemaattista etsimistä Fiellogeaðggejohkan latvapuron pohjoispuolella Èeavrresgielasin etelärinteellä.

Viranomais-rekisterinro:	1000009562	**Kunto:**	Todennäköisesti hyvä, mutta kohteen tarkka sijainti on tuntematon
Arvotus:	Mj-luokka II		

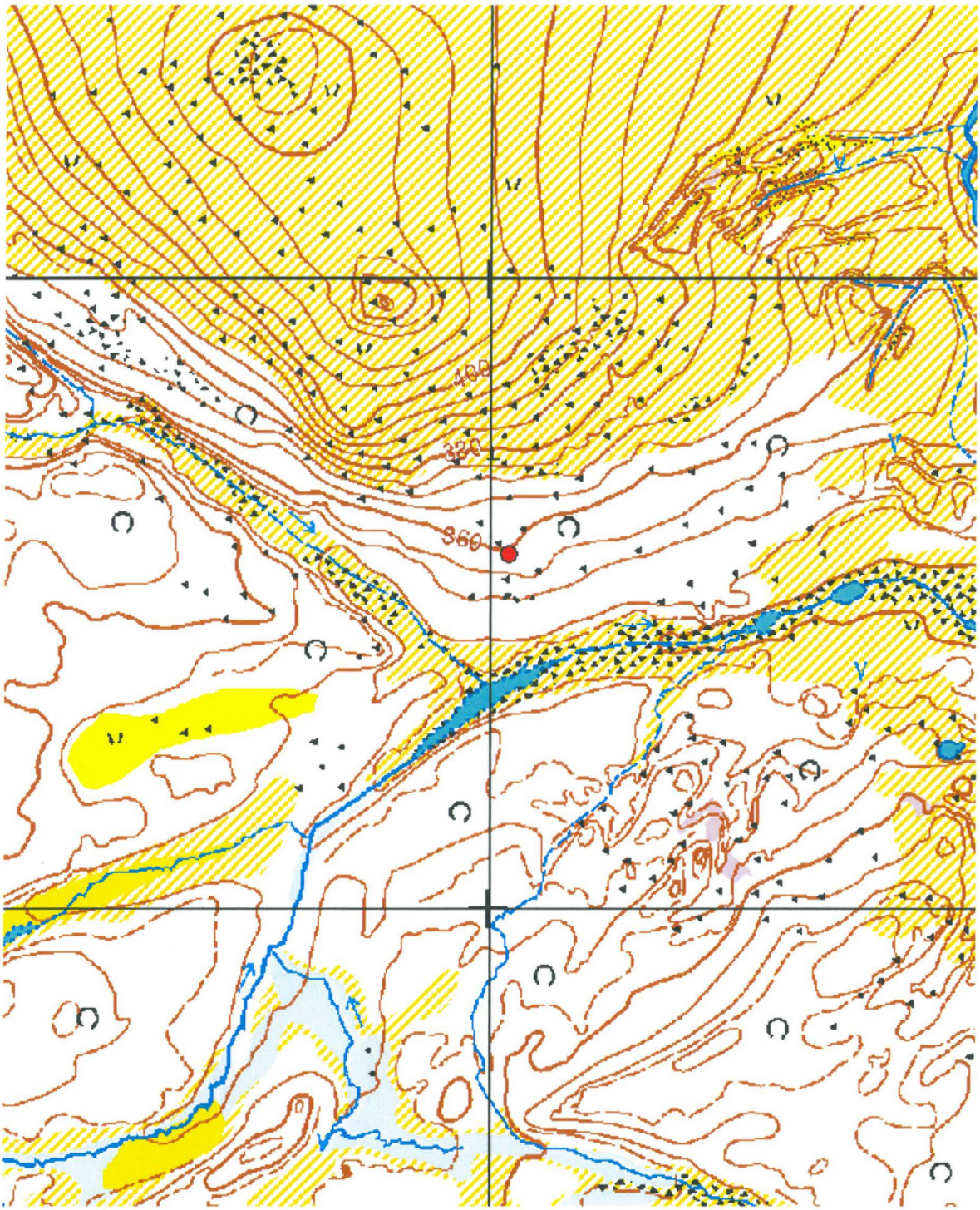

Kartta 95. Fiellogeaðggejohka 5, purnuja. Sijaintitieto epätarkka.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

4.5.7 Gamajohka eteläinen 2

Gamajohka eteläinen 2 Purnu			MH-tunnus: 62156
Kohdetyyppi:	Kivirakenteet	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Ajoitus epäselvä	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 15.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Purnun keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7725238, Y 3480447, Z 390 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen on löytänyt Taarna Valtonen alueella suorittamansa inventoinnin yhteydessä vuonna 1999. Vuonna 2011 kohdetta tarkastettaessa sen todettiin sijaitsevan noin viisikymmentä metriä kaakkoon aiemmin ilmoitetusta koordinaattipisteestä.

Ympäristön kuvaus

Alue on lähes puutonta, melko kivikkoista tunturiylänköä Gamajohkan laaksossa, Gamaoaivin koillis-rinteellä. Aivan kohteen vieressä kasvaa yksittäinen tunturikoivu. Aluskasvillisuuden alueella muodostavat vaivaiskoivut, variksenmarja, kurjenkanerva ja jäkälät sekä yksittäiset heinäkasvit.

Kohteen kuvaus

Kohde on purnu, joka on rakennettu rinteen suuntaiseen kapeaan, pitkulaiseen rakkakivikkoon. Purnu on luode-kaakkosuuntainen, muodoltaan aavistuksen soikea ja suppilomainen, pituudeltaan noin 2,5 m ja leveydeltään noin 2,0 m. Purnun syvyys on noin 0,9 m ja sitä ympäröi noin kahden metrin levyinen valli, jonka korkeus on noin puoli metriä. Vallin kivet ovat miehennostannaisia, halkaisijaltaan noin puolimetrisiin 20 cm – 40 cm. Purnun pohjalla kasvaa sammalia, heiniä sekä poronjäkälää.

Kohteen rajaus

Kohde on pistemäinen ja rajautuu purnun lähiympäristöön, halkaisijaltaan noin seitsenmetriselle alueelle.

Viranomais-rekisterinro:	1000001093	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Mj-luokka II		

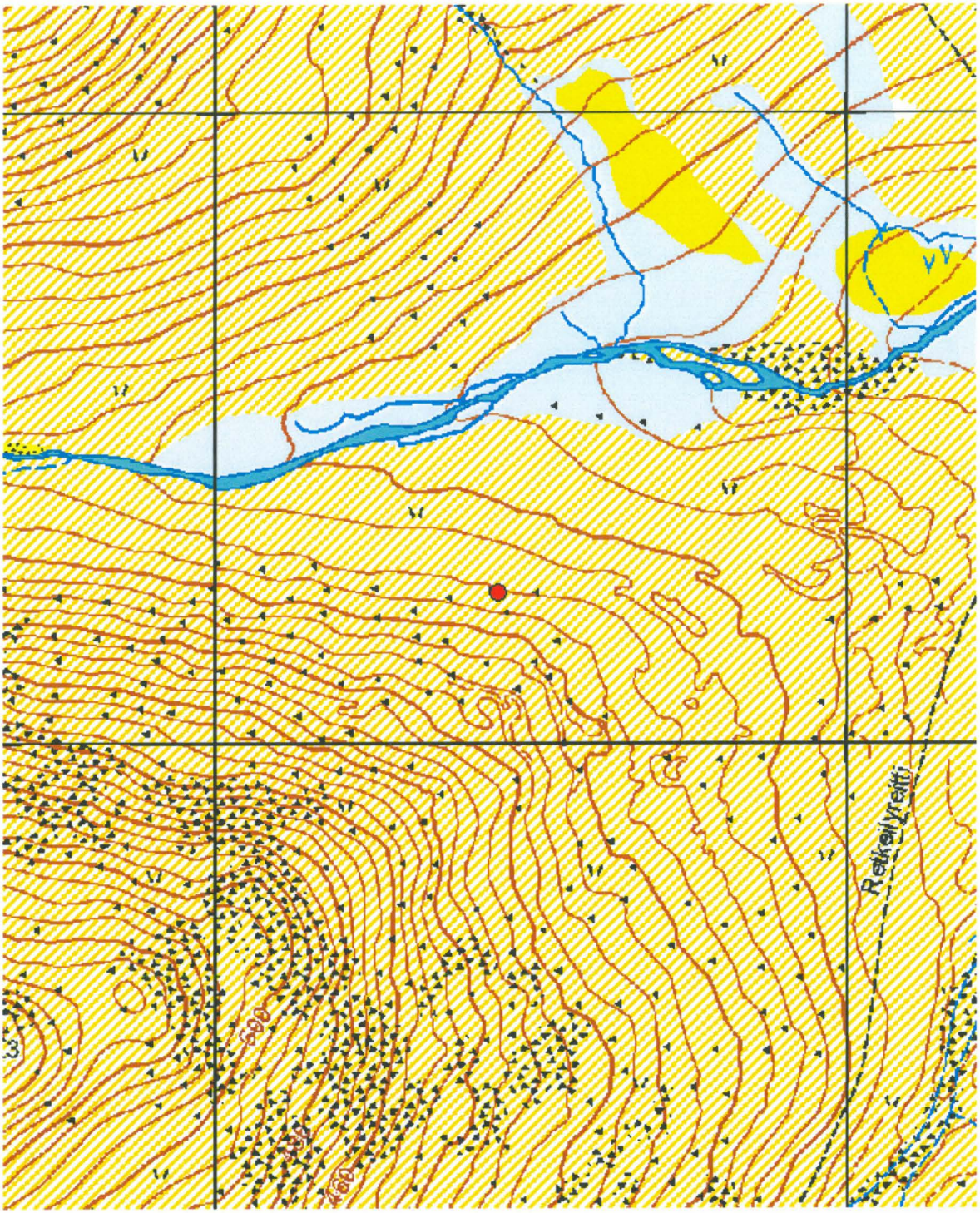

Kartta 96. Gamajohka eteläinen 2, purnu.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

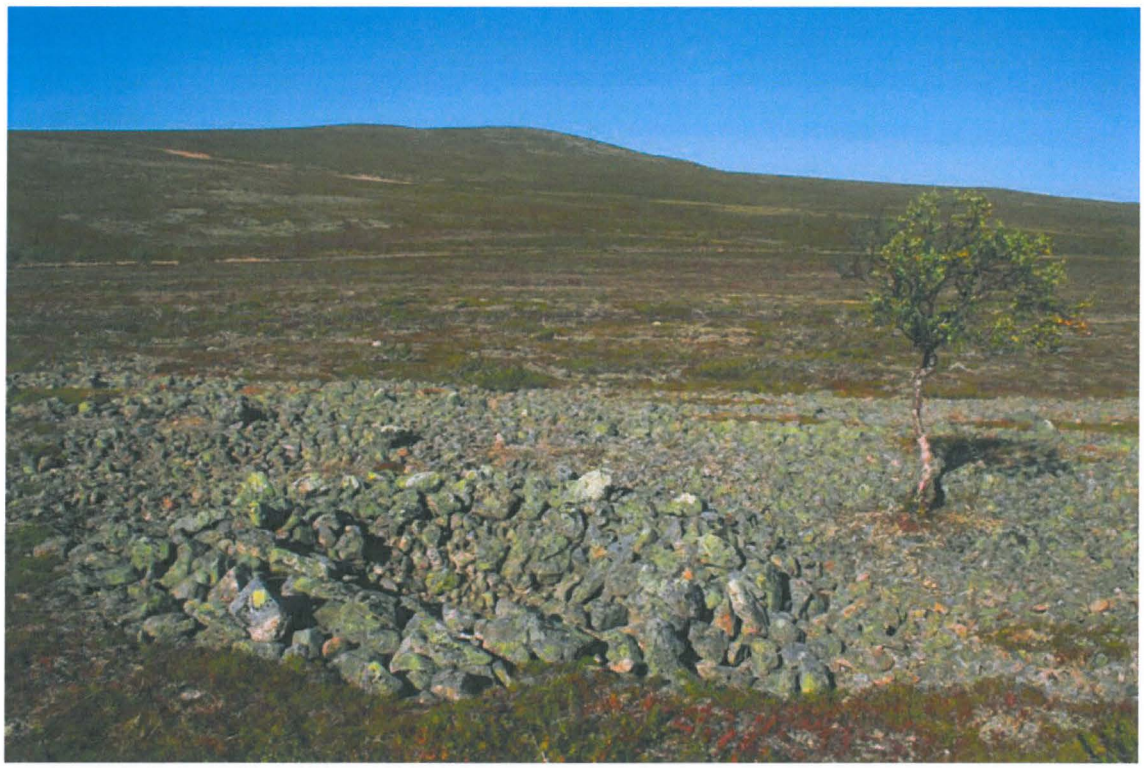

Kuva 217. Gamajohka eteläinen 2. Purnu. Kuvattu etelästä.

Kuva 218. Gamajohka eteläinen 2. Purnu. Kuvattu lounaasta.

4.5.8 Gamajohka eteläinen 4

Gamajohka eteläinen 4 Purnuja			MH-tunnus: 62139
Kohdetyyppi:	Kivirakenteet	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Ajoitus epäselvä	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	5	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 15.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Purnun numero 3 keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7725223, Y 3480101, Z 400 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen on löytänyt Taarna Valtonen alueella suorittamansa inventoinnin yhteydessä vuonna 1999. Vuonna 2011 kohdetta tarkastettaessa se paikallistettiin noin seitsemänkymmentä metriä ilmoitetusta sijainnista länteen päin. Koska osa alueella sijaitsevista purnuista on epävarmoja, ei ole varmaa, olivatko kaikki tarkastuksessa paikallistetut purnut samoja, jotka Valtonen oli havainnut.

Ympäristön kuvaus

Alue on Gamaoaivin puutonta, polveilevaa, kivikkoista pohjoisrinnettä. Rinteeltä avautuu laaja näköala Gamajohkan laaksoon ja Guivi-tunturille päin. Rinteen polvekkeissa ja niiden välisissä notkelmissa on melko laajoja yhtenäisiä rakkakivikoita. Aluskasvillisuus alueella on hyvin niukkaa, koostuen lähinnä varvuista, jäkälistä ja sammalista.

Kohteen kuvaus

Kohde muodostuu ryhmästä purnuja, jotka sijaitsevat Gamaoaivin pohjoisrinteellä, noin kaksisataa metriä Gamajohkasta etelään. Purnut ovat rakennetut tunturin rinteen polvekkeissa sijaitseviin rakka-kivikoihin, ja ne sijaitsevat melko tiiviinä ryhmänä, noin viidenkymmenen metrin säteellä toisistaan.

Purnut 1-3 ovat tulkinnaltaan yksiselitteisiä, rakenteeltaan säännöllisiä ja selvästi ladotun kivivallin ympäröimiä, purnut 4 ja 5 puolestaan epäselvempiä, lähinnä kivirakassa olevia kuopanteita ja jokseenkin vallittomia. Kohteen lähiympäristöä havainnoitiin noin sadan metrin säteellä useampien purnujen löytämiseksi, kuitenkin ilman lisähavaintoja. Joitakin epävarmoja purnuja jäi mahdollisesti huomaamatta, mutta. kohteen kookkaimmat ja rakenteeltaan selvimmät purnut onnistuttiin ilmeisesti paikallistamaan.

Kohteesta Gamajohka eteläinen 4 paikallistettujen purnujen sijaintitiedot ja tarkempi kuvaus

Purnu 1 → x = 7725203 / y = 3480057
Pyöreä, kuoppamainen, sisätilan halkaisija noin 2,0 m, syvyys noin 0,7 m. Sisätilaa ympäröi valli, jonka leveys on noin 1,5 m ja korkeus noin 0,5 m. Vallin kivien halkaisija vaihtelee välillä 30 cm – 60 cm, purnun seinämissä on kookkaampiakin lohkareita.

Purnu 2 → x = 7725183 / y = 3480076
Pyöreä, kuoppamainen, sisätilan halkaisija noin 2,0 m, syvyys noin 0,7 m. Sisätilaa ympäröi valli, jonka leveys on noin 1,5 m ja korkeus noin 0,5 m. Vallin kivien halkaisija vaihtelee välillä 30 cm – 60 cm. Purnun pohjalla kasvaa sammalia.

Purnu 3 → x = 7725223 / y = 3480101
Soikea, itäkoillis-länsilounassuuntainen, sisätila kooltaan noin 2,0 m x 1,5 m, syvyys noin 0,6 m. Rakennettu rinteeseen, valli erottuu lähinnä alarinteen puolella. Useimpien vallin kivien halkaisija vaihtelee välillä 30 cm – 60 cm. Purnun pohjalla kasvaa sammalta, heinäkasveja ja kurjenkanervaa.

Purnu 4 → x = 7725210 / y = 3480100
Pyöreä, kuoppamainen, sisätilan halkaisija noin 1,6 m, syvyys noin 0,3 m. Ei selvää vallia. Kuopan pohjalla kasvaa sammalia ja jäkäliä.

Purnu 5 → x = 7725210 / y = 3480096
Pyöreä, kuoppamainen, sisätilan halkaisija noin 1,5 m, syvyys noin 0,3 m. Suuren maakiven viereen rakkakivikkoon raivattu kuopanne, jonka vieressä on heikosti erottuvana vallina muutamia kiviä, joiden halkaisija vaihtelee välillä 30 cm – 50 cm. Kuopan pohjalla kasvaa sammalia, jäkäliä ja heinäkasveja.

Kohteen rajaus

Purnut sijaitsevat Gamaoaivin pohjoisrinteellä, halkaisijaltaan noin viisikymmenmetrisellä alueella.

Tulkinta

Gamajohkan laakson rakkakivikoista on löydetty lukuisa joukko purnuja, jotka sijaitsevat joko yksittäin tai pienehköissä ryhmissä. Kohteen Gamajohka eteläinen 4 purnut muodostavat Gamajohkan eteläpuoleisen alueen kookkaimman purnuryhmän. Ainakin jotkin Gamajohkan laakson purnuista ovat ajoitukseltaan historiallisia, mutta Gamajohka 4:n purnujen ikä ei kohteen tarkastuksen aikana tehtyjen havaintojen perusteella ollut määriteltävissä.

Viranomais-rekisterinro:	1000001095	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Mj-luokka II		

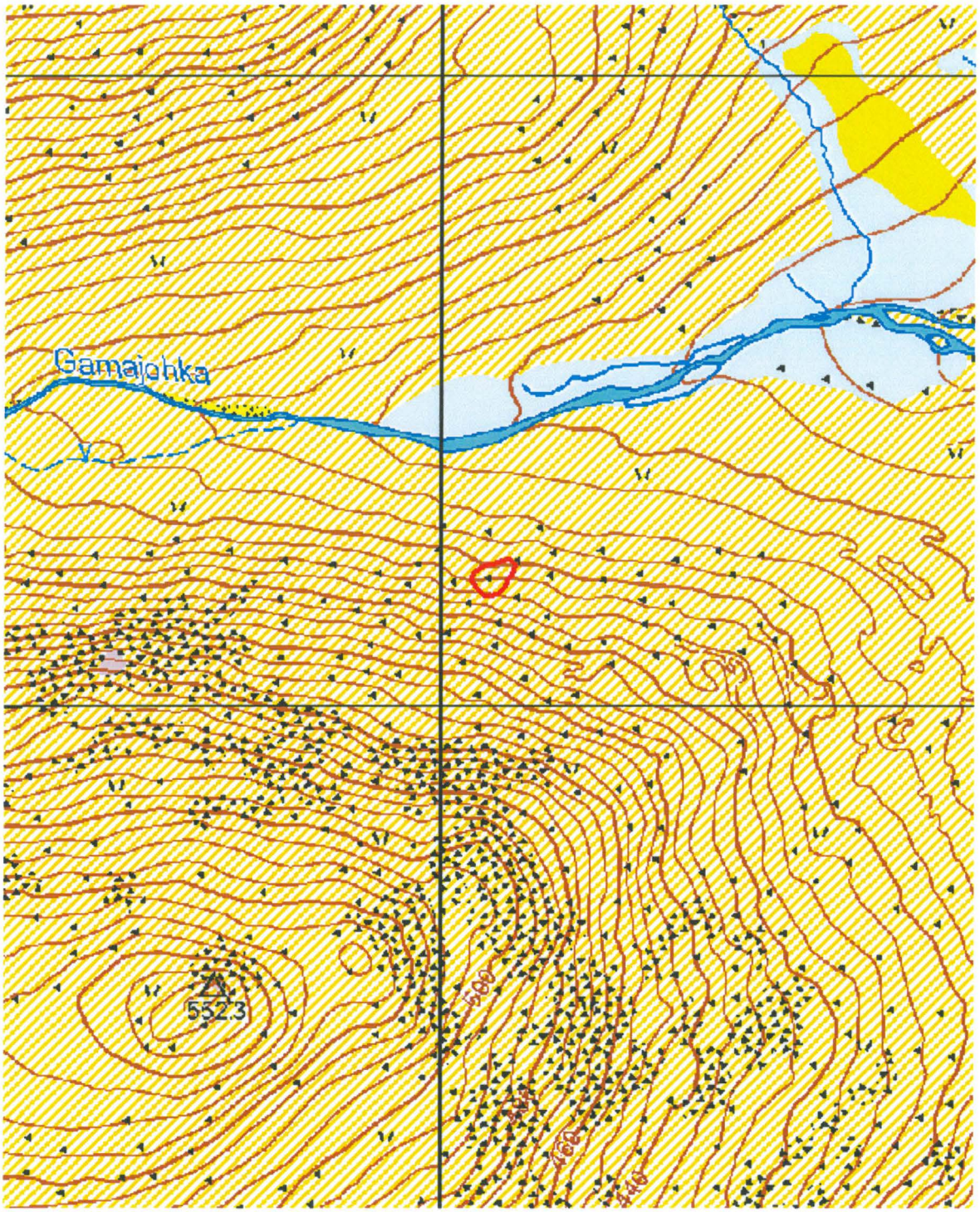

Kartta 97. Gamajohka eteläinen 4, purnuja.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

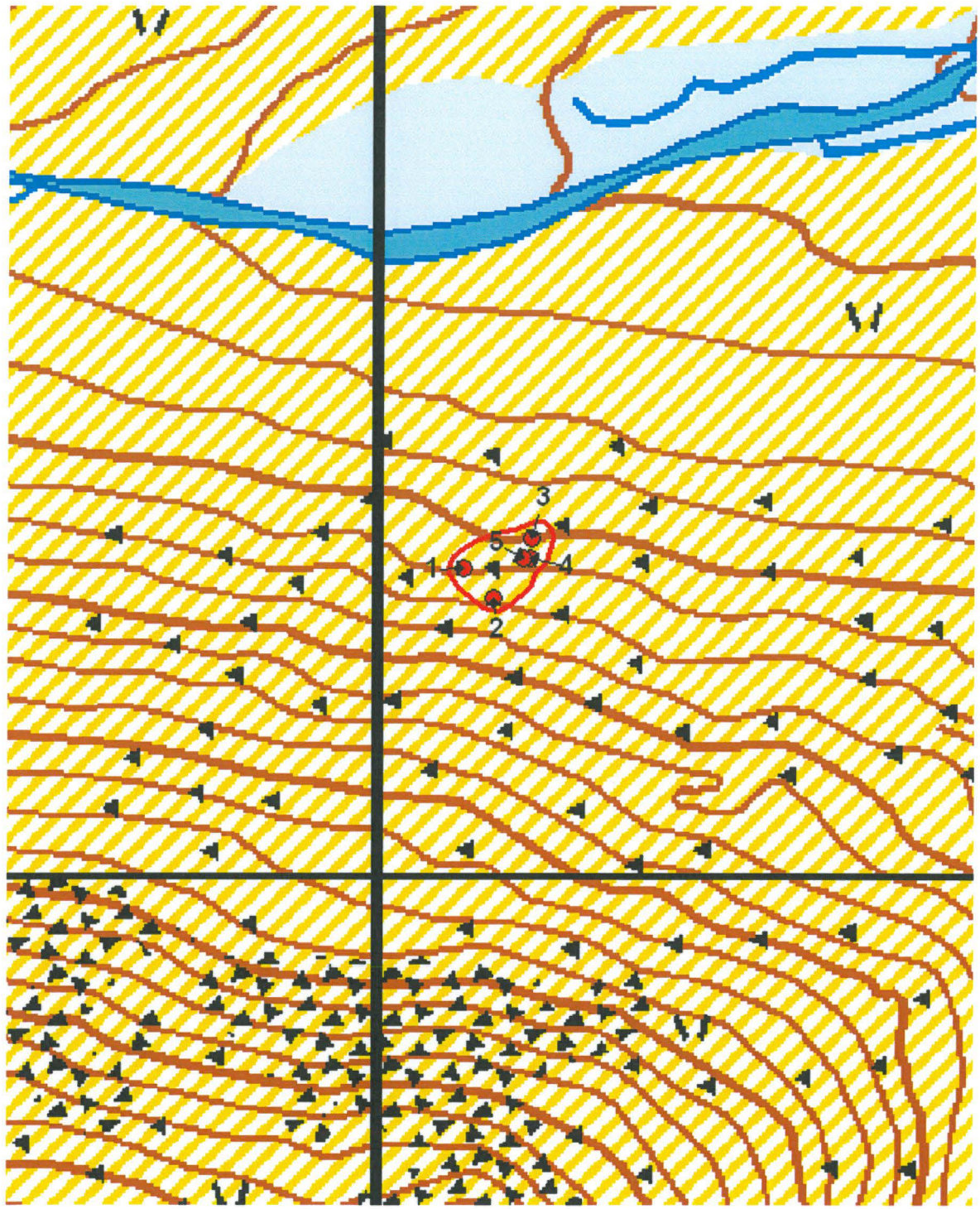

Kartta 98. Gamajohka eteläinen 4, purnuja.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 219. Gamajohka eteläinen 4. Purnu 1. Kuvattu länsilounaasta.

Kuva 220. Gamajohka eteläinen 4. Purnu 1. Kuvattu luoteesta.

Kuva 221. Gamajohka eteläinen 4. Purnu 2. Kuvattu länsilounaasta.

Kuva 222. Gamajohka eteläinen 4. Purnu 3. Kuvattu länsilounaasta.

4.5.9 Gamajohka eteläinen 6

Gamajohka eteläinen 6 Purnu			MH-tunnus: 62174
Kohdetyyppi:	Kivirakenteet	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Ajoitus epäselvä	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 14.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Purnun keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7725290, Y 3478104, Z 390 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen on löytänyt Taarna Valtonen alueella suorittamansa inventoinnin yhteydessä vuonna 1999. Vuonna 2011 kohdetta tarkastettaessa ei aiemmin ilmoitetusta koordinaattipisteestä purnua tavattu; kyseisellä paikalla ei ole edes rakkakivikkoa. Lähialuetta läpikäytäessä löydettiin kuitenkin kuvausta vastaava rakenne ilmoitetusta paikasta noin sataviisikymmentä metriä kaakkoon.

Ympäristön kuvaus

Alue on puutonta, kivikkoista tunturiylänköä Gamajohkan laaksossa, Gamajokkeädšeoaivin koillisrinteen alaosassa, Gamajohkan latvan eteläpuolella. Juuri kohteen kohdalla on laajahko rakkakivikko, jonka alueella aluskasvillisuutta ei ole juuri lainkaan.

Kohteen kuvaus

Kohde on purnu, joka on rakennettu laajaan rakkakivikkoon. Purnu on jokseenkin pyöreä, sisätilan halkaisijaltaan noin kaksimetrinen, ja sen syvyys on noin 0,7 m. Muodoltaan purnu on suppilomainen, ja sitä ympäröi noin metrin levyinen valli, joka on korkeimmillaan alarinteen puolella noin 0,7 m korkea. Purnu on siis rakennettu pääosin maanpäälliseksi, kasaamalla kehävalli rakkakivikosta kerätyistä miehen-nostannaisista kivistä, joista useimpien halkaisijat vaihtelevat välillä 0,1 m – 0,3 m. Yläpinnoiltaan purnun vallin kivet ovat kauttaaltaan jäkälöityneet.

Kohteen rajaus

Kohde on pistemäinen ja rajautuu purnun lähiympäristöön, halkaisijaltaan noin kuusimetriselle alueelle.

Viranomais-rekisterinro:	1000001097	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Mj-luokka II		

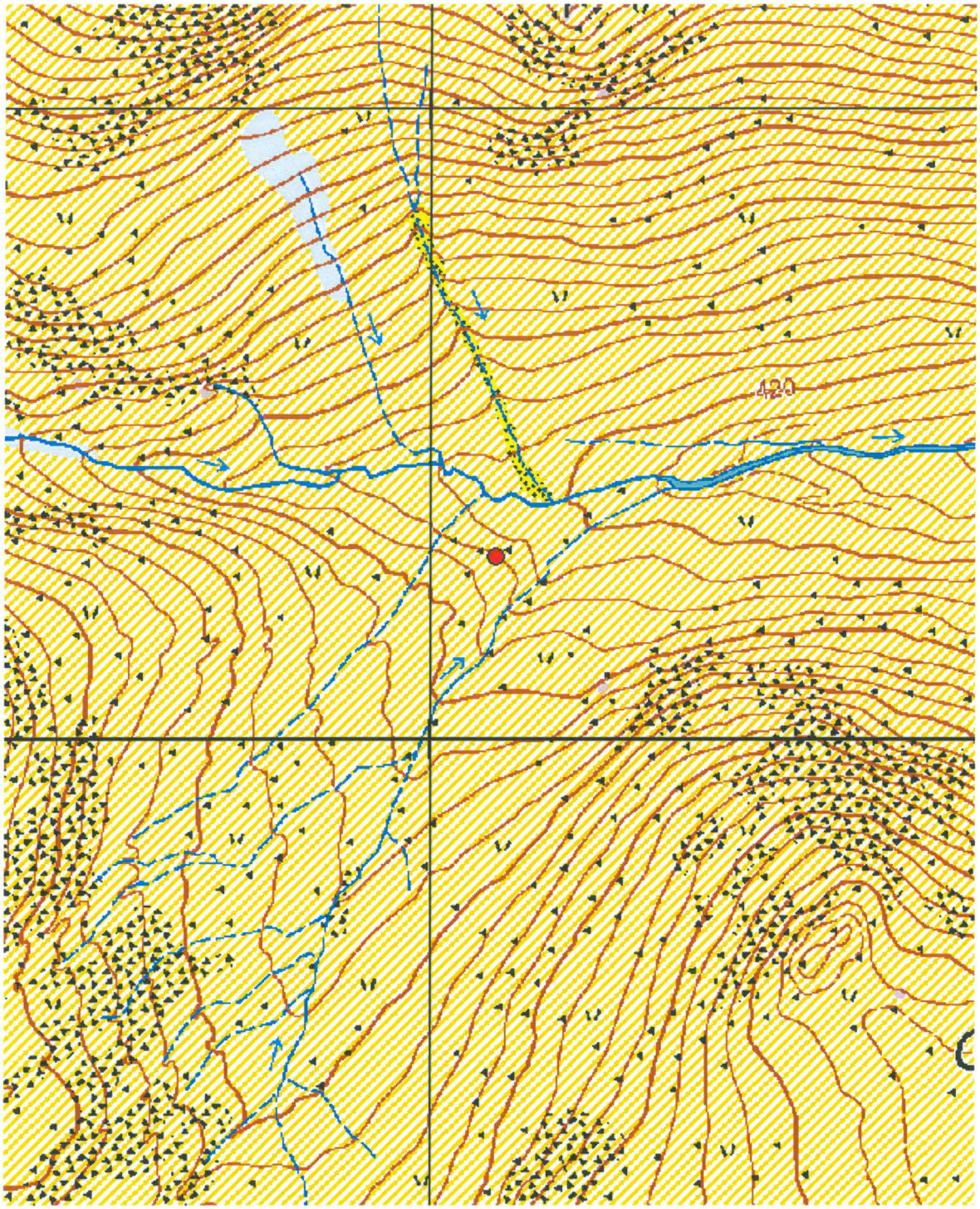

Kartta 99. Gamajohka eteläinen 6, purnu.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 223. Gamajohka eteläinen 6. Purnu. Kuvattu länsiluoteesta.

4.5.10 Gamajohka pohjoinen 1

Gamajohka pohjoinen 1 Purnu			MH-tunnus: 62178
Kohdetyyppi:	Kivirakenteet	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Ajoitus epäselvä	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 14.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Purnun keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7725585, Y 3479315, Z 403 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen on löytänyt Taarna Valtonen alueella suorittamansa inventoinnin yhteydessä vuonna 1999. Vuonna 2011 kohdetta tarkastettaessa sen todettiin sijaitsevan noin yhdeksänkymmentä metriä koilliseen aiemmin ilmoitetusta koordinaattipisteestä.

Ympäristön kuvaus

Alue on puutonta, melko kivikkoista tunturiylänköä Gamajohkan laaksossa, Guivi-tunturin etelärinteen alaosassa. Aluskasvillisuuden alueella muodostavat vaivaiskoivut, katajat, variksenmarja ja jäkälät.

Kohteen kuvaus

Kohde on purnu, joka sijaitsee noin sata metriä Gamajohkan rannasta pohjoiseen, pienehkössä rakka-kivikossa, ja näkyy Gamajohkalle päin röykkiömäisenä kivilatomuksena. Purnu on pohjoiskoillis-etelälounassuuntainen, sisätilaltaan jokseenkin suorakaiteen muotoinen, pituudeltaan noin 1,1 m ja leveydeltään noin 0,9 m. Purnun syvyys on noin 1,0 m ja sitä ympäröi noin metrin levyinen valli, jonka korkeus on noin 0,6 m. Vallin kivet ovat miehennostannaisia, halkaisijaltaan parikymmensenttisistä noin puolimetrisiin järkäleisiin saakka. Purnun pohjalla kasvaa sammalia sekä poronjäkäliä ja torvijäkäliä.

Kohteen rajaus

Kohde on pistemäinen ja rajautuu purnun lähiympäristöön, halkaisijaltaan noin viisimetriselle alueelle.

Viranomais-rekisterinro:	1000001004	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Mj-luokka II		

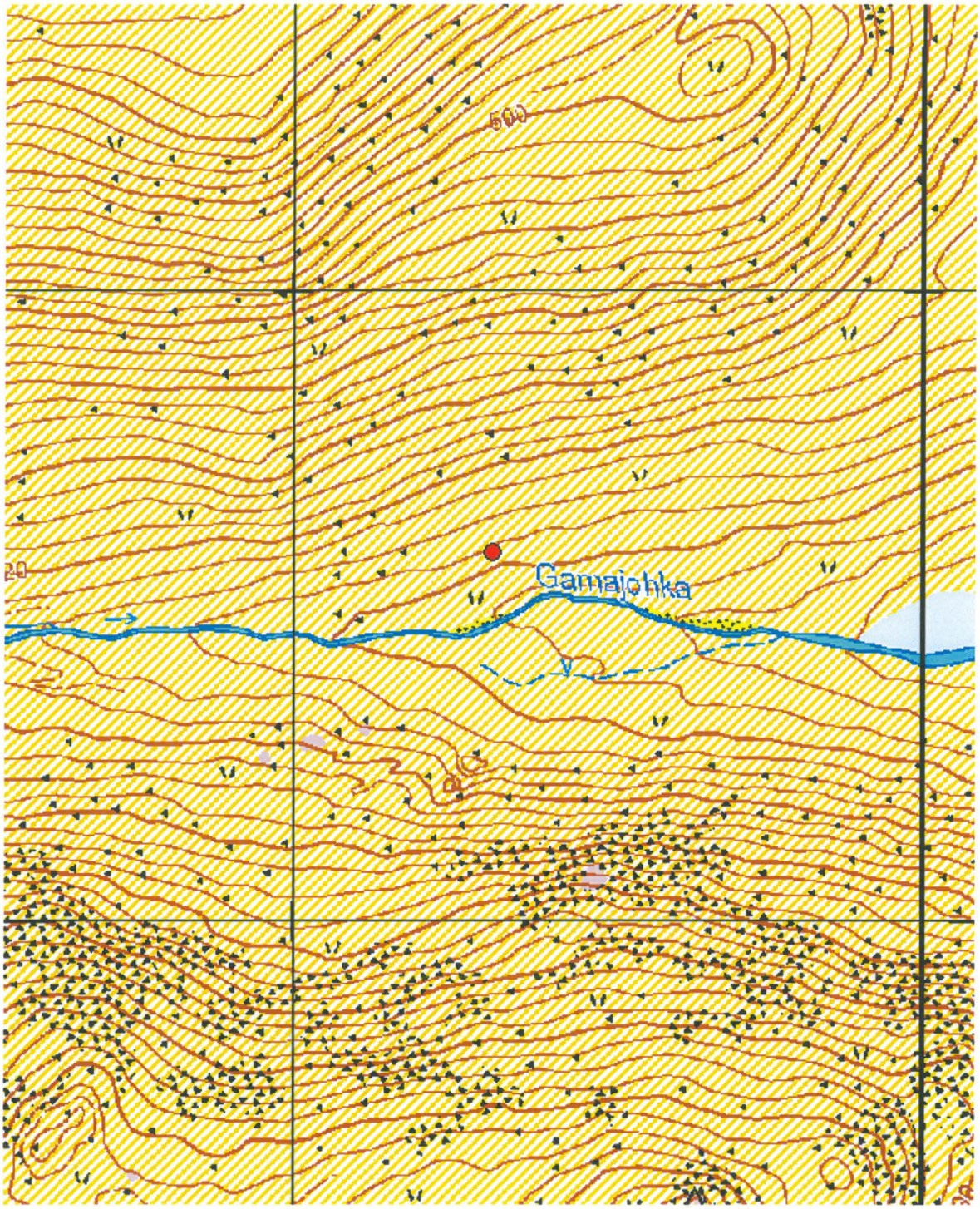

Kartta 101. Gamajohka pohjoinen 1, purnu.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 224. Gamajohka pohjoinen 1. Purnu. Rakennettu pienehköön rakkakivikkoon. Taustalla Gamajohkan laaksoa. Kuvattu länsiluoteesta.

Kuva 225. Gamajohka pohjoinen 1. Purnu. Sisätila. Purnun pohjalla kasvaa sammalia sekä poronjäkäliä ja torvijäkäliä. Kuvattu länsiluoteesta.

4.5.11 Gamajohka pohjoinen 2

Gamajohka pohjoinen 2 Purnu			MH-tunnus:
Kohdetyyppi:	Kivirakenteet	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Ajoitus epäselvä	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 14.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Purnun keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7725532, Y 3479862, Z 390 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen on löytänyt Taarna Valtonen alueella suorittamansa inventoinnin yhteydessä vuonna 1999. Vuonna 2011 kohdetta tarkastettaessa sen todettiin sijaitsevan noin seitsemänkymmentä metriä länsi-luoteeseen aiemmin ilmoitetusta koordinaattipisteestä.

Ympäristön kuvaus

Alue on puutonta, melko kivikkoista tunturiylänköä Gamajohkan laaksossa, Guivi-tunturin etelärinteen alaosassa. Aluskasvillisuuden alueella muodostavat vaivaiskoivut, katajat, variksenmarja ja jäkälät.

Kohteen kuvaus

Kohde on yksittäinen kookas purnu, joka sijaitsee pienehkössä rakkakivikossa noin 80 metrin päässä Gamajohkan pohjoisrannasta, noin kolme metriä joen pinnan tasoa korkeammalla. Purnun sisätila on pitkänomaisen vinoneliön muotoinen ja se on suuntautunut poikittain jokeen nähden. Sisätilan pituus on 140 cm, leveys 105 cm ja syvyys 55 cm. Sisätilaa ympäröi miehennostannaisista kivistä koostuva noin metrin levyinen ja 0,3 metrin korkuinen kivivalli. Valliin käytettyjen kivien halkaisijat vaihtelevat välillä 25 cm – 60 cm. Useat vallin yläosan kookkaimmista kivistä ovat muodoltaan laattamaisia; niitä lienee käytetty purnun kattamiseen. Purnun pohjalla kasvaa hirvenjäkälää, tinajäkäliä sekä sammalia.

Kohteen rajaus

Kohde on pistemäinen ja rajautuu purnun lähiympäristöön, halkaisijaltaan noin viisimetriselle alueelle.

Viranomais-rekisterinro:	1000001005	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Mj-luokka II		

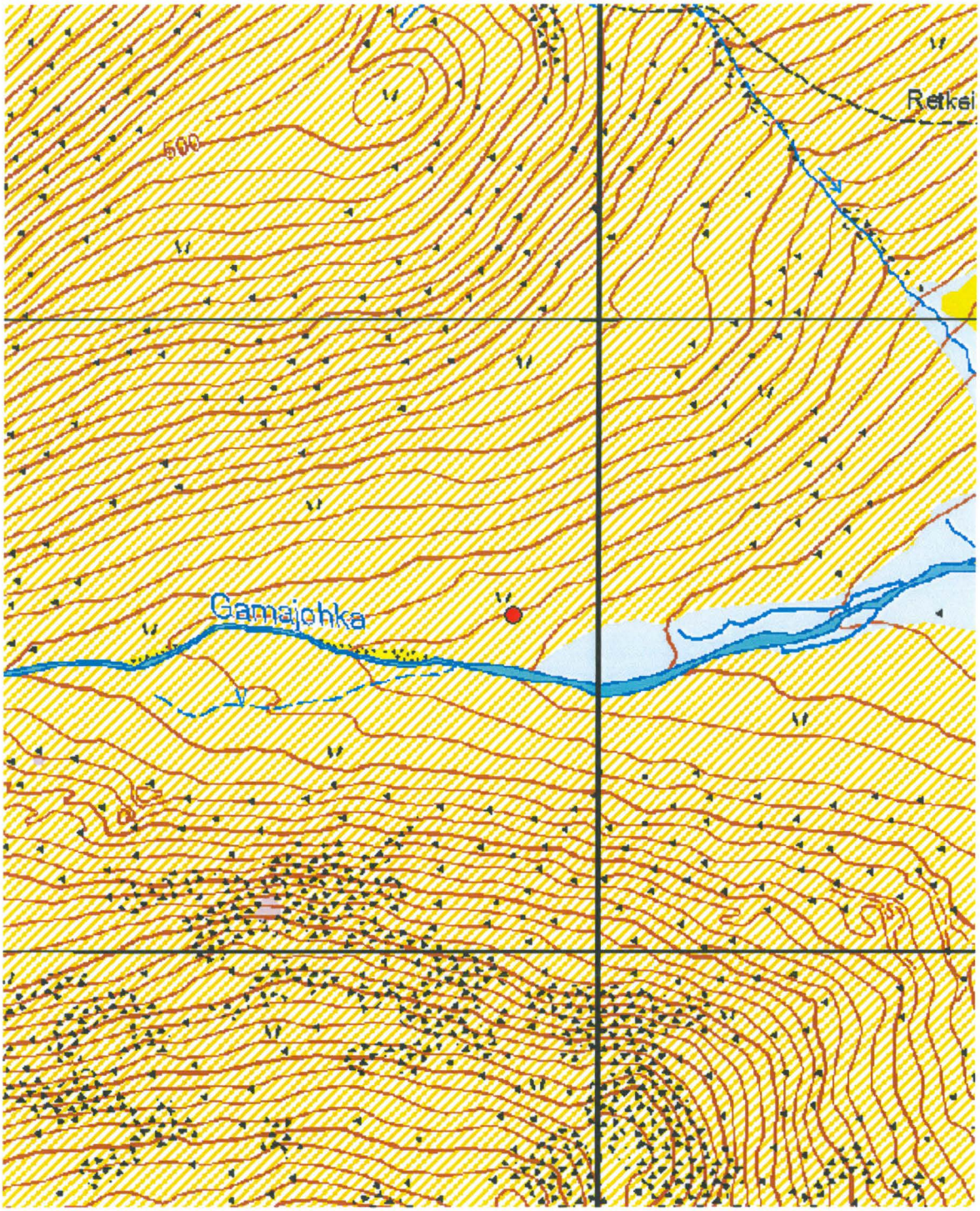

Kartta 102. Gamajohka pohjoinen 2, purnu.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 226. Gamajohka pohjoinen 2. Purnu. Rakennettu pienehköön rakkakivikkoon. Taustalla Gamajohkan laaksoa. Kuvattu koillisesta.

Kuva 227. Gamajohka pohjoinen 1. Purnu lähempää. Purnun pohjalla kasvaa hirvenjäkälää, tinajäkäliä sekä sammalia. Kuvattu pohjoiskoillisesta.

4.5.12 Gamajohka pohjoinen 5

Gamajohka pohjoinen 5 Purnu			MH-tunnus: 62165
Kohdetyyppi:	Kivirakenteet	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Ajoitus epäselvä	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 15.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Purnun keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7725672, Y 3480603, Z 371 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen on löytänyt Taarna Valtonen alueella suorittamansa inventoinnin yhteydessä vuonna 2000. Vuonna 2011 kohdetta tarkastettaessa se paikallistettiin alle kahdenkymmenen metrin etäisyydellä aiemmin ilmoitetusta koordinaattipisteestä.

Ympäristön kuvaus

Alue on kivikkoista ylätunturin jokilaaksoa. Kohde sijaitsee Gamajohkan pohjoispuolella, Guivi-tunturin kaakkoisrinteen alla, lähdepuron kahden haaran välisessä pienialaisessa rakkakivikossa, soisen ja kuivemman vyöhykkeen rajalla. Kohteen lähistöllä kasvaa rypäs tunturikoivuja, muuten lähialue on puutonta. Alueen aluskasvillisuutta hallitsevat vaivaiskoivut, harvakseltaan kasvavat katajapensaat, variksenmarja, kurjenkanerva, poronjäkälät ja torvijäkälät.

Kohteen kuvaus

Kohde on purnu, joka sijaitsee noin viisikymmentä metriä Gamajohkan rannasta pohjoiseen, pienehkössä rakkakivikossa. Purnu on muodoltaan pyöreähkö ja kuoppamainen, ei kovin huolellisesti rakennettu. Purnun sisätilan halkaisija on noin 155 cm ja syvyys noin 75 cm. Sisätilaa ympäröi loivapiirteinen noin metrin levyinen valli. Useimpien vallin kivien halkaisijat vaihtelevat välillä 40 cm – 60 cm.

Kohteen rajaus

Kohde on pistemäinen ja rajautuu purnun lähiympäristöön, halkaisijaltaan noin viisimetriselle alueelle.

Viranomais-rekisterinro:	1000001159	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Mj-luokka II		

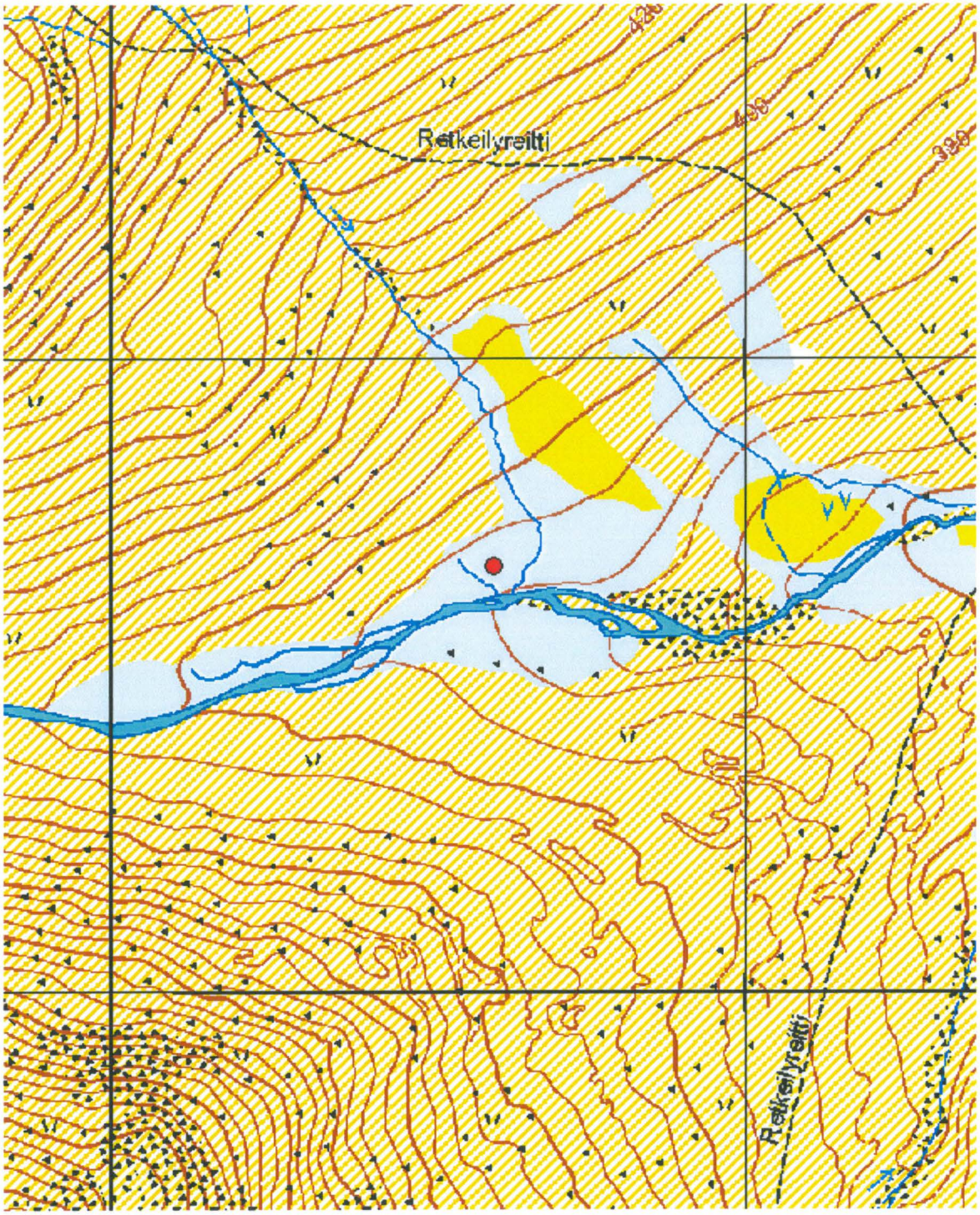

Kartta 103. Gamajohka pohjoinen 5, purnu.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 228. Gamajohka pohjoinen 5. Purnu. Rakennettu pienehköön rakkakivikkoon. Taustalla Guivin alarinnettä. Kuvattu etelälounaasta.

Kuva 229. Gamajohka pohjoinen 5. Purnu. Kasattu kookkaista kivistä. Taustalla soista ranta-aluetta ja Gamajohka. Kuvattu pohjoisluoteesta.

4.5.13 Akukamminvaara

Akukamminvaara, Purnu			MH-tunnus: 62104
Kohdetyyppi:	Kivirakenteet	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Ajoitus epäselvä	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 13.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Purnun keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7719612, Y 3475163, Z 386 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen on löytänyt Taarna Valtonen alueella suorittamansa inventoinnin yhteydessä vuonna 1999.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Kevon retkeilyreitin läntisen haaran eli Guivin reitin itäpuolella, Akukammin taukopaikan eteläpuoleisen Čopmalohčopma-nimisen vaaran laen pohjoisosassa. Alue on kivikkoista, avointa, puutonta tunturipaljakkaa, jonka kasvillisuuden muodostavat pääasiassa variksenmarja, jäkälät ja yksittäiset tunturikoivut.

Kohteen kuvaus

Kohde on rakkakivikkoon kaivettu yksittäinen purnu. Purnu on viisikulmion muotoinen, jokseenkin pystyseinäinen, luode-kaakkosuuntaisesti noin 80 cm mittainen kuoppamainen tila. Purnun leveys on noin 65 cm ja syvyys noin 40 cm. Purnun ympärillä on lukuisia miehennostannaisia kiviä, joista osa on muodoltaan laattamaisia, ja joita on ilmeisesti käytetty purnun kattamiseen. Kohde on aiemman kuvauksen mukaisessa tilassa, eikä mitään uhkia sen säilymiselle todettu.

Kohteen rajaus

Kohde on pistemäinen, rajautuen purnun lähiympäristöön.

Viranomais-rekisterinro:	1000000990	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Mj-luokka II		

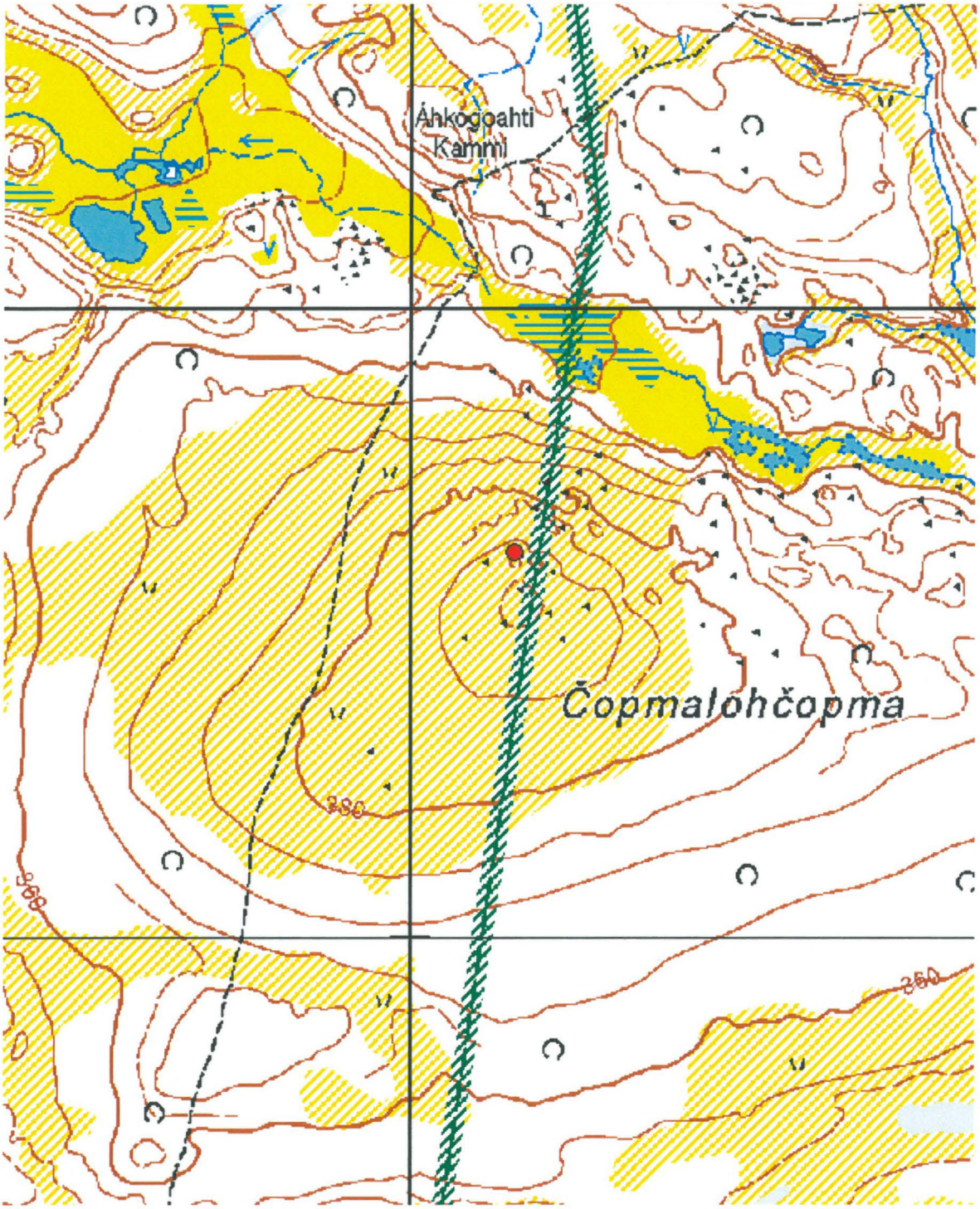

Kartta 104. Akukamminvaara, purnu.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 230. Akukamminvaara. Purnu etualalla. Kuvattu pohjoiskoillisesta.

Kuva 231. Akukamminvaara. Purnu. Kuvattu yläviistosta, kaakosta.

4.5.14 Njávgoaivi

Njávgoaivi Purnu			MH-tunnus: 139315
Kohdetyyppi:	Kivirakenteet	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Ajoitus epäselvä	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 13.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Purnun keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7712212, Y 3472877, Z 445 m mpy	**Löydöt:**	-

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Njávgoaivin puuttomalla lounaisrinteellä, rinteen jokseenkin alimmassa pienialaisessa kivirakassa, noin 40 metriä Guivin retkeilyreitistä koilliseen. Kivirakan ympäristön aluskasvillisuutta hallitsevat vaivaiskoivut, variksenmarja, puolukka, kurjenkanerva ja juolukka sekä jäkälät ja sammalet.

Kohteen kuvaus

Kohde, yksittäinen purnu, on koillis-lounaissuuntainen, olemukseltaan kuoppamainen, kivirakkaan raivattu laakeahko tila, kooltaan noin 120 cm x 70 cm, syvyydeltään noin 30 cm. Purnun kaakkoissivu rajautuu halkaisijaltaan noin 0,8 m kokoiseen kiveen, muilta reunoilta purnua ympäröivät ilmeisesti purnun peittämiseen tarkoitetut kivet, joiden halkaisija vaihtelee välillä 20 cm – 50 cm. Purnun pohjalla kasvaa hirvenjäkälää, poronjäkäliä ja torvijäkäliä.

Kohteen rajaus

Kohde on luonteeltaan pistemäinen ja rajautuu purnun lähiympäristöön, halkaisijaltaan noin viisimetriselle alueelle. Muista lähialueen rakkakivikoista ei purnuja tavattu.

Tulkinta

Kohteesta tavattu purnu on olemukseltaan hyvin vaatimaton, ja sen ajoituksesta tai suhteesta muihin seudun muinaisjäännöksiin tuskin saataisiin kaivaustutkimuksillakaan lisätietoa.

Viranomais-rekisterinro:	-	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Esitys mj-luokka II		

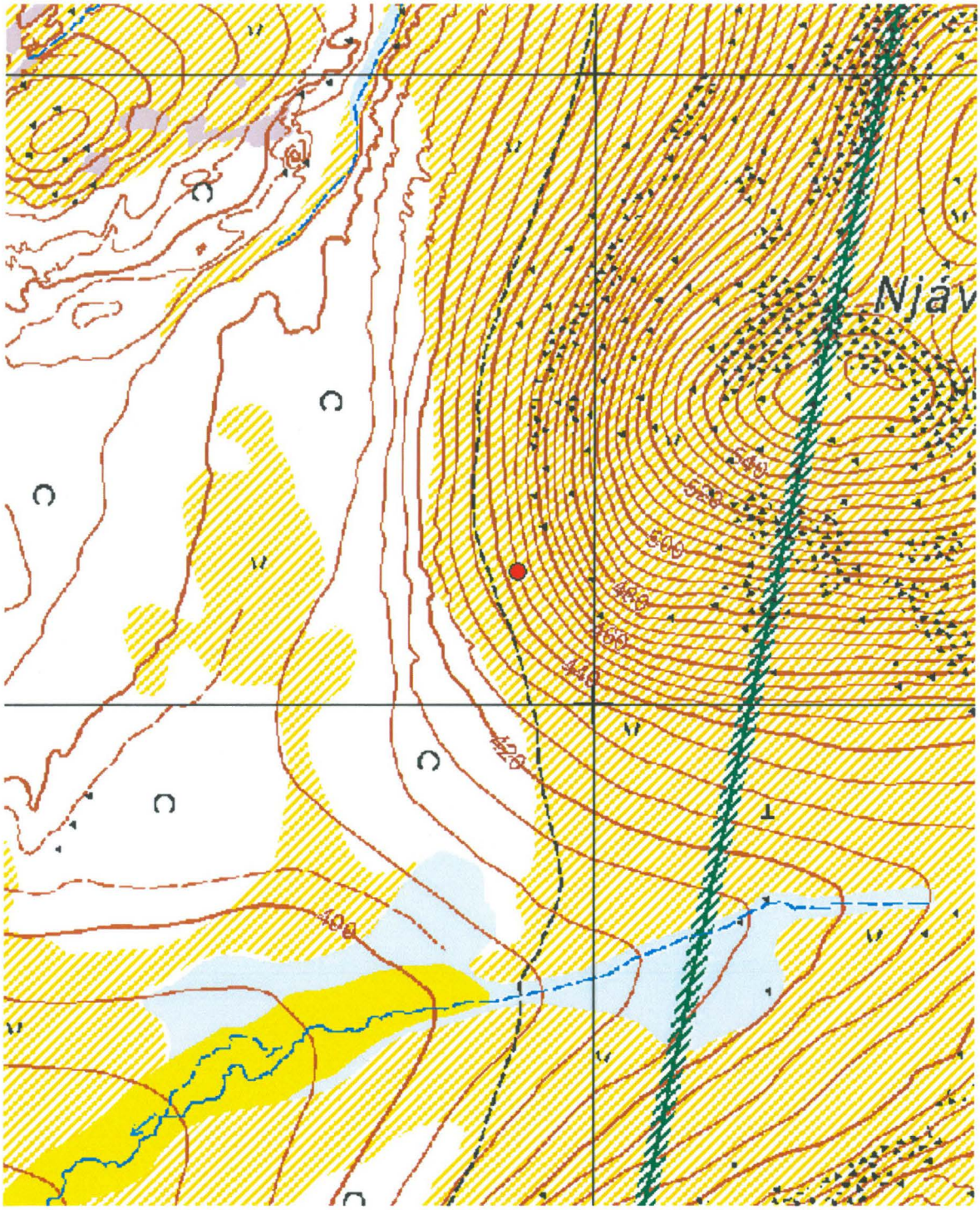

Kartta 105. Njávgoaivi, purnu.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 232. Njávgoaivi. Purnu. Taustalla Guivin retkeilyreitti. Purnun ympärillä on kiviä, joilla purnu lienee peitetty. Kuvattu koillisesta.

Kuva 233. Njávgoaivi. Purnu. Kaakkoisreunaltaan purnu rajautuu halkaisijaltaan noin 0,8 m kokoiseen kiveen. Kuvattu luoteesta.

4.5.15 Sálteroavvi pohjoinen 1

Sálteroavvi pohjoinen 1 Purnu			MH-tunnus: 133882
Kohdetyyppi:	Kivirakenteet	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Ajoitus epäselvä	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:		**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	P. Rautiainen 16.6.2011
Koordinaatti-selitys:	Kohteen keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7729034, Y 3497548 Z 273	**Löydöt:**	-

Ympäristön kuvaus

Sálteroavvin koillispuolella on matala ja loiva rakkalakinen vaara. Vaaran itäpuolella on pieni lampi, josta virtaa kapea puro Kevojokeen. Vaaran päällys on täysin puuton.

Kohteen kuvaus

Vaaran koillisrinteessa, rakkakivikon reunassa on yksittäinen purnu. Sen halkaisija kivistä tehtyjen seinämien ulkopuolelta mitattuna on noin 2 m ja sisäpuolelta mitattuna noin 90 cm. Purnun syvyys on noin 60 cm. Kivillä kasvaa kartta- ja napajäkäliä sekä kaarrekarvetta. Purnun pohjan kivien päällä kasvaa sammalia.

Purnusta noin 50 m etelälounaaseen on rajamerkki (Sáltteroavvi pohjoinen 2).

Kohteen rajaus

Pistemäinen kohde.

Viranomais-rekisterinro:	-	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Mj-luokka II		

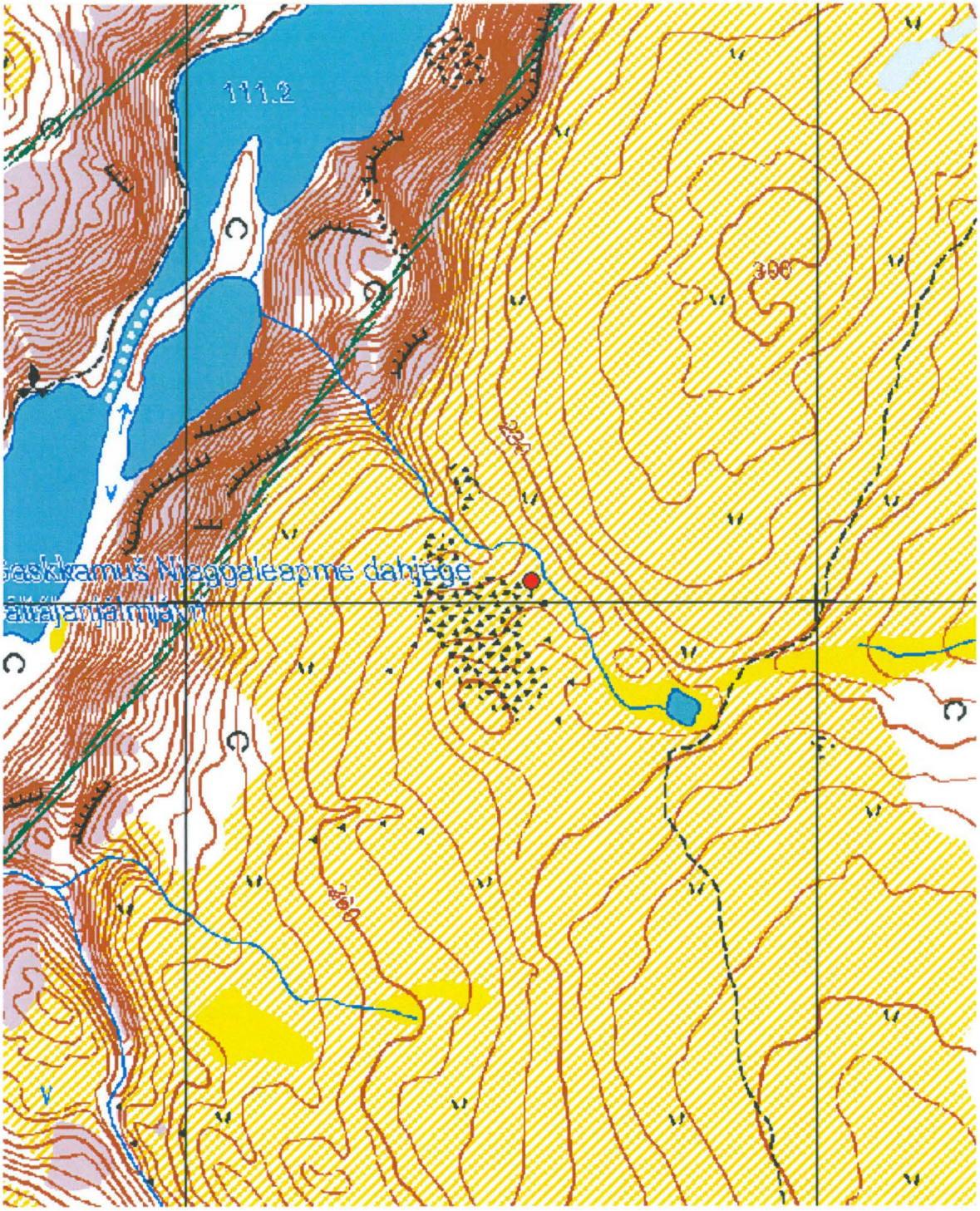

Kartta 106. Sálteroavvi pohjoinen 1, purnu.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 234. Sáletroavvi pohjoinen 1. Purnu. Kuvattu pohjoiskoillisesta.

Kuva 235. Sáletroavvi pohjoinen 1. Purnu. Kuvattu pohjoiskoillisesta.

4.6 Kultti- ja tarinapaikat

4.6.1 Guivin laki

Guivin laki Seita			MH-tunnus: 62179
Kohdetyyppi:	Kultti- ja tarinapaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Historiallinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 14.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Uhriluolan edustalta	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7726660, Y 3477738, Z 635 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Museoviraston ylläpitämässä kulttuuriympäristön rekisteriportaalissa kohteen tutkimushistoriasta kerrotaan seuraavasti: "Erkki Nickul tarkasti vuonna 1961 seitakohteita. Näihin kuului myös Guivi-tunturi, kuuluisa pyhä tunturi. Täältä hän löysi kuusi uhriluolaa tai onkaloa. Vuoden 1999 inventoinnissa [Taarna Valtosen suorittama inventointi] löydettiin enää yksi luola."

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Guivi-tunturin louhikkoisella, avoimella huipulla.

Kohteen kuvaus

Uhriluola sijaitsee Guivin lakipisteen merkiksi ladotusta kivilatomuksesta noin viidentoista metrin päässä suuntaan 176 astetta, noin viisi metriä laen tasoa alempana. Luola on suuren kiven alle muodostunut luontainen onkalo, jossa on vihertyneitä, halkeilleita peura- tai porovaatimen sarvia. Vuoden 2011 tarkastuksessa uhriluola oli ennallaan. Sisällä onkalossa havaittiin neljä pienehköä poronsarvea, onkalon suuaukolla oli kaksi sarvea ja onkaloa kattavan lohkareen vierellä sarven katkelma. Guivin louhikkoisen huipun läheisyydessä todettiin myös useita muita onkaloita, jotka voivat olla Nickulin paikallistamia uhriluolia, mutta jotka on sittemmin mahdollisesti tyhjennetty uhrauksista, minkä seurauksena niiden silmämääräinen tunnistaminen uhriluoliksi on muodostunut mahdottomaksi.

Kohteen rajaus

Guivin laelta konkreettisesti todennettavan kiinteän muinaisjäännöksen voidaan katsoa rajautuvan uhriluolan lähiympäristöön, halkaisijaltaan noin kymmenmetriselle alueelle. Koska kuitenkin koko tunturia on pidetty pyhänä, tulisi sen lakialuetta mahdollisesti laajemminkin käsitellä muinaisjäännösalueena.

Tulkinta

Guivin laen läheisyydessä sijainneista uhriluolista on ilmeisesti tyhjennetty tai muuten tuhottu 1900-luvun neljän viimeisen vuosikymmenen aikana yhtä vaille kaikki. Viimeisen uhriluolan säilyttämiseen nykytilassaan tulisi pyrkiä. Uhriluolalle opastavia infotauluja tunturille ei kuitenkaan kannata pystyttää, koska ne voisivat houkutella huipulla vierailevia matkailijoita suorittamaan omia uhrauksiaan onkaloon, mikä johtaisi kohteen nykytilan nopeaankin muuttumiseen.

Viranomais-rekisterinro:	1000001003	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Mj-luokka I		

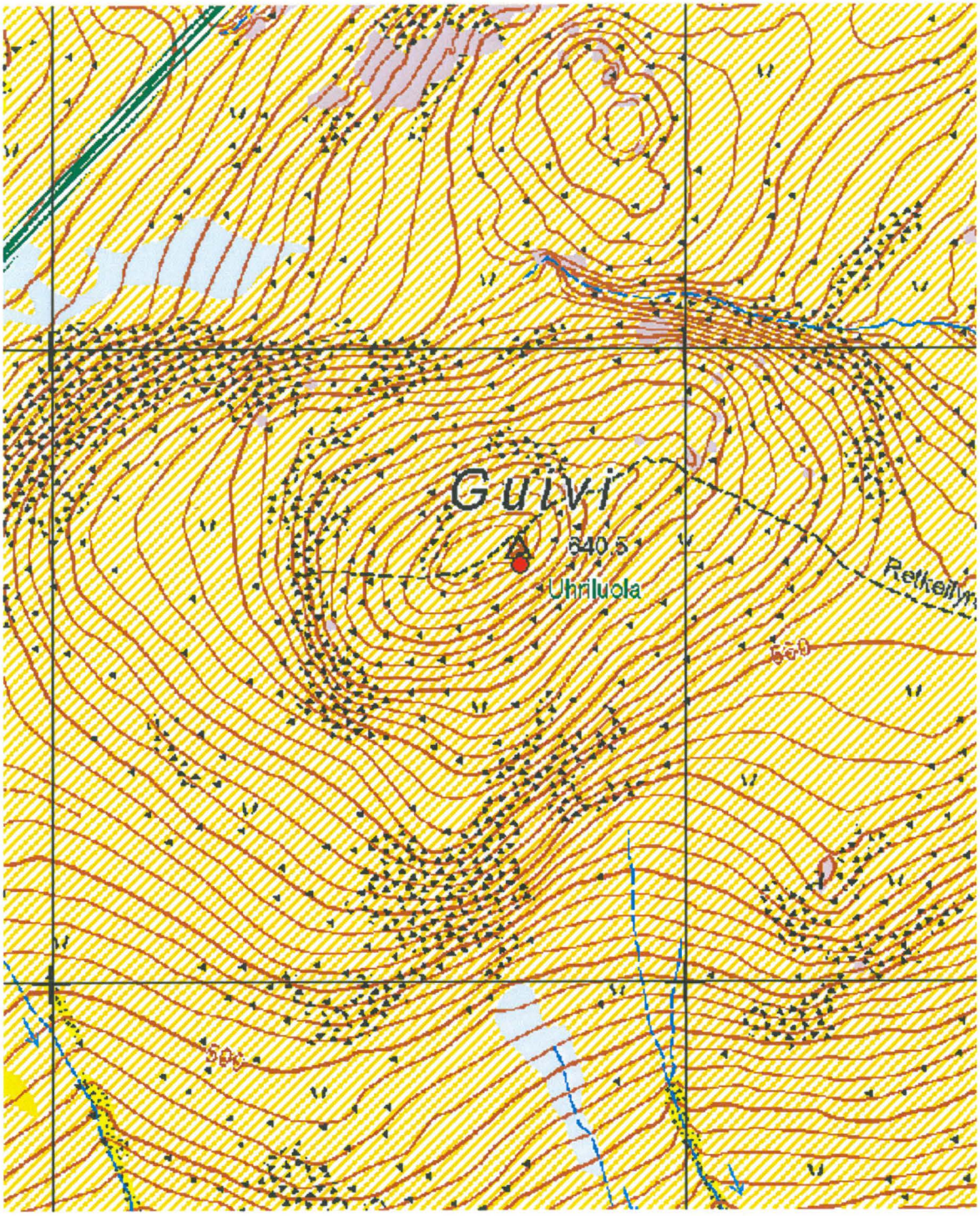

Kartta 107. Guivin laki, uhriluola.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 236. Guivin laki. Uhriluola, kuvan oikeassa laidassa olevan suuren kiven alla oleva onkalo. Taustalla vasemmalla Guivin huipun merkiksi kasattu noin kahden metrin korkuinen kivilatomus. Kuvattu etelästä.

Kuva 237. Guivin laki. Uhriluola. Poro- tai peuravaatimien sarvia uhriluolassa suuren kivenlohkareen alla. Kuvattu lounaasta.

4.6.2 Suttesája eli Sulaoja

Suttesája eli Sulaoja Kultti- ja tarinapaikka			MH-tunnus: 94002
Kohdetyyppi:	Kultti- ja tarinapaikka	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Ajoitus epäselvä	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 9.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Muinaisjäännösrekisterin mukainen keskikoordinaatti	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7701910, Y 3465630, Z 275 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohde on saamelaiseen uskomusperinteeseen liittyvä Suttesájan eli Sulaojan lähde. Sulaoja on myös Suomen suurin lähde. Arkeologisia tarkastuksia Sulaojalla ovat suorittaneet vuonna 1989 Aki Arponen ja Tuija Rankama ja vuonna 2002 Jarmo Kankaanpää. Sulaojan kaakkoispuolella, noin koordinaattipisteessä x = 7701680 / y = 3465680, on todettu kivinen liesikehä, tyypiltään mahdollisesti lähinnä saamelaiseen rautakauteen/historialliseen aikaan kuuluva.

Ympäristön kuvaus

Sulaojan lähde sijaitsee Karigasniementien pohjoispuolella, noin 11 km Karigasniemeltä itään, Suttesgáldun itäpäässä, jyrkkien moreeniharjujen välisessä kurussa. Lähteen ympäristö on rehevää, puusto koostuu koivuista, pajuista ja pihlajista. Aluskasvillisuutta hallitsevat katajapensaat, mustikka, heinät ja sammalet sekä Suttesgáldun rannoilla runsaslukuisena esiintyvä väinönputki.

Kohteen kuvaus

Sulaojan lähde on tunnettu nähtävyyskohde ja sen ympäristössä on erilaisia retkeilyrakennelmia, muun muassa viitoitettu ja osin porrastettu luontopolku, opastustauluja sekä lähteen rannassa sijaitseva katselutasanne. Matkailijoiden aiheuttamaa maastonkulumista on onnistuttu varsin hyvin rajoittamaan polun porrastuksilla ja pitkostamisilla. Kohdetta tarkastettaessa ei havaittu mitään sellaisia ihmistoiminnan jälkiä, joita olisi voitu pitää kulttuuriperintökohteiksi luokiteltavina. Sulaojan kaakkoispuolella sijaitsevaa aiemmin dokumentoitua liesikehää ei käyty erikseen tarkastamassa.

Kohteen rajaus

Koska Sulaojan merkitys kulttuuriperinnön kannalta perustuu lähinnä lähteen asemaan osana saamelaista uskomusperinnettä, voidaan kulttuuriperintökohteena pitää koko sitä aluetta, jonka sisällä tapahtuvat toimet voisivat merkittävästi muuttaa joko lähteen tai näköetäisyydellä lähteestä sijaitsevan alueen luonnontilaisuutta. Aluerajauksen tulee kattaa sekä Suttesgáldun vesialue että sen reheväkasvuiset rannat vähintään muutamien kymmenien metrien levyisellä vyöhykkeellä. Sulaojan kaakkoispuolella sijaitseva liesikehä on kyseisestä alueesta erillinen, aluerajaukseltaan pistemäinen kohde.

Viranomais-rekisterinro:	1000000913	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Mj-luokka I		

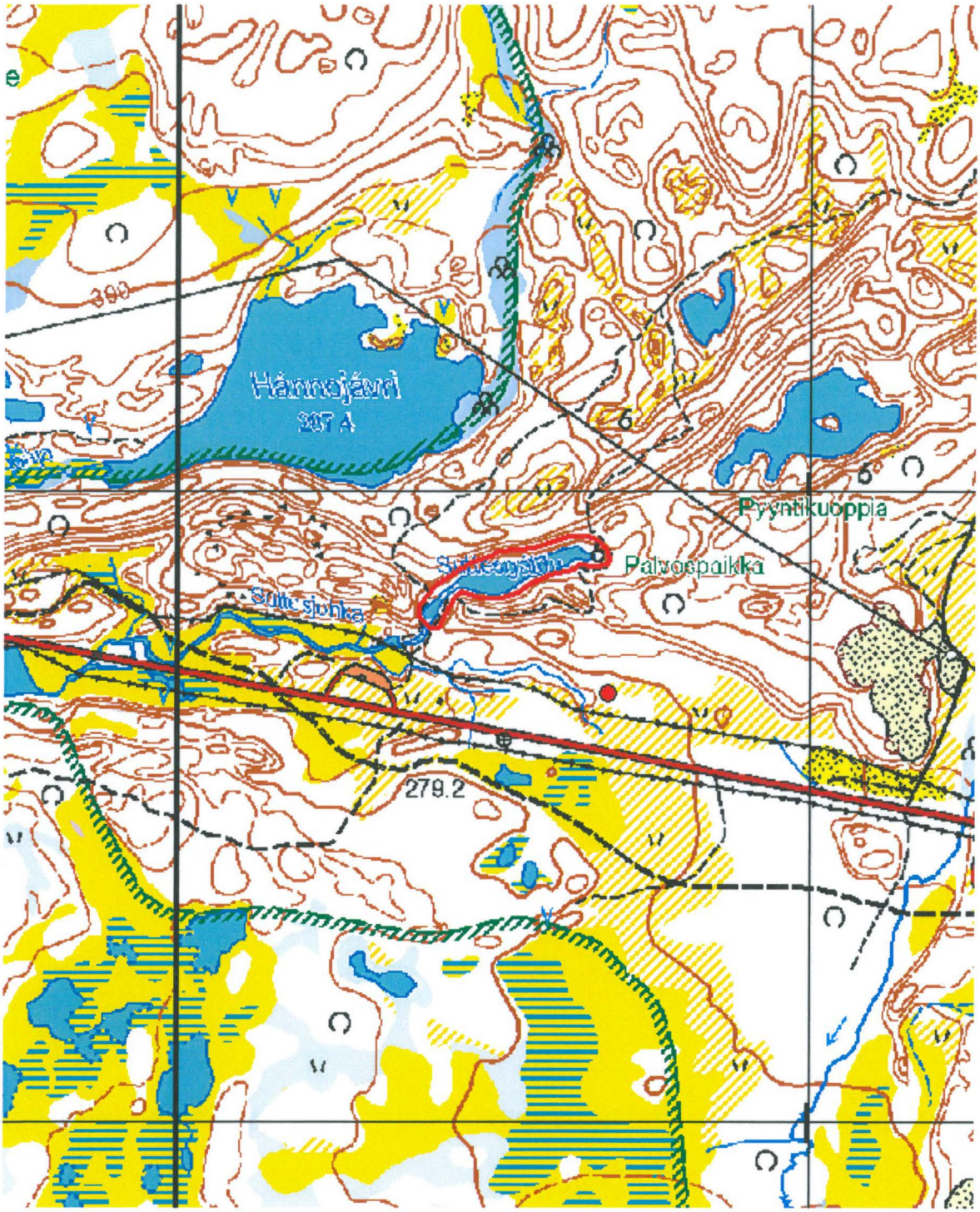

Kartta 108. Suttesája eli Sulaoja, kultti- ja tarinapaikka. Kaakkoispuolen tulisija merkitty punaisella pisteellä. ©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 238. Suttesája eli Sulaoja. Sulaojan pyhän lähteen itäosaa, rehevärantaisen Suttesgáldun itäisintä lahdelmaa. Kuvattu etelästä.

Kuva 239. Suttesája eli Sulaoja. Sulaojan pyhän lähteen itäosaa. Kuvattu Suttesgáldun itäisimmän lahdelman perukasta, idästä.

4.7 Louhokset

4.7.1 Gamajohka eteläinen 5

Gamajohka eteläinen 5 Louhos			MH-tunnus: 62176
Kohdetyyppi:	Louhokset	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	-	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 14.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Kvartsilohkareen päältä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7725276, Y 3479453, Z 403 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen on löytänyt Taarna Valtonen alueella suorittamansa inventoinnin yhteydessä vuonna 1999. Vuonna 2011 suoritetussa tarkastuksessa kohde paikallistettiin Valtosen kuvauksen perusteella noin neljäkymmentä metriä aiemmin ilmoitetusta koordinaattipisteestä etelään.

Ympäristön kuvaus

Alue on puutonta, melko kivikkoista tunturiylänköä Gamajohkan eteläpuolella, Gamaoaivin pohjois-rinteen alaosassa. Aluskasvillisuuden alueella muodostavat lähinnä varvut ja jäkälät.

Kohteen kuvaus

Museoviraston ylläpitämässä kulttuuriympäristön rekisteriportaalissa kohdetta kuvaillaan seuraavasti: "Kaksi metriä pitkässä, 1,6 metriä leveässä ja noin 1,2 metriä korkeassa kivessä on suuri kvartsisuoni. Suonen leveys vaihtelee 55 cm - 90 cm välillä. Kvartsi on hyvälaatuista, paikoin ruusukvartsia, paikoin kellertävää, valkoraitaista läpikuultavaa ja jopa vuorikristallia. Sekä kiven alla että sen koloissa sammalen sisään kasvaneina on iskoksia ja pienehköjä raaka-aine kappaleita."

Valtosen kuvailema kohde paikallistettiin tarkastuksessa vaivatta, joskin se sijaitsee nelisenkymmentä metriä ilmoitetusta sijainnista etelään. Paikalta ei kuitenkaan havaittu merkkejä kvartsin työstämisestä. Kiven kolossa osittain sammaleen sisässä olevat kvartsinkappaleet, samoin kuin kiven alla olevat, ovat inventoijan mielestä pakkasrapautumisen irrottamia, iskujälkiä ei havaittu yhdessäkään kappaleessa. Kohde luokiteltiin luonnollisten prosessien synnyttämäksi.

Kohteen rajaus

Löytöjen puutteen takia kohdetta ei kyetty rajaamaan.

Tulkinta

Kevon luonnonpuiston alueella on runsaasti leveitä luontaisia kvartsijuonia ja suuria kvartsilohkareita, joista on pakkasrapautumisen seurauksena irtautunut lukuisia kappaleita, osa hyvinkin teräväsärmäisiä.

Viranomais-rekisterinro:	1000001096	**Kunto:**	-
Arvotus:	Mj-luokka II		

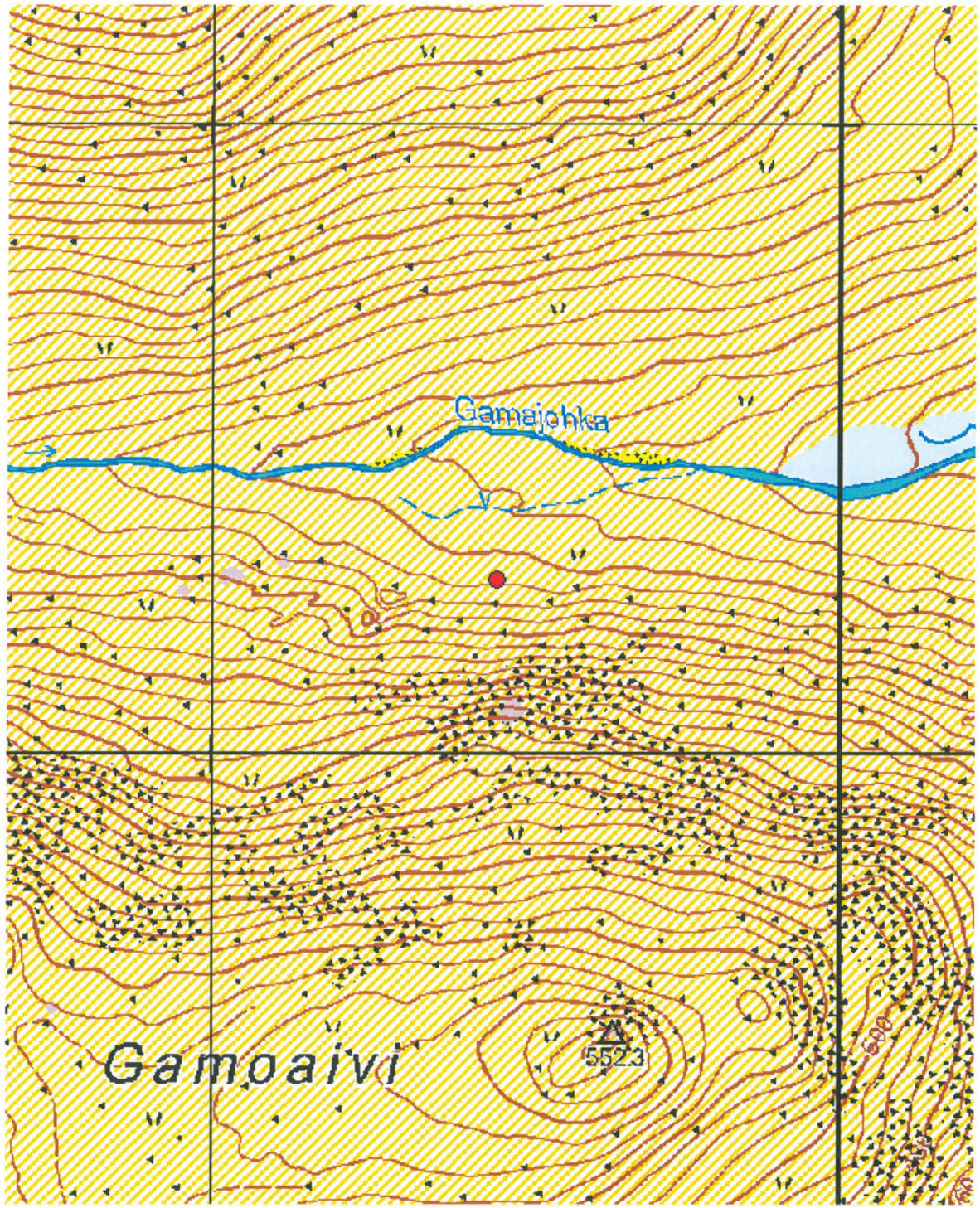

Kartta 109. Gamajohka eteläinen 5, louhos.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 240. Gamajohka eteläinen 5. Louhos. Siirtolohkare, jossa on suuri kvartsijuoni. Paikalta ei tavattu mitään merkkejä kvartsin työstämisestä. Taustalla Gamajohkan laaksoa. Kuvattu etelästä.

4.7.2 Guivin kämppä

Guivin kämppä Louhos			MH-tunnus: 62171
Kohdetyyppi:	Louhokset	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	-	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	2	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 15.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Louhosten välistä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7725950, Y 3481256, Z 370 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen on löytänyt Taarna Valtonen alueella suorittamansa inventoinnin yhteydessä vuonna 1999. Vuonna 2011 suoritetussa tarkastuksessa kohde paikallistettiin Valtosen kuvauksen perusteella noin kaksikymmentäviisi metriä aiemmin ilmoitetusta koordinaattipisteestä pohjoiskoilliseen.

Ympäristön kuvaus

Alue on puutonta, melko kivikkoista tunturiylänköä, jonka aluskasvillisuuden muodostavat vaivaiskoivut, variksenmarja, heinäkasvit sekä jäkälät.

Kohteen kuvaus

Museoviraston ylläpitämässä kulttuuriympäristön rekisteriportaalissa kohdetta kuvaillaan seuraavasti: "Paikka sijaitsee Guivi-tunturin alapuolisella loivalla rinteellä, matalassa, harvassa kivikossa. Louhos 1 sijaitsee 200 metriä suuntaan 302 astetta Guivin kämpältä. Louhos on pienehkö maakivi: pituus 55 cm ja leveys 34 cm. Louhos 2 on 10 metrin päässä suunnassa 158 astetta louhoksesta 1 ja noin metrin alempana. Louhos 2 on pienehkö kvartsimöhkäle: pituus 40 cm ja leveys 35 cm."

Valtosen kuvailema kohde paikallistettiin tarkastuksessa vaivatta. Osittain maan sisällä oleva kvartsijärkäle on tosin ilmoitettua kookkaampi: kuvauksessa kerrotaan vain maan pinnalle näkyvän osan mitat. Kummassakaan louhoksiksi tulkituista kvartsilohkareista ei todettu työstämisen jälkiä, ja paikalla olevat muutamat pienemmät kvartsinkappaleet todettiin pakkasrapautumisen irrottamiksi.

Kohteen rajaus

Löytöjen puutteen takia kohdetta ei kyetty rajaamaan.

Tulkinta

Kevon luonnonpuiston alueella on runsaasti leveitä luontaisia kvartsijuonia ja suuria kvartsilohkareita, joista on pakkasrapautumisen seurauksena irtautunut lukuisia kappaleita, osa hyvinkin teräväsärmäisiä.

Viranomais-rekisterinro:	1000001002	**Kunto:**	-
Arvotus:	Mj-luokka II		

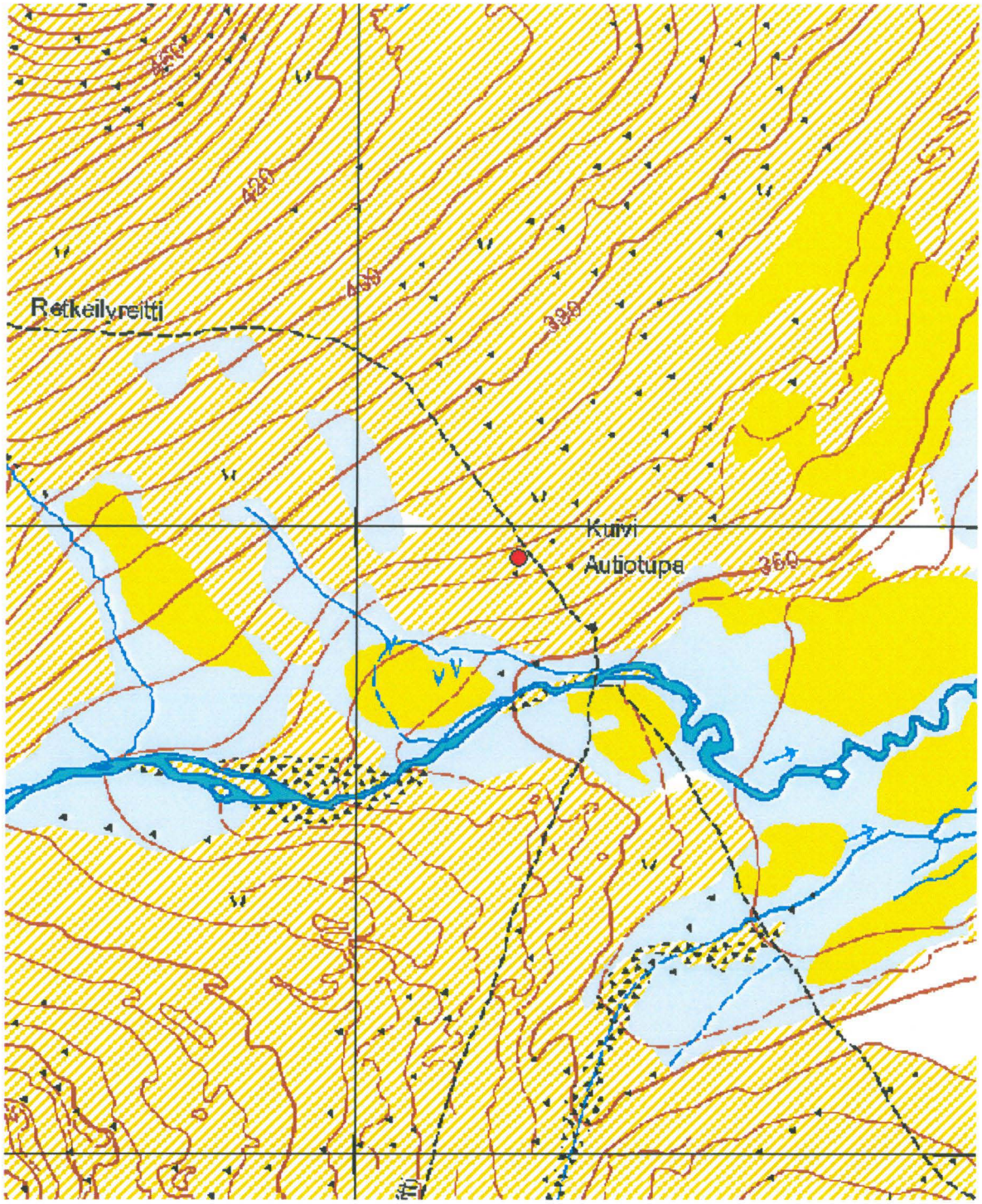

Kartta 110. Guivin kämppä, louhos.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 241. Guivin kämppä. Louhos. Etualalla pakkasrapautumisen rikkomaa kvartsia, taustalla Guivin autiotupa. Kyseessä ei ole muinaisjäännös eikä kulttuuriperintökohde. Kuvattu luoteesta.

4.7.3 Fiellogeaðggejohka 3

Fiellogeaðggejohka 3 Louhos			MH-tunnus: 65238
Kohdetyyppi:	Louhokset	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	-	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 13.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Kvartsikohkareikon keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7719159, Y 3476703, Z 346 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen ovat löytäneet Mikael A. Manninen ja Taarna Valtonen alueella suorittamansa inventoinnin yhteydessä vuonna 2002. Vuonna 2011 suoritetussa tarkastuksessa kohde paikallistettiin heidän kuvauksensa perusteella, mutta paikalta ei löydetty työstettyä kvartsia.

Ympäristön kuvaus

Alue on melko avointa, harvaa tunturikoivikkoa, jonka aluskasvillisuutena on lähinnä vaivaiskoivua ja variksenmarjaa. Maaperä on hiekkamoreenia. Kohteen alueella myös peruskalliota on näkyvillä, ja kalliossa on yli kymmenen metriä leveä luontainen kvartsijuoni.

Kohteen kuvaus

Museoviraston ylläpitämässä kulttuuriympäristön rekisteriportaalissa kohdetta kuvaillaan seuraavasti: "Fiellogeaðggejohkan latvapuron pohjoisrannalla, pienen joessa olevan lammen pään tuntumassa, Èeavrresgielasin eteläosan eteläpuolella on 10 x 15 metrin alue, jolla on hajallaan kvartsi-iskoksia ja -louhos. Paikka on noin 20 metriä puron rannasta."

Kohteesta aiemmin ilmoitettujen koordinaattien osoittamalta paikalla havaittiin hajanaisesti sijoittuneina varsin teräväsärmäisiä kvartsikappaleita, joissa ei kuitenkaan todettu merkkejä työstämisestä. Kvartsikappaleet jatkuvat harvakseltaan kohti länttä noin viidenkymmenen metrin päähän kalliopaljastumalle, jossa on yli kymmenen metriä leveä kvartsijuoni. Pakkasrapautuminen on lohkonut kvartsijuonesta irti kymmenittäin erikokoisia kvartsilohkareita ja -kimpaleita, halkaisijaltaan yli metrisistä kappaleista tavanomaisten iskosten kokoisiin. Paikalta on mahdollisesti voitu noutaa raaka-ainekappaleita kvartsiesineiden valmistamiseen, mutta merkkejä kvartsin louhinnasta tai työstämisestä ei myöskään kvartsijuonen ja -lohkareiden läheisyydessä havaittu. Kohde on inventoijan mielestä luonnollisten prosessien synnyttämä.

Kohteen rajaus

Löytöjen puutteen takia kohdetta ei kyetty rajaamaan.

Tulkinta

Kevon luonnonpuiston alueella on runsaasti leveitä luontaisia kvartsijuonia ja suuria kvartsilohkareita, joista on pakkasrapautumisen seurauksena irtautunut lukuisia kappaleita, osa hyvinkin teräväsärmäisiä.

Viranomais-rekisterinro:	1000009560	**Kunto:**	-
Arvotus:	Mj-luokka II		

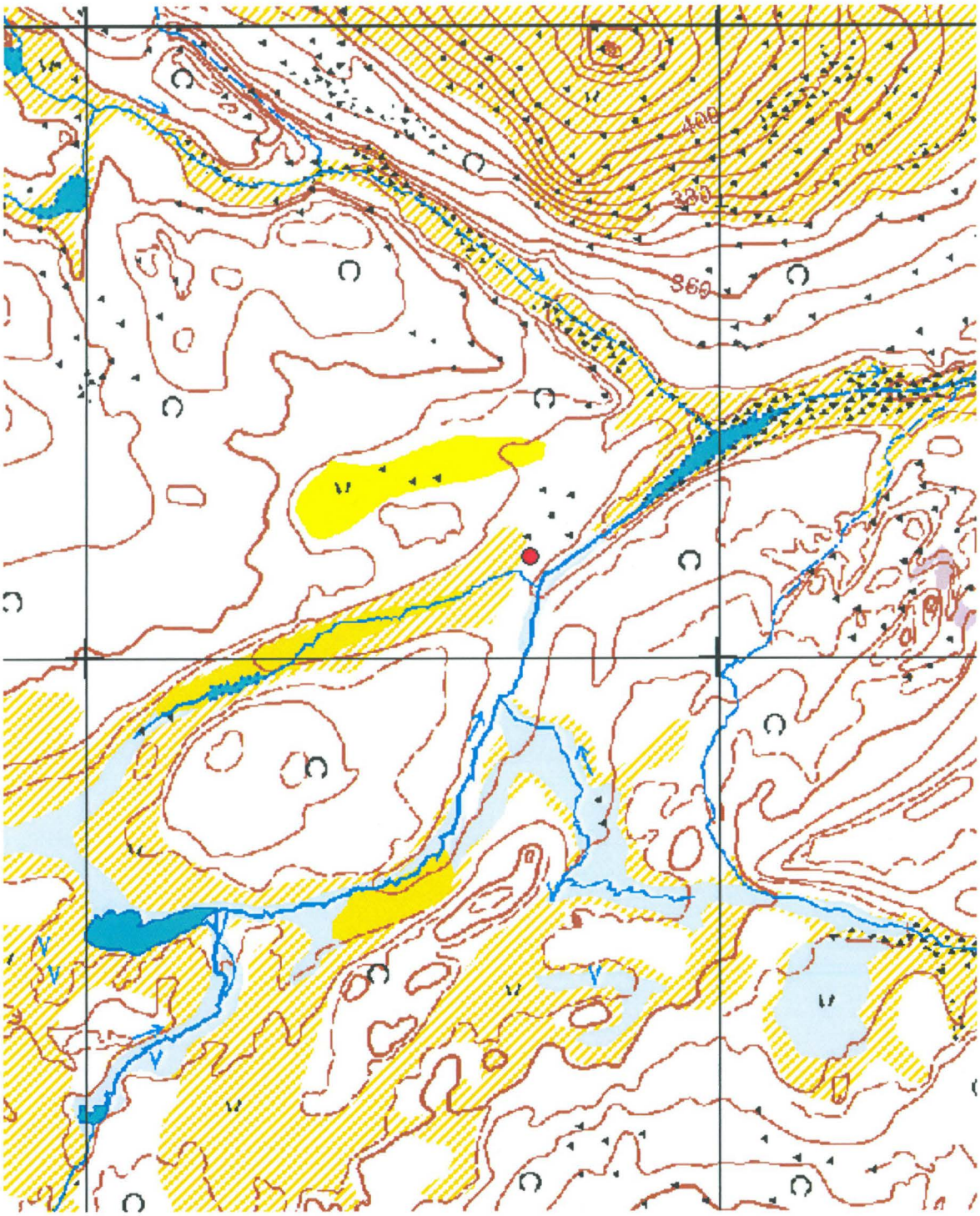

Kartta 111. Fiellogeaðggejohka 3, Iouhos.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 242. Fiellogeaðggejohka 3. Louhos. Leveä kvartsijuoni kalliossa. Kvartsijuonesta on irtautunut pakkasrapautumisen seurauksena kymmeniä kvartsikappaleita, osa hyvinkin teräväsärmäisiä. Kuvattu länsilounaasta.

Kuva 243. Fiellogeaðggejohka 3. Louhos. Suuren kvartsilohkareen juurella on pakkasrapautumisen irrottamia, melko teräväsärmäisiä, iskoksia muistuttavia kvartsikappaleita. Kuvattu etelästä.

4.8 Löytöpaikat

4.8.1 Vuogojavri 2

Vuogojavri 2 Löytöpaikka			MH-tunnus: 132228
Kohdetyyppi:	Löytöpaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Ajoitus epäselvä	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1		
Koordinaatti-selitys:	Kohteen keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7722760, Y 3498360 Z 245	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen on löytänyt Tuija Rankama vuonna 1989.

Ympäristön kuvaus

Järven rannassa on hyvin kapea kivennäismaa-alue, mutta muuten ympäristö on soista.

Kohteen kuvaus

Vuogojärven itärannalta on löydetty 1989 merkkejä kivikautisesta asutuksesta. Nyt tehdyssä tarkastuksessa sellaisia ei havaittu. Alue on hyvin peitteistä eikä vaikuta tyypilliseltä kivikautiselta asuinpaikalta.

Kohteen rajaus

Kohde jätettiin rajaamatta löytöjen puutteen vuoksi.

Viranomais-rekisterinro:	1000000822	**Kunto:**	Ei määritelty
Arvotus:	Mj-luokka II		

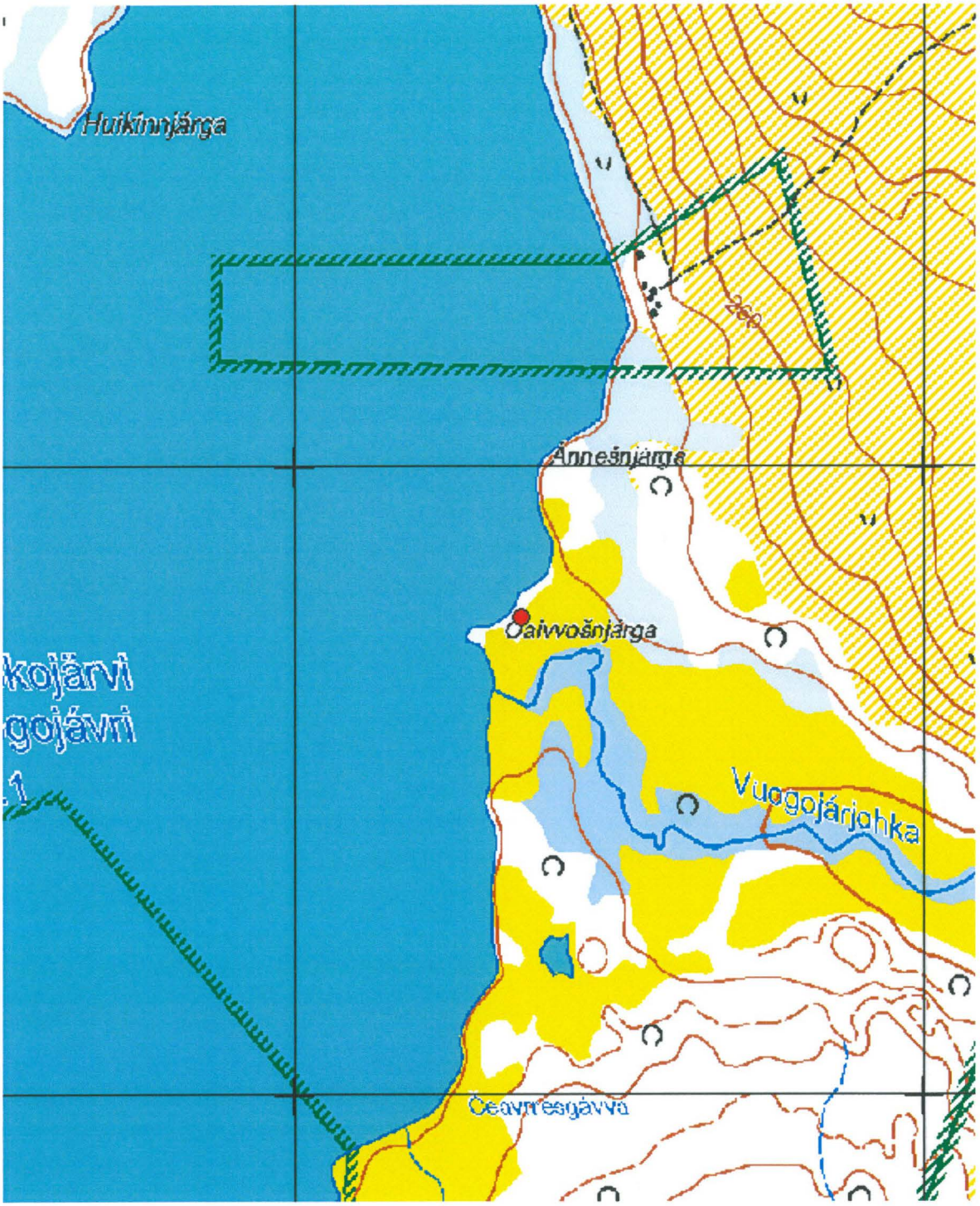

Kartta 112. Vuogojavri 2, löytöpaikka.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 244. Vuogojarvi 2. Löytöpaikka. Kuvattu etelästä.

4.8.2 Ceavrresgielas 2

Ceavrresgielas 2 Löytöpaikka			MH-tunnus: 132233
Kohdetyyppi:	Löytöpaikka	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Esihistoriallinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 14.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Kohdekuvauksen perusteella arvioitu koordinaattipiste	**Geometria tuotettu:**	Mitattu kartalta
Koordinaatit:	X 7720930, Y 3476260, Z 408 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Taarna Valtonen löysi vuonna 1999 suorittamansa inventoinnin yhteydessä Ceavrresgielasin eteläisen laen luoteispuolelta, retkeilyreitin paljaaksi kuluttamasta kohdasta koverateräisen kvartsiesineen. Esineen löytöpaikalle on Museoviraston ylläpitämässä kulttuuriympäristön rekisteriportaalissa ilmoitettu koordinaatit x = 7721210 / y = 3476020. Koordinaattipiste sijaitsee lähes neljäsataa metriä retkeilyreitiltä luoteeseen. Pyrittäessä tarkastamaan löytöpaikkaa vuonna 2011 käytiin aiemmin ilmoitettujen koordinaattien osoittamalla paikalla ja lisäksi havainnoitiin rikkoutunutta maanpintaa polulla kohteen sanalliseen kuvaukseen täsmäävällä alueella Ceavrresgielasin eteläisen laen luoteispuolella.

Ympäristön kuvaus

Valtosen kuvauksen mukaisesti: "Löytöpaikka on lakialuetta ja paljakkaa. Kasvillisuus on karua: variksenmarjaa, jäkälää ja pientä vaivaiskoivua."

Kohteen kuvaus

Kohteesta ilmoitettujen koordinaattien osoittama paikka ei voi olla todellinen löytöpaikka, koska retkeilyreitin etäisyys paikasta on satoja metrejä. Paikalla ei myöskään ole paljaaksi kuluneita maapaljastumia. Löytöpaikan ilmoitetut koordinaatit ovat selvästi virheelliset. Kohteet todelliset koordinaatit pyrittiin arvioimaan löytöpaikan sanallisen kuvauksen perusteella; todennäköisesti löytöpaikka sijaitsee polulla noin sadan metrin säteellä pisteestä x = 7720930 /y = 3476260. Polulta ei kuitenkaan tavattu mitään merkkejä esihistoriallisesta aktiviteetista.

Kohteen rajaus

Löytöpaikka on ollut pistemäinen, eikä ilmeisesti liity kiinteään muinaisjäännökseen.

Tulkinta

Taarna Valtosen löytämä koverateräinen kvartsiesine on irtolöytö, joka ei vaikuta liittyvän kiinteään muinaisjäännökseen. Löytöpaikan sijainti oli mahdollista määrittää sanallisen kuvaukseen perusteella kohtalaisen tarkasti, vaikka kohteesta ilmoitetut koordinaattitiedot olivatkin virheelliset.

Viranomais-rekisterinro:	1000001001	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Mj-luokka II		

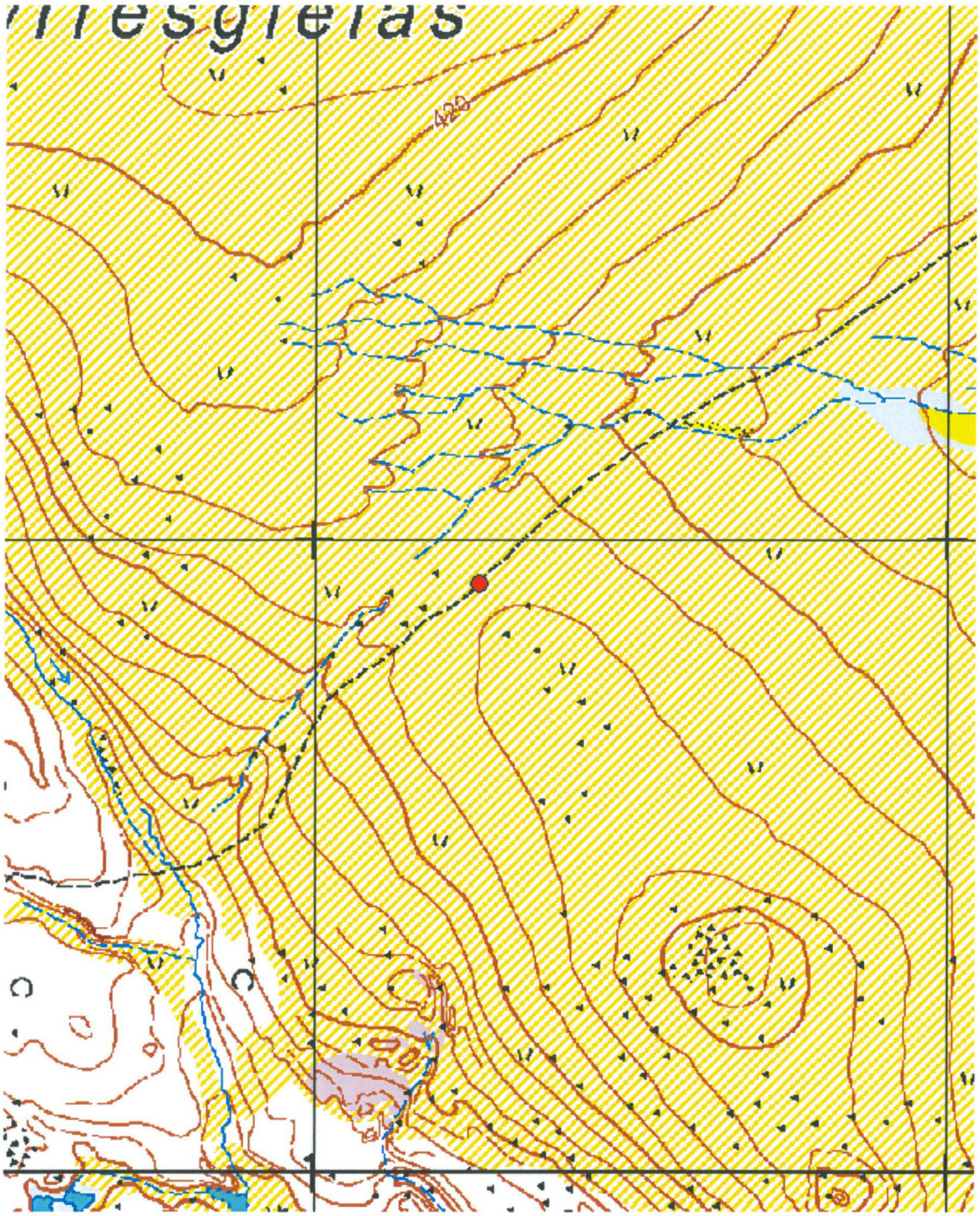

Kartta 113. Ceavrresgielas 2, löytöpaikka.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

4.8.3 Kamahpelvárri

Kamahpelvárri Löytöpaikka			MH-tunnus:139664
Kohdetyyppi:	Löytöpaikat; asuinpaikka (?)	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Ajoitus epäselvä	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 17.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Koekuopan keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7703432, Y 3467266, Z 330 m mpy	**Löydöt:**	KM 38947

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Kamahpelvárrin luoteispuolella, Kevon retkeilyreitistä noin kuusikymmentä metriä kaakkoon, kumpuilevassa hiekkaharjumaastossa, hiekkaharjanteitten välisessä koillis-lounaissuuntaisessa notkelmassa olevassa satulamaisessa kohdassa, josta maasto laskee sekä koilliseen että lounaaseen päin. Kohteen kohdalla ja sen lähiympäristössä on laaja-alaisia tuulieroosion kuluttamia maapaljastumia. Alueen puusto on harvaa tunturikoivikkoa, ja aivan kohteen vieressä kasvaa noin kuuden metrin mittainen ja rinnankorkeudelta noin viidentoista senttimetrin paksuinen mänty. Katajapensaita on alueella harvakseltaan, ja aluskasvillisuutta hallitsevat variksenmarja, puolukka ja metsälauha sekä tinajäkälät ja poronjäkälät. Maaperä alueella on hienoa hiekkaa.

Kohteen kuvaus

Kevon retkeilyreitin läheisyydestä, Kamahpelvárrin luoteispuolelta, hiekkamaasta tuulieroosion paljaaksi kuluttamasta kohdasta, löydettiin kolme piikivi-iskosta. Aivan löytöpaikan vieressä kasvaa ainoa kohteesta näköetäisyydellä oleva mänty. Yksi iskos löytyi männystä noin 4,5 metrin etäisyydeltä, suunnasta 300 astetta, kaksi muuta iskosta noin yhden neliömetrin alalta samaisesta männystä noin viiden metrin etäisyydeltä, suunnasta 245 astetta. Iskosten löytöpaikkojen välisellä noin viiden metrin matkalla tavattiin myös kuusi palaneen kiven kappaletta, jotka vaikuttavat olevan peräisin yhdestä kivestä, jonka halkaisija on ollut noin 12 cm. Muita merkkejä ihmisaktiviteetista ei havaittu, vaikka kyseistä maapaljastumaa ja lähialuettakin muutamien kymmenien metrien säteellä havainnoitiin tarkoin.

Jotta olisi selvinnyt, liittyvätkö paikalta löydetyt iskokset kiinteään muinaisjäännökseen, kaivettiin kahden iskoksen löytöpaikalle maapaljastumaan melko laaja koekuoppa, joka oli pohjois-etelä-suuntainen ja kooltaan noin 1,5 m x 1,0 m. Koekuopan sekoittuneesta löyhästä pintakerroksesta, jonka paksuus oli noin 10 cm, löydettiin yksi iskos lisää. Pintakerroksen alla maa oli selvästi tiiviimpää. Kuopan lounaisnurkassa todettiin pintakerroksen alla tummaa, osin nokista maata, joka jatkui noin 25 cm syvyydelle saakka. Ilmiö ylettyi noin 30 cm etäisyydelle koekuopan kulmasta ja se jatkuu koekuopasta lounaaseen päin. Ilmiön syntytapa ei selvinnyt, kuten ei myöskään se, onko ilmiöllä mitään yhteyttä paikalta löydettyihin piikivi-iskoksiin. Ei ole poissuljettavissa, että kyseinen ilmiö voisi olla myös luonnollisten prosessien aiheuttama. Mitään löytöjä ei sekoittuneen pintamaakerroksen alta tavattu. Kaikki neljä kohteen alueelta löydettyä piikivi-iskosta kerättiin talteen.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu löytöjen levinnän ja alueen maastonmuotojen havainnoinnin perusteella iskosten löytöpaikan lähiympäristöön, halkaisijaltaan noin kymmenmetriselle alueelle. Kohteen luonteen ja rajauksen tarkempi ja selvittäminen edellyttäisi lisätutkimuksia kohteen alueella.

Tulkinta

Kohde on tulkinnaltaan melko epäselvä. Piikivi-iskokset eivät ole alkujaan peräisin kyseiseltä alueelta, vaan materiaali on tuotu paikalle kaukaisemmilta seuduilta. Pelkät iskokset eivät kuitenkaan anna selviä vihjeitä kohteen iästä; kyseessä voi olla niin esihistorialliseen kuin historialliseenkin aikaan liittyvä löytö. Myös maaperän ilmiöiden tulkitseminen paikalla on haasteellista, koska kohteen maaperän pintaosat ovat melko pahoin häiriintyneet eroosion vaikutuksesta. Maaperän sekoittumista ovat edesauttaneet sekä tuuli että sulamisvedet, mahdollisesti myös porot ja muut eläimet. Lisätutkimukset kohteen alueella olisivat aiheellisia, jotta saataisiin selvitettyä, sijaitseeko paikalla kiinteä muinaisjäännös, mahdollisesti asuinpaikka, vai ainoastaan piikivi-iskosten löytöpaikka. Mikäli paikalta tavattaisiin merkkejä asuinpaikasta, saataisiin samalla todennäköisesti esille myös kohteen iästä lisätietoja antavia löytöjä tai ilmiöitä.

Viranomais-rekisterinro:	-	**Kunto:**	Keskinkertainen
Arvotus:	Mj-luokka II		

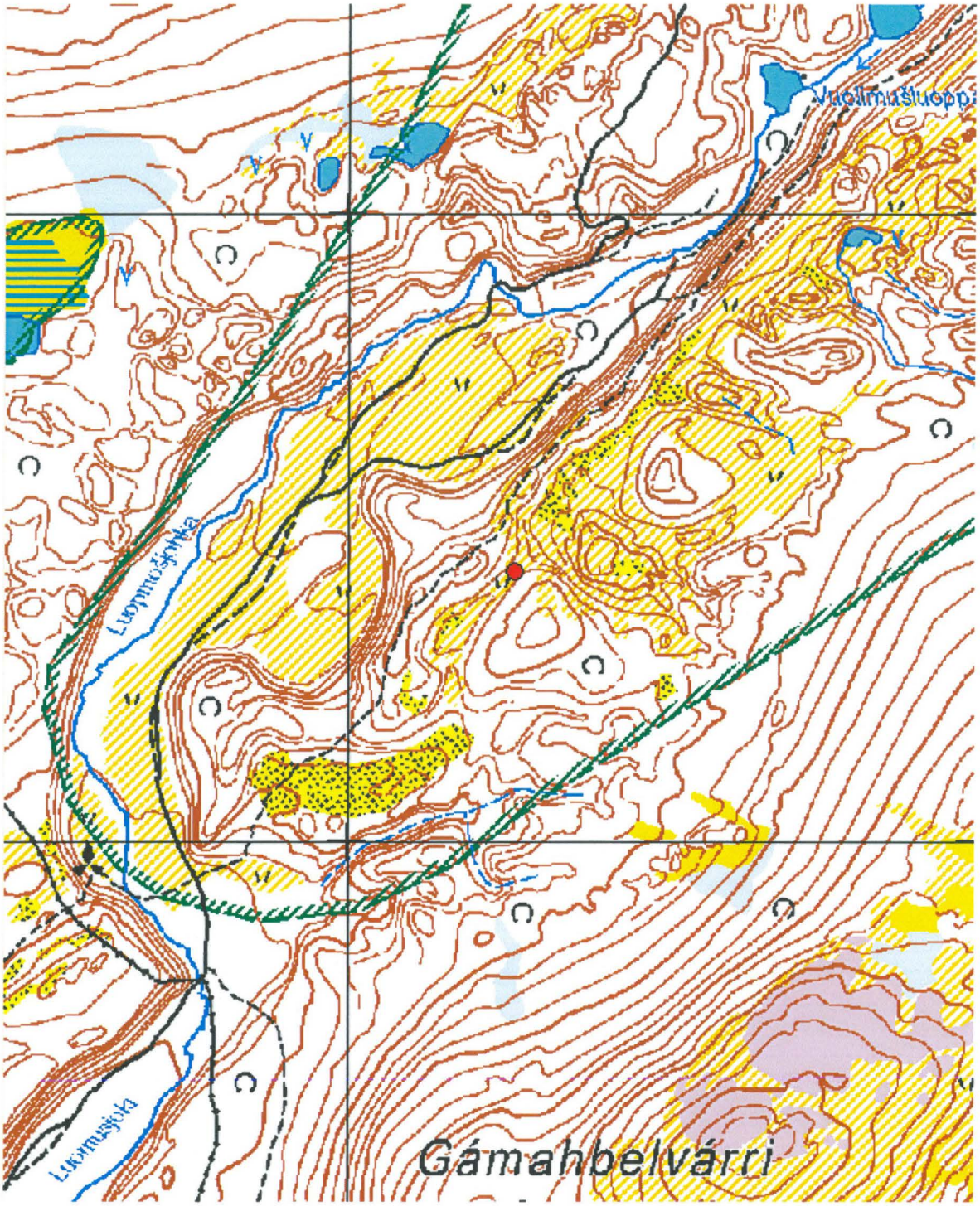

Kartta 114. Kamahpelvárri luode, löytöpaikka.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 245. Kamahpelvárri luode. Löytöpaikka. Kuvattu etelälounaasta.

Kuva 246. Kamahpelvárri luode. Löytöpaikka. Kuvattu luoteesta.

4.8.4 Ceavrresjohka

Ceavrresjohka Löytöpaikka			MH-tunnus: 132234
Kohdetyyppi:	Löytöpaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Kivikautinen/ varhaismetallikautinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 13.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Kvartsi-iskosten löytöpaikan keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7720179, Y 3477911, Z 365 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen ovat löytäneet Mikael A. Manninen ja Taarna Valtonen alueella suorittamansa inventoinnin yhteydessä vuonna 2002. Vuonna 2011 toinen kohteen pesäkkeistä onnistuttiin paikallistamaan, mutta toista ei pitkällisestä etsimisestä huolimatta löydetty.

Ympäristön kuvaus

Alue on puutonta, moreeniharjanteiden kirjavoimaa ylätunturimaastoa Ceavrresjohkan varrella. Aluskasvillisuutta alueella hallitsevat vaivaiskoivut, variksenmarja ja jäkälät, mutta tuulisimmilla paikoilla on myös tuulieroosion kasvittomiksi kuluttamia maapaljastumia.

Kohteen kuvaus

Museoviraston ylläpitämässä kulttuuriympäristön rekisteriportaalissa kohdetta kuvaillaan seuraavasti: "Ceavrresjohkan latvalla, Ceavrresgielasin eteläosan itäpuolella jokitörmältä ja läheiseltä erilliseltä pyöreältä pikkumäeltä löytyi kvartsi-iskoksia sekä kaksi kvartsimaakiveä, joista on mahdollisesti isketty kvartsia. Kvartsimaakivet erottuvat kauas ympäristöön. Maakivet ovat suuria, halkaisijaltaan noin 90 senttiä. Toinen kivistä on lähes kokonaan maan sisällä."

Aiempaa kohdekuvausta vastaava moreenimäki paikallistettiin helposti noin kolmekymmentä metriä ilmoitetusta koordinaattipisteestä länteen. Eroosio on kuluttanut mäen lakea, ja lakialue on lähes kasviton. Mäen laella havaittiin kvartsi-iskoksia noin kymmenen neliömetrin alueella. Pääosin maan sisällä olevan kvartsilohkareen yläreunasta on mahdollisesti voitu lyödä irti kappaleita, mutta enemmän esillä olevassa kvartsilohkareessa merkkejä raaka-ainekappaleiden irroittamisesta ei ole. Olemukseltaan selvästi työstettyjen, lastumaisten kvartsinkappaleiden lisäksi mäellä on myös luontaisesti lohkeilleita, ilmeisesti pakkasrapautumisen melko teräväsärmäisiksi rikkomia kvartsinkappaleita. Maidonvalkeat kvartsimaakivet ovat havaittavissa useiden kilometrien etäisyydeltä saakka.

Ceavrresjohkan jokitörmällä olevia maapaljastumia havainnoitiin kohtalaisen laajalla alueella, mutta törmältä havaituiksi mainittuja kvartsi-iskoksia ei onnistuttu paikallistamaan.

Kohteen rajaus

Moreenimäen päällä sijaitseva iskoskeskittymä rajautuu havaittujen löytöjen perusteella halkaisijaltaan noin viisimetriselle alueelle. Jokitörmällä sijainneen löytöpaikan tarkka sijainti ja siten myös rajaus ovat tuntemattomat, ja paikan löytäminen vaatisi jokivarren laaja-alaista ja systemaattista läpikäymistä.

Tulkinta

Ceavrresjohkan itäpuolella sijaitsevalla moreenimäellä on työstetty kvartsia todennäköisesti kivikaudella tai varhaismetallikaudella. Mahdollisesti toisesta mäellä sijaitsevista kookkaista kvartsimaakivistä on voitu myös iskeä irti raaka-ainekappaleita. Mäellä on voitu työstää lisäksi pienempiä, muualta paikalle tuotuja kvartsikimpaleita. Paikka on huomiotaherättävä, koska selvästi maanpintaa korkeammalle nouseva kvartsilohkare erottuu maisemasta useiden kilometrien päähän. Ilmeisesti kvartsintyöstö mäellä ei kuitenkaan ole ollut kovin pitkäkestoista, koska tavattujen iskosten määrä on varsin vähäinen ja levintä suppea. Mahdollisesti mäen läheisyydessä voi olla kuitenkin löydettävissä muita kvartsintyöstöpaikkoja, mihin viittaavat Mannisen ja Valtosen havainnot Ceavrresjohkan törmältä tavatuista kvartsi-iskoksista. Kohteen alueelta on tuskin löydettävissä kvartsintyöstön ajankohtaa selvittäviä löytöjä tai merkkejä pitkäkestoisemmasta oleskelusta paikalla.

Viranomais-rekisterinro:	1000009557	**Kunto:**	Keskinkertainen
Arvotus:	Mj-luokka II		

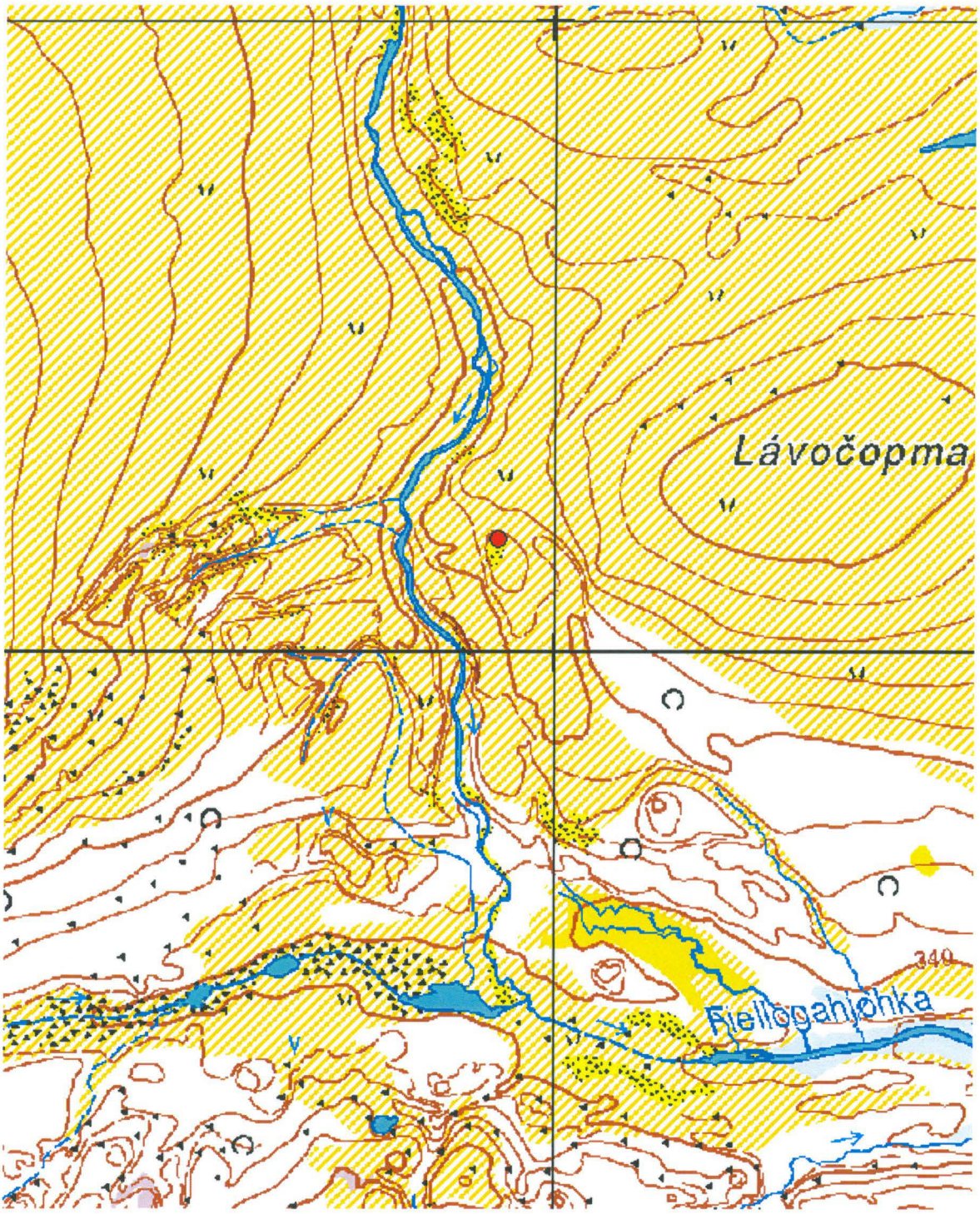

Kartta 115. Ceavrresjohka, löytöpaikka.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 247. Ceavrresjohka. Työstettyä kvartsia ja kaksi kookasta maidonvalkeaa kvartsimaakiveä moreenimäen lakialueella. Vasemmalla virtaa taustalla Ceavrresjohka jyrkkien rantatörmien välissä. Kuvattu etelästä.

Kuva 248. Ceavrresjohka. Työstettyä kvartsia ja kaksi kookasta maidonvalkeaa kvartsimaakiveä moreenimäen lakialueella. Kuvattu lännestä.

4.8.5 Fiellogeaðggejohka 1

Fiellogeaðggejohka 1 Löytöpaikka			MH-tunnus: 132235
Kohdetyyppi:	Löytöpaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	-	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 13.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Löytöpaikan keskeltä Mannisen ja Valtosen mukaan	**Geometria tuotettu:**	Ei tiedossa
Koordinaatit:	X 7719430, Y 3477500, Z 340 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen ovat löytäneet Mikael A. Manninen ja Taarna Valtonen alueella suorittamansa inventoinnin yhteydessä vuonna 2002. Kohdetta tarkastettaessa vuonna 2011 todettiin, että kohteen sanallinen kuvaus ja koordinaatit ovat keskenään ristiriitaiset, ja kvartsit alueella ovat inventoijan mielestä pakkasrapautumisen rikkomia.

Ympäristön kuvaus

Alue on melko avointa, harvaa tunturikoivikkoa, jonka aluskasvillisuutena on lähinnä vaivaiskoivua ja variksenmarjaa. Maaperä on hiekkamoreenia.

Kohteen kuvaus

Museoviraston ylläpitämässä kulttuuriympäristön rekisteriportaalissa kohdetta kuvaillaan seuraavasti: "Fiellogeaðggejohkan latvapuron eteläarannalla, Èeavrresgielasin eteläosan eteläpuolella jokitörmällä on hajallaan 10 m x 5 m alueella kvartsi-iskoksia sekä pienehkö kvartsilohkare. Paikka on noin 70 metriä puron rannasta, luonnonpuiston rajamerkistä lounaaseen."

Kohdetta tarkastettaessa todettiin ilmoitetun koordinaattipisteen olevan noin 30 metriä lähempänä puroa kuin missä kohteen tulisi sanallisen kuvauksen perusteella sijaita. Kauempana purolta, kohteen sanallista kuvausta vastaavalla paikalla, oli rikkonaista, melko terävää kvartsia, kookkaista lohkareista hyvin pieniin kappaleisiin. Vastaavanlaisia kappaleita oli myös puron varrella, luonnonpuiston rajan lähellä. Kvartseissa ei kuitenkaan ollut merkkejä työstämisestä, vaan ne vaikuttavat pakkasrapautumisen rikkomilta. Mistään ilmoitetun koordinaattipisteen lähialueelta ei tavattu työstettyä kvartsia, minkä perusteella kohdetta löydettäessä on tapahtunut virhetulkinta. Alueella ei sijaitse muinaisjäännöstä.

Kohteen rajaus

Löytöjen puutteen takia kohdetta ei kyetty rajaamaan.

Tulkinta

Kevon luonnonpuiston alueella on runsaasti leveitä luontaisia kvartsijuonia ja suuria kvartsilohkareita, joista on pakkasrapautumisen seurauksena irtautunut lukuisia kappaleita, osa hyvinkin teräväsärmäisiä.

Viranomais-rekisterinro:	1000009558	**Kunto:**	-
Arvotus:	Mj-luokka II		

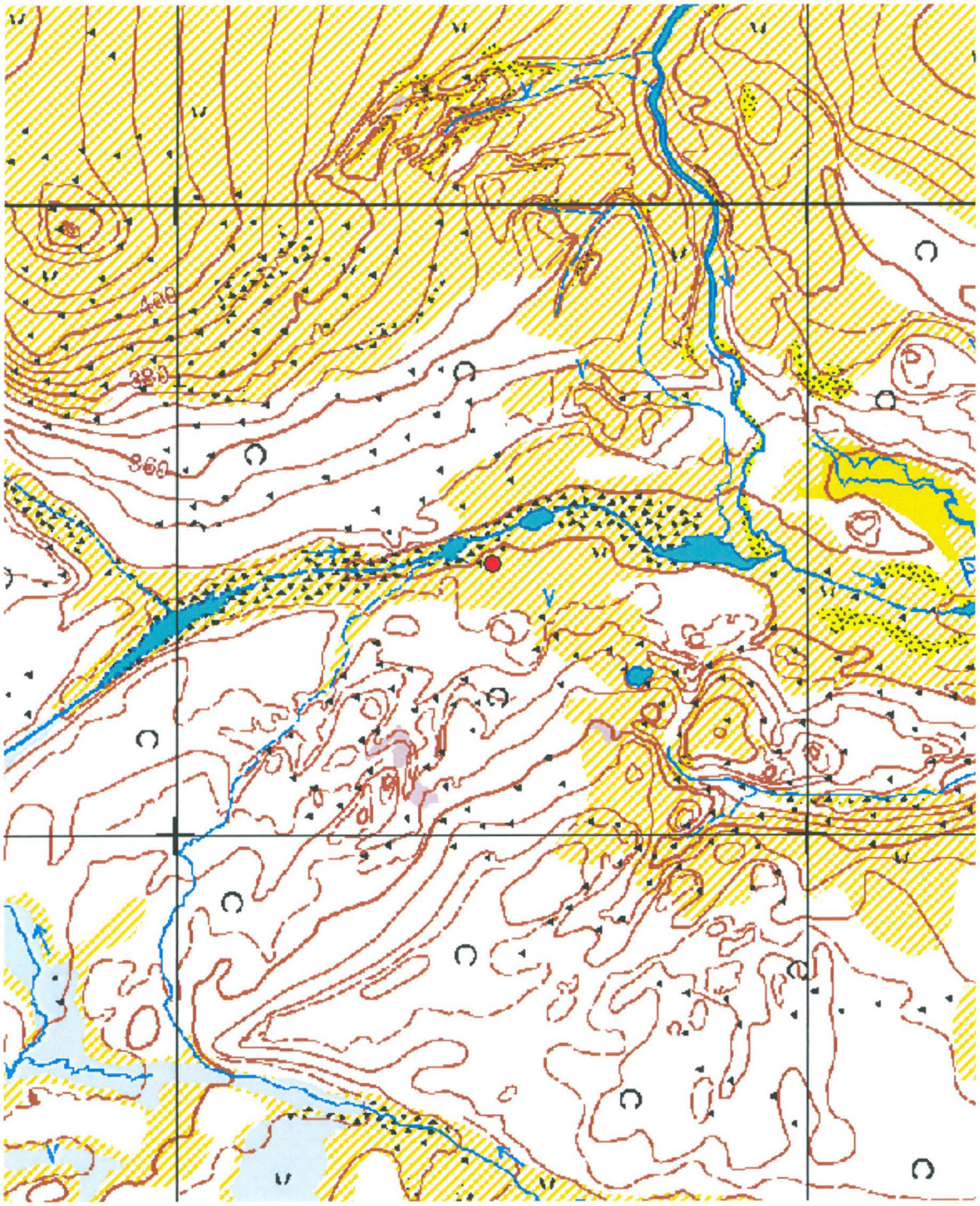

Kartta 116. Fiellogeaðggejohka 1, löytöpaikka.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

4.8.6 Fiellogeaðggejohka 2

Fiellogeaðggejohka 2 Löytöpaikka			MH-tunnus: 132236
Kohdetyyppi:	Löytöpaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	-	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 13.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Löytöpaikan keskeltä Mannisen ja Valtosen mukaan	**Geometria tuotettu:**	Ei tiedossa
Koordinaatit:	X 7719230, Y 3476961, Z 346 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen ovat löytäneet Mikael A. Manninen ja Taarna Valtonen alueella suorittamansa inventoinnin yhteydessä vuonna 2002.

Ympäristön kuvaus

Alue on melko avointa, harvaa tunturikoivikkoa, jonka aluskasvillisuutena on lähinnä vaivaiskoivua ja variksenmarjaa. Maaperä on varsin kivistä hiekkamoreenia.

Kohteen kuvaus

Museoviraston ylläpitämässä kulttuuriympäristön rekisteriportaalissa kohdetta kuvaillaan seuraavasti: "Fiellogeaðggejohkan latvapurossa olevan pienen lammen etelärannan mäen tasanteella, Èeavrresgielasin eteläosan eteläpuolella on hajallaan pienellä alueella kvartsi-iskoksia. Paikka on noin 60 metriä puron rannasta."

Kohteen sijaintitiedot ja sanallinen kuvaus vaikuttivat ristiriidattomilta, ja kuvausta vastaava alue paikallistettiin vaivattomasti. Paikalta ei kuitenkaan löydetty työstettyjä kvartsinkappaleita. Alueella tosin oli hajanaisesti kookkaita kvartsikimpaleita ja -lohkareita sekä jonkin verran myös pienempiä, melko teräväsärmäisiäkin kvartseja, jotka kuitenkin todettiin inventoijan mielestä pakkasrapautumisen rikkomiksi. Yhdessäkään kvartsissa ei havaittu iskujälkiä.

Kohteen rajaus

Löytöjen puutteen takia kohdetta ei kyetty rajaamaan.

Tulkinta

Kevon luonnonpuiston alueella on runsaasti leveitä luontaisia kvartsijuonia ja suuria kvartsilohkareita, joista on pakkasrapautumisen seurauksena irtautunut lukuisia kappaleita, osa hyvinkin teräväsärmäisiä.

Viranomais-rekisterinro:	1000009559	**Kunto:**	-
Arvotus:	Mj-luokka II		

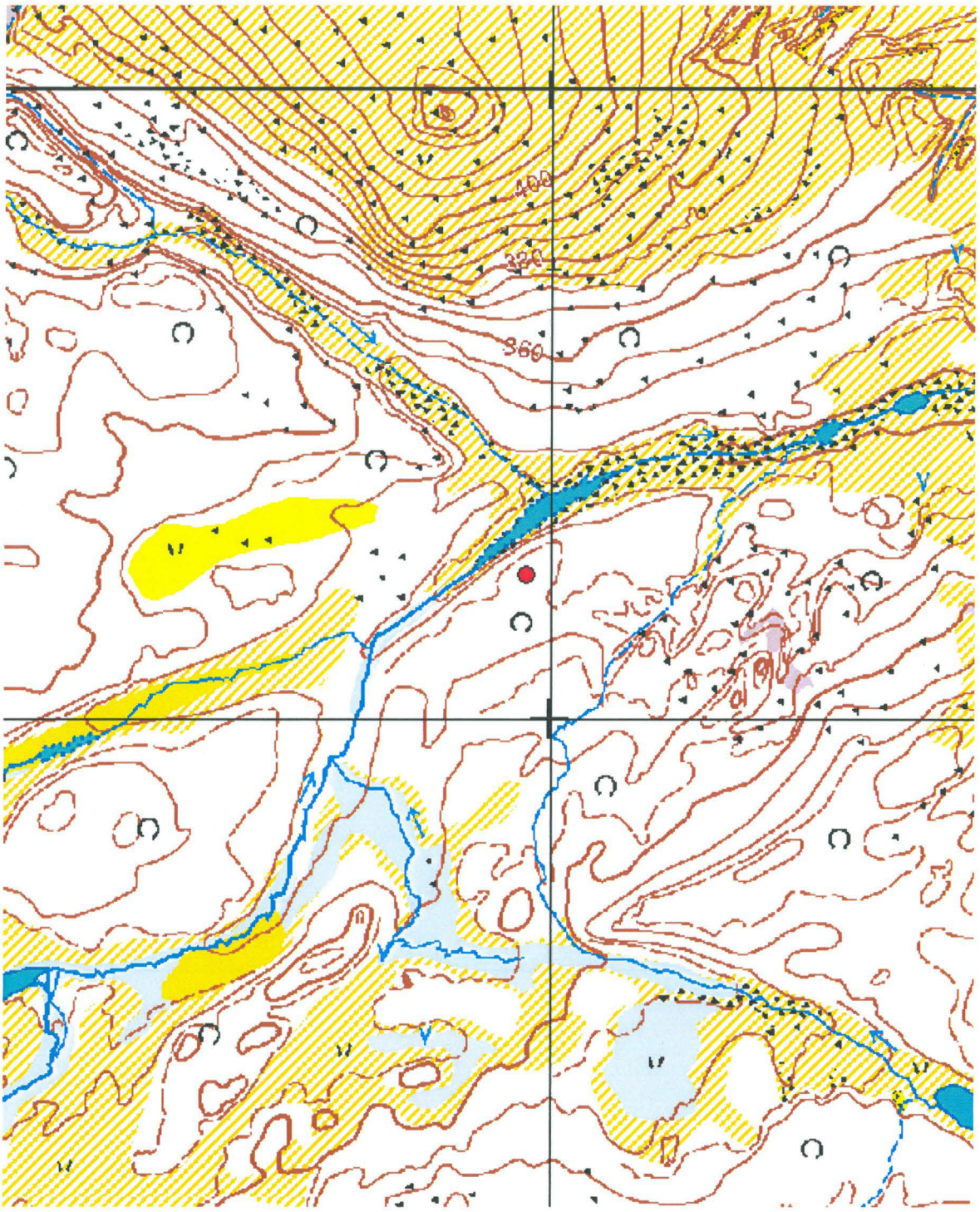

Kartta 117. Fiellogeaðggejohka 2, löytöpaikka.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

4.8.7 Fiellogeaðggejohka 4

Fiellogeaðggejohka 4 Löytöpaikka			MH-tunnus: 132237
Kohdetyyppi:	Löytöpaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	-	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 13.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Löytöpaikan keskeltä Mannisen ja Valtosen mukaan	**Geometria tuotettu:**	Ei tiedossa
Koordinaatit:	X 7719470, Y 3477280, Z 347 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen ovat löytäneet Mikael A. Manninen ja Taarna Valtonen alueella suorittamansa inventoinnin yhteydessä vuonna 2002.

Ympäristön kuvaus

Alue on melko avointa, harvaa tunturikoivikkoa, jonka aluskasvillisuutena on lähinnä vaivaiskoivua ja variksenmarjaa. Maaperä on varsin kivistä hiekkamoreenia.

Kohteen kuvaus

Museoviraston ylläpitämässä kulttuuriympäristön rekisteriportaalissa kohdetta kuvaillaan seuraavasti: "Fiellogeaðggejohkan latvapuron pohjoisrannalla, Èeavrresgielasin eteläosan eteläpuolella on muutaman kymmenen metrin alueella kivikossa hajallaan kvartsi-iskoksia. Paikka on noin 50 metriä puron rannasta."

Kohteen sanallisen kuvauksen ja sijaintitietojen osoittamalta paikalta ei löydetty lainkaan työstettyjä kvartsinkappaleita. Alueella tosin oli hajanaisesti muutamia luontaisesti lohjenneita kvartsikimpaleita sekä yksittäisiä pienempiä, melko teräväsärmäisiäkin kvartseja, jotka kuitenkin todettiin pakkas-rapautumisen rikkomiksi. Yhdessäkään kvartsissa ei havaittu iskujälkiä.

Kohteen rajaus

Löytöjen puutteen takia kohdetta ei kyetty rajaamaan.

Tulkinta

Kevon luonnonpuiston alueella on runsaasti leveitä luontaisia kvartsijuonia ja suuria kvartsilohkareita, joista on pakkasrapautumisen seurauksena irtautunut lukuisia kappaleita, osa hyvinkin teräväsärmäisiä. Paikalta tavatut luontaisesti lohkoutuneet kvartsitkin olivat tosin varsin vähälukuiset, joten on myös mahdollista, että kohteesta ilmoitetut sijaintitiedot ovat olleet virheelliset.

Viranomais-rekisterinro:	1000009561	**Kunto:**	-
Arvotus:	Mj-luokka II		

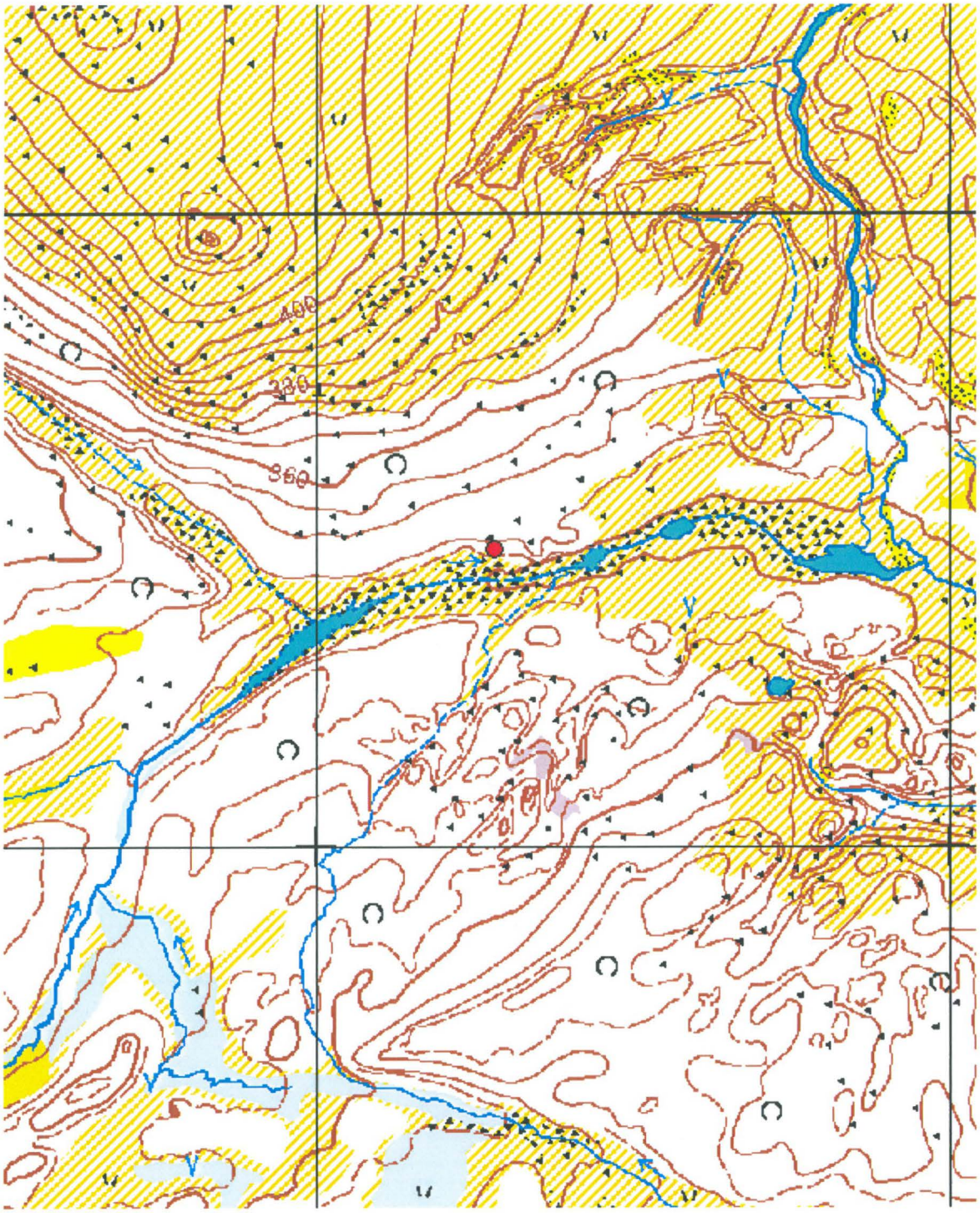

Kartta 118. Fiellogeaðggejohka 4, löytöpaikka.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

4.9 Rajamerkit

4.9.1 Sálteroavvi pohjoinen 2

Sálteroavvi pohjoinen Rajamerkkejä			MH-tunnus: 133884
Kohdetyyppi:	Kivirakenteet	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Historiallinen aika	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	5	**Tarkastus:**	P. Rautiainen 16.6.2011
Koordinaatti-selitys:	Rajamerkin 2 kohdalta	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7728866, Y 3497481, Z 280	**Löydöt:**	-

Ympäristön kuvaus

Sálteroavvin koillispuolella on matala ja loiva rakkalakinen vaara. Vaaran itäpuolella on pieni lampi, josta virtaa kapea puro Kevojokeen. Vaaran päällys on täysin puuton.

Kohteen kuvaus

Vaaran yli pohjoiskoillis-etelälounaissuunnassa kulkee rajalinja, joka on merkitty kahdella kolmen kiven sarjalla vaaran rinteillä sekä kolmella kivikasalla vaaran laella.

Koillisin merkeistä (1) sijaitsee vaaran koillisrinteellä, lähellä rakkakivikon laitaa. Se muodostuu kolmesta pystyyn laitetusta, terävähuippuisesta laattamaisesta kivestä, jotka ovat väritykseltään rakkakivikon tummaa yleissävyä vaaleampia. Kivet on aseteltu suoraan riviin, siten että ne ovat 60-100 cm päässä toisistään. Kivet on tuettu pystyyn pienemmillä kivillä. Kivistä keskimmäinen on korkein, noin 60 cm, muuta kaksi ovat noin 40 cm korkeita. Kivien koordinaatit ovat (x 7728990, y 3497541).

Vaaran laella on kolme rajamerkkiä. Edellisistä noin 140 m etelälounaaseen on laen kivikasoista koillisin (2). Se on ladottu pohjaltaan neliömäiseksi, noin 1x1 metrin suuruiseksi ja 90 cm korkeaksi kasaksi rakan kivistä. Päällimmäisiksi kiviksi on valittu muita rakan kiviä vaaleampia kiviä. Kivikasan koordinaatit ovat (x 7728866, y 3497481).

Edellisestä noin 15 m etelälounaaseen on toinen kivikasa (3). Myös se on pohjaltaan neliömäinen ja kooltaan noin 1x1 m ja korkeudeltaan noin 90 cm. Kasaan on käytetty muuta rakkaa vaaleampia kiviä. Kivikasan koordinaatit ovat (x 7728854, y 3497472).

Kolmas kivikasa on edellisestä noin 45 m etelälounaaseen (4). Sen tyven mitat ovat noin 1.2x1.2 m ja se on noin 80 cm korkea. Keskelle kasaa on asetettu muita suurempi ja vaaleampi kivi. Kivikasan koordinaatit ovat (x 7728824, y 3497463). Erityisesti tämä kivikasa erottuu väriltään vaaleanpunertavana kauas.

Laen lounaisimmasta kivikasasta noin 260 m etelälounaaseen on toinen viittakivien sarja (5). Kivet ovat suoraan riviin pystyyn nostettuja laattamaisia kiviä ja niiden väli on noin 1.2 m. Kivet ovat korkeudeltaan noin 30 cm. Kivien koordinaatit ovat (x 7728592, y 3497345).

Kohteen rajaus

Yksittäiset rajamerkit ovat pistemäisiä, mutta yhdessä ne muodostavat 450 metriä pitkän ja muutaman metrin levyisen muinaisjäännöskohteen.

Tulkinta			
Ei ole tietoa siitä, mistä rajalinjasta on kyse.			
Viranomais-rekisterinro:	-	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Mj-luokka II		

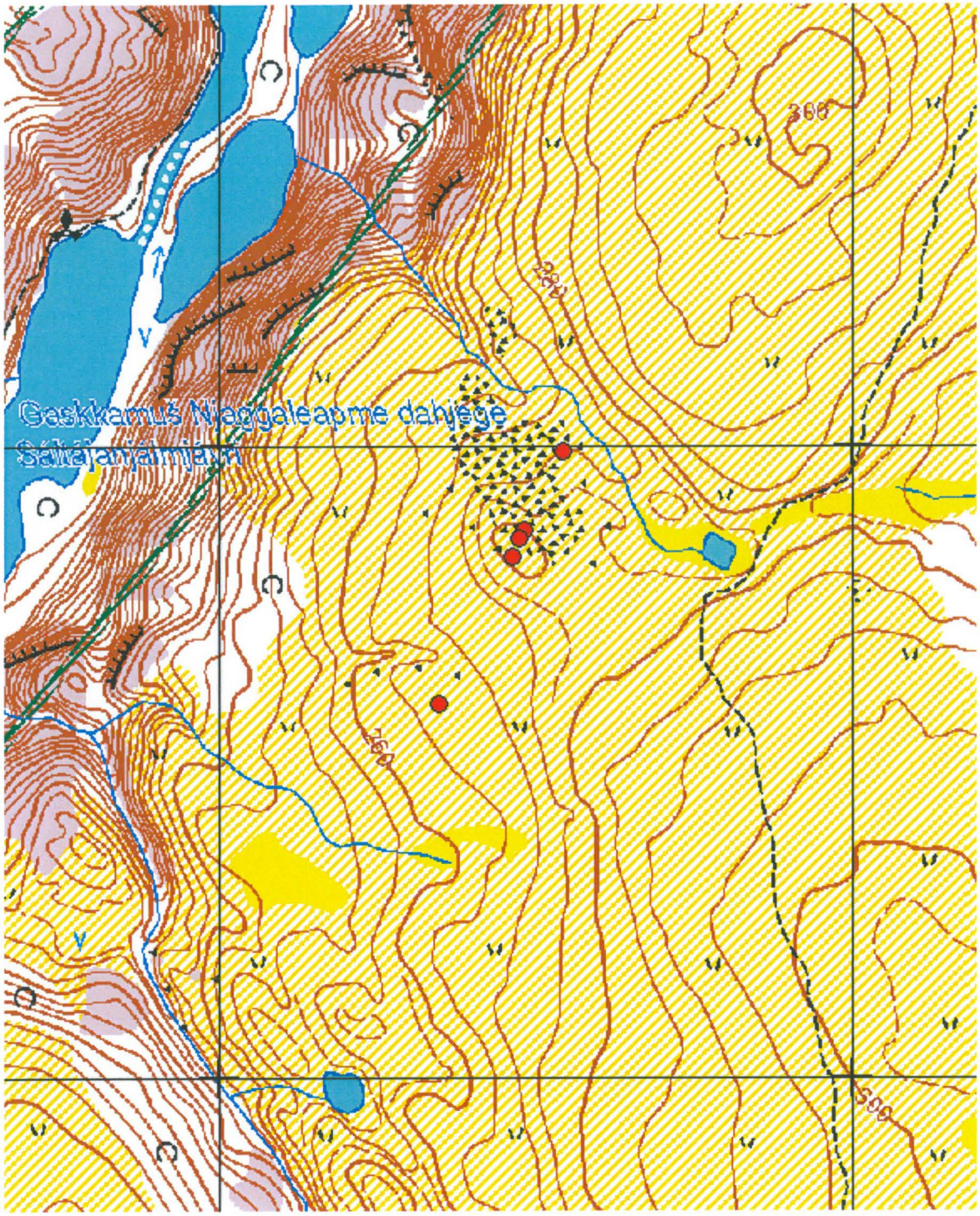

Kartta 119. Sálteroavvi pohjoinen 2, rajamerkkejä.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

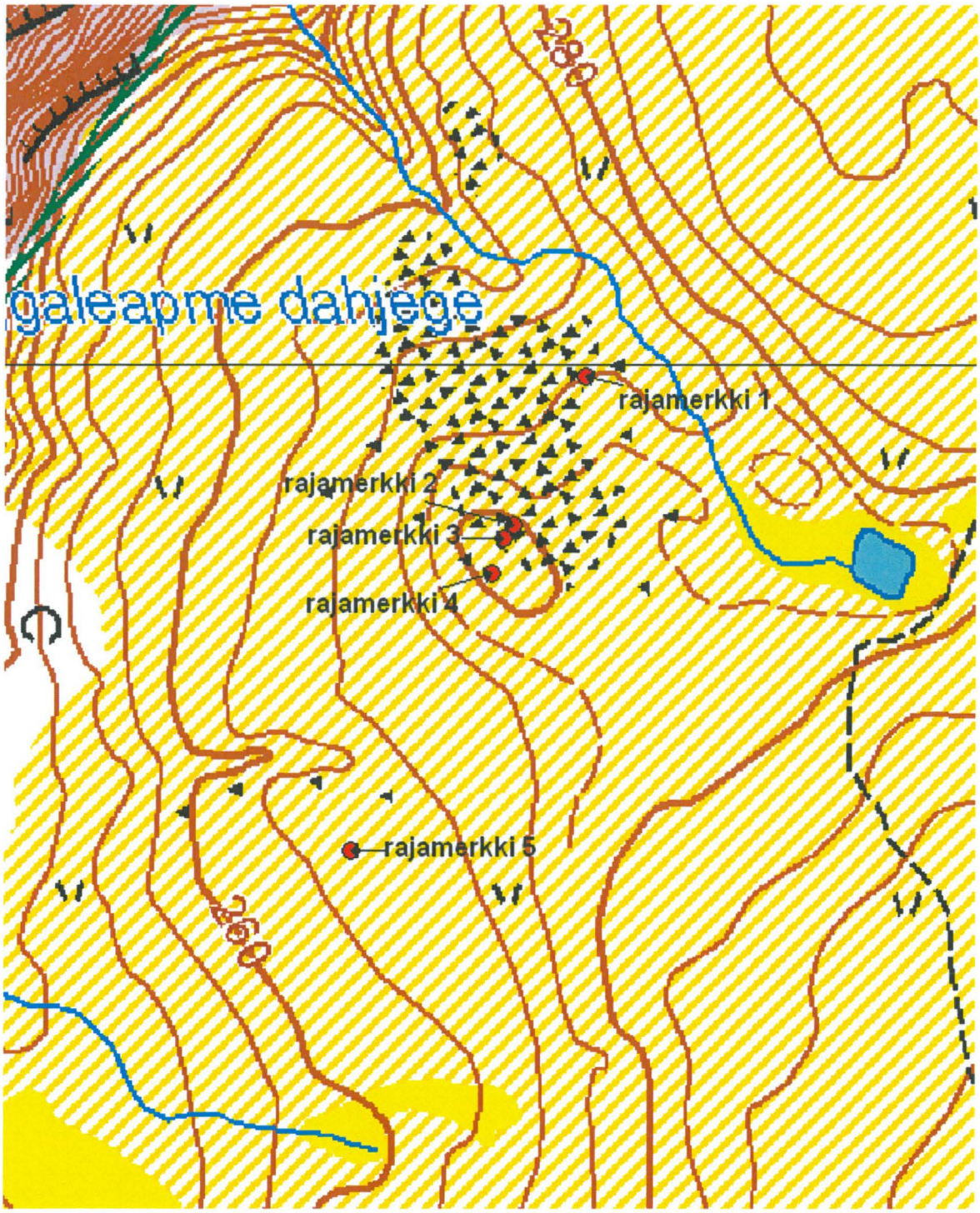

Kartta 120. Sálteroavvi pohjoinen 2, rajamerkkejä.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 249. Sálteroavvi pohjoinen. Rajamerkki 1. Kuvattu pohjoiskoillisesta.

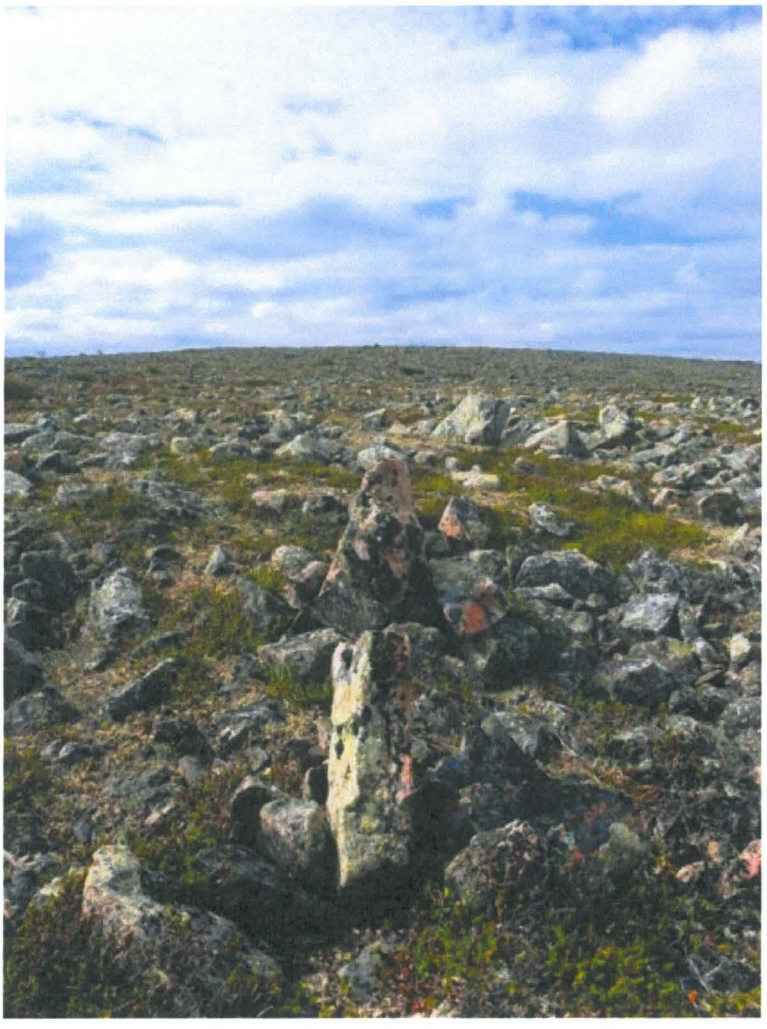

Kuva 250. Sálteroavvi pohjoinen. Rajamerkki 1. Kuvattu pohjoisesta. Vaaran laella häämöttää rajamerkki 2.

Kuva 251. Sálteroavvi pohjoinen. Rajamerkki 1.Rajamerkin keskimmäinen kivi tukikivineen.

Kuva 252. Sálteroavvi pohjoinen. Rajamerkki 2. Kuvattu pohjoisesta.

Kuva 253. Sálteroavvi pohjoinen. Rajamerkki 3. Kuvattu pohjoisesta.

Kuva 254. Sálteroavvi pohjoinen. Rajamerkki 4. Kuvattu pohjoisesta.

Kuva 255. Sálteroavvi pohjoinen. Rajamerkki 5. Vieressä seisoo Saija Miina. Kuvattu pohjoisesta.

Kuva 256. Sálteroavvi pohjoinen. Rajamerkki 5. Kuvattu pohjoisesta.

4.9.2 Geavumus Bálddotjávri koillinen 1

Geavumus Bálddotjávri koillinen 1 Rajamerkki			MH-tunnus: 134063
Kohdetyyppi:	Kivirakenteet	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Uusi aika	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	P. Rautiainen 16.6.2011
Koordinaatti-selitys:	Kohteen keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7731487, Y 3499956 Z 217	**Löydöt:**	-

Ympäristön kuvaus

Kevon reitin pohjoispään eteläpuolella on suurehkot Bálddotjärvet. Geavumus Bálddotjärven rannat ovat suurimmaksi osaksi soiset. Rajamerkin eteläpuolella virtaa puro kohti koillista.

Kohteen kuvaus

Geavumus Bálddotjärven koillisrannalla on kaksi rajamerkkiä. Pohjoisemmassa on kivistä ladottu 1.4 x 1.4 metrin suuruinen ja 55 cm korkuinen perustus ja sen päälle pystyyn asetettu, noin puolen metrin korkuinen ja 30 cm levyinen kivi. Pystykiveen on kaiverrettu numero 38.

Kohteen rajaus

Pistemäinen kohde.

Tulkinta

Rajamerkki ei liene kovin vanha. Kyseessä saattaa olla rajapyykki, joka on ennen sijainnus valtion ja yksityisen omistaman maan rajalla. yksityismaa on sittemmin saatettu lunastaa valtiolle.

Viranomais-rekisterinro:	-	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Ei suojeluarvoa		

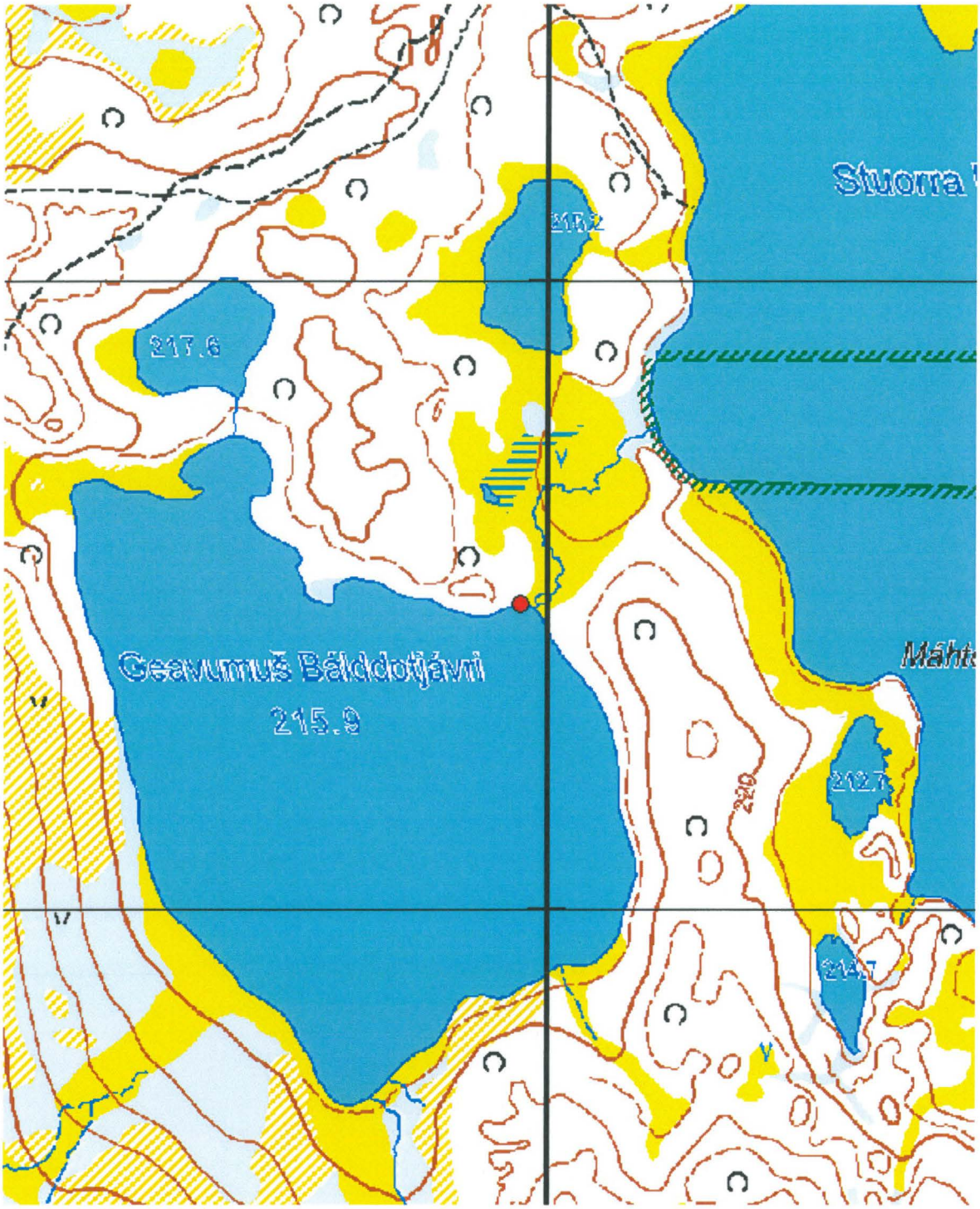

Kartta 121. Geavumus Bálddotjávri koillinen 1, rajamerkki.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 257. Geavumus Bálddotjávri koillinen 1. Kuvattu etelästä.

Kuva 258. Geavumus Bálddotjávri koillinen 1. Kuvattu etelästä.

4.9.3 Geavumus Bálddotjávri koillinen 2

Geavumus Bálddotjávri koillinen 2 Rajamerkki			MH-tunnus: 134064
Kohdetyyppi:	Kivirakenteet	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Uusi aika	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	P. Rautiainen 16.6.2011
Koordinaatti-selitys:	Kohteen keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7731469, Y 3499991, Z 217	**Löydöt:**	-

Ympäristön kuvaus

Kevon reitin pohjoispään eteläpuolella on suurehkot Bálddotjärvet. Geavumus Bálddotjärven rannat ovat suurimmaksi osaksi soiset. Rajamerkin eteläpuolella virtaa puro kohti koillista.

Kohteen kuvaus

Geavumus Bálddotjärven koillisrannalla on kaksi rajamerkkiä. Eteläisemmässä on kivistä ladottu 1.2 x 1.4 metrin suuruinen ja 50 cm korkuinen perustus ja sen päälle pystyyn asetettu, noin puolen metrin korkuinen ja 30 cm levyinen kivi. Pystykiveen on kaiverrettu numero 34.

Kohteen rajaus

Pistemäinen kohde.

Tulkinta

Rajamerkki ei liene kovin vanha. Kyseessä saattaa olla rajapyykki, joka on ennen sijainnus valtion ja yksityisen omistaman maan rajalla. yksityismaa on sittemmin saatettu lunastaa valtiolle.

Viranomais-rekisterinro:	-	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Ei suojeluarvoa		

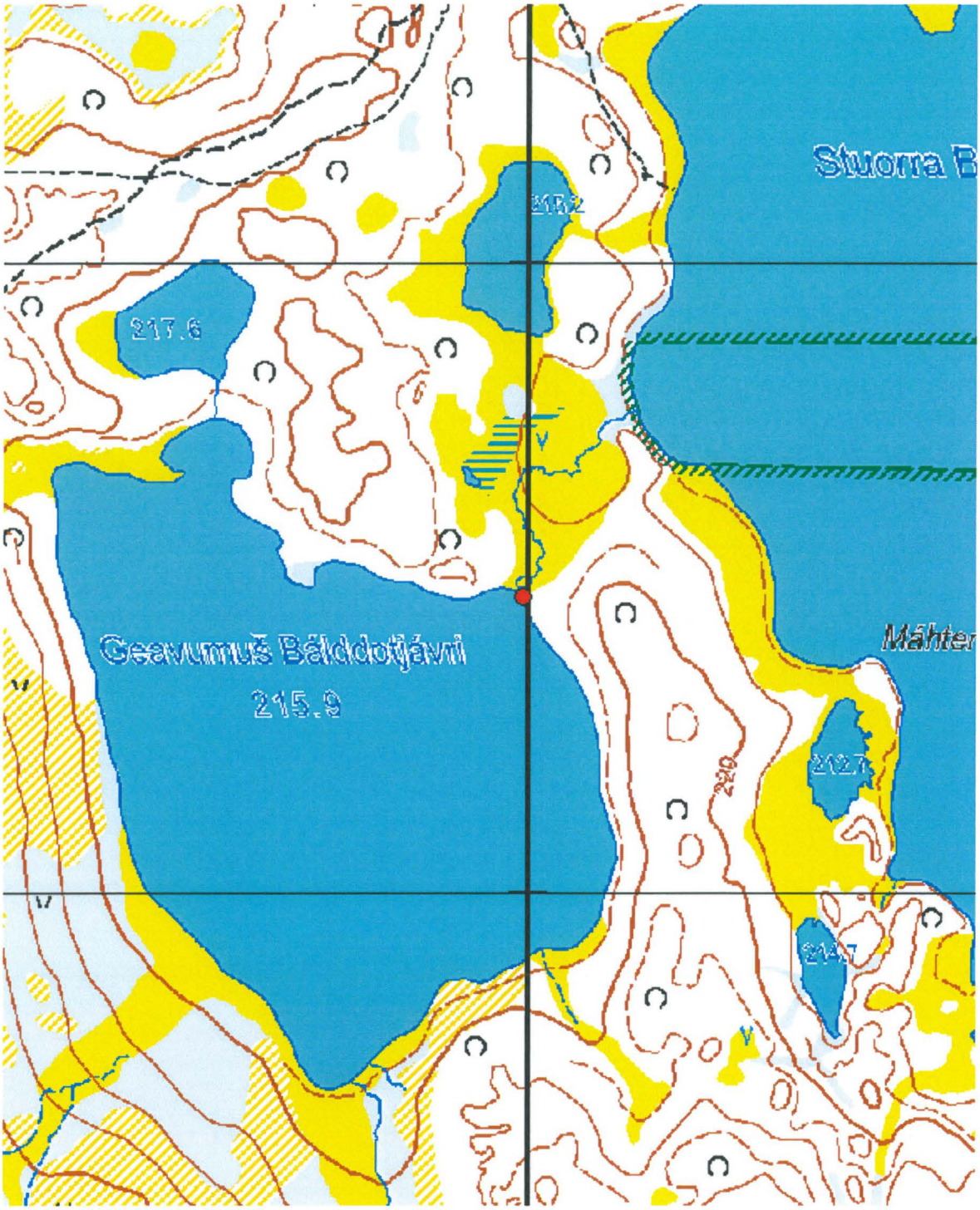

Kartta 122. Geavumus Bálddotjávri koillinen 2, rajamerkki.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 259. Geavumus Bálddotjávri koillinen 2. Kuvattu etelästä.

Kuva 260. Geavumus Bálddotjávri koillinen 2. Kuvattu etelästä.

4.10 Asuinpaikat ja erotuspaikat, joita ei luokitella muinaisjäännöksiksi

4.10.1 Nuortajávri 2

Nuortajávri 2 Kotasija (kamminpaikka)			MH-tunnus: 74610
Kohdetyyppi:	Asuinpaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Historiallinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 17.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Kammin paikan keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7706110, Y 3470024, Z 328 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kyseessä on alkujaan Lapin kulttuuriympäristöt tutuksi -hankkeen inventoima kohde. Kyseisen hankkeen toimesta laaditussa kuvauksessa kamminpaikkaa kuvaillaan seuraavasti: "Kammi on rakennettu 1950-luvulla ja oli kalastuskäytössä. Kammista on jäljellä vain pohjamuoto. Oviaukko kammissa oli itään, kammin koko 3 m x 4 m, tulisijana kamina."

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee noin 30 m etäisyydellä Nuortajávrin rannasta, Luobmošjávrien välisen harjun juurella, loivasti rantaan päin laskevan rinteen luoteisreunalla, noin kahdeksan metriä rannan suuntaisesti kulkevasta tiestä luoteeseen. Maaperä paikalla on hiekkaa ja puusto tunturikoivikkoa. Aluskasvillisuutta kohteen lähiympäristössä hallitsevat katajat, variksenmarja, puolukka, liekokasvit ja heinät.

Kohteen kuvaus

Kohdetta tarkastettaessa todettiin, että kammin pohja on ollut luode-kaakkosuuntainen ja harjun rinteen alaosaan kaivettu. Kammin runkorakenteita ei ole säilynyt, mutta kammin koillissivun turvevalli on vielä noin metrin korkuinen. Kammin pohja-alalla kasvaa lähinnä heiniä, nahkajäkäliä ja puolukkaa. Kaivannon kaakkoispäässä on pitkänomainen, laattamainen kivi, kooltaan noin 35 cm x 15 cm x 5 cm. Mitään varsinaista esineistöä paikalta ei tavattu.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu harjun rinteessä olevaan kaivantoon, halkaisijaltaan alle kymmenmetriselle alueelle.

Tulkinta

Kyseisen kamminpaikan status kulttuuriperintökohteena on varsin kyseenalainen kohteen nuoren iän ja huonon säilymisasteen vuoksi. Ilmeisesti kammi on pääosin purettu sen aktiivikäytön päätyttyä, mistä johtuen paikalla on havaittavissa enää lähinnä sorakuoppaa muistuttava kaivanto sekä osa kammin koillissivun turvevallista. Kammin rakenne ei enää paikalla ole hahmotettavissa.

Viranomais-rekisterinro:	-	**Kunto:**	Huono
Arvotus:	Muu suojeluarvo		

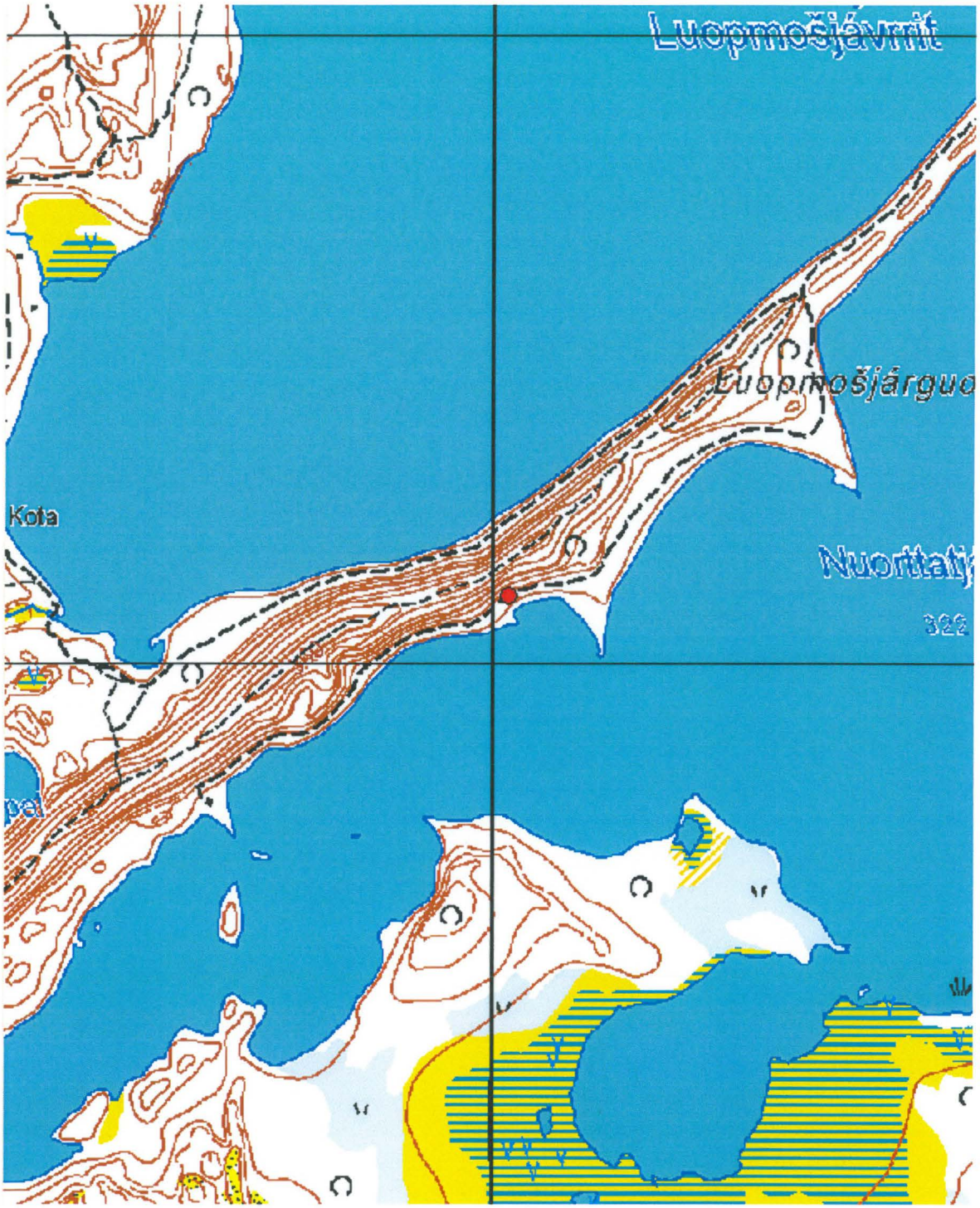

Kartta 123. Nuortajávri 2, kotasija (kamminpaikka).
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 261. Nuortajávri 2. Kamminpaikka. Kammin runkorakenteista ei enää ole jäljellä mitään, ja kohde erottuu maastossa vain sorakuoppaa muistuttavana, harjun rinteen alaosassa sijaitsevana kaivantona Nuortajávrin rannan suuntaisesti kulkevan tien luoteispuolella. Kuvattu etelästä.

4.10.2 Gávgilguolbba

Gávgilguolbba Kammin raunio ja kotasija			MH-tunnus: 74718
Kohdetyyppi:	Asuinpaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Historiallinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	3	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 4.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Kotasija 1:n kiuasmaisen tulisijan keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7733509, Y 3498877, Z 108 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kyseessä on alkujaan Lapin kulttuuriympäristöt tutuksi -hankkeen inventoima kohde. Kohdetta kuvaillaan kyseisen hankkeen keräämissä tiedoissa seuraavasti: "Kotasija 1: x 7733510 y 3498899. Kodan oli rakentanut Ovlla Per Länsman Patonivalta. Olli Tapiola ja Ovlá Per Länsman vaihtoivat kammeja keskenään. Ovlá Per otti käyttöönsä Tapiolan kammin joka oli Utsjoen itäpuolella kun tarvitsi sitä porotöissään. Tapiola rakensi myöhemmin kodan vierelle lautarakenteisen aitan. Sen puut on sahattu käsisahalla ja runkopuut veistetty kirveellä. Oven saranat on käsityönä tehtyjä. Aitassa oli vieläkin yksi puinen kalasaavi. Aitan katto korjattu 1980-luvulla Uula Antti Palton toimesta, jonka käytössä aitta on ollut ja on vieläkin Tapiolan luvalla. Nyt kattona on pelti ja alkuperäinen puukatto on sen alla (Aitasta täytetty rakennus-lomake.) Kotasija 2: x 7733466 y 3498899. Toisen kammin, vielä osittain pystyssä olevan on rakentanut Jouni Tapiola 1900-luvun puolivälissä."

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Kevojoen kaakkoispuolella, jokilaakson pohjalla, Metsähallituksen huoltotuvan piha-piirissä, näköetäisyydellä joesta, moreenipohjaisessa, tasaisessa kangasmaastossa, jonka puusto on koivujen ja mäntyjen muodostamaa sekametsää. Aluskasvillisuutta alueella hallitsevat puolukka, juolukka, variksenmarja, suopursu ja sammalet.

Kohteen kuvaus

Kotasija 1:stä ilmoitetut koordinaatit osoittavat aiempaa kuvausta vastaavassa kunnossa olevan lauta-rakenteisen aitan vierelle. Mitään merkkejä kotasijasta ei kyseisellä paikalla havaittu. Lähiympäristöä havainnoimalla löydettiin kyseisestä paikasta reilut kaksikymmentä metriä etelään, noin viiden metrin etäisyydellä Metsähallituksen huoltotuvan takaseinästä, täysin sammaloitunut, pyöreähkö, halkaisijaltaan noin kaksimetrinen, noin 0,4 m korkuinen kumpare. Kumpareen keskelle kaivettiin lapionpisto, ja sen todettiin koostuvan nokeentuneista kivistä, joiden halkaisijat vaihtelivat välillä 10 cm – 20 cm. Syvemmällä on mahdollisesti kookkaampiakin kiviä. Ilmeisesti kyseessä on kammin kiuasmaisen tulisijan jäännös, ja kammin sijaintitiedoissa on ollut parinkymmenen metrin epätarkkuus. Tulisijan päällä kasvavaa sammalikkoa ei enempää pöyhitty, mutta lapionpistosta tavattujen kivien koon ja kumpareen korkeuden perusteella kivikertoja tulisijassa lienee ainakin kolme.

Kotasija 2:sta ilmoitettujen koordinaattien osoittamalla paikalla oleva kammi on yhä hahmollaan, mutta pitkälti hajoamistilassa, eikä se sovellu enää edes väliaikaiseen asumuskäyttöön. Kammi on pohjois-eteläsuuntainen, sisätilan koko on noin 3,0 m x 2,0 m, ja kammin harjakorkeus on hieman alle kaksi metriä. Ovi on kohti pohjoista ja kammin runko on lautarakenteinen. Kammi on ollut turpeilla katettu, mutta turpeet ovat jo valuneet alas kammin seinien yläosista, ja kammin läntisessä seinässä entisen ikkunan kohdalla on iso aukko. Tiilistä muurattu tulisija kammin luoteisnurkassa on vielä ehjä. Kammin

sisäpuolella, itäseinällä, roikkuu kalaverkko, kaksi maitopääläriä, vanha sadetakki sekä sanko, jossa on merisuolaa. Kammin laverilla on vaahtomuovipatjan päällä homeinen ja myyrien reikäiseksi syömä Utsjoen miehen saamelaispuvun takki. Lattialla on kahvipannuja, kattila sekä rikkinäinen kahvikuppi, seinää vasten nojaa myös kolme airoa. Kammin katto pitänee osittain vettä, ja mahdollisesti kammi on vielä pienimuotoisessa varastokäytössä.

Kohteen rajaus

Gávgilguolbban kulttuuriperintökohdekokonaisuus kattaa koko historiallisesti monikerroksisen joenrantamiljöön Metsähallituksen huoltotuvan pihapiirissä. Muinaisjäännöksenä kohteen rakenteista voidaan kuitenkin pitää ainoastaan huoltotuvan takaa paikallistettua kiuasmaisen tulisijan jäännöstä. Keskeisin kyseiseen rakenteeseen liittynyt aktiviteetti lienee rajautunut tulisijan lähiympäristöön, todennäköisesti alueelle, joka ulottuu enintään viiden metrin etäisyydelle tulisijasta. Alueen kulttuuriperinnön kannalta merkityksellisiä ovat kuitenkin myös osittain pystyssä olevan kammin jäännökset sekä lautarakenteinen aitta. Kyseiset alakohteet ovat luonteeltaan pistemäisiä, rajautuen kammin ja aitan rakenteisiin.

Tulkinta

Kohteesta Gávgilguolbba dokumentoidut rakenteet ajoittuvat historialliselle ajalle, pääosin 1900-luvulle. Kyseiset rakenteet edustavat kuitenkin jo kadonnutta elämäntapaa, joskin lautarakenteinen aitta on ilmeisesti edelleen käytössä ainakin ajoittain. Kiuasmaisen tulisijan jäännöksen säilyminen nykyisessä tilassaan ei vaikuta olevan uhattuna. Osittain pystyssä oleva kammi romahtaa todennäköisesti lähivuosina ja tuhoutunee puurakenteiltaan kokonaisuudessaan muutamassa vuosikymmenessä, mikäli sitä ei pureta ennen rakenteiden luontaista tuhoutumista. Kunnostuskelpoinen kyseinen kammi ei enää ole. Aitan käyttökuntoisuutta ilmeisesti ylläpidetään aittaa käyttävien henkilöiden toimesta.

Viranomais-rekisterinro: -

Kunto: Kotasija 1: hyvä (tulisija)
Kotasija 2: huono (kammi)
Lautarakenteinen aitta: hyvä

Arvotus: Muu suojeluarvo

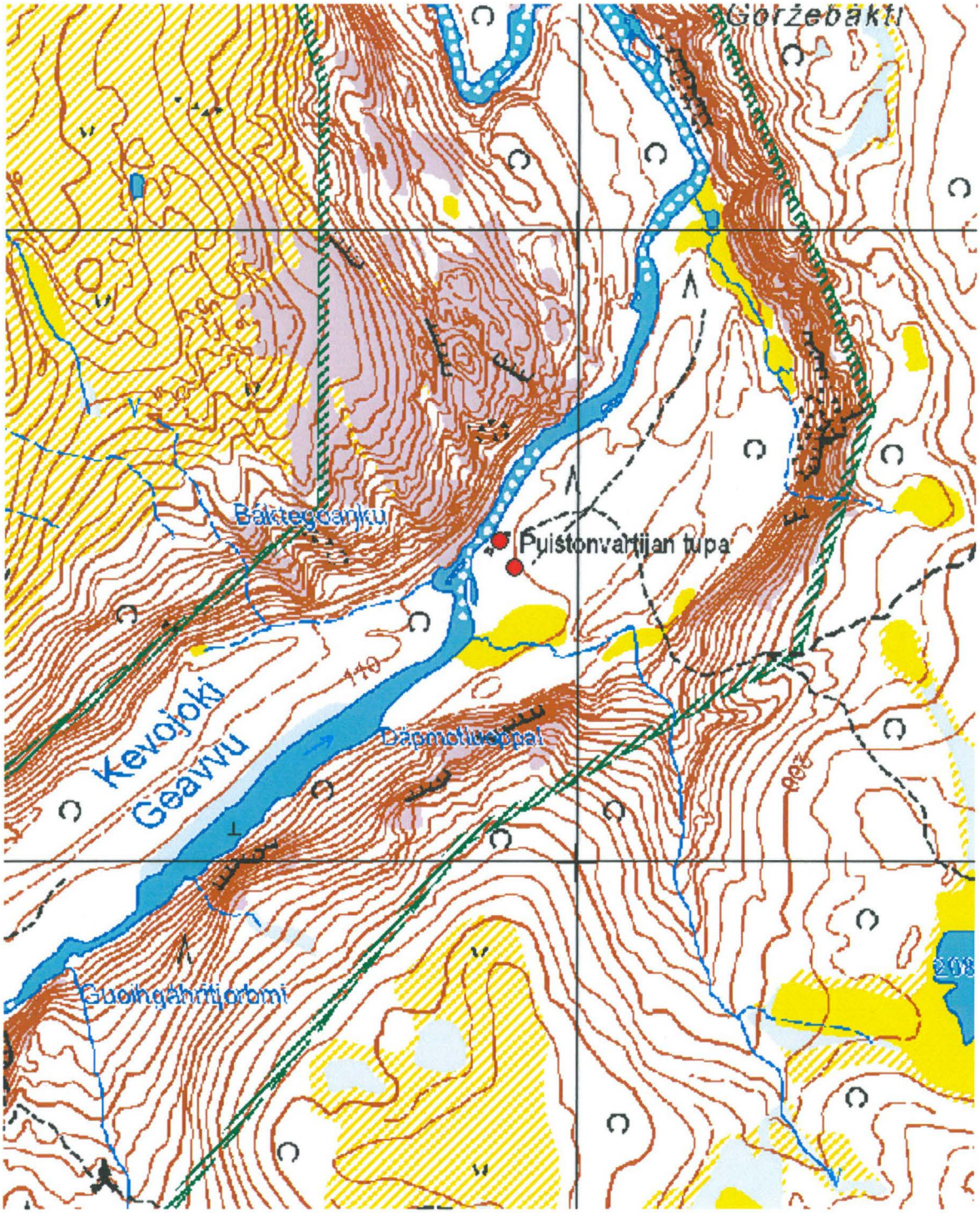

Kartta 124. Gávgilguolbba, historiallisen ajan asuinpaikka.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

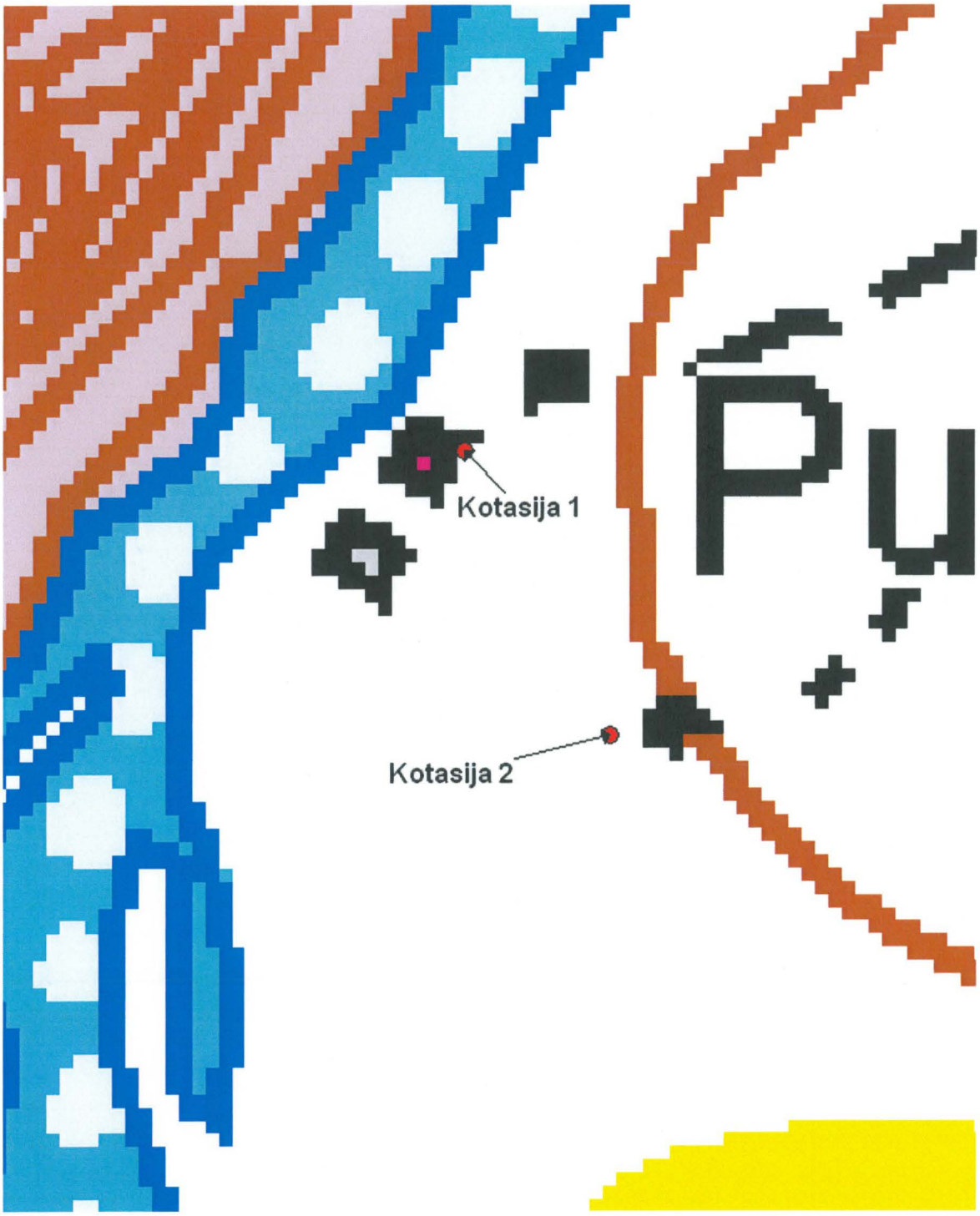

Kartta 125. Gávgilguolbba, historiallisen ajan asuinpaikka.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 262. Gávgilguolbba. Kiuasmaisen tulisijan jäännös. Taustalla häämöttää Kevojoki. Oikealla Metsähallituksen huoltotupa. Tulisija on täysin sammalten ja varvikon peittämä. Kuvattu koillisesta.

Kuva 263. Gávgilguolbba. Kiuasmaisen tulisijan jäännös. Taustalla häämöttää lautarakenteinen aitta koivikon takaa. Kuvattu lounaasta.

Kuva 254. Gávgilguolbba. Lautarakenteinen aitta. Aitta on edelleen käytössä, hyvässä kunnossa, ei tuhoutumisuhkaa. Kuvattu lounaasta.

Kuva 255. Gávgilguolbba. Kammin jäännös. Ei enää asumuskäytössä, osittain jo hajoamistilassa, ei kunnostuskelpoinen. Kuvattu luoteesta.

Kuva 256. Gávgilguolbba. Kammin sisätilaa ja esineistöä. Kuvattu entisen ikkunan kohdalla seinässä olevasta aukosta, lännestä.

Kuva 257. Gávgilguolbba. Kammin sisätilaa ja esineistöä. Oikealla tiilistä muurattu tulisija. Kuvattu kammin oviaukolta, pohjoisesta.

Njaggaljávrrit 5 Tulisijan jäännös			MH-tunnus:139298
Kohdetyyppi:	Asuinpaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Historiallinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 5.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Tulisijan jäännöksen keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7731350, Y 3497007, Z 115 m mpy	**Löydöt:**	-

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Kevojoen itäpuolella, tasaisella moreenipohjaisella männikkökankaalla noin 40 metrin etäisyydellä joen rannasta. Kevon retkeilyreitin polku kulkee näköetäisyydellä kohteen itäpuolella. Noin 0,4 km kohteesta etelään sijaitsee Kevojoen ylittävä kahlaamo. Aluskasvillisuutta paikalla hallitsevat variksenmarja ja puolukka sekä poronjäkälät ja kangaskarhunsammal.

Kohteen kuvaus

Kohde on kivetyn tulisijan jäännös, joka on muodoltaan soikeahko, koillis-lounaissuuntainen ja kooltaan noin 120 cm x 100 cm. Kiveys on olemukseltaan kiuasmainen, ja se kohoaa noin 20 cm ympäröivää maanpintaa korkeammalle. Tulisijaan käytettyjen kivien halkaisijat vaihtelevat välillä 15 cm – 25 cm. Tulisijan lounaispäässä on muita kiviä kookkaampi kivi, jonka yläpinta on tasainen, ja jonka koko on noin 45 cm x 25 cm x 20 cm. Tulisijassa on pääosin kaksi kivikertaa. Muutamaa kiveä tulisijan keskivaiheilla kohotettiin, ja niiden alla todettiin hiiliä. Kiveys on kohtalaisesti jäkälöitynyt, mutta muu aluskasvillisuus ei ole vielä täysin levittäytynyt tulisijan päälle. Tulisijan luoteispuolella noin kolmen metrin etäisyydellä on sahalla katkaistu lahonnut kelopölkky, ja muutamia kelorunkoja on asetettu kehämäisesti tulisijan ympärille, mahdollisesti istuinpuiksi, ilmeisesti viimeistään 1980-luvulla.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu tulisijan jäännöksen lähiympäristöön, halkaisijaltaan alle kymmenmetriselle alueelle.

Tulkinta

Kevojoen itärannan läheisyydestä männikkökankaalta tavatun kivetyn tulisijan jäännös voi olla varhaisimmilta osiltaan hyvinkin iäkäs, mutta sen käyttö lienee jatkunut ainakin 1900-luvun alkupuolelle saakka. Mahdollisesti viimeisiä kertoja tulisijassa on pidetty tulta vain muutamia kymmeniä vuosia sitten – sahalla katkaistu lahonnut kelopölkky lienee peräisin viimeisimmältä tulistelukerralta. Yleisolemukseltaan kohde vaikuttaa nuorehkolta, eikä sitä tulee käsitellä kiinteänä muinaisjäännöksenä, vaan pikemminkin jälkenä alueelle 1900-luvun aikana suuntautuneesta varhaisesta retkeilytoiminnasta. Paikalla ei vaikuta sijainneen ainakaan kiinteärakenteista asumusta, vaan tulisija lienee toiminut jonkin tilapäisluonteisemman majoitteen lämmönlähteenä.

Viranomais-rekisterinro:	-	**Kunto:**	Keskinkertainen
Arvotus:	Ei suojeluarvoa		

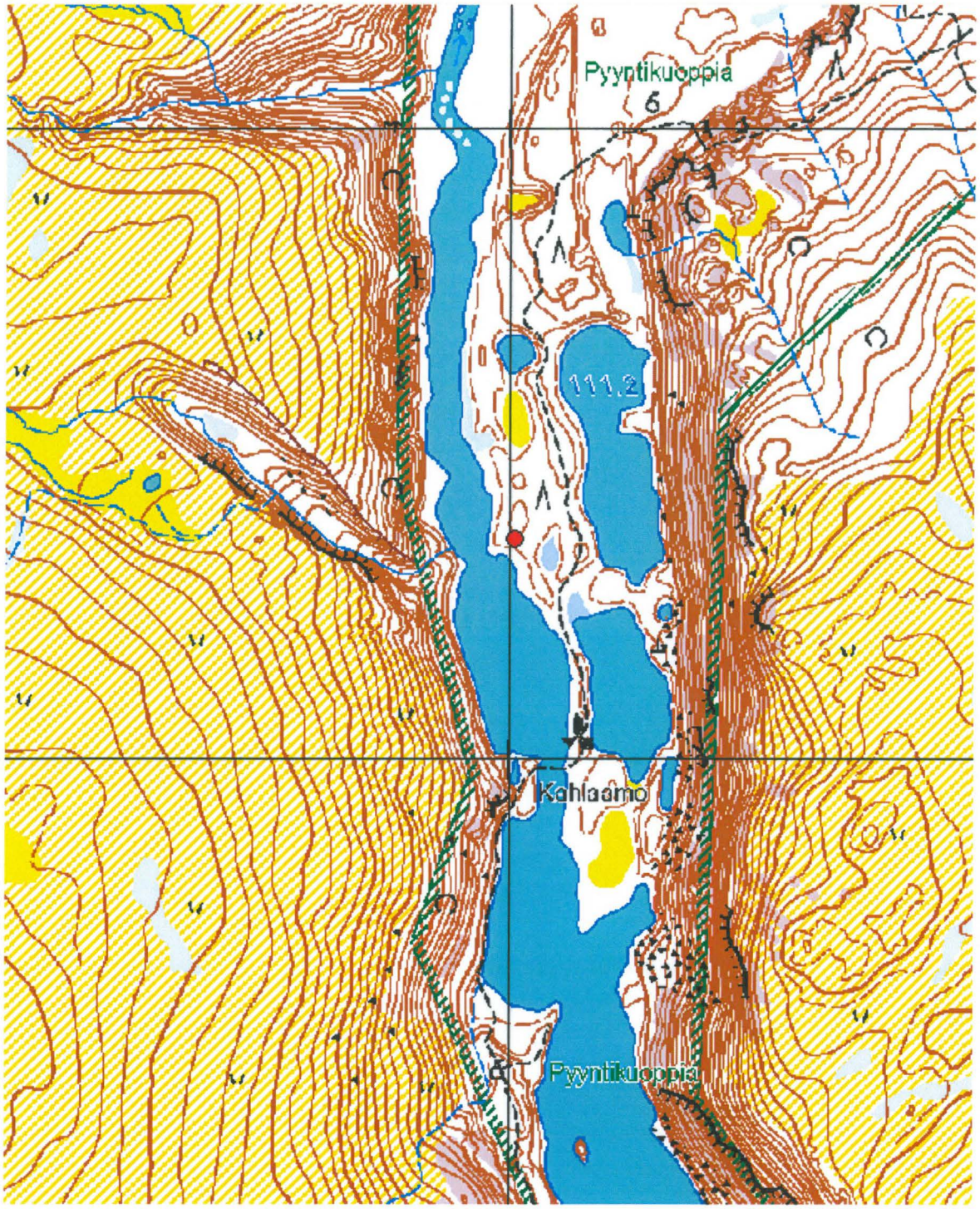

Kartta 126. Njaggaljávrrit 5, kivetyn tulisijan jäännös.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 258. Njaggaljávrrit 5. Kivetyn tulisijan jäännös Kevon retkeilyreitin läheisyydessä. Taustalla häämöttää Kevojoki. Kuvattu pohjoiskoillisesta.

Kuva 259. Njaggaljávrrit 5. Kivetyn tulisijan jäännös. Tulisijan ympärille on asetettu kehämäisesti muutamia kelorunkoja. Kuvattu kaakosta.

4.10.4 Kamajohknjalmmeluobbal 2

Kamajohknjalmmeluobbal 2 Kammin raunio			MH-tunnus:139404
Kohdetyyppi:	Asuinpaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Historiallinen; 1900-luku	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 6.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Kammin raunion keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7723120, Y 3492285, Z 132 m mpy	**Löydöt:**	-

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee rehevässä tunturikoivikossa Kevon kanjonin pohjalla, Kevon retkeilyreitin kaakkois-puolella, moreenipohjaisella tasaisella rantaterassilla, noin viidenkymmenen metrin etäisyydellä Kevo-joen rannasta. Noin sata metriä kohteesta pohjoiseen laskee jokeen kaakon suunnalta pieni puro, jossa on putous kohteesta noin kahdeksankymmentä metriä itäkoilliseen. Koivikon lisäksi alueella kasvaa paju- ja katajapensaita, ja aluskasvillisuutta hallitsevat puolukka, ruohokanukka sekä sammalet.

Kohteen kuvaus

Kohde on turvekammin raunio, joka sijaitsee noin viidentoista metrin etäisyydellä Kevon retkeilyreitistä. Kammi on ollut nelikulmainen, pohjois-eteläsuuntainen, ja sisätilan koko on ollut noin 3,0 m x 3,0 m. Oviaukko on sijainnut kammin pohjoisseinän keskellä. Eteläseinän yläosassa, noin metrin korkeudella, on sijainnut noin 40 cm x 40 cm kokoinen aukko, mahdollisesti ikkuna tai tuuletusräppänä. Kammin pohjois- ja eteläseinät ovat koostuneet pystyyn tuetuista, halkaistuista, noin 20 cm paksuisista männyn-rungoista, muut seinät on rakennettu aisatuista koivurangoista, jotka ovat myös asetetut pystysuuntaisesti. Itä- ja länsiseinien keskimmäiset puut, jotka ovat kannatelleet kurkihirttä, ovat kelohonkaa. Kammin harjakorkeus on ollut noin kaksi metriä ja sisätilan korkeus enimmillään noin 1,8 m. Seinänvierustoilla huonetilan korkeus on ollut noin 1,4 m, ja ainakin kammin eteläseinä on ollut hieman sisäänpäin kalteva. Katto vaikuttaa olleen itä-länsisuuntainen hieman kupera harjakatto. Tulisija lienee sijainnut kammin keskellä, mutta sitä ei näy romahtaneiden kattorakenteiden alta. Kammin katto ja seinät ovat olleet ulkopuolelta koivuntuohilevyillä ja turpeilla vuoratut. Seinien turvevuorauksen paksuus vaikuttaa olleen noin 30 cm. Kammin rakenteissa on käytetty muun muassa tehdastekoisia nauloja ja rautalankaa.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu kammin raunion lähiympäristöön, halkaisijaltaan noin kymmenmetriselle alueelle.

Tulkinta

Kammin raunio on varsin moderni kulttuuriperintökohde. Kammi lienee rakennettu viimeistään 1960-luvulla, ehkä jonkin verran aiemminkin, mutta sen käyttö on mahdollisesti jatkunut 1980-luvulle saakka.

Viranomais-rekisterinro:	-	**Kunto:**	Huono
Arvotus:	Ei suojeluarvoa		

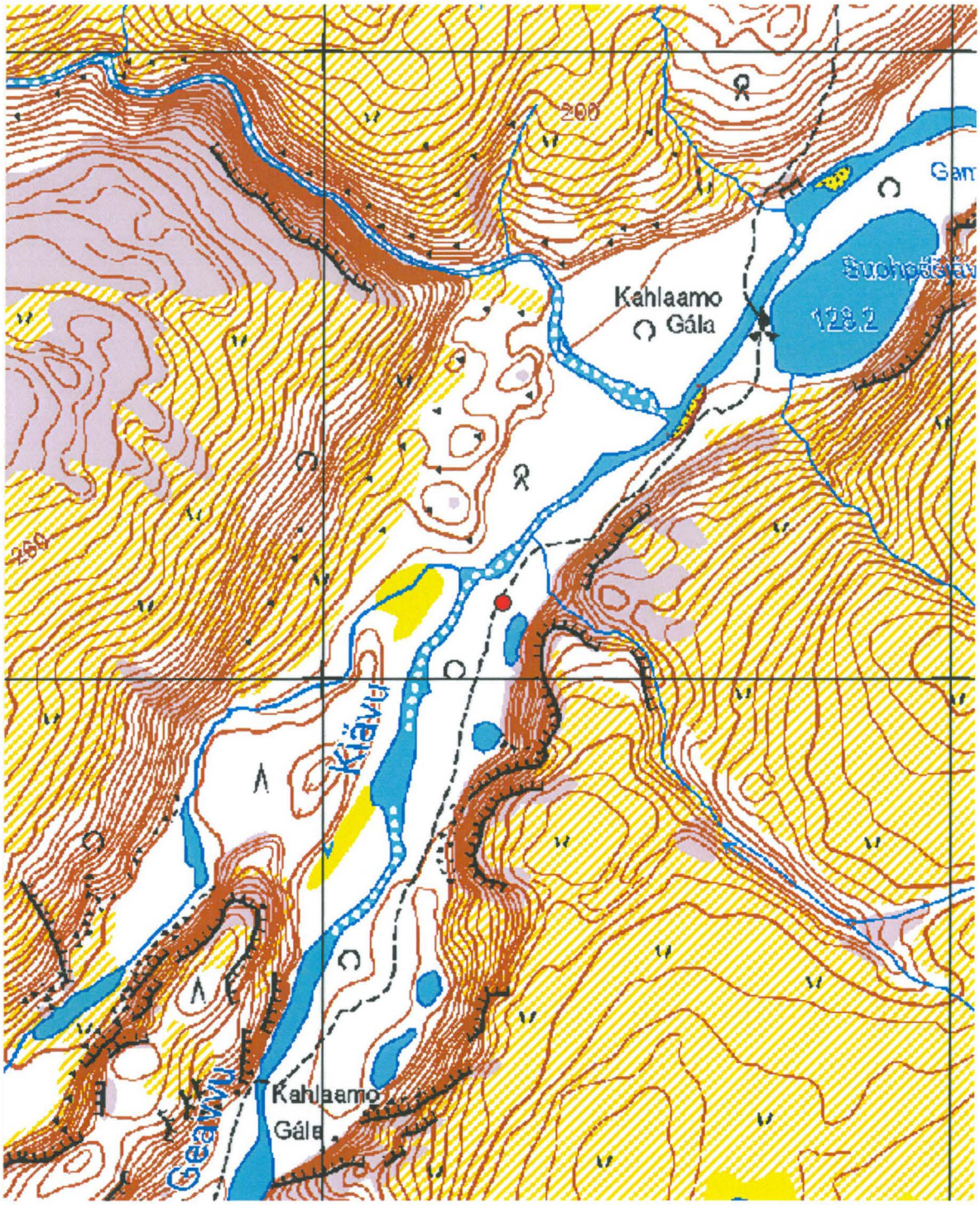

Kartta 127. Kamajohknjalmmeluobbal 2, kammin raunio.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 260. Kamajohknjalmmeluobbal 2. Kammin raunio tunturikoivikossa. Kattorakenteet romahtaneet, seinät osittain pystyssä. Kuvattu pohjoisesta.

Kuva 261. Kamajohknjalmmeluobbal 2. Kammin raunio. Kuvattu lännestä.

4.10.5 Stuorra Bálddotjávri länsi

Stuorra Bálddotjávri länsi Kenttä			MH-tunnus: 134040
Kohdetyyppi:	Asuinpaikat	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Historiallinen aika	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	P. Rautiainen 16.6.2011
Koordinaatti-selitys:	Kohteen keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7731737, Y 3500164 Z 215	**Löydöt:**	-

Ympäristön kuvaus

Kevon reitin pohjoispään eteläpuolella ovat suurehkot Bálddotjärvet. Järvien välisen kannaksen halkaisee pieni Stuorra Báddotjärveen laskeva puro, jonka ympäristö on suota. Puron suualueella kasvillisuus poikkeaa selvästi ympäristöstään, ks. Kohteen kuvaus.

Kohteen kuvaus

Kenttä erottuu ympäröivästä suoalueesta selvästi kasvillisuutensa perusteella. Kentällä kasvaa jopa kymmenisen metriä korkeita hieskoivuja. Kenttäkerroksen kasvillisuus on tuoretta niittyä (mm. *Trollius europeus, Bistorta vivipara, Vaccinium vitis-idaea, Vaccinium myrtillus, Vaccinium uliginosum, Descampsia flexuosa, Viola biflora, Trientalis europea, Solidago virgaurea, Lycopodium annotinum, Potentilla palustris, Carex vaginta*), pensaskerroksessa kasvaa jonkin verran katajaa.

Kentän läpi virtaa puro Geavumus Bálddotjärvestä Stuorra Bálddotjärveen. Huolimatta kulttuurivaikutteisesta kasvillisuudesta kentältä ei löydetty merkkejä siellä mahdollisesti sijainneista rakennuksista.

Kohteen rajaus

Kenttä on laajuudeltaan noin 200 x 60 m.

Tulkinta

Kentän on täytynyt olla käytössä melko pitkäaikaisesti, koska kasvillisuus poikkeaa ympäristöstään selvästi.

Viranomais-rekisterinro:	-	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	Muu suojeluarvo		

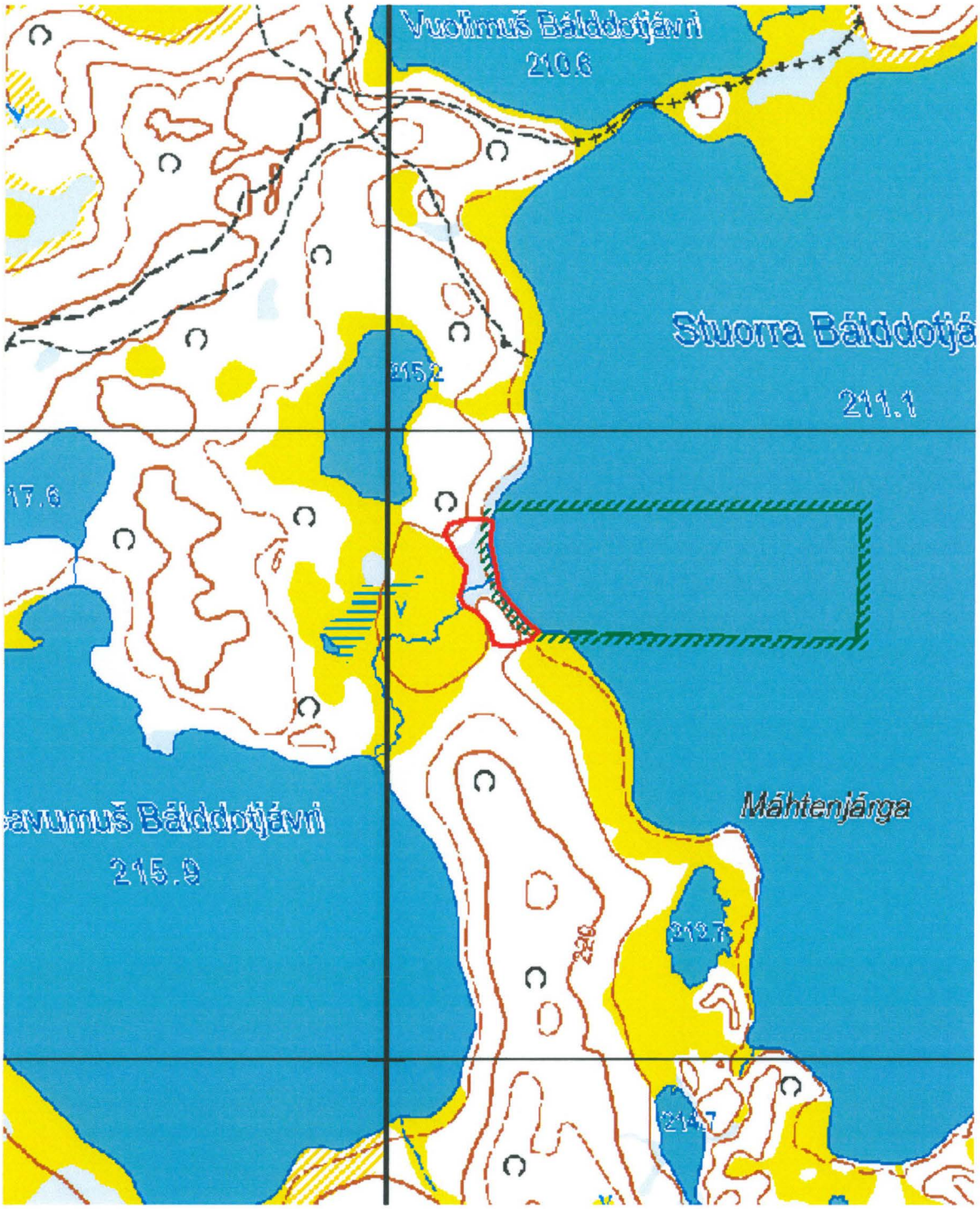

Kartta 128. Stuorra Bálddotjávri länsi, kenttä.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kartta 262. Stuorra Bálddotjávri länsi, kenttä. Kuvattu etelästä.

Kartta 263. Stuorra Bálddotjávri länsi, kenttä. *Viola biflora* kenttäkerroksessa.

4.10.6 Ristenašoaivi

Ristenašoaivi Poroerotusaita			MH-tunnus: 65847
Kohdetyyppi:	Työ- ja valmistuspaikat; poroerotusaita	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Historiallinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 13.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Erotusaidan kirnun keskeltä	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7710041, Y 3471524, Z 393 m mpy	**Löydöt:**	-

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Ristenašoaivin länsipuolella, Ristenašoaivia selvästi matalamman Ruktajároaivin koillisrinteellä. Alueen maaperä on moreenia ja puusto harvaa tunturikoivikkoa. Aluskasvillisuutta hallitsevat vaivaiskoivut, variksenmarja, puolukka, liekokasvit sekä kangaskarhunsammal ja jäkälät. Kohteen keskeisimmät osat ovat heinikkoisia, ja paikoitellen alueella kasvaa myös katajapensaita.

Kohteen kuvaus

Kohde koostuu lautarakenteisen poroerotusaidan, ilmeisesti merkitysaidan, jäännöksistä. Erotusaidan pyöreä, halkaisijaltaan noin satametrinen kirnu erottuu kilometrien päähän puuttomana, ympäristöään heinikkoisempana alueena. Myös kirnulle johtavien siula-aitojen välisellä alueella maasto on kauempana erotusaidasta sijaitsevia alueita avoimempaa.

Kirnua ympäröineestä aidasta on jäljellä lähinnä noin kahden metrin korkuisia pystypaaluja, jotka ovat sijainneet noin kolmen metrin välein. Noin puolet paaluista on vielä pystyssä, mutta paalujen välillä olleet lautarakenteet ovat romahtaneet maahan lähes täysin. Kirnulle johtavien siula-aitojen paaluriveissä enemmistö paaluista on edelleen pystyssä. Kirnun suulla, aukolla, jolle siula-aidat johtavat, on jäljellä kirnun sulkemiseen käytettyjen siirrettävien aitaelementtien jäännöksiä.

Kohteen laajuus ja rakenteet ovat säilyneistä jäännöksistä vielä toistaiseksi hyvin hahmotettavissa, mutta koska paikkaa ei enää käytetä poroerotuksien järjestämiseen, on alueen palautuminen kohti luonnontilaisuutta jo alkanut, ja erotusaidan puurakenteet tulevat tuhoutumaan kiihtyvällä vauhdilla, tuhoutuen jokseenkin täysin jo muutamassa vuosikymmenessä.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu poroaidan jäännösten osoittamalle alueelle. Aidan keskeisin osa, kirnu, on halkaisijaltaan noin satametrinen. Siula-aitojen jäännökset yltävät kirnusta muutamien satojen metrien etäisyydelle, rajaten välilleen kirnun eteläpuolella suppilomaisesti kohti kirnua supistuvan alueen.

Viranomais-rekisterinro:	-	**Kunto:**	Hyvä
Arvotus:	RKY		

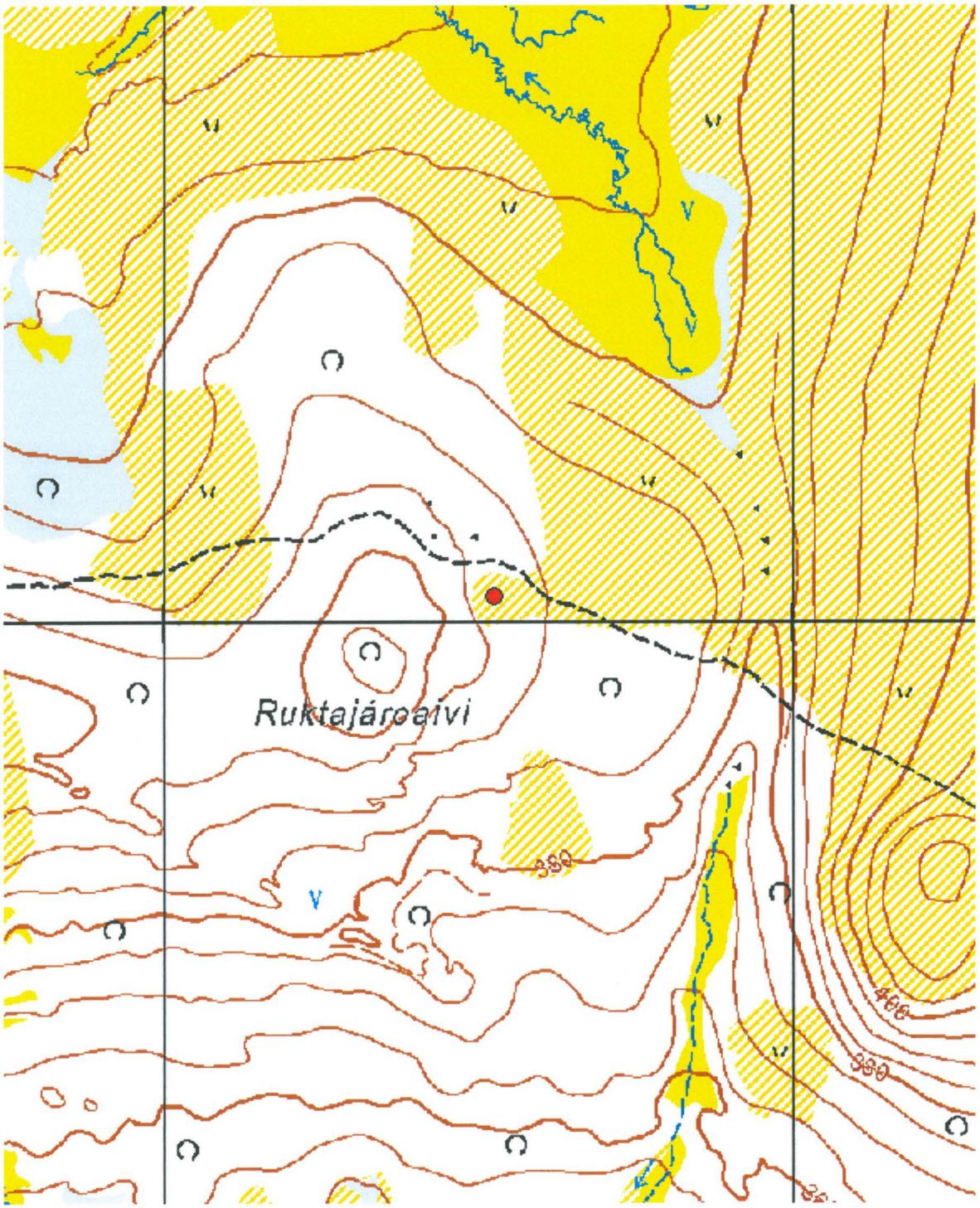

Kartta 129. Ristenašoaivi Poroaita, erotusaidan jäännökset.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 264. Ristenašoaivi Poroaita. Erotusaidan kirnu erottuu kauas ympäristöään heinikkoisempana alueena. Kuvattu itäkoillisesta.

Kuva 265. Ristenašoaivi Poroaita. Erotusaidan kirnu erottuu kauas ympäristöään heinikkoisempana alueena. Kuvattu kauempaa, Kevon retkeilyreitin läntisemmän haaran eli Guivin reitin varrelta, idästä.

Kuva 266. Ristenašoaivi Poroaita. Läntisemmän siula-aidan paaluriviä. Kuvattu erotusaidan kirnun reunalta, pohjoisesta.

Kuva 267. Ristenašoaivi Poroaita. Erotusaidan kirnun sulkemiseen käytettyjä aitaelementtejä kirnun suuaukolla. Kuvattu pohjoisesta.

4.10.7 Buordnajeaggi 2

Buordnajeaggi 2 Poroerotusaita			MH-tunnus: 62129
Kohdetyyppi:	Työ- ja valmistuspaikat; poroerotusaita	**Haltija:**	Lapin luontopalvelut
Ajoitus:	Historiallinen	**Ylläpitäjä:**	Lapin luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	-	**Kunta:**	Utsjoki
Lukumäärä:	1	**Tarkastus:**	S. Viljanmaa 16.8.2011
Koordinaatti-selitys:	Erotusaidan kirnun keskeltä, Guivin retkeilyreitin polulta	**Geometria tuotettu:**	Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7722311, Y 3484091, Z 355 m mpy	**Löydöt:**	-

Taustatiedot

Kohteen on inventoinut Taarna Valtonen vuonna 2000, minkä jälkeen kohdetta ei ole tarkastettu.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Buordnajeaggin länsipuolella, tunturikoivikon ympäröimänä lähellä puurajaa, loivalla moreenipohjaisella tunturirinteellä. Kohteen halki kulkee Guivin retkeilyreitti. Kohdetta ympäröivällä alueella aluskasvillisuutta hallitsevat vaivaiskoivut, katajat, variksenmarja, mustikka, puolukka ja jäkälät. Kohteen keskeiset alueet ovat kasvustoltaan ympäristöään rehevämpiä ja heinäkasvien hallitsemia.

Kohteen kuvaus

Kohde koostuu poroerotusaidan jäännöksistä. Erotuspaikalla on pyöreä pääaitaus, kirnu, johon johtaa kaareutuva yksittäinen johdinaita pohjoisen suunnalta. Pääaitauksen halkaisija on noin 80 metriä, ja aitauksen sisäpuoli erottuu ympäristöstään puuttomana, heinikkoisena kenttänä. Pääaitauksesta noin sata metriä länteen päin on Valtosen kohdekuvauksessa mainittu sijainneen erillisen, halkaisijaltaan noin kymmenmetrisen aitauksen, jota ei kohdetta tarkastettaessa onnistuttu paikallistamaan. Inventointi-raporttia kirjoitettaessa aitauksen todennäköiset jäännökset kuitenkin havaittiin alueen ilmakuvista, ja niiden todettiin sijaitsevan vastoin aiempaa tietoa pääaitauksen luota noin 80 metriä lounaaseen, siten että aitauksen keskikohta sijaitsee noin kohdalla x = 7722212 / y = 3484012. Erotuspaikan länsipuolelle metsähallituksen tietokannoissa merkittyä poroaitaa (MH-tunnus 65877) ei sitä vastoin ole olemassa.

Erotusaita on ollut rakennettu tunturikoivuista, ja aidan rakenteita on tuettu miehennostannaisilla kivillä. Nauloja aitarakenteisiin ei ole käytetty. Aidat ovat jo täysin sortuneet ja liki maatuneet, mutta niiden paikat erottuvat hyvin maastossa kivien ja lahonneiden puiden muodostamina linjoina pääaitauksen heinikkokentän ympärillä ja johdinaidan kohdalla. Kohteen laajuus ja rakenteet ovat jäännöksistä vielä hyvin hahmotettavissa, mutta alueen palautuminen kohti luonnontilaisuutta on jo alkanut, ja erotusaidan puurakenteiden jäännökset tulevat tuhoutumaan täysin lähivuosikymmeninä.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu poroaidan jäännösten osoittamalle alueelle. Aidan keskeisin osa, kirnu, on halkaisijaltaan noin kahdeksankymmentä metriä. Kirnun alue erottuu ympäristöstään selvästi myös ilmakuvista lähi-ympäristöään rehevämmän kasvillisuutensa ansiosta. Kirnun luokse johtavan johdinaidan pituus on noin kaksisataa metriä, ja pääaitauksen lounaispuolella sijaitseva pienempi aitaus muodostaa oman pieni-alaisen pesäkkeensä, jonka halkaisija on noin kymmenen metriä.

Tulkinta

Kohde on visuaalisesti varsin edustavassa kunnossa säilynyt iäkäs poroerotusaidan jäännös, jonka käyttö on päättynyt kauan sitten, ehkä jo 1900-luvun alkupuolella. Koska Guivin retkeilyreitti kulkee suoraan erotuspaikan keskeisimpien osien halki, olisi paikka otollinen infotaululle, jolla voitaisiin kertoa reitillä vaeltaville retkeilijöille alueen menneisyydestä.

Viranomais-rekisterinro:	1000001178	**Kunto:**	Huono
Arvotus:	Muu suojeluarvo		

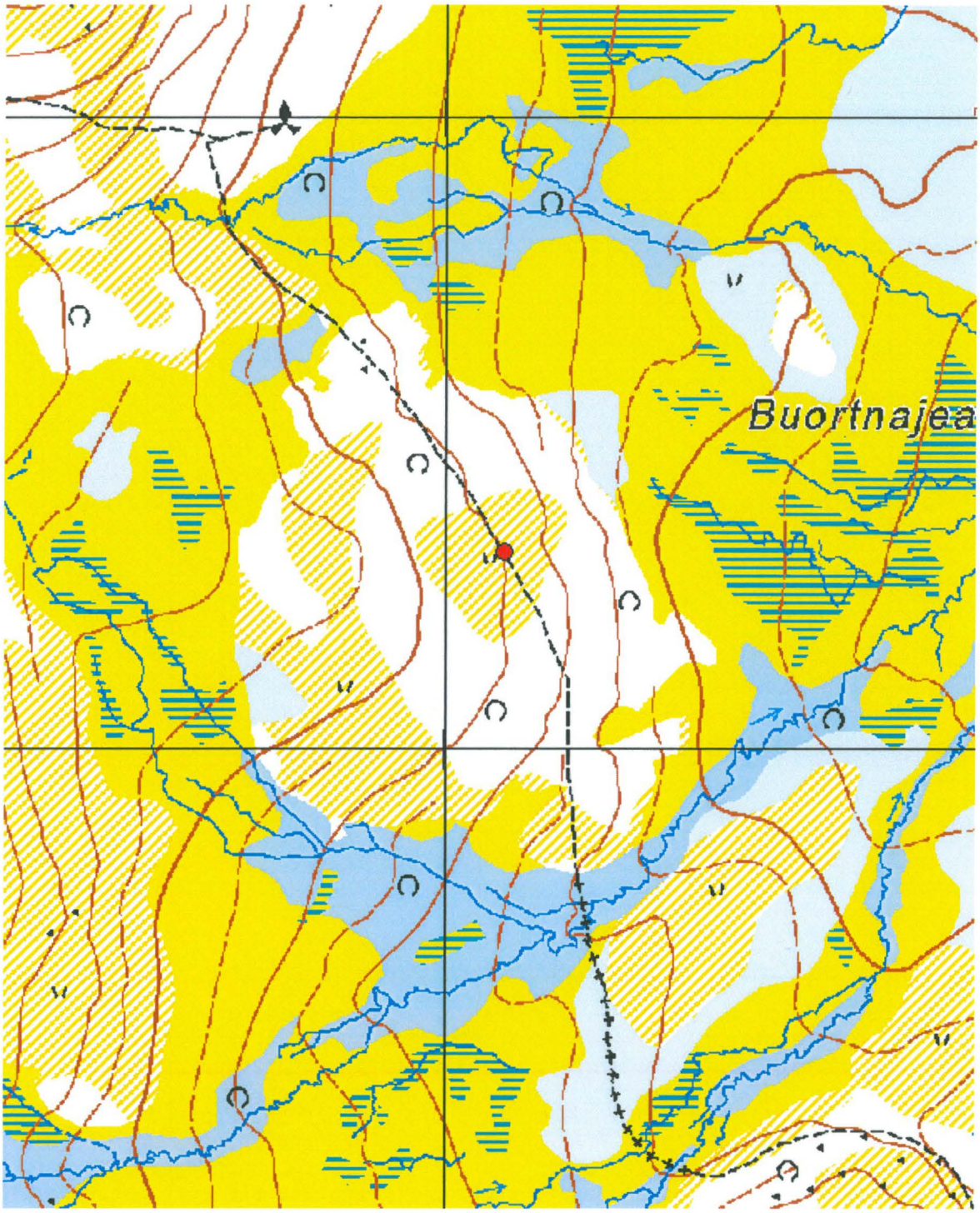

Kartta 130. Buordnajeaggi 2, poroerotusaita.
©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Kuva 268. Buordnajeaggi 2. Paikalla sijainneen poroerotusaidan pääaitauksen heinikkoista, avointa kenttää. Kuvattu lounaasta.

Kuva 269. Buordnajeaggi 2. Poroaidan lahonneita jäännöksiä ja kiviä, joilla aidan rakenteita on tuettu, pääaitauksen itäreunalla. Kuvattu pohjoisesta.

5 Lähteet

Johansson, P. & Perttunen, V. 2006. Geologia. Teoksessa Stolt, E. (toim.) Paistunturin erämaa-alueen ja Kevon luonnonpuiston luonto käyttö ja paikannimistö. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A 161.

Tynys, S. 2006. Luontotyypit ja biotoopit. Teoksessa Stolt, E. (toim.) Paistunturin erämaa-alueen ja Kevon luonnonpuiston luonto käyttö ja paikannimistö. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A 161.

FM, arkeologi Sami Viljanmaa
Valjakkotie 1 A 10
90310 Oulu
040 8352134
sami.viljanmaa@dnainternet.net

FT, arkeologi Pirjo Rautiainen
Metsähallitus, Lapin luontopalvelut
PL 8016
96101 Rovaniemi
040 5081673
pirjo.rautiainen@metsa.fi

Liite 1. Kesän 2011 inventoinnissa löydetyt ja tarkastetut muinaisjäännökset ja muut kulttuuriperintökohteet. Vahvennetulla on merkitty luontopalveluiden inventoijien löytämät muinaisjäännösrekisteriin ehdotetut kohteet ja kursiivilla Viljo Vallen ilmoittamat, tarkastetut muinaisjäännösrekisteriin ehdotetut kohteet.

Alue	Kohdenimi	Muinaisjäännöstyyppi	Muinaisjäännös-tyypin tarkenne	Ajoitus	X	Y	Z
Kevon luonnonpuisto	Gamajohka eteläinen 7	Asuinpaikat	Kehäliesi	Ajoitus epäselvä	7725471	3480360	377
Kevon luonnonpuisto	Njaggaljávrrit 4	Asuinpaikat	Tulisijoja	Esihistoriallinen	7730230	3497105	120
Kevon luonnonpuisto	Kamajohknjalmmeluobbal 2	Asuinpaikat	Kammin raunio	Historiallinen	7723120	3492285	132
Kevon luonnonpuisto	Ullaváráš	Asuinpaikat	Kehäliesi	Historiallinen	7717096	3473667	360
Kevon luonnonpuisto	Stuorra Bálddotjávri länsi	Asuinpaikat	Kenttä	Historiallinen	7731737	3500164	215
Kevon luonnonpuisto	Buordnajeaggi 1	Asuinpaikat	Kodanpohja	Historiallinen	7723034	3483737	360
Kevon luonnonpuisto	Gávgilguolbba	Asuinpaikat	Kotasijoja	Historiallinen	7733509	3498877	108
Kevon luonnonpuisto	Buksalskáidi 2	Asuinpaikat	Liesilatomus	Historiallinen	7734526	3501006	196
Kevon luonnonpuisto	**Buordnajeaggi 3**	**Asuinpaikat**	**Liesilatomus**	**Historiallinen**	**7722096**	**3484195**	**350**
Kevon luonnonpuisto	Gamajohka pohjoinen 4	Asuinpaikat	Permukkaliesi	Historiallinen	7725663	3480875	367
Kevon luonnonpuisto	Leakšagoadejohka	Asuinpaikat	Permukkaliesi	Historiallinen	7723710	3480607	384
Kevon luonnonpuisto	Leaksagoadejohka 2	Asuinpaikat	Permukkaliesi	Historiallinen	7725438	3481533	365
Kevon luonnonpuisto	Leaksagoadejohka 4	Asuinpaikat	Permukkaliesi	Historiallinen	7725150	3481244	363
Kevon luonnonpuisto	Leaksagoadejohka 5	Asuinpaikat	Permukkaliesi	Historiallinen	7724939	3481380	365
Kevon luonnonpuisto	Ceavrresgielas 3	Asuinpaikat	Tulisijoja	Historiallinen	7720491	3475806	373
Kevon luonnonpuisto	Njaggaljávrrit 5	Asuinpaikat	Tulisijoja	Historiallinen	7731350	3497007	115
Paistunturin erämaa	Nuortajávri 2	Asuinpaikat	Kotasija	Historiallinen	7706110	3470024	328
Paistunturin erämaa	Luopmošjávri 1	Asuinpaikat	Kotasijoja	Historiallinen	7706364	3469055	335
Paistunturin erämaa	Luopmošjávri 3	Asuinpaikat	Kotasijoja	Historiallinen	7706570	3469280	324
Paistunturin erämaa	Nuortajávri 1	Asuinpaikat	Kotasijoja	Historiallinen	7705790	3469561	324
Paistunturin erämaa	Akukammi	Asuinpaikat	Liesilatomus	Historiallinen	7720152	3475078	355
Kevon luonnonpuisto	**Roajašjávri 2**	**Asuinpaikat**	**Kotasija**	**Historiallinen**	**7722112**	**3491817**	**135**
Kevon luonnonpuisto	Ristenäsjärvien taukopaikka	Asuinpaikat		Kivi- tai varhaismetallikautinen	7709520	3474691	332
Kevon luonnonpuisto	**Buodnajeaggi 4**	**Asuinpaikat**		**Kivi- tai varhaismetallikautinen**	**7721916**	**3484205**	**347**
Kevon luonnonpuisto	Gamajohka eteläinen 1	Asuinpaikat		Kivi- tai varhaismetallikautinen	7725584	3481332	361
Kevon luonnonpuisto	Gamajohka eteläinen 3	Asuinpaikat		Kivi- tai varhaismetallikautinen	7725452	3480285	390
Kevon luonnonpuisto	**Gamajohka pohjoinen 6**	**Asuinpaikat**		**Kivi- tai varhaismetallikautinen**	**7725804**	**3481370**	**360**
Kevon luonnonpuisto	**Gaskkamuš Njaggaleapmi 1**	**Asuinpaikat**		**Kivi- tai varhaismetallikautinen**	**7728747**	**3496471**	**115**
Kevon luonnonpuisto	**Gaskkamuš Njaggaleapmi 2**	**Asuinpaikat**		**Kivi- tai varhaismetallikautinen**	**7728646**	**3496393**	**115**
Kevon luonnonpuisto	Hoigadanoaivi	Asuinpaikat		Kivi- tai varhaismetallikautinen	7726208	3481459	373
Kevon luonnonpuisto	Leaksagoadejohka 3	Asuinpaikat		Kivi- tai varhaismetallikautinen	7725127	3481317	360
Kevon luonnonpuisto	Njaggaljávrrit 1	Asuinpaikat		Kivi- tai varhaismetallikautinen	7729350	3496855	117
Kevon luonnonpuisto	Njaggaljávrrit 2	Asuinpaikat		Kivi- tai varhaismetallikautinen	7729906	3497104	116
Kevon luonnonpuisto	**Roajašjávri 1**	**Asuinpaikat**		**Kivi- tai varhaismetallikautinen**	**7721575**	**3491342**	**133**
Kevon luonnonpuisto	**Skalonjuovttša**	**Asuinpaikat**		**Kivi- tai varhaismetallikautinen**	**7711913**	**3478452**	**360**
Kevon luonnonpuisto	Vuogojavri 1	Asuinpaikat		Kivi- tai varhaismetallikautinen	7723020	3498430	245
Kevon luonnonpuisto	**Stuorra Bálddotjávri lounas**	**Asuinpaikat**		**Kivi- tai varhaismetallikautinen**	**7730910**	**3500592**	**215**
Paistunturin erämaa	**Gáissájávri**	**Asuinpaikat**		**Kivi- tai varhaismetallikautinen**	**7697388**	**3481420**	**230**
Paistunturin erämaa	Luopmošjávrguotku	Asuinpaikat		Kivi- tai varhaismetallikautinen	7705315	3468910	350

Paistunturin erämaa	**Soahkemohjávrrit 2**	**Asuinpaikat**		**Kivi- tai varhaismetallikautinen**	**7698042**	**3489153**	**235**
Paistunturin erämaa	**Soahkemohjávrrit 3**	**Asuinpaikat**		**Kivi- tai varhaismetallikautinen**	**7698358**	**3488788**	**222**
Paistunturin erämaa	**Soahkemohjávrrit 4**	**Asuinpaikat**		**Kivi- tai varhaismetallikautinen**	**7699807**	**3488026**	**229**
Paistunturin erämaa	**Suddesvárri 2**	**Asuinpaikat**		**Kivi- tai varhaismetallikautinen**	**7698183**	**3484674**	**252**
Kevon luonnonpuisto	Njaggaljávrrit 3	Asuinpaikat (?)		Kivi- tai varhaismetallikautinen (?)	7729940	3497140	116
Kevon luonnonpuisto	Ristenäsjavri 1	Asuinpaikat	Liesilatomuksia	Rautakautinen / keskiaikainen	7709058	3474305	345
Paistunturin erämaa	Girjeatnanjohka	Asuinpaikat	Liesilatomus	Rautakautinen / keskiaikainen	7711112	3472722	412
Paistunturin erämaa	Savikurulampi	Asuinpaikka	Liesilatomuksia	Rautakautinen tai keskiaikainen	7694067	3481935	236
Kevon luonnonpuisto	Buordnavárri 1	Kivirakenteet	Purnu	Ajoitus epäselvä	7724445	3482371	375
Kevon luonnonpuisto	Buordnavárri 2	Kivirakenteet	Purnu	Ajoitus epäselvä	7723660	3482480	400
Kevon luonnonpuisto	**Ceavrresgielas 4**	**Kivirakenteet**	**Purnu**	**Ajoitus epäselvä**	**7721453**	**3476161**	**415**
Kevon luonnonpuisto	Gamajohka eteläinen 2	Kivirakenteet	Purnu	Ajoitus epäselvä	7725238	3480447	390
Kevon luonnonpuisto	Gamajohka eteläinen 6	Kivirakenteet	Purnu	Ajoitus epäselvä	7725290	3478104	390
Kevon luonnonpuisto	Gamajohka pohjoinen 1	Kivirakenteet	Purnu	Ajoitus epäselvä	7725585	3479315	403
Kevon luonnonpuisto	Gamajohka pohjoinen 2	Kivirakenteet	Purnu	Ajoitus epäselvä	7725532	3479862	390
Kevon luonnonpuisto	Gamajohka pohjoinen 5	Kivirakenteet	Purnu	Ajoitus epäselvä	7725672	3480603	371
Kevon luonnonpuisto	**Sálteroavvi pohjoinen 1**	**Kivirakenteet**	**Purnu**	**Ajoitus epäselvä**	**7729034**	**3497548**	**273**
Kevon luonnonpuisto	Buordnavárri 3	Kivirakenteet	Purnuja	Ajoitus epäselvä	7723340	3481950	429
Kevon luonnonpuisto	Ceavrresgielas 1	Kivirakenteet	Purnuja	Ajoitus epäselvä	7720375	3475241	365
Kevon luonnonpuisto	Fiellogeaðggejohka 5	Kivirakenteet	Purnuja	Ajoitus epäselvä	7719561	3477031	359
Kevon luonnonpuisto	Gamajohka eteläinen 4	Kivirakenteet	Purnuja	Ajoitus epäselvä	7725223	3480101	400
Paistunturin erämaa	Akukamminvaara	Kivirakenteet	Purnu	Ajoitus epäselvä	7719612	3475163	386
Paistunturin erämaa	**Njávgoaivi**	**Kivirakenteet**	**Purnu**	**Ajoitus epäselvä**	**7712212**	**3472877**	**445**
Kevon luonnonpuisto	**Sálteroavvi pohjoinen 2**	**Kivirakenteet**	**Rajamerkkejä**	**Historiallinen**	**7728866**	**3497481**	**280**
Kevon luonnonpuisto	Geavumus Bálddotjávri koillinen 1	Kivirakenteet	Rajamerkki	Historiallinen	7731487	3499956	217
Kevon luonnonpuisto	Geavumus Bálddotjávri koillinen 2	Kivirakenteet	Rajamerkki	Historiallinen	7731469	3499991	217
Paistunturin erämaa	Suttesája eli Sulaoja	Kultti- ja tarinapaikat	Seita	Historiallinen	7701910	3465630	275
Kevon luonnonpuisto	Guivin laki	Kultti- ja tarinapaikat	Seita	Historiallinen	7726660	3477738	635
Paistunturin erämaa	**Kamahpelvárri luode**	**Löytöpaikat**		**Ajoitus epäselvä**	**7703432**	**3467266**	**330**
Kevon luonnonpuisto	Ceavrresjohka	Löytöpaikat		Kivi- tai varhaismetallikautinen	7720179	3477911	365
Kevon luonnonpuisto	Vuogojavri 2	Löytöpaikat		Kivi- tai varhaismetallikautinen	7722760	3498360	245
Kevon luonnonpuisto	Ceavrresgielas 2	Löytöpaikat		Esihistoriallinen	7720930	3476260	408
Kevon luonnonpuisto	**Vuogojávri pohjoinen**	**Muinaisjäännösryhmät**	**Asuinpaikka, pyyntikuoppia**	**Ajoitus epäselvä**	**7724560**	**3498249**	**247**
Kevon luonnonpuisto	*Stuorra Bálddotjávri kaakko*	*Muinaisjäännösryhmät*	*Pyyntikuoppia, purnu*	*Ajoitus epäselvä*	*7730824*	*3501460*	*215*

Paistunturin erämaa	Suddesvárri	Muinaisjäännösryhmät	Pyyntikuoppia, tulisija, purnu	Ajoitus epäselvä	7698636	3485221	250
Paistunturin erämaa	Puntistieva laddu	Muinaisjäännösryhmät	Asuinpaikka, pyyntikuoppia	Ajoitus epäselvä	7697447	3481183	237
Kevon luonnonpuisto	Gamajohka pohjoinen 3	Muinaisjäännösryhmät	Uhriluola, purnuja	Historiallinen	7725685	3480412	380
Kevon luonnonpuisto	**Kamajohknjalmmeluobbal**	**Muinaisjäännösryhmät**	**Asuinpaikka, pyyntikuoppia**	**Kivi- tai varhaismetallikautinen**	**7723450**	**3492675**	**131**
Kevon luonnonpuisto	Vuogojavri 3 ja 4	Muinaisjäännösryhmät	Asuinpaikka, pyyntikuoppia	Moniperiodinen	7722185	3498453	247
Kevon luonnonpuisto	*Báktegoaŋku*	*Työ- ja valmistuspaikat*	*Pyyntikuoppia*	*Ajoitus epäselvä*	*7733416*	*3499108*	*115*
Kevon luonnonpuisto	*Buksalskáidi 1*	*Työ- ja valmistuspaikat*	*Pyyntikuoppia*	*Ajoitus epäselvä*	*7734224*	*3500118*	*218*
Kevon luonnonpuisto	Njaggaljavri	Työ- ja valmistuspaikat	Pyyntikuoppia	Ajoitus epäselvä	7730540	3496983	120
Kevon luonnonpuisto	Puvrrasjavri	Työ- ja valmistuspaikat	Pyyntikuoppia	Ajoitus epäselvä	7732073	3497349	120
Kevon luonnonpuisto	Ristenäsjavri 2	Työ- ja valmistuspaikat	Pyyntikuoppia	Ajoitus epäselvä	7708724	3473451	345
Kevon luonnonpuisto	Ristenäsjavri 3	Työ- ja valmistuspaikat	Pyyntikuoppia	Ajoitus epäselvä	7709478	3474666	333
Kevon luonnonpuisto	Buvrrásjávri	Työ- ja valmistuspaikat	Pyyntikuoppia	Ajoitus epäselvä	7732335	3497645	117
Kevon luonnonpuisto	*Stuorra Bálddotjávri itä*	*Työ- ja valmistuspaikat*	*Pyyntikuoppia*	*Ajoitus epäselvä*	*7732276*	*3501612*	*240*
Luomusharju	Hannujärvi	Työ- ja valmistuspaikat	Pyyntikuoppia	Ajoitus epäselvä	7702194	3465834	293
Paistunturin erämaa	**Luomejárláddot**	**Työ- ja valmistuspaikat**	**Pyyntikuoppa**	**Ajoitus epäselvä**	**7697384**	**3482395**	**235**
Paistunturin erämaa	**Fielbmá**	**Työ- ja valmistuspaikat**	**Pyyntikuoppia**	**Ajoitus epäselvä**	**7707906**	**3471887**	**328**
Paistunturin erämaa	Soahkemohjávrrit 1	Työ- ja valmistuspaikat	Pyyntikuoppia	Ajoitus epäselvä	7697987	3488906	223
Paistunturin erämaa	**Soahkemohjávrrit 5**	**Työ- ja valmistuspaikat**	**Pyyntikuoppia**	**Ajoitus epäselvä**	**7699786**	**3487674**	**238**
Kevon luonnonpuisto	Buodnajeaggi 2	Työ- ja valmistuspaikat	Poroaita	Historiallinen	7722311	3484091	350
Paistunturin erämaa	Ristenasoaivi	Työ- ja valmistuspaikat	Poroaita	Historiallinen	7710041	3471524	393
Kevon luonnonpuisto	Fiellogeaðggejohka 1	Löytöpaikat		Kivi- tai varhaismetallikautinen	7719430	3477500	340
Kevon luonnonpuisto	Fiellogeaðggejohka 2	Löytöpaikat		Kivi- tai varhaismetallikautinen	7719230	3476961	346
Kevon luonnonpuisto	Fiellogeaðggejohka 3	Löytöpaikat		Kivi- tai varhaismetallikautinen	7719159	3476703	346
Kevon luonnonpuisto	Fiellogeaðggejohka 4	Löytöpaikat		Kivi- tai varhaismetallikautinen	7719470	3477280	347
Kevon luonnonpuisto	Gamajohka eteläinen 5	Louhokset		Kivi- tai varhaismetallikautinen	7725276	3479453	403
Kevon luonnonpuisto	Guivin kämppä	Louhokset			7725950	3481256	370

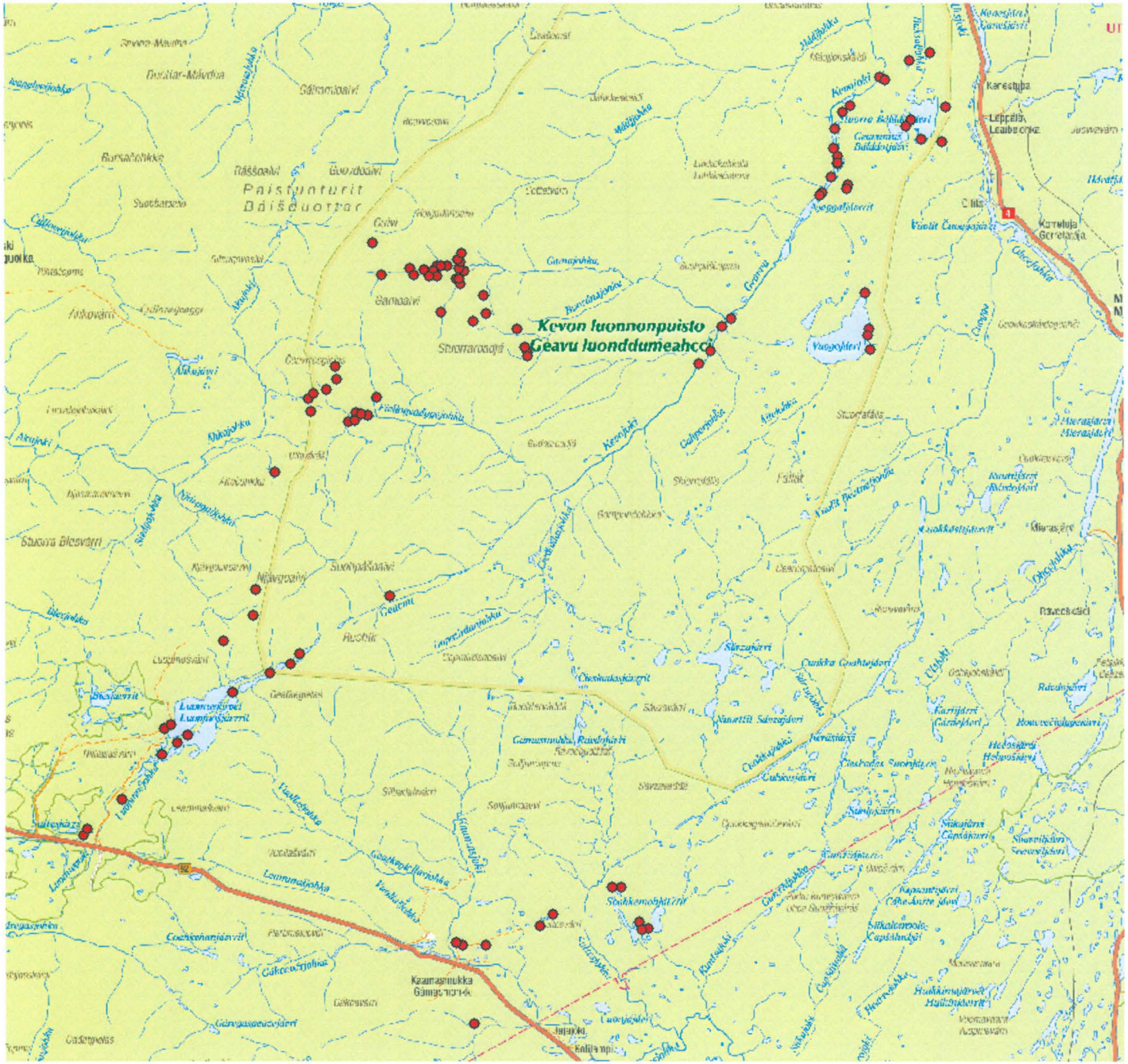

Liitekartta 1. Inventoinnissa löydetyt ja tarkastetut kulttuuriperintökohteet. ©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/2012.

Liitekartta 2. Inventoinnissa löydetyt ja tarkastetut kulttuuriperintökohteet. ©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/2012.

Liitekartta 3. Inventoinnissa löydetyt ja tarkastetut kulttuuriperintökohteet. E = etelä, P = pohjoinen. ©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/2012.

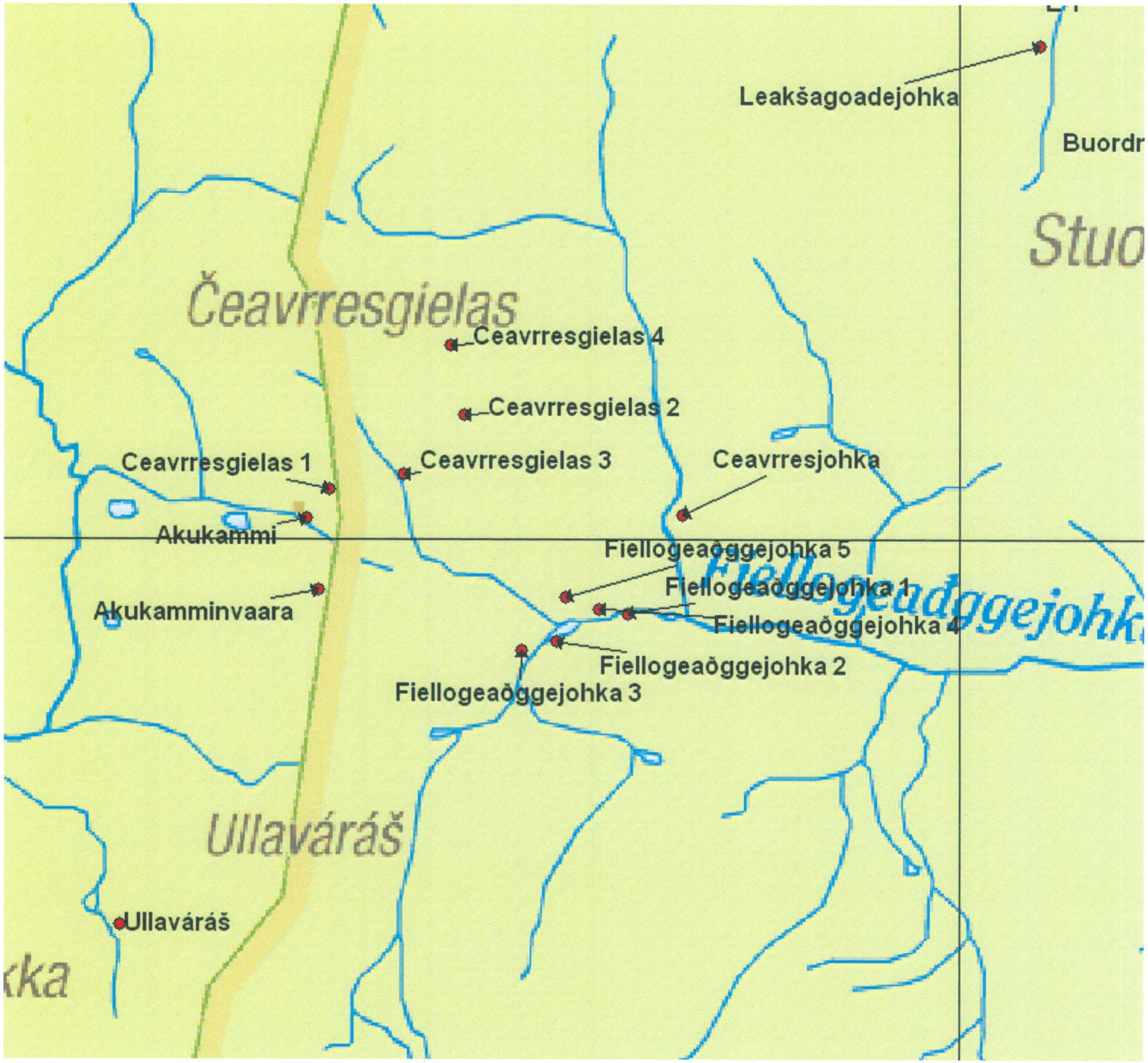

Liitekartta 4. Inventoinnissa löydetyt ja tarkastetut kulttuuriperintökohteet. ©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/2012.

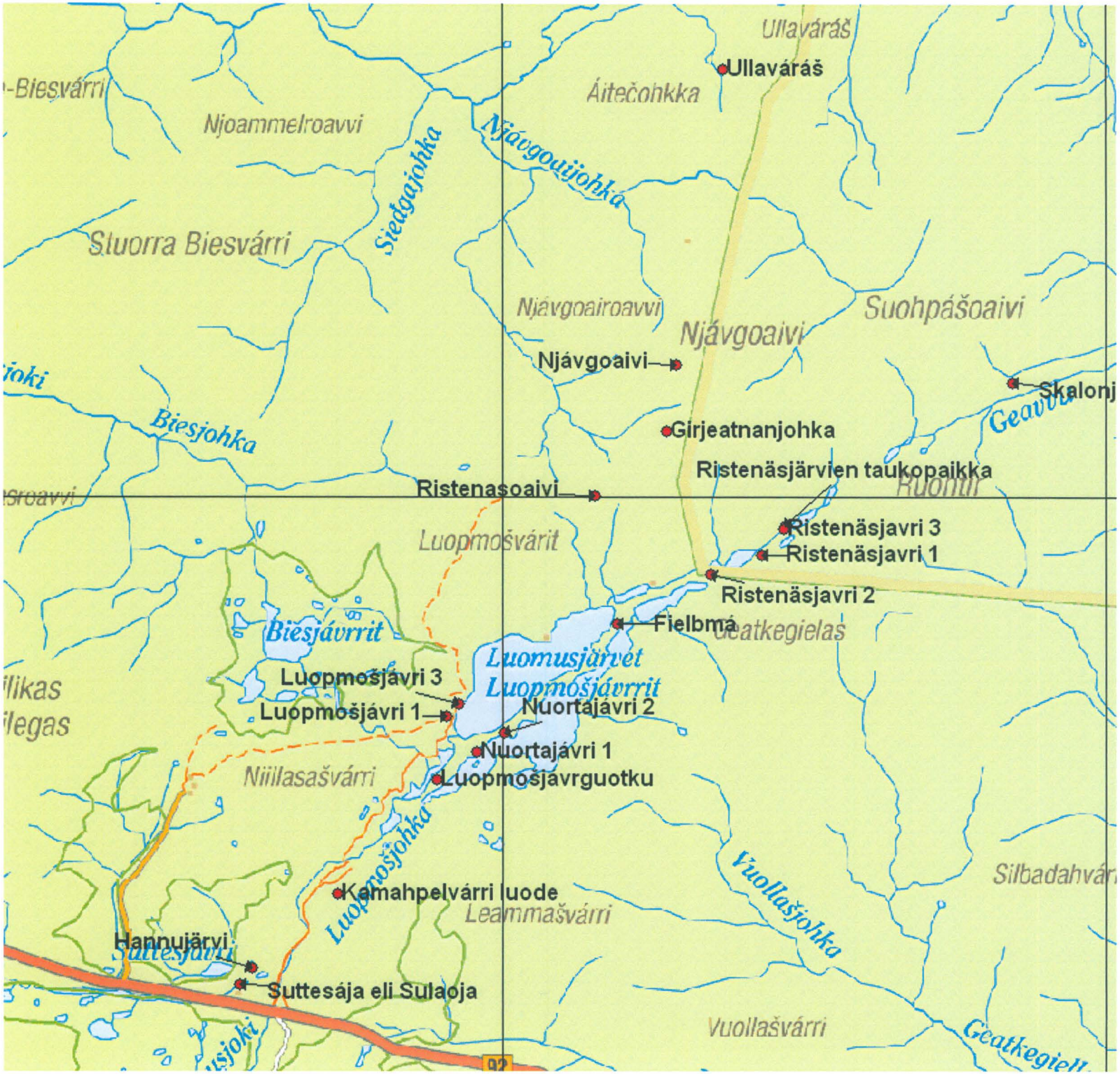

Liitekartta 6. Inventoinnissa löydetyt ja tarkastetut kulttuuriperintökohteet. ©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/2012.

Liitekartta 7. Inventoinnissa löydetyt ja tarkastetut kulttuuriperintökohteet. ©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MML/2012.

Liitekartta 8. Kevon luonnonpuiston pohjoisosan kävellyt reitit.

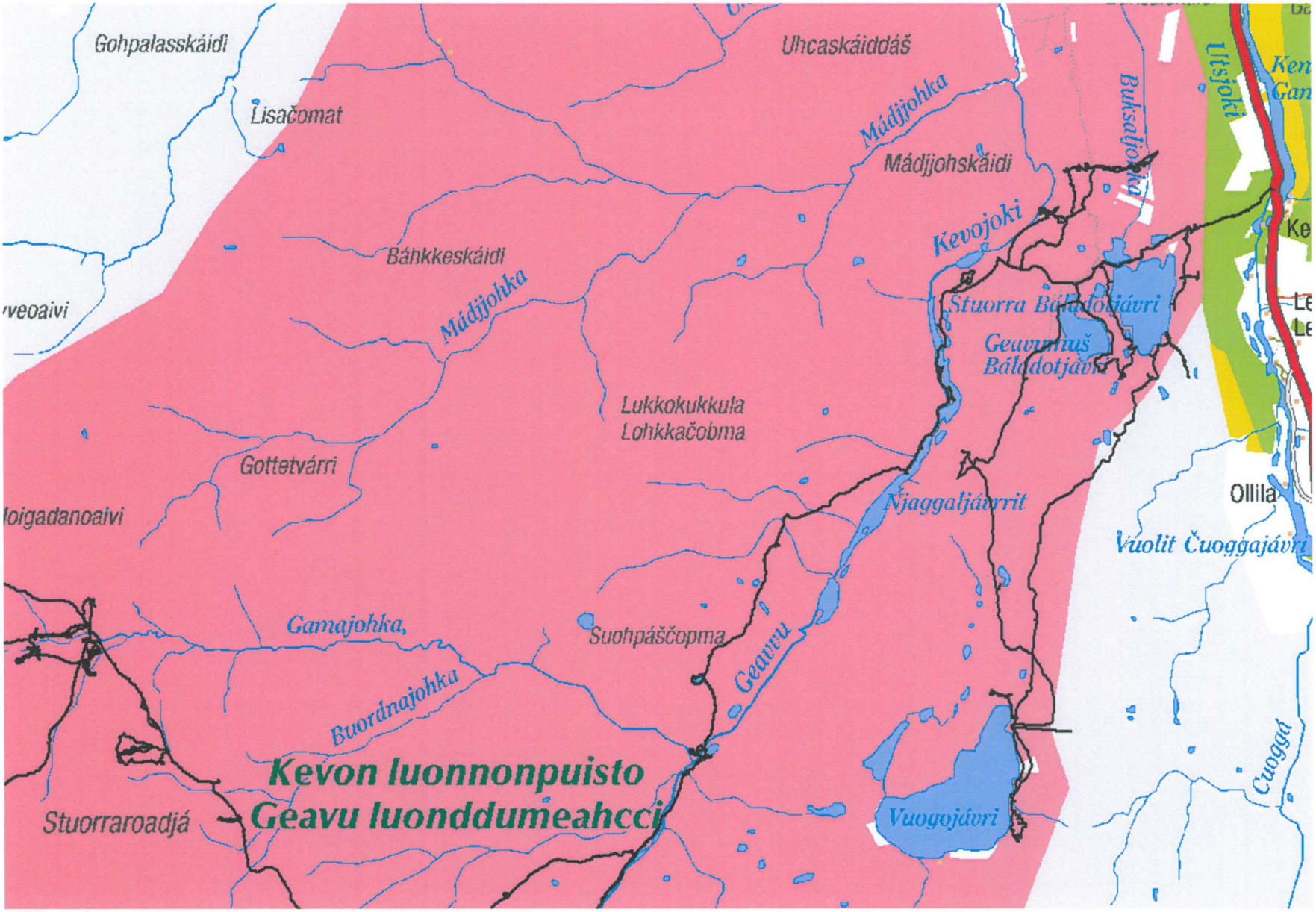

Liitekartta 9. Kevon luonnonpuiston keskiosan kävellyt reitit.

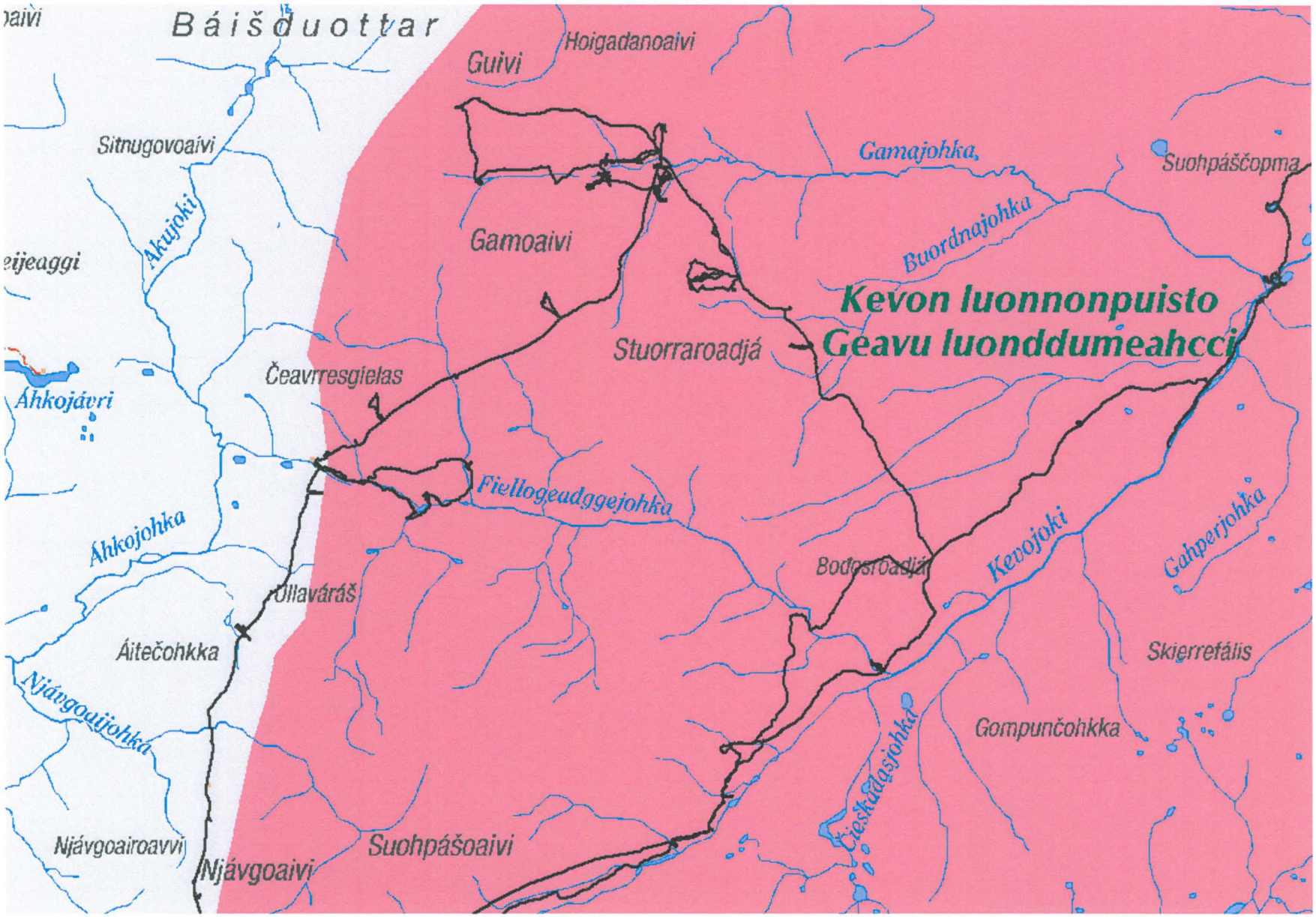

Liitekartta 10. Kevon luonnonpuiston eteläosan ja Paistunturin erämaan kävellyt reitit. Erämaa-alueen reiteistä osa puuttuu, koska GPS-laitteen muistikortti ei liittänyt reittien tallentamiseen.

